

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया
आजीवन धर्मानुशासक
अरिय धम्म रक्खित नेपाल वुद्ध सामन वंसालंकार सिरि

संघ महानायक भदन्त
प्रज्ञानन्द महास्थविर

या
जीवनी

ज्वमि
आर. बि. बन्ध

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया
आजीवन धर्मानुशासक
वरिय धम्म रविसत्त नेपाल बुद्ध शासन वंशालंकार सिरि
संघमहानायक भदन्त
प्रज्ञानन्द महास्थविर

या

जीवनी

वि. सं. २०४३
बु. सं. २५३०

ई. सं. १९८६
ने. सं. १९०७

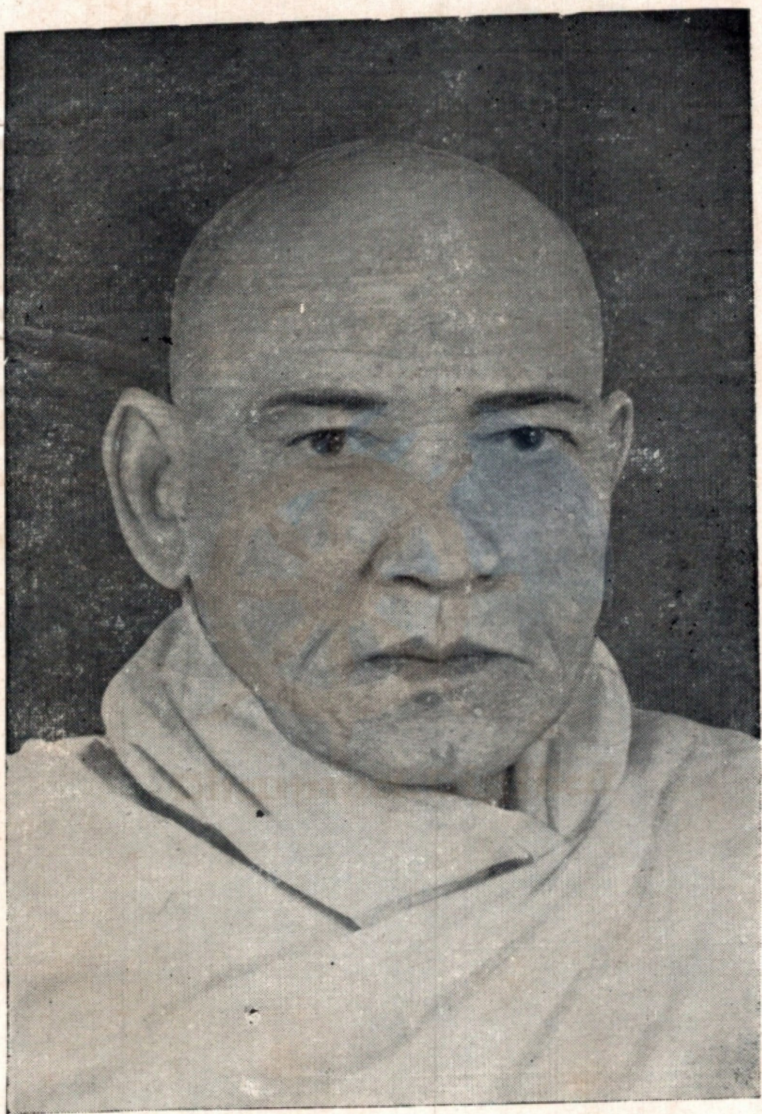
श्री शाक्यसिंह विहार

थैना, यल ।

परिवर्द्धित संस्करण:- १००० प्रति

मू. सं. २५७१-

याकू:- सुभाष प्रिन्टिङ्ग प्रेस
ललितपुर, नकबहिल
फो. नं. ५-२११६१

संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर

समर्पण

नेपाल् बुद्ध शासनया उन्नति व वृद्धिया

प
वि
त्र
पु
नि
त
का
र्ये

सततः संलग्न जुया च्वपि

स
क
ल
श्र
द्धा
लु
धा
मि
क

महानुभावपि सकसितं

साबर समर्पित

— आर. बि. बन्ध

धलः पौ

विषय	पाना
	(क)
१. निगू शब्द	(ग)
२. निसा	(छ)
३. प्रकाशकीय तंसा	१
४. जन्म	२४
५. लहासाया गृहस्थ जीवन	४६
६. गृहत्याग	७२
७. श्रामणेरया रूपे नेपां	६६
८. उषसम्पदा	१२६
९. किण्डोलय धर्म प्रचार	१५४
१०. तानसेने वर्षावास	१८१
११. सुमंगल बिहारया उन्नति	२०१
१२. स्वदेशं निर्वासन	२२१
१३. विदेशे उखें थुखें	२४३
१४. नेपाले प्रत्यागमन	२६८
१५. नेपाले विश्व बौद्ध सम्मेलन	२८१
१६. श्री शाक्यसिंह महाबिहार	

१७.	चीन भ्रमण व लिपा	३००
१८.	श्री शाक्यसिंह महाविहारे धार्मिक सभा व समारोह	३४६
१९.	नेपाल व थाइलाण्डया धार्मिक स्वापू	३६४
२०.	अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ व धर्मानुशासक भन्ते	४१४
२१.	थाइलाण्डया राजगुरू सोमदेत फ्रा. प्राण संवर महाथेर नेपाले	४३१
२२.	बुद्ध धर्मया केन्द्र श्री शाक्यसिंह विहारया न्हू निर्माण योजना	४४७
२३.	उपसंहार	४६७
२४.	संघ महानायक भन्तेया जीवनीया प्रमुख घटनात	४७०

निगू शब्द

धात्ये'गु इतिहाम जीवनया व बाखे खः, गुकी जातीय व राष्ट्रिय हितया आकार-प्रकार दह, अले प्रगतिया मूजः दह । गुगु जीवनय जातीय व राष्ट्रिय जीवन नाप स्वापू दुगु घटना दह, व जीवन स्वयं इतिहामया अंग जुह । पूज्यपाद प्रज्ञानन्द महास्वविरया जीवन नं नेपाःया बुद्ध धर्म प्रेमीपि नेपाःमि, नेपाल भाषा भाषी नेपाःमि व बौद्धपिनिगु जातीय व राष्ट्रिय जीवन निते स्वापू दुगु घटना क्रम जाः । उकि एव जीवनी मं छगू षःगु प्रकारया इतिहाम खः ।

धुगु जीवनी सलललं ब्रनेबले गनं कीत धात्ये'गु संघर्ष खः धका मती वंका बी, गनं नुगः मछिने चंका बी, गनं सन्तोषया आनन्दया सासः ह्लाका बी, अले गनं धर्मया खं छलफनं ह्वीका बी ।

पूज्यपाद प्रज्ञानन्द महास्वविरयागु धुगु जीवनी निजः जः दु । ह्लापांगु जः खः— वसपोलयागु व्यक्तिगत चरित्र, मेगु नेपाःया बुद्ध धर्म प्रचारया क्रमय् खने दुगु बुद्ध धर्म महीपिनिगु मार्ग्या व धुजाःपि निते लिमच्चूसे न्ह्यज्याःगु धर्म प्रेमीपिनिगु अचल श्रद्धा, अथक प्रयत्न व बिशुद्ध विजयया जः । ह्लापांगु जःलय् समूहया न्होने वसपोल याकःचा तःधीह्य भन्ते, थकालिह्य भन्ते जुयाः दना बिज्याना चंगु खने दुसा लिपाया जःलय् नेपाःया आपालं भन्तेपि, तःह्यमछि अघ्यापि, यक्व यक्व उपासक उपासिकापि व श्रद्धालु धर्म प्रेमीपि खने दु ।

बुद्ध शासन चिरस्थायी यायेत नेपालय् ऋष्याह्य भिक्षुपि दयेके फयेमा धयागु प्रार्थना निमें बसपोल यागु जीवनय् ऐतिहासिक कर्म क्षेत्रया हि खने दु । ध्व हे कर्मथ ज्यां गबले गन गन बिज्यानाः, गथे गथे तक खेँ ह्लानाः, गुलि गुलि तक बुद्धि दयेकाः, गपाय् गपाय् धंगु तक दुःख कष्ट सियाः, भिक्षु बुद्धघोष सह गोह्य भिक्षुपि हानं रत्न-पाली सह गोह्य अनागारिकापि दयेका बिज्यात, गुकथं शासन क्रम स्वाका बिज्यात ध्व खेँ व्याक्कं नेपालय् बुद्ध शासन हानं समुत्थान जूगुया इतिहाम खः । बसपोलया हे ८६ दं बुद्धि बले ८६ ह्य दुर्लभ प्रब्रज्या समारोह व ८७ दँया बुद्धिबले ८७ ह्य अनागारिका व दश शील उपासिकापिनिगु अभूतपूर्व ऐतिहासिक पुण्य कार्यं सुमम्पन्न जुल । बसपोलं थाइलाण्डया जुजुयाके अनुमोदन कया बिज्याःगुलि थाइलाण्डया राजगुरू सोमदेत फ्रा. ज्ञाण संवर महाधेर नेपालय् बिज्यानाः ७३ ह्य शाक्य कुलपुत्रपिनिगु दुर्लभ प्रब्रज्याया ऐतिहासिक ज्या नं पूर्ण जुल । आः बसपोलया पुण्य प्रेरणाय् प्यंगू संवेजनीय स्थानया निर्माण नगर मण्डप श्री कीर्ति विहारय् सिधःमधः जुद्ध धुंकुगु जुल । पूज्यपाद प्रज्ञानन्ध महास्वविरयागु थुजागु जीवनी चवयेगु ज्याय् जि च्वमि भाजुया ल्यूने लाके माःसां माप लय्नाः । छाया धाःसा शायद जि च्वःसा थुलि धैर्य तथाः थुलि पुबंक थुलि बिषय प्रकरणयात त्वय्क त्वय्क शैलि छुनाः थये च्वया च्वने फइ मखुगु जुई । उकि ध्व अर्थय् थुगु निगू शब्दय् जि च्वमि भाजुयान धन्यवाद बी सिवे आभार प्रकट याये माःथे ताल ।

नगर मण्डप श्री कीर्ति विहार

३/८/२०४३

भिक्षु सुदर्शन

लिसा

श्रुत मंगलवादी, मुक्त मंगलवादी व दृष्ट मंगलवादीपिनिगु
अन्ध विश्वासं जायाचवंगु तत्कालीन संसारे सम्यक् सम्बुद्ध जुया
विज्याः ह्य शाक्यमुनि तयागतं ३८ गू मंगलयागु उपदेश याना विज्यासे
सर्वथा नवीन मंगलवादया दृष्टिकोणयागु प्रतिपादन याना विज्याः गु
खः । उगु मंगलया उपदेश क्रमय भगवान बुद्धं अज्जा जुया विज्यातः-

रचिडनपिनिगु संगत यायेगु उत्तम मंगल खः ।

पूजनीयपिनिगु पूजा यायेगु उत्तम मंगल खः ।

परिशुद्ध श्रमण ब्राह्मणपिनिगु दशनं यायेगु उत्तमगु मंगल खः ।

ईलय् बिलय सद्धर्मं श्रवण यायेगु उत्तम मंगल खः ।

समय समयले धर्मयागु छलकल यायेगु नं उत्तम मंगल खः, इत्यादि ।

आर्य ईक्ष्वाकुवंशीय सूर्य वंशा शाक्य कुलस उत्पन्न जुया
विज्याः ह्य तथागत सम्यक् सम्बुद्धयागु उपर्युक्त वचनानुसार ईलय्
बिलय पूजनीय परिशुद्ध श्रमण ब्राह्मणपिनिगु दशनं यानाः अनुत्तरगु
निर्माण धर्मयात साक्षात्कार याका बीगु सद्धर्मयागु श्रवण व धार्मिक
छलकल यायेगु अभिलाषां बेलाबखतय् नेपाः या संघ महानायक भन्ते
यागु विहारे नं वय वनेगु यानाचवनागु क्रमय हे वंगु तद्धला एवं श्री
शाक्यमिह विहारे वनागु खः । ८७ दं क्योंगु धुगु बर्षं आरोग्य
लाभया ल्याख्छं भन्तेयात मुखकर मज्जुलि वसपोल रोगया लासाय्

हे गोतुला च्वना बिज्याः गु खः । अके वसपोलयात बैकके हे बिज्याकाः औषधोपचार याके माली घयागु बिषये विहारे उपस्थित सकल भिक्षु, भ्रामणेर, अय्यापि व उपासकोपासिकापि नाप छलफल याना च्वनागु कमय हे नेपालय स्थविरवादी बुद्ध शासनयागु इतिहास सीकेगु इच्छां वसपोलयागु जीवनी सफू माः वइपि श्रद्धालु जनपिनिगु ल्याः आपाः दुगु किन्तु सफू पवीधुकूगुलि इन्द्रेश विदेशया आपालं श्रद्धालु धार्मिक जनपि निराश जुयाः लिहाँ बने माला च्वंगु खँ गुरुमापिमं पिकया बिज्यात । किनिदँ न्हः पिहाँ वःगु वसपोलयागु सफूती नेपालया बुद्ध धर्मया इतिहासे हालया १२ दँया दुवे विकाम जूगु अभूतपूर्व अन्तर्राष्ट्रिय धार्मिक सम्बन्ध बिस्तारया ब्रतान्त दुमध्याःगुलि हाल सालयागु धार्मिक विकास व बिस्तारया कार्ये वसपोलयागु ऐतिहासिक योगदान नापं दुध्याकाः संघ महानायक भन्तेयागु जीवनीयागु परिमार्जित व परिवर्द्धित संस्करण पिकाये दःमा ज्यू धयागु मदीच्छा अन उपस्थित सकल भिक्षुपि, भ्रामणेरपि, अय्यापि व उपासकोपासिकापिम अभिव्यक्त याःगु जुल । अले बि० सं० २०३१ सालं लिपायागु ऐतिहासिक धार्मिक सामग्रीत नापँ लःझानाः भन्तेयागु जीवनी सफूयात अद्यावधिक याना बीत सकस्यां हादिक अनुरोध जितः यात । समय व हित्याया अलमलया ल्याखँ थुगु समय सफू च्वया च्वनेत जितः अनुकूल मज्जमां रोगया लामाय च्वना च्वना बिज्याः नेपालया वयःबुद्ध ज्ञान बुद्ध संघ महानायक भन्तेयागु मदीच्छा व विहारया सकल भन्तेपि, भ्रामणेरपि, अनागारिकापि व उपासक उपासिकापिनिगु दुनुगःया आयहयात थुगु अवस्थाय जि पन्थे याये नं मफुत । परिणाम स्वरूप थौं थुगु सफू पिदना च्वन ।

संघ महानायक भन्ते औषधोपचार यायेत वंगु तछलागां बैकक पाखे बिज्यागुलि मेगु छलफल याये मलागु व थत नं कार्यब्यस्तताया कारणं समय आपालं थिके जुया च्वंगुलि ह्यापांगु संस्करणे पिदने

धुक्कु जीवनीयात यथावत तयाः अनं लिपोयागु मुख्यं मुख्यगु विवरणत जक ह्वासं समावेश यानाः धुगु सफू तयार जगु दु । धुगु सफूती गनं प्रेसया भूलं वा यःधु प्रमादवशं त्रुटी दुध्याःगु दुमा विद्वत् जर्न थःपिसं सच्चे यानाः च्चनेगु ज्या याई धकाः मनं तुना ।

अत्यन्त कार्यव्यस्तताया दध्वी नं मूल्यवान् समययात पिकया बिज्यासे धुगु सफूयागु पाण्डुलिपीयात स्वयाः संशोधन यानाः छुटय जूगु ऐतिहासिक महत्वया मामग्रीन दुध्याकेगु सल्लाह व सुकाव बिया बिज्यासे धुगु सफूयात परिमार्जित यायेत गुहाली याना बिज्याःगु व अक् धुगु सफूयात थःगु अमूल्य मन्तव्य बियाः निगू शब्दया रूप्य भूमिका च्चया बिज्याःगुलि संघमहानायक भन्तेया सुयोग्य शिष्य एवम् अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया वर्तमान सह सचिव भदन्त सुदर्शन महास्यविरयात दुनुगलंनिसं साधुवाद सह धन्यवाद देछाना च्चना ।

प्रस्तुत सफूयागु मुद्रणया अभिभारा जक मखु ध्व सफूयागु शुरू निसं प्रिन्टिङ्ग प्रूफ तकं थःम्हं हे स्वयाः ईलय हे सफू प्रकाशित यायेत तन मन बियाः च्चाय् जूसे संघमहानायक भन्तेया प्रति आदर, गौरव व श्रद्धा पिब्वःह्य सुभाष प्रिन्टिङ्ग प्रेमया नाथः भाजु कुल नरसि शाक्य व भाजु किरण नरसि शाक्य धन्यवादया पात्र छः । धुगु सफू ईलय हे पिकायेत सहयोग याःपि समस्त कम्पोजिटर भाजुपि व अन्य सहकर्मीपिन्त नं धन्यवाद बिया च्चना ।

प्रस्तुत सफूनी समावेश जूगु चिचिधंगु व्याकरणगत त्रुटीत स्वयाः भाव हे अस्पष्ट जूगु त्रुटी दःसा जक शुद्धिपत्र स स्थान बियागु जुयाः प्रस्तुत सफूयात बिषयगत महत्वयात ध्यान बियाः विद्वान् पाठकवर्गं ध्व सफूयात लसकुस याहगु आशा कया च्चना ।

थःपिनि धार्मिक गुरूयागु धुगु जीवनी सफू पिकायेत तःधंगु श्रद्धा व निष्ठा पिब्वया बिज्याःपि प्रकाशिका द्वय आणशीला अना-

(४)

गारिका व सत्यशीला अनागारिकापि नं धन्यवादया पात्र बः ।

धुगु सफू स्वयेगु ज्याय् श्रम सहयोग, विचार सहयोग व प्रेरणा सहयोग प्रदान यानाः प्रोत्साहित याःपि जि किजापि प्रकाश राज शाक्य व तेज रत्न शाक्यपि सह सकल परिवारया सदस्यपिनिगु गुण स्मरण याना ।

प्रस्तुत सफूति ब्वमिपिन्त संघमहानायक भन्तेयागु जीवनी नापं बुद्ध बुद्ध धर्मया शिक्षा सह नेपालय् स्वविरवादी बुद्ध सासनयागु इतिहासया ज्ञान नं प्राप्त जुल धाःसा थःगु परिश्रम मःकन जूगु जि भाःपी ।

भवतु सब मङ्गलम् ।

प्यूडा, ये

२०४३/८/११/४

ने० सं० ११०७ कछलागा दशमी

विनीत

आर. बि. वन्धु

प्रकाशकीय तंसा

विगत खूनः दै निसै सिढायं गौतमया य.गु हे जन्म भूमि दे नेपालय् शुद्ध बुद्ध धर्मयागु भिक्षु परम्परा सर्वथा तोष प्रायः जुया च्वने धुकूगु ईलय् यनि ५७ दं न्ह्यः संघ महानायक भन्ते नं ह्वापाङ्ग स्यविरवादी श्रामणेरया रूपं नेपालय् दुहाँ बिज्यानाः यन परियति, प्रतिप्रति व प्रतिवेध शासनयागु नि स्वना बिज्याःगु जक मखु ने. सं. १०५०, वि. सं. १९८७ अर्थात् ई. सन् १९३० निमें धौतक नं शुद्ध बुद्ध शासनयागु संरक्षण, सम्बर्द्धन व प्रबर्द्धन यायेगु पुनित पाबन कार्ये वसपोल निरन्तर अटूट रूपं संलग्न जुयाः नेपालय् धेर-वादी बुद्ध शासनया इतिहासे सर्वाधिक योगदान नं याना बिज्याना हे च्वनितिनि । थुजाह्य जिमि धर्मं गुरू अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया आजीवन धर्मानुशासक अरिय धम्म रक्खित नेपाल बुद्ध शासन वंसांलंकार सिरि पूज्यपाद संघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्य-विरवागु थुगु अमूल्यगु जीवनी ग्रन्थ प्रकाशन याये दुगु तःधंगु जिमिगु अहोभाग्य खः धका भाःपा च्वना ।

जिपि सकसिगु हादिक अनुरोधयात स्वीकार यासे अत्यन्त कार्यव्यस्तताया दप्पी नं समय निकयाः नेपालया बुद्ध शासनयागु इतिहास हे जुया च्वंगु थपायधंगु अमूल्य ग्रन्थयात श्रमदानया रूपं च्वयाः सद्धर्मया सेवायाना बिज्याःह्य जिन धर्मं प्रेमी श्रद्धालु उपा-

(ज)

सक भाजु आर. बि. वन्द्यज्यू यात श्री शाक्यसिंह महाविहारया पाखें
महत्त साधुवाद बिया च्वना ।

धुगु सफूयागु सम्पूर्ण प्रफु स्वयेगु ज्या समेत धःम्हं हे अभिभारा
कयाः अत्यन्त ह्य समयले थपाय्धंगु सफू मुद्रण यानाः ईलय् हे पिका-
येत तन मनं सहयोग ब्यूह्य सुभाष त्रिन्टिङ्ग प्रेस व प्रोप्राइटर भाजु
कुल नरमि शाक्ययात नं धन्यवाद बिया च्वना ।

धुगु सफूती भूमिका च्वया बिज्याः ह्य संघ महानायकया कर्मठ
शिष्य भिक्षु मुदर्शन महास्थविरयात नं दुनुगलं निसें साधुवाद
देखाना च्वना ।

ध्व सफूया ब्वंमिपिन्त संघ महानायक भन्तेयागु जीवनी नापं
बुद्ध धर्मया शिक्षा सह नेपालया बुद्ध शासनयागु इतिहासया विष-
यलय् नं आपालं जान प्राप्त ज्वी धयागु आशा व विश्वास त्रिमिसं
कया च्वना ।

भवतु सम्म मंगलम् ।

श्री शाक्यसिंह महाविहार
येना, यन ।

२०४३।०।११।४

प्रार्थयिता

आण्सीला अन्नामारिका

सेत्यशीला अन्नामारिका

जन्म

बद्धसा ध्व तृतीयाया व दि । नसंचाइलंसिंसे हे
बोद्धजनसय छघे छघे छेके वनेनु खं हुलकुल जुया च्वन ।
वयसंजाःपि मिजंत फयांफक्को ह्वापां दना थः थः पासापि
मुनाः स्वयम्भू वना च्वंगु खनेदु । छघेया नकिचात, भोमचात
नं पत्ताः न्याय् सोमदुवं दनाः काचाकिचां बसिबे प्वी
सिधय्काः नीलः दिकाखतं छेके वनेपि पासापि ध्वः जुया
च्वन । सकलें भक्तजनपिके छगू प्रकारया उल्लासमय पहचह
खने दयाच्वन । ध्व दि खः थनि न्हेन्यादै न्होया कान्तिपुर
नगरया बैशाख तृतीयाया दि अथवा धाय् अक्षय तृतीयाया
दि । ध्व दिने सुयसिया न्याताः ई जूबलेला स्वयम्भू, जनवाहा
आदि चैत्यस्थाने, देवस्थाने छेके वःपि मनूत हुल हुल मोःमोः
ज्जी धुँकल । स्वयम्भूई व जनबहाले घोपासातय् पूजाभः
दुकाकाः लिलागु मल्लु, जाकि गुलुपा छा छां फुगु मल्लु । युखे
सुयसिया गुताः खिताति ई जूबले जाकि बजि पसस्यातय्
धिभिगु जाकि, छो, माय्, म्वा, साखः आदि म्यूम्यू लिलाःगु
मल्लु । घ्यो, चिनी, चिकं पसले, चि पसले नं पसः वःपि मनूत

उत्तिकं हे मोः मोः जुया च्वन, च्वनं । नेपालया महायानी वांछ
परम्परां ध्व पर्वं दिने वीगु दानया महत्त्वया विषये यथे दान-
गाथाय नोवाना तःगु दुः-

शुक्ल पक्षे नभाष्टम्यां मुषाया सुदयो रविः ।
पिण्डपात्रादिकं दानं स्नानंचापि प्रकल्पयेत् ॥
कार्तिके शुक्ल नवमीच अर्धरात्रे सत्ययुगः ।
माघे पूर्णेपि मध्याह्ने त्रेतानाम युगोदयः ॥
बैशाखे शुक्ल सन्ध्यायां द्वापरश्च तृतीयके ।
श्रावण कृष्ण पूर्वान्हे त्रयोदश्यां कलियुगः ॥
एते युगोदयो दानं दद्याद् द्विपदोत्तमे ।
सर्वेषां पुण्य संख्यास्ति तेषां संख्या नविद्यते ॥

भावायः:- कार्तिक शुक्लया युगादि नवमीखनु वाचाति
ईले सत्ययुग उदय जुल । माघ शुक्लया पूर्णिमा खनु बान्हिया
ईले त्रेता युग उदय जुल । बैशाख शुक्लया अक्षय तृतीया खनु
द्वापर युग उदय जुल । श्रावण कृष्णया त्रयोदशी खनु सुथसिया
ईले कलियुग उदय जुल । ध्व प्यंगु युग उदय जुगु दिने गुह्य
मनुखं द्विपदे सर्वश्रेष्ठ उत्तम जुया विज्याह्य आर्य श्री सुगत
तथा वसपोलया श्रावकपिन्त श्रदां दान बाइ उहा मनूयात उगु
दानया असंख्य थुलिउलि धका गणना तकं याये मफ्यक पुण्य-
फल प्राप्त ज्वी । अथे हे (श्रावण) शुक्ल पक्षया अष्टमीया
दिने नं सूर्य उदय जूगु समये सुथय् स्नान यानाः आर्य सुगत
संख्यात दान यानागुया पुण्यफल नं असंख्य जुयाच्वन । मेगु
फुक्क दिने दान यानागुया फल थुलि हे घयागु दु । तर यथे

अव्यागु पर्व दिने दान याणागुया फल बुलि उलि ध्यागु संख्या
हे मद्यक असंख्य दया च्वन ।

थये महायानी बौद्ध परम्परां पर्वदिने व्यूगु दानया पुण्य
फलया महानताया विषये अतिकं हे महत्त्व बिया तःगु दु । अर्के
सहजयानया अनुशरण याइपि थ्व बुद्धभूमिस च्वपि बौद्धतसें
अक्षय तृतीया खुनु दिने महान भद्रां थःगु गच्छे अनुसार
फुह्रस्यां फक्को दान प्रदान याय्गु ज्याय् अत्यन्त उत्साह ब्या
च्वन । अर्के बौद्धत भगवान बुद्धया दर्शन याय्त चैत्य विहारदि
थाय् थासय् छेके वनेगु व भगवान बुद्धया वंशज शाक्यभिक्षु-
पिनिगु विहार, महाविहारया स्थविर शाक्यभिक्षु पित, दीक्षा
गुरुपिन्त नेपालया निःमकथं पञ्चदान बीत ब्याय् ब्याय् तबारी
याः जुया च्वन । थ्वहे कारण यानाः देवस्थाने, चैत्यस्थाने,
विहारे सुथन्हापां छेके वःपि मोः मोःजूथें सुथसिया गुताः फिताः
इले पञ्चदानयात माः माःगु वस्तु जोरजाम याय्गु कारणे
पसः पसः पतिकं हुलहुल न्याःनी जूगु खने दया च्वन । नेपाले
बुद्धशासनया इतिहासे जुजु जयस्थिति मल्ल या शासनकाले
जूगु बौद्ध भिक्षु पिनिगु दमन कार्यं परिणाम स्वरूप गृहत्यागी
बौद्ध भिक्षु संघया सर्वथा निर्मूल जूगुलि हे नेपालया बौद्ध
भक्तजनं दान प्रदान वीगु थुजागु पर्व दिने शाक्यभिक्षु जुयाः नं
लिपा गृहस्थ जीवन यापन याय्त करक्योपि शाक्य वंशज
गन्धर्वगयात हे दान बीगु ज्या याना च्वंगु खने दु । छथें दान
प्रदान हे मज्झसां भगवान बुद्धया चैत्य स्तुपादि थासे बनाः जूसां
पिण्डपात्रया रूपे गुलुपाते जाकि घनाः थ्वहे जाकि गुलुपाः

बुद्धवात चढे नाना च्वनी । अक्षय तृतीयाया थ्व दिं न्हिच्छि हे
धार्मिक श्रद्धाया दिया म्मे वतीत जुयाच्वन । थुलुनु दिने
महायानी बौद्ध शास्त्र पठन पाठनया ज्या थासंथाय् जुयां
च्वन ।

तर थुगु हे दिने कान्तिपुर महानगरया ऊण्डे दथु त्वाः
नाःगु इतुम्बहालया छत्ता बौद्धया छर्चे धाःसा थुगु अक्षय
तृतीयाया महान् दिने हे छेके छेके वनेगु छत्तेनाकाः दिदीअजि
सःना हयेत धुवांघू मचात ब्वाके छ्वयाच्वन । छर्चेया नकि
मोहनमायाया गुकोगु व अन्तिम प्रसव बेदना व्वाका च्वंगु ।
वनं यौवनया सन्ध्याकाले जूगु प्रसव बेदना जुयाः, छर्चेया
हामा जुया च्वंह्य हर्षवीर सिंहया भचा चिन्तिन जुया च्वन ।
अकें वयकया थः नःघिपि म्हायपिन्त याकनं दिदीअजि सःना
हयेत ब्वाके छोया च्वंगु । जःला खःसाया नकिचात वयाः
मोहनमाया नापं माःगु सत्ताह याना च्वन । प्रसव व्यथा जुया
च्वंह्य मोहनमाया धाःसा अगाय्चो आतेचागु मखु । थुवले हे
अजि काल, धाधां च्वाकिचाह्य म्हाय हाहां वहां बल ।
छर्चेया हामा नं भचा आश्वस्त जुल मुमुहुं ह्लिनाः अजि काल ।
छुं घन्दा काय् मो घयागु संकेत रूपं अनुभवौह्य दिदी अजि
सकसितं नायिक नंतुयाः व्यथा उवीका च्वंह्यसिया कोठाय दुहां
काल । ज्यायिपि अनुभवी नकिचात नं दुने कोठाय दुतकयाः
सापा बौराथुरुं तिनाहल । बीपलसया अर्धयंताया वातावरण ।
थुवले पिने च्वनाः इरुथिरु जुया च्वंह्य हर्षवीर सिंहया
कल्पमाया ताम्ना हे उखेलाः थुखेलाः मदय्क दुने कोठां मचा

च्याय् च्याय् स्वःगुः सः स्वल । वय्कलं यार्डेक छको तहाकय्क
सासः ह्हात । थुवले हे हुने कोठां अजिया स स्वल — “काय् !
काय् ! !” कोठापिने इकथिरु जुया च्वंहा हर्षबीर सिंहया
ग्वाय् मुमुहुं ह्लिलाहल । अले हनुमान ठोकाय् घडी न्यो वनेत
वयक्कः थःगु न्चये पिन्वात ।

बो हर्षबीर सिंह तुलाधर व मां मोहनमाया तुलाधरया
कोखे इक सिबे चिकिधिकहा काय्या रूपे ने. सं. १०२०
वछलाथ्व अक्षय तृतीयाया पुण्य तिथि (विक्रम सम्बत् १९५७
बंशाक्ष महिना अर्थात् ई. सन् १९०० अप्रिल) खुनु वर्तमान
संघनायक भन्ते प्रज्ञानन्द महास्थविरया जन्म जुल । वंछया
कुले जन्म जूगुलि वसपोलया नां जुल — वंछ कुलमान सिंह
तुलाधर । बंशान्न मामे शुक्लरक्षे बूहा थुहा मचा शुक्ल पक्षया
थः त्वाय् चन्द्रमा थें मलल फललं थहाँ बल । गुहा सन्ताने
दकले चिकिधःहा, व नं काय् जुगुलि माया ममता थें बोया
मतिना नं थ्व मचा प्रति ववसाः । अकें मां बो, दाजुनि, ततापि
सकासियां ह्लि छयायेगु न्ह्यवःसा थें जुयाः मां बोया मतिना,
तःकेहेंया स्नेह व थःथिति ता भितुनाय् ह्यिताः मचाहा कुलमान
सिंह नं थःगु चखल स्वभावं बाललीला बबब्वं क्रमशः तःधि
जुयावन । तुयूगु वर्ण, तग्गु कपाः, चक्कंगु ह्हातिका, तःपागु
ह्हाय्पं, छाइसे च्वंगु ह्हाय्, हाजःगु शरीर, चतुर बुद्धि सम्पन्नहा
थ्व मचा हिसिदु । बांनं लाः । नासलं नं उतिकं हे ल्यू । अकें
थ्व मचा खना सक्रमियां चित्त प्रलभ जू । बोम्हं थ्व मचाया
बिषये छु छु जक कल्पना मयाः ज्वी ? अपूर्णगु थ्व संसारे छुं

सुयां हे पूर्णता मदंगु प्रकृतिया नियम हे खः । अकें धन मुखं दुःख यांना वया च्वनि । जः नं खूयं व्यनाह्या च्वनि । जन्म जरा व्याधि कुविया वया च्वनि । कुल मान सिहया बांलागु रूपे कुंखिनेत हे वसपोल यात मचावले अथे हे प्यदंति दुबले तःकें वल । थोकन्हे थे तःकेंया विरुद्धे खोपे यायेगु व्यापक चलन उबले दुगु मखुनि । अकें तःकें मवःतलेहे मचायात कचि-मचा धाइगु चलन तिनि । उवले तःकें खनाः मनूत ग्यानं मग्याः । छायाधासा तःकें धयागु मवसें हे मगाःगु धयाथें जुया च्वंगु । थ्व तःकें नं मेगु विपत्ति हे ला छु हय् फुगु मखु । कारण हर्षवीर सिंह स्वयं बैद्य हे । माःगु म्याहार सम्भार पूरे मज्जीगु खें हे मखुत, तर चञ्चल स्वभाव जुया च्वंहा काय्यान, न्हासें छुकातःहा चिकिधीहा मचायात उलुलु उलुलु चास्वीगु कें चास्वीमते कें स्यनि धका खं न्यंकां न्यंके फुगु हे मखुत । भति भति चामुवंगुलि कें भचा स्यनेहे लात । गुकें यांनाः तःकें सम्पूर्ण लाःगु वखते व यच्चुसे पिच्चुसे च्वगु ख्वाने चिचिचा गोगु हिरा मोति छायापाहे थकल । अकें थौं नं तघीहा भन्तेया उज्ज्वल मुख मुद्राय् थ्व चिचिचा गोगु हिरा मोति त पाला-पिलि थिना हे च्वंगु कीसें खना ।

बालक कालः—

क्रमशः बालक त घी जुया पेदं दयवं महायानी परम्परा-कथं ने. सं. १०२८ माघ श्री पञ्चमी खनु मज्जुश्री गुरू दर्शन याकाः जक्षरारम्भ याकल । नेपाली बाँझतय जन्मं निखें मृत्यु-

परान्त जीवन या सम्पूर्ण ज्याखें धार्मिक रंग हे छिना तइगु
 आषाः । अकें वाक्या ईश्वर जुया च्वंइ मञ्जुश्री गुरुयात
 विनीत रूपं नमस्कार याकाः वसपोलया असीम करूणा या जःलं
 मचायात ख्यमा घयागु आशिका यासे अक्षरारम्भ हे वसपोल
 गुरु यात नमस्कार याकाः गुरु याइगु चलन उबले जक मखु
 थौया अद्यापि दहेदनि । थ्व हे परम्पराकथं मचायात ब्बंकल
 "ॐ नमोवागीश्वराय" ॐ नमोवागीश्वरायः स्वयं छगू मन्त्र खः
 गथे द्वादशाक्षर जुयाच्वंगु "अआइईउऊएऐओऔअंअः" सकतां
 मन्त्रया अङ्ग खः । 'कल्लग'. आदि व्यञ्जन नं थये हे
 मन्त्रया अङ्ग हे । थुकें मन्त्र प्रधान तान्त्रिक बौद्ध समाजया
 न्हाय्कं उलाव्यू ।

मचानिमें : व वालकया स्वभाव चालचलन निकं बांलाः
 जू । मुथमिया इलं न्हिनसिया रूपरेखा क्यो घयाथें थ्व वालक
 मचानिमें बांलागु मन्कारे ब्वलना वल । स्मृति एकदम हे
 बःलाः थें विद्या ब्वनेगुलि अभिरूची नं आषाः । अनुशासने व
 आज्ञापालने नं थ्व मचा छपलाः न्ह्य ज्याः । मेपि जलाखलाया
 मचातये मध्ये थ्व वालक न्ह्यागु क्षेत्र नं श्रेष्ठ, अद्वितीय । छको
 निको मात्र हे स्यनेकने याय्वं हे न्ह्यागु सय्का थ्वीका काय्
 फुगुलि थ्व मचा खनाः गुरुपि नं प्रसन्न जू । बौ जुया च्वंइ
 हर्षवीर सिंह या नंथमं मक्को विविध विद्यादि स्यने कने याना
 बौगुलि आषालं उत्साह दु । न्ह्यागु स्यना ब्यूसां बांलाक धारणा
 यानाः न्वेदेका तय् फूगुलि गुरुपिसं सफूया विभिन्न शिक्षा
 ब्वंकाहः थें बौम्हं नं मचानिमें देवदेवीया मन्त्र स्तोत्रादि नं

च्चका तइगु जुयाच्चन । ५ दं ६ दं दुह्य मचां देवदेवीया
 स्तोत्रादि ठररर च्चंगु न्यनाः सकले मनूत लयताया च्चनिगु ।
 थुकें यानाः थः चिक्किधिकह्य काय् या थ्व विलक्षण बुद्धि,
 असाधारण स्मृति व विद्याय् अभिरुची खना बोह्य कन् । कन्
 प्रसन्न जुल । अकें थःत फुसंद दयेवं थ्व काय् यात थःथाय् लिक्क
 तयाः अने अनेगु शिक्षा विद्या स्यना बीगु याना च्चना दित ।
 अले कुलमान सिंह कन् कन् विद्याय् चतुर जुयावंगु स्वाभाविक
 हे जुल । गुरुपिसं स्यना बीगु छथी, छथे वौह्य स्यना बीगु छथी,
 निथी विद्याय् नं च्चन्ह्याना च्चंह्य थ्व मचा खनाः परघग्गि मनूत
 नं प्रसन्न जू । अकें मचातिनि वले हे थ्व गचा लेलीं गनं ह्यिता
 च्चनी बले नं किलागले काजि साहु, चैत्यबार सिंह साहु पिथाय्
 च्चह्य दान दाजु घयाह्य मनुखं बारंवार थः बासापि समेत ब्वनाः
 थ्व मचाया विलक्षण बुद्धि जांचे याना स्वयेत, कतपित्त क्यनेत
 थ्व मचा ह्यिठा च्चथाय् वयाः निकै हे आखः सःह्य मचा थ्व
 थका सकसितं क्यो क्यो आकासे पतिनं अनेने पिनिगु नां च्चेगु
 भाय् यानाः आखः च्चया क्यनाः थ्व मचायात घाय्की । अले
 इमिसं पतिनं आखः च्चे भाय् यागु स्वयाः थ्व थ्व नां च्चःगु
 थका मचां कना बीवं सकलें प्रसन्न जुयाः लिहां वनिगु । थये हे
 वसपोलया दाजुपिसं वसपोल यात मचाबले बुयाः बुयाः यंकि
 बले नं वसपोलया त्वाले च्चंपि पसल्यातसं सःताः सःताः आखः
 सःह्य मचा घयाह्य आम हे खःला थका न्यनी । अले गोरः
 न्होने तयाः अने अने खै च्चका च्चनिगु । अले वसपोलं इमिसं
 धाधागु च्चया बीफुगु जि पसःवात खुशी जुयाः ध्यो चाकु पसले

ध्मो चाकु बजी बी, मधी वसले मधी बी । ध्ये मनूत
लयताय्काः आषालं वस्तु नयनंगु खें वसपोलया म्मृतिपटले
आतकं हे त्यना हे च्चनतिनि ।

शील स्वभावः—

वसपोलया वालरूकालं निसें हे ध्ये शील स्वभाव
बांसासे च्चनाः आखः व्वनेगुलि मन वं । थह्मं आखः व्वनाः
बीयाके म्यनाः सय्का तयागु बाखंसकल थः पासा पित्त मुक्काः
वाहाले वाद्धें च्चनाः बाखंसना च्चनेनं साप न्ह्याः । वसपोलया
मचां निसें सुं मेपि मचात नाप ल्वानाज्वीगु, दायाज्वीगु,
करपित्त हाय्काः सनाज्वीगु धयागु याये मनं । तर अथे नं थम्हं
हुं दोष मवासां थःगु छुं दोष मदुसां करपिसं मखुगु खें ल्हानाः
थमं यानागु दोष वसपोल यात चीका बीगुलि मचावले वसपोलं
तकोमछि हे थःगु भूल वा दोष मदेक जलाखला मचातये मां
बीपिसं अबगाल विट्ठके नं, व्वबिके दायेके नं । अथे नं थःत
म्वाम्भाकं व्वः ब्यू वःसां दाःवःसां वसपोलं ज्वला सायाः ल्वाय्गु,
थःसिया थंजिपि मनूत लिसे जवाः सबाः यानाः हालेगु धयागु
याये मनं । वरू छगू बार सह्यानाः रूढयाः हे नं छयें सुमुक्क
व्वनेगु चलन जुया च्चन । ध्व सहनशीलता या कारणं नं
ध्वसपोल यात सकसियां यो ।

मचांनिसें वलपोलया आज्ञापालनया स्वभाव दुगुलि छयें
सुनानं व्वःगु ज्माय् ह्याः धाय मसः । न्ह्यामस्यां न्ह्यागु ज्या
व्वःसां यायेत तत्पर । उकि आखः व्वनाः ल्योगु ई वसपोलं

छयें लहिना तःपि चिचिचाधिकःपि ह्युँचात जः वनेगुलि व्यतीत
याइगु । मचाया ह्युँचा लहीगु, प्राणिपिन्त नके त्वंके यायेगु
ज्या याये साप हे न्हाः । छयें लहिना तःपि सकल पशुपंक्षी
प्रति ध्व मचायाके करुणाया भाव दु, स्याहार मम्भार यायेगु
भाव दु । ध्व बाल करुणाया स्वभावं यानाः इटुं बहालय् च्वे-
यागु फलेचाय् खिचाया मचात ध्वकातःपि वारंवार फलेचां
कुतुं वयाः च्वे थाहाँ वने मफयाः क्वाइँ क्वाइँ हाला च्वनिगु
तक नं न्यना च्वने मफयाः बहनौ चान्हे न्हागु ईले हे जूसां नं
चिकुला या वखते थः ५ दें ६ देंति जक दुबले नं देना च्वंहा हे
थः दना वनाः व मचाणि खिचाया मचात कयाः मांहा खिचाया-
थाय् तया दुरू त्वंका थकेगु यायगु नं वसपोल भन्तेया आतकं
नुमंनि । अकें छयें थः पीभतपिसं मचात ख्वय्का तःसां वम-
पोलया बाल करुणा दना वइगु जुयाः मचा ख्वय्का तये मये
धयाँ" घका थः पीभतपिलिसे हाः ज्वीगु वसपोल या चलन
जुया च्वन । मचानिसे वसपोलयात विरह धयागु मफाः ।

वसपोल भन्ते मचाबले ह्यितेगुलीनं चलाक जू । वस-
पोलयात ह्यितेबले नं त्याकेफुपि कम । वसपोलया मचाबले
च्याम्पति, बस्पति ह्यितेगु चलन खः । तर न्हाबले ह्यितुसां
वसपोलं प्वः प्वः च्याम्पति बस्पति त्याका हय्फु । अके चिकि-
धिकहा ककायाके हेकाः प्वः प्वः च्याम्पति बस्पति काये दुगुलि
वसपोलया काय्चापिनी नं वसपोलयात यः जू ।

धार्मिक प्रवृत्ति

मचानिसे वसपोल भन्ते साप हे धर्म ह्यः । सी घका नं

अति हे ग्याः । वसपोल भन्तेया अथे हे ५ दें ६ देंति दुबलेसिगु
 खं खः । वसपोलया पासापिनाप छर्थे ववसें तुं ह्मिताच्चंगु ।
 तुं छघायें, तुं छघायें या बाजं सः वयेवं सकलें व्वायें, व्वायें
 वनाः स्ववंगुलि कुलमान सिंह नं व्वाय् स्वःवन । बाजं थाना
 वःपि मनूते ल्यू ल्यू प्यह्म मनूखं कूनाः कोवियाः वना च्वन ।
 वयां ल्यू गुलि मनुत मेपि मनुतमें ज्वंकाः ख्वया वना च्वन, गुलि
 याकः याकः हे ख्वया वना च्वन । कुलमान सिंहया थःगु तालं
 हालाच्चन - इपिं छाया ख्वया वंगु । उबले भचा ल्यायह्मचाह्म
 मनुखं लिसः बिल - "इमिगु तपुलि लाका यंकुगुलि ख्वया वना
 च्वंगुका इपि ।" मचाया ना "खः" धका च्वन । गुलिखेलिपा
 छन्हू मचाया छर्थे जानया च्वंगु बले अथे हे हाकनं तुं छघायेंया
 बाजं सः तायदत । मांपिसं, दाजुपिसं जाब्व ल्हों जाब्व ल्हों
 धका देमा ल्होंके बिल । कारण न्यना स्वलले थये बाजं थाना
 हइबलं सीह्म मनु हइगु मनुसित कि दीपे यंका उना छ्वइगु खं
 सिल । नापं मांम्हं तपंतल - "जि सितार्क छ नं अथे हे ख्वया
 वनाः दीपे थ्यनिबले जिनः मि तये मानिका ।" थ्व खं मचायात
 साप हे मयन । अकें मचां थःगु हे पहलं न्यन - "मां सि हे
 मसीसा जि हे जिल नि । जिला मांयात मितय् मखु" । मांम्हं
 फिसिं ह्लिला धाल - "जन्म जुसेंलि छन्हू सकले सीमानि ।
 जिजक गथे म्बाना च्वने फइ । चिकिधिकह्म काय् नें मांयात
 मिमतसें ज्यूला ।" मचां हाकनं न्यन - "छु याःसा सीम्बालि ले
 मां ? सुनांयासा सीम्बालि ?" मोहनमाया - "छो नं सीम्बागु
 वरदान ब्यूसा जीका ।" मचा भचा घुरे जुल । मति जि मां

सीम्बालेमा धका छोयाके फों हे फोने बयागु मती ल्वीका च्वन ।
 मांम्हं खं तोपुया छोल । अबलेसांनिसें व मचां गणेछो, भिछो,
 भगवान छो न्ह्याहा हे छो खसां छो अन्यानाः जिमि मां, व्वा,
 दाजुपिं, ततापिं मुं हे सी म्बालेमा धका पवना ज्वीगु यात ।
 लिपा बीया पाखें मनु जक मखु स्वयं छो हे नं छन्हू सिना वने
 हे माः धयागु खें न्योसेलि मचाया मन गरखेसे मिकल । अमर
 ज्वीमा धका पवनेगु चप्पन नं थनं हे तोफिल ।

वसपोल भन्तेया मचावले अथे हे ७ दं ८ दंति दुबले-
 संनिसें धलं दंवनेगु, उपासं च्वनेगु आदि धर्म याये साप हे न्ह्याः ।
 अकें मचावले हे वसपोल द्वादश तीर्थे धलं दंवना फिनिगू तीर्थ
 कोमचातलें हे ब्रत तुते मयासे धलं दने नं । राजतीर्थे धलं दंव-
 नेगु समये ला वसपोलया पाली कं वयाः फों फों गानाः छयंगु
 तत ज्याना च्वंगु अवस्था खः । अथे नं धर्मो अति हे श्रद्धा दुगु
 जुया थये कं वःहा राजतीर्थे ध्यंक न्यासी वने फेमखु धका
 दाजुपिसं पीभतपिसं गंक गंक नं धलं दं हे वना तोतल । उबले
 मां निसें व कं नं स्वतः हे लाया वन । थये अष्टमी ब्रत दंवने
 वने गुरुजुपिसं कमीगु बाखें नं वसपोलं मचा जूसां बांलाक न्यना
 लुमंका तयेगु याना च्वनिगु जुया च्वन । थये वसपोलया मचा
 वले निसें धर्म श्रद्धाधिकता दुगु नं वसपोल भन्ते या मां मोहन
 माया व वो हर्षवीर तिह वैद्य निम्हं साप हे धर्म ह्योपि जूगुलि
 खः । वय्कः पिनि बुद्ध धर्मो अति हे श्रद्धा दुसां तबि अहिंसा
 मूलक बौद्धधर्म लुप्त प्रायः जुया च्वंगु जुयाः वय्कःपि तत्काल
 प्रचलित बज्रयानी धर्म लगेजुया च्वपि । अकें समये समयेले

अष्टमी ब्रह्म वनेगु, उपासं च्वनेगु आदि अहिंसा मूलक धर्म
याना च्वंसां वय्कपिनि छर्थे हिंसा चढेयायेगु ज्या नं यकों हे
जुया च्वं । हर्षवीर सिंह स्वयं तन्त्र मन्त्रया वंछ विद्याय् नं
सिद्धि प्राप्त म्ह । छायाधाःसा वय्क हर्षवीर सिंहजु आयुर्वेद
या नापं मन्त्र तन्त्र ञाराफुके ज्याय् अत्यन्त प्रसिद्ध तथा
प्रख्यात जुया दीम्ह विस्मांसिंहजुया छय् लः । विस्मांसिंहजुया
मन्त्र तन्त्रया सिद्धि थूलि प्रख्यात जू कि ऊवले मचातये गुच्चा
म्हितिक्ने नापं गुच्चां कय्के मफय्केत विस्मांसिंहया वासः फू
धकाः स्वांपुयाः धू भचा गुच्चाय् तथा बीगु चलन दु । हर्षवीर
सिंह स्वयं सिद्धि प्राप्त ह्य जूगुलि तान्त्रिक मत बाखे हे आपाः
आस्था दया च्वनिगु स्वाभाविक हे जुल । अकें वय्कपिनी
मोहनी नखः बह बले थासं थासे आषालं देवदेवीया मन्दिरे
बलिपूजा यायेगु चलन दु । मोहनी नखः बले हय्ँचात न्याय्-
वले निकं हे थिके ज्वीगु जुयाः मोहनी नखःया गुलिखे न्ह्यो-
निसें हे थःत नखः यात माक्व बलिपूजाया संख्या पूरेयायेत
नकतिनि नकतिनि ख्येचं पिहां वःपि चिचिचाधिकःपि बिपि
हाःपि हय्ँचात छर्थे हे लहिना तय्गु चलन । थ्व हे हय्ँचात
जः वनेगु ज्याय् मचाहा काय् यात लगे याना तइगु । मोहनी
नखः ज्वीवं थुपि हय्ँचात छह्य हे नं मदंगु जक स्यूसां ल्हावा
वसपोलं थ्व हय्ँचात गन छुयात धयागु छुं मस्यु ।

अहिंसाया छमां:-

वसपोल भन्तेया अथे हे ६/१० दैति दुबले या लैं लः ।
साविक थें वसपोलया गःगः हय्ँचात मायां तित्तिपापा यानाः

लहिना तःगु । थुबले ला वसपोल आखः ब्वनेगु ज्याय् नं निकं
हे च्वन्हायाना च्वने धुकूगु खः । नापं मचात पुचले नायः जुयाः
चिकुलां बहाले पाना तइगु वाद्वे च्वना थः पासापिन्त अने अनेगु
वाखें कनेगु यानाः नायोचा धाय्का च्वने धुकूगु ई । थुबले तक्
या दुने थःगु हे चञ्चल स्वभावं उगुं थुगुं खें सयेके सीके याना
ज्वीगु वाल जिज्ञासा व कौतुहलता दया च्वने धुकूगु । उगु साल
या मोहनी बले थःह्यं उलि मछि माया यानाः लहिना तःपि
हय्ये चात थासं थाय् द्योयाथाय् बलि ब्यूगु व बलि बीमिघय्का
सीपिं हय्ये चातय्गु पा पि पुयाः ला खुनेत सनाच्चंगु वसपोल
मचां खन । वसपोलयात थ्व प्राणि हिंसां उबसे थुलि नुगःले
घाः यानाबिल कि व हय्ये तय् प्रति करुणा थनाः वसपोल विरह
यानाः ह्याय् ह्याय् खल, दिकादिके फूगु हे मखुत ।

थुखे थुगु हे मोहनीया न्ह्यो स्ववाः हे जक पाक वसपोल
भन्तेया निम्ह पीभतपिनि थःथगु मुले म्हिताच्चनीपि काय्पि
निम्ह सिनावंगु जुया च्वन । मोहनी नखःले बलि चढेयाना हःपि
हय्ये चात फुकं पा पि पुयाः कराहीले ला पुकाच्चपिं नं थुपि हे
निम्ह पीभतपि लाना च्वंगु । अकें मोहनी नखः न्ह्याको हे
छाय्पियाः ऊः ऊः धाय्का थ्यंकः वःसां थ्व नखलं थःथःगु मुले
न्ह्याइपुक म्हिता च्वनिपि नखःबले लय् लय् तायाः मांबीया
हर्षयात अभिवृद्धि याना बीपि काय्मचात जक लुमंका ब्यूगुलि
इमिगु निम्ति लंगु घाःखु प्वला बीथें जुयाः इपि पीभतपि
निह्यस्यां नुगः पुत्रशोकं काइयां मिका च्वंगुतिनि । थज्याबले
कराहीले पुकेत कोफाना तःपि हय्ये चात मिया रापं क्वाणाः

वःलिसे पपू तुति चाःत्वोका न्हल्लें लिखें चाचाः तुयाः दना बे
 त्योथें जूगु विभत्स दृश्य थुपि पोभतपिसं खंकल । अले पुत्रशोकं
 चित्त विदीर्णं ज्वीका च्वंपि निह पिलि ध्व हयें चात मिया रापं
 व्वाना वःलिसे बाथा वाथां सनाहःगु दृश्य सोसों थःथः काय्पि
 नं दीपे छोय्कूबले मिकःलिसे थथे हे मखा सना हल ज्वी, पापी
 गोंतसैं जिमि काय्पिन्त ऊवा ऊवा मऊवा यानाः मखाः छ्वेका
 छ्वत ज्वी धयागु तीव्र करूणा व शोकं जाःगु कल्पना नुगले
 थना हल । चाया पःखालं दनातःगु पःखायात बेगं वःगु
 खुमिवा नं तछ्याना वनि थें पुत्रशोकं नकतिनि नकतिनि लंगु
 वेदना रूपी चाः यात प्वलाः ध्व तीव्र कल्पनां धयेंया पखा
 तछ्याना बिल । अले मोहनी नखःबले ख्वे मत्थो धयागु धारणां
 हमिगु विरहयात गथे याना पनेफइ ? मोहनी नखः हे म्भी भाय्
 दंक थःथः काय्पिगु नां काकां बैगलं हुं हुं ख्वः सः पिदन । मां
 बी जुया च्वंपि मोहनमाया व हर्षबीर सिंह पिसं न हेंचातय्गु
 हिंसाय् करूणां ख्वया च्वंहा चिकिधिकःहा काय् कुलमान सिंह यात
 ख्वयेगु दिके फत, न त मोहनी नखःया रमऊम यात हे हाकुगु पुलां
 बिस्सुवने माय्क पुत्रशोकं ख्वया च्वंपि थ भीपिन्त शान्तवना बीफत ।
 थुकें यानाः बूढा बूढीया शोक व करूणा जासि दाय् वल ।
 अष्टमी व्रत व सत्पूजाया हिंसा बिरोधी धर्मं नुगले थुकं दित ।
 परिणाम स्वरूप स्याःगु भीपिगु चाः लंकेत, ख्वहा काय् यात
 दिकेत, नापं हिंसा प्रति थःपिनिगु नुगले दनावःगु बिरोध व
 बिराग या भावना यात कत्तिक ज्वनेत सकलें काय्पि म्हायपि
 भीपि दुयाय् वय्कपिसं निर्णय न्यंकल— बौद्ध कूले जन्म जुयाःन

कोसं हिंसा थें जाःगु हीनगु कर्म यांना बया च्चनेगु मत्त्वःगु ज्या जुयाः आबलि थ्व छथें हिंसा कर्म धयागु गुबलें याये मत्तुत । थुगु निर्णय नं उगु बखते चिकिधिकह्य काय् व शोक संतप्त भौपिन्त गुलि शान्तबना बिल ज्वी, थ्व धाय् फुगु मत्तुत । तर वातावरण अवश्य दु नुगलं निसें साधुवाद विल ज्वीमाः थ्व अवश्य खः । अनं उप्रान्त भविष्ये भिक्षु पिदंकीगु थ्व छथेंयात क्रमशः त्यागु धर्म भति भति, यायां अपो थः नालाहल ज्वी, थ्व अस्वाभाविकगु खें मखु ।

शिक्षा या प्रगतिः-

वसपोल संध नायक भन्ते याके थये बालक कालं निसें हे विद्या या अभिरूची दुथें, ब्वना तयागु खें आत्मविश्वास दु । नापं सत्व प्राणिपि उपरे करूणा नं दु । वसपोलं संस्कृत, हिसाब, नीति व व्यावहारिक शिक्षा तत्कालीन पण्डित वर्गं कुलमान् पण्डित निष्ठानन्द वज्राचार्य पाखें जक मखु दर्वार हाई स्कूले नं ब्वनाः अमर कोष, लघुसिद्धान्त, कौमुदी आदि संस्कृत या शिक्षा नं प्राप्त याये नं । वसपोलयात बालककालं निसें हे सुं गुरुपिसं हे नं आखः मन्वं, मवः धका दाय्के, कसा याके मनं । बरू थम्हं ब्वना तय् धूंगु, थम्हें स्पूगु विषये ज्वीवं करपिसं भिन्न प्रसंगे हे खें ह्याना च्वंसां थुकेया अर्थ थ्व धका, थ्व धाःगु थ्वका धका च्वका नायो जुयाः च्वाच्वां हाज्वी नं । अये हे मेपि विद्यार्थीपिन्त न्योंगु विषये थम्हं च्वाच्वां लिस ब्यू बनाः निष्ठानन्द गुरू न्वाके सम्म नंगु खें वसपोलण खुमंती, अय् हे ह्यना च्वंगु दनि ।

“छोरा के हेनुं, छोराको साब हेनुं, तेल के हेनुं तेलको धार हेनुं” घयागु नेपाली उखानथे संगत गुण्या कारणं यानाः वसपोल छाकाः अस्य जुया ज्वीनंगु खं नं वसपोलं कना बिज्याना च्वनि । वसपोलया मचावले सत्वप्राणिप्रति करुणा तय्माः गुया अर्थ बांलाक ध्वामथूनिबले यांघ्यां मसिया चखुँचिया स्वः कुर्काः चखुँचात निम्ह नं कुर्कं नंगु व बल्सी तयाः निम्ह सोम्ह न्या लाः ज्वीगु व त्रिकिचाधिकः म्ह न्या छम्ह नं ह्लाती दांलाय तयाः लः नापं नुना ह्वय् नंगु खं नं अथे हे वसपोलं कना बिज्याः, गथे शिवरात्रीं छोको खगः खूवने घका बनागु तर खगः ज्वना वये मफुगु खं कना बिज्याई । तर वसपोलया पितां मचाया अस्यपना खंकाः मभिगु संगतं लिसालाः ज्ञान गुण्यागु खं कनाः ब्वनं विया अगुशासने तसेलि लिषा हाकनं वसपोलया यज्यागु ज्याखं चटक्क हे छुटे जूगु जुल ।

भिक्षुत्वया छुमाँ

अथे हे वसपोलया ७ दं ८ दंति दुबलेया खं खः । उबले ह्लासां शाक्यश्री लामा नेपाले बिज्यानाः स्वयम्भूया थौकन्हे लामा तयेगु घ्यांग दुगु थासे च्वना बिज्यागु । नेपालया बौद्धत आपालं बना वसपोल नाप छमं खं न्यने कने यावना च्वनीगु । उबले घमां साहुपि नाप वसपोल भन्तेया पिता हर्षवीर सिह नं काया च्वना दीगु । अन शाक्यश्री लामाया समीपे मचातय्त आखः ब्वकेमाःगु बिचये खँया छलफल जूबले घमां साहु नं वसपोलया बिज्याया श्रेष्ठता व बिलक्षण प्रतिभा स्पृगु जुयाः काजि वैद्य (हर्षवीर सिह) या त्रिकिचिकहा काय् छाह मचानिसे आखः सः ह्य

दु धका कना बिल । वसपोल सामाजु मचायात नापलायेगु
 इच्छा पिब्वया विज्यागुलि कन्हें खुनु बोम्हं वसपोलयात सामा-
 जुया न्होने यंकादिल । तामा गुरू मचायाके खें न्योन्थो
 चाणक्य नीति, अमरकोष वचना तःगु खें सीका छंके वःगु क्कोक
 कंसाः धका आज्ञा उचीव वसपोल कण्ठस्थ यानातःगु अमरकोष-
 या इमोक्त सामाजुया सन्मुखे फेतुनाः सकल भक्तजनया भीड-
 या न्होने निभिक रूपं थःगु अभ्यास प्रति दुगु आत्म विश्वास
 पिब्वयाः तरर्त् व्वना बंका बिल । वात्स्यावस्थाय हे वसपोल-
 याके दुगु शिक्षा प्रेम, आत्मविश्वास, निभिकता, स्फूर्ति व वैराग्य
 या पूर्व लक्षणः छनाः सामाजु ७ दँ ८ दँति दुहा मचायात
 काबाक्क बुया कयाः थःगु मुले फेतुका विज्यात । अपरिचितहा
 तामाया मुले नं मचा बिना हिचकिचाहत मुम्क हे फेतुना
 च्वन । युबले हे वसपोल सामा गुरू मचाया छथोले तहाकेक
 लहिना तःगु आगसा कयाः गथि चिनाः नगोगु फसि खें छगः
 ज्वंकाः “का छंगु सामा धर्म प्रवज्या जुल” धका प्रवज्याना न्होवः-
 सा ज्वंका विज्यात । अने हयंबीर मिहजु नाप ध्व मचा यात
 प्रवजित यायेगु आग्रह याना विज्यात । अन जुक्को लैया भाषा
 परिवर्तन धमां साहुनं याना दीगु खः । तर छहा बीनं काय्या
 प्रवज्या या खें छकलं अनुमति गये याना बिइफै । सामाजु ध्व
 मचा छहा धर्म तोता ग्यु धका गुनिले आग्रह याना विज्यात ।
 तर बाह्य मोहन माया माने जुया मदी । सामाजु ह्याता वने
 त्येकाः नं बय्कपिनिगु छथें ध्यंक विज्यानाः मचायात थः नाप
 ह्यासा ब्वनायके धका यक्को कुतः याना विज्याः तर चिकिधि-

कह्य काय् जुवाः वसपोल यात तोता छ्वयेगु खें न बी ह्वंबीर सिंह माने जू नत मांहा हे । तर वय्कपिसं छु सिल वसपोल नाक्यभी लामाजुं याःगु हेकतंभा प्रवज्या हे वसपोलया भविष्ये भिक्षुत्व या पूर्वं निमित्त ज्बी धयागु । शायद वसपोल भन्तेया नुगले दुने स्वचाना च्वंगु वैराग्यया जन्मजात संस्कार यात ध्व ह्लापांगु प्रवज्याया न्ह्य।वसां हे अरु स्यल्लागु संस्कार नयं तथा विल । ध्व हे वसपोल भन्तेया भिक्षुत्वया ह्लापांगु छुमां खः ।

अंग्रेजी शिक्षाय् अवरोध :-

वसपोल क्रमशः तःधी जुयावःलिसे वसपोलया विद्या अध्ययन व शिल्पादि शिक्षाया अध्ययनया ज्या नं च्वल्लाधानावं बन । बाल्यावस्थाय् हे वसपोल गुरुपिगु छर्चे वनाः अंग्रेजीया शिक्षा नं भति भति प्राप्त याये नं । तर अंग्रेजी शिक्षाय् माध्यमिक कक्षातकं च्वे यहां वनेत स्कूले हे मव्वंसें मगाः । उगु बखतया राणा शासनया काले सकलें सर्वसाधारण दुनियाया मचातय्त दबीर हाई इंग्लोस स्कूले भर्ना जुयाः माध्यमिक कक्षा (S. L. C.) तकं व्वनेगु सुविधा उलि यातंक उपलब्ध मजू। अकें वसपोलया अंग्रेजी शिक्षा नं प्राथमिक कक्षां उपोया स्तर हाचांमाये मफुगु जुन । कारण उगु बखते या समाजे व नं कट्टर धार्मिक परिपाटीं मनूतयगु दृष्टिकोण व संस्कार यात कस्सिक घय्सुया तःगु काले वसपोलया मां बीपिनि नं स्लेच्छ भाषाया शिक्षा थः काय् यात व्वंका थःगु धर्म नाश याइलु सन्तानया बिकास ज्बी धयागु कल्पनां यानाः तत्कालीन् पण्डित समाजे मान्यता प्राप्तगु परम्परागत शिक्षाया अध्ययने हे थः काय्

बलशेखरीमा घंगु खें उपो तिबः ब प्रेरणा दइगु स्वाभाविक हे
 जुल । परिणाम स्वरूप वसपोलया शिक्षां नं थुगु दिशाब् मोड
 काम । उकेस नं घण्टाबराया कुलमान पण्डित ब पण्डित निष्ठा-
 नन्द बज्राचार्य थें जापि बौद्ध धर्मया गुरुपिगु उपाध्यायत्वे
 वसपोलया अध्ययन अध्यापन कार्य जुया च्वंगु । अकें गुरुपिगु
 पाखें नं परम्परागत शिक्षाया महत्व ब थःगु आयं या मारया
 बोध पाखें उपो तिबः लावनिगु हे जुल । थ्व हे शिष्यत्वया
 काले वसपोलं ललित विस्तर थें जाःगु सफू ब बुद्ध ब बोधि-
 सत्त्वया आदर्शमय जीवन ब बर्चाया विषये गुगु अध्ययन
 जुल उकें वसपोलया बाल मानसे नं भौतिक वादी गृहस्थ
 जीवन सोयाः आध्यात्मिक सुख शान्ति प्राप्तगु त्यागी जीवन
 हे सार्थगु, ग्यसुलागु वस्तु खः घंगु खें नुगले बाय्केगु शुरू जुल ।
 किन्तु उगु काले बैरागीया नमुना स्वरूप बौद्ध भिक्षुपि मदु ।
 अकें वसपोलया मने नं सन्यासी जुबा वनेगु मति दना वइगु ।
 नापं थः बैरागी जुया वने वले थःत थःयाचो माया यानाच्चपि
 मां बौपिसं दुःख मनाउ याइछु याये धयागु चित्रकं नं अनायाम
 हे नुगले ह्यितिका च्वनीगु जुन । अलं छथें मां बौपिन थिति
 खं ह्माइ वले धन कमाय् याना ह्यफुपि ब्यक्तिपिनिगु प्रशंसा
 जुया च्वंगु न्यना च्वंहा जुयाः तरूण कुलमान सिंहया नं याकनं
 परदेसे बनाः गाक्क धेवा कमाय् याना ह्य, थम्हं कमाय् याना
 ह्यागु धन फुकं मांबीया पाली देछानाः बैरागी जुया वने धका
 मति ल्बीका च्वनीगु जुल । थये १४ दया बयंस तककया
 बिद्यार्थी जीवने गुबलें बुद्धया त्वाभी जीवन ब बोधिसत्त्वया

वांघिचर्या वैरागी जीवन ग्रहणयायत प्रेरणा काःसा गुबलें मां
 बोया मतितानां गृहस्थ ज्वीगुली मन प्यपुंकाः, अऊ गुबलें झासाय
 वनाः लुं यक्को दयेका जवना वयेगु, अले मां बी खुशी यानाः
 सकलया नसतां प्रवजित ज्वीगु मधुर कल्पनां थःत ज्वंकाः
 समय व्यतीत यानावं ज्वन । कथहनं उमेरया नाप नापं बिस्तारं
 वसपोलयाके विचारया परिपक्वतानं जायावं ज्वन ।

पिताया पाखें शिक्षाया बिबिधता

वसपोलयाके मचांनिसें शिक्षा ब्वनेगु, सयेके सियेके
 यायगुली आपालं उत्साह अभिरुची जक दुगु मखु, वैराग्य प्रति
 उन्मुख वसपोलया वाल व्यक्तित्वे भिगु बालागु शील स्वभाव नं
 ब्वलना ज्वंगु दु । स्मृति एकदम हे बःलाःथें बुद्धि नं तीक्ष्ण
 जुयाः विलक्षण प्रतिभा सुलाज्वंगु दु । अले आज्ञापालन व अनु-
 शासनया गुण दुथें गम्भीर खें सयेकेगुली नं आलस्य छफुति हे
 मदु । बी जुया ज्वंहा हषंवीर सिंहया ध्व चिकिधिकहा काय-
 यात निजी गुरुया थाय्या अंग्रेजी शिक्षा, घण्टाघरया कुलमान
 पण्डित व अव्हालया निष्ठानन्द पण्डितपनि पाखें जक विद्या
 ज्वंकां लुमधं । वयकाःया थम्हं सयका तयागु ज्योतिषी विद्या,
 आयुर्वेदया शिक्षा, मन्त्र तन्त्रया सिद्धि, काराफुके वैद्यया
 शिक्षा, ध्यान भावना समाधिया अम्यास धर्ममा दृष्टिकोण
 सकतां सकताहे विद्या शिल्प आदि ब्व चिकिधिकहा काय्यात
 स्यना बिये मासे वः सयके बी मासे वः । अकें वयकाःया ह्लिचं
 कुसंद दयेवं खाताक्वे थः काय्यान फेतुकाः अने अनेगु विद्या
 स्यनादिया ज्वनीगु । मचां नं न्यंको कना म्यूको लुमंकाः, धारण

याना काय् फुगुलिं हर्षवीर सिंहजुं ऊन ऊन अपो स्यनेकने
 यायेगुली उत्साह दयाः क्रमे हंक आयुर्वेद शास्त्रया शिक्षा, मन्त्र
 तन्त्रया शिक्षा, काराफुके वैद्ययात माःगु साधना, समाधि
 ध्यान आदिया अम्यास बारे स्यनावं यंका दिल । बीया ग्छो
 मव तले थःत बी च्चना च्वंगु खाताक्वे फेतुकाः अनेक विद्या
 स्यनाबिया च्वनीगु हे बसपोलया आयुर्वेद शास्त्र, तन्त्र मन्त्र,
 काराफुके वैद्ययात माःगु साधना आदि सयेकेगु मू ममय जुया
 च्वन । थः बी पाखें हे बसपोलं तरुण अवस्थाय् नं च्वकिगो
 छगः सोयाः भावना यानाः मष्टिके दत यंका समाधि यायेगु
 अम्यास सयेका काल । आयुर्वेदीय शिक्षा पखे बसपोलं
 सारङ्गन्धर, महाधी निदान, वेदाङ्ग आदि आरोग्य शास्त्र
 सम्बन्धी विविध सफूत पुर्वक च्वने घुक्कूगु खः । काराफुके वैद्य
 ज्याया अम्यास नं गाक्कं हे दत । थुकें यानाः बसपोलं रोग
 जांचयाय् फत, रोग पहिचान यानाः उपयुक्त वासः याय् सलः ।
 वैद्यज्या बसपोलया परिवारया कूलगत पेशा हे जूगुलि लिवा नं
 थम्हं सयेकागु वैद्यज्याय् अऊ अपो अनुभव तथं तयावं यंकेगु
 अवसर बसपोलयात सुलभ जुयांच्वन । बसपोलं थः बीबापाखे
 ज्योतिषी विद्या नं सयेका काःगु खःसां थ्व विद्याय पुर्वक च्वने
 मखं । बौद्धया निर्मित्त त्य गी जुयाः सन्यासी ज्वीगु मखु भिक्षु
 वा लामा ज्वीगु खः घयागु शिक्षाया मर्म नं बसपोल थः बी
 दुबले हे ध्वाध्वीका काःगु खः । अकें वैराग्य भावनायात छुं
 भति प्रेरणा थः बीया शिक्षा नं बसपोलयात प्राप्त जूगु दु धयां
 अतिशयोक्ति ज्वीमखु । थये शिक्षाया क्रम, शिल्पमा क्रम

(२३)

व्वन्त्सुाना च्वंगु समये वसपोलया १४ दैया उमेरे हे वसपोलया
ममतामयी वीया आकस्मिक निधन जुल । अले वसपोलया
शिक्षाया क्रम नं थन हे दित धाय्माल । त्वाःदगु देवार्ये
वसपोलया स्वर्णीम कल्पना नं वीचे हे त्वादल ।

ल्हासाया गृहस्थ जीवन

ल्हासाया व्यापारे

१४ दया कच्चा उमेरे थः अति हितैषी जुयाः हरेक व्यवहार व विद्याया ज्याखें नं गुरू जुया च्वंहा ममतामयी मूर्तिया स्वरूपहा बी हर्षवीर सिंह वैज्रनं वसपोलयात थये आकाफाकाय् लाकाः बाना वनेबं वसपोलया जीवने हे शून्यतां तोपुगुलि वसपोलया मने वैराग्यया भाव छको हानं स्पल्लाक दनावल । पासापिनि पुष्पले च्वका नायों जुयाः हाला च्वनेगु पूर्व स्वभाव यात तःफसं प्वीके यंके ध्ये प्वीकेयंकल- फान्तां फुन्तुं, फान्तां फुन्तुं । घाः लागु चित घय्सुनाः वसपोलं थ्व तः फसं प्वीका यंकूगु थःगु रसमय जीवन यात अये हे स्वया च्वने माल, गये खुसिया सिथे दना च्वंहा वंगल सिमां बेतोडं वाः वया च्वंगु खुसि धाःलं च्वीका यंकातहा म्वाःहा मनूयात सोयांच्चनि । व सिमाया चित्तया हाहाकार सुनां स्यू !! अये हे पुलि कयंकुंकाः ल्हा निपातं थः पुलियात चिनाः थःगु मनचा नाडी दिकाः मर्गते थम्ब्याः सुपांचे थःगु भावी जीवनया रूपरेखा ल्वीकेत सना च्वंहा वृत्तमान सिंहया चित्तया हाहाकारया थाःगाः सुनां कायं फुगु मख् । वसपोलया नुगले छु

भचा आशाया जः खने दुसा व वसपोलया ममतामयी माया
 उपस्थिति खः । वंशव्यं थःगु ला चच्चपवीका च्वंहा मोहन
 मायाया थःगु हे नुगः थ्व चिघीहा काय्या स्वभाव परिवर्तनं
 ऊन काइयाँमिकीगु । अथेसां उमेरें सय्का ब्यूगु घैर्य धारण
 यानाः वयकलं बेला वस्ते थः मचा खाचापिन्त भलःसा बियां
 च्वना दी । लिपा थः दुबले हे ल्योदनिहा काय् छहासियागु नं
 व्यवहार सिधःगु स्वयेगु इच्छा दुहा मोहनमायां थः चिकिधिकहा
 काय्यात व्यवहारे चीगु आशा यानाः १५ दँया उमेरे हे कान्ति-
 पुरया तेवहाः या न्हुछेमाया नाप विवाह याना बिल । तर थ्व
 बन्धनं वसपोलयात बाँलाक ची मफुगु हे सिद्ध जुया वन ।

ई थःगु हे तालं घुसुहुं न्ह्यानावं वन । थ्व हे इलं
 बौमदुगु पाः यात नं कथहं नं लाय्कावं यन । अले छाः
 ल्हासाय् वनाः धन कमाय् यायेगु पुलांगु इच्छा हाकनं दना
 वल । अले छन्हू व दि नं बल गुखुनु ऊवा बहाः या साहु
 मानवीर सिंहया वज्जाःया रूपे ल्हासा वनेत कुका फुकं पो
 चिकाः १६ दँया ल्याय्हाया अवस्थाय् वसपोलं थः माया
 झातं खें सगं का हे कान ।

ल्हासाया यात्राः-

ह्मिगः तक स्वतन्त्र रूपं थः योथे ब्वया जूहा कुलमान
 मिह वंछ थों सःह्या नियमं थःत चिकाः न्हू जीवन या आशां
 कठीनगु ल्हासा यात्राय् वना च्वन । कथहंनं तिन्नी मैदान ध्यन ।
 थनं भचा उखे नमकोर घयागु पाः दु । थ्व पाखे सें चिब्या ।

ध्व पाःया खवे तुयीसे च्वंक च्वापु गाया च्वंगु तप्योंगु पाः दु ।
 खवे पाखे मिखा हे छललल् हीकिगु भीर दु । बीचे सल छह
 जक न्यासिवने ज्यूगु थे जाःगु चिकिचा न्यागु लंपुचा । ध्व
 लंप्वी थुलि चिकुया च्वन कि कुलमान सिंहनं थःगु तुति निपा
 हे सलया म्हे यान्तां प्यान्तां खाका तये मफुत । अकें न्होने
 बना च्वंहा हेरा मुन्धया सल लं मचानाः पलख दघूतलें कुलमानं
 थःगु तुति बिषां थकयाः सलम्हे तयाः मुलपत्ति थ्यायथे यानाः
 लगाम लिगाम नं तोताः स्यू! स्यू!! यायां ल्हा निपां याको
 प्वाले दुछोत । थुवले आकाकाया लकाः न्होने च्वंहा सलं
 वसपोलया सलयात लिखतं ताराकक लाकमं छु प्यंकल धा !
 हे धाये मलावं ध्व आरुस्मिक लातया चोट सह्याये मफुहा
 वसपोलया सल थारा न्ह्या तिक्क न्हुत । सल गया च्वंहा
 कुलमान यात खः पाखे कोफ्फानाः थः भीरं कुतुं वन । भीरं
 कुतुं वंम्हं सलयागु गतिला न्यने मागु हे मखुत । वसपोल नापं
 वना च्वंपि सकलें पासापिसं 'गुजागु भाग्यं बचे जुल बा ध्व
 बैद्य!' धका व घटना लुमंकु लुमंकु नुगः चेचे त्वीका च्वन ।
 गुलिसिन द्यबं हे रक्षा यातका द्यन्त धाःवःपि । तर कुलमान
 या मिखा न्होने धाःसा खें सगं विया च्वंहा थः मां हे जक
 धुकुमुकुक्क धाय्क दं वल । अले मिखाय् स्ववि जाय्क तयाः
 धाःगु वहे द्वन्दित न्हाय्पने थ्वया वल, गुगु छर्पे माम आशिका
 याःगु छः- "जी काय्या लें लुफि छको हे हाके म्वलेमा ।
 ल्हासा च्वंतले नं मुसु छधु हे मवेमा । याकनं थःगु मनसुवा पूरे
 यानाः नेपाल लिहा वये फयेमा" । अले कुलमानं मन मनं माया

माझिका वा वल यात स्तुति यायां कुल देवता लुमंकल ।

ववं ववं फ़िस्साछबे ध्यन । अनं पुला वनेवं खुसि
छीमाल । छ्यंगुया दोंगाय् च्वना खुसि छीगु अनया चलन ।
देवता स्मरण यायां नांचा न्ह्याकल । ध्व खुसी कुल नमसि
धयागु वासे कोब्बालः वयेबे खुसि धाः तच्चोतं हे बेगं वयाः
पहाडे भराय्गोगु लोहेंते हानाः भूमरी जुया च्वंगु थाय् छगू नं
पार याये माःगु जुवा च्वन । थन लःघाःले तमकं हे होस यानाः
छफुति हे विलम्ब मयासे तुळन्त नांचा छिके मफय् व लःघाःनं
नांचा च्वीका यंकाः पहाडे त्वहंते न्याका नीयोगु । नांचा
नज्याय् वं मनूतय् छ गति ज्वी ! अपाय्चो स्वाउंगु लखे
लालकयाः पार तरे ज्वी धयागु असम्भव हे धाःसां ज्यू । अकें
नांचा लःघाःया लिक्क ध्यनेवं निम्हं माळीतसें खूब हे होस
यानाः फूति नक्सां नांचा चलेयायेगु शुरूयात । क्रमशः नांचा
व खुसि धाःया दुने ध्यन । लःया तोडं नांचित लोहंपाखे च्वीकेत
स्वत तर माळीतसें व लःघाःया बीचं हे नांचा छीत कुतः यात ।
षी पलख अनं मनूत किक्कतंव्यविमूढ जुयाः लःघाः नापयागु
माळीतयगु संघर्षयात अवाक् जुयाः स्वया च्वन । मल्ल युद्ध
याये त्योपि पहलवानत थे माळीत लः घाः नाप स्वाना च्वन ।
युबले हे दुर्भाग्यं यानाः छह्य माळीया खिपः बाला ध्वास् !
धाय्क चम्बुत । अले मिस्सा फुतिहे याये मलावं व माळी लखे
कृतुवन । त्योदुह्य माळी व मनूतये व माळी यात स्वया च्वनां
लाःगु मखु । नांचित पहाडे लोहेंते न्याय्गुलि बचे याय्गु ज्याय्
ह्वचत्रं लगे ज्वीमाल । नत्रला यात्रुत छह्य हे नं म्वाइगु आशा

दुगु मखु । अकें माकीं व हे नांचिया चतं कया पहाडे त्वहंते
 पाखे च्चीकाहगु नांचित लोहंते मत्वाकेत व चतनं लोहते दिकाः
 बः कयाः नांचित ध्वाय्त सन । ध्व हे खनाः बांकी दुगु छपु
 चतं नं कुलमानं काचाक्क कयाः लोहंते दिका नांचित अये हे
 ध्वाय्त बल यात । षरिणाम स्वरूप नांचा लोहंते न्याला न्यात
 तर तसकं न्याये जक मफुत । अकें छ्यंगु यागु नांचिया च्वः
 कोनाछि हाकति तज्याःसां नांचा चूर्ण घासा मजुल । थन नं
 आरक्षा देवं स्वहे स्वल धायेमाल । नांचिया च्वः कोलाछि ति
 तज्यासां छ्यंगु यागु दोंगा यात दुने पाखें सि चाः चाः तुयेका
 तःगु दुया निम्ति लः तच्चकं दुहाँ मवः । लः धाः पाखें नांचा
 छिना यंके घुसेलि तिनि कुतुं वःहा माकीया विषय खोजनीति
 यायंगु खें सकम्यां लुमन । अले लखे थन कुतुं वन ज्वी व
 विचरा धका हाहां मनूतसें नांचिया तःले तिले लखे उखे थुखे
 माला स्ववले व माकीया ह्लापा छपां नांचिया चुकू छपु ज्वनाः
 ऊण्डे जुया च्वंगु खन । काचाकिचां सकलें मिले जुयाः व
 माकीयान थकाःत्रले च्वापुथें स्वाउंगु लःया धारे लाःगुलि
 माकी लः नं गाक्कं तोनाः वँच्चुसे च्वने धुकल । वँछया
 लजगाः बांलाक सःहा वसपोल भन्तेनं व नांचाय् दुगुलि यानाः
 व माकी यात तत्काल माःगु उपचार याय्त यक्को हे सहयोग
 दत ।

थुगु प्रकारं लें बीचे हे ज्यू धन पवीथें पवीथें च्वक
 अति ग्याना पुगु संकट पार यानाः वसपोलपि ह्लासा देशं पिने
 च्याना ख्योले ध्यंकबन । थन ध्यनेवं ह्लासा यापि नेषाःमित

वयाः न्हू बःपि न-नेवा नेपाःमि तयत् संस्वः वयेगु चलन दु ।
 शायब ह्लासा ध्यंक वयेत सहयायेमाःगु लंया दुःख कष्ट फुकं
 लोमंकेत थन ध्यन धाय्बं सकलें नेपाःमित नाबलानाः हंसिखल
 यानाः न्ह्याइपुकेगु धिति दयेका तःगु खः थ्व । अकें थम लँस्व-
 वःपि नेपामितसैं नवागन्तुक न-नेवा तयेत इमिगु स्वाः, पहचह
 वानि ब्यहोरा सो सों छता छता न्हूगु कुनां छवीगु नं चलन
 दु । थन गुम्हेसितं चप्पा, गुम्हेसितं ममःचा, गुम्हेमितं सल,
 किसि, दां आदि अनेनेगु कुनां छुना तइगु । अले दां कुनां जुया
 च्वंहा मनुखं सल गयाः किमि कुनां जुया च्वंहा मनुयात लंस्वः
 वनेवं दांनं सल गयाः किमि लंस्ववन घका क्याः याइगु, हँसी-
 ठट्टा याइगु जुया च्वन । वसपोलपिनिगु यात्री दलनं च्याना-
 खेल ध्यंक वयेवं वसपोलपिन्ति लँस्वःबःपि ह्लासा नेवा तसैं
 नवागन्तुक न-नेवा तयत् छता छता कुनां छुनां हल । आः
 वसपोल कुलमानया नं नां छुकेगु पाः बल । थ्व अस्योपि मनु-
 तसैं छु गज्यागु नां तयाः हायकीगु ज्वी घका वसपोलया नुगः
 धुक् धुक् मिका च्वन । थुखे नां छवीपि मनुतसैं नं नां छवीत
 मनुया स्वाः स्वया च्वन । अपाय्चो दुर्गम व कठीन जुयाच्वेंगु
 ह्लासाया लंया यात्रा ह्लापालाक पूरा यानावःगु जूसां वसपोल-
 या स्वाः सदां थें मुसु मुसु कया च्वंगुलि थ्व हे लक्षण यात
 ज्वनाः वसपोलया कुनां च्वन - हांसां ग्याबु अर्थात् ह्लापाबलें
 मुसु मुसु ह्लिलाः खें ह्लाइहा वाधाः । वसपोलया मनं मनं खें ह्लात
 नेपाःया भाषं स्वेबले नां भचा हिसि मद्यु स्वाःस्व.सां करपिन्ति
 खें बांमलागु नांला छवीके भ्वाल बा !! अर्थला बांमला
 मजू !!

च्यामाळेले पुलांपि ह्यासा नेवाःत ब नबागन्तुक नमेवातय,
 बीचे गावकं ख्यालि ठट्टा यानाः न्ह्याइपुक गफगिफ सिधेकाः
 सकलें मुनाः मनमिन चकंकाः ह्यासे दुने दुहांवनेगु ज्या जुल ।
 ह्यामे घोरास्या पाला थुम्सी गमे थः साहुया कोठी ध्येकाःतिनि
 वसपोल कुलमान सिह्या बांलाक त्यानुलंक तुति फोलेंके दत ।
 वसपोल ह्यासा ध्योगु साल खः ने. मं. १०३६ अर्थान ई. सन्
 १९१६ ।

थुम्सी गमे दत्याः-

खला वसपोल कुलमान सिह वंछ उवने नकातिनि हे
 प्रथम वंयसे दुध्याह्न १६ देया ल्यायह्याचा हे तिनि, अथे नं
 वसपोल नेपालया प्रख्यात वंछया काय् जूगु नातानं ह्यासे
 नेपाली समाजे वसपोलया स्थान ह्या ऊयातु मजु । थन वस-
 पोला मुख्य ज्याला साहुयागु नबु यागु व्यापारे ज्वीगु खः ।
 अथेसां व्यापारं फुर्सद दइगु इले वसपोल आयुर्वेदीय वंछ व
 काराफुके वंछया ज्यानं यानां चवना बिज्यात । म्वा मनू लाः
 ज्वीगु ज्याय् वसपोलया नां जाः । ह्यापां निसें वसपोल
 याके थःगु स्वस्थ शरीर यात त्वेक छुखेंसं ग्याःभाय् धयागु मदु ।
 गनं मुयातं आपद जुया च्वन धका वसपोल यात सःतः बल कि
 चा-ह्लि, तानो-चिकु, सति-तापाः धयागु बास्ता मयासे न्ह्या-
 थाय् ह्यागु इले सःतः वःसां ब्वायें वनाः बम्हं फूगु उपचार
 याना बीगु वसपोल या स्वभाव । थुकें यानाः ह्यापाबलें मुसु
 मुसु कया च्वनीह्य हांसां ग्याबु ह्यासे सकसिया दच्ची निकं
 हे झोकप्रिय जू ।

बसपोलया उमेर अयेहे ?७ देंति दुबले यागु खँ खः ।
 छुं ज्याया सिलसिलाय् बसपोलनं विरामीह्य धर्मसुन्दर साहुया
 निवासे ध्वनाच्चन । उगु बख्ते वय्क साहुजु पुलांगु त्वचं ग्रस्त
 जुयाः सिकिस्त जुयाच्चन । नेपाल सरकारया पाल्खें ह्यासे
 वकिल जुया च्वंहा लाल बहादुर मेजर नापं सकलें गन्यमान्य
 नेपामित अन पाउँ स्वाः तयाः मुनाच्चन । बयेक साहु यात
 अनेक वंछं उवचार यातं नं ठीक जूगु मख् । त्वय् फन् फन्
 बढे जुजुं बना च्वन । उगु बख्ते ला पिसाव तक नं दिनाः
 सिकिस्त जुया च्वंगु जुया च्वन । “दुबले को तिनके सहारा”
 धयायें लाल बहादुर मेजरं त्याग्यहा चाहा कुलमान सिंह वंछ
 यात खनाः धया दिल – “का, का ! सानु वंछ ! छं छको स्व
 का ! ध्व साहु यात ठीक की कि मज्जी ?” बसपोल यात
 तःतःधंपि वंछ तसैं स्वयातःगु थासे थम्हें स्वये भचा मछासे
 नं च्वन, नापं मन नं भचा ग्वासैं वल । अये नं त्वय् जाचे तक
 नं याये मफुत किला थः कूलगत वंछ परम्परा या हे नां वनी
 धयागु डरं ताँजक बसपोल न्ह्यचिलाः रोगीया नाडी ज्वन ।
 अले बाँलाक रोगीयात जांच याना स्वत । तर बसपोलया
 शास्त्रया त्याखें रोगी ताऊया मनू ज्वीगु मखन । अकें छघों
 फिति फिति संकाः धयाबिल – “ध्व रोगीला तःन्ह्या मनू ज्वी
 थाकवी । कन्हे वान्ह बजेतिया यात खः” धका बसपोलं रोगी-
 या मरण समयया अन्दाज यानाबिल । तर मेजर यात चित्त
 बुकें मज् । अकें वय्कलं धयादिल – “गो, सानु वंछ ! छंगु खँ
 ठीक मजुल । ध्व रोगीयात पिसाव जक याके फत धाः सा
 छुं नं ज्वी मखु ।” थये थःगु शिल्प बिद्याय् सप्यंक प्रहार

याकाः नं यः सुम्क च्वनेगु वसपोल यात यः मसालः । अकें पूर्ण
 आत्म विष्वास या सःलं लिसः बिल — “पिसावला जि थत्थें
 खोले याना बी । तर ल्वय् धासा लाइ मखुत ।” युलि धाःगु
 न्यना “का सा का ! पिसाव याकि सा ! !” धका मेजर लाल
 बहादुरं सल्लाह बीवं वसपोलं निगू प्यंगू मात्रा वासः छु बिल, धर्म
 सुन्दर साहुया दिना च्वंगु पिमाव खोले जुल । सकलें मनु तयगु मने
 आशाया सञ्चार जुल । तर सानु वैद्य थःगु निश्चित राय म्यंका
 अनं पिहां वन । वसपोलं गथे भविष्यवाणी याःगु खः अथे हे
 घो बाघोति हे मपाक धाःगु हे इले धर्म सुन्दर साहुं प्राण बायु
 तोतल । मचाह्म वैद्य यागु ध्व करामत खनाः सकलें प्रभावित
 जुल । मेजर लाल बहादुरंला न्याथाय् रोगी स्वःवंसां “जिमि
 सानु वैद्य यात क्यो” धका सल्लाह बीगु छगू अभियान हे शुरू
 याना दिल । परिणाम स्वरूप ह्मासाया स्थाबा कार्जी नं थह्य
 विरामीह्य छय्या उपचार वसपोल सानु वैद्यया पाखें हे याका
 दिल । थुके यानाः ऊन् वलपोलया नां सानु वैद्यया रूपे
 प्रख्यात ज्वीक न्यना वन । बोक्सी वःपिन्त लाःज्वीगु ज्याय् नं
 वसपोल या नां जाः । उमेर यात मत्वेक हे वसपोलया वैद्य
 लजगाः यानां चले जुयावल । वसपोलया थो नं ध्व हे विचार
 खः कि ध्व यश गुगु लाभ जूगु खः, व सकतां पूर्वं संस्कारया
 हे फल ज्वीमाः ।

किरिया सुमंति :-

साहुया नबु यागु व्यावारया सिलसिलाम् दहि दत्ताति

लिपा वसपोल किं धयागु गामे च्ववने माल । यन गांघा
 चिकिचा धंगु जुया छयेला भचा कम । यन वसपोल गुहा घर-
 पति (नय्बु) या छये च्वना च्वंगु खः, अन मेपि न निहा पेहा
 च्वंदुगु खः । उकीमध्ये अन ज्याजि याकेत तयातःहा संमिनी
 युवती सांदेछिरि धयाहा न दुगु खः । छन्हूया चान्हे घेना च्वंहा
 सांदेछिरिया हागंसे हाःगु थं च्वंक 'जि अनध्यंक याकःचा गथे
 याना वनेगु ?' भका ग्याना पुसे च्वंक बरवरे याना हल । वसपोल
 कुलमान सिंह वैद्य न स्वया च्वंक च्वंक हे हागंसे तुं हे दना
 वंहा थे च्वंक सांदेछिरि जुरू जारू दनाः स्वारा मारां हयासं
 कुहाँ वन । फारा जकं च्वं वनला धयागु वसपोलया मती ।
 अथे न वया पलाछिनावंगु पह चहले भचा नूतनया वःगु स्पष्ट
 खने दुगुलि वसपोल लिक्कसं च्वंहा नय्बु यात यनाः व मिसा-
 यागु हाःगु संगु विवरण नापं ध्व सांदेछिरिया ताल भचा
 बांमलाः थं च्वं, छको स्वहुं धका धाय्के छोट । अथे न चिकुगु
 संदेशे जगु बल्लते फन् हे चिकुगु समय । अकें पिथा च्वं वन
 ज्वीका, गन वनी धका पलखला चिकुं भुंकाः अलसी चाय्काः सुं
 स्वःमवं । वसपोलया धाःसा मन मच्चं । अकें पलख जाल
 न सांदेछिरि लिहां मवसेलि वसपोल थः स्वयं हे नय्बूयाथाय्
 वनाः खबर ब्यू वन । हा हां महां घी बाघीति धै थै हे जाल ।
 अय्ने व मिसामचा निहां मवःसेलि नय्बू नै मत ज्वनाः पिथां
 च्वंवनी थाय् । अऊ मेथाय् न उखें थुखें माः जुल । महु, ननं
 हे महु, बहे महु । अले हो हल्ला ज्वीवं निहा पेहा मनूत जम्मा
 जुल । खै न्यो न्यो सकस्यां मती बांमलागु कल्पनां नुगः काईयां

मिका हस । ज्यायःहा मनुखं वःगु शकां पिम्बल —“सांदेछिरि
यात धोयि (कुमि) यंकल ज्वोमाः । बिचरा ! व आः म्बाइ
मखुत !! गन यन थें वंन !! च व्...” युलि शंका पिम्बेवं
सकलें मनूतय् कसंक वंकल । छहसैं तपं तल— “खः बा । यथे
धोयि यंकल कि व मनू लिहा वइगु आशा हे दुगु मखुत” ।
यथे खें ज्वीवं “आः छुयाये” धका नय्बु पिपि च्यानाः हालेगु
ख्वयेगु थाले यात । यथे हाला च्वंगु कालाकुलु शब्द तायवं
वसपोल कुलमान सिंह वंछ जुरू जाकं दनाः सांगा छपु जक
न्ययाः इपि हाला च्वंयाय् ध्यंक वन । सांदेछिरिया खें न्यना
च्वंवले हे छयेंमा न्हाणे तापाकं खने दुगु नांगा पाःया क्वसं
च्वनाः नय्बुया लहिनातहा खिचा सिधुचा पवंत च्वेः स्वयाः
उना च्वंगु सः तायेदत । सिधुचा खिचां उना च्वंगु पहाडे
मिखा ख्वया यंकूबले सांदेछिरि यात व पवंत मालाय् तःतः
पनाः यानाः हयास हयासं पाःच्वे यहाँ वनाच्वंगु वसपोलं
खंकल तर भेपिन्त वसपोलं पतिनं सुयाः सुयाः क्योसां अन दुपि
सुं हे मनूतयसं सांदेछिरि यात खंके मफु । अले सकसिनं
वसपोल यात हे अन वना सांदेछिरि यात बचे याना हय्त
विन्ति विन्ति यानाः ख्वयाः हालः सन । व पवंत नाथे ज्वीवं
सांदेछिरिया ज्यू हे नं पवीगु जुन धयागु नय्बुया खें न्वनाः
पःपाय् नं बेलाबल्लते ज्या याका तयाह् ध्व मिसाम्बा प्रति
करुणा दना बल । अले “खं वयनेत छिपि नं बासा नु”
छयास्तत वसपोल थः च्वना च्वनागु कःसि हे क्वब्बां वनाः
सांगा छपुजक न्यया तःगु भरे पहाड पाले स्वया व्वायें वन ।

चान्हसिया समय तिमिला जां थिया च्वन । किन्तु धय्यागु
 पाखे ब्वां वनेगु घाःसा ह्य थाकु मजू अकें बेतोडं ब्याय् वनाः
 चिकि जाःगु पर्वत च्वे जक ध्यनेवं वसपोलया सासः फुलेजुयाः
 फियां फि मफेक सें सें फुं फुं बल । लें क्योवःपि मनूत गुलिसे
 लिपा पर्वतया ब्वे हे तिनि । लिपा पल्ल दिनाः स्वास थहां
 बया च्वंगु भचा कम जुसेलि वसपोल पर्वत च्वे उखें थुखें स्वः
 वन । अथे नं सांदेछिरि यात गनं हे खंके मफुगुलि अनं कुहां
 वयाः नयबु पित्त सांदेछिरि ला ल्वीके मफुत धका खें जक
 कना च्वंबले पर्वतया उखें पाखें घरपतिनी पिसं “अम्जिला !
 अम्जिला !” धकाः तिवांत्यू लाय् लाय् बुयाः सःता हल ।
 उकि सकलें ब्वां वना न्योवबले सांदेछिरि जा उखेयागु पर्वत
 च्वकां तच्चतं हे वांलाःगु मधुर स्वरं म्ये हासा हःगु तायेदया
 च्वन । अकें अन अलमल याना च्वनाया छुं ज्याखेले लगे मजू
 धकाः वसपोल याकचा हे सांगाचो छचो पाछाना लतनं वहे
 म्येया सः तायेदुगु पाः च्वे स्वयाः ब्वाय् वन । थये बेतोडं पर्वते
 ब्वाय् वना च्वंबले पर्वत च्वका वच्छि ति भचा मध्यवं हूं !
 हूं !! धयागु सः ठुरुक्क ठुरुक्क तिन्हूगु तच्चतं ग्यानापुगु
 शब्द व आवाज तायेदत । मध्ये चान्हे वनं शून्यसानगु पहाडे
 थः याकचा सिवाय् सुं दुगु मखु । लें क्यनेत वया च्वेपि नयबु-
 पिनिगु हासः मात्र नं ताये दुगु मखुनि । थज्यावले पर्वत च्वकां
 हूं ! हूं ! घेंगु सः नापं ठुरुक्क ठुरुक्क तिन्हूया च्वंगु शब्द
 लाय् दुगुलि वसपोलया मन भचा ग्यासें बल । ठुमी बेंकीबले
 किचकिन्या तसें सात धाय् व मनू तय्त भक्ष याये बो घेंगु

नेपासे न्यना नःगु ग्याना पुगु खँ नं रुस्यास्त खुमना बल ।
 अले बसपोलया ह्नुकुसँ ति ति स्वाना बल । पसा भचा मिलि
 क्यूखँ जुबावल । नुगः भारा भारा मिना बल । अले लिहाँ हे
 बने ला धयागु मती लुल । अकें काचाक्क थःत थमं तारण
 छगूनि तल । अले नं छु याय् छु माय् जुल । अथे जूसां
 बसपोलया मने विचार जुल कि थौं तक्क सकसिनं सूरवीर ह्य
 धकाः जितः तारिफ् याना च्वन । आः जि ग्यानाः लिहाँ वन
 धाय्ब जा जितला कातर धका सकस्यां गिजे याइगु उपहाम
 जुल । थथे मने खँ ल्हायवं ग्याफरा धाय्का च्वनया सिबे ला
 कतर्पिनिगु प्राण बचे याय्या निति म्बासे न्हान्हागु हे ज्वीमा
 प्व सु छु खः सीके, स्वहे स्वये धकाः बसपोल याके दको शक्ति
 मुनाः ग्वाः जिह्लाः हे जुयाः शब्द ताय् दुगु थासे न्ह्यज्यां वन ।
 भचा उखे ध्योबले पर्वत निगूया कापि बर्षात् काले लः क्वब्बां
 वया च्वनीगु थासं भयंकरगु शब्द पिकाकां हुंः ! हुंः ! धका
 हाहां प्यकु न्याकु जाःगु पाखं कापि को ब्वावया च्वंहा सांदे-
 छिरियात बसपोलं खंकल । अले बसपोलया मने च्वंगु डरत्रास
 फुकं सोमनाः निर्भिक रूपं पा.च्चे पर्वत कापि थहां वनाः जब
 ह्लातं थम्हं न्ययातःगु सांगा कतिक ज्वनाः देपाह्लातं सांदेछि-
 रियागु सं ज्वनाः पर्वतया कापि निते सुतुलुयाः इया पर्वतक्वे
 वया च्वंपि घरपतिपि नापलाकः बल । खकलें मनूत नापलासेलि
 सकलें ल्यू ल्यू बःपि मनूत व्वनाः व मिसायात छ्ये तये हल ।
 बुगु प्रकारं गृहस्थ जुया च्वंबले नं बसपोल भन्ते नं परदेशी
 मचायागु जीवन रक्ताया कारणे थःगु प्राण हे बास्ता मयासें

सांदिछिरियात बबे यानाः करूणाया अनुपम उदाहरण क्यना
बिज्यात । छ्ये ध्यनं नं सांदिछिरि मिला कंगु मलुनि । जिषा
बसपोलं व मिसायात फारे यायां ठीक जूसेलि व मिसां ह्याउंक
ज्वालाकक छको तं मिसां स्वया हःबले भरपतित फुकं ग्यानाः
बिस्युवन । लिपा बसपोलं ध्वेत बोक्सी दुबिना च्वंगु घयागु खं
मोकाः तारणं व बोक्सीयात चिनाः फारे यायां बोक्सीयात
कायल यानाः हाकनं थये दुःख व्यू मवेगु वचन कयाः तिति
तोता छोया विल ।

मां नाप चियोगः-

थुगु प्रकारं साहुयागु व्यापारया ज्याया नापं फाराफुके
वैद्य व आयुर्वेदीय वैद्य ज्यां थः वं वं थाय् तक्क सकसितं उप-
कार यायां वसपोलया ह्लासा वःगु सोदं व्यतीत जुयावन ।
क्रमशः वसपोलया शरीरे मस्त यीवनं छायापिया हल । उबले
वसपोल साप स्वस्थ जू, वःला जू, तःघिसे च्वना हृष्टपुष्ट
तन्दुरुस्त जूसे आकर्षक जू । अलं न्हावलें मुसुमुसु ह्लिला
च्वनीह्य ह्ल्यूखाः जुया नं वसपोल सकसियां प्रियपात्र जू ।
तर वसपोलं गुगु धन कमाये थाय् घेगु तातुनाः ह्लासा ध्यंक
वःगु खः व मती तःगु ज्याखं धाःसा अफ बांलाक छुं प्रगति
याये फुगु मलु । सकसियागु उपकारे जक आपाः ध्यान
बोह्य जुयाः वसपोलं थम्हं उपचार यानागु उपकारया त्याखे
कस्सिक ज्याला कायेगु चलन मदु । बञ्जाया रूपे साहुया
व्यापारे लगे ज्जीबले थःत ज्याला मासिक तलब हे बाहेक मेगु
लाभ ज्जीमु छुं मलु । अर्हे आपा दयेक धन कमाय् यानाः

मायागु तुती देछाय्गु वसपोलया दुनुगःया भाशा जक चातकया
 प्याचाः थें ल्यना हे च्वन तिनि । थुबले हे नेपाले च्वनादीह्य
 वसपोलया ममतामयी मायात अनित्यं धुप्पुक्क नुना छोयाबिल ।
 भाशाया जः, जीवनया छह्यहे मात्र पथ प्रदर्शक, ममताया
 अपार खानी, थ्व अनित्यगु संसारे गृहस्थ जुया च्वंगुया छगू
 मात्र सार जुयादीह्य ममतामयी मां मोहनमायाया स्वर्गारोहण
 जुल धयागु कचिकां हिना तःगु सीपौ वसपोलयात ध्येनेवं
 वसपोल छकोला संगतं कुतुबंह्य थें जुल, जीवनया मांचा हे
 फातापूह्य थें जुल । नैराश्य, दुःख व असफलतां वसपोलयात
 ह्वाले न्ह्योने म्वाय् म्वाय् चिकः वःथें ताल । थ्व आकस्मिक
 वेदनां वसपोल तिलमिले जुल । मिखाय् न्ह्योने ह्यूं नं घ्वाप्प
 तोपूथें च्वन । भाः ह्लासे च्वना च्वनागुया प्रयोजन हे छु त्यों
 दनि ? गुह्यसित धन पोचिकाः गुह्यसिगु म्हुतुं प्रवज्याया वचन
 फोनेगु वसपोलया बालककालं निसैंया कल्पना खः व फुकें चाँ
 नःगु काथें तुमुं तुमुं वनाः च च बुना वंगु वसपोलं खन ।
 थुकें यानाः हाकनं छको जीवनया प्रति विरोधया भावना दना
 बल, प्रवज्या पाखेहे आकर्षित जुल, त्यागी जीवने हे एस ताल ।
 तर छु याये ! साहुयागु ज्याखें कोमचाय्कं बीके वस्त्र तांते
 ज्यूगु मखुत ।

थुगु प्रणारं वसपोलया उमेर छिगुदँ दुबले वसपोलया
 मांमं नं वसपोलयात बानावन । थ्व विशालगु संसारे वसपोल
 फगत याकःचा थें जुल, उपेक्षित थें ताल । अकें नेपाले थ.
 बिबाहिता स्त्री न्हुछे मायां वसपोल ह्लासाय् च्वना च्वबले हे

वसपोलयात तोता वंसां थुकें वसपोलया नुगले धी मफुत ।
 कारण मां मदुसां निसें हे वसपोलया चित्तां गृहस्थ जीवने स्वयाः
 प्रवजित भावे अपो श्रद्धा नया च्वने धुकल । ध्व हे मानसिक
 संकल्पया बलं यानाः ज्ञः किं वसपोलया उमेर नोर्दे (२०)
 क्यना च्वंगु अवस्थाय अबुहा चिनिया मां सैमिनि पालें दुह्य
 धिन्दु धयाहा तःसिह्य षोडनी नुन्दरी युवती वसपोलयागु हृष्ट-
 पुष्ट शरीर, न्ह्यात्रलें मुसुकाःगु स्वाः, परोपकारी स्वभाव
 खनाः आकषित जुयाः वसपोलयात थःगु वैवाहिक शाशे कयंके
 धकाः सितुलिनाः गुलिखे गुलिखे अविरल प्रयत्न यातं नं वस-
 पोलयागु नुगः यातः थःपाये मालेत असफळ जुल । वसपोलया
 बांकी ई अथेहे साहुया बज्जाः ज्या नापं परोपकारी ज्या यायां
 व्यतीत जुयावं वन । वसपोलया वैद्य ज्याया सिद्धि थुलितक्क
 वृद्धि जुयावं वन किं वसपोलं ह्यासे चित्तिसो गामे धको बोक्सी
 लाःबले व बोक्सी दुव्यूह्य चाहि ह्यासे सकस्यां दकसिबे तर्घेह्य
 छो धका माने यानातह्य छो लानाच्वन । ध्व छो दुव्यूगु तर्घेह्य
 बोक्सी ला बले वसपोलया मांयाः बर्खां बारे याना च्वंगु जुया
 तुयु तपुलि पुना तःगु अवस्था जुया च्वन । जकें वसपोलया नां
 हे स्यामुकापु वैद्य धका च्वन । स्यामुकापु वैद्य बल धाल धाय्वं
 चिच्चिर्धपि बोवसीतला अर्थे अर्थे हे कायल जुयाः बिस्सू वनीगु
 जुल । धुकें यानाः वसपोलया नां ऊन् हे प्रचार जुल ध्व नव
 यौवनया समये वसपोल वैद्य ज्याय् जक नां जाःगु मब्ब, त्वाय्गु,
 ब्बाय्गु, तिन्दुइगु आदि न्ह्यागु क्षत्रे नं वसपोलया पासापिसं
 वसपोलयात त्याकें मफुगुलि बत्ता गुलिनं नां जाः । ध्व हे

शारीरिक तन्दुरुस्तीया परिणाम स्वरूप वसपोल बाके उबले सु
 खताः गनं वनेत, छुं ज्या यायेत नं ग्याः भाय् घयागु मद्दु । थुकें
 यानाः नं वसपोलया लोकप्रियता बढे जुया हे च्वन । थुगु
 प्रकारं १४ दैया उमेरे बी मदेका मां व नब विवाहिता पत्नी
 यात छ्ये बानाः ह्लासा वंछ वसपोल ६ दं तक ह्लासाय्
 बञ्जाःया ज्या यानाः २२ दैया उमेरे नेपाले लिहां बिज्यात ।
 थुबले तक्या दुने वसपोल यात थःत योह्य मां नं बाना वने
 थुकल सा पत्नीं नं वियोगया सगं बिया थके थुकल । अकें छ्ये
 केवल दाजुपि पीभतपि व मचाखाचात हे जक ल्योदुगु जुन ।

नेपाले न्यालाः-

न्यालाति नेपाले वयाः छ्ये च्वबले वसपोल गृहस्थ
 जीवन यात घृणा उत्पन्न ज्वीका बीमु अनेकौं घटना स्वय फये
 मालावन । थ्व न्यालाया निबास काले ला बला जक पाक
 वसपोलया मोह्य पेह्य कायचापिन्त अनित्यं नुना छ्वःगुलि
 ह्वयाः स्वयाः वसपोल दीपे ध्यंक वने माल । थुकें याना
 वसपोलया नुगले मचां निसें स्वच्चाना च्वंगु वैराग्यया भाव
 यात हाकनं छको कुतुकुलाः थना बीथें जुल । वसपोल उबले हे
 भगवानया न्होने च्वनाः प्रार्थना यात- “आवलि जि हाकनं सुं
 थःयितिया मृत्यु जुयाः दीपे पनाः तःवने म्बालेमा ।” वसपोलया
 स्वच्छ नुगःया थ्व करुण पुकारं शायद भगवानया नुगः नं
 कुलुसुलुं सना वल थें । गृहस्थया नाता वसपोलस्य दीप दर्शन
 थ्व हे अन्तिम जुया वन ।

ध्व हे साले वसपोलया दाजु किजापि मं व्यागः जुल ।
 वसपोलया मां नं थःगु हे उदयं न्याहा काय्पिन्त जन्म व्यूसां
 मांबी नं सकसितं समान भाग्य वीफुगु मखु । अकें गुहा सियां
 माथिक जीवन सफल जूथें गुहासियां ज्वी मफुत । अले पिलि-
 माय्लिया निम्ति ध्व आथिक विषम ता हे गृह कलहया छनू मू
 ज्वंसा जुया वन । स्नेहया थासे स्वार्थं बाय् काल, त्याणया
 थासे संग्रह नं । थये ज्वीवं दाजुकिजाया चित्त जक गुथाय्तक
 महयूसें च्वने फई । हिला च्चच्चं फुना वना च्वगु ध्व संसारे
 दाजु किजा पिलिमाय्लिया स्नेह नं हयूहयू फुना वनीगु छुं
 अस्वाभाविकगु खें मखुत । परिणामस्वरूप वसपोलया न्याहा
 दाजुकिजापिनि सोव्यागः जुल । वसपोल जक थः माहिला दाजु
 कीर्तिवीर सिंहजू नाप च्वंगु जुल । इच्छा हे मदुसां अबुया
 छालाया रूपे बःत प्राप्तजू छये छकूसां कःबाना च्वने मास ।
 ध्व घटनां यानाः वसपोलयात फ्न हे छये च्वने मासे मवल ।
 अले नेपाल वयाः न्याला मदुव थःगु हे पाखें हाकनं ह्लासा
 वनेत पासा पि मूंजुल । अले दाजु कीर्तिवीर सिंहजू ह्लासा
 वनेत माःगु ग्वाहालां याना व्यूगुलि असं याहा मोहन वीर सिंह
 साहु व वया निह्य वन्जा समेत पासा ध्वयाः ने. सं. १०४२ स
 हाकनं ह्लासा पाखे हे प्रस्थान जुल ।

निकोगुवार ह्लासाया यात्रा :-

थुगुवार ह्लासाया यात्रा उलि हे कष्टपूर्णं जुल, गुलि
 कष्टप्रद वसपोलया नेपाल निवास जूगु खः । कुटी तकया
 यात्राला निर्विघ्न रूपं ध्यान धाय् माल । तर कुटी पुलाः विप्री

(तिग्नी) मैदान ध्यासां निसें याबाय् बिघ्न उत्पन्न जुया बल ।
तिग्नी मैदान ध्योंबले मोहन बीर सिंह साहुया मचाह्य बन्जाः
छह्य विरामी जुयाः कयहं नं सिकिस्त जुया बल । धां योधे
हालेगु सनेगु याना हल । वसपोल याके छ्यें हःगु बासः सकतां
दुगुलि सोन्हूति च्वनाः बासः बानाः लायकाः न्ह्यजावन ।
छबेकः धयाथाय् ध्योंबले मोहन बीर सिंह साहुया म्हं मफेकन ।
बैत नं बासः यानाः भचा छु ठीक जुल, वयकः साहुनं संझतर
पाउँ लोसा कयाः त्योंक जा नयाबिन । उकें यानाः ल्वे लि
ध्वत । वान्ता नं यायेगु शुरू जुल । भचा लें विस्तार याये
धाःसां नं व साहुया वकु ज्वना वःगु आपालं दुगु । अकें सकलें
भरिया बय्त सितिकं नके त्वंके याना तये मानिगुलि साहुया
चिते सुख मदेकाः ह्य मफूगु बांलाक लाय् मलावं हे सोन्हूति
लिपा थहां वनेगु हे निश्चय यात । ले वं वं मोहन बीर सिंह
साहुया मेह्य बन्जाः ब्रम्हुचा धेह्य हाकनं बिरामी जुल । बैत
नं नयगुलि म्हुतु चीफुगु मखु । विस्तारं बासः यायां मछूसे
न्ह्याना च्वने माःबले विरामीह्य ब्रम्हुचा चिकुयाः थम्हं सलगये
मफयाः मनुखें लुकुछिका यंका च्वेंबले कू कोब्बूह्य भरियां कू
भचा मिले मजुल भका ल्हाकाक छकोजक संकूगु त्वः व
कोब्बीका च्वंह्य ब्रम्हुचां मिला म्वे म्वे कन । काचाकिचां लः
काय्के छोयाः बासः यागु वन्दोवस्त यातलें विरामीं सदाया
लागि मिला तिसिना छ्वत । थुकें यानाः म्हं मफेक वया च्वंह्य
मोहन बीर सिंह साहुया नं मने थूंक मिकल । तर जन नं बयात
धैर्य बिबाः मोहन बीर सिंह, वया बन्जाः मचा व वसपोल नापं

प्रज्ञानन्द भन्तेया ह्लापा २५ दँ यागु अवस्थाय्
गृहस्थिबले ह्लासे दाजु व पासापि नाप
दना दथुई चवना कयातःगु तस्वीर

सोह्य ल्योदुपि यः यः गु बकु नापं न्हज्या वनां च्वन । ववं ववं
 शाक्या धयाथाय् ध्योबले बन्जाया शोकं यानाः मोहन बीर
 सिंह साहु नं हाकनं म्हं मफेकल । नः गु नं मनिल । अन वुपि
 नामातयत् क्यना स्वःबले व साहुया ल्वे भचा ग्यानापुगु थहरे
 याना हल थें । लिपा जुजुं कथ्हं नं बिषय ज्वरे हालेगु शुरू
 जुल । चा मघाः ह्लि मघासे वसपोल कुलमान सिंह वंछजुं
 चच्छि चच्छि न्हयो पाः यानाः सेवा सुश्रवा यानाः व साहुयात
 वासः याना च्वन । तर छन्हू मचा यात पिवाः तयाः निचा
 सोचाया न्होपाः जूगुलि बसपोल पनख गोतूबले हे व साहुया
 ल्वे हिलावन । भाखिने अनित्यया न्होने मनूया प्रयास
 निरर्थक खः धयागु प्रमाणित यानाः मोहन बीर सिंह साहु नं थव
 संसार तोता वन । थुगु प्रकारं लें बीचे निम्ह निम्ह पासापि
 मदेकाः यः व मचा छम्ह नापं निह्य ल्यंका ह्लासा ध्यंकः वन ।
 वसपोलया घाई, शायद भबिये नेपाखे शुद्ध बुद्ध धर्मया
 प्रचार याये माः निह्य जूगुलि पवी मत्योनिगु शरीर जुयाः ला,
 प्रथमबार अनेक दुर्घटनां वचे जुया वंथें थुगुबार नं सकुशल हे
 ह्लासाय् ध्यंकः वन । २२ दै जक दुह्य त्यायह्य थः हे याकचा
 ह्लासे वनाः सकतां बन्दोवस्त याये फुगु खें अवस्थ नं साधारणगु
 खें मखु । थुजागु खें बराबर न्यने दुगु नं मखु ।

द्वितीय वारं ह्लासे ध्यंकाः वसपोल सर्वप्रथम थः बुबा
 पञ्चवीर सिंहजू याथाय् लच्छित्ति च्वंगु जुल । अनं ह्लाकं
 पालाय् कोठी छगू बन्दोवस्त यानाः छह्य निह्य साहुपि पुकरे
 यानाः साविक थें नबुया न्यापार हे याना यंकल । ज्याखें

विस्तारं ठीक जुहुं बल । मस्त यीवनं जाया च्वंगु ध्व बल्लते
 वेला वल्लते पुलांगु बैराग्यका भावनां पुलुकक पालाकक त्वीक
 तायँक थःगु ख्वाः उलाः क्योँवःसां अक्सर यानाः वसपोलया
 मन अवले धन कमाय् यायगु, सासागु भिभिगु नयगु, बाँलाक
 पुनेगु, न्हाइपुगु स्वयेगु, म्ये हालाः रसरंग यायेगु आदि पञ्च
 इन्द्रिय रसभोग पाले हे आपाः कोसाः । निदंत्याति दुबले वस-
 पोलया (कीर्तिवीर सिंह) धन दाजु नं ह्लासे थ्यंक बल ।
 वसपोलपि नाप च्वनाः बंध ज्या नापं नबुया व्यापार यानावं
 च्वन । लिपा कीर्तिवीर सिंह दाजुं वासः याना ब्यूगु कृतज्ञता
 गुण लुमकाः च्याति पाराय च्वह्य साहुं थः सीत्योँबले थः
 च्वच्वगु पसः छ्येँ फुक्कं धन दाजुयात च्वया थकूगुलि अन हे
 पसः तयाच्वंगु खः । लिपा ध्व पसले मेह्य बंध छह्यस्यां नुगः
 म्वीकाः, कुदृष्टि तयाः लाका काः वःगुलि वसपोलपिसं ध्व
 पसःयात ई फाय् थें त्याग नं यानाबिल । थःपिन्त धर्मपूर्वक
 प्राप्त जूगु ध्व पसः अन्यायी अत्याचारीयात त्वता ब्यूगु खनाः
 गुलिखे हितैषी मनूतसें वसपोलपिन्त पसः त्वते म्वा धका नं
 मल्चाह व्यू मवःगु मखु । तर वसपोलं सकसितं ध्व थःगु पूर्व
 जन्मका कर्मया हे फल खः धका त्यागया महत्त्व कनाः चित्त
 बुछे यानाः छ्वया बिल । छायाःसा उवले नं वसपोलया
 विश्वास खः मनुखं थःम्हं गुज्यागु पुसा पी, उजागु हे फल वं
 नय् नं माली । भगवान बुद्धं न धया बिज्यागु दुः-

“यादिसं वपते बीजे, तादिसं हरते फलै ।” अर्थात् बह्य
 गुजागुजागु पुसापित उजाउजागु हे फल सै । अर्को ई फाय् थें

यानाः वसपोलं ज्या छिगु मोहराय नाःगु बांलागु थःस प्राप्त
 जूगु छ्ये सहित पसः यात त्याग याना म्यूबले नं वसपोलया
 नुगः म्या भचाहे बिचलित जुया मच्च विदीणं जुया मच्चं ।
 थःगु हे पसः चले यानाः ज्या खं यानाव यंकल । घन दाजु जक
 निर्देति ह्यासाय च्वना नेपाले लिहांबन । व्यापारया बृद्धि नं
 कथहने जुयावं बन । पञ्च इन्द्रीय रसभोग पाखे कोसाःगु मनं
 उगु अवस्थाय थःके थचे घन सम्पत्तिया ठुं बन्दोबस्त जूगु
 खनेवं वसपोलया जीवने थ्वयां न्ह्यो गुवलें अनुभव याये मनंगु
 छगू प्रकारया मजीवगु रिक्तताया आभास याका हल । थुबले
 मने थःगु पूर्व स्वाभाविक गांभिर्यया थासे चञ्चलतां थाय् कया
 हल । वैराग्ययात रसमय जीवनया कल्पनां हाकुगु प्वीक प्वीके
 छ्बना बिल । थ्वहे छका वसपोलया जीवने वसपोलं गृहस्थ वाताव-
 रणे छक्क मस्तंक प्याखं ल्हुयाबयन । पासापि मुनाः समिनि
 नाप ल्यालि ठट्टा यायेगु चलन जुयावल । साइकल गयाः गयाः
 बांलापि समिनि तय् छ्ये बबंक्कं चाहू ज्वीगु बानि नंदयावल ।
 थुबले वसपोल सेंम्ये हालेगुलि निकं प्रवीण नं जू । अकें शरीर
 तःक्षीसे हृष्टपुष्ट तन्दुरुस्तसे स्वय्हे बस्सासे च्वैह्य, स्वभावं
 सदैव न्ह्यूस्बाःवःह्य, सहनशील, परोपकारी जक मखु वैद्यन्याय्
 नां नं निकं चलेजूह्य नय् त्वनेत घन्दा मदय्क थःगु कोठी तयाः
 नबुया व्यापार याना च्वैह्य थ्व हाःनाः सुं मदुह्य तर मनमोह-
 कह्य नेपाली युवक खनाः समिनि ल्यासेतय्गु मन बबसालीगु
 आदर्यजनकगु खं मखुत । मेपि ह्यासा नेवातसें थें थ्व मनुखं
 थम्हं समिनि यात अर्थे बांछ्बया तइथे मच्चं । कारण नेपाले

नं युद्धं युवकं जंजालं मुक्तं हे तिनि वंगु खं आपासिनं मस्सुगु
 खं मल्लु । अकं व्यवहारया क्षेत्रे यथे याकच्चिगु नून्य जीवन
 निरस, निरर्थक व निष्प्रयोजनक जूगु खं न्हायनाः साम्बानी
 लेमि छह्यस्यां तीजक नवयौवन जाःह्य, हिसिप्याःह्य, शोभां
 छूह्य, नासलं लीह्य षोडशी सुन्दरी समिनी कम्यायागु वर्णन
 आकर्षक तरिकां याय्व वसपोलया त्यायह्य मिसाया न्हाणे
 रूपवतीया किपाः प्याखं ल्हवःगुलि वसपोलं विवाहयात व्यव-
 हारया जाल खः धका खं त्वाह्हाय् मफुत । फलतः ह्हासाय्
 जन्म जूह्य साम्बाया ह्हाय् षोडशी सुन्दरी लोसांक्षुत्वी नाप
 वसपोलया इहिपा सम्पन्न जुल ।

स्वयं भगवान् बुद्धं नं धया विज्यागु दुः-

“ना हँ भिक्खवे अज्जं एकम्पि समनुपस्सामियं एवं
 पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठति यच्चमिदं भिक्खवे इत्थिरूपं
 इत्थिरूपं पुरिसस्स चित्तं परियादायतिट्ठतीति ।”

अर्थः- भिक्षुपि ! जि हानं मेगु छुं छगू नं रूपयात
 मखना गुगु कि पुरुषयागु चित्तयात थुगु प्रकारं आकर्षित खिचे-
 याना बशे कया तइगु गथे स्त्री यागु रूपं थे । अथे हे शब्द, गन्ध,
 रस, स्पर्श । उपर्युक्तं सुत्रं नंवाना च्वथे मिजं तयगु चित्तयात
 मोहित यायेत मिसाथे जाह्य जादू मेगु मदु । अथे हे मिजं नं
 थे मिसा यागु चित्तयात मेगु छुं पदार्थं नं सात्ते फुगु
 मल्लु । ध्व हे कारणं यानाः हे भगवान् बुद्धं धया विज्यागु
 ज्योमाः कि आध्यात्मिक जीवनया निम्ति मिसा हे मिजंतय

निमित्त दक्षसिद्धे तथंगु बाघा लःता मिसातय् जीवन् उन्नति
 बुद्धिया संधी मिजं हे तथंगु पंगलः लः । ध्व हे उक्तियात
 चरित्त, थं यायां विरागया कल्पनां थः त वंकाच्चहा कुलमान सिंह
 वंछनं बैराग्यया खं सकतां लोमंकाः विबाहित जीवने थः त
 मुचुकाः सुखया ताःचा ल्वीकेत संजुल । कथहनं काय्मचा
 छहा नं दत्त । वसपोलया उमेर न २८ दं दत्त । विस्तारी
 पुसांगु बैराग्यया भावना तीबक मने हाकनं दना वयेबं वसपो-
 लया मन साप हे ताते जुल । भगवान बुद्ध २९ दं दयेका जक
 गृहत्याग याःगु खं लुमनेबं वसपोलया मने नं गुबलें अठ दच्छिया
 समय लाःनि धयागु मती लूसा गुबलें छुं म्बापि मनूत मक-
 स्मात्तं रोग कयाः बाठःहा लाता जूगु, बांलाहा कूरूप जूगु
 बलाहा भूरुलु भाग्लुं सिनावंगु खं थम्हं खंगु लुमना वयेबं
 याकनं हे गृह जंजाल तोताः त्यागी जुया बनेगु खं मती ल्वीका
 च्वनीगु । अले थुकथं विभिन्न प्रकारं मने संघषं जुयाबं च्वन ।

छन्हुया दिने पसलं पिने निभाले च्वनाः वसपोल
 पासापि नाप अनेक ज्ञान गुणया खं ह्मना च्वंबले पासा छह्यसें
 तधी दाजुया किजा चिधीनं छ्ये तोताः त्यागी धर्म च्वंवन
 धयागु समाचार छगू सकस्यां ह्मघोने हे न्यंकः बल । ध्व समाचार
 न्यनाः भिन्नाभिन्न पासापिसं थः थःगु बुद्धि अनुसार भिन्नाभिन्न
 हे राय प्वंकल । तर वसपोल कुलमान सिंह यात धाःसा ध्व
 समाचार ह्माय्पने दुने दुहांबने साथं हे थाराकक न्ह्य थें
 जुयाः मच्चानिसेया थःगु मनोकामना व संकल्प दकों ऊवास्स
 लुमन । बिचाः याः लिसे, ध्व समाचारया बिषये मनं गमेया लिसे

वसपोलयात मने काचा काचा काःथे जुयावल । भिपूह्य ये जुयाः
वसपोलं थः पासापिनि पुचले च्वना च्वने मफुत । "बहो
संसार ! मचानिसें प्रवज्याया मने तया च्वनाह्यजि ! नेपोले
मचावले स्वयम्भू चैत्यया न्होने शाक्यश्री लामाया मुले प्रवज्याया
न्हवःसा कायधूह्य जि !!! जि थोतक थथे तिति, व चिघीनं
ह्लापालाक हे त्यागयानाः छथे पिहावन, जित त्याकल बा ! ! !"
धंगु खेँ जक मती धौबजि वालेथेँ वालेगु शुरू जुल । चानं ह्लिनं
थुकेया विषय अप्पो विचाः याना हःलिसे वसपोलयात थःगु
बिस्मृति हंसंमंसं धायका हल । अले गृहस्थ जीवने रस प्यासु-
यावं वन । प्रवजित जीवने आकर्षित जुजुं वन । थःगु पूर्व
संकल्पं थःत ध्वातुमतु ध्वाध्वां थना च्वथेँ वसपोलं ताल ।
आःला प्रवज्याया खेँयात त्वमंकाः थथे पारिवारिक जीवने
डुवेजुयाः व्यापारे अलमले जुयाः च्वनेमजिल धंगु खेँ मने
क्वातुकक स्वथनाः याकनं कालबिल छुटे यानावं यंकल । थःत
त्यागी जीवन ज्वनेत माःगु चीज बीज नं ज्वरे यानावं यंकल ।
बिम्बन्तर राजकुमारयागु दानशील जीवने व महासत्त्व
राजकुमारया जीवन दानया वाखेँ नं संग्रह या मखु, अपितु
त्यागीया जीवन हे श्रेष्ठोत्तम खः धकाः ह्लिथं लुमंका च्वन ।
वसपोलयात आः नत धनया लोभं साला तय्फुनि, न परिवारया
बन्धनं चिनातय् फुगु अवस्था हे ल्योदनि । ह्लिथं गन वनाः
सुयाथाय् वनाः प्रवजित जूसा उत्तम ज्वी धयागु खेँय् बिचार
वितर्क मने वाय्कां च्वन ।

गृहत्याग

प्रवज्या

उगु हे अवस्थाय् नेपालयाह्य महाप्रज्ञा भिक्षु नं धर्म अध्ययनार्थं ह्लासा विज्याना च्वंगु जुयाच्चन । ह्लासे च्वच्चं विरामी ज्वीका ह्लासादेशे सकोमि साहु जोगनाराया छ्ये च्वना विज्याना च्वंगु वः । अले वसपोल महाप्रज्ञा जुलमां म्येमि हाले मः धयाः ह्लासाय् साहुतसें छ्ये छ्ये विज्याका तल धयागु समाचार न्वनातःहा वसपोल कुलमान सिंह वंछनं महाप्रज्ञा भिक्षुया म्ये हाःथाय् तीजक दुतिक वन । म्येमि हाले सिधयकाः महाप्रज्ञा भिक्षु छ्ये लिहाँ विज्यावले वसपोलं नं तः वंगुलि महाप्रज्ञाजु नापं कुशल वार्ता जुल । लिपा महाप्रज्ञा भिक्षुजु विरामी धयागु खँ वुछे जुसेलि वसपोलं सपरिश्रम वासः यानाविल, गुगु वासलं भिक्षुजुया त्वे क्वलात । थ्व हे प्रसंगे वसपोलया घनिष्टता नं महाप्रज्ञा भिक्षुजु नाप वृद्धि ज्वीगु स्वाभाविक हे जुन । अकें थःगु मने अन्योल जुया च्वंगु “गन सुयाथाय् वनाः भिक्षु जूसा ठीक ज्वी” धयागु खँ तीजक वसपोलं महाप्रज्ञा भन्ते यात प्वंकल । अले महाप्रज्ञा भन्तेया सल्लाह व सहायतां वसपोलया २८ दै या उमेरे ने. सं.

१०४८ स मारा च्वे च्वना बिज्याह्य फोरंखा रिम्पोछेया थाय् वसपोल कुलमान मिहजु सुनानं मसिक बिस्सूबनाः फोरंखा रिम्पोछेया उवाध्यायत्वे ह्यामाया प्रचलन कथं ध्यलुं पाया नियमानुसार ध्यलुं पाया दीक्षा कयाः प्रवजित (ध्यलुं अर्थात् भिक्षु) जुया विज्यात । वसपोलया नां च्वन (बिले छुत्थिम्) अर्थात् कर्मशील । थये कर्मशील धयाः गु न्हूगु नामं ध्यलुं जुया बिज्याये घुसैलि गुरुया थाय् च्वनाः ध्यलुं पाया नियमानुसार सय्के माः गु शिक्षा दीक्षा ग्रहण याना बिज्यात । अनं लिपा गुरु फोरंखा रिम्पोछेया थासं लिहाँ वयाः ह्यासा देशे दान बहादुर साहुया छ्ये चच्छि चायिनाः भिक्षु महाप्रज्ञाबा प्रेरणाय् नेपाळे वनाः धर्म प्रचार यायेगु तातुनाः सुयह्लापानं द्यो ह्युनिबले हे दना महाप्रज्ञा, महावीर्य नाप वसपोल नं फिखा छ्ये पाळे कुहाँ वनेगु विचारं ह्यासा देशं पिहाँ विज्यात । लं खचं माक्को वसपोल कर्मशील भन्ते नं हे च्वना बिज्यागु खः ।

ह्यासां फिखा छ्ये पाळे स्वयाः कुहाँ विज्यावले थः थः पिनिगु माल सामान, लासा फांगा, घ्यो, च्या, चप्पा तग्वः गु दबदब, गें, चीवर, पिण्डपात्र, सिलाकू, सफू, आदि सकतां त्वम्हे शरीरया तन्दुरुस्ति कथं बः ला बमलाः सोयाः कू मिले यानाः थः थपिसं हे ह्लिच्छितकं कोविना ह्या बिज्यात । ववं ववं कथहेनं बोकार धयागु गामे ध्योगु बखते वसपोलपि सकलें हे त्यानुयाः शिथिल जुल । छायाघाः सा थ्वयान्ह्यो थः गु कू थः म्हे कोबिनेह्य न कर्मशील भन्ते खः, न वसपोलया पासापि हे खः । गुबलें कू कोविनाः ज्वीमनपि मनूतसैं ज्यातुक कू

कोबियाः नं ह्लिच्छि यंक पैदल हे न्यासि बिज्याबले थकित
ज्वीगुला स्वाभाविक हे जुल । अकें त्यानु लंक आराम काय्या
निम्ति घोंकारे हे सकलें छन्हू निन्हू विश्राम याना बिज्यात ।
अनं वसपोल कर्मशील भन्ते नं स्थानीय मनूत नाप खँ ह्लानाः
सलयागु बन्दोबस्त यानाः खह्य पासापि नं सल हे गयाः
बिज्यात । ववं ववं ब्रह्मपुत्र नदी ध्यन । बरापूर्व काले
नेपालया ठँवहीया सिंह सार्थ बाह ताम्रद्वीप घयागु आयागु
ह्लासा देशे न्यासह्य वञ्जात सहित व्यापार यायेत वँबले थ्व
हे नदी न्यासह्य वञ्जात नापं डुंगा पार याना वंगु खः ।
लिहाँ वःवले सिंह सार्थ बाह नं श्यामकर्ण सलगयाः थ्व नदी
पार तरे याना वये फुगु जुया निम्ति थौतक नं थ्व नदी
ह्ल्याइगु दोंगाय् श्यामकर्ण सलया छ्योँ छगः दयेकाः न्ह्याने
पाखे तयातःगु दिन । थ्व ब्रह्मपुत्र नदी ताल्लां जक दोंगा
चले याना वनीगु जुयाः ततः खंगु स्रियागु सतरी लानाः
श्यामकर्ण सलया छ्योँ दुगु दोंगा दयेका तःगु दु । थ्व दोंगाम्
मनूत जक मखु, भारितारी, सा, सल गघात नापँ सकले जन्तु
जनावरत नं दोंगाय् तयाः नदी पार तरे याइगु खः । चिकुला
जुल धायवं नदी छगुलि च्वापुं खोया च्वनीगु । अले वहे
च्वापुया द्योने द्योने सल, गघात फुकं यंकीगु खः । अकें नेपालया
प्राचीन इतिहास व परम्परा नाप विज्ञ वसपोलपिन्त ब्रह्मपुत्र
नदी ध्यनेवं प्राग् ऐतिहासिक घटनाया संस्मरण जुया वल ।
अले सिंह सार्थ बाहया करामत व श्यामकर्ण सलया गुणया
बिषये मने खँ वाय्कुं वाय्कुं वसपोलपिसं नं थ्व ब्रह्मपुत्र नदी

तरे याना विज्यात । व नदी पार याना, निन्दुति कुहां
 विज्याबले पेत्यापुखु ध्रुवागु तधंगु सरोवर दुथाय् ध्यन । ध्व
 पुखु साप हे तधं जू । मनूतयेगु धापु कथे ध्व सरोवर छगू
 कुकं चाहिलेत सोन्हु प्यन्हु लगे जू । ध्व सरोवरया
 विशालता स्वयाः ध्वया उपस्थिति पिब्वया च्वंगु रमणीयताया
 आनन्द काकां अनं वसपोलपि विज्याना विज्यात । अनं क्वे
 भचा कुहां वयाः लें वीचे ध्योबले भति भति फुरुलू च्वापु नं
 गात । उकेसनं हुरुलू ख्वाउँ फय् नं वल । अथे हे नं चिकुगु
 प्रदेश । चिकुगु थासे नं थये च्वापु गायाः फय् संगु बखते
 ख्वाउँगु फसं नुगःचू हे थुं दीथे च्वनाः सापहे चिकुसे च्वना
 वल । अथे नं वसपोलं बराबर लें थारां थाय् महाप्रज्ञा महा-
 वीर्यापसं गया वपि सलयात ज्वनाः इमित सनहा क्वकयाः,
 हाकनं हाकनं सलयात ज्वनाः सल गयेकाः हेरत्रिचार यानाः
 थःनै सल गया बिज्याना च्वन । वलपोलया धाःमा वस बःबः
 पुना तया विज्यागु मदुगु जक मखु, वसपोलं फिना तया बिज्यागु
 लें नं लेँच्व मदुगु अंतकाइ लें जूगुलि अतिहे ख्वाउँनं कयाः ह्लाः
 तुति कागराक च्वथे जुयावल । ह्लाः तुति चाहे मचाःथे च्वमे
 ह्लाहि हे मदुला धथे नं च्वनावल । भति भति स्वंपायं नुगःचू
 जक सनाच्चंगु मदुसा वसपोलया रक्त सञ्चालन हे जुयाच्चंगु दु
 धाय् थाकु थे च्वनावल । अले वसपोलया मती ऊवास्स वन
 -सोगु धका धाइगु नं थये हे मखा ज्वा ! थये चिकुया च्वसां
 सल धाःसा न्ह्यानावं च्वन । लिपा च्वापुगागु नं दित, फय् नं
 बन्द जुल । क्रमशः ववं बासं च्वनेथाय् नं ध्यन । अले गाकं

मिमा छव्याका लुधक मि पसेतिनि कथहनं ह्य ववानावल । जिवे प्राण लिहां वःथें च्वनावल । लुमुसे च्वनावल । प्रथम त्यागी जीवनया छुमाया कूले वसपोलं लेंय अनुभव याना विज्यागु ध्व भयंकर ठण्डीं यानाः लिपा रिखाछ्यें मध्योतले हे मेमेथाय् बसं च्वनेथाय् नं हुरु हुरु पय् बल छाववं वहे पुलांगु स्मृति दना वयाः ह्य ह्यिहे पीसे पीसे च्वना वंगुलि वसपोल यात नुगः च् थुरु थुरु खाःथें जुयाः ग्यासें वःगु अनुभव जू । ख जा वसपोलया शरीर हे गरमगु शरीर जुयाः चिकुगु स्वयाः नं वसपोलयात गरम ज्वीगु नहयाये थाकु । उकें गन गिनं गर्मीगु थासे विज्याइबले वसपोलया वहे च्वापु गानाः फय् वःथाय्यागु चिकुगु लुमका च्वनेगु बानी थें जुया वन । तर मात्र कल्पनां शरीर गरम ज्वीगु ला मखु । अथे नं मनयात चित्त बुकें याय्गु छगू ताःका सम्म हे जक ध्व खः । वसपोलपि कथहनं रिखाछ्यें थयंक विज्यात । थुंखे कुलमान सिद्ध वंछं गृहस्थ जीवन तोताः थः धन सम्पत्ति व जहान पारवार समेतं त्याग यानाः सुनां मसीक छ्यें पिहां वनाः प्रवजित जुल घयागु समाचार नेपाले दाजुपिसं नं सिल । अले वसपोलया धन दाजुया नुगः खुलुलुलु मिना वल । अपाय्चों रम बारह्य, न्याबलें ह्लिसा च्वनीह्य, दकले चिकिधिकह्य किजायात गृहत्याग याकाः प्रवजित याना छ्वेगु खें वयकः यागु संस्कारे ल्वः मतान । किजा यागु स्नेहलं थःगु नुगः कोसाय्का, वयकलं ह्लासे नेपालया वकील साहेव नापं दको ह्यस्यूपि थःथितिपि साहुपिन्त चिठी च्वयाः च्वयाः किजायात लिगनाः गृहस्थ जीवने लित ब्वना

हयेगु आग्रह याना छबया दिल । थम्हं नं किजाया पत्ता सीकेत
 कुतः यानावं च्वना दिल । तर प्रबजित जुह्यसिगु ठेगाना धाःसा
 सुनां हे स्यूगु मखु । बसपोलं वस्त्र त्वतूगु खँ बकिल साहेवयात
 नं नुगले थूंक दित । सकसितं बिरामी ज्वीबले बिचाः संचाः
 याना बासः बियाः सना ज्वीह्य ध्व निपुणह्य सानु बैद्य यातला
 प्रबजित याय् जिहे मन्थू धयागु वय्कःया नं विचार । अकें
 वय्कलं नं मेपि साहुपि नापं वसपोलयागु ठेगाना सीकेत मनूत
 ब्वाके छोया दिल । सकसियां छगू हे मती-न्याथाय् नापनाःमां,
 न्याहास्यां नापलाःसां वसपोलयात लिगना हयाः गृहस्थाश्रमे
 तुं लित च्वना हयेगु । तर इमि सकसियां मालाच्चवंह्य ङंगः ला
 वय्कपिसं इला काला हे मदु थाय् ध्यंक ह्यापा हे ब्वया वने
 धुंकल । ब्व खँ इमित सुनां कंव ।

कर्मशील ध्यलंया रूपे फिखाछ्ये बासः-

ह्लासां कुहाँ बयाः फिखाछ्ये थ्योसेलि महाप्रज्ञा व
 महावीर्य नाप वसपोल कर्मशील भन्ते नं नेपालीतयेगु कोठीनि
 च्वं विज्यात । अले भिक्षा वनेगु वानी याये माल धका महा-
 प्रज्ञा व महावीर्य नापं वसपोल भन्ते नं चीवर पिण्डपात्र
 धारण यानाः सिलाकु ज्वनाः भिक्षा वने धका प्याहाँ विज्यात,
 छय् पने जक छु ध्यंकः विज्यात, थत थम्हं स्वस्वं खंखं वस-
 पोलयात तच्चतं हे मछला वल । स्वाः खी वसपोलया गरखेसे
 च्वनाः मिया न्होने च्वनेबले थें शर्म जलल्लु मिनावल । बस-
 पोलं लैय् व.पि सुं मनूतय्गु स्वाः जक नं मिखा ब्वयाः स्वय्
 छाःगु मखुत । अन फिखाछ्ये धाःसा ह्लासाय् ह्यस्यूपि आपालं

मंभिनीत वयाच्चंगु दु । इमिसं वसपोल कर्मशील भन्तेयात
 स्वयाः "ए अम्भिसा ला भिक्षु जुज खनि का, स्व स्व!" धका
 थः पासापिन्त सःताः सःताः कयनाच्चंगु खनेबं वसपोलया ऊन
 हे सीथें मच्छाल । वसपोलपि स्वम्हं भिक्षाटनया क्रमे ह्वापा-
 लाक्क धर्ममुन्दर, राममुन्दर, सानु साहुपिनिगु कोठी थ्यंकः
 विज्यात । अन साहुपिनिगु कोठी च्चणास्वंह्य बाकाजि धयाह्य
 भिक्षुवीर उपासकं वसपोलपिन्त खनाः चिनीकाजि छवयाहयाः
 सतके हल । थुपि वसपोल ह्वासे च्वना विज्याबले नं सानु
 साहुपिथाय् वनेबले वाँलाक्क परिचय दुपि पासापि खः । भिक्षु-
 वीर सिंह उपासकया निमन्त्रणाय् वसपोलपि स्वम्हं वनाः वैगु
 हे कोठी च्वविज्यात । अन कोठी स्वन्दु पेन्हुति च्वने धुंकाः
 भिक्षुवीर सिंह उपासक नाप सल्लाह साहुति यानाः ध्यान
 भावना, यायया निम्ति देशंपिने निक्खेति तापाःगु काप्क्या
 धयागु अरण्य पवंतं च्वेच्चंगु गुफा धात्थें हे यार्से च्वंगु आनन्दगु
 थाय् खः । शून्ध शान्तगु वातावरण गुफा, वहे गुफाय् सकलें
 वसपोलपि च्वं विज्यात । काप्क्या पाःया क्वसं श्मसान छगू
 नं दु । महावीर्यं व कर्मशील भन्ते छगू गुफाय् च्वना विज्यात ।
 मेगु गुफाय् महाप्रज्ञा भन्ते च्वना विज्यात । वसपोलपि च्वना
 विज्यागु गुफाया भचा क्वे पद्मसंभवयागु मुख्यगु गुम्बा
 (मन्दिर) छगू मेगु नं दु । अले थःपि च्वच्च्वनागु गुफाय् महा-
 प्रज्ञा भन्तेया वज्रदेवीया मूर्ति छगू दयेका वहे गुफाय् दुने स्थापना
 याना विज्यात । वसपोल भन्तेया जक महावीर्यं भन्तेनाप मिले
 जुयाः चैत्य छगः दयेकाः वहे थःपि च्वनागु गुफाय्

स्थापना याना बिज्यात । अन हे गुफाय बिज्यावले पुनर्वार वसपोल माइकान्ता लामाजु यात नापलाना बिज्यात । ल्हापानं वसपोल ल्हासे बिज्याना चवले हे भिक्षुपि निह्य सिनं निखे लप्पा ज्वनाः ल्हासा दे चाहिके हःबले नं वसपोलं माइकान्ता लामाजु यात नापलानाः वसपोल नं माइकान्ता लामाजुया त्यूने पाखे दनाः तस्वीर नं कया बिज्याये धुकूगु खः । थथे माइकान्ता लामाजु याय नाप-लावले वसपोलं लामाजु यात भागिया बिज्यावले व लामाजु मनूयागु त्वाना बवें प्वीगुलि छयेंले तीकसः वयेक दाल न वस-पोल यात धाःसा छति हे स्या मचाः । अले माइकान्ता लामाजु यात निह्यस्यां निखें लप्पा ज्वना तयागु छाया भका न्यना स्वया बिज्यावले वसपोल लामाजु सुनानं लिलाकें मफयेक ब्वां बने फुगु व च्वया नं बने फुह्य जुयाः निह्य भिक्षुं मतोतुसे ज्वना तय माःगु हं धयागु खें सीका बिज्यात । थन किन्वाछ्यें प्रदेश अन्तर्गत कापकया धयागु थुगु अरप्य पवंत च्वे च्वंगु गुफाय च्वना बिज्याना च्वंदले सानु साहु, राम सुन्दर साहुया बञ्जा-ल्हासा पासा भिक्षु वीर सिंह उपासकं आपालं हे सहयोग सहायता विद्याः ख्वालि याना च्वना दिल । थन च्वना बिज्या-वले वसपोल भन्तेया अथे हे वाछि नोःहुई छको छको किन्वा-छ्यें शहरे भिक्षा बना बिज्यायगु याना च्वन । भिक्षाटनं प्राप्त जूगु भिक्षा भिक्षुवीर सिंह उपासकया थाय तोता थकेन वयकः नं माःकथं यानाः चप्पा, च्या, ध्यो आदि मामागु खाद्य पेय वस्तुत गुफाय थ्यंका बीगु याना च्वना दिल । वयकः पासा

भिक्षुवीर सिंह उपासक आः रवगंरोहण ज्वी धुकल । अथे नं
 फिलाछयेंया खँ लुमने मात्रं हे वसपोल भन्तेया लुमंती वय्कः
 उपासकं ह्लापा याना तया दीगु सेवा उपस्थान सकतां धुकक
 दं वइगु । अकें वय्कःया कृतज्ञता गुण यात लुमंकाः दिवंगत
 भिक्षुवीर सिंह उपासक यात सद्गति प्राप्त जुयाः सदा सुख
 शान्ति ज्वीमाः धका थौतंबक नं वसपोल भन्ते नं लुमं पति
 त्रिरत्न बाके कामना याना बिज्याना च्वं ।

कापकयाया गुफाय् महाप्रज्ञा व महावीर्यं निम्हं अथे हे
 पेला न्याला ति च्वनाः वसपोलपि निम्हं कालिम्पोङ्ग पाखे वनेगु
 धका बिज्यात । तर वसपोलयात धाःसा ध्यान भावना यायेत
 त्वःगु एकान्त जूसे सर्वथा आनन्दगु ध्व गुफा तोताः मेथाय्
 चारिका याःज्वी यः मताल । अकें वसपोल छहा जक याकःचा
 हे व अरण्य पर्वतया च्वकाय् च्वंगु गुफाय् च्वं च्वना बिज्यात ।
 छायाधाःसा ह्लासां फिलाछये कुहाँ बिज्याबले हे वसपोलया
 मने नेपाले वनाः धर्म प्रचान्या ज्या याःवने न्ह्यो थमं छकोनि
 प्रबजित जीवनया पुखुनी दुने थ्यंक दुहाँवना बाँलाक वववालाः
 ध्यान भावनाया यथेष्ट अनुभव यासे थःगु अनुभव छबवनि
 परिपक्व याय् धयागु मनस्वा याना च्वना बिज्यागु खः ।
 कारण, केवल गुरुया म्हुतुं न्यनाः सफूतीजक च्वना तयागु धर्म
 स्वयाः थम्हं अभ्यास वृद्धि यासे यथार्थ जीवने छघलाः अनुभव
 यायनंगु धर्म व जानया महत्व नाककं हे पाइगु अवश्य । थःत
 प्राप्त जूगु अनुभवया आधारे त्वःगु उपमा तयाः धर्म व्याख्यान
 यायबले श्रोतागणपिन्त उगु धर्मोपदेशे गुलि सरसताया अनुभव

ज्वा उलि न्यनाकयं जक धर्म व्याख्यान यायबले ज्वा हे मखु ।
 कारण, केवल म्योगु भरे वा व्वनातःगु भरे धर्मोपदेश याइहा
 ब्याक्तियाके थम्हं व्याख्यान याना च्वनागु धर्मया मर्मया
 रसास्वादन जूगु दैमखुनि, परिपक्वता वइ मखुनि । हाकनं
 वसपोल भन्तेया धर्मया अध्ययन नं याय् मगानिगुलि छुं सय्के
 सीके मयाय्कं उखेंथुखें चारिकाजक यानां छुयाय् धयागु मती ।
 थथे अनेक प्रकारं मती ल्बीकाः थम्हं छक्कविं ध्यान भावना
 समाधिया अम्यास वृद्धि यानावं यंके धयागु मती तथाः वसपोलं
 अन हे कापक्याया गुफाय् करीब ११ महीनाति व्यतीत याना
 बिज्यात ।

राम सुन्दर साहु नाप भेटः—

वसपोल याकःचा हे कापक्या गुफाय् च्वच्वना
 विज्याबले नं ल्लापाथें हे बाःछि नीन्हुई छको भिक्षा वनेगु ।
 अले भिक्षुवीर सिंह उपासकं तयार याना व्यूगु खाद्य बस्तु
 भोजन यायेगु याना च्वना बिज्यात । छन्हू अथे हे फिलाछ्यें
 शहरे भिक्षा बिज्यानाः लिहाँ वयाः बाकाजी (भिक्षुवीर सिंह)
 उपासकया कोठी वनाः पयतुना बिज्याना च्वंगु । उगु हे
 अवस्थाय् असं धालासिववे च्वना दीहा राम सुन्दर साहु ल्लासां
 कुहाँ कायाः थःपिनिगु हे कोठी बाकाजी उपासक च्वना च्वंगु
 कोठाय् दुहाँ काःगु पाःलात । कोठाय् दुहाँ काःबले वय्क साहु
 नं वसपोल कर्मशील भन्ते यान खनेवं साहु लयतायाः हररं
 क्लिताः दिल । नापं वसपोल नाप निम्न खें जुल । —

राम सुन्दर— “अहो ! छपिन्त थन तिनिका नापलाःगु, छःपि ह्लासां पिहाँ बिज्यासैनिसैं गन गन माय् के छोया च्वना । जिमिगु मती जा छःपि खाम पाखे बिज्यात ज्वी धका च्वना । छःपिनि दाजुं थाय् थासे फुककसितं चिठी चोया हया च्वन । वकिल साहेव यात नं चिठी ध्यना च्वंगु दु । जिमि किजा ध्यलुं जुया वन धयागु न्यने दु, वैंत न्ह्याथाय्सां मालाः नेपाले छोया हयादिसं धका साबहे हाला हःगु दु । छपि थन बिज्याना च्वन धयागु ला सिहे मस्यू । आः छपिन्त तोतेगु मखुत । नु, बिज्याहुँ, जिपिनापं ब्वना यंकेगु ।”

राम सुन्दर साहुँ थःत नेपाले नापं हे लित ब्वना यंके धका साब हे छपि याःगु खनाः वसपोलं अनुरोध याना बिज्यातः—

कर्मशील— “साहुपिसं जा जिगु उपरे करुणा तयाः हे आम खँ ह्लानादीगु खः । हानं दाजुपिसं नं जिगु उपरे भ्रातृ-भाव व स्नेह तयाः हे धागु खँ । जि नेपाले का छन्हू वने तिनि । दाजुपि नं छकोला नाब लाःवने हे तिनि । तर आः थयें साहुँ जितः ब्वना यंके धका धया दीमतेनि । छायाःसा जिगु मने गृहस्थया संग्रहया जीवने स्वयाः प्रवजितया त्यागी जीवने हे धाथेंगु नुखकर लंपु जः धकाः मनं विचा यानाः थःके दुगु फुककं सम्पत्ति त्यागयाना वये धुन । तर भगवान बुद्धया ज्ञान गुण यागु खँ धाःसा जि छुं सःस्यूगु मखुनि । आपालं सय्के सीके याये मानिगु दती । प्रवज्या यात माःगु प्रज्ञा ज्ञानया सम्पत्ति हे थःके मदेकं आः थयें जि नेपाले वन धाय् व जितः यकों मार भय विघ्नवाधात वय् फुनि । जितः दाजु

पिनिगु मायां गृह जाले वयंकेगु नं स्वयेफु । छगू जालं नकतिनि
 बल्ल बल्ल फुत्के जुया वयाहा जितः मेगु जंजाल जा यःगु हे
 मखुत । अकें, साहु ! जिगु बिन्ति दु । आः थयें जि नेपाले
 वने मखुनि । ध्व संसार खनाः जि विरक्त ज्वी धुन । साहु
 पिसं मस्यूगु खँ मखु । अनित्य ध्व संसारे ह्यिगः खनापि मनूत
 थौं खने दुगु मखु । आः तक वल्लाना च्वंहा स्वस्थहा मनु
 हनिचा ज्वीबले घुप्लुक्क प्राण तोता वनेत नं छुं माःगु मखु ।
 ह्लासे हे का, च्याचि मिया च्वंहा बनि छयें वनाः चप्पा नयाः
 पसलेवँहा लँय वीचे हे सलं न्ह्याः मृत्यु जुया वन । थुजागु
 घटनाय लाःपि मनूत गुलि दु गुलि दु । अनित्य गनं गुथाय
 छीत धोदुकीगु खः, कालं गुबले छीत नापलाकाः कुप्लुक्क नुना
 छोया वीगु खः, ध्व खँ सुनानं धाय्फुगु मखु, न बःहा कालयात
 खंका पना तय् फँगु हे खः । प्रज्ञा मदेका धर्म मध्वीकाः प्यात
 प्राण तोते माल धाय्वं नरजन्म जुयागु व्यर्थ हे जुया वनी ।
 जितः दाजुपिनि मायां हे जक गृहस्थाश्रमे तये धका सना जूगु
 खः । जि छुं जुल धाःमा जिमि दाजुपिसं जितः पना तये फँगु
 मखु । जिमि माँ बापि नं मदया वन । इमित नं सुनां पनातये
 फुगु मखु । साहु ! जि थये हे अनित्यया खँ लुमंकाः मने चास
 चायाः त्यागी जुया वयागु खः । सिना वने न्ह्यो छुं सयके सीके
 मफुत कि ला लिपा नं साब हे अनर्थ ज्वी भ्रकाः हे जि बस्त्र
 तोतागु खः । साहु ! छि घयादी थें नेपाले ला जि छन्हू वने हे
 तिनि । आः यात क्षमा याना दिसं ।”

थये बसपोल भन्ते नं नम्रता पूर्वक कारणाकारणया खँ

नार्पे कनाः प्रवजित जीवन हे ग्रहण यायेगु दृढ संकल्पया खे
 न्यंका बिज्यागु लि राम सुन्दर साहुया मने वसपोलया त्यागया
 ममता प्रति गाक्कं श्रद्धा व आस्था दना वःसां वसपोल भन्तेया
 दाजु बारम्बार पत्र चोयाः घात्थे हे कप्ताचायापुसे च्वंक किजा-
 यात लिगना ह्येत तच्चतं आग्रह यानाह्या तःगुलि फःसा
 नेपाले प्राप्तगु गृहस्थ भावे च्वनाः नं मोक्ष प्राप्तीया लैय् अपुक
 थ्यंकेफुगु महायानी धर्म अन्तर्गत गु सहजयानया आकर्षण वियाः
 वसपोल भन्ते यात नेपाले लित च्वना यंके धयागु मती तयाः
 वयकलं अनेक तरह नं थःगु पाण्डित्य पिब्वयाः सहजयान
 धर्मया महत्त्व व सारया विषये थम्हं सिको फको व्याख्यान
 यानाः थ्व हे धर्म च्वनाः गृहस्थ जुयाः हे धर्मया ज्या मायगु
 सल्लह न्ह्यथना दिल । तर वसपोल कमंशील भन्ते जुसां
 सुयागु लहै लहैले व्वांदनाः बस्त्र तोता बिज्याह्य मनु मखु ।
 गृहस्थ जीवन व प्रवजित जीवन नितांयां विषय बांलाक मती
 वाय्काः अन्ते प्रवज्या सुख हे घात्थेगु नित्यगु सुख खः धयागु
 खे पूरा विश्वास ज्वी घुंकातिनि स्वेच्छां घ्यलुंपाया दीक्षा कया
 बिज्याम्ह खः । अके वसपोलयात साहु राम सुन्दरं उलि
 याउंक मुस्या गेके फेगु हे गथे ? वसपोल निम्हसिया दथ्वी
 यकोहे धर्म सम्बन्धी विवाद जुल । अले निदाने थःत लिगनेत
 कुतः याना च्वनादीम्ह साहुजीयात संसारया दुःख व अनित्य-
 ताया विषय थुलि दुनुगले थ्यंक थीक ज्वलन्त उदाहरण बिसे
 धर्मया खे कना बिज्यात कि वयक साहुनं वसपोलया संकल्पयात
 सर्वथा प्रशंसा मयासे च्वने मफुत । अले हाजनं घया दिलः-

राम सुन्दर:- 'छपिसं घया बिज्यागु खँ वास्तवे तस्य खः । छपिनि दाजु सापहे हाला ह गुलि जक घयागु खः । आः छपिनि छु बिचार खः, अथे हे याना बिज्याहुं । छपिसं मति तया बिज्यागु खँ साव हे भिगु नित्यगु खः ।' थये घाघां वयकः साहुजी वसपोलया भिक्षुभावे प्रसन्न जुसे वसपोलं धारण यानाच्चवना बिज्यागु पिण्डपात्र कयाः उकें वायलति से मोह-तयाः दानयाना दिल । वयकः साहुजी वसपोल खना थुलि प्रसन्न जुयादिल कि वयकलं न्ह्यागुहे दान प्रदान याःसां वसपोस यात लोमंका मदी । अकें निन्हु पेन्हु लिपा नं वयकः साहुया फ़िलाछ्यें गुम्वाय् च्चपिं सकलें भिक्षु पित्त दान प्रदान याना दीबलेनं वसपोलयात सःताः नापं गुम्वाय् च्चवना यंकाः दान प्रदान याना दिल । लिपा अन हे फ़िलाछ्येंया गुम्वाय् तःघि-कह्वा करीव ७०।८० कु हाकःह्य भगवान बुद्धया ख्वाले च्चलुं पाकूबले वसपोल भन्तेयात नं सःताः नापं गुम्वाय् च्चवना यंका दिल । थन थ्यंकाः गुम्वाया भिक्षुपिसं वयकः साहुयात अनेक-कथं धर्मोपदेश याना बिज्याज्यां वन्छिति वंताः वसपोलयात उपदेश कनेगु पाः बिया बिज्यात । अबले घाःसा वसपोलयात मद्धाःसे च्चनावल । उत्रले तक वसपोलयाके सकलें पुलांपि भिक्षुपिनि न्होने च्चवनाः पुलांपि भिक्षुपिगं कना बिज्यागु धर्मोपदेशे हे तुं थःगु धर्मोपदेश स्वाकाः उपदेश बीगु साहस मदुनिगु खः । अकें थःगु अल्पज्ञतायात हे जक स्वयाः वसपोल अन सुम्क हे च्चवना बिज्याय मान । राम सुन्दर साहु जक लिपा वसपोल भन्ते नं प्रबजित जीवन तोती मखुगु सन्देश

ज्वना नेपाले काल । वसपोल भन्ते कापक्या गुफाय् मैतु च्वना
बिज्याना च्वन ।

कापक्याय् वसपोलया जीबनः-

फ़िलाछ्यें अरण्य पर्वतया च्वे वसपोल च्वना बिज्यागु
गुफा चिकिचा कूसे द्रुहां प्याहां ज्वीगु लुखा नं अतिकं हे
चिकिघंगुलि ह्य फ्यतुनाः मछि मछि दुहां प्याहां ज्वीमाः । लः
ली काय्त गुफाय् व्के भचा कुहां वयवं पर्वतया कापि चिकिचा
धाय्क पिहां वयाच्चंगु लः चिकिचा जाःगु गाः छगाले मुना
च्चंगु दु । थ्व हे गाचिगु लः तीजक तीजक ख्वलाचां तुयाः
तुयाः चालेयाना घंप थनाः लः यंकेमाः । थम्हं हे ल पवीव
पवीनं घंप छगः ज्वनाः पर्वत बन्छि कुहां वयाः व गाःचाय्
मुनाच्चंगु लः कया यंकेगु यानाः वसपोल थन गुफाय् च्वं जोछि
थ्व हे गाः यागु लः त्वनाः समये ब्यतीत याना बिज्यात ।
गुबलें षिण्डाचार बिज्यानाः प्राप्त जूगु भिसायात थम्हं हे नं
पर्वते कं कि सिसा माला ह्याः भुतू च्याकाः चायागु खोती
[च्या त्वीगु थल] च्या दायेकाः चप्पा नयेगु नं याना च्वना
बिज्यात । भोजनया ज्यां फूसंद दय्वं धर्मं व दर्शनया बिषये
गम्भीर चिन्तन यासे ध्यान भावनादि बृद्धि यायेगु याना
बिज्यात । धर्मो श्रद्धा दुपि धर्मया चर्चायाये न्ह्याःपि श्रद्धालु
उपासक-उपासिकापि गनं नापलात घाःसा धर्मोपदेश नं यानाः
श्रद्धालु जनपिनि श्रद्धा बृद्धि याना बिज्याय्गु याना च्वन ।
थुगु प्रकारं एकान्त स्थाने च्वनाः ध्यान भावनादि याना च्वना
बिज्याइगु बख्ते थ्व संसार सम्बन्धी अनेक खं मने लुया वइगु

जुयाच्चन । छन्दु लः फुना च्चे घयागु लः मुना च्चंगु लः गाले
 लः कायेत बिज्याबले व लः मुना च्चंगु गाले कीचात वायां
 वायां सना च्चंगु खंका बिज्यात । अले बहे लः कीचात सना
 च्चंगु स्वस्वं लः कया च्चना बिज्याबले थथे कल्पना जुया वल
 कि थ्व चिकिचा घंगु लः मुनाच्चंगु गालेजा थुलि मछि प्राणिपि
 दु घासेंलि थ्व संसारे मेमेगु धः, पुखु, नदी, समुद्र, सागर, महा-
 सागरादिया लखे गुलिजक जलचर प्राणिपि दुगुज्वी, थ्व संसारे
 स्थलचर प्राणिपि नभचर प्राणिपि समेतं याय्बले गुलिजक
 सत्व प्राणिपि दु ज्वी ? हाकनं धर्म ग्रन्थे कनातःगु अनुसार गंगा
 नदीयागु फिग्वः प्रमाणं बुद्ध तथागतपि थ्व लोके उत्पत्ति ज्वी
 धुकल । छह्य छह्य तथागतपि उत्पत्ति जुया विज्याइगु वखते
 कोटानकोटी सत्व प्राणिपि तरे जुया वना च्चन धका नं धया-
 तल । अथे न थ्व संसारे दयाच्चं पि सत्वप्राणिपिगु संख्या अनन्त
 अत्याख प्रमाणं दया च्चन । भतिचा जक हे न पाः मजू धकाः
 नं शास्त्रे कनातल । थ्व गथे खः ? छु जुयाः थथे जूगु खः ?
 थ्व खँ खँला ? ? धका मने अनेक संशय उत्पन्न जुयाः खँ
 मथूलिसे अने धौ बजि वालेथे ल्वाक बुक जुसावल उगु बखते
 भगवान बुद्धयागु धर्म अनुरूपं सम्यक रूपं थ्व संशय काटेयाय्
 मफुगु जुयाः वसपोल अलमले लाना बिज्यात । अथे जूसां नं
 वसपोलं थःगु मनयात थथे धैर्यं बिया च्चना बिज्यात कि थ्व
 खँ बांलाक सःस्यूपि पण्डित जनपिके न्यनाः धर्म सफू स्वयाः
 मसीकुसें तोते मखु । वसपोल भन्तेया मने च्चंगु थुगु संशय
 वसपोल थेरवादी बुद्ध शासने दीक्षित जुयाः त्रिपिटकया व्यापक

अध्ययन यांना विज्याय्वं तिनि निर्मूल जुया वन । फिखा-
छ्येया एकान्तवासे ध्यान भावनादिया अभ्यास व धर्म सम्बन्धी
सयें ग्रन्थ तय्गु अध्ययनं वसपोलया मने त्यागमय जीवने अपो
रस प्रति वृद्धि जुयावं वल । नापं गृहस्थ जीवनया निरर्थकता
नं अफ अपो यथार्थतः स्पष्ट जुयावल । ध्व वातावरणं
वसपोलया आध्यात्मिक जीवने परिशुद्धि व पूर्णता ह्येत गुलि
ज्याखेलेदत उलि हे वंरागी जीवनया कष्टपूर्ण लयं वडगु बाधा
वन्धन चीकेत नं तिवः विल ।

अशुभ भावनाया प्रयासः-

फिखाछ्ये वसपोल च्वना विज्यागु कापूक्या गुफाया
पवंः क्वे पाखे श्मसान दीप छगू नं दुगु खः । थन सयूत सीपि हया
ऊंग पंक्षी तयूत ला नकीगु जुया च्वन । वसपोलया पवंत क्वे
लः काः बिज्याइवले वरावर हे ध्व श्मसाने ला नकःहःपि मनू-
तयगु ला टुक्रा टाक्री उखें थुखें ऊंगतसें पवंते कुर्का थःकूगु नं
खना विज्याइगु । अशुभ भावनाया अभ्यास निमित्त श्मसाने
वनेगु भि ज्वीगु कारण वसपोल कर्मशील भन्ते वरावर हे मृतक
शरीरयात गिद्धतयेत नकीगु दृश्य स्वयेत श्मसाने बिज्याय्गु
याना च्वन । छको (राक्योबात) नीच जातिया सयूत निम्ह
दीपे वया च्वंगु वसपोलं खन । इपिमध्ये छम्ह सयूत सांगाय्
मृतक शरीरयात प्वः चिनाः कुविया हया च्वन । मेम्ह छम्हसें
तपुगु ताहागु कथि ज्वना वया च्वन । श्मसाने दीपे ध्यंसेलि
कोवियाहःगु मृतक शरीर ध्येक दीपे बांछवत । छम्हसें
तारिस्वां थे जागुया मि च्याका कुं व्यकलं । अले तत्कालं

उल्लेखें युल्लेखें बयाः दीपे यक्को दय्क गिद्धत जूवल । अले छम्ह
 कथि ज्वनाः ह्य मनूनं कथि गिद्धतयत् चाः चाः हुयाः स्याना
 च्चंबले मेह्य सयूँनं सीह्य मनू प्वः चिनाहः गु खिपः फ्यनाः
 सांगायागु च्वः छच्चः ज्वनाः यांकयाः सालाकाः बले सीह्य मनू
 ह्यात्रां खने दय्क चातवाः वन । अले व मृतक शरीर यागु
 ह्याः ज्वनाः साला ह्याः लोहं फाते क्वब्सांप्वीका साप हे जः गु
 नाय्चुपि गर्दनं निसें ग्यालि थ्यँक छ्यँगु फायाः पिया बिल ।
 अले हानं मृतक शरीर यात थसः पाय्काः ककुँ निसें पाली
 थ्यँक छ्यँगु फायाः पिया काय् धुंका व ला फुक्कं कुच्चा कुच्चा
 यानाः ध्येनाः दोचिन । अले व सयूँत तिन्हुगाः छखे अलग
 च्चँवल । सयूँत जक अलग ज्वीवें गिद्धत छगू बथानं हे ह्यारा-
 रारां दुब्बांबल । मिखा फुति हे याये मलावँ व मृतक मनूया
 ला छकू हे बाँकी मदेक गिद्धतसें नया वन । अले हाकनं मृतक
 शरीरया क्वे कि फुक्कं लोहँतं ज्या ज्या यानाः कुच्चा कुच्चा
 यानाः छथासँ दोचिनाः ह्यापा थेंतुं राक्योवात निह्यँ ब्वाँवनाः
 छखेलिक्क अलग च्चंबनेवँ गिद्धत जूवयाः व क्वेकि नँ फुक्कं
 नया वन । अले व राक्योवात निह्यसिनँ गिद्धतयत् स्याना
 छवया ल्योँदनिगु छ्योँयात नँ ल्वेहँ प्वाकः चाय तयाः ज्या
 ज्यां नचुक छधानाः उके चप्पातयाः वालेधुंकाः इपि छखेलिक्क
 तापाक्क च्चँ बनेवँ गिद्धतसें व नँ फुक्कं नया छोत । थुगु रूपं
 बसपोल बराबर श्मसाने बिज्यानाः थ्व लाः नकेगु संस्कार
 स्वः बिज्याय्गु याना च्वन । गबलें गबलें सिनाः तन्हु मछि
 हे दये बूकुपि मनूतय्गु ध्वगीगु मृतक शरीरयात थथे गिद्धयात

बी हइबले ला असाध्ये हे नवयाः दुर्गन्ध फैले जुया च्वनीगु ।
 अक्सर यानाः सयैतय् निन्हु स्वन्हु तकें नें मृतक शरीर यात
 सँस्कार मयासें तया तय्गु चलन दु । वमयि जा स्वला स्वला
 प्यला प्यला तक नें मृतक शरीर यात संस्कार मयासे तयात-
 इपि नें मदुगु मखु । वरावर श्मसाने बिज्यानाः च्वंगुलि यानाः
 वसपोल भन्ते यात भावना यायेत नं आपालं तिवः बीथें
 जुयावन । अशुभ भावना प्राप्त यायेया निम्ति वसपोलं थुगु
 प्रकारं गाक्कं हे यत्तोपाय अभ्यास याना यँकूसां तबि नें
 संसारया विषये उत्पन्न ज्वीगु वसपोलया मनया संशय धाई
 छेदन याये फुगु मखुनि ।

कालिम्पोङ्गे निवासः-

थुगु प्रकारं काप्क्या गुफाय् वसपोल ११ लाति च्वना
 बिज्यात । थुवले हे कालिम्पोङ्गे च्वँह भाजु रत्न साहु नं, हानं
 महाप्रज्ञा भन्तेनं नं वसपोलयात कालिम्पोङ्गे बिज्याकेत चिठी
 छोया ह.गुलि अन छको वंहे वनेगु मती तया बिज्यात । अले
 फ़िखांछ्यें शहरे धर्म सुन्दर साहु पिनिगु कोठी पासा भिक्षुबीर
 सिंह उपासक जिसे सल्लाह ब्याका बिज्यात । साहुपिसं माःगु
 वन्दोवस्त याना ब्यूगुनि साहुपिनिहे वञ्जात नापं तुं कालि-
 म्पोङ्ग पाखे स्वयाः पिहां बिज्यात । लेँ बीचे ग्यांचि धयाथाय्
 छन्हु निन्हु च्वनाः अन बिज्याना फारी थ्यंकाः फारी सानु साहु राम
 सुन्दर साहु पिनिगु कोठी चिनिकाजि उपासक च्वना च्वंगु लः,
 अन निन्हु स्वन्हु च्वनाः अन वया धोमो थ्यंकः बिज्यात । थन
 थ्योवले साहुपिनि ज्यावं परे जुयाः वसपोल नाप छोयाहःह

दान धयाह्य उपासक साहुया वञ्जा लिहाँ तुं बने माल । थनं
 मेपि हे पासा ब्वनाः बिज्याबलं ह्वापा च्वापु गाया च्वंगुलिं ला
 मस्यू, स्वःस्वथाय् तकं सारा थासे च्वापु सिवेत मेगु छुं छगूनं
 खनेदुगु मसूत । च्वापुयागु तेजं याना वसपोलं मिखा हे कना
 बिज्याय् मफुत । न वसपोलथाके वेंचुगु चश्मा (गगल्स) हे
 दुगु खः । अकं च्वापुया तेजं वांलाक मिखाकने मज्यूगुलिं मिखा
 कंलामकंला धयाथें जक मिखा कनाः छुं भतिचा तुयुजः मात्र
 स्वस्वं लें बिज्यात । प्रतिकूल परिस्थितिस माःगु ज्वलं मदय्क
 मुश्किल मुश्किलं न्यासि बिज्याये माःगुलिं वसपोलयात थ्व लं
 गपाय्हाकः गपाय्हाकः थं च्वना बल । पलख न्यासिवने
 मलावं हे गुबले जक थ्व लं फवचाई धयाथें मने च्वनावल ।
 बल्लबल्लं च्वापुयागु पर्वत, मैदान तरेजुल । अले क्रमानुसार
 जरिह्वा धयागु पहाड थ्यन । थ्व पहाडं निन्हू तकला कुहाँजक
 हे बना च्वनेमाल । थ्व पहाडया लं नं फोःचासेलि कथहनं
 वसपोल कालिम्पोङ्ग थ्यँक बिज्यात । थ्वयां ह्वापा वसपोल
 कालिम्पोङ्गे बिज्याय् मनँनिगु जुयाः काचाक्क हुं भाजु रत्न
 साहुया कोठी बने मसयाः छ्येँ छखाय् बाय् च्वना बिज्यात ।
 कर्मशील भन्ते थःपिनिगु निमन्त्रणाय् कालिम्पोङ्ग थ्यँक
 बिज्यात धयागु खबर सियाः दान बीर साहुषिं फायाः वसपो-
 लयात निमन्त्रणा यानाः भाजु रत्न साहुया छ्येँ ब्वना यंकाः
 लाइब्रेरी च्वनेगु बन्दोवस्त मिले याना विल । कालिम्पोङ्गया
 श्रद्धालु जनयात धर्मोपदेश वीगृ निर्मिन् वसपोलं थनहे प्यन्ताति
 बासयाना बिज्यात ।

कालिम्पोङ्गे च्वना बिज्या ज्योछि वसपोल बराबर त्रिपाइ गुम्बाय् बिज्यायेगु याना बिज्यात । थुगु हे अवस्थाय् ह्लासे कायाः लिहां काःह्य राहुल सांस्कृत्यायनजु (उबले वय्कः गृहस्थी हे तिनि) ज्वनावया दीगु सय् सफू व बुद्धगमायागु पोभाः आदि सकतां भाजु रत्न साहु नं वसपोल भन्तेयात क्यना दिल । थन हे सर्वप्रथम वसपोलया परिचय नं राहुल सांस्कृत्यायनजु नाप जूगु खः । राहुल सांस्कृत्यायनजु निन्हु प्यन्हु च्वनाः भारते लिहां काल । वसपोलयात जक भाजु रत्न साहुपि व वयकया जहान परिवार साहुनीपिसं कालिम्पोङ्गे च्वना बिज्यागु जोछि हे बालाक हेर विचार यानाः माक्व सकतां पुरे याना तथा दिल । वसपोलं वयकः साहु व साहुनी पिनिगु उगु कृतज्ञता गुण यात थौं तक नं लुमंका बिज्याना च्वन ।

वसपोल कालिम्पोङ्ग थ्यंकाः स्वलाति दय्काः महाप्रज्ञा नं अन थ्यंकः विज्यात । महाप्रज्ञा भन्ते नापं तुं त्रिपाइ पहाडे च्वे चाह्य विज्यावले पाछाइ धयाह्य वागीन्द्रवज्र नापलात । व नाप खं जुजु वसपोल भन्तेयागु नेपाले छको बनेगु खं नं पिहांवल । नेपाले बिज्याय्वले स्वयम्भूस्थाने ल्यूने कुमा नरसिंह कर्णेलयागु दबारे च्वेसा उत्तम ज्वी धयागु सल्लाह नं वसपोल यात वागीन्द्रवज्र हे व्यूगु खः ।

कुशीनगरे प्रवज्याः-

लिपा महाप्रज्ञा भन्ते नापं तुं बौद्ध तीर्थ प्यंगूलि भ्रमण यायां वसपोल कुशीनगरे थ्यंकः विज्यात गन सर्वप्रथम चन्द्रमणि

महास्थविर यागु दर्शन प्राप्त जुल । थर कुशीनगरे भगवान्
बुद्धया महापरिनिर्वाण मूर्ति दर्शन याः विज्यात । नकतिनि हे
जक शास्ता महापरिनिर्वाण प्राप्त याना बिज्यागुला धयाथे
ज्वंक गोतुला बिज्याना ज्वह्य भगवान् बुद्धया भव्य निर्वाण
मूर्ति खनेवं वसपोलया नुयः तीव्र शोक वेदनां खुलुलुलु मिना
बल । थ्व भव्य शयनासन मूर्तिया न्ह्याने फेजक त्वीवं आनन्द
भन्तेपि विरह याना ज्वंगु मूर्तित नं खंका बिज्यात । अले छु
मानि ! सफूति ब्वना तःगु व गुरुपिसं कनातःगु अनुसारं भग-
वान् शास्ताया महापरिनिर्वाण ज्वीवं आनन्द भन्तेपि नापं
सकलें अवीतरागी अवीतमोही भिक्षु भिक्षुणी, उपासक उपा-
सिकात सकस्यां आलाप बिलाप यानाः विरह याःगु खें लुमंसे
वय्व वसपोल भन्तेया मिखां नं ख्ववि दिक्के मफुत । भगवान्
बुद्धया न्ह्याने ज्वनाः मिखा निपां ख्ववि धर धर हाय्काः
वसपोल युक्थं प्रार्थना याना बिज्यातः-

“भगवान् शास्ता ! जिपि फुकसित वानाः छःपि परि-
निर्वाण जुया बिज्यात । जिपि छु यानाः गथे यानाः थ्व घोर
दुःखमय संसारं छुटे ज्वा फेगु खः ? जिपि नेपाले ज्वनाः
छपि गि सत्य-धर्मं छु हे ममीका ज्वना । छपिनिगु धर्म
सीका थ्वीका काये फय्मा धका प्रार्थना याना ज्वनागु ताकाल
दत । हे शास्ता ! हे तथागत ! आः जिनं ह्को नेपाले बनेगु
मती तया बया । जि छु सःस्यूगु मखुनि । छलपोलयागु सत्धर्मं
नेपाले गथे यानाः प्रचार माय्गु ? आदि ।”

उगु रूपं प्रार्थना यायां वसपोल भगवान् अरहन्त
 सम्यक सम्बुद्ध यागु भव्य निर्वाण मुतिपात स्वस्वं बारम्बार
 वन्दना याना च्वना बिज्यात । दना हे वये मासे वःगु मखुत ।
 मेमेगु छुं ग्यसुसाक बांसाक प्रार्थना याये मसःनिगु जुयाः ई वतले
 च्वनाः चैत्य परिक्रमा याना बिज्यतना च्वन । यथे चैत्य परिक्रमा
 यायां भगवान् अरहन्त सम्यक सम्बुद्धया दर्शन वसपोलया
 जीवित काले याये मखंगु थःगु म्वाथःगु कमं खनाः वसपोलयात
 छखें अभाग्यथें ताल । छखें हानं स्वयं भगवान् बुद्धं थः उप-
 स्थापक आनन्द भिक्षुयात तथागतपिसं इच्छा यात घाःसा आयु
 संस्कारयात समाधिया वलं वसपोलपि कल्प तकनं थ्व संसारे
 म्वाना च्वने फु धका स्वकां स्वको मछि सम्फेयाना बिज्यात नं
 व आनन्द थें जाहा प्रत्युत्पन्न मति याहा मनुखं गथे विस्मृती
 लाकाः प्रार्थना याय् मफुगु धकाः नुगः बेबे तुया वल । अले
 कल्पना दनावल - उबले बेला मौकाय् आनन्द भन्ते नें भग-
 वान् बुद्धयाके ब्रह्मादि, देव, मनुष्य प्राणिपित करुणा तयाः
 बिज्यासे कल्पान्त तक च्वना बिज्याहुं धका प्रार्थना याये फुगु
 जूसा ! व छवण रश्मिं युक्तहा बुद्धया भव्य रूप आःतकं की
 सकसितं दर्शन प्राप्त ज्वीगु खं !! अले वसपोल शास्ताया
 श्रीमुखं गम्भीर धर्म देशना न्यने दयाः गुलिखे गुलिखे कीपि
 दुःखीजनपि संसारं मुक्त ज्वीफैगु ज्वी !!! अहो धन्व खः व
 भाग्यमानीपि मनूत वा ! गुपि भगवान् बुद्धया जीबितावस्थाय्
 भ्रमविबोध यानाः थ्व भवचक्रं छुटे जुया वने फत !! धन्य खः
 सारिपुत्र भन्ते ! धन्व खः महामौद्गल्यायन भन्ते !! धन्व

स्वः भिक्षुणी राहुल माता ! धन्य स्वः प्रजापती गौतमीपि !!
 सकलं वसपोलपि भगवान् बुद्धया पाखें धर्मदेशना न्यनाः अर-
 हन्त जक जुया विज्यागु मखु, भगवानया मिखाया न्ह्योने
 वसपोलया जीवितावस्थाय् हे निर्वाण नें जुया विज्यात । धन्य
 धन्य स्वः वसपोलपिनिगु भाग्य वा !! थये ह्लाः निपा जोज-
 लपाः भगवान् बुद्धया निर्वाण मूर्तिया परिक्रमा याना विज्यामा
 च्वंहा वसपोल भन्तेया नुगले अतीत वत्तमान कालया विभिन्न
 खैया कल्पना न्ह्याका च्वना विज्यात । परिनिर्वाण मूर्तिया
 परिक्रमा लुधक याये धुंसेलि वसपोल भगवान् शास्तायागु स्थूल
 शरीरयात दाह संस्कारयागु थाय् रामाभार चैत्ययागु परिक्रमा
 याः विज्यात । भगवान् बुद्धं थह्य अनित्य धर्मया प्रतिपादन
 जक याना विज्यागु मखु, अनिच्चावत् संस्कारायात प्रमाणित
 याना विज्यासे स्वयं थःहेनं निर्वाणपुर पाखे विज्याताः अनि-
 त्यताया नियमे सुं छह्य नं अपवाद मदुगु खँ स्पष्ट कयना
 विज्यात । भगवान् बुद्धया स्वीनिता लक्षण व चयेगु अनु-
 व्यञ्जनं परिपूर्णगु देहयात दाह संस्कार याःगु घटना मिखाय्
 ह्मथोने लुया वय्वं हाकनं छको वसपोल भन्तेया गःपः तःतःपु
 जुया वल । थ्व अनित्यया भावनां वसपोलयागु बैराग्यया
 भावनायात हाकनं छको स्थल्लाक थनाविल । वसपोलया हृदय
 अबिरल अचल श्रद्धां जायावल । शील क्वातुकावं यकेत थुकें
 यकों हे बल प्राप्त जूगु आभास वसपोलयात जुल ज्वं नाः ।
 थये त्यागं कय्च्याना तःगु वसपोलया नुगले शीलनं धिसिमिसि
 धाय्क मायवंक फेनुना व्यूब ने प्रज्ञाया लुक्ता नं धिक्किचाया

वइगु स्वाभाविकहे जुल । थुबले वसपोलं भगवान बुद्धयागु धर्म छु सः धैगु विषय चन्द्रमणि गुरूयाके प्रार्थना यासैली-वसपोलं धर्मया व्याख्यान यांना विज्यात, गुह्य गुरूजा नवश्रद्धा सम्पन्न व्यक्तिपिनिगु नुगले धर्म स्वथना वीत घात्ये हे निपुणह्य धर्मोपदेशक खः । वसपोलया धर्मोपदेशे गुलि गां नीयं दुध्याः, उनि हे वसपोलया उपदेश शैली सरल ज, बोधगम्य ज, अले ज वसपोनया वाणि अति हे मधुकर । अकें नवकतर भिक्षुपिनिगु नुगले दना चवनीगु विराग चित्तयात स्थलाक थनाः इमिन भगवान बुद्धया स्थविरवादी शासने सालेत घात्ये हे प्रभावकारी ज वसपोल । उकेंसनं कर्मशील भन्ते स्वयं थम्हं हे त्याग धर्मया श्रेष्ठता व नित्यता महशूस यांनाः स्वेच्छां थ गु हे जानया वलं प्रबजित ज्वीगु तक वीर्यवल क्यना विज्याये धुकूह्य । अकें गुरू चन्द्रमणि या सारयुक्त वचनं वसपोलयात स्थविरवादी शासने अऊ उपो याउँक आकर्षित याइगु स्वाभाविक हे जुल । अकें कन्हेखुनु चन्द्रमणि गुरू लगायत सकल स्थविर भिक्षुपिन्त वन्दना यांनाः विनीत-पूर्वक फेतू विज्याह्य वसपोल भन्तेयात चन्द्रमणि गुरूं थेरावादी बुद्ध शासनया अनन्त गुणया त्रिपये बोधयायां बौद्ध धर्म याकनं मयके सीके याय्त नं नेपामीतय्त सय् भाषां ब्वनेगु स्वयाः पाली भाषा, बुद्ध थम्हं नोयाना विज्यागु भाषां अध्ययन यायेगु ज्या कन् अः पु जू धयागु खं न्ह्यथनाः विज्यात । छगू निगू पाली शब्दत कना विज्यात । ह्यापा बिद्यार्थी जीवने संस्कृतया शिक्षा नं कया विज्याना च्वंहा जुया वसपोल भन्ते यात बुद्धया भाषा पाली हे सरल व सुगम जुये ताल । अले वसपोल कर्मशील भन्ते नं ह्यासाया नियमानुसार थःम्हं ज्वना

बिज्यागु घ्यलुपाया दीक्षाया कु थन हे दिका बिज्यागु
 निर्णय याना बिज्यात । अकें भदस्त चन्द्रमणि महास्थविरया
 उपाध्यायत्वे बसपोल थेरावादी बुद्ध शासने श्रामणेस्त्वया दीक्षा
 कया बिज्यात । तिब्बतया घ्यलु पद प्राप्त जुयावय् धुकूसानें
 थुगु शासने सर्वप्रथम (कोयें) श्रामणेस्ति ज्वी माःगु खें आज्ञा
 जुसें गुरु चन्द्रमणि बसपोलयात दश शील प्रदान याना बिज्यात ।
 खः, बसपोल ह्लापां हे घ्यलुपाया दीक्षा प्राप्त ज्वी धुकूहा जुयाः
 श्रामणेस्त्वया दीक्षा कायेत बसपोलयात छुं तर्धेंगु बन्दोवस्तयाना
 च्वने माःगु मखुत । थुगु प्रकारं ने. सं. १०५० वि. सं १९८७
 अर्थात् ई. सन् १९३० स श्रामणेस्त्वया रूपे बसपोल स्वविरवादी
 शासने दुतिना बिज्यात । अकें बसपोल याके स्थविरवादी बुद्ध
 शासनया नापं तिब्बत पाखे यागु बौद्ध धर्मयागु ज्ञान नं दुगु
 जुन । कुशिनगरे छुं समये च्वना बिज्याःगु बख्ते बसपोलं
 बर्माया निपिया नापं परित्राण नं भति भति च्वना बिज्यात ।
 ११ छलातक छिखाछ्ये काप्वया गुफाय् एकान्त स्थाने छजो
 हे चीवरया भये च्वना बिज्यागुलि बसपोलया चीवर वस्त्र मं
 किरि किरि नलि नलि ज्बीक धयाथे गुना च्वने धुकल ।
 बसपोल थ्व हे छजो चीवरयात हतु हनाः पत्तु परकाः पुना
 च्वना बिज्यागु खः । बसपोलया थ्व चीवरया अवस्थां बसपोलया
 त्यागया महिमाया वाखेंकना च्वन, अल्पेच्छुकताया कृपाः ब्वया
 च्वन, आत्म संयम ब धर्म्य धारणया नार्थि च्वय्का च्वन ।
 बसपोलया थ्व संयमपूर्ण शील पालन कुशीनगरे च्वेहा लंका
 बाबा गुलि प्रभावित जुन उलि हे बसपोलया थ्व दयनीय अवस्थां

(७१)

वय्कःया नुगः मर्माहृतं नं जुल । वसपोलया किरि किरि गुना
च्वंगु थ्व चीवर स्वया च्वने मफयाः स्वयं लंका वायां वसपोल-
यात ह्लाः ज्वनाः चन्द्रमणि गुरूयाथाय् च्वपि अन्य वर्मेली
भिक्षुपिथाय्, ब्वना यंका वसपोल रागु गुगु चीवर बयनाः चीवर
छजो फोनाः कया बिया दिल ।

श्रामणेरया रूपे नेपाले

प्रथम थेरावादी श्रामणेरया रूपे नेपाले आगमनः—

कुशीनगरे गुरू चन्द्रमणि महास्थविर याके भिक्षुया शीलाचरण सम्बन्धी माःगु खँया नापं परित्राण नं स्यना कया विज्याये धुंकाः नेपाले शुद्धगु बुद्ध धर्मया प्रचार यायेगु पुनिन बिचारं नेपाले द्धकां नि वने धकाः गुरूपिके विदा फोना विज्यात । वसपोलयात महाप्रज्ञा भन्ते नं नेपालया सिमाना इलाका रक्सील थ्येक तः विज्यात । भिक्षु महाप्रज्ञा यात नेपालबा सरकारं उबले देशं पितिना छ्वया तःगु जुया निम्ति वसपोल रक्सील थुखे विज्याये ज्यूगु मखु । कर्मशील भन्तेया निम्ति महाप्रज्ञा भन्ते नं यक्को हे गुण याना तथा विज्यागु दु धयागु खँ वसपोलं ह्लासां निसं पासा बिज्यानाः कुशीनगर जुकाः रक्सील थ्येक नं कष्ट मचासे तः विज्यागुनि हे स्पष्ट जू । वसपोल कर्मशील भन्ते नं आतकं भया च्वना बिज्याई — “महाप्रज्ञा भन्ते नं जितः आपालं उपकार याना तथा बिज्यागु दु । जि वसपोलयात त्यासा पुले फुगु मखुनि । वसपोल यागु कृतज्ञ गुण छगू मात्र हे लुमंका च्वनागु दु” भगवान बुद्ध नं

ध्रंया बिज्यागु दुः- कतञ्चु होतु पाणिनां आदि । सज्जनपिसं
थम्हं यानागु सिवे नं मेपिसं थःत यानातःगु कृतज्ञता गुणयात
लुमंका तये फय्केमाः । रक्सौले महाप्रज्ञा भन्ते नाप बिदाबाजी
जुयाः वसपोल याकःचा बीरगंज पाखे बिज्यात ।

उबले बीरगंज दुने दुहां बनेत राहदानी कायेमाःगु
चलन । तर वसपोलयात पीत वस्त्रधारी जुया नं बीरगंजेली
याउँक हे राहदानी पूर्जी प्राप्त जुन । अनं सिमरातक रेले
चवनाः अनं मोटरे चवनाः भिमफेदी थ्यँक बिज्यात । भिमफेदी
पाः गयाः चिसापानी गढी थ्यनेवं वसपोलयात अनच्चर्वि
सरकारी कर्मचारीतसें शंकाया मिलां स्वयेगु थालेयात । इमिगु
मनं ल्लापां देशें पितना छवह्य महाप्रज्ञा भिक्षु हे हाकनं पीत
वस्त्र पुनाः नेपाले दुहां वःगु खः धयागु विश्वास । अकें थन
वसपोलया मालसामानत जांचे याःबले नं वसपोलयागु छगू छगू
वस्तु छता छता माल दतले पुतु प्वीकाः वस्त्र फुकं थाया मथा
यानाः स्वया च्वन । वसपोलयाके राहदानी क्शों धका धाय्वं
थःम्हें ज्वना बिज्यागु राहदानी पूर्जी नं कयना बिज्यात । अथे
नं इपि कर्मचारीतय् चित्त मन्तुष्ट मजू । वसपोलं जि ल्लासां
वयाह्य खः, कुशीनगरे थ्यँकाः भिक्षु जुयाह्य धकाः दक्कों खँ
विस्तार पूर्वक कना बिज्यात । अथे नं इपि पत्याः मजू । छ
ल्लापा नेपालं पितना छवह्य हे मनू खः, छ नेपाले दुने बनेमदु
धका पना बिन । बुखे वसपोल याकचा हे जक रक्सौल पाखें
बिज्यागु व थुखेपाखे या लँ ल्लापा वये बनेयाय् मनंगु जुयाः
बीरगंजे नापलाह्य नेपाले यें थ्यँक बनीह्य सहयात्री नाप वस-

पोलया मालसामान भचात नं वयागु भारीतयाः यंकेगु बन्दो-
वस्त याता बिज्यागु खः । वसपोलया मालसामान सकतां जांचे
याये धुंका व सह्यात्रीयात ह्लापा हे छ्वयाब्बूगु जुयाः वसपोलया
मालसामान फुकेँ ह्मथोने यंकातय धुकल । अयनं वसपोलयात
चिसापानी गढी दुहाँ वनेगु अनुमति प्राप्त मजूनि । मालसामान
यंकाच्चैह्य मनु गुलिखे उखे थ्यने धुकल ज्वी धका वसपोलया
मन पिपि च्याना च्वन । अकेँ वसपोलं विनम्र पूर्वक हे कर्मचा-
रीपिन्त धया बिज्यात- “नेपालेँ ह्लापा पितना छ्वह्य धाःह्य
मनु जि मखु । जिगुनां कर्मशील खः । जि येँ ह्लासा वनाह्य,
अने हे भिक्षु जुयाः वौद्ध तीर्थ स्थलया भ्रमण यायां वयाह्य
खः । जिगु मालसामान मेपिसं ज्वना वने धुकल । जितः त्वत्ता
छोयादिमं ।” तर अन गढीया कर्मचारीपिसं वसपोलया खेँ
पत्याः मया । अखवतं सोह्य पेह्य कर्मचारीत मुनाः थ्व श्रामणेर
खः धयागु खेँ भतिचा जक हे नं च्यूता मतसे हतुमतु हक्का,
दाय्थेँ दाय्थेँ याताः अनेक प्रकारं ख्याना वसपोल यात केल-
फेल याता, च्वन । छ्मत्त खःगु जुबको खेँ मह्लासा, थथेँ कुका
बी धका नं धम्की वयन । अथे नं वसपोलं थगु सहनशीलता
जक हे पिन्वयाः नम्रपूर्वक शान्त जुयाः हे न्यंको प्रश्नया लिसः
बियाच्वना बिज्यात । कथहनं चिसापानी गढी हे शून्य जूथेँ
च्वंक मदेशं बःपि सकलेँ मनूत थानकोट पाखे वने धुकल । द्यो
निभाः बीथेँ बीथेँ च्वना वल । अकेँ वसपोलं हानं थः छु
प्रकार याह्य नं दोषी मखु धयागु खेँ ह्मथयना बिज्यात । नापं
थःगु मालसामान मेपिसं यंके धुकूगु व मालसामान जिम्मा
बिमा छ्वयाह्य वालाक ह्यमस्यूगु खेँ समेत ह्मथयनाः गढीया

कर्मचारीपिन्त निम्न बमोजिम निवेदन याना बिज्यातः—
 “स्वैदिसं ! छिकपिसं ! जि थुगु लं ह्हापा वये नँह्य मनू मखु ।
 जि दोषी न मखु । छिकपिं विचारवानपि खः । जिथेँ जाह्य
 गृहत्यागी भिक्षुयात दुःख वियां छिकपिन्त फाइदा छुं दइगु
 मखु । बरू गृहत्यागीपिन्त फासा छिकपिं थें जा पिं विचारवा-
 नपिसं ला फक्को ग्वाहानी सहयोग हे जक यानादीमाःगु खः ।
 आः जिगु मानसामान ज्वनाः जि भति भति ह्यस्यूपिं मनूत
 नं वने घुंकल । इमित जि नापलाके जक हे नं फेथेँ मच्चन ।
 जि याकचा जुयाः साप दुःख ज्वीथेँ च्वन । याकनँ छिकपिसं
 छुं मेगु खं परीक्षा याय्मानगु दनिता यानादिसँ जितः बाकनं
 छोया दीसा वेश ज्वी ।”

थुगु रूपं शान्त रूपं वसपोलं नेबाले येँ वनेगु अनुमतिबा
 निम्ति अनुरोध याना च्वना बिज्यात । थुकें याना इमि तुगले
 करूणा व चेतना दना बल थें, षवं थवे इमि खँ जुल— “थ्व
 भिक्षु गुलिजक शान्तह्य, सहनशीलह्य बा ! बोली बचन नं
 उत्थेँ हे बाँलाः जू । थ्वैत त्वता बी माल” । यथे इमि सकस्यां
 पिंति खँ ह्हाणाः वसपोलयात चिसापानी गढीं त्वता बिल ।

गढीं अनुमति बीवं वसपोल अननिसें भाता भाता, सें सें
 फुं फुं वय्क ब्वां बिज्यात नं वसपोलया मालसामान यँकूपिं मनूत
 लिलाके फूगु मखु । वसपोल चन्द्रागिरी तें नं दुरूरू थयार्थेँ
 कुहां बिज्यात । थःगु मालसामान यँकूपित लें नापलाके
 घयागु वसपोलया इच्छा । वसपोल थानकोट ध्येँबले अपोरं
 द्योख्यूसे च्वन । अनं नं तःतः पलाः यानाः ब्वाय् बिज्यात ।

बहूनी तच्चतं लिवाक्कतिनि वसपोल स्वयंभू क्वे किण्डोल
 बिहारे ध्यंक्कः बिज्याय् फत । बहूनी लिवाक्क किण्डोल बिहारे
 ध्यंगु जूसां किण्डोलया मञ्जुहर्षपिनि धार्मिक स्तोत्र, धारणी
 व्वने सिधःगु मखुनि । उखुन्हु चच्छि किण्डोल बिहारे हे बासं
 च्वनाः कन्हे खुनु सुथ ह्वापां चःतुयूमजुव दनाः वसपोल स्वयंभू
 पवंतया निगू पवंत ल्यूने च्वंगु “छ्वदों” धयागु पवंत च्वकाय्
 थहां बिज्यानाः कुमा नसिह कर्षेलया दरवारे च्वं बिज्यात ।
 थ्व छ्यें नामं हे जक दरबार जुयाच्चन । नाकं तघंगु नं मखु ।
 नापं मत्तुं सुं मदुगु जुयाः थामंथासे दुनाच्चने धुंकूगु जुयाच्चन ।
 थुगु बखते वसपोलया साथे चीवर छजु, चिकिचापाःगु चकति
 छपाः व सफूत वाहेक मेगु छुं नय्गु, च्वेनुगु, देनेगु सामानत दुगु
 मखु । अकें अपाः छपा छपा लायाः पेकुं लाःगु क्वपू थें दय्का व
 आसनया छोने सालुसे च्वंगु चकति छपाः लायाः आसन दय्का
 च्वना विज्याइगु जुयाच्चन । अले पिण्डाचार विज्यावले प्राप्त
 जूगु अन्न आदि खाद्य वस्तुत चिकिचागागु चायागु कसिचाय्
 जाथुयाः भेगः वाकुती तक्रांरी दय्का विज्याइगु । नापं धर्म
 उपदेशे इच्छादुपि श्रद्धालुजनपि नापलाय्वं यथाथं बुद्ध धर्मया
 उपदेश बिया विज्याइगु । वसपोलया ल्यंगु ई सफूत अध्ययन-
 याय्गु, ध्यान भावना व धार्मिक चिन्तन आदि कायंस लगे
 याय्गु याना विज्याना च्वन । उगु हे अवस्थाय् छ्यें दाजुपिन्त
 छको नापलावनेगु मती तयाः वसपोल इतुम्बहाले छ्यें
 बिज्यात । दंवदंतक खोज खवर हे मदयाच्चंहा चिकिधिकहा
 किजा ह्यामुगु चीवर धारणयानाः छ्यें स्वयं हे तुप्पुप्फ वःगुलि

सकलें दाजुकिजापिनि मने हर्षया स्वां ह्वल । अले वसपोल छये बिज्याःगु खँ सकलें तःकेहेपिन्त, जिलाजपिन्त नं खबर बीक छोयाबिल । सकलें छयेया जहान चूमलाबले वसपोल छये पिहाँ बिज्याय् ज्यूगु मखुत । अकें सुम्क हे च्वना बिज्यात । बखुंगःया न्होने जाकि ह्वला बीवं गथे भारारारा बखुत बबया बया कथं जाकि तोप्वीक जूवइगु खः अथे हे घौ पलखया समयया दुने वसपोल भन्नेया सकल दाजुपि, पीभतपि, लतापि व जिजादाजुपि जःलाखःला समेत सकलें मचाखाचात नापं वसपोलया थाय् जम्मा जूवल । सकलें हय् भूवःपि मनूतये छगु हे मती । वसपोलयात चीवर तोकाः गृहस्थाश्रमे तुं तयेगु । अकें चर्चा याना हल — थःगु कुलधर्म च्वनाः जहान परिवार-पिन्त पालन बोषण यायेगु नं छगू तःधंगु धर्म खः । त्यागी जुबाः भिक्षु चर्यासि च्वनेगु साप हे थाकु । शील पालन याये मफयावन धाःमा भिक्षुयात घोर बाप जक लाइगु मखु, लोकं नं हेस्याकाः घेवा निमः मवका च्वने मालि । थथे जुल कि गृहस्थ धर्मजक छखे लाइगु मखु भिक्षुत्वं नं च्युत ज्वी । थथे धका नाना प्रकारं खँ ह्लानाहल । हानं वं छगू त्वाक्क, वं छगू त्वाक्क खँ ह्लाना वसपोलयात पुनः गृहजाले कयंकेगु खँ नं बिस्तारं छुनाहल । वसपोल नं धाःधाःपिन्त नायुगु सलं लिसः बिया वं च्वना बिज्यात । अन्तिमे वसपोलया जिजादाजुपिसं सम्छेयाका दिल कि नेपालयागु थ्व महायानी धर्म इहलोके मुख सम्पत्ति भोगयाये देगु व परलोके मोक्षगति प्राप्त ज्वीगु धर्म खः । छःपि एकोहोरा जुया बिज्याय्गु ठीक मजू । थथे वसपोलयात गृहस्थ जीवने सालेत आपालं खँ ह्लानागुलि थथे

गन्थन जक याना च्वन कि थ्व चर्चाबा अन्त हे मज्जीगु खंका बिज्यात । अकें हाकनं छको गृहस्त्री ज्वीगु खँ तक हे नं सुनानं न्हामथनेमा धका मती तथाः स्पष्ट रूपं थम्हं भिक्षुत्वं त्याग मयाय्गु खँया दूढ संकल्प व्यक्त यायेमाल धका बिचाः याना बिज्यात । अत्रे वसपोलं सकलें दाजुबि, पीभतपि व ततापि जिजादाजुपि जःलाखःलापिन्त सम्बोधन वासे निम्न खँ धया बिज्यात— “छिकपि सकस्यां नं जिगु उपरे दया माया तथाः हे चितः हित सुख कल्याण यायेया निम्ति थुलि खँ सम्भेयाना बीगु खः । छिकपिसं जिगु उपरे पिब्वया दीगु भावनाया निम्ति जि कृतज्ञ जुया । किन्तु जिगु नं छगू अन्तिम खँ छिकपिन्त धाये त्येना । छिकपिसँ जितः दया माया तथाः चक्रवर्ती जुजु तक हे नं याना बी घातले नं थ्व भिक्षु चर्या त्वतेगु खँ जितः स्वीकार मजू । धर्माचार्यं गुरुपिगु करूणां व थःगु अनुभव हे नं जि थ्व संसार गुनितक दुःखमय व अनित्य-मय खः धंगु खँ छु भतिचासां सीके थ्वीके धुन । अनित्यगु थ्व संसारे कल्ले छुज्वी गुबले धर्म याये मलाकक हे प्वाकक सिनावने मालिगु खः, थ्व खँ सुनां धाये फुगु मखु । छन्दु न्ह्यो छन्दु लिपा, सिना मवसें गाःगु मखु । उगु बखते थम्हं न्ह्याको हे धन जन परिवार संग्रह यानातःगु दुसां, व फुक्कं तोतामवसें गाःगु मखु । थज्यागु थ्व संसारे लोकोत्तर धर्म छु प्राप्त मयाय्कं सिना वने माल कि थ्व दुर्लभ नरजन्म हे व्यर्थ फुकेथें ज्वी । अकें छिकपिसं नं छको थ्व खँ थःपिनिगु मने वाय्का स्वयादिसँ । जिजा आजीवन भिक्षु चर्याये हे च्वनेगु बिचार । थ्व जिगु संकल्प सुनानं हीके फँगु मखुत ।”

थुलि वसपोलं धया विज्यासेंलि सकस्यां म्हुतुप्पाः
 तित । धन दाजु छहासें जक वसपोलयात बिदा बीमकैंगु खँ
 व्यक्त यानादिल । वसपोल भन्ते थःथिति सकसितं थःगु
 संकल्पया खँ न्यंकाः हाकनं छवद्धेतुं लिहाँ बिज्यात । छवद्धे
 च्चना बिज्यागु च्यान्हु किन्हुति दुबले दशरत्न (धम्मालोक)
 व लोकरत्नपि वसपोलयात नाप लाववले जासि, केंसि, लासा,
 फांगा आदि मनूतेत मदेक मगाःगु छुं हे मालसामान वसपोल-
 याके मदुगु खंबले वसपोलं सिया बिज्याना च्वैंगु कण्ठप्रद त्यागी
 जीवनया आभास दयाः वय्कःपिसं किण्डोल विहारे बिज्याहुं
 धका निमन्त्रणा याःगुलि वसपोल किण्डोले वयाः च्वै
 बिज्यात ।

किण्डोल विहारे धर्म प्रचार कार्यः-

दशरत्न, लोकरत्न उपासकपिनिगु निमन्त्रणाय
 किण्डोल विहारे च्वं विज्यासेंलि वसपोल न हे दशरत्न उपासक
 (लिपा धम्मालोक भिक्षु) यात पात्र ज्वंकाः थःगु ल्यूल्नु तथाः
 नेपाले काठमाडौं उपत्यकाय् दकले ह्यापां ह्यासुगु चीवरं पुनाः
 पिण्डाचार याना बिज्यात । थ्व हे जुजु जयस्थिति मल्लया
 शासनकाले जूगु बौद्ध भिक्षु पिनिगु दमनं लिपा ह्यापांगु नेपाल
 उपत्यकाय् ह्यासु चीवरया प्रवेश जुल । नेपाले सर्वथा लोप
 ज्वी धुकूगु शुद्धगु बुद्ध धर्मयात हाकनं छको आकाकाय्
 धयाथें त्वीके खनाः पूवं संस्कार दुपि श्रद्धालु उपासको-
 पासिकापिसं थ्व धर्मयात थःथःगु छ्येँ सहर्ष लसकुस यात ।
 तर आपा मनूत धर्म धाध्रां अधर्मया लेँ व्वां जुया च्वंगु

अवस्था जक मखु, धर्मया ठेकेदार वन्ध बुद्धाचार्य, बज्राचार्य व ब्राह्मणत हे जक जुया च्वंगु समयेले बलना च्वंगु जुयाः पिण्डा-चार बिज्याइबले वसपोलया भिक्षुत्वयात नाना अपशब्द प्रयोग यांनाः निन्दा उपहास यायेत मनुतरें लिफः मस्वः । ये न्याः पञ्चदान न्या थाय् वसपोल भिक्षाटव बिज्याबले अज्ञानी जन वसपोलयात खावेले ह्मणे हे “ध्वंलाःवःहा बल”, “तिछु बल” धका अनेक अपशब्द बोबिया हल । वसपोल थव अज्ञानीजनया दुर्व्यवहार छफुति हे न बिचलित जुया बिमज्या ।

वसपोल नकतिनि किण्डोल बिहारे च्वबिज्यावले लक्ष्मीनानी (लिपा धर्मचारी अनागारिका) सिद्धिरत्न उपासकपिसं किण्डोले अष्टमी व्रत धलं दैका च्वंगु खः । बशरत्न, सिद्धिरत्नपि नाप सत्ताह यांनाः वसपोलं अष्टमी व्रत दनीगु अवस्थाय् हे उपोसथ शील (अष्टशील) बीगु यांना बिज्यात । वसपोल किण्डोले च्वना बिज्यागु ठीक उतरा अनागारिकाया जन्म छि दत धासां ज्यू । कारण उतरा अनागारिका उबले लच्छि निलावि दुह्य मचातिनि । वसपोलं किण्डोल बिहारे वइपि उपासकोपासिकापिन्त बाखं कनेगु, पञ्चशील अष्टशीलादि वीगु यांनाः धर्मदेशना यांनावं च्वना बिज्यात । नापं मञ्जुहर्षया न्यून व्रत चले यांना च्वंथाय् वनाः नं ललित विस्तरे हे घांनाः बुद्धापदेश कनावं बिज्याय्गु नं यांना बिज्याना च्वन । वसपोलं थन हे च्वना बिज्यावले धार्मिक म्येमि नं चोया बिज्याना च्वन, गुगु म्ये हालेगुला उपासकोपासिकातसं साप हे रस नं नाय्काच्वन । लिपा वसपोलं चिना बिज्याःगु “न्यब हे राजा बिम्बिसार . .”,

“जल्ल नं राग फुके मफुपि”, “शील धनुष ज्यनाः, करूणा, बान तथाः, करूणामयया शरण वनाः कीसं करजोर बित्ति” आदि प्यपु न्यापु म्ये व मेगु म्येनं भचा भचा थपेयानाः नेपाले सर्वं प्रथम ज्ञानमाला सफू छापे जुयाः पिहाँ-वन । थथे वसपोलं धर्म व्याख्यान नापं बाखं कना विज्यायगु याना हःलिसे बुलुहुं बुलुहुं किण्डोले वइपि भ्रद्दालु उपासको-पासिकापिनिगु संख्या बृद्धि जुजुं वल । किण्डोले धर्मया छलफल नापं समाज सुधार, जीवन सुधारया छलफल नं जुयावं च्वन । छको छन्हु किण्डोलया ववे छाउनी च्वना च्वँहा योगवीर सिंह साहुया माँम्ह मफेका च्वँगुलि स्वकाःह्य योगवीर सिंह साहु किण्डोल बिहारे कर्मशील भन्ते याथाय् कायाः धर्मया खँ छनफल जुजुं अन्तिमे वय्क साहुं धयादिल—थ्व जगते फुक्क प्रकृति हे मात्र खः प्राणिपि मृत्यु जुयाः पुनर्जन्म ज्वी धयागु जितः विश्वास मदु ।

कर्मशील भन्तेनं धया विज्यात— छि धया दीगु खँ गुलि खः गुलि मखु । यदि छि धाःगु अनुसारं थ्व लोके फुकं हे प्रकृति जुसँली हानं छको छि थ्व यः थ्व मयः धकाः थ्व छंगु थ्व जिगु धकाः भेदभाव दय्का च्वने माःगु छाया ? गुथाय् तक छि यः मयः छंगु जिगु धका भेदभाव दय्का कर्मकर्म दयेका च्वनी-तिनि, उथाय् तक जा उगु कर्म भोग याय् त जन्म मजुसँ गाइ-मखु, छि विश्वास मयामें गाइमखु, जन्म ला ज्वी माली हे तिनि । कुशलाकुशल कर्म बने यानानं उकियागु फलभोग याय्मो, पुनर्जन्म कायमो धका धायगु सज्जनपिन्त तच्चतं मत्वः

ताया धका धया बिज्यात । थुच्चि खँया छलफल जुसेमि योग-
बीर सिंह साहुया आपानं ज्या खँ दुहा जुयाः उगु खँ उखुनु
स्वगित हे जुल ।

उगु अवस्थाय मानदास, पुनेवा समेतं साहुपि ध्वः ध्वः
मुनाः सल्लाह याःवंगु नं जुया च्वन । थुकें यानाः किण्डोल
विहारे वय् वने याइपि उपासकोपासिकापिनिगु संख्या बृद्धि
जूसिसे किण्डोलया वातावरण नं कःकः धायाबल । परिणाम
स्वरूप किण्डोल विहार प्रति नुगः मूपि मिथ्यादृष्टिपि मनूतयेगु
मिस्रा नं ततःगो जुयाबल । थुमिगु बेकोगु मिस्राय किण्डोल
विहारे जुया च्वंगु धर्म आकच्छा व मूह विकास जुया वयाच्वंगु
बुद्धधर्मया चेतना कँ समान जुयाबल । कथहंनं किण्डोल विहार
या विषयले खःमं मखुगुं खँ राणा शासकया ह्मायपने ध्यंकेगु
शुरू जुल ।

छको वसपोलया मती छुं दिन एकान्त स्थाने बनाः
ध्यान भावना याय्गु विचार लुयाबल । अकें वसपोल कं पि देशे
बज्रयोगिनीया सतले बिज्याना ध्यान भावना यासे छुं दिन
आराम कया बिज्याना च्वन । थुबले हे तत्कालीन् राणा
प्रधान मन्त्री श्री ३ भीम समशेरयात खःगुं मखुगुं खँ छवनाः,
शुद्ध बुद्ध धर्म व समाज सुधारया चेतनाया बिद्रोही मनूतसें
उजुर याःगुलि किण्डोल विहारे वनीगु व आडम्बर मत चले
यात धयागु समेतं तोह तयाः ने. सं. १०५१ सालया कार्तिक
मानदास, सिद्धि रत्न साहुपित देशं पितिना छ्वेगु निर्णय
यात । दशरत्न जोगबीर सिंह, मानदास, चित्तधर मणिक मान

आदि मेमेपिन्त नं गुलिसितं ज्वना यंका तल । गुलिसितं
 पित्तिना नं छोट । गुलि दबे जुया च्वने माल । थुकेया
 हलचलं किण्डोल विहारे सुं हे वय् मछाल । किण्डोल विहारे
 शून्य हे जुया वन । लक्ष्मी नानी उपासिका ध्व हे समाचार
 ज्वनाः स्वाःखी हे वच्चुसे च्वंकाः स्यें स्यें ब फुं फुं मिक
 बज्जयोगिनी तं गयाः वसपोल भन्तेयात नापला बल । लक्ष्मी
 नानी (लिपा धर्मचारी अनागारिका) या पाखें किण्डोल
 विहारे जूगु विपत्तिया समाचार न्यनाः वसपोलया मने साप
 दुःख ताल । किण्डोल विहारे च्वने हे ग्याना पुज्जी धयागु खें
 वसपोलं सुपः गोछि हे त्याः तया बिमज्या । बरू लक्ष्मी
 नानी उपासिकायाब मने धैयं बियाः निर्भीक रूपं बाधाइथि
 दनाः धया बिज्जात— “छीसं ग्याये माःगु मख्खुगु मभिगु ज्या
 छु याना तइगु मदु । नुः थौं हे किण्डोल विहारे च्वंने नु ।”
 थुलि धया खतं वसपोल भन्ते थःगु च्वकुं ज्वना किण्डोल
 विहारे च्वं बिज्यात । अन च्वनाः हे सकलें उपासक
 उपासिकापिन्त माःगु धर्म खें कनाः बोध याना च्वना बिज्यात ।
 राणा शासनया ध्व प्रचण्ड दमन काले नं वसपोलयात ध्व
 शासकवर्गया पाखें भय विघ्नादि अन्तराय बई धयागु खें भ्या
 भबिचा हे ग्याय् धयागु मदु । वसपोलया मने केवल शुद्ध बुद्ध
 धर्मया उन्नति बृद्धि जक याकनं याये धयागु जक हे कल्पना
 स्वथना बिज्याना च्वन ।

किण्डोल विहारे च्वनाः धर्मोपदेश याना च्वना
 बिज्यागु समये वसपोल दशरत्न (धम्मालोक) उपासक
 च्वनीगु कोथाय् च्वना बिज्याइगु खः । अले अन हे बिहारे

लक्ष्मी नानी च्वंगु छेक्वे च्वनाः वसपोलं पालि भाषां आह्वान
सूत्र च्वना विज्यायगु, छक्का परित्राण पाठ याना विज्यायगु
व ललित विस्तरयागु वाखंने स्वाकाः वाखं कनेगु आदि धर्म
प्रचार कार्य याना विज्यायगु खः । वसपोलं शुद्धगु बुद्ध धर्मया
परिचय व्यूढ्यं पञ्चशीलं अष्टशीलादि शीलं पालनया फल,
कनाः धर्म व्याख्यान याना विज्याना च्वंगुलि न्यूनि व्रत व
अष्टमी व्रत दना च्वंपि मनुतये नं थेरवादी बुद्धधर्म श्रद्धा
अधिक जुयावल । कथहंनं धर्मया अवबोध उपो जुया वःलिसे
ह्वापा न्यूनिव्रत व अष्टमी व्रत दनाच्वंपि मनुत लिपा जूलिसे
थेरवादी बुद्ध शासनया नियमकथं पञ्चशील, अष्टशील पालन
याइपि व थुगु हे धर्म कथा श्रवणे रस ताःपि जुयावल ।
परिणाम स्वरूप न्यूनि व्रते रस तायाच्वंहा माहिला धयाहा
उपासक (लिपा शामन ज्योति भिक्षु) नापं आपालं मनुतये
चित्त बांलाक हे परिवर्तन जुल । अकें न्यूनिव्रत चलेयाना
च्वंगुली मुख्यह्वा नकिं जुया च्वंहा संघतारा उपासिकानं
थःपिनि पासापि पुण्यबारा, चंछिमि लिसें थुगु शासने प्रवेश
जुयाः अनागारिका ज्वीगुतकं प्रार्थना यात धाःसा न्यूनिव्रतया
मेहा श्रद्धालु व्यक्ति माहिला उपासक नं थ्व शासने प्रवजित
ज्वीगु इच्छा याना वयन । थये जुसेंलि मञ्जुहर्षया चित्ते थ्व
भिक्षुला जिगु धर्म, मान व प्रतिष्ठाय् हानी याःवःह्वा खनीका
धयागु अस्तः दृष्टि दनावल । अले वं वसपोलयात तीजक
तीजक आलोचना याना हयेगु शुरू यात । लिपा वसपोलया
मान मर्यादा व लाभ सत्कारया वृद्धि जुयावःलिमे वंगु नुनः
मच्चनाः तप्यंक हे ख्वाले न्होने वयाः चंछि चंछियंक अनेक

अनेक अपशब्द प्रयोग याना: बबबीगु याना हल । अथे मं नूगु धर्मं थ्व मार हे सम्म बःगु खः धका: बिच्चा: यासे वसपोलं थ्व मारयात क्षान्ति बलंहे त्याकेगु इच्छा याना बिज्यात । थ्व हे इच्छानुरूप वसपोल भन्ते मं शास्ताया दशपारमितादि गुण लुमंका: थःत बबबिया च्बैह्य उपासक यात छगू मात्र हे क्षुद्र वचन पिमकासे सहयाना बिज्याना च्वन । भन्ते बैत हे ओवा-वोपदेज यायां सन्तुष्ट याना बिज्यात ।

कुशीनगरे द्वितीयबार:-

थुगु प्रकारं नेपाले च्वना शुद्ध बुद्धधर्मया नि स्वना: थ्व धर्मं श्रद्धा तइपि उपासकोपासिकापिनिगु संख्या बुलुहुं वृद्धि जुयाबःगु व माहिला उपासक व पुण्यतारा, चैछिमि व संघतारा उपासिकापिसं थुगु थेरवादी बुद्ध शासने प्रवजित ज्वीगु प्रार्थना समेत याःगुलि वसपोलया मने आ: थ्व नवभद्रा सम्पन्नपि उपासकोपासिकापिनिगु इच्छापूरे याना बीगु उत्तम भाःपा बिज्यात । अकें थुपि प्रवज्याया अभिलाषी उपासको-पासिकापिनि दुने हृदय निसं हे क्वातुक्क संकल्प याना: भिक्षु, अनागारिका ज्वीत प्रार्थना बाःपि खः मखु त्यागी जीवन याचन याना नये फैथें च्वैपि खः मखु धका वसपोल भन्तेनं छुं छुं परीक्षा याना स्वया बिज्यात । लिपा थुपि धात्येन त्यागी-ज्वीपि खः धका थ्वीका बिज्यासेलि वसपोलं माहिला उपासक व पुण्यतारा, संघतारा व चैछिमि उपासिकापिन्त ब्वना: कुशी-नगरे बिज्याना: गुरु चन्द्रमणिया पाखें प्रवज्या बीका बिज्यात ।

धन कुशीनगरे वसपोलपि ध्योबले महाप्रज्ञा भन्ते न आपालं
ग्वाहाली याना बिज्यागु खः । चन्द्रमणि गुरुं धुपि उपासको-
पासिकापिन्त प्रवजित याये धुकाः माहिला उपासकयात
शासन ज्योति श्रामणेर, पुण्यतारायात रत्नपाली, चैद्धिमियात
धर्मपाली व संघतारायात संघपाली धकाः पेह्यसितन न्हगु
नामकरण याना बिज्यात ।

अले शासनज्योति श्रामणेर छह्य अन हे कुशीनगरे
गुरु याथाय् त्वताः वसपोलं रत्नपालीयात नेपाले, ये छ्बया
ह्या बिज्यात । ल्यो दुपि धर्मपाली व संघपाली निह्य अना-
गारिकापि ब्वनाः वसपोल कालिम्पोङ्गे धुपहाडे चाःह्य
बिज्यात । धन च्वना बिज्याबले संघताराया किजा थः तता
गुभानी जुयाः नं भिक्षुणी जुल धयागु खै सीका सापहे नै
पिकयाः वसपोलयाथाय् ध्यंकः वल । नापं भन्तेयात काय्ल
यायेत धर्म छलफल याय्गु शुरू यात ।

संघताराया किजा—धन मंसारे दकसिबे तःधंगु वस्तु छु ?

कर्मशील

—मंसार छगुणि हे नाशवान खः घासेलि धुके
तःधंगु व हानं सारगु वस्तु छु दु घाय् ?
धात्थे हे तःधंगु वस्तु मालेगु जूसाला
लोकोत्तर धर्म हे छगु जक दु । व खः सम्पूर्ण
दुःख भयं अलग जुया च्वंगु सारगु, भिगु व
नित्यगु निर्वाण । जिमित ला वहे तःधं
भाःपा । वहे निर्वाण प्राप्तीया कामना यामे
जिपि भिक्षु भिक्षुणी जुयागु खः ।

वसपोल भन्ते नं व बज्जाचार्यं छाःगु सलं न्योगु प्रश्नयां
 लिसः नायिक नम्रतापूर्वकं बिया बिज्यागुलि यानाः उह
 बज्जाचार्यया तं शान्त जुल । अये नं तताह्य संघपाली अना-
 गारिकायात धाई थः च्वना च्वनागु थाम् इलामे च्वना यंकल ।
 छुं दिन दसेलि संघपाली मनु नं छोया हयाः पो नं तारन्तार
 छोया हयाः भन्तेयात "छको इलाम याकनं बिज्याहुँ" धका
 सःताहल । भन्तेया मती संघपालीयात इलामे छुं छां आपत
 विपद जकं परेजुया च्वनला धयागु शंका जुल । अकें धर्मपाली
 अनागारिकायान घुपहाडे कुलमुनि साहुयाथाय् त्वताः वसपोल
 याकचा हे इलाम पाखे बिज्यात । गुबलें वये मनंगु लं जुयाः
 वसपोल पैदल ववं तिह्निनेसिया समये नांणपर्वत गये माःगु
 अवस्थाय् ताहाकगु लें न्यासिवःगु तोडं तुति स्याःगु व ह्य
 यासाप्यातां वंगु जक मखु, लः समेत त्वनेगु मदबाः अति हे
 कष्टपूर्वकं यात्रा यायेमालावन । बल्ल बल्लं त्रिरत्न गुण
 स्मरण यायां वसपोल इलामे ध्यंकः बिज्यात । अन संघपालीया
 छ्यें छुं दिन व्यतीत यानाः सकसितं धर्मोपदेश बियाः वसपोल
 याकचा हे घुपहाडे लिहां बिज्यात ।

नेपाले आगमनः—

अनं कुलमुनि साहुयाथाय् बिज्यानाः धर्मपाली अना-
 गारिका च्वना नेपाले लिहां बिज्यात । वसपोलपि थानकोट
 ध्योबले तसकं लिबात । उखुन्हु अन हे बासं च्वनाः कन्हैखुनु
 सुयह्लापां ये वने धका ठीक याना बिज्याबले धर्मपाली अना-
 गारिका ला अकस्मात् हे तच्चत फाडावान्ना ज्वीकल । वस-

पोलयात महाफसाद जुल । न अन वैद्य केनेपि सुंदु, न बस-
 पोलयाके हे वासः छु दु । धर्मपाली अनागारिका धाःसा
 छतपते जुयाच्वन । बसपोलया मती ख्वाउँक तर्कनाया धोबजि
 बाल । 'धर्मपाली छु जूसा ? जि किण्डोल विहारे गथे याना
 वनेगु ?? वया काय् म्हापिसं छुछुजक धाइगु ज्वी !!'
 विरामीयात स्वस्वं बसपोलया ह्यपीसे पीसे बल । नुग भारा-
 भारामिथें जुन । एकचित्तं बसपोलं त्रिरत्नयागु गुणानुस्मरण
 याना बिज्यासे प्रार्थना याना बिज्यात - धर्मपालीया ल्वय्
 याकनं हे शान्त ज्वीमा । बसपोलया दु-नुगःया थ्व आशिका-
 यात भगवानं साधुवाद न्यूथें जुयावल । धौ पलख लिपा धर्मपाली
 अनागारिकाया काडावान्ता जूगु कथहंनं तापानावन । अले
 बसपोलयात फसक्क मती लुल आबले याकनं यें वनाः वासः
 कया ह्ये दसाः ज्यू, थुलि मती ल्वीबं अन छ्यें च्वंपिन्त
 धर्मपालीयात हेरचाह याकाः बसपोल सतिगु लं लिनाः यें थः
 धनदाजुया गसले द्वां बिज्यात । अन थ्यंकाः थः दाजुयाके
 वासः कयाखननं गनं निफःलाफः हे मस्वसे थानकोट थ्यंकः
 बिज्यात । काचाकाचां वासः मिलेयानाः नकाबिज्यासंलि
 धर्मपालीया काडा जूगु नं बिस्तारं दिनावन । अले थानकोटे
 हे छु दिन च्वनाः विरामीयात यांलाक ठीक जुसंलि अनं
 बिज्यानाः किण्डोल विहारे च्वं बिज्यात । बसपोल भन्ते
 हाकनं किण्डोले बिज्यानाः धर्म प्रचार कार्य ग्वाका बिज्याना
 च्वंगुलि राणा शासकतय् आशंकाया मिखा हाकनं ततग्वेक
 कनाह्लन । बराबर, गुप्तचरतसें विहारे वयाः चिवा काःवय्गु

यानाञ्जन । तर वसपोल निर्भीक जुयाः शुद्ध बुद्धशासनया
उन्नति अभिवृद्धि यायेगु ग्याय् बांलाक उत्साहः तथा धर्म
व्याख्यान व सुधारया चेतना हयाव च्वना बिज्याना च्वन ।

छन्हु ह्तिने वसपोलयाथाय् आठपहरिया ज्ह्य वयाः
चीफ साहेवं सताहति धाःगु धका वसपोलयात ज्वंवल । कारण
धाःसा सिपाही नं मकं । अथे नं थम्हं छुं याना तयागु मदु, वने
सा वने कानु धका विचाः यानाः वसपोल आठपहरिया नापं
बिज्याय् ठीक जूवले वसपोलयात संघपाली अनागारिकां
पनाः आसने तुं फ्यतुकल । अले सिपाही याके चीफ साहेवं
सतके हःगु खःसा पूर्जी स्वेहिं धका संघपाली अनागारिकां
सिपाहीयात ज्वन । ह्तापाला व आठपहरियां पूर्जी मकयोसे
'जि चीफ साहेबया आठपहरिया ख; छिमित पूर्जी क्यने माःगु
छु दु' धका जवर्जस्ती खँ ह्तानाः वसपोलयात च्वना यंकेत
कर्काकर्की खँ ह्ताना हल । किन्तु संघपाली नं ग्याःगु मखु ।
पूर्जी मवेक छं म्हुतुं धाःगु भरे भन्ते बिज्याइ मखु धकाः जवाः
सबाः याना च्वन । थूवले हे किण्डोले द्यो दर्शन यायेत वःपि
निहा स्वहा ल्यायहात नं अन मूवल । इमिसं नं छाया छुखें
हालाच्चनागु धका न्यन । अले संघपाली अन जुक्को खँ
कनाबिल । खँ फुकं सीवं इमिसं नं व आठपहरियायात हे
न्वात-चीफ साहेवं सतके हःगु खःसा पूर्जी ज्वना वये माः
का । छं म्हुतुं धाय्वं मुं वला ? थथे सकसिनं नं भन्तेया पक्षे
ह नवागुनि व आठपहरियाया वधाय् थ्वधाय् मदयाः
तीजक थःगु खल्ती पूर्जी लिक्काः क्यन । पूर्जी मञ्जुहर्षया नां

च्वयातल । वसपोलया नां कर्मशील धका सीवं संघपालीया
 नाप नापं व त्यायहातसें मञ्जुहर्षया नांयागु पूर्जी ज्वना वयाः
 कर्मशील भिक्षुयात ज्वंवये ज्यूला धकाः थाया मथा यात ।
 अथे जुसेंलि व आठपहरियां मञ्जुहर्षं धयाहा सु खः गन दु
 वयना ब्यू धका धाय्गु थालेयात । तर वसपोल भन्तेनं
 मञ्जुहर्षं गन दु सु खः क्यो बयेगु ज्या जिमिगु मब्बु जिमित
 सरोकार मदु, छं थहासें तुं माःहुं धकाः लिसः बिया बिज्यात ।
 मञ्जुहर्षयात सुनानं क्यना मब्यूगुलि अठ अखबतां सकस्यां
 नां मख्हु मनुयात ज्वंवये ज्यूला धकाः स्वास्वात्याःगुलि व
 आठपहरिया अनं सुतुसुतुं लिहाँ वन । अनं लिपा नं गुप्तचरत,
 सिपाहीत वयाः वसपोलयात अनेक अनिष्टज्बीगु भय
 त्रास क्यो बइगु नं जुयावल । साधारण मनुतसें नं “भन्ते !
 आवले बिस्सूं बिज्याहुं” धका नं धाःबइगु जुयाच्चन । गुलि
 गुलि मनुतसें स्वयम्भू ज्योति रूपया महात्म्यया वर्णन यानाः
 महायानी धर्मया श्रेष्ठताया विषये खं न्यकः बइगु । अठ गुलि
 मनुतसेंला द्वादश तीर्थं सेवाया महान् फलया वर्णन यानाः ध्व
 थेरवादी धर्मं तःहागु, निष्फलगु धमं ज्वना बिज्यात धकाः
 नं खं ल्लाः वया च्वनीगु खः । अथे नं वसपोलं मनु स्वयाः
 स्वभाः, इमिगु भद्धा व बुद्धि स्वयाः स्वयाः गुम्हेसित लिसः
 मब्यूसे, गुम्हेसितं धर्मया उपदेश याना बिज्यासे निर्भीक रूपं
 किण्डोल विहारे च्वनाः धर्म प्रचार याना बिज्याना च्वन ।
 नापं काठमाडौंया उदाय् साहुतय्त धर्म अवबोध याकाः
 वयकः पिनिगु सहायतां नं शुद्धगु बुद्ध धर्मया प्रचारे लीब्रता

हयेत यको कुतः याना बिज्यात । ध्वहे कुतः या सिलसिखाय
 बसपोल गुबले तँलाछिया धमां साहुया छ्ये धर्मया खँ छलफल
 यायत्त व धर्म प्रचारे ग्वाहाली कायेत बिज्यात घाःसा गुलिखे
 बार सानु साहु नाप नं धर्म छलफल याना बिज्यात । धमां
 साहुया छ्ये बिज्यानाः आदि मध्य व अन्त्य नं कल्याण ज्वीगु
 शुद्ध बुद्ध धर्मया प्रचार यायेमाल, आपाः मफुसां धर्मया मि
 पुसाजक जूसां च्याकेमाल धका आपालं तिबः यानाः खँल्लाना
 बिज्यात नं तत्कालीन राजपुरोहित कांछा गुरुजुनाप भन्तेया
 खँ जूबले कान्छा गुरुजुं थुगु न्हूगु धर्म श्रद्धा मतः धयागु खँ
 कमंशील भन्तेया पाखें न्योगुलि नं ध्व न्हूगु धर्म प्रचारे न्ह्यज्यां
 बनेगु ज्याय् धमां साहुं तिबः बिया मदी । उगु बख्ते
 शासकतय् दृष्टी तमप्योगु व मिथ्या दृष्टीया हे प्रचारया
 कारण यानाः व साहुपिसं ध्व न्हूगु धर्मयात नकलिगु धर्म थें
 ताया न शुद्ध बुद्धशासनया प्रचारे साहुतसें न्ह्यपलाः छीगु
 हिम्मत याना मदी । बौद्ध धापि मनूत हे थःगु जातीय आदर्श
 व कुलगत परम्पराया सहो अर्थयात हाकुँतिनाः मखुगु अमार्गे
 ब्वांजुया च्वंगु खनाः बसपोलया मती बुद्धशासनया नि स्वनेत
 याकनं हे किन्याह्य नि भिक्षुपि नेपाले मदेकं मजिल धयागु
 महशूस जुल । अकें किण्डोल विहारे चैत्यया न्होने च्वना
 दक्षिण दिशा पाखे स्वयाः बसपोलं भगवान शास्तायाके प्रार्थना
 याना बिज्यात— नेपाले शुद्ध बुद्धशासनया नि स्वनेत याकनं
 हे किन्याह्य भिक्षुपि दय्के फयमाः । बसपोलया प्रयास
 थुखेपाखे जुयावं च्वन ।

उपसम्पदा

अरकने उपसम्पदाः—

नेपाले थुगु प्रकारं छुं समय व्यतीत यानाः नेपाले विगत पेशः त्या न्यासः दनिसैं सर्वथा लोप प्रायः जुया वने-धुकूगु शुद्धगु बुद्ध शासनया नि स्वनाः आपालं श्रद्धालु उपासकोपासिकापि दयेका बिज्यात । लिपा दशरत्न उपासक लिसे सल्लाह यानाः लक्ष्मी नानी (लिपा धर्मचारी अनागारिका), दानमाया (लिपा विशाखा अनागारिका), आरती, शील प्रभा, लक्ष्मीनानी शाक्य, राम गोपाल, मांगे दोर्जे वयाहे मां, संघपाली, सुचिता व दशरत्न उपासक समेतं छबथां मनूत व्वनाः वसपोल कुशीनगरे बिज्यात । कुशीनगरे ध्यनेबं गुरू चन्द्रमणि महास्थविर नाप नेपाले जूगु धर्म प्रचारया हालखवर नापं सकतां खँ व्याका बिज्यात । दशरत्न उपासकं नं माक्को खँ सकतां कना दिल । चन्द्रमणि गुरू वसपोल प्रज्ञानन्द भन्तेया याकनं हे विद्याध्ययन यानाः नेपाले, काठमाडौं उपत्यकाय् बःम्हं नि स्वना थकागु बुद्ध शासन रूपी छ्ये थकाय्गु तीव्र मनसुवा दुगु खँ ध्वीका बिज्यात । थ्व न्हूहा थामणेरया मनया इच्छा खनाः गुरू प्रसन्न जुया बिज्याइगु स्वाभाविक हे

जुन । अले चन्द्रमणि गुरूं हे अरकने मा. धम्माचारी अनागा-
रिकाया विहारे (ध्व छगू प्रकारया धर्मशाला खः) च्वनेगु
बन्दोवस्त यानाः अन च्वं पि श्रद्धालु दातापिन्त पौ च्वबाः
दशरत्न उपासक समेतं प्रज्ञानन्द भन्ते नापं वः पि सकलें
नेपामीतय् नं वनेगु याना बिज्यात । प्रज्ञानन्द भन्तेयात नं
अन हे विद्या अध्ययनया निम्ति छोया बिज्यात । लं बयनेत
भिक्षु जिनानन्द बाबा छह्य नं साथे हे छोया बिज्यात । वस-
पोलपि कुशीनगरं सारनाथ, बुद्धगया चाः हिला कलकत्ता जुकाः
अनं नं चटग्रामे बिज्यात । चटग्राम शहरे अगग महापण्डित धम्म
वंस महास्यविरवा बिहारे चच्छि च्वना बिज्यात । थन तक्क
नं वसपोल भन्ते नं श्रामणेरपिसं भोजन लः मल्हासां नयेज्यू
धयागु खँ मस्यूनि । अकें अन भोजन दान या बले वसपोलयात
ह्लाती लः मल्लागुलि भोजन मयासे मुम्क च्वना बिज्यात ।
मिषा जिनानन्द बाबां लः मल्लासां नयेज्यू घासेलितिनि
भाजन याना बिज्यात । अनं जहाजे च्वनाः अरकने बिज्यात ।
उगु अवस्थाय् चटग्रामं अरकन तक्कयात जहाज भारा कं.
रु. ६।- अथवा रंगुन तक्कयात जहाज भारा कं. रु. ६।- तक
नं जुया वंगु खः । अरकने वसपोल सकल नेपामीतय् नापं मा.
धम्माचारी अनागारिकाया अलग बिहार दयेका तः थाय् च्वना
बिज्यात । उगु अवस्थाय् भिक्षु महाप्रज्ञा व भिक्षु शासन
ज्योति नं वर्मा वनाः उपसम्पन्न जुयाः भिक्षु जुया बिज्याय्
धुकूगु खः । वसपोलं महाप्रज्ञा भन्तेपिन्त नं पौ छोया बिज्यात ।
वसपोलपि नं पौ प्राप्त ज्वीवं अरकने बिज्यात । वसपोलपि

सकसितं हे नयेगु, त्वनेगु, आदि माःमाःगु तक्क सकतां बस्तु मा. धम्माचारी अनागारिका व अनया दातापिसं पुरे याना तल । बुद्धया जन्मभूमि नेपालं वःपि बौद्धपि धकाः धार्थ्ये हे वांलाक हेर बिचार नं याना तल । दशरत्न उपासकजक अरकने निन्हू प्यन्हू च्वनाः नेपालं वःपि फुक्कं मा. धम्माचारी याथाय् त्वताः लिहाँ फाल । छको दशरत्न उपासक कर्मशील भन्तेयाके न्योगु खः “भन्ते ! जि प्रवजित ज्वीगु उत्तम ज्वीला कि उपासक रूपे च्वनाः बुद्ध शासनयात तिवः बिया च्वनेगु उत्तम ज्वी ?” कर्मशील भन्तेनं धया बिज्याल- “प्रवजित ज्वीगु हे उत्तम ज्वी । प्रवजित जुयागुया पुण्य व उपासक रूपं शासने तिवः बिया च्वनेगुया पुण्य आपालं आपाः फरकतिनि धका धया बिज्यात ।” छगू खँ वसपोल कर्मशील भन्तेनं थये धया विज्यागु छाया धाःसा नेपाले भिक्षुपि याकनं याकनं आपाः दयके माल धका कुतः याना च्वना बिज्यागु जूयानिति नं अथे धया विज्यागु खः । अले थन च्वना विज्यावले महाप्रज्ञा भन्ते नं दुगुलि वसपोल जंगल पाखे च्वं मविज्यातले लच्छिति नाप च्वना विज्यागु समये थथवे धार्मिक खँया छलफलयानाः स्यने कने याना च्वना विज्यात । मा. धम्माचारी अनागारिकाया विहारे लच्छिति च्वना विज्यागु वस्सते नेपालं च्वना यंका विज्यापि उपासकोपासिकात मध्ये गुनिस्यां बिदेशे समाजे ल्वय्क च्वने मसःगुलि अनया विहार थुवाः उपासक दातापि प्रसन्न मजुल । अनस सकल उपासकोपासिकापि नाप च्वना च्वने सुख मतायाः वसपोल जक लच्छिति लिपा राम गोपालयात

व्वनाः अनहे च्वंगु मेगु लेंमादो च्याउँ धयागु बिहारे ऊ मनबा
महास्थविर याथाय् च्वं बिज्यात । मा. धम्माचारो अनागारि-
काया बिहारे त्वता थका बिज्यापि उपासिकापि जक लिपा
अन बिहारे कच कच जुवला छु थे संघतारां मचाखाचात
सकलें व्वनाः पिहां वल खनी । अन अरकने च्वंगु गोर्खाली
पल्टन च्वनीथाय् वनाः सकसिकें चन्दा पवनाः खर्च गाकाः
लिपा नेपाले हे लिहां वंगु जुल । थःनाप तयातया बिज्याह्य
राम गोपालयात जक वसपोल नापं तयाः स्कूले छोयाः आलः
व्वंका तल । लिपा वसपोलं अन हे अरकने बंगाली बरूबा
बिहारे छोयाः माउ माउँ घैगु न्हनामं आलः व्वंकेगु प्रबन्ध
मिले यानाः तया थका बिज्यात । लिपा महाप्रज्ञां भन्तेनं राम
गोपालयात व्वना यंका बिज्यात ।

लेंमादो च्याउँ विहारे च्वनाः वसपोलं ऊ मनबा
महास्थविरया पाखें बौद्ध धर्म सम्बन्धी शिक्षाया नाप नाप
बर्मी व पाली भाय् नं अध्ययन याना बिज्यात । ऊ मनबा
गुरू वसपोल प्रज्ञानन्द भन्तेया शालाचरण, आज्ञापालन व
अनुशासन, बिद्याध्ययने उत्साह, गुरू भक्ति आदि गुणं गावक
हे प्रभावित जुया बिज्यागुलि वसपोलया प्रज्ञानन्द भ्रामणेर
साथ हे प्रिय पात्र जू । थुहा नेपामी भ्रामणेरया उपसम्पदाया
बन्दोबस्त नं थम्हं हे याना बी धयागु वसपोलया इच्छा ।
अकें थन विहारे ला वला च्वना बिज्याय्वं हे ऊ मनबा गुरू
दाता यागु बन्दोबस्त याना बिज्यासे बुद्ध सम्बत् २४७६,
वि. सं. १९८६ अर्थात् ने. सं. १०५२ (सन् १९३२ ई.) स

वर्षा ऋतु आषाढ सुदी ५ बृहस्पतिवार खनु न्हिनेसिया ३
 बजे जुयाः ५ मिनेट व १ संकेण्डया शुभ चडी वसपोल यात
 उपसम्पन्न याना बिज्यात । ऊ चन्दीमालाम गुरूया उपाध्या-
 यत्व व ऊ मनवा गुरूया आचार्यत्वे प्रथम कर्मवाचा गुरू ऊ
 चन्दीमालाम व ऊ मनवा महास्थविर, द्वितीय कर्मवाचा ऊ
 नन्दीय व ऊ अगग, तृतीय कर्मवाचा ऊ केशर व ऊ महाप्रज्ञा
 यानाः वसपोल प्रज्ञानन्द भन्तेया ३२ दंया उमेरे बुद्ध धर्मया
 विनय कथं विधिवत् बुद्ध शासने वसपोलं उपसम्पदा प्राप्त
 याना बिज्यात । उपसम्पदाया दातां वसपोलयात विनय
 पिटकया सफूत छजोलं प्रदान यात ।

अरकने थः गुरू पिनिगु अनुकम्पा व श्रद्धालु दाताया
 त्यागया कारणं उगु धार्मिक क्षेत्रे वयाः शुद्धगु बुद्ध शासने
 उपसम्पन्न जुयाः थः धर्मं व विनय निधी कथं नं बालाक हे
 भिक्षुत्वे दुती खंगु व थुगु प्रकारं वसपोलया बालककालं निसं
 चाय्कं मचायकं कल्पना याना विज्याना च्वंगु मनसुवा पूर्ण
 याये खंगुलि वसपोलया मनं थः गुरू ऊ मनवा महास्थविरया
 नापं सकल गुरुपिन्त व दातायात बारम्बार कृतज्ञता ज्ञापन
 यासे धन्यवाद मविसे च्वेन मफुत । थुगु बखते वसपोलया
 मनं गुरू चन्द्रमणियात लोमंकिगु हे गये । गुरू चन्द्रमणि
 महास्थविरं वसपोलयात थेरवादी बुद्ध शासने श्रामणेरत्वे
 दुतिना विज्यागु जक मखु, थन अरकन थ्यंक छोया ह्याः
 सकतां बन्दोवस्त याय्गु तकं असीम करुणा व अनुकम्पा तया
 बिज्यागु खः । अकें चन्द्रमणि गुरूयात नं वसपोलं मन मनं

असंख्य धन्यवाद बिया बिज्यात ।

उपसम्पन्न ज्वी धुनेवं वसपोलया मन 'आः जि भगवान शास्ताया धात्येह्य श्रावक, शाक्यमुनिया पुत्र ज्वी धुन' धयागु समेतं अनेक सुमधुर कल्पना दनावल । मनं मनं भगवान बुद्ध सुमंकेवं वसपोलया कल्पना चक्षुया न्होने स्वीनिता लक्षणं परिपूर्णह्य चय्ता व्यञ्जनं सुशोभित ह्य मुसुहुं मुसुकथा बिज्याना च्वंह्य जीवित श्री शाक्यमुनि तथागत धुकक वं बिज्यात । वसपोलया शरीरं पिहाँ वया च्वंगु छवण्ण रश्मीं वसपोलयात छु खल, वसपोलया देह जक मखु, मन मिन नं याउँसे शान्त शीतल आनन्दित जुया वं थें ताल । थयि जाह्य शास्ताया पुत्र जुयाः थौं अनन्त दुर्लभगु सम्पत्ति प्राप्त याना काय् धुन धयार्थें वसपोलयात गर्व जुल । वसपोलया कल्पनां भगवान बुद्धया जः खः ले सारिपुत्र व महामौदल्या-यन महास्थविर, न्होने आनन्द महास्थविरपि नापं धर्म सभाय् महाकाश्यप, अनुरूढ, रेवत, उपासी आदि महास्थ-विरपिसं चाहुयेका च्वना बिज्याह्य शाक्यमुनि तथागतयात नं छको ठुलुकक पिन्वे हल । व भिक्षु संघया सभाय् थःत नं तीजक तये यंकल । वःनं थ्व धर्मसभाय् दुध्यागु खनाः वसपोलया चित्त अतिकं हे प्रमुदित प्रफुल्लित जबले हे मनूत-य्गु हाःसः लं वसपोलया कल्पनाया सुका च्वम्बुत । क्तंक वंबले वसपोलं थःत लेंमादो च्याउं विहारया सीमाय् सुन्दर बुद्ध मूर्तिया न्होने थः पुलि चुयाः विनय पिटकया छजोलं सफूत लिक्क तयाः ह्या जोजलपा बिन्ति बाना च्वंगु धका

खन । अलेतिनि वसपोलं थुल भिक्षुत्वया प्रथम प्रवज्या मुखे
वसपोलं ज्वले हे म्हंगमे खंका बिज्यात ।

वसपोलया म्हुतुं अनायास हे पिज्वलः—

यो च वस्स सतं जीवे दुस्सीलो असमाहितो ।

एकाहं जीवितं सेय्यो सील वन्तस्स कायिनो ॥

—धम्मपद ८, ६ (११०)

यो च वस्स सतं जीवे बुप्पञ्जो असमाहितो ।

एकाहं जीवितं सेय्यो अञ्जवन्तस्स कायिनो ॥

—धम्मपद ८, १० (१११)

यो च वस्ससतं जीवे कुसीतो हीन वीरियो ।

एकाहं जीवितं सेय्यो बिरिमारमतो बल्हं ॥

—धम्मपद ८, ११ (११२)

त्रिपिटकया अध्ययनः—

थुबले वसपोलया नुगः चूया छू कुं चाय् भगवान्
बुद्धया महान् श्रावक शिष्यपिसं थे” प्रवज्याया मुफल प्राप्त
याना काय्गु आकांक्षा तीजक दना बलं छु आश्चर्य ! वसपोलं
थःत थम्हं बोधयाना बिज्यात— “का ! छंगु छगू प्रतिज्ञा जा
पूर्णं जुल । याकनं विद्यादि शास्त्र, ज्ञान, ध्यान भावनादि
सय्का सीकाः नेपाले वनाः याकनं शुद्ध बुद्ध धर्मं प्रचार
यायेगु मेगु प्रतिज्ञा नं याकनं पूरे याय्गु स्व ।” थथे थःत
थम्ह बोध यानाः वसपोलं थःगु सम्पूर्णं तन मन लगेयासे
विद्याध्ययने कोशिस बलोद्योग याना यंका बिज्यात । तर मनं

तुनागु पूर्णं ज्वी धयागु नं साप हे थाकु खनी । बसपोलया मनं याकनं याकनं सय्के सीकेगुली जोड याना च्वंसां बसपोलया शरीर धाःसा उलि ज्या वी मफुगु खने दयावल । बसपोलया गरमगु शरीर । बसपोल च्वना बिज्यागु थाय् नं गरमगु थाय् जुया च्वन ।

अले अन अरकने बसपोलया गुरु याथाय् विद्या ब्वंवेनेगु नं उकेसनं आपाः याना बहनी हे जक । अकें आखः ब्वने बले आपालं चलखं दुःख बिद्या च्वनीगु । हा छम्हं चीवरं भुनाच्चंसां बसपोलयात साप हे गर्मी जुयाः हंसंमसं धाया वइगु । भुना मच्चंसां चलखं न्यानाः सते याइगु । अले चलः निहा पेह्रसैं न्यातकि बसपोलयात ज्वर वःथे वैगु । अकें बसपोलं मनं तुथे शरीरं ज्या काय् मफु । अथेनं बसपोलं फयांफको उद्योग बल कोशिस यानावं यँका बिज्यात । अरकने लेंमादो च्याउँ बिहारे निदं व निला प्यलाति च्वना बिज्यागु बख्खते त्रिपिटकया अनेक सफूत ब्वना बिज्यात । थन हे बसपोलं अभिधर्मं, धातुभेदानुपस्सना, धम्मपद, धम्मपदत्थकथा आदि सकतां ब्वना बिज्यागु जक मखु, गुरु ऊ मनवा महास्थ- विरया पाखें बारम्बार धर्मोपदेश नं न्यनाः मेमेगु ग्रन्थत्त नं सोयां बिज्याना च्वन । ध्यान भावनादि बिचार नं यानावं यँका बिज्यात । थुगु रूपं अभिधर्मं, धातुभेदानुपस्सनादि ब्वनाः गुरुया पाखें धर्मोपदेश न्यनाः स्वयं भावनादि बिचार यानाः बौद्ध धर्म ब दर्शनया त्रिषये स्वयं गम्भीर चिन्तन मनन याना बिज्यागु बख्खते संसारया स्वभाव प्रति बसपोलया धारणा स्पष्ट

जुया वःगुलि तिब्बते ध्यलुंपाया दीक्षाकयाः क्लिष्टाछ्ये^१ काप्क्या गुफाय् च्वना बिज्याबले वसपोलया मने उत्पन्न जुया वःगु शंसय फुक्कं निर्मूल जुयाः चित्त याउँसे च्वना वन । अले वसपोलया मने निम्न बमोजिम तर्कना व प्रिति उत्पन्न जुया वलः—

अहो ! ध्व लोके देव मनुष्यपिसं सद्घर्मयात यथार्थ रूप ध्वीके मफयाः नानावादीपिनि नाना प्रकारं बिचार यायां व्वां जुया च्वंगु जुयाच्वन । गुलिस्यां गनेछो तःघं घाःसा गुलिसियां काली, गुलिस्यां भैरव, गुलिस्यां ब्रह्मा, विष्णु महेश्वरादि तःघं घकाः माने यानाः फुरूंग जुयाच्वन । इमिगु बिचारे इमिगु दृष्टि उलिहे जक खन उलिहे जक सिल, इमित उलिहे जक ठीक जुया च्वन । व हे तःघं भाःपा च्वन । हानं गुलिस्यां घया च्वन सकलें छोपिन्त माने यावेमाः । अले जकं सुखावती वने दै । गथे कि जुजु याथाय् वनेत ठोकाय् च्वैह्य सिपाही निसें खुशी याःसा तिनि जुजुयाथाय् ध्यंकः बने फई, जथे हे सकलें छो पिन्त माने याःसा तिनि सुखावती वने दै । गुलिस्यां बाद खः— ईश्वर घैपि फुक्क छह्य हे जक खः । फुक्कं “जि” हे खः, मेह्य निह्य मदु । फुकसियां आत्मा वहे छगू जक खः । थुगु प्रकारं नानावादीपिनि नाना बाद जुया च्वन । भगवान बुद्धया सद्घर्मयात यथार्थ रूपं मस्यू मयूतले हे जक जथे नानावादे मनूत भूले जुयाच्वनीगु खनी । जिनंसा ह्यापा बुद्धो-पदेशित सद्घर्मयात यथार्थतः मस्यू मयू निगु बखने क्लिष्टाछ्ये^१ काप्क्या गुफाय् च्वनाबले गुलि मने शंसय उत्पन्न ज्वीकाः चित्त

त्वाकं बुक ज्वीका च्वने धुन । आः हे तिति भगवान् बुद्धयागु
विभज्जवादी सद्धर्मयात ल्वीकाः गुगु खः शंसय रूपी बाणं
कया च्वंगुयात लिकयाः वांछोया बी धुन ।

अभिधर्म ग्रन्थे कना तःगु नं दु- “तत्थवुत्ताभि
धम्मात्था, चकुधा परमत्थतो । चित्तं चेतसिकं, रूपं, निब्बान-
मिति सब्बथा ।” अर्थात् चित्त, चेतसिक, रूप, निर्वाण- एव
प्यंगू परमार्थ खः । परमार्थया दृष्टि स्वतथाःसा संसारे सत्त्व
प्राणिणि दु धका चित्तय् धारणा याना च्वंगु सकतां मिथ्या
खः । संसारे देव, मनुष्य साहु, साहुनी, काय् म्हाय्, दाजु
किजा तता केहे धयातःगु केवल प्रज्ञप्ति (समुत्ति) मात्र खः ।
एव प्रज्ञप्ति धयागु भगवान् बुद्ध पिनिगु गोचर मखु । भगवान्
बुद्धपिनि गोचर जा परमार्थ मात्र खः । अबेया कारणे गुयाय
तक्क उत्तमोत्तमगु परमार्थ ज्ञानयाद्व यथार्थतः सीका थ्वीका
काइ मखुनि उथायत्तक्क अबिद्यादि क्लेश निरोध निर्मूल ज्वी
धयागु संभव हे मदु खनी ।

धातु भेदानुपस्सना ग्रन्थे नं कना बःगु दुः-

“परमत्थतो एके कस्मि धम्मे उपपरिबिखय माने ।
अस्मिन्ति वा अहंति वाति गाहस्स वत्थु भूतो सत्तो
नाम नत्थि ।”

“परमत्थतो पन नाम रूप सत्तमेव अत्थि ।”

धकाः बिशुद्धि माग अर्थ कथा दृष्टि शुद्धि खन्धे नं कना तःगु
दु । थुकिया अर्थ खः- गुगुखः परमार्थ जुया च्वंगु छगू स्वभाव

धर्म यात बिचार यानाः मालास्वत धाःसा जि हे खः जिगु हे खः “धका धाय्गु अथवा छ, जि धका ग्रहण याना कायगु वस्तु छुं छगू नं दुगु मखु ।

अथे जूसा थ्व हालाः सनाः नया त्वनाः जुया च्वंहा मुले ? मिलिन्द प्रश्ने कनातःगु अनुसारं थ्व प्रश्न हे भूल खः । छाया धाःसा परमार्थ हिसाबं छ, जि, देव मनुष्य धयापि सुंहे दुगु मखु । व अथे सनाः हालाः नया त्वनाः जूगु जा परमार्थे नाम रूपया थःथःगु स्वभावानुसार मात्र सनाः हाला जुया च्वंगु खः ।

अथे जूसा सत्त्व प्राणि, देव मनुष्यादि धका छाया धयातःगु ले ? थ्व प्रश्नया लिसः खः— व फुक्क लोक व्यवहार ज्याखँया निर्मित लोक समुति प्रज्ञप्ति (अथवा परमार्थ प्रज्ञप्ति) प्रयोग याना तःगु खः । खँ गथे धाःसा अत्थ पञ्चरति, सद् पञ्चरति धका निगू दया च्वन । अत्थ पञ्चरति धयागु नाना प्रकारया अर्थ कारणयात प्रज्ञप्ति हिसाबं ह्यसीकेगु खः । सद् पञ्चरति धयागु शब्द अनेनेगुयात प्रज्ञप्ति हिसाबं ह्यसीकेगु खः । उके मध्ये नं हानं न्हय्गु विभाजन दया च्वन ।

गथेकि (१) समुह पञ्चरति, (२) जाति पञ्चरति, (३) दिशा पञ्चरति, (४) काल पञ्चरति, (५) मास पञ्चरति, (६) आकाश पञ्चरति व (७) निमित्त पञ्चरति । थ्व फुक्क पञ्चरति लोके व्यवहारया निर्मित मात्र खः ।

ह्लापा जि गृहस्थतिनि बले नं निर्वाणया बिषये मेमेपि

नापं यकों यकों छलफल याना ज्वी नं । उबले गुलिसिनं धाई
 कि ध्व संसार फुकं शून्य, शून्य, महाशून्य खः । गुलिसिनं धाई—
 तथागतपि परिनिर्वाण जुयाः गनं बंगु मखु, फुकक प्राणिपिनिगु
 हृदयेसं च्वंच्चना बिज्यागु दु । गुलिसिनं धाई— तथागतपि
 परिनिर्वाण जुयालि सुखावती भूवने बिज्याना च्वनीगु । गुलि-
 सिनं धाई— तथागत, सम्यक सम्बुद्ध, प्रत्येक बुद्ध, अरहन्त
 श्रावक बुद्धपि निर्वाण ज्वी घुंकाः थः थः पिनिगु थासे थासे
 अलग अलग च्वना च्वना बिज्याइगु खः । जकें अपरमिता
 धारणी ब्वना बिज्याबले किगू गंगाया फिगोः प्रमाणं तथागतपि
 पुचः मुनाः छगू पाखं छगू हे सःलं च्वना बिज्यात । गुलिसिनं
 धाई— क्रकुछन्द तथागत परिनिर्वाण जुया बिज्याबले रश्मि
 बिहां वयाः स्वयम्भूस लीन जुया बिज्यात । थजा थजागु खँ
 न्यनाबले गुगु खँ खः गुगु मखु छुं छुटे याये फुगु मखु । अले
 जिगु मने साप हे अन्यौल ज्वीका च्वने नं ।

आः तिति जि गुगु खः अभिधर्म ग्रन्थत ब्वना स्वर्सेलि-
 तिति निर्वाण धयागु यथार्थतः थथे खः घका सीके फत, मन
 धुक्क च्वन । बास्तवे लोके प्रज्ञप्ति व परमार्थ घका निगू दुगु जुया
 च्वन । प्रज्ञप्ति यागु खँ ला च्वे उल्लेख याये धुन । परमार्थ
 धयागु नं प्यंगू प्रकार यागु दया च्वन — चित्त, चेतसिक, रूप,
 निर्वाण । उके मध्ये चित्त, चेतसिक व रूप — ध्व स्वंगु लौकिक
 परमार्थ खः । अले उत्पत्ति, ठीति, भङ्ग जुजुं नदी श्रोत समानं
 न्याना बना च्वंगु संखत धर्म खः, नित्यगु धर्म मखुनि । केवल
 निर्वाण छगू हे जक लोकोत्तर परमार्थ स्वभावगु धर्म जुया

च्वन, गुगु उत्पत्ति, ठीति, भङ्ग स्वभाव अलग जुया च्वंगु असंखत अविनाशिगु धर्म खः । थुपि फुक्क परमार्थ स्वभाव धर्म त नं थःथःगु स्वभाव धर्म त्वत्ताः मेगु स्वभाव धर्म धारण याइपि मखु ।

उदाहरणार्थ चित्तयात हे न्ह्यथने । चित्त धाःसां नं, मन वा विञ्ज्राण धाःसां नं स्वंगुलि उथें हे खः, केवल उकि-यागु ज्या अनुसारं जक नां फरक फरक जुया च्वन । चित्तना याइगु चित्तं । व्यापक रूपं त्तावालाक ब्वांवनीह्य मन । आरम्मण विज्जानन विञ्ज्राण । विञ्ज्राण ८६ गूमध्ये ८१ गू लौकिक जुया च्वन ।

अथे हे चेतसिक धाःसा नं वेदना, सञ्ज्जा, संखार धाःसां उथें हे खः । चेतसिक ५२ गू दुगु जुया च्वन । रूप, रूप धाःसा नं थुके भूतुप्पादाय रूप धका सम्हे ज्वी मागु जुयाः च्वन । रूप २८ गू दुगु जुल ।

थुगु प्रकारं कना तःगु चित्त, चेतसिक व रूप थ्व स्वंगूया नं थःथःगु स्वभाव धारण याना च्वंगु जुया च्वन ।

अकें धया तःगु दु -

रूप लक्खणं रूपं वेदयति लक्खणा वेदनाति ।

एवं तेसं तेसं धम्मानं पच्चत लक्खणा सल्ल

लक्खण वसेन पवत्ता ॥

रूप धयागु सीतोष्णादिया कारणं परिवर्तन जुयाः नाश जुया वनीगु स्वभाव लक्षण खः । वेदना धयागु दुःख, सुख

उपेक्षादि भोग याइगु स्वभाव लक्षण खः । थुगु हे हिसाव प्रत्येक धातुया थःथःगु स्वभाव धर्मानुसार जुयाच्वन । अर्थात् चित्तया चिन्तना यायगु स्वभाव चेतसिक अर्थात् संस्कारया कुशलाकुशल दयकीगु चेतना स्वभाव । रूप अर्थात् मिया प्बीगु हे स्वभाव । थुगु रूपं इमि थःथःगु स्वभाव त्वताः मेगु स्वभाव धारणा याइ मखु । गथे कि व्देष (क्रोध) चित्त धारण याना ज्वीह्य मनु दुगंती कुतुं वनियेँ करुणा चित्त धारण याना ज्वीह्य मनु सदगती यहाँ वनीगु खः । उकें सुयातन मोलाहिजा तथाः पक्षपात याई मखु । गथे कि क्रोध (व्देष) चित्तया स्वभाव दुगंती यँकेगु त्वता सुयातनं सदगति पाखे यंकी मखु । करुणा चित्तया स्वभाव सदगती यँकेगु त्वताः सुयातनं दुगंती यंकी मखु । थुगुहे प्रकारं फुक्क परमार्थ धातुया थःथःपिनिगु छगू छगू स्वभाव धारणयाना च्वनीगु खः ।

अथे निर्वाण परमार्थ धातुया गज्यागु स्वभाव धारण याना च्वन धाःसा - जाति, जरा, ब्याघ्रि, मरण तथा उत्पत्ति, ठीति, भङ्ग याकें अलग जुया च्वनेगु, हानं छको जन्म काये म्वःगु स्वभाव धारण याना च्वनेगु खः । अथवा चित्त, चेतसिक, रूपादि तृष्णा छुकिसनं हे धीमफेक अलग जुया च्वनेगु स्वभाव हे निर्वाण धारण याना च्वनीगु खः । आः थुके लौकिक उपमा तल धाःसा आकाश थेँ खः । आकाशः धातुया स्वभाव रूप धातुं अलग जुया च्वनीगु खः । तर थुकेन सीमाना सीमाना छुटे याना तःगु दु । लोके त्रिधातुक काम धातु, रूप धातु, अरूप धातु धका स्वंगू दया च्वन । काम

धातुया सीमाना नरकनिसें पर निम्मित वसवति देवलोक तक
 ११ भूवन खः । रूप धातुया सीमाना साकार ब्रह्मलोकया
 ब्रह्मपारिसज्ज भूवननिसें अकनिष्ठ भूवन तक १६ भूवन खः ।
 अरूप धातुया सीमाना निराकार ब्रह्मलोकया आकासानच्चायतनं
 निसें नेबसञ्जानासञ्जायतन तक ४ भूवन खः । थ्व जम्मा
 ३१ गू भूवनं मं अलग्ग जुया च्वंगु निर्वाण धातु खः । गथे
 आकाश धातुया स्वभाव खः—पृथ्वी, आपो, तेजो, वायो छु
 वस्तुकनं थीमफेक, प्यपुने मफेक अलग्ग च्वना च्वनेगु । वथें तुं
 निर्वाण धातुयागु स्वभाव नं नामधातु रूपधातु छुकेसनं प्यपुना
 मच्चंसे अलग्ग जुयाच्चनेगु खः अथवा त्रिधातुक थ्व संस्कार
 लोकं अलग्ग जुयाव हानं छुको जन्म काये म्वःगु, जन्म, मरणं
 थीमफेक अलग्ग जुया च्वनेगु 'तथता' स्वभाव खः । थुगु हे
 रूपं लोकोत्तर परमार्थं निर्वाण धयागुया धम्म धातु स्वभाव
 दयाच्चन ।

निर्वाण धयागु धात्थें शून्य छुहे मदुगु कथं नं मल्लुगु
 जुया च्वन । तर अथे धका व सुं सत्ता नं मल्लु, सुं ईश्वर नं
 मल्लु, सुं परमात्मा नं मल्लु । हानं व उगु निर्वाणयात थ्व मिलां
 खनीगु नं मल्लु, न्हाय्, न्हाय्पँ, म्हुतुं, शरीरं स्पर्श ज्वीगु नं
 मल्लु । केवल प्रज्ञा जानं मात्र खंके सीके फँगु जुयाच्चन । उगु
 निर्वाण प्राप्त यायेत पूर्व, पश्चिम, उत्तर, दक्षिण दिशा पाखे
 गनं वने माःगु नं मदुगु जुया च्वन । थः गन च्वच्चनागु खः,
 अन हे च्वनाः दान, शील, भावना अथवा शील, समाधि,
 प्रज्ञाद्वारा गुगु खः थःगु शरीरे दया च्वंगु नाम रूपयात प्रज्ञा

ज्ञानं फारे फारे यानाः अनित्य, दुःख, अनात्मायात यथार्थतः
खंके, सीके, फत, अवबोध याय् फत धाय्व हे अविद्यादि तृष्णा
निरोध ज्वीगु खः । तृष्णा निरोध जूगु यात हे 'वाणतो
निक्खन्तीति निब्बानं धकाः कनातल । तृष्णा निरोध ज्वीव हे
उगु अनुत्तरगु निर्वाणयात साक्षात्कार ज्वीगु जुल ।

खला निर्वाण धयागुया नां नं तःगु प्रकारं कनातःगु
दया च्वन । जीवितकाले प्राप्त जूगु निर्वाणयात सउपादिसेस
निर्वाण धाई । गुगु निर्वाण यात प्राप्त यानाः परिनिर्वाण ज्वी
बुंकूगुयात अनुपादिसेस निर्वाण धाई । हानं सुञ्जत निर्वाण,
अनिमित्त निर्वाण अप्यणिहित निर्वाण धका न्यागू प्रकारं कना
तल । तर व फुक्कं छगू हे खः । आशा, तृष्णा, अविद्यादि
क्लेशं उत्तीणं जुया च्वंगु निर्वाणयात हे धाःगु खः । व उगु
निर्वाणयात प्राप्त जुल धाय्व हे देनाच्च्वंगु पुरुष न्ह्यलं चाइगु
थेँ तुं मोह रूपी अविद्यान्धकार सकतां लोप जुया वनीगु खः ।
अले थ्व लोके धन जन, सम्पत्ति, काय्, म्हाय्, दाजु, किजा,
शत्रु मित्र धका भाःपा स्वयाः हालाः हिला सना जुयाच्च्वंगु
सकतां हे स्वप्न थेँ तुं लोप जुया वनीगु जुल ।

थये धकाः अभिधर्म ग्रन्थ ब्वनाःतिनि निर्वाणया विषयले
जितः जुया च्वंगु धर्म संसय ब्याक्कं निर्मूल जुया थौं जिगु चित्त
धुक्क च्वनाः स्थिर जुया च्वन । थूगु प्रकारं प्रज्ञप्ति व पर-
मार्थया विषयले नाना तर्कना मने वाय्का च्वच्च्वं फंसंग मिसैलि
वसपोलया तर्कना च्वब्बुत । अले अनायास हे यसपोलया म्हुतुं
थुगु गाथा पिहां बल-

धन्य स्तः ध्व बुद्धया धर्म ।

धन्य धन्य ध्वया सूक्ष्मादि वर्ध । ।

छु भतिषा सां ध्वीके धुन जि ।

धर्मया सार नैस्वय् नन जि । ।

निर्दे व चानचुन गुरु ऊ मनवा महास्थविरया थाय
चवना बिज्याबले वसपोलया निमन्त्रणा दैबले हे जक गुबलें
गुबलें छको निको म्योहाउँ, थिच्चे धाःथाय् उक्के थुले चाह्य
बिज्याय् नेंगु जुया च्वन । नत्र भिक्षा वनेगु बाहेक गुर्यागु
वचन मदेकं विहारं पिने तक नं वसपोल गनं चाह्य
बिमज्या ।

अरकने लेंमादो च्याउँ विहारे थथे ताकाल तक च्वना
बिज्यागु बस्ते वसपोल छह्य परदेशी भिक्षु जुयाः वसपोलयात
बेला बस्ते दैनिक जीवने माःगु अनेक वस्तुया अभाव हिही
मिही चाय्क वैगु स्वाभाविक हे जुल । अथे जूसां मेपि नव-
उपसम्पन्न भिक्षु पिसं थें थः दातायाथाय् वनाः जितः ध्व माल
धका फोना काय्गु चलन वसपोलयाके मदु । दातां वसपोल-
यागु आवश्यकतायात सीका छु वस्तु दान प्रदान यात धाःसा
उलि हे वस्तु जक वसपोलं ग्रहण यानाः सन्तोष हे सुखया लेंपु
खः धयागु प्रबजितपिन्त मदेकं मगाःगु मूल शिक्षायात क्वातुक्क
ज्वना च्वना बिज्यात । प्रज्ञानन्द भन्तेया ध्व सन्तोषी व
निराकांक्षी (भौतिक वस्तु संग्रहले आकांक्षा मदुह्य) स्वभाव
बांलाक स्यूह्य अरकनी दातां नेपामी भिक्षुया आत्म संयम,
सहनशीलता व सन्तोषीपना खनाः प्रसन्न जुबा च्वैगुलि दातां

हे थम्हं हेरविचार यानाः थःगु गच्छे व थ्रद्धा अनुरूप बेला वखते आवश्यक वस्तुत दान प्रदान याइगु जुया च्वन । वसपोलया थ्व अल्पेच्छाया स्वभावं गुरू ऊ मनवा महास्थविरया बोः नं गाक्कं याउँसे च्वंगुलि वसपोल गुरूया नं थः शिष्य प्रतिपा स्नेह ऊं ऊं अभिवृद्धि जुजुं वन ।

बर्मा वनाः विद्याध्ययन यायेगु इच्छाया क्रमेः-

अरकने च्वच्चं वसपोल धर्मया भण्डार अरकने स्वयाः वर्माय् तधंगु खँ सीका बिज्यात । बर्माया रंगून, मण्डले, मोलमिन शहर तेगु त्याखे अरकन प्रदेश चीधंगु जक मखु, विद्याध्ययनया सुविधा नं अन भवा कमहे जूगुलि अरकने जक च्वनाः विद्या वनेगुलि वसपोल सन्तुष्ट मजुल । बर्माय् वनाः धर्मया मूल भण्डारे दुतिनाः थःत माको धर्म स्यना काये घैगु बहुत् आकांक्षां वसपोलयात अरकने चितासु दयेका च्वने मबिल । त्थियं हे वसपोलया मने याकनं बर्मा वनाः आपाः विद्या सयेके, याकनं नेपाले वनाः अज्ञानी जुयाः मिथ्यादृष्टी कोन्वाना च्वंपि स्वदेश बासीपिन्त शुद्धगु बुद्ध धर्म प्रतिस्थित याये धयागु हे जक तर्कना वयेका च्वना बिज्याइगु जुल । गुरू ऊ मनवा महास्थविरया धाःसा शिष्यमवा यःगु जुयाः बर्मा वनेगु वचन विद्या बिमज्या । अनहे अरकने च्वनाः माःगु व्वं धका धया बिज्याइगु खनी । वसपोल भन्ते नं बेला बखत स्वयाः तीजक तीजक पेको खुको नं मत्याक थः गुरूबाके बर्मा वनेगु वचन फोना बिज्यात । अथे नं गुरू वचन विद्या मबिज्यागुलि गुरूया मायां वसपोलया जीवन कानाच्चंगु महशूस

याना बिज्यात । तर वसपोलया धाःसा मन मच्चं । बांलाक,
 पूर्वक सयके सीके मखनी धयागु हे जक बिचारं थःगु मन
 ककाय् स्वेका अरकने बिज्याना च्वन । वसपोलं थः उपसम्प-
 दाया दातायातनं थःगु इच्छा प्वंका बिज्यात । तर गुरूया
 वचन मदुगुलि वयकलं छुं याना दीगु हे गथे । अकें थः गुरूयाके
 हे जक आपालं वचन कायेगु कुतः याना बिज्याना च्वन ।
 बारम्बार गुरूयाके वचन फोना च्वंगुलि ऊ मनवा भन्तेया
 दिक्क चालला छुथे, छन्हू “उपाध्याय गुरूयात धाःहु” धका
 आज्ञा बिबा बिज्यात । अले थःगु उपसम्पदाया उपाध्याय
 जुया बिज्याह्य गुरू ऊ चन्दीमालाम महास्थविर याथाय् बनाः
 वसपोलया बर्मा बनाः आपाः सयके सीके यायेगु मनसुबा
 जुयाच्चंगु खँ प्रार्थना याना बिज्यात । नेपामी भिक्षुया विद्या
 ब्वनेगु उत्साह खनाः ह्लापांनिसें हे प्रसन्न जुया बिज्याना च्वेह्य
 उपाध्याय गुरू वसपोलयाव प्रोत्साहन विया खँ ह्लाना
 बिज्यात । नापं बर्माया थासं थाय्यागु विहार गुरूपिनि नामे
 बांलाक पो मं च्वयाः विया बिज्यात । थुकें यानाः वसपोल-
 यात बर्मा वनेगु थःगु बिचारं मूर्त रूप काःथे महशूस जुल ।
 बर्मा बनाः विद्याध्ययन यायेत नं स्यल्बागु प्रेरणा प्राप्त जुल ।
 अले गुरू ऊ मनवा महास्थविरयात गुरू ऊ चन्दीमालाम
 महास्थविरं च्वया बिज्यागु चिट्ठी पत्र क्योंक्यो वसपोलनाप
 जूगु सकतां खँ कना बिज्यात । थः शिष्ययागु थ्व जिद्दी
 खनाः ऊ मनवा महास्थविर भचा तंस्वेका बिज्याथे च्वन ।
 अके का ! का हुं ! धका भचा तमो पहलं हे चिट्ठी फुकं

वसपोलयात तु वाँछोया बिल । थःत बहुपकारी जुयाब्बंहा
 गुरु तम्बगु स्वयेबले धाःसा छखें बर्मा वनेहे मखु धाय्ला
 धयागुनं मने लुल । हाकनं बौद्धधर्म व दर्शनया विषये भति
 भतिजक अध्ययन यानां नेपाले विधर्मीपिलिसे धार्मिक बादवि-
 वाद याये जक मफेगु मखु भिक्षु धालकि श्रद्धा हे मद्रुपि
 मनूतयेत वनाः धर्माविबोध याके मागुलि बर्मा वनाः अपो
 सयेके सीके याये हे मा धयागु मती ल्बीगु । गुरुया पाखें नुगः
 चक्कं वचन काये मफुगुलि वसपोलया मने तर्कवितर्कया
 धीवजि वाल । तर लिपा वसपोलया मती बको मछि हे
 प्रार्थना यानाःतिनि थौं थुलीसां वचन काये धुन । आः वचन
 दुबले मवसे लिपा गुरु खुशी यानाः बचन काये धका पिया
 च्वनां अनित्यगु संमारे जीवन थये हे धकाः छुं धाय् फेगु नं
 मखु थये मती ल्बीव थौं हे रंगून वने धकाः मन ब्वातुकाः गुरु
 ऊ मनवायात सादर वन्दना यानाः अभिवादन यासे जहाजे
 च्वनेत वसपोल लेमादो च्याउं विहारं प्याहां बिज्यात ।
 प्रज्ञानन्द भन्ते वन्दरगाह थ्यंजक थ्यन रंगून वनीगु जहाज
 ह्वापाहे न्ह्यज्यायधुकुगु खना बिज्यात । आः छुवाये ? विहारे
 हे लिहां वने धाःसा सुख मताल । उकेसं रंगून थ्यंक वनेत
 माको खर्च थःके मद्रुगु नं वसपोलं सिल । खर्चया निम्ति
 अरकने च्वने धातलें लिपा बर्मा वनेगु योजनानं तनाः वनीला
 धयागुनं मने शंका । अकें न्ह्यज्याःगु पलाः यात लिसालेगु सट्टा
 वसपोल चटग्रामे वनीगु जहाजे च्वं बिज्यात ।

चटग्रामे सोलाः—

चटग्राम शहरे वसपोल थः ह्लापा अरकने बिज्याबले बासं च्वनागु विहार अग्र महापण्डित धम्मवशया विहारे तु च्वना बिज्यात । थन हे छन्दु निन्दुया निम्ति चटग्रामे च्वं च्वना बिज्यापि नेपालया सहोदर भिक्षु महाप्रज्ञा भिक्षु शासन ज्योति व बुद्धरत्न उपासकपि नं वसपोलं नाप लात । अन महाप्रज्ञा भन्ते नाप खलाबला जुल । वसपोलं बर्मा वनेत खर्च मगानाः छुं दिन चटग्रामे च्वने धका वयागु धयागु समेतं सकतां खँ महाप्रज्ञा भन्तेयात कना बिज्यात । तर वसपोलं थन भिक्षु महाप्रज्ञाया स्वभावे यकां परिवर्तन जुया च्वंगु खंका बिज्यात । अथे नं थःगु जन्हुफाः ल्यूने सुनां छुं खँ धाःगुली च्यूता तयेगु वसपोलया चलन मदु । छन्दु निन्दु हे जक वसपोल नापं भिक्षु महाप्रज्ञापि च्वनाः लिपा वसपोलपि मेथाय् हे बिज्यागु जुल । नकतिनि ध्यलुं पाया दीक्षा कयाः नेपाल वयेगु क्रमे कालिम्पोङ्गे बिज्याबले धर्म सम्बन्धी छुं मत भेदया कारणे धर्मादित्य धर्माचार्य तम्बयाः वसपोलयात धर्मादित्यजुं अनेक अपशब्दं बोबिलं नं मुसुमुसु हे जक क्लिना बिज्याइहा वसपोल भन्ते मं भिक्षु महाप्रज्ञाया खँ च्यूता तया विमज्याइगु छुं आश्चर्यया खँ मखु । अके वसपोलं मैत्री भावं हे भिक्षु महाप्रज्ञापि नाप विबा बादी जुया बिज्यात । खः थ्व न्हूगु अनुभवं वसपोलयात थःगु अभावया खँ ऊबाट्ट स्वैतं मकनेगु छगू संयमया शिक्षा हे विल धायमाल छायाधाःसा वसपोलं थ्यालिपा थःत बर्मा वनेत खर्च मदुगु खं स्वैतं मकंगुलि

वसपोल अरकनं चटग्राम, चटग्रामं कावसबजार, अरु कावस-
बजारं रामुपातली बिज्यानाः लांलाजक मल्लु, दे दे व्यतीत
यानाःतिनि रंगून ध्यंक बने फत ।

चटग्रामे अग्र महापण्डित धम्मवंश भन्तेया बिहारे
सोलाती व्यतीत याना बिज्यागु समये वसपोलं धम्मवंश भन्तेयां
पाखें विद्या ब्वनेगु ज्या नं छुं छुं याना बिज्यात । थ्व हे इले
वसपोल चटग्रामे ह्लापा स्वये भनंगु थाय् उ नयनपुर, कर्तला,
सातबारिया आदि थासे वनाः बरुवा बिहारत सीकः बिज्यात ।
छन्ह्या दिने चटग्रामे भवा तापाक भोजन बनेत वसपोल
बरुवा भन्तेपि न्याह्य नापं पिहां बिज्यात । ले बीचे मस्जिदया
न्होने न्याह्य खुमति मुस्मांत पुखुली मोल्हुया च्वन । चटग्रा-
मया स्थानीय भिक्षुपि नाप छह्य परदेशी थे च्वह्य भिक्षु छह्य
नं वया च्वंगु खनाः इपि मुस्मांतये मती जिज्ञासा दना बलला
छुथे वसपोलयात ले नोंतुयाः कुशल बार्ता याः बल । नापं
निम्न खें नं जुलः-

मुस्मांतः- छि छह्य ला परदेशी मनू थे च्वें । गनं कायागु
थे ? गन काय तेनागु थे ?

भन्तेः- जि छह्य आगन्तुक खः । थन पेन्हु न्यान्ह्या लागि
चटग्रामे चाहू वया च्वनागु खः । जि आ भोजन
निमन्त्रणाय् वने त्यानागु खः ।

मुस्मांतः- छिगु जन्मस्थान गन ले ?

भन्तेः- जिगु जन्मस्थान नेपाले खः ।

मुस्मांतः- नेपालयाह्य जुयाः नं छि छाया आमचे बीबद वस्त्रं

पुना दियागु ले ?

भन्ते:- खः, संसारिक दुःख, भयं मुक्त जुया वनेगु इच्छां
थये जुयागु खः ।

मुस्मांत:- का, छि जा साप हे तःहाकःगु लेँ चाःहू काल
का । तप्यंक जिमि अल्लाहयागु भाव भक्ति याःगुसा
छकोलं हे मुक्ति पद लाइगु खःनि । आः छि तं नं
तं चाचाहिलाः तिनि अल्लाहयाथाय् ध्यनीगु जुल ।
छाय्धाःसा बुद्ध, राम, कृष्ण, व मेमेपि ईश्वर
धाःपि सकलें अल्लाहयागु दूत हे सम्म खः । इमिसं
तं नं तं यंकाःतिनि अल्लाहयाथाय् ध्यंक यंकीगु खः ।

थ्व खँ न्यनाः भन्तेया मती थुपि नाप छु हाला च्वनेगु,
समय नं दुगु मखु धका मती तथा बिज्यात । अकें इमित धया
बिज्यात- छिकबिसं अल्लाहयात तःधंला धयादिल । गथे
यानाः तःधं चीःधं सीकेगु व नं जा बिचा यानाः स्वया दीगु हे
दै । आः जि भोजन निमन्त्रणाय् बयाह्य जुयाः छिकपि नाप
छलफल यायगु समय दुगु मखु ।

थुलि धयाः वसपोल तप्यंक थःगु लेँ स्वयाः बिज्यात ।
धर्मया अध्ययन चिन्तन व मनन मयासैं कुलगत परम्परा व
अन्धविश्वासया भरे थःथःछो तःधं धका हानाः सना ज्वीपि
मनूत खनाः वसपोलयात छको न्हिले मासे नं बल ।

चटग्रामे स्वलाति च्वना नं वसपोलं बर्मा वनेत लं
खचं दय्के मफुत । उखे थुखे वने धाय्त नं किताव काताव
सामान कुल्ली तय्त ज्वंकाः ज्वीमाःगु । वसपोलयाके धाःसा

इमित ज्याला बीत नं घेवा दुगु मखु । अकें विनय पिटकादि
सफूत कालिम्पोङ्गे भाजु रत्न साहुबा नामे पासंल याना छोया
बिज्यात । थुबले हे वर्षावास नं न्होने ध्यंक वल अग्र महापण्डित
धम्मवंशया विहारे वर्षावास च्वनेत भचा ज्या मछि थे च्वनाः
वसपोल अनं मं जहाजे च्वनाः काक्स बजारे बिज्यात । काक्स
बजार घंगु देशचायां भचा उखे बाषवेति वन धाय्व समुद्र
ध्वदू । काक्स बजारे च्वंपिनि ह्याइपुसे च्वन धाय्व व हे
सागर पाखे न्ह्याइपुकेत बनीगु खः ।

काक्स बजारे वर्षावासः—

काक्स बजारे वसपोल ऊ तिस्स स्थविरया विहारे च्वं
बिज्यात । वर्षावास नं थन हे अधिष्ठान याना बिज्यात ।
वर्षावास च्वना लच्छिति दुवले वसपोल तच्चत हे विरामी
जुल । वसपोल याके थःगु वासः नं दुगु मखुत । बांलाक वासः
यायूत थःके घेवा नं दुगु मखु । अकें वसपोलयात औषधोपचार
नं बांलाक ज्वी मफुत, न वसपोलयात हेर विचार हे बांलाक
पूरे ज्वी फत । साप हे कष्ट पूर्वक वसपोलं थन समय व्यतीत
याना बिज्याये माल । बल्लबल्लं वर्षावासनं सिधल, रोग नं
भचा पाःजुल । तर चिकु ज्वर बयाः साप ज्वीक ह्याखाइगु
थालेजुल । अथेसां वसपोल भचा भचा ज्वी मफुगु मखु । उगुहे
अवस्थाय मेजरी धयागु विहारे वसपोलयात भोजनया
निमन्त्रणा वल । वसपोल याकःचा हे भोजन बिज्यात । अन
बिहारे भोजन सिधय्काः भचा जाःबले वसपोलयात अन हे
चिकु वल । तच्चतं ह्य खात । अन तुं वसपोल ग्वारा तुला

च्वना बिज्यात । अले ला अम विहारे च्वणि भिक्षुत ग्यातला छुथे वसपोलयात अन विहारं याकनं छव्य मासे वेकल । अयसां न्हामस्यां न्ह्यागु धासा नं उखुन्हु चच्चि अनहे विहारे च्वनाः दुःख पूर्वक वसपोलं चा कटेयाना बिज्यात । काक्स बजारे बिरामी जुयाच्वंगु अवस्थाय् ह्लापा गृहस्थाश्रम निसें गुगु वसपोलया पिताया शिक्षा व प्रेरणाय् मचानिसें वसपोलं मष्टके यंका समाधि यायेगु याना बिज्यागु खः, अले गुगु समाधिया अभ्यास वसपोलं टुटे मज्जीक लिपा तक नं यानाव च्वना वया बिज्यागु खः उकेया कारणं वसपोलयात रोग लासाय् गोत्वीकूगु अवस्थाय् तच्चतं कमजोर जूगुलि यानाः ह्यार्जेक गसू छुयाः थ्व ह्यार्जेगु गसुलि प्वाथे दुनेयागु नसा अवदुति निसें सुयाः छयांले ध्यंक पिचाय्कू थे च्वंक संकष्टमय पीडा ज्वीगु थाले यात । थुकेया हेतुया विचार याना बिज्यावले पक्का नं थ्व मष्टके यंका समाधि यानागुया कारण खः धका थ्वीका बिज्यात । अनं निसें वसपोलं थ्व समाधिया अभ्यास नं त्वत्ता बिज्यात ।

लिपा वसपोलया मती रामु पांवा धयाथाय् नं विहार छगू दु धागुलि रामु पांवा छको वने धयागु इच्छा दनावल । रामु पांवा वने धकाः वसपोल तप्यंक हे काक्स बजारं रामु पांवा पाखे स्वयाः पिर्हा बिज्यात । लें बीचे नांचाय् च्वनाः तुक तरे याय् माथाय् ध्यन । अन घेबा प्यंगः भाडाः बीमाः । उगु बख्ते वसपोल याके खर्चया नामं घ्यबा निगः सिवाय दुगु मखु । अकें वसपोल माकीयाथाय् बिज्यानाः थःके दुगु घेबा

निगः बियाः बांकी घेबा निगः लिपा लिहां बयेबले पुसा बी
 धकाः खँह्नाना बिज्यात । ब माकी पीतवस्त्रधारी थुहा गरीवहा
 परदेशी भिक्षुया ख्वाले छको थयेक थस्वत । बसपोलया ख्वाले
 वसपोल नकतिनि नकतिनि हे जक रोगया लासां दनावःगु खँ
 स्पष्ट कंनाच्चन । अथे नं वसपोलया मुख मुद्राय् मलीनता,
 आत्म ग्लानी व दुःखी भावया किचः तक नं खने मदु । बस-
 पोलीया मधुर बोलि वचन व शिष्ट व्यवहारं वसपोलीयाके दुगु
 शीतल शील स्वभाव व विनीतता पिब्बया च्वंगु खनाः हे मखा
 ज्वी घेबा प्यंगः हे बाः पुले मफय्का नं सहनशीलता, त्याग व
 विनयया कु कोबुया च्वंहा वसपोल भन्तेया प्रति व माकीया
 श्रद्धा भय् बियाबल । अले पीत वस्त्रधारी भिक्षु पित्त शायद
 गुबले हे अभिबादन याये मनंहा व मनू जूसां वसपोलीया थुलि
 सरल व्यक्तित्वया न्होने शिर कोछुया मखाः मखाः घेबा निगः
 फयाकाय् थःगु ह्ना पिब्बल । वसपोल घेबा निगः बाः नि
 पुलाः नांचाय् च्वनाः खुसी पारतरे जूयाः बिज्यात । त्यागमय
 जीवने वःगु थुगु चरम सीमाया विवशतां वसपोलीया नुगले गनं
 तिक्कला अवश्य मिन । तर वसपोलं थ्व भावनावात चीका हे
 बिज्यात । आःतक नं वसपोलीया लुमंती ख्यःले थ्व घेबा
 निगःया अभावं पिज्वःगु विवशताया अवस्था बांलाक हे ल्यना
 च्वनतिनि । थःत थुलिमछि उपकार याःहा उहा भदालु
 माकीयात वसपोलं गुबले लोमंके फइ !! रामुपातलि लिपा
 थुगु हे लं लिहां बिज्याबले वसपोलं व माकीयात मालाः माला
 ल्बीकाः नं बाकी बाः पुला हे बिज्यात ।

मुपातसी प्यबं:-

यथे नांचाय् च्वनाः खुसी छिनाः रामु (पांवा) धयागु थासे वने धका बिज्याह्य वसपोल भन्तेया लं दानाः रामुपातलि धयागु गामे ध्यन । अन नं विहार छगू ला दु । तर भिक्षुपि सुं मदुगु जुया च्वन । वसपोल अन ध्यने साथं अनच्चं पि दाता-पिसं खनाः ब्वां वयाः वसपोलयात नाप लानाः वन्दना प्रणाम याये धुंकाः विहारे छको नि बिज्याहुं धका प्रार्थना याःवल । वसपोलया नं म्हं मफुह्य जुयाः ले न्यासि बिज्यागुलि साप हे क्लान्त जुया च्वंगु । अकें दातापिनिगु प्रार्थना कथं वसपोल अनहे बिहारे छकोनि आराम काये धका बिज्यात । भिक्षु छह्य थःपिनिगु विहारे बिज्यागु खनेवं अनया श्रद्धालु उपासको-पासिकापि आपालं तत्कालं जम्मा जुयाः वसपोल याथाय् ध्यंकः वल । बंगला देशया क्षेत्र दुने लाःगु थ्व गामे च्वं पि मनूत अरकनया प्रवासी बौद्धत जूगुलि बुद्ध शासन व भिक्षु प्रति अति हे आदर गौरव दुपि मनूत जुयाच्च्वन । थःगु गांया बिहारे ताकालंनिसं भिक्षु खाली जुया च्वंगु थासे नवागन्तुक भिक्षु छह्य बिज्यागु दु धाय्व धर्म श्रवण व धर्म साकच्छाया अवसर धयागु दुर्लभगु वस्तु खः धका स्यूपि धूपि उपासको-पासिकापि भन्तेया दर्शनार्थ व धर्म श्रवणार्थ बिहारे मुंबयगु स्वाभाविक हे जुल । मुंबःपि उपासक उपासिकापिसं उपासक धर्मया अनुकूल वसपोल नापं कुशल वार्ता नापं अनेक खं न्यन । वसपोल नवागन्तुक भिक्षु जुलसां रोगया लासां नकतिनि हे धयार्थेजक दनावयाः रामु पांवा पाखे बिज्याय्त्थोह्य धयागु खं

नं सीकल । इमिगु मती रोगीह्य भिक्षुयात कष्टप्रद यात्राय्
 श्रोयगु त्वः मताल । नापं वसपोलया सरल, स्वच्छ व गम्भीर
 व्यक्तित्व नापं वसपोलया मुसुकाःगु मुख मुद्रा व आकर्षक
 धर्मोपदेश शैली खनाः वसपोल प्रति अनया उपासकोपासिका-
 पिनिगु श्रद्धा व आस्था प्रबल जुया बःगुलि रोगीयात सेवा
 याःम्हं बुद्धयात सेवा यागु ज्वी धयागु जिन वचन लुमंकाः
 सकलें उपासकोपासिकापि मिलेजुयाः वसपोलयात शरीर ठीक
 मज्जतले अन हे विहारे च्वना बिज्यायेत बारम्बार प्रार्थना
 यात । अनया मनूतय्गु श्रद्धा खनाः अन विहारं च्वनेगु हे
 सुविस्ताजनक ज्वीगु तायाः वसपोल रामुपातली विहारे हे तुं
 च्वना बिज्यात ।

वसपोलया धर्मोपदेश न्यों न्यों अनया भक्तत वसपोल
 खनाः फन फन हे प्रसन्न जुयावल । अनच्चपि दातापिसं नं
 म्हंमफूह्य भन्ते धका तच्चतं हे बिचाः यावंगु जुल । मचात
 नं यको दयेक विहारे छोया हयातल । हानं रोगीह्य भन्ते
 धका वसपोलयात ज्यूज्यूगु स्वयाः भोजन तालाका हइगु यानाः
 च्वन । वासः ब हेरबिचार नं यथिति पित्त याये थे वसपोल-
 यात यानांच्वन । अथे हे छको उपासिकापिसं यच्चुसे
 पालापालां थिगु कयँयागु कचौराय् छमनाति कचिगु भिगु मू
 दुरूई चि भतिचा तथा दान याये हल । ध्व दुरू छपित्त साप
 ज्यू भपिया बिज्याहुं धका उपासिकापिसं धाःगुलि वसपोलं व
 दुरू छु त्वना बिज्यात, दुरू प्वाये कुहाँ वलिसे वसपोलया रोग
 नं नाप नाषं तुं कुहाँ वंथे च्वन । बच्छि रोग जा घौ पलखं हे

याउँसे च्वंथें जुल । उबलेसांनिसे क्रमानुसार वसपोलया रोग
 नं शान्त जुजुं वन । थुगु हे प्रकारं अनच्च्वं पि दातापि व
 उपासकोपासिकापिसं आपा आपालं हे हेरविचार यानातल ।
 मचातय्त नं विहारे हे छोया हयाः आखः व्वंकातल । थुगु रूपं
 स्वला प्यलातक्क ला दिन वंगु हे मचाःथें जुल । कथहमं
 वर्षावासया समय नं न्होने थ्यंक वल । वसपोलया धर्मोपदेश
 शैली, व्यक्तित्व, शील स्वभाव खना अति प्रसन्न जुयाच्च्वं पि
 रामुपातलिया दातापि व उपासकोपासिकापिसं वसपोलयात अन
 हे वर्षावास याय्गु आग्रह याःगुलि इमिगु कृतज्ञता गुणयात
 लुमंकाः बर्मा बनेगु प्रवल इच्छायात हे कोत्यलाः ने. सं.
 १०५६ या वर्षावास अधिष्ठान अन हे याना बिज्यात ।
 वसपोलं बारम्बार अनया दातापिन्त धयां च्वना बिज्यात कि
 वसपोल रंगून बने धकाः बयाह्य लः । अथे नं दातापिसं नं
 गुबले वसपोल च्वना बिज्यागु बिहार बयां भचा च्वे सरेयाना
 इय्के त्यना, व ज्या छमूनि सिधय्का बिज्याहुं धका धाइगु,
 गुबलें मेगु छुं योजना न्होने तयाः व छगूनि कोचाय्का
 बिज्याहुं धका धाइगु । रामु पातलिया श्रद्धालु उपासकोपासि-
 कापिनिगु उपरे वसपोलया करुणा व अनुकम्पा थुलि तक
 कोसाल कि स्थानीय दातापिस मतोनुगुलि थुगुसी बने,
 आकिइओं रंगून बने धाधां विहारादि दयेकेगु ज्याजि सिधय्का
 च्वं च्वं वसपोल रामुपातली हे प्यदें च्वना बिज्यात । थन
 विहार याना च्वना बिज्यागु अवस्थाय् विद्याध्ययनया अवसर
 साप हे कम जुयाः थह्यं हे सफू न्यानाः न्यानाः अध्ययन

यानावं च्वना बिज्यात । अले बेला वखते काक्स बजारे वनाः
 वनाः मेनाच्याउं विहारे नं विद्याध्ययन याना बिज्याना च्वन ।
 नापं रामुपातलि विहारे तुं हे स्थानीय उपासकोपासिकापिनि
 मचातय्त आखः व्वंकेगु ज्या नं याना च्वना बिज्यात । थन हे
 च्वना बिज्यागु समये बसपोलं विष्णुद्धि ज्ञान दर्शन, बुद्धोपदेश
 व धातुभेदानुपस्सना धयागु स्वंगू सफू नं मातृभाषां च्वया
 बिज्यात । एकान्तगु छगू चिकिचाषंगु गामे प्यदं प्यदं व्यतीत
 याना बिज्यागुलिं सकलें धयाथें स्थानीय वासिदापिलिसे
 बसपोलया बांलाक परिचय दु । थनया आपालं उपासकोपा-
 सिकापिसं बसपोलया पाखें ज्ञान, उपदेश व भावना सयकाः
 लाभान्वित जुल । नापं बसपोलयात नं गम्भीर बुद्ध धर्म व
 दर्शनया चिन्तन, मनन यानाः थःथम्हें धर्म गवेक्षण याय्त व
 ध्यान भावनादि बृद्धि यानाः प्रवज्या रस अनुभव याय्त नं
 थ्व एकान्तगु रमणीय विहारया निवास आपालं हे उपयोगी
 सिद्ध जुल ।

बर्मा प्रस्थानः—

रामुपातलिया दातापि व उपासकोपासिकापिनिगु
 उपस्थानादि गुण लुमंकाः इमिगु श्रद्धाय् आघात मज्जीकेया
 लागि बसपोलं थन विहारे प्यदं व्यतीत याना बिज्यासे
 स्थानीय भक्तपिन्त आपालं उद्धार याना बिज्यात । अले प्यदं
 लिपा वर्मा बनेगु थःगु पूर्व संकल्प यात न्हयथनाः छको जक
 वर्मा चाहुला वे धका स्थानीय दातापिन्त हेकाः, धर्म बिवाः
 सकस्यां गंक गंक बसपोलं जित्ति याना हे रंगूने बिज्यात ।

(गून शहरे ध्यनाः बाधिति छु दै, अन मुस्मांत व बर्मेलीतय्
 बीचे तच्चतं ल्वापु जुल । धर्मया भण्डारे दुतिनाः सय्के सीके
 याम्गु बसपोलया कल्पना ध्व ल्वापुं यानाः चिच्चाःदँकाः
 बिल । अन च्वनेगु ठीक मनयाः बसपोल रंगूनं सयुं धयागु
 प्रदेशे बिज्यात । थन हे नेपाले किण्डोल विहारे बसपोलया
 धर्मोपदेश न्यनाः प्रथमोप्रथम भिक्षु ज्वीगु इच्छायाःह्य
 साविकया माहिला उपासक यां लिपा शासन ज्योतिया नामं
 प्रवजित जुया बिज्याह्य भिक्षु शासन ज्योतियात नापलात ।
 सयुंया विहारे बसपोलपि निम्हं हाकनं चूलाःगुलि निम्हं हषित
 जुया बिज्यात । तर नों तुयेगु ज्या जक सिधेवं आपालं समये
 विदेशे चाचाहिला च्वना बिज्यागुलि थःगु मातृ भाषां हे
 काचाक्क खँ ह्वाय् मसःथेँ लोमथेँ जुयाः बर्मेली भिक्षु पिनिगु
 पुचले बसपोलपि निम्हं इतायिता जक च्वनाः बथेँ हे सुमुक
 च्वंच्वना विज्यात । ध्व खनाः अनया भिक्षुपि सकलें दङ्ग जुया
 विज्यात । लच्छि निलाति थन हे सयुं स च्वनाः छु भति
 भति उपो व्वनेगु सय्के सीके याना विज्यात । थन हे श्री
 लंकाया भिक्षु छह्मसें पाली व बर्मी भाय् सय्काः धार्मिक
 सफूया अनुवाद यायेगु ज्या याना च्वंगु खनाः बसपोलया मती
 नं थजाह्मसेंजा ध्व भाय् सय्काः अनुवाद ज्या याना च्वं
 धासेलि जि जक छाय् मयायेगु अठ वयासिवे नं बांलाक भाषा
 सय्काः धर्म ग्रन्थया अनुवादं नेपाली धर्मप्रेमी पित्त जानामृत
 त्वंकाः उपकार याये धयागु मंकल्पादय जुयावल । अननिसं
 धर्मया नाप नापं पाली व बर्मी भाषाया अध्ययनय् नं विशेष

रूपं कोवालेगु याना बिज्यात । लिपा मोलमिन शहरे
नेपालयापि शाक्यानन्द भिक्षु व अनिरुद्ध भिक्षुपि बिज्याना
च्वंगु खबर न्यनाः वसपोलपिन्त नापलायेगु इच्छां वसपोल
मोलमिन शहरे बिज्यात ।

मोलमिने वसपोलः—

मोलमिने वसपोल ताम्पोच्याउँ धयागु रमणीय पहाडया
च्चे च्वंगु विहारे ऊ चबखुपाल महास्थविर याथाय् च्वना
बिज्यात । थन हे वसपोलं आयुष्मान् शाक्यानन्द व अनिरुद्धपि
नापलाना बिज्यात । नेपालयापि उपासकोपासिकापिसं थःपि
प्रज्ञानन्द भन्तेया ठेगाना मालां माले मफयाः मेपि भन्तेपि
सकसितं न्यनाहया तःगु जुया च्वन । नापं शाक्यानन्द, अनि-
रुद्ध भन्तेपिसं नं वसपोलयागु गमनागमनया बिषय खोजनिति
यानावं च्वना बिज्यागु जुया च्वन । प्यदँ न्यादँ तक थन अन
बिज्याना च्वन धयागु खबर मदय्क बेपत्ता धयार्थे जुया
बिज्याना च्वँह्य वसपोल प्रज्ञानन्द भन्तेयात अकस्मातं थये
ताम्पोच्याउँ बिहारे त्वाक्क नापलाःगुलि वसपोलपि नं साप हे
लय्ताया बिज्यात । नापं नेपाले जूगु फुकं हालखबर व थः
पिसं थारुं थाये चिठ्ठीपत्र च्वयाः वसपोलयात माला च्वनागु
खं नं दक्को व्याका बिज्यात । नेपाले धम्मालोक भन्ते बिज्याना
च्वंगुया खं नं कना बिज्यात । नेपाले बुद्ध शासनया सुरक्षा याय्या
निमित्त वसपोल याकनँ हे नेपाले बिज्याय् माल धका आग्रह
याना बिज्यात । नेपाले उपासकोपासिकापिन्त नं वसपोलयागु
खबर छोया बिल ज्वीमाः । तर बर्मा छको जक

चाहुला वे धका हेका थकूपि रामुपातलिया गुणोपकारी दाता पिके मन्यकं वसपोलं थर्थे नेपाले बने धका गथे याना धया बिज्याइ ? अकें छुं समय लिषा हे जक नेपाले बने धयागु वचन वसपोलं भन्तेपिन्त विया बिज्यात । मोलमिने न्याला खुलाति च्वना बिज्याबले वसपोलं बौद्ध धर्मया गम्भीर दार्शनिक पक्षया नाषं मेमेगु अनेक ग्रन्थतय्गु अध्ययन नं याना बिज्यात । बर्माय् न्हेला च्यालाति च्वंगुया वसपोलयात मोलमिने शरीर याउँसे च्वं ताल । रंगूने स्वयाः मोलमिने गर्मी कम जूगुलि गरमगु शरीर जुयाच्चंहा वसपोल भन्तेयात मोलमिनया बसाइ स्वास्थकर व सुखकर जूगु खः ।

बर्माय् न्हेला च्यालाति च्वना बिज्यागु समये रामुपातलिया दातापिसं वसपोलयात धुवांघू पं च्वयाः सता ह्याच्वन । वर्षावासया ई सत्तिकः वःबले रामुपातलि बिहारे वर्षावास च्वनीपिं सुं भन्तेपि मद्गुलि छःपि थन याकनं हे वर्षावास च्वने लाकक बिज्याहुं धकाः आग्रह यानाः रामुपातली दातापिसं लं खर्च नापं तयाः चिट्ठी छोया हल । दातापिनिगु यक्को यक्को गुण उपकारया खँ वसपोलयात लुमंसे वल । नापं नेपाले नं बने माल धका आयुष्मान अनिरुद्ध शाक्यानन्द पिसं आग्रहयाःगु खँ नं लुमंसे वल । अकें वर्षावासया निम्ति वसपोल मोलमिनं रामुपातली ध्यंकः बिज्यात । छगू वर्षावास थन हे व्यतीत याना बिज्यात ।

किण्डोलय् धर्म प्रचार

नेपाले आगमनः—

रामुपातली वसपोल वर्षावास च्वना बिज्याहु लें शाक्यानन्द भन्तेपिसं नेपाले सकभनं छोयाहल ज्वीमाः । वर्षा-वास सिधेकाः लिपा नेपाले छुको नि याकनं बिज्याहुं धका नेपालया उपासकोपासिका तय् पाखें तारन्तार चिट्ठी पो ध्यैकः वल । अऊ नें वसपोल तुरून्त ध्यैकः बइयें मच्चनाः नेपालं पुण्यतारा, (विशाखा) दानमाया उपासिकापिसं नेपाले बिज्यायेब लें खर्च नापं छोयाहल । वसपोलया काहिला दाजु कीर्तिवीर सिंह (धन दाजु) यागु नं पो ध्यैकः वल । थये नेपालं आपाः जिद्दि याना हःगु व बुद्ध शासनया सुरक्षाया निम्ति नेपाले वने धका शाक्यानन्द भन्तेपिन्त वचन नं बी घुंगुलि यानाः वसपोलं रामुपातलिया उपासकोपासिकापिन्त अनेक प्रकारं धर्मदेशना यानाः चित्त बुछे यानाः स्थानीय दातापिसं गंक गंक, मिखाजाय्क ख्वबि तया लें स्वःवःपिं स्वय्हे करुणा चायापुसे च्वैक विरहयाःपिं बहुपकारी ब्यक्ति-पिन्त रामुपातली वानाः सकसिकें विदावादी जुयाः नेपालपासे स्वयाः वसपोल रामुपातलि पिहां बिज्याब । चटग्राम जुजुं

वसपोल कलकत्ता बिज्यानाः धर्माङ्कूर (बरुवा) विहारे
 च्वना बिज्यात । अन नेपालया प्रज्ञारश्मि भन्ते नं नापलात,
 चटग्रामे च्वेपि भिक्षुपि नं नापलात अन च्वेपि भन्तेपिसं
 प्रज्ञारश्मि श्रामणेरयात ओवादोपदेश बिया थका बिज्याहुँ धका
 प्रार्थना यात । अले हानं वसपोलं नं प्रज्ञारश्मि श्रामणेरयात
 सहायता व सहयोग बिया बिज्याहुँ धका चटग्रामे च्वेपि
 भिक्षुपिके आग्रह याय् धुंकाः हानं प्रज्ञारश्मि श्रामणेरयात नं
 त्रिपिटकादि शास्त्र विद्या सय्के सीके याय्मा धका सल्लाह
 बियाव, अन हे प्यन्हु न्यान्हु च्वनाः वसपोल ने. सं. १०६०
 स नेपाले ध्येकः बिज्यात । नेपाले वसपोल बलम्बु ध्येकाः अन
 चच्छि चायिनाः कन्हेलुनु किण्डोल विहारे च्वं बिज्यात ।

बि. सं. १९९७ सालया थ्व समय । थ्व इले राणा
 शासनया अन्याय व अत्याचारं पीडित जनतायाके थःगु हक
 व अधिकार बिषये बिस्तारं जागरण बयावं च्वंगु बल्लत ।
 प्रजापरिषद, नागरिक अधिकार समिति थें जागु बिभिन्न
 राजनैतिक संस्थात गोप्य रूपं खडा जुया राणा शासनयात
 हाकुतिनाः वाँछ्वय्गु उद्देश्यं दुनें दुनें ज्या सनाच्चंगुलि
 जनमानसे छगू प्रकारया उकुसमुकुस पह पिदना च्वंगु । न्ह
 बया च्वंगु राजनैतिक जागरणया नाप नापं सामाजिक चेतना
 व शिक्षाया प्रचार नं बृद्धि जुयावं च्वंगु ई । थ्वहे पुनर्जागर-
 णया फूसं हे धार्मिक अन्धविश्वास व सांस्कृतिक दामतायात
 क्रमशः शिथील यामा इया च्वंगु समयले सामाजिक सांस्कृतिक
 धार्मिक क्रान्तिया न्ह्यलुवा. भगवान शास्तायागु शुद्ध बुद्ध

धर्मया प्रचार कार्यं भिक्षुपिनि पाखें ऊन ऊन ग्वानावं च्वंगु, ग्वाकावं यंका च्वंगु जुयाः नेपालया बौद्ध जगतं उपत्यकाय् सीमित जुयाच्चंगु महायान धर्म व बज्रयानी मार्गया औचित्ये प्रश्न यानाः नेपालपिने वर्मा, श्रीलङ्का, तिब्बत, चीन थ्यंक न्यना च्वंगु बौद्ध धर्मया क्षेत्रे मिखा ब्वयेगु याना ह्याच्चंगु थ्व ई । थुगु बख्खते नेपाली भिक्षुपिनिगु संख्या जक क्रमशः बृद्धि जुयावं वयाच्चंगु मखु, राणा शासनया निरंकुश शासन व कट्टर समाजे नं गृहत्यागी जुयाः अनागारिका ज्वीपि मिसात पिहाँ वया च्वंगु खः । शुद्ध बुद्ध धर्मया प्रचार यायेगु भिक्षुपिनिगु कार्यं धार्मिक सुधारया न्हू भावना, न्हू चेतना च्याकावं च्वंगुलि थ्व बौद्ध जागरणं ज्ञानमालाया प्रचार, शिक्षाया प्रचार, परोपकारया संस्थापन आदि ह्या च्वन । राजनैतिक जागरण वयाच्चंगु थ्व इले हे वौद्ध पुनर्जागरणं अनेक लोकहित ज्वीगु समाज सुधार व धार्मिक सुधारया कार्यं याना ह्या च्वंगु व धेरवादी बुद्ध शासनया प्रचार यानावं च्वंगुलि छखें पुलांगु मते थःगु स्वार्थसिद्धि जुया च्वीपि पुरोहित वर्ग थ्व न्हू बुद्ध शासनयात हाकाय् मलावं हे लिनाः वांछवया बीगु मनसुवा याना च्वंगु जूसा सिधासाधा भक्तजनं धर्मयात यथार्थ रूपं ह्यसीके मफयाः स्वार्थी तत्वया प्रचारे पत्याः यानाः बौद्ध भिक्षुपि उपरे बेखुशी जुया च्वंगु जुया च्वन । थ्व हे खँ सीकाः धर्मालोक भन्ते छद्मस्यां जक थुजागु अवस्थाय् नेपाले बुद्ध शासन रक्षाया ज्या याना च्वने थाक्याः हे मोलमिन श्री शाक्यानन्द, अनिरुद्ध भन्तेपिसं प्रज्ञानन्द भन्तेयात बुद्ध

शासनया सुरक्षाया निमित्त नेपाले बिज्यायेगु अनुरोध याना बिज्यागु खः, गुगु अनुरोध स्वीकार यानाः वसपोल प्रज्ञानन्द भन्ते नेपाले बिज्यानाः किण्डोल विहारे च्वबिज्यागु खः ।

उगु अवस्थाय् धर्मालोक भन्ते नं उपसम्पन्न भिक्षु जुयाः चीन पाले चःहिलाः किण्डोल विहारे हे बिज्याना च्वंगु खः । प्रज्ञानन्द भन्ते नं रामुपातर्लि बिज्यानाः धर्मालोक भन्तेया कोठाय् तुं च्वना बिज्यात । वसपोलं किण्डोल विहारे च्वनाः नं श्रद्धालु उपासकोपासिकापिन्त धर्मोपदेश यायां उपासकोपासिकापिनिगु संख्या बृद्धि यानावं यंका बिज्यात । नापं धर्मया नामे अधर्मो ब्वांजूपि मनूत व धर्मया ठेकेदार धका जूपि मनूतयत नं स्थविरवादी बुद्ध शासन हे धार्थ्येगु बुद्ध वचन खः धयागु खें कनावं बिज्याना च्वन । धर्मोपदेश मथूपिन्त गम्भीर धर्मं अबबोध याकेया निमित्त वसपोलं थःम्हं चित्र च्वयाः च्वया क्यनाः अनित्य, दुःख, जनत्माया विषये, पञ्चस्कन्ध हे दुःखया खानी खः धयागु बिषये सरल भाषां ध्वाथ्वीक मधुर वचनं उपदेश याना बिज्याइगुलि वसपोलया उपदेशे याकनं थुगु धर्मो बाकर्षित यायेगु शक्ति दुध्याः ।

किण्डोल विहारे च्वना बिज्यासा नं वसपोल भन्ते येँ, यले, बलम्बुई, क्यपुली आदि थासं थासे बिज्यानाः धर्मदेशना याः बिज्याय्गु परित्राण पाठ याः बिज्याय्गु याना च्वना बिज्यात । यले ईलाननियाहा सुमंगल श्रामणेरयात व्वनाः व्वनाः क्वाबाहाले इलाननी पुतनी उपासिकाया छ्येँ आदि थासे बिज्याना धर्मदेशनाः याः बिज्याइगु खः । नापं यले थासं थाय् बुद्ध

पूजा नं या बिज्याइगु खः । ह्यापा ह्यापा मेचि गुरुजुपिनि
 बाखें कनीगु बखते सफू स्वयाः कनीगु चलन जुया च्वंगु
 थासय् बसपोलं सफू मस्वसे बाखें कना न्यंका बिज्याइगु जुयाः
 छगू अनौठा थे जुयाः न शायद बलम्बु देशे बसपोलं नकतिनि
 नकतिनि धर्मदेशना याना बिज्याःगु बखत आपालं लस्कर
 जम्मा जूवंगू । बसपोल सर्वप्रथम किण्डोल विहारे परित्राण
 पाठ याना बिज्याबले नं चित्तधरया जहान ज्ञानप्रभा उपासिकां
 परित्राण न्यनाः साप हे लय्ताब । वय्कलं परित्राणपाठया मह-
 ताया बिषये थः धिति ह्यस्यूतास्यूतक्क मनूतय्त प्रचार याना
 दीगुलिं हे लिपा परित्राण श्रवण याइपिं मनूत ब्याः ग्वाः दया-
 वल । थये परित्राण पाठे उपासकोपासिकातसें आपालं रस
 ताय्कूगुलिं बसपोलया मने लुलः अत्यन्त दुर्लभगु महोत्तमगु
 थ्व परित्राण थःम्हं जक पाठय्ना च्वनां मजिल । सकसिनं
 इच्छा दकोसिनं परित्राण पाठ याये जीक सफूया रूपे प्रकाशित
 याये माल । थये मती ल्बीवं बसपोल परित्राणया अनुवाद
 याना बिज्यात । गुगु सफूया भाषा संशोधन कार्यया कू चित्त-
 धरजु कयादिल । तर परित्राण च्वे सिधःसां छापे याय्त
 भारते हे वने माःगु जुयाः छुं समय ब अनुदित परित्राणया
 हस्तलिपि अये तुं स्वथना तय् माल । थ्वया हे बीचे मुक्ति
 क्षेत्र छको स्ववने धयागु इच्छा दना वयाः बसपोल भन्ते
 धम्मालोक भन्ते, विशाखा, धम्मामन्दी, विरती व बलम्बुयाह्य
 निकुसि उपासक (लिपा चुल्ल पन्थ श्रामणेर) समेतं नेह्य
 च्याह्य भ्वनाः सांगु बजार त्रिशुली बिज्यात । तर त्रिशुली

ध्यमेवं वसपोलयात भतिचा ह्यमुल मदया वयाः वसपोल छह्य
 जक सांगु बजारे तुं दिना बिज्यात । बांकी सकलें मुक्ति क्षेत्रे
 वन । अले प्यन्हु न्यान्हु त्रिगुली च्वनाः वसपोल छह्य जक
 लिहां वयाः किण्डोल बिहारे तुं च्वं बिज्यात । थन हे च्वनाः
 वसपोलं ये, यल, बलम्बु बराबर बिज्यानाः बिज्यानाः धर्म-
 देशना याः बिज्याना च्वन । गवलें गवलें भोदेशे (बनेपा)
 थ्यंक नं धर्मं प्रचार यायेत बिज्याइगु जुया च्वन । किण्डोल
 बिहारे छगू सालं वसपोल वर्षावास नं च्वना बिज्यात । बुद्ध
 जयन्ती नं धुमधाम नक्सां मानं याना बिज्यात । उगु अवस्थाय्
 धर्मं रत्न उपासक मचा हे तिनि । अकें वैंत टेबुले च्वे थनाः
 थनाः भाषण नं याका बिज्यात । स्वः धर्मं रत्न यमिजुं नं
 उवले निगू प्यंगू शब्द नोवाय्त वसपोलयाके बचन फोनादीबले
 धाई, उगु वखते राणा शासकतसें भाषण याय्गुली प्रतिबन्ध
 लगे याना तःगु जुयाः राजनैतिक नेतातय्गु भाषणं यानाः
 लिपाः सकसितं अय्ब आरोप बई धकाः वसपोलं अनुमति
 बिया मबिज्याः । वसपोल किण्डोल बिहारे बिज्याना च्वंबले
 भोजनया बारे दुःख कष्ट धयागु छु महु । यल यापि पुतली
 उपासिका प्रमुखं मेमेपि उपासिकापि नं थ्वः थ्वः मुनाः
 बराबर दान प्रदान याः वयां च्वनीगु । किण्डोले च्वंपि अना-
 गारिकापिसं नं वसपोलयात माःमाःगु वखते आवश्यकता स्वयाः
 माःमागु वस्तु दान प्रदान यानाः आपालं हेर विचार यानां
 च्वनीगु जुया च्वन ।

उगु हे अवस्थाय् प्रशामन्द भन्ते बिज्याना च्वंगु

कोठाय् योगरत्न गुरुजु बिज्यानाः धर्मया खँ छलफल जुल ।
 उगु बखते योगरत्न गुरुजुया छाय्थेमस्यु मचापित भिक्षु याय्गु
 थिकमनः धैथें खँ पितहल । उखँनु अथें लिहाँ बिज्यात । कन्हे-
 खनु बिज्यानाः नं अथे हे धर्मया खँ छलफल जुल । एवं रूपं
 बराबर बिज्यानाः खँया छलफल जुजुं महायानया खँनं पिहाँ
 बल, योग साधन याय्गुया खँनं पिहाँ बल । हानं महायानयागु
 गुह्य गुह्यगु तस्वीर नं हामं योग साधन याय्गुया तरीका बिधि
 बिधान च्वयातःगु तथा योग साधना याय्गु बखते कीगु शरीरे दुने
 अबदुति नसा, थुकथं जुया वैगु अथवा थुकथं थुकथं याय्मागु
 धका च्वयातःगु चित्र सहित, भन्तेयात क्येनेहःगु जुयाच्वन ।

उगु बखते यलयापि उपासिकापि छगू फौज दय्क
 भावना याय् धका वया च्वैपिन्त- थौंकन्हे धर्मचारी अनागा-
 रिकाया निर्वाण मूर्ति दुथाय् च्वंगु छें तथाः भावना याका
 तथा बिज्यात । उथाय्लाक्क योगरत्न गुरुजुया नं अजागुहे
 सफू ज्वना भन्ते नापलाः बिज्यागुला छुथें (धर्मचारी) लक्ष्मी-
 नानीं काचा काचां काया भन्तेयात खबर के काल । अले
 प्रज्ञानन्द भन्ते व सुमंगल भ्रामणेर मिम्हं किण्डोल बिहारे वया
 स्वः बिज्यागु बखते योगरत्न गुरुजु लिहाँ बिज्याय् धुकल ज्वी
 नापलाय् मखन ।

योगरत्न गुरुजु हाकनं कन्हेखनु वहे सफू ज्वना वयाः
 प्रज्ञानन्द भन्तेयाके सल्लाह काः बिज्यागु खः । भन्ते नं धया
 बिज्यात- आमगु पट्टि (समाधि) योग साधन याय्गु त्हापा-
 लाक्क शीले नि प्रतिष्ठित ज्वीमाः बिना शीलं समाधि पूर्ण

ज्वी फंमलु । गये कि शील धयागु बुँ समान खः, बुँ हे मदु-
थाय् पुसा गये पीगु । हानं शील धयागु (धोति) सुरूवा
समान खः । (धोति) सुरूवा मदय्क लं छपा जक फिना
वनेगु गुलितक बिशोभा मज्जी । अकें शीलयागु वर्णन याना
तःगु दु -

सीलेन सुगतो यन्ति, सीलेन भोग सम्पदा ।

सीलेन निम्बुती यन्ति, तस्मासील विसोधये ॥

भन्तेनं थये धकाः धया विज्यागु खँ न्यनाः योगरत्न गुरुजुया
सापहे चित्त बुके जुयाव आःजि थये हे याय्गु जुल धका
स्वीकार याना बिज्यात ।

सप्तरत्नयात धर्मोपदेशः-

छन्हुया दिने वसपोल किण्डोल विहारे च्वना विज्याना
च्वन । थुबले सप्तरत्न बज्जाचार्य (लिपा बुद्धघोष भिक्षु)
किण्डोल विहारे सुति दुहांवल । वया नापं थः शिष्यपि छह्य
निह्य नं वया च्वंगु दु । थन वयाः वागिन्द्र वज्र ध्यलुं च्वथाय्
वनाः तस्वीर छपानिपा न्याये धुंका छह्य निह्य शिष्यपि व्वनाः
वसपोल भन्तेयाथाय् दुहाँ वल । थःम्हं न्याना हःगु छपा निपा
तस्वीरतनं क्यन । अले वसपोल भन्ते नं ध्व उपासकया शील
स्वभाव स्वयाः ब हे तस्वीरया खँ तुं स्वाकाः शुद्ध बुद्ध धर्मया
उपदेश कना बिज्यात । शुद्धगु वस्त्रे रंग छीबले रंगं बालाकं
ज्वनीथे भन्तेयागु धर्मोपदेशं वसपोलया संस्कारयात तत्कालं
थ्यूथे च्वन । धर्मोपदेशया अर्थ कथहंनं ध्वीका कागुलि वं नाप
व्वना हःपि शिष्य तय्त बना च्वं धका लित छोया विल ।

सकलं शिष्यपि लिहां वसंलि सप्तरत्नया मने शंका दुगु धर्म
सम्बन्धी प्रश्न न्यनेगु व भन्ते नं व्याख्यान यायेगु ज्या जुल ।
व उपासकया चित्त जूसां कथहंनं थुगु शुद्धगु बुद्ध शासने आपालं
कोसाला वःगु भाव खने दयावल । संस्कार दुपिं मनूतसें
संक्षिप्त उपदेशं हे गूडगु धर्म थ्वीका काः । धम्मपदे नं कना-
तःगु दुः-

मुहूर्तमपि चे विज्झू पण्डितं पयिरूपासति ।

खिप्पं धम्मं विजानाति जिह्वा सूप रसं यथा ॥

-धम्मपद ५, ६ (६)

अर्थात् यदि विज्ञ पुरुष घां पलख हे जक पण्डितयागु सेवाय्
च्वंसां, वं याकनं हे धर्मयात थ्वीका काई, गये म्ये कयेयागु
सबाः तत्कालं थ्वीका काइगु खः । वसपोल भन्तेबा नं अथे
अथे हे थ्व उपासकप्रति अत्यन्त चित्त स्वाःथं अनुभव जुल ।

पुब्बे व सन्निवासेन पच्चुप्पन्नः हि तेनवाः ।

एवं तं जायते पेमं उप्पलं व यथोदके ॥

धकाः धवातथे गुगु न्हापायागु संस्कारद्वारा स्वंगु ख्वाः खनेवं
हे यः, मयः गुघं भाव दना वये यःगु जुयां च्वन । व न्हुहा उपा-
सक सप्तरत्न प्रति भन्तेया चित्त स्वाःसां वसपोलं उह्य उपा-
सकयात काचाक्क ज्वने ज्यूगु मखु । कारण सप्तरत्न छह्य,
व आचार्यया कायमचा । उगु समय धाःसा गुरुजुपिनि स्थविर-
वादी धर्मया महत्व मथुयाः भिक्षुपिं घाल धाय्ब भचा हीनगु
भावं खना च्वनीगुलिं गुरुजुपिनि जहान परिवारपिं भिक्षुपिंथाय्

बनीगु साप हे मयः । तसर्थ सप्तरत्न उपासक न वसपोलयाथाय
 बनिबले जहान परिवारं मुनां मसीक खुयाः खुयाः बनीगु जुया-
 च्वन । गुबलें गुबलें सप्तरत्न उपासक वसपोल भन्तेयाथाय
 बना च्वनीगु अवस्थाय थःगु छ्येंया जहान परिवारपि किण्डोल
 बिहारे हे छेके वःगु पाःलात कि सप्तरत्नया मुलाः मुलाः घ्या-
 कुने धिकुने तकं नं च्वं ज्वी माःगु जुयाच्वन । अकें वसपोल
 भन्ते नाप गनं चाची ह्य वंसां छ्यें जहानपि सुं नापलाइ
 धका म्हे ज्यू मदय्क धन्दा कया ज्वीगु । छको वसपोल सप्त-
 रत्न नाप व्वनाः स्वयंभू गः चाह्य बिज्यागु । सप्तरत्नं थःगु
 छ्येंया जहानपि स्वयंभू च्वे पूजा यानाः पाखां कुहाँ बयाच्वंगु
 खन । अले भन्तेयात ह्य मस्यू थें वह यानाः छले लिचिलाः
 वन । वसपोल भन्तेयाजक थःगु लं लिनाः याकचा हे किण्डोल
 बिहारे सरासर बिज्याये माल । थुगु प्रकारं मुलाः मुलाः नं
 व उपासक वसपोलया उपदेश न्यनेत बयाबं च्वन । प्रज्ञानन्द
 भन्ते नाप च्वनाः तस्वीर काय्गु इच्छा जुयाः सप्तरत्नं वसपोल
 नाप च्वनाः तस्वीर काल तर थुगु तस्वीर गनं व्वय् धाःसा
 छाःगु मखु । अकें बलम्बूई नं सारा अनया उपासक उपासिकापि
 नाप वसपोल भन्तेयागु तस्वीर कायेगु सारा बन्दोबस्त सप्त-
 रत्नं थःम्हं यानाः नं फोटो काय्तः थः छह्य मच्वंगु
 जुयाच्वन । कारण सप्तरत्न जूलसां बया मां बीपिनि साप हे
 यःह्य पुत्र छः । बया मां बीम्हं सिन धाय् व मप्तरत्नयात
 भिक्षुपि नाप संगत याकीगु असम्भव । थुखे सप्तरत्न उपासक
 धाःसा प्रज्ञानन्द भन्तेयागु अनित्य, दुःख अनात्मा व पञ्चउपा-

दान स्कन्धया विषये गंभीर धर्मोपदेश न्यनाः गृहस्थ जुयां
 च्वनेगु इच्छा नापं मदय्का च्वने धुंकूहा युवक खः । अकें थ्व
 युवक गुभाजुया मचां मन हिक्की धकाः वसपोल भन्तेया साप
 हे मने धन्दा । कारण वसपोलया धाःसा याकनं याकनं हे बुद्ध
 शासन रक्षाया निम्ति किन्याहा भिक्षुपि नि दय्के हथाय् चाया
 च्वंगु खः । अकें थ्व नव श्रद्धालु उपासकयात गथे याःसा चित्त
 क्वातुका तय् फंगु खः अजा अजागु वत त्वःत्वःगु शिक्षा
 उपदेश याना बिज्याना च्वन । धाःधागु सफूत स्वयत्त बिया
 छोय्गु याना बिज्याना च्वन । बसपोल सप्तरत्नया चित्तया
 दृढताया परीक्षा नं यानां च्वना बिज्यात ।

किण्डोल विहारे च्वनाः वसपोलं येँ, यल, बलम्बु,
 केपुलिचा भोते तक बिज्यानाः धर्मोपदेश यायां थुगु बुद्धशासनं
 उपासकोपासिकापिनिगु संख्या बृद्धियायां, नव श्रद्धालु उपास-
 कतय् अऊ उपो थ्व स्थविरवादी धर्म आकर्षित यायां च्वना
 बिज्याना च्वंगु हे खः । नेपाले लिपा शुक्रराज शास्त्रीपिनिगु
 पर्व पिहाँ वल । छन्हुया दिने बसपोल* प्रज्ञानन्द भन्ते च्वना
 बिज्यागु किण्डोल विहारे दुने कोठाय् सुब्बा ब्रम्हु छह्य निहा
 पुलिसत ब्वनाः दुहाँ वल । अले नमस्ते यानाः छथाय् फेतुत ।
 अले खँ बुद्धेयाय् थेँ यानाः बसपोलनाप निम्न बमोजिम
 छलफल यातः-

सुब्बाः- छःपिं छायाँ आमथे पीतवस्त्रं पुनाः भिक्षु जुयागु ?

भन्तेः- थ्व दुःखमय संसारं मुक्त जुया वनेगु कामना यानाः
 गृहत्याग वानागु खः ।

सुब्बा:- छःपि भिक्षु जुयागु गुलि दत्त ? गन जुयागु ?

भन्ते:- ने. सं. १०५२ स अरकने भिक्षु जुयागु खः ।

सुब्बा:- छपिसं छु छु ब्वने धुन ?

भन्ते:- जि मेमेगु ता आपा: ब्वना तयागु मदु । भगवान् बुद्धया धर्मं त्रिपिटक, पाली भाषा आदि हे जक ब्वना च्वना ।

सुब्बा:- छपिनिगु सिद्धान्त छु ? छुकेयाय धर्म, छुकेयाय पाप धाइ ?

भन्ते:- भगवान् बुद्धयागु सिद्धान्त कर्मवाद खः । (वसपोल भन्ते नं मनू स्वया: भगवान् बुद्धयागु धर्मं विभज्ज-वादी नं खः धका धया च्वना मबिज्या: ।) शील नियम पालन यायेगु हे धर्म खः, शील पालन मयायेगु हे पाप खः । यादिसं वपते बीजं, तादिसं हरते फलं- थम्हं गजागजागु पुसा पित्त अजाअजागु हे फल सई, ध्रुव हे जिगु विश्वास खः ।

थुजागु प्रकारं छलफल ज्वी धुका: व हे सुब्बां धयातिनि भन्ते नं सिल, व मनू दर्वार स्कूले ब्वना बसेयाह्य पासो नं खः धका । लिपा सरकारयागु हुकुम बमोजिम जिमिसं ज्या यायेमा:, छु याये धाधां वसपोलयाथाय् दक्को सफूत सिंहदरवारे यँके माल धयाहल । उगु बखते वसपोलया कोठाय् धम्मालोक भन्तेया सफूत नं दुगु खः । धम्मालोक भन्ते धा:सा छुं कारणं भारत पासे हे बिज्याना च्वंगु समय लानाच्चन । अकें सन्दु बाकस खोलेया धाबले वसपोलयाके

ताचा मदुगु नं खः । अकें ताचा मदु धका वसपोलं लिसः बीवं
 पुलिसतयत् अहे यानाः चुपि ताःफोः ल्येंथनाः अन दुने च्वंगु
 सफूत फूकं लिकाल । नापं धम्मालोक भन्तेयागु गुलिखे चिट्ठी
 पत्रत नं कलेकाः कले पिहां वल । धम्मालोक भन्तेयाके भारते
 गान्धीजुयागु आन्दोलन सम्बन्धी चिट्ठी पत्रत नं दु धाःगु न्यना
 तःगुजुयाः वसपोलं चीवरं तोपुनाः तोपुनाः कलेकाः कले चिट्ठी
 पत्र थम्हं सुचुकाः चोफा वनेगु त्वह ततं ल्युनेपाखे बाँछ्बय्
 यंका बिज्यात । निपा सुब्बा ब्रम्हु न सफू व्वया तःगु दराज
 नं स्यंके त्यांगु खः । निगू प्यंगू सफूत सन्दु बाकसे च्वंगु नमुना
 या रूपं व दराजे व्वया तःगु खः, भेगु छुं मदु धकाः सुब्बायात
 चित्त बुछे यानाः स्यंके मव्यू । थुगु प्रकारं धम्मालोक भन्तेयागु
 सफूत व वसपोलयागु थःगु हे सफू नं सकतां पुलिसतयत्
 कुविकाः सुब्बां ज्वना वन । वसपोलं “जिनं वये माःला कि
 छु ?” धका न्यमा बिज्याबले बय् मवय् छपिनिगु खुशी धका
 धाधां पिहांवन । थःपिनिगु सफूत सकतां ज्वना वंगुलि
 सिंहदरबारे छको वहे वने का धका वसपोलया ठीक ठाक
 यानाः बिहारे तालं गोया च्वना बिज्याबले अन हे बया च्वंह्य
 उपासक छहसैं लिंगना बिल । नापं— ‘हूलमा ज्यू जोगाउन्,
 अनिकालमा बीउ वचाउन्’ धयागु पवंते उखान नं न्यंकल ।
 खःला खः धकाः बिचाः यानाः वसपोलं पलाः लिसाला
 बिज्यात । लिपा खँ बुछेजुल—व सुब्बा किण्डोल बिहारे वःबले
 किण्डोल बिहारया पिनेपिनं पुलिसतसैं घरेयाका तिनि दुहां
 वःह्य खनी । अकें मनूतसैं व भिक्षु याकनं बिस्म्यंवंसा भि ज्वी

धाडपि । गुलिस्यां आःयात जूसां व भिस् अन विहारे मच्चंमे
 गनं सुला च्वंसा ठीक ज्वी धाडपि । नाना मनूतसें नाना
 प्रकारं खँ ह्जानाजुल । अथे नं वसपोल भन्तेया मती
 न्ह्यामस्यां न्ह्यागु धाःसां ग्याय्माःगु ज्या छुं याता तयागु मदु
 धयागु विश्वासे किण्डोल विहारे हे च्वना च्वना बिज्यात ।
 आपालं दि बिते ज्वी धुंकाः लिपा सिंहदरवारं सिपाही छह्य
 वयाः छिमिगु सफू का वा धका खवर व्यू वल । थ्व किताब
 का वनेगु खँ नं विभिन्न मनुखं विभिन्न शंका यात । किताब
 का वा धका सःताः वनेवं कुना तद्गु जक मखुला धयागु प्रवल
 शंका पिब्वया च्वन । अथे नं वसपोलं जुजुगु ज्वी, किताब का
 वा, धाःगु काहे वने धकाः मरूत्वाले च्वंहा हस्ती रत्न उपासक
 छह्य व यले इलाननी च्वंहा मुमंगल श्रामणेर छह्य नापं
 निह्य पासा व्वनाः सिंहदरवारं बनाः सफू का बिज्यात ।
 मुमंगल श्रामणेर व्वनाः वसपोल भन्ते सिंहदरवारं दुने दुहां
 बिज्यानाः वल्लवल्ल सम्बन्धित मनू नापलानाः वसपोलपिन्त
 सफू तयातःगु थासे व्वना यंकल । अन बिज्याबले धर्मभक्त,
 गंगालाजपि प्यह्य न्याह्य मातं कोठाय् थरू कोरू फांगां त्वपुयाः
 उखें थुखें ग्वारा तुला च्वंगु खंका बिज्यात । इपि खं बले
 वसपोलया ह्य हे पीमे वल, नुगले करुणा जायावल । मिखाय्
 ख्वबि लः नः धायावल । वसपोलपिन्त अनं च्वते थत व्वना
 यंकल । अन कोठाय् प्रशस्त सफूत कोठा जाय्क तयातल ।
 थःपिनिगु सफू ल्यया काः धका धाःगुलि वसपोलपि निह्हेसिनं
 थःपिनिगु किताब ल्यया काय् फका ल्ययाः तःग्वगु थल छगले

तयाः मफू मफू निम्हेसिनं लःलः यानाः सिंहदरवार ढोकां पिने
हस्ती रत्न उपासक च्वंथाय् तक्क थ्यंकः हुया बिज्यात । पिने
ढोकाय् पिया च्वेह्य हस्ति रत्न उपासकया ला वसपोलपि
लिवाय् धुंका नं थ्यंकः मवःगुलि म्हे ज्यू हे मदय्का च्वने
धुंकूगु । छायाःसा वसपोलपि सिंहदरवारया ढोकां पिहां
बिज्याबले निभाःद्यो बी धुंकल । अनं भरिया छह्य हस्ति रत्नं
माला बिल । वैंत हे सफू कुबीकाः वसपोल पि बहनी र्यूंसे
च्वंकाः किण्डोल विहारे थ्यंकः बिज्यात । किण्डोल विहारे
च्वंपि सकसियां छको तःहाकेक कामु लंकः कसुका तल ।

शिष्यपिन्त प्रबज्याः—

थुलि तकया अवस्थाया दुने वसपोलया धर्मोपदेश
न्यना सप्तरत्न उपासक जक भिक्षु ज्वीत तयार जुया च्वंगु
मखु, बलम्बुया निकुसि उपासक (लिपा चुल्ल पन्थ भिक्षु) व
येंयाह्य हारां उपासक (लिपा भिक्षु महापन्थ) पिनं बौद्ध धर्म
प्रवजित ज्वीत ठीक जुया च्वने धुंकूगु खः । हाकनं भोजपुरया
लक्ष्मी माया उपासिकां नं थ्व धर्म अति हे श्रद्धा क्यनाः थः
काय् कसाहाचा (लिपा अगगधम्म श्रामणेर) यात नं प्रवजित
यानाः त्रिपिटकया अध्ययन याकेया निनि वसपोल याथाय्
जिम्मा बियातःगु नं दु । थुलिमद्वि प्रबज्याया अभिलाषा याना
च्वंपि उपासक पिन्त ताउत अथें पीका तय्गु ठीक मनयाः
वसपोल सप्तरत्न उपासक नाप थुकेया बिषय गल्लाह यानाः
स्वया विज्यात । सप्तरत्नया विचाः नं याकनं हे वनेगु ठीक
ज्वी धयागु जुसेलि निकुसि, हारां व लक्ष्मी माया उपासिकापि

नाप नं छलफल यांनाः याकनं हे कुशीनगरे वनाः प्रबज्या बीगु
 लें निधो यांना बिज्यात । सकसितं राहदानी कायगु ज्या
 सप्तरत्न उपासकं जिम्माकाल । अले बसपोल नापं सकलें नापं
 पिहां वन कि अनेक बाधा, अडचन समस्या बय् फुगुलि
 वसपोल भन्ते छह्य नि ह्तापासावक पिहां वनाः भिमफेदी पिया
 व्वं बिज्यात । सप्तरत्न, निकुसि, हारां व कसाहाचापि गढी पुला
 मवतले वसपोलया तच्चतं हे धन्दा कयाः पहाड च्वेजक मिस्त्रा
 हे त्यानुसे च्वंक मिस्त्रा ब्वयाः स्वया च्वना बिज्यात । लिषा
 कन्हेखुनु इपि गढी पुला पाख व्वहां वःगु खेंसेलितिनि
 वसपोलया मनमिन याउँसे च्वंका बिज्यात । अले इपि अन
 ध्यंकाः इपि प्यम्हं शिष्यपि ब्वनाः वसपोल कुशीनगरे चन्द्रमणि
 गुरूपाथाय् बिज्यात । थन कसाहाचा छह्य त्यंकाः बांकी
 स्वम्हेसितं स्थविरवादी बुद्ध शासने श्रामणेरे यांना बिज्यात ।
 अले सप्तरत्नया बुद्धघोष, निकुसिया चुल्लपन्थ व हारांया
 महापन्थ धकाः न्हु नामकरण नं यांना बिज्यागु जुल । अनं
 बुद्धघोषयात बर्मा छोयाः विद्या व्वंके छोयगु निर्मित चन्द्रमणि
 गुरूयाके अनुमति कयाः वसपोल बुद्धघोषयात नं ब्वनाः
 सारनाथे बिज्यात । थन बनारसे थःम्हें ह्तापा च्वया तयागु
 परित्राणया सफूयात धम्मालोक भन्तेयागु सहायता कयाः
 छापेयांना बिज्यात ।

अनं वसपोल कलकत्ता वनाः मणिहर्ष साहुया कोठी
 च्वं बिज्यात । थन ध्यंकाः मणिहर्ष साहुया सहायता कयाः
 बर्माय् च्वंपिन्त नं चिठी छोयाः मागु तक्क प्रबन्ध फुक मिले

यानाः बुद्धघोष भ्रामणेरे छम्हेसित जहाजं बर्माय् छोया बिज्यात । बुद्धघोष भ्रामणेरे बर्मा ध्यन धयागु समाचार ध्यसैलि वसपोल (कसाहाचा) यात व्वनाः चटग्राम, काक्स बजार जुजुं रामुपातलि विहारे ध्यंकः बिज्यात । लिपा समाचार न्यने दत कि बुद्धघोषया दाजुपि भन्ते खनाः तच्चतं तंचायाः नापजक लासा छु छु जक याये धका तकं जुया व्वन हैं । बुद्धघोषया दाजुपि कलकत्ता ध्यंक हे बयाः बुद्धघोष सह प्रज्ञानन्द भन्तेपिन्त माः वेगु धका धाःगु हैं । बुद्धघोषला बर्मा वने धुंकल धयागु समाचार न्यनाः उखेतुं लिहां वन हैं । बुद्धघोष भ्रामणेरेया छयेंया जहानपि गुलिखे लिपातक नं थःपिनि काय्मचा छम्हेसित प्रज्ञानन्द भन्ते नं भिक्षु यानाबिल धकाः वसपोल खनाः यक्कों हे तंम्वेका च्वंगु खः । लिपा बुद्धघोष भन्तेनं हे बर्मायागु बौद्धतय् जीवनी व बुद्ध धर्मप्रति जनताया श्रद्धा, आस्था व त्यागयात कयाः बराबर चिट्ठी पत्र छयें छोया हसैलि भिक्षु भाव धयागु दुर्लभगु महोत्तमगु सम्पत्ति खः धयागु खँ धवीकाः वसपोल प्रति द्वेष भाव यायेगु त्वता न्यूगु जुल ।

मचायात भ्रामणेरेखः—

रामुपातलि विहारे बयाः निला प्यला ति दय्काः थःम्हं नापं व्वना हयाह्य मचा कसाहाचायात नं अगगधम्म धयागु नामं भ्रामणेरे यानाः थः नापं तुं तयाः विद्याध्ययन याका तया बिज्यात । लिपा अगगधम्मयात वसपोलं रामुपातली व्वना यंकल धयागु खँ सुनां भोजपुरे मचाया अनुयात चिट्ठी

छोया बिल रें, बया अबुम्हं वसपोलयात अगधम्मयात तुक्कन्त
लित्त व्वना हि धक्का पी छोया हल ।

पुस्तक प्रकाशने प्रयासः—

वसपोल अन ध्यंकः बिज्यागु हे सालं रामुपातलिया
उपासिका आसन्दायात प्रकाशिकाय् नां तया बुद्ध सं. २४८४
(बि. सं. १९९७ स) कलकत्ता बिज्यानाः धातुभेदामुपस्सना
धयागु ह्मापा रामुपातली हे च्वनाः च्वया बिज्यागु सफू छापे-
याना ह्या बिज्यात । ध्व किताब छापे याका बिज्याबलेनं
महाप्रज्ञा भन्ते नं संशोधन याना बिज्यागु लः । बु. सं. २४८४
स बुद्धोपदेश सकूनं प्रकाशिका आसन्दाया नामं छापेयाका
बिज्यात । कलकत्ताम् वसपोल सफू छापे यायगु ज्याय् बराबर
बिज्याय्गु याना च्वन ।

बु. सं. २४८५ अर्थात् बि. सं. १९९८ स, गुबले
वसपोलं बिशुद्धिज्ञान दर्शन सफू छापेयाकेत कलकत्ताय् बिज्याना
च्वंगु लः, उगु वसते द्वितीय विश्व युद्ध शुरू जुया च्वंगु ई जुयाः
सकलें कलकत्तावासी त थःगु छ्यें हे तोताः तोताः बिस्सू बने
च्वन । याकनं हे युद्ध कलकत्ता तकं ध्यंकः वई धयागु हल्ला
जुया च्वंगु ध्व समय नं वसपोल छफुति हे मग्ग्यासे थःगु जीवन-
यात वास्ता हे मयासे बुद्ध शासन उन्नति वृद्धिया निम्ति बिशुद्धि
ज्ञान दर्शन सफू छापे याकेत कलकत्ताय् पिया हे च्वना
बिज्यात । विश्व युद्ध चर्के जुजुं सिंगापुरे तक जापानीतमें बम
कय्क वःगु अवस्थाय् कलकत्ताया प्रेसवालां थःगु प्रेस हे ल्हयाः
बिस्सू बनेगु ज्या याना हल । छगः चिकिचा गोगु प्रेस व छह्य

मचाह्य कम्पोजिटर छह्य जक शुक्ल प्रेसे ल्योदनिगु जूसां व
मचायात हेकाः हेकाः हयासं हयासं चाह्लि मघासे कम्पोजबाके
बियाः कम्पोज सिधय्का सफू छापे याकाः ज्वना बनां तुं तोता
बिज्यात । खः, ध्व हलकुलगु समय जुयाः प्रुफ बांलाक स्वया
ज्वने मलाःगुलि सफू थम्हं धयाथे छापे याके वसपोलया
मखन । ध्व सफूया प्रकाशनया निम्ति उपासिका यागु स्वीकृति
कयाः रामुपातलिया ह्नामाखायी उपासिका यागु नां तयाः सफू
छापे याका बिज्यागु खः ।

नेपाल आगमनया क्रमेः—

वसपोल रामुपातली थ्यना दत्या निदंति हे ज्वना
बिज्याय् मालानिवं द्वितीय विश्व युद्ध युलि भयानक रूपं चर्कें
जुया वल कि ध्व युद्धे बर्मा देशयात शत्रुं त्याका कयाः नं
वसपोलपि ज्वना बिज्याथासं करीव जहाजं वाह्लितिया ले
अर्थात् मौंदो धयाथाय् थासे ध्यंक शत्रु त ध्यंक वैगु जुल धयागु
हल्सा ध्यंकः वल । थये शत्रुं बर्मायात त्याकाः वय् धुकल
धयागु खवर न्यनाः नवारवानी धाथाय् हिन्दु मुस्मांत घनघोर
ज्बीक त्वापु जूथें मौंदो व वुसिताउँ धयाथाय् च्क्पि अर्कनीज
तय्त मुस्मांतसें त्वापु बानाः धुमधामं अत्याचार यानाः नाश
याना विल । गुलि गुलि बिस्यू वनेफूपि अर्कनीज त जक अनं
बिस्यू वयाः भारतया दिनाजपुर नाछिपुर घैथाय् वयाः शरण
वया ज्वन । ध्व समाचार न्यनाः वसपोलया मती रामुपातली
ध्यंक नं मुस्मांतसें हमला या वय्फु धयागु शंका दनावल ।
अर्के करपिनिमचा अगधम्मयात थःगु जिम्माय् कयातया

बिज्याहु वसपोलया ध्व अशान्ति ज्वीफुगु थासे च्वनां ठीक
 ज्वीमेखु बैंगु मती ल्बीकाः वसपोल नेपाले हे वने मालि धयागु
 बिचारं गुंता गांता दक्को कसे यानाः रामुपातलिया बिहारं
 पिह्ना बिज्यायेत ठीक याना बिज्यावले वसपोलयाथाय् च्वना
 च्वं पि मचातमें त्वायापिन्त खबर न्यूवन थें रामुपातलिया
 दातापिसं बयाः वसपोल पिन्त लिगें वल । तोताः छोया महः ।
 दातापिनि बिचार खः वयकपिनि न्हाथाय् हे वंसां वसपोल
 भन्तेयात नं नापं नापं च्वना यंकेगु । अकें अयें च्यान्हु किन्हुया
 समय व्यतीत जुयावन । तर अगधम्म छह्ना थःगु साथे दुगु व
 अगधम्मया बोम्हं ह्नापा हे थः मचायात आम्कन तयेगु मखु,
 नेपाले च्वना ह्या बिज्याहुं धका अन्नसन्न भावं चिट्ठी चोया
 ह्या तःगु जुया निम्ति वसपोलयात व मचाहु श्रामणेरयात छुं
 ज्वीवा भयं हे रामुपातली च्वनाच्वने मछुल । वसपोल थः हे
 याकःचा अक जूगुसाला दातापिसं च्वना यंकूथाय् वना च्वनेगु
 नं बिचार दुगु खः । कारण दातापिनिगु वसपोलया उपरे दक्को
 यक्को हे गुणोपकार दुगु जुया निम्ति वयकपिन्त चित्ते सुख
 मद्देगु ज्याथाय् वसपोल यात छति हे मयः । तर व मचा
 अगधम्मयात च्वनाः थन च्वनां धाःला वसपोलयात भि ज्वी
 थें मताल । अके दातापिसं मसीक विस्सुं सां वयेमाली धकाः
 गुंता कसेयानाः पिह्ना वयेत वसपोलपि स्वाने फुसे नं ध्यान,
 हाकनं दातापिसं सीकाः वसपोलपिन्त छ्वेमख भ्रका पंवल ।
 अनया दातापिन्त उपासकोपासिकापिन्त अगधम्मया कारणं
 अक वने माःगु खः धका सकतां खँ ध्वाथीक वसपोल कना

बिज्यात । अवे नं मचाह्मं छम्हेलित जक होःसाः स्वयाः निपा
 छोयाबिहगु आः ला जहाजे च्वने हे मफंगु खँ म्हायनाः नं
 वसपोलयात लित छाया हयेगु खँ माने मजू । अवे जुसँलि
 अगधम्मयात सन्तोषजक यायेत जूसां बन्दरगाहेतक बने ।
 लिपा जहाज हे मदुसा बहे खँ मचायात चित्त बुके यानाः
 लित हये घकाः खँ ह्वाना बिज्यासँलि उगु बहते जहाज उखे-
 पाखे ह हे महःगु खँ वाँलाक स्यूपि अनया दातापिसं वसपोलपि
 जहाजघाट तक वनाः लिहाँ बिज्याई मखा घका मती ल्वीकाः
 वसपोलपिनिगु साथे प्यह्य न्याह्य ल्यायह्यचापिनं पासा छोया
 हल । अनं वनाः काक्स बजारे ध्योबले नं वसपोलपिन्त वनाः
 थुजागु ग्यानापुगु समयेले पिहाँ बिज्यायगु ठीक मनः घका
 जिद्दि हे यानाः वसपोलपिन्त अनया बिहारे तुं लित व्वना
 यंकल । अकें चच्छि वसपोलपि काक्स बजारया बिहारे तुं
 च्वना बिज्याये माल । अनं नं रामुपातलीयें सकलें उपासको-
 पासिकापिन्त सम्हे बुके यानाः बन्दरगाहले ध्यंक बिज्यात ।
 अवसरयागु खँ खः वसपोलपि बन्दरगाहले नं ध्यंक बिज्यात,
 जहाज छगः नं ध्यावक दिके हल । च्यान्हु फिन्हु बाछितकं
 दिके महःगु जहाज थुवले त्वाक्क दिकः हःगुलि जहाजे च्वनेत
 तच्चतं हे भीड जुया च्वन । वसपोल घाःसा सय् सय् तातां
 थःगु गुन्ता थम्हं हे ज्वनाः जहाजे वय् यंका बिज्यात । अग-
 धम्मयात नँ हथासं व्वनाः वसपोल नं जहाजे च्वं बिज्यात ।
 अले वसपोल नापं लित व्वना हयेत पासा छोया हःपि रामु-
 पातलीया उपासकतये मचातय्त वसपोलपि जहाजे च्वनाः
 बिज्यागु खँ रामुपातली दातापि सकसितें कनाबीगु आक्क

याना बिज्याय् हे सिमधव जहाज न्याकल । व मचात आतां स्वया च्वने माल ।

व जहाजे गुप्तचरत यको च्वना च्वंगु दया च्वन ।
वर्मापाखे युद्ध जुया च्वंगु निम्ति जांचबुक् यायेत इपि गुप्तचरत
तयातःगु जुया च्वन । इमिसँ अगधम्म भ्रामणेरयात च्वना
यंकाः छथाय् अलग तयाः अनेक प्रकारं हेकाः छिपि गनं
वयापि ? गन वने त्यनापि ?? छु ज्याय् वने त्यनापि,
छिमि मालताल छु छु दु धका अनेक तनेक खँ कुत्तु कुलाः
न्यना च्वन । वसपोल भन्तेया अगधम्म गन वन धका माः
बिज्यावले थये छल्लेलिकक तयाः गुप्तचरतसँ मचायात न्यनां
च्वंगु खना बिज्यात । वसपोल ग्याय् माःगु छु कसूर याना
बिज्यागु मदुगुलि थुखेपाखे उस्त बास्ता तया विमज्याः । लिपा
वसपोल भन्तेयाके नं खँ थानाः न्योबले वसपोल मनूत ह्यसीकाः
छगू निगू मात्र खँ ह्यानाः कोछिना बिज्यात । थये इमी शंका
दको सकलें मनूतय्के न्यनीगु जुया च्वन । कथहँने जहाज
चटग्रामे बन्दरगाहले दिके हल । थन नं ह्यापायापि जहाजे
च्वना वःपि गुप्तचरतसँ थः शंका दुपिनिगु नां कनाः माःगु खँ
व्याकातय् धुकल थें थन नं वसपोल यागु मालताल च्वः फुकं
छता छता दतले खोले यानाः बांलाक जांचे याना स्वया च्वन ।
वसपोलयाके कसूर छु दुगु मखु । वसपोलया पासे दुगु जापानी,
जर्मनी, रूसी, चिनिया आदि फुकक जातिया पिनिगु नं छयां
छगः छगः जक तयाः छापे याना तःगु तःपागु तस्वीर छपाः
इपि जांचकीतसँ कया नित मय्यु । वसपोल थुके छु च्यूताः नं

तथा बिमज्या । वसपोल भन्ते अनं तप्यंक हे चटग्राम शहरे
 अग्रमहापण्डित धम्मवंश महास्थविरया विहारे च्चं बिज्यात ।
 लिबा अगगधम्म श्रामणेरयात त्रिपिटकया विशेष अध्ययन मदुवं
 नेपाले लित च्चवना यंकल धाय्व च्च मच्चा गृह जंजाले क्यनाः
 नेपाले धर्म प्रचार याइह्य छह्य भिक्षुयागु संख्या पाः ज्जीगु
 धयागु मती ल्वीकाः वसपोल भन्ते नं अगगधम्मयात अन हे
 चटग्रामे गामे च्चंगु कर्तला विहारे यंकाः नेपाले यले च्चंह्य
 सुमना ज्योति भिक्षुयागु जिम्मा बियाः अन विहारया नायक
 महास्थविर भन्तेयात प्रार्थना यानाः वसपोल भन्ते नेपालं
 चटग्रामे लिहां मबिज्यातले अन हे विहारे तथाः विद्या बांलाक
 स्यनेकने याना तयेगु बन्दोबस्त मिले याना बिज्यात । थुलि
 बन्दोबस्त यानाः माःगु हेर विचार यायेया निम्ति नेपाली
 सुमना ज्योति भिक्षुयात लः ल्हाणा अगगधम्म श्रामणेरयात
 माःमाःगु सामान सकतां पुरेयानाः वसपोल छह्य जक चटग्राम
 शहरे तुं लिहां बिज्यात । अनं वसपोल रेले च्चवनाः कलकत्ता
 बिज्यानाः भाजुरत्न साहुया कोठी छुं दिन च्चवना बिज्यात ।
 कलकत्ताय् निन्हु पेन्हु च्चवनाः वसपोल कालिम्पोगे बयाः भाजु-
 रत्न साहुया पुस्तकालयले च्चवना बिज्यात । उगु अवस्थाय्
 भाजुरत्न साहुयागु सहायतां महाप्रज्ञा भिक्षुं कालिम्पोगे त्रिपाइ
 डांढाय् प्रज्ञाचैत्य महाविहार छगू दयेकाः कालिम्पोगे स्थविर-
 वादी बुद्ध धर्मया प्रचार याना च्चवना बिज्याय् थुंकूगु सः ।
 अकें प्रज्ञानन्द भन्ते नं बरोबर महाप्रज्ञा भन्तेया विहारे बनेगु
 याना बिज्यात । अन च्चं जोःछिया भाजुरत्न साहु व साहुनी-

पिसं वसपोलयात् बर्मा बिज्याह्य भन्ते धका लाःलाःगु
 नके मज्जूगु खें बिचारयानाः ह्लियं रहरबयें, जा, तरकारी,
 अचार तथाः भोजन याका तःगु जुयाच्वन । थुगु भोजन
 वसपोल गरमगु शरीरह्य जुःया फन गर्मी बढेजुया कं कं नसा
 नये मफया वन । वसपोलया ह्लि जाकि चकंछि जाया भोजन
 भपीत नं तसकं थाकुया वन । थुबले अमृतानन्द भन्तेनं नेपाले
 धर्मप्रचार कार्यं याना बिज्याना च्वंगु खः । अमृतानन्द भन्तेनं
 वसपोलयात् नेपाले तानसेने बिज्यानाः वर्षावास च्वं बिज्यासा
 वेश ज्वी धका पी च्वया ह्या बिज्यात् । लिपाः अमृतानन्द
 भन्ते स्वयं धर्म प्रचार सम्बन्धी बिभिन्न ज्या ज्वनाः कालि-
 म्पोगे हे ध्यंकः बिज्यात् । अन वसपोल भन्तेयात् नापलायवं,
 अमृतानन्द भन्तेनं कुशल वार्ता याना बिज्याय् धुंकाः जुजु
 मिलिन्दं नागसेन भन्तेयागु बुद्धि व बिद्वत्ताया परीक्षार्थं अनेक
 प्रश्न न्योथे वसपोलयाके अमृतानन्द भन्ते नं वार्ताया
 सिलसिलाय् हे मेण्डक प्रश्न थे जागु निगू प्यंगू प्रश्न न्यना
 बिज्यात् । न्यंको प्रश्नया लिसः वसपोलं बिया बिज्यासॅलि
 वसपोल भन्तेया मने प्रज्ञानन्द भन्ते नं त्रिपिटकया अध्ययन
 याना बिज्यागु जा दु खनी धका मने च्वन ज्वी, हाकनं तानसेने
 बिज्यानाः वर्षावास च्वं बिज्याम्त अनुरोध याना बिज्यात् ।
 प्रज्ञानन्द भन्ते बिज्याय्गु वन मडुसा अमृतानन्द भन्ते स्वयं
 जूसां अन मबंसे मगात धका आग्रह याना बिज्यात् । प्रज्ञानन्द
 भन्तेयाके मेण्डक प्रश्नयें जाःगु प्रश्न न्योबले वसपोलवात काका
 कुकु धायेके धयागु भावं अमृतानन्द भन्ते नं न्यना बिज्यागु

मल्लु बल्कि विनय पूर्वक हे न्यना बिज्यागु लः । उमेरे जेष्ठहं
 भिक्षुयात कनिष्ठह्य भिक्षुं आदर गौरव तयेमाःगु भिक्षुपिनिगु
 विनयया हे नियम जूगुलि अमृतानन्द भन्तेनं नं ध्वहे विनयया
 दुने च्वनाः हे जक प्रश्न न्योगु ज्वी घयागु खँ ला अथें नं स्पष्ट
 जू । अमृतानन्द भन्ते यागु आग्रह न्यनाः गुबले थुखे पाखे वने मनं-
 गुलि लें भचा न्यना न्यना हे जक तानसेने ध्यंकः वने माःगु जुयाः
 मने भचा सुखमत्ताःथे च्वंसां बहुकारी जुया च्वंहा अमृतानन्द
 भन्तेयात तानसेने वर्षावास च्वंवने माय्केगु नं वसपोलयात
 मयःगुलि वसपोलं म्हं मफुसां थःहे अन वर्षावास च्वं बिज्याय्गु
 खँया सहमति बिया बिज्यात । अमृतानन्द भन्तेनं तानसेनया
 दातापिन्त वसपोल भन्ते आम्कन वर्षावास च्वनेत बिज्याई
 घयागु सूचना छोया बिज्यात ज्वीमाः ।

तानसेने वर्षावास

तानसेने वर्षावास:-

कथहंनं वर्षावासया समय नं सतिकः वस । वसपोल तानसेन बिज्यायत थम्हं ज्वना बिज्यागु सफू सिफू भति भति ज्वना वने धकाः मत्ती तथाः चिकिष्वागोगु द्रुक्क बाकसे सफूत स्वथना बिज्याना च्वेवले महाप्रज्ञा भन्ते नं अन ध्येकः बिज्यात । अले महाप्रज्ञा भन्तेया नाप मेमेपि मनूतसें नं वसपोलयागु न्हाथाय् वंसां प्वः प्वः सफू ज्वना ज्वीगु बानि यात आलोचना याना तानसेने वर्षावास छ्गू च्वेनेत छ्गू निगू जक सफू ज्वना वंसा जिहं ज्यूनि धका क्वा क्वा यात । अथे नं सफू धयागु भिक्षुपिसं निगू प्यंगू ज्वना ज्वीत अल्छी चाय मज्यू धकाः मने तथाः महाप्रज्ञा भन्तेपिसं धाइ धयागु भयं आपाः सफूत ज्वने मछाःगुलि मजि मगाःगु प्यंगू न्यागू सफूत जक ज्वनाः वसपोल तानसेने वर्षावास च्वनेत तानसेन पाखे स्वयाः कालिम्पोंगं पिहाँ बिज्यात । नोतनवा तक वसपोल ह्वापा नं बिज्याय् नंगु जुयाः अन तक्कला घाउँक बिज्यात । अनं मनूतय्के न्यनाः न्यनाः भेरहवा जुजुं बुटवल प्यंकः बिज्यात । थन वसपोल रत्नमुनि साहुया छ्ये बास च्वना

बिज्यात । बुटबले वसपोलया तसाः धाय् माः ह्य हर्षं लानीपि न
 दुगु जुया च्वन । इमिसं वसपोलयात बांलाक बिचाः यानाः
 कोठा छकूती तये यंकल । बुटवल अथे हे नर्मीगु थाय् । बहनी
 जूलिसे गर्मी नं बढेजुया बल । उखे फय् पटक्क हे मसनाः
 कोठाय् गुम्से जुयाः बसपोलयात ला सासः कुनीबले थे सास
 ह्वाये नं थाकुया वःगु महशूस जुल । मने भचा ग्याना नं
 बल । वसपोलया प्रवजित जूसांनिसं गुजानु छगू बानि दुघाःसा
 शहरे गनं पिहां पाहां ज्वीत भिक्षा बनेगु व निमन्त्रणाय् बनेगु
 समयले बाहेक मेगु समयले पिहां वना चाह्य ज्वीगु चलन मदु ।
 प्रवजित जीवने उखें थुखें उच्छंखल जुयाः चाह्य ज्वीब मनू-
 तसं धाई, गिजे याई, नापं थःगु ब्रह्मचर्य पालने नं बाधा वय्फु
 धयागु वसपोलया बिचाः । तर उवले वसपोलयाके थ्व संसारे
 सुं मनूत नं पूर्ण रूपं निन्दा उपहासं बचे जुयाः च्वने फेमखु
 धयागु खें उलि मने मदं । खःजा बसपोलं हे अतुल उपासकया
 खें न्यनाः, बाखें ब्वनाः कविताया रूपे थ्व म्ये नं थःम्हं चिना-
 तया बिज्यागु दुगु खः । अथे नं थ्व खें वसपोलया मती दना
 मच्चं । छायाघाःसा धम्मपदेनं कनातःगु दुः-

पोराणमेतं अतुल ! नेतं अज्जतनामिव ।

निन्दति तुण्होमासीनं निन्दन्ति बहुभाणिनं

मितभाणिनमपि निन्दन्ति नत्थिलोके अनिन्दितो ॥

(धम्मपद २२७)

“हे अतुल ! छं बांलाक न्यनाका धकाः धम्मपदे च्वेयागु खें
 कनातःगु खः कि नों मबासे च्वेहा रेवत स्थविरयात नं, भतिचा-

जक खं ह्लाःह्य आनन्द स्थविरयात नं, आपाः खं ह्लाःह्य सारिपुत्रयात नं निन्दा याःपि दहेदु । थ्व लोके निन्दां बचे ज्वी फुपि सुं हे मदु ।” सकसितं मदय्क मगाःह्य सुयातं यो मयो मयाइह्य सूर्ययातनं मनुखं बेलाबखते निन्दा आलोचना यानां च्वं धासेलि वसपोल भन्ते जक निन्दा उपहास आलोचनां बचे ज्वी फंगु मखु । बुटबले नं बहनी कोठां पिहाँ मबिज्यागुलि हे वसपोलयात अति गरमी कय्काः तांन्वगुलि सासः कुथे ज्वीकाः वसपोलं व चा अथे” हे कष्टपूर्वक कटे याना बिज्याय माल । अकें उगु बखते थःके स्थानास्थान कौशल्यताया ज्ञान मदुनिगु हे खः धका वसपोलं धया बिज्याई ।

बुटबले चच्छि चाहिनाः वसपोल तानसेन वनिपि मेपि मनूत पासाथ्वयाः इपि नापंतुं कन्हेखुनु तानसेन पाखे बिज्यात । तानसेन शहर थ्यनेत अथे हे ब्वेछिति तापाकं थ्यंक वयाः तानसेनया उपासकोपासिकापिसं वसपोलयात लेस्व ववा च्वन । वसपोलयात खनेवं सकलें अन मुनाच्च्वंपि उपासकोपासिकापिसं वन्दना याःवल । थ्व स्वयाः अन ले” वयाच्च्वंपि ढाक्रेतसेन वसपोलयात उपासकपिसं याः याः थे” वन्दना याःवल । “असेवना च बालानं, पण्डिता नं च सेवना” धकाः मंगल सूत्रे धयातःथे” भिपिनिगु संगत याःसा हे जक मनू भिना वनीगु खः । मभिपिनिगु संगतं मनूत भिना वइगु मखु । वरु भिह्य मनू हे नं कुसंगत गुणं यानाः लिपा स्वमा वने यो । उपासकोपासिकापिनिगु संगतं यानाः तानसेने वनेत ले” वया च्वंपि ढाक्रेत भारी कुब्बीपि मनूतसें न भगवान बुद्धया भावकयात

बन्धना प्रणाम यानाः कृतार्थं ज्वी खन । अले तानसेनया उपा-
 सकोपासिकापि नाप कुशल वार्तादि ज्वी धुंका इपि नापं तु
 वसपोल तानसेने ध्यंकाः बिहारे च्वं बिज्यात । थन हे बुद्ध
 सम्बत २४८६ वि. सं. १६६६ या वर्षावास नं अधिष्ठान
 याना बिज्यात । बुद्धिलाल, बुद्धलक्ष्मी, तेजलक्ष्मी आदि सकल
 उपासकोपासिकापिसं वसपोल तानसेन बिज्याना च्वंतले हे
 दानप्रदानादि यानाः माःगु सकतां पुरे याना तल । वसपोलं नं
 बराबर धर्म देशना याना च्वना बिज्यात । तर कालिम्पोंगनिसें
 वसपोलयात गर्मी जुयाः नसा बांलाक कुहां मवंगुलि यानाः
 वसपोलं ताउति धर्मोपदेश याये मफया च्वंगु खः । तानसेनेनं
 वसपोलं बांलाक भोजन याये मफु । ककु प्वा हे चिकिचा
 प्वाःगुथे जुयाः भोजन यायेबले निगः निगःचा सिबे भोजन घुतुके
 हे छ्ये फुगु मखु । वसपोलयात अथे ह्य मफयाच्वंगु सीकाः
 बुद्धलक्ष्मी उपासिकां वासः छगू दय्काः दान याये हल । गुगु
 वासः नयेमात्रं वसपोलया कथुप्वाः ला पाइप चाय्का छबय्थे
 चालावनाः नसा नं नये ययावल । धर्मदेशना नं ह्यापा स्वयाः
 ताउत तक्क याये फत । छन्हुया दिने वसपोल बिहारे च्वनाः
 उपासकोपासिकापिन्त धर्मोपदेश याना च्वना बिज्याबले वसपो-
 लयात अनेक जटील प्रश्न न्यनाः हिहीमिही चाय्केया निम्ति
 अन च्वंहा शिक्षक छह्यसें धर्मया बिषय कयाः नाना रंगया
 छलफल याःवल । वसपोल भन्तेनं नं थ्व शिक्षक धर्मप्रति
 विशेष श्रद्धा व आस्या मदुह्य धका स्यूसां तवि नं भरनक थ्व
 शिक्षकया नं दृष्टि सुधार थ ज्वीमा धयागु आशां व शिक्षकयागु

बेकोगु चाचातूगु प्रश्न तय्गु लिसः धर्मानुरूप शान्त रूपं बिया विज्याना च्वन । अन्तिमे व शिक्षकं न्यन- कर्म धयागु दुला कि मद्दु ?

भन्ते:- कर्म धयागुजकं मदैला ? प्राणी मात्रयाके कर्म धयागु दु ।

शिक्षक:- कर्म धयागु छुयात धाई ? कर्म गुकथं बने ज्वी ?

भन्ते:- सुनानं भिगु याःसा भिगु कर्म धाई । मभिगु याःसा मभिगु कर्म धाई । थम्हं गजागजागु ज्या यात, अजा अजागु कर्म बने ज्वी ।

वसपोलं थुलि लिसः ब्रीमात्र नं व शिक्षकं वसपोल छह्य आदरणीय माननीय भिक्षु खः धयागु खँ भतिचा मात्र हे च्यूताः मतसे थःगु जवगु ल्लाः तप्यंकाः वसपोलया ख्वाले न्ह्योने थ्यंका यंकाः च्वनापचि बाला वाला संकाः चाचा हीका क्यनाः घालः “आः थुकि छु कर्म बने ज्वीले ? थये थ्व अंग्रेजी भाखः सः घकाः तघं छह्य थ्व शिक्षकं वसपोलयात अगौरव अनादरक्यनाः प्रश्न न्योसां वसपोलं चित्त मस्यंकुसे मान - उपमान, निन्दा-प्रशंसायात त्याके मफुतले चित्त आनन्द ज्वी मखु धयागु खँ लुमंका वसपोल मुसुमुसुं तुं ह्लिला च्वना बिज्यात । धम्मपदे धयातःगु नं दु:-

“अक्कोच्छि मं अबधि मं अजिनि मं अहासि मे ।

ये च त उपनह्यन्ति वेरं तेसं न सम्मति ॥”

- धम्मपद १,३ (३)

अर्थ:- जितः वोःबिल, जितः दाल, जितः त्याकल, जिगु लुटे
याना काल धका गुह्यसिनं मतीतया च्वनी, उह्यसिया
शत्रु गुबलेसं नं शान्त ज्वी मखु ।

“अक्कोच्छि मं अबधि मं अजिनि मं अहासि मे ।
ये तं न उपनह्यन्ति वेरं ते सूप सम्मति ॥”

— धम्मपद १,३ (४)

अर्थ:- जितः वोःबिल, जितः दाल, जितः त्याकल, जिगु लुटे
याना यंकल धका गुम्हेसिनं मती तया च्वनी मखु,
उह्यसिया वैर शान्त ज्वी ।

वसपोल भन्तेया मती ‘नहि वेरेन वेरानि’ धयागु
धम्मपदया श्लोक अनायास हे लुमंसे बल:-

नहि वेरेन वेरानि सम्मन्तीध कुवाचनं ।
अवेरेन च सम्मन्ति एस धम्मो सनन्तनो ॥

— धम्मपद १,४ (५)

अर्थ:- ध्व संसारे वैरी धयापि वैर भावं गुबलें शान्त ज्वीमखु ।
अवैर (मैत्री) भावं हे जक वैर शान्त ज्वी । ध्वहे
ह्मापानिसें चले जुया वया च्वंगु धर्म (नियम) खः ।

थुह्य शिक्षकयात छावक वचन छुं ह्मात धाःसा अयेंन
भिक्षुप्रति आदर गौरव मतइह्य ध्व मनु लिपा भिक्षुपिनि प्रति
शत्रु हे जुया वनी धयागु मती त्वीकाः वसपोल भन्तेनं व
शिक्षकयात मैत्री भावं व शान्तिया बलं हे दमन यायेमाः भका
बिचाः याना बिज्यात । अकें म्हुतु नायीसे च्वंकाः ह्मिलाः तुं

वसपोलं वैगु प्रश्नया लिसः बिया बिज्यातः— “आम छि छु चित्ते तयाः पति वाला वाला संकाः चाहिका दियागु खः, वहे अनुसार कर्म बने ज्वी । मभिगु मन्नी तयाः थ्व भिन्नु यातला थये चाचाहिके धका मती तया दियागुसा अजागु हे कर्म बने ज्वी । मखु भिगु मती दुसा भिगु हे कर्म बने ज्वी ।”

थुलि धयाः भगवान बुद्धयागु धर्म न्ह्यागु ज्यायनं चित्तं हे प्रमुख भूमिका ह्यिता च्वनीगु खँ सीकाः चित्त हे मुख्य खः धयागु खँ कना तःगु दु धावां वसपोलं उह्य शिक्षकयात धम्मपदयागु यमक वर्गे च्वंगु चक्खुपाल स्थविरयागु बाखं व मट्ट कुण्डलीयागु बाखं नं सक्षिप्त रूपं कना विज्यानाः निम्न श्लोक नं न्यंका बिज्यातः—

मनो पुब्बङ्गमा धम्मा मनो सेट्ठा मनोमया ।

मनसा चे पबुट्ठेन भासति वा करोति वा ।

ततो नं दुक्ख मन्वेति चक्कं'व वहतो पवं ॥

—धम्मपद १,१ (१)

अर्थः— मन सकतां प्रवृत्तिया न्ह्यलुवा खः, मन हे इमि मुख्य खः, इपि सकतां मनं हे उत्पन्न ज्वीगु खः । यदि मुनानं दूषित मनं खँ ह्यात धाःसा वा पाप यात धाःसा, दुःखं वैगु अनुसरण उगु हे प्रकारं याई, गथे कि गाढाया चःचालं वयल्या तुतिया अनुसरण याई ।

मनो पुब्बङ्गमा धम्मा मनो सेट्ठा मनोमया ।

मनसा चे पसन्नेन भासति वा करोति वा ।

ततो नं सुख मन्वेति छाया' व अनपायिनो ॥

—धम्मपद १, २ (२)

अर्थ:— मन न्हागु प्रवृत्तिया न्हालुवा खः । मन हे इमि मुख्य खः, न्हागु प्रवृत्तित मनं हे उत्पन्न ज्वीगु खः । यदि मुनानं प्रसन्न (स्वच्छ) मनं खँ ह्यात धाःसा वा ज्या यात धाःसा सुखं वया ल्यू ल्यू अये हे बनी गये न्हावलें किपालु ल्यू ल्यू वनीगु खः ।

यम्हं उचित आदर, गौरव मतसे केवल भिक्षुयात हिही मिही चाय्के धयागु चित्तय् तयाः प्रश्न यानां नं वसपोल भन्तेनं शान्त रूपं जितः मान मर्यादा तयाः हे उपदेश याना बिज्यात बा ! धकाः शिक्षकया मती लुलला छु थे, व मनु छको उपदेश न्यनाः घुरे जुल । शायद मभिगु चित्तं ज्या यात कि मभिगु हे कर्म बने ज्वी, दुःख हे जक ध्व कर्म हई धयागु उपदेशं वया नुगचूइ नं गनं ज्वास्स मिन ज्वीमाः, वया खाः खी ह्याउँ ह्याउँ धायावल । बँत प्रज्ञामन्द भन्तेया न्हाणे च्वने मछुल । अकें भन्तेयात नमस्कार यानाः 'जित लिबात' धयागु तोह तयाः काचा काचां विहारं पिहाँ वन । वसपोलं छको सन्तोषया सासः ह्याना बिज्यात ।

वसपोल तानसेने च्वनाः श्रद्धालु उपासकोपासिकापिन्त मधुर वचनं धर्मोपदेश यायां शुद्ध बुद्ध शासने प्रसन्नपि भक्त-जनतय्गु संख्या बृद्धि यानाव च्वना बिज्यात । धार्मिक छलफल व उपदेशद्वारा अयापि मनुतय्के दया च्वंगु मिथ्या दृष्टियात कचहनं तुषार यायां सम्मक दृष्टि सम्पन्न यानाव

येका विज्याना च्वन । छको बसपोलयाथाय् छकोः निकोः वयाः
 बाल् न्यों वया च्वनीह्य काजिमान शाक्य तीजक बिहारे
 दुस्ववल । व उपासक जूसां फूसंद फूसंदे जक वयाः दुःख
 सुखया खँ ल्लानाः छगू निगू मनया शंकाया खँ च्वना बनेगु
 यानाच्वेह्य खः । दुःखित मनं व्यथित भावं काजिमान शाक्यं
 थःगु दुःख सुखया खँ पित हल । बसपोलं दुःखित उपासकयागु
 चित्तयात बिचार यानाः सम्छे याना विज्यातः— “काजिमान
 उपासक ! निन्हु प्यन्हु थन दुःख जुल धाय्बं दुःख ताया विज्याये
 मज्यू । संसारे दुःख नं स्थीरं च्वना च्वनी मखु, न त सुख हे स्थीरं
 च्वनी । “संसरंति इति संसार” धयातःथे चाःचा हुला फुना
 च्वंगु थ्व संसारे दुःख व सुख नं चाचाहिला च्वनीगु जक खः ।
 प्राणी मात्रयात थुजागु दुःख सुखं च्वनी मखु । केवल भिन्नता
 गुलि धाःसा सुखबले चित्त प्याखँ हुला च्वनीगुलि थ्व छुं न छुं
 जुयाः फुना वनी, हाकनं सुख धयागु ताकालं च्वनी नं मखु ।
 दुःख ज्वीबले मन कोतुना च्वनीगु व ताउति च्वना च्वने नं
 योगुलि दुःख परे ज्वीबले तच्चतं सहयाये थाकु । अथे दुःखया
 समय धैर्यं धारण याय् मफुगुलि हे दुःखं मुक्त ज्वी धकाः गुलि
 कक्की चिनाः यखायाः प्राण त्याग याई, गुलि पुखुनी नदी
 कोब्बा वनी, गुलिस्यां विष नयाः, गुलिस्यां थःत थःम्हं गः
 कियाः आत्महत्या याई । तर इपि थुगु दुःखं मुक्त जूसां मेगु
 जन्मया दुःखं मुक्त ज्वी फैमखु । अऊ दुलंभगु नरजन्म जक
 इमिसं फुकेथे नं ज्वीयः । आत्थे धाय्माल धाःसा थ्व फुक्क
 कीगु हे दोष खः, सुनांनं यानाः ज्वीगु मखु । गुषाय् तक थ्व

संसारे कीपि जन्म कया च्वनी उषायत्तकं विभिन्न अनन्त दुःख भोज यानावं च्वनिविनि । अकें हे भगवान बुद्धं हाकनं छको थ्व संसारे जन्म ज्वी म्वागु लेंपु कयना थका बिज्यात । थुगु लेंपु लः जाति जरा व्याधि मरण भयं सर्वथा मुक्त जुया च्वंगु निर्वाणया लेंपु । निर्वाण अवबोध यायेत कीसं सर्वप्रथम भगवान बुद्धं देशना याना बिज्यागु चतुरायं सत्ययात ह्यसीकेमाः । अले आर्य अष्टाङ्गिक मार्गयात पालन यायेमाः ।”

प्रज्ञानन्द भन्तेया थ्व गंभीर धर्मदेशना न्यना च्वच्च आतां च्वनाच्चंहा काजिमान शाक्यं थःगु नुगया शंमय प्वंकल- “भन्ते ! की जन्म हे ज्वी म्वेक निर्वाण बन धाय्वं कीके च्वंगु आत्मा गन च्वना च्वनीगु ले ?”

उपासकया सरलकथं न्योगु थ्व प्रश्न न्यनाः प्रज्ञानन्द भन्ते मुसुहुं ह्लिला बिज्यात । आत्मावादी धर्मं नेपालया बौद्धतय्त गुलि क्वानुक ज्वना तःगु दु धयागु मने त्वीका विज्यात । थ्व हे आत्मा सम्बन्धी प्रश्नयात यथार्थतः फारे यानाः सीका थ्वीका काय् मफुगुलि नेपाःयापि बौद्धतसें प्रज्ञा-पारमितायात नं छोयागु हे रूपे पूजा वाना च्वन धाःसा नेरात्मा धका धाय् बुंका नं हाकनं छको वरदा देवी धका छो माने यानाः ब्वार्यं जुयाच्चन । अकें वसपोलं काजिमान शाक्ययात थ्वीक कनेमाःया निम्ति बिस्तारी तर संक्षिप्त रूपं यथार्थ धर्मया उपदेश स्वाकेगु इच्छा याना बिज्यानाः छया बिज्यातः-

“काजिमान उपासकं भगवान बुद्धयागु धर्म बांलाक

मस्यूनि खनीका । भगवान् बुद्धं कीर्तयन् अन्तित्य, दुःखं व
अनात्मया दर्शनं कर्त्ता विज्यागु खः । वसपोलं कीर्त्तये दुने
आत्मा धयागु नित्यगु अपरिवर्तनीयगु वस्तु छुं दु धका धया
विमज्जाः ।

काजिमान उपासक ! छपिसं छको बांलाक मती बाय्का
विज्याहुं । व आत्मा दुगु खःसा व आत्मा गन छुके च्वना
च्वनले ? व आत्माया ज्या छु ले ? वं छु याइगुले ? मिखां
स्वइगु ला ? ह्माय्पनं न्यनीगुला ? ह्मासँ नतुनेगुला ? म्हुतुं
सबाः कायेगुला ? शरीरं स्पर्श यायेगु ला ? छु यायेगु ? यदि
मिखां खकीगु ज्या आत्मायागु खः धयागुसा मिखा निगलं
लिकया छोसा नं कीसं खना च्वने माःगु खः । शब्द तायकीगु
ज्वा खः धाःसा ह्माय्पं ख्वाय् ह्मा वज्ज्ख्वाय् नं नं ह्माय्पनं
ताय्माःगु खः । नंतुनेगु ज्या खःसा पिनास जूम्हं नं गन्ध ताय्
माःगु खः । सबाः काय्गु धयागु सा म्हुतुई म्ये मदुम्हं नं सबा
काये फय् माःगु खः । आत्माया स्पर्श याय्गु ज्या खःसा रक्त
सञ्चालन मजुमा च्वंगु जड समानगु ह्मा तुतियाके नं स्पर्शया अनु-
भव ज्वी माःगु खः । अथे मखु धयागु जूसाला न्ह्याय्पंया ज्या न्ह्या-
य्पं यात, मिखाया ज्या मिखां यात, चित्तया ज्या चित्तं यात ।
थन आत्मा धयागु वस्तु ल्यों हे गन दई । चित्त हे आत्मा खः
धयागु जूसा चित्त नं जा उत्पत्ति जूगु खः । अले उत्पत्ति जूगु
तक्क वस्तु हितु ह्मा ह्मा परिवर्तन जूजुं अनित्य जूगुः फुना
वना च्वंगु खः धकाः बुद्धं कर्त्तातया विज्यागु दु । अथे मखु
धयागु जूसा छको विचाः यागु खँ हाकनं ल्वमना मवने माःगु

लः । थुकें नें चित्त आत्मा मखु धका स्पष्ट याः । गये लः
 उपासकं छको थम्हें मत्तो ल्वीकाः स्वया बिज्याहुं सा ! भगवान
 बुद्धया धर्म कथंला नामस्कन्धं याना च्वंगु ज्या घयांगु हे
 वेदना, संस्कार व विञ्ज्राणं यानाच्च्वंगु ज्या सिद्ध जूबः । कीगु
 जीवन धयागु पञ्च स्कन्ध रूप, वेदना, सञ्ज्रा संस्कार व
 विञ्ज्राण समेत न्यागू स्कन्धं बने जुया च्वंगु लः । अले थ्व
 स्थूल शरीर जूसां चतुर्महाभूत धयागु पृथ्वी, आपो, तेजो, वायो
 प्यंगू घातु मिले जुयाः बने जुया च्वंगु लः, गुगुयात रूप स्कन्ध
 धाई । कीगु शरीर व थ्वं ज्या याईगु सम्पूर्ण ज्यायात फारे
 याना स्वत धाःसा चतुर्महाभूतं बनेजुया च्वंगु रूपस्कन्ध व
 नामघातुं बनेजुया च्वंगु वेदनास्कन्ध, सञ्ज्रास्कन्ध, संस्कारस्कन्ध
 व विञ्ज्राणस्कन्ध बाहेक मेगु छुं नित्यगु अपरिवर्तनीय वस्तु
 ल्वी मखु । जब थ्व पञ्चस्कन्ध हे तृष्णाया कारणं उत्पत्ति ज्वी
 अले थ्वयात पञ्चउपादानस्कन्ध धका धाई, गुगु यात हे दुःख
 धका भगवान बुद्ध धया बिज्यात ।”

थये धकाः वसपोल प्रज्ञानन्द भन्तेनं चतुर्धातु पञ्च-
 स्कन्ध आदि फुकसितं केसा, लोमा, नखा, दन्ता, तच्चो
 आदि धकाः फारेफारे यानाः बुलुहुं कना यंका बिज्यात । थुगु
 धर्मोपदेश जूसां काजिमान शाक्यं थ्व यां न्ह्यो गुबलें न्यने मनंगु
 धर्मं जुयाः यकाग्र एकचित्त यानाः स्मृतिपूर्वक न्वना च्वच्चन ।
 भिगु सफागु कापते रंग छीबले रंगं बांलाक ज्वनीथें भन्तेयागु
 गंभीर धर्मदेशनां वसपोलयागु चित्तयात बांलाक आकर्षित
 याना यंकल । ह्लापायागु आत्मावादी दृष्टि फुनाबं बन । अके

भन्तेन उपदेश दिका विज्यायवं काजिमान उपासकं हर्ष पूर्वक
 धाल- “भन्ते ! आ:तिनि जि थुल आत्मा धयागु मदु धका ।
 जिजा ह्यागः तलें हे आत्मा छद्दा दु धका निश्चय याना च्वनागु
 खः भन्ते ! जि थ्वहे लखयागु खं खः । जि अत्यन्त हे यःहा पुत्री
 रत्न छम्ह दुगु खः । व मचा म्हं मफया सिकिस्त जुल,
 प्राणान्त जुल । मिला थक्कना वन । मचाया प्राण बनीह्य हे
 जुल । भन्ते ! अहो ! जि थपायजि यःहा म्हाययात गथे
 तोता छ्वेगु ? तोता छ्वये हे मखु धकाः संकल्प याना च्वना ।
 अकें व मचा गनं पिहाँ वनी ? ह्याय्, म्हुतु, मिला, न्हायासं
 व मचाया प्राण पिहाँ वंसांनं जि काचाक्क उवना तये धकाः
 मिला, ह्याय्, म्हुतुया लिक्कमं थःगु ह्या व्वयाः मिला हे फुति
 मयासे स्वया च्वना । अथे न जिमि म्हाय् नं जितः बाना हे
 वन । जि मनूयाके आत्मा धयाह्य दु धका थुलि तक नैं याना
 च्वने नैं । आ:तिनि छःपिमं धया विज्यागुलिं खैं बुक्के जुल भन्ते !
 ह्यापा जि अज्ञानता वश हे जक आत्मा मखुगु वस्तुयात आत्मा
 धकाः भाःपा च्वनागु जुल खनी ।” थये धका प्रसन्न जुयाः
 भगवान बुद्धयागु सद्धर्मयात थ्वीकाः काःगुलिं साप हे लय् लय्
 ताःगु जुल ।

भगवान बुद्धयागु धर्मयात बालक थ्वीक्क उह्य
 उपासक्यागु हर्मयात अक अभिवृद्धि यायेगु वृच्छां वसपोमं
 निम्न गाथात व्वनाः न्यंका विज्यात, गुगु भगवान बुद्ध स्वयं
 थम्हें भिक्षुपिन्त उपदेश न्यूसे कना विज्यागु खः-

सब्बे सङ्खारानि अनिच्चा'ति यदा पञ्चाय पस्सति ।

अथ निम्बिन्दति दुक्खे, एस मग्गो विसुद्धिया ॥

— धम्मपद २०, २ (५)

अर्थ:- “फुकं संस्कार धाक्को अनित्य खः” थये धका जब प्रज्ञां खंकी, अले तिन सकतां दुःख पाखें विराग प्राप्त ज्वी । थ्व हे निर्वाणया लेंपु खः ।

सब्बे सङ्खारानि दुक्खा' ति यदा पञ्चाय पस्सति ।

अथ निम्बिन्दति दुक्खे, एस मग्गो विसुद्धिया ॥

— धम्मपद २०, ३ (६)

अर्थ:- “संस्कार धाक्को दुःख ख” थये धका जब प्रज्ञां खंकी अले तिन सकतां दुःख पाखें नीर्वेद (विराग) प्राप्त ज्वी, थ्व हे विशुद्धि (निर्वाण) या मार्ग खः ।

सब्बे धम्मा अनता' ति यदा पञ्चाय पस्सति ।

अथ निम्बिन्दति दुक्खे, एस मग्गो विसुद्धिया ॥

— धम्मपद २०, ४ (७)

अर्थ:- “फुकं धर्मं (पञ्चस्कन्ध) अनात्म खः” थये धका जब प्रज्ञां खंकी अले तिन सकतां दुःख पाखें विराग प्राप्त ज्वी, थ्व हे निर्वाणया लेंपु खः ।

प्रज्ञानन्द भन्तेया थ्व धर्म भाषणयात वन्दना यायां बसपोनयात वन्दना यानाः लयतातां काजिमान उपासक बिहारं लिहाँबन । तानसेनया थ्व उपासकं उलि याउंक व याकनं गंभीर धर्मयात थ्वीका काःगुलि बसपोल भन्तेया मने नं पूर्व संस्कार दुपि

साधारण मनूतम् न धर्म बुद्धे याकेत थाकु मजू खनी ब्यागु
मती लुयावल । नापं धर्मं प्रचार कार्ये बुद्धे आपालं तिष्ठः
व्यूगु भाव नं वसपोलं महशूस याना बिज्यात ।

प्रवज्जयाया इच्छुकपिनि संख्याया बुद्धिः—

धुगु प्रकारं धर्मज्ञानया इच्छां वैपि उपासकोपासिका-
पिन्त धर्मया छलफल यायां धर्मोपदेश बियावं च्वना बिज्यात ।
नापं इच्छयापि उपासिकापिन्त ध्यान भावनाया बिद्धि नं स्थनाः
स्थनाः भावनाया शिक्षा नं बियावं च्वना बिज्यात । वसपोल
याके भावनाया शिक्षा काइपि उपासकोपासिकाया संख्या नं
कं कं बुद्धि जुया वल । भावना काःपि मध्ये मिश्रिनानी
उपासिकां भावना सफल यानावं यंकूगु खने दयावल । छन्हु
व मिश्रिनानी उपासिकाया भावना यायां छु छु खने दया वल
थे, व उपासिका दुहाँ वसानिसें पिपि च्यानाः हाला वल
“भन्ते ! जि ग्यात । जि संसार खनाः ग्यात । भन्ते ! जि
छ्ये” च्वने मंमन्त । जित्तः याकनं हे बुद्ध शासने प्रवजित
याना बिज्याहुं । जि अनागारिका ज्वी । थये आकाकाया
मिश्रिनानी अनागारिका ज्वीगु प्राबंनया याःगु न्यनाः वसपोलया
छु घाय् छु घाय् जुल । कारण मिश्रिनानी कुलगतं बौद्धपिनि
छ्ये” याह्य मचा मखु, श्रेष्ठ जाते जन्म जूह्य म्हाय्मचा ।
उकेत्तनं वया मां छह्य वाहेक दाजुपि बुद्धधर्मं श्रद्धादुपि मखु ।
अकें वसपोल भन्तेनं थयें अनागारिका याना बीज्यू धकाक्कन
बिना मबिज्याः । मिश्रिनानी उपासिका चाःता पिपि च्वनाः
हालाचन । अकें वसपोलं उह्य उपासिकायात मने शान्ति नि

यांना बी धका मेगु पति हे भावनाया शिखा बिया बिज्यात ।
 थुगु भावनां यांनाः मनमिन याउंसे च्वंगुलि अथे पिपि च्यानाः
 हाः मवल । तर वया छ्ये मक्वनेगु वैराग्य चित्त धाःसा
 ल्यना हे च्वन ।

वर्थेतु बुद्धिलाल उपासक व बुद्धलक्ष्मी उपासिकाया
 याकः म्हाय् यचु उपासिका व सूर्यलालया म्हाय् कान्छी
 उपासिका निह्म नं वसपोलयाके भगवान बुद्धयागु उपदेश न्यं
 संसारवा दुःख भय खनाः ग्यानाः छ्ये च्वने इच्छा
 अले वसपोलयाथाय् वयाः अनागारिका ज्वीत
 इमिनं मां बोपिसं अनुमति न्युगु मखुनी ।
 धर्मोपदेशे थुलि नव श्रद्धा उपासकीपासिकापिन्त
 सासिन आकषित यायेगु शक्ति दुध्याः कि वसपोलया धर्मं
 ग्याख्यान न्योपिनि वैराग्यया भावना अथे अथे हे दना वइगु
 जुया च्वन । अकें यचु उपासिका व कान्छी उपासिकापिसं
 नं मांबोपिन्त खे न्यंकेया निम्ति वसपोल भन्तेयाके महत्त पवना
 च्वंवल । थुजागु खे थम्हं इमि मांबोपिन्त धाः वनेगु हिसि
 मकुगुलि वसपोलं निम्न विरागया म्ये छपु चिनाः इमित स्यना
 बिया बिज्यात । वने तेल माता ! बिदा जितः फोने । च्वने
 मखु सत्य नं थ्व गृह जाले . . . । थ्व म्ये लिपा ज्ञानमालाय्
 नं छापेजूगु खः । थ्व म्ये न्यंको उपासकोपासिकापिनि मने
 वैराग्योदय जुया बल धकाः लिपा छापे जुया च्वंगु म्ये नं
 ज्ञानमाला सफूति पाना खुनाः लिकागु जुयोच्चन । यचु उपा-
 सिकां थ्व म्ये लय् तयाः थः मांबोपिनि न्छोने हाला क्योबले

नं प्रसन्न जुयाः थः याकः म्हाय् यात अनागारिका
 ॥ तल । अले वसपोल भन्तेयाथाय् वयाः यच्च उपा-
 व कान्छो उपासिक पिनि मां वां पिमै थः थः म्हाय्
 ॥ न्त बुद्ध शासने अनागारिका याय्त् म्वीकृति ब्यूवल ।
 वसपोल भन्ते नं कुशीनगरे यंकाः चन्द्रमणि गुरूया ह्लान्त
 अनागारिका याना वीगु वचन विद्या बिज्यात ।

वथे तेजलक्ष्मी उपासिका नं तानसेने भन्ते बिज्याना
 च्वंवेले विहारे वयाः बुद्ध शासने श्रद्धा तयाः धर्मोपदेश
 वया च्वनीहा खः ।

कुमार काश्यपया प्रवज्याया छुमां:-

छन्हु वसपोल भन्ते नं संसारया अ
 कयाः अनिच्चा वत संसारया धर्म व्याख्
 बिज्यात । थुबले मेमेपि आपालं उपासकोपासिक
 लक्ष्मी उपासिका नं थः बुद्ध धर्मे अति हे चित्तकोसी
 मुब्बायात व्वनाः धर्मोपदेश न्यांवया च्वन । थज्या अन
 मुनाच्चपि उपासक मध्ये छम्हेमिनं धर्म धयागुला बूद्ध ज्वीकाः,
 संसारप्रति मोह मदेकाः ज्वीगु उत्तम ज्वी धयागु खं पिकाल ।
 अकें वसपोलं न्हय्न्हु त्वालं कालं ज्वनीगु ज्वी धुकूहा महाधन
 वानिज्ज व्यापारीं अनेक कल्पना यानाच्चगु व्वनाः भगवान् बुद्ध
 ह्लिला बिज्यागु इध वरम वसिस्सामि हे भन्ते गिह्मगु
 धयागु श्लोक कना बिज्यात । अले विडूडमया मृत्युया कारणे
 भगवानं कना बिज्यागु उपदेश नं न्यंका बिज्यात:-

१७५
५७ ५८ ५९
५७ ५८ ५९

॥ ५७ ५८ ५९ ॥
१:गु न्यनेवं नेपाले बुद्ध शासन सुरक्षाया निर्मित
भिक्षु दयेके मान धका थःहं ह्लापा किण्डोल
याके प्रार्थना यानागु खँ वसपोलयात कसक
किण्डोल विहारे च्वना च्वंबले सुमंगल श्रामणेरं
तानसेन बिज्यात धा:सा तेजलक्ष्मीया काय् सुब्बा छम्हेसित
नं प्रवजितयाना बिज्याहुं धका प्रार्थना याना ह:गु खँ नं
वसपोलया मती ल्यना हे च्वंगु दुगु खः । अकें बराबर
विहारे वया: धर्मोपदेश न्यो वइहा थ्व मचाया चालचलन
शील स्वभाव नं बांलागु व आज्ञापालन व अनुशासनयागु गुण
नं दुगुलि वसपोलं सुब्बायात श्रामणेर यायेगु खँ सहमति बिया
बिज्यात । अले तेजलक्ष्मी उपासिकायात अक हर्षाभिबृद्धि
याय्त अशोक राजायागु बाखँ कना बिज्यासे अशोक महाराजां
८४,००० धर्म स्कन्धया संख्याय् जम्बुद्वीपे छ्वाखेरं प्रशस्त धन
खर्च याना: ८४,००० चैत्य दयेका: भगवानया शासने शासन
दायाद ज्वीगु इच्छा या:वले भिक्षु संघं व महाराजायात शासन
दायादया पद मव्यूगुलि थ: काय् राजकुमार महिन्द्र व म्हाय्
संघमित्रायात बुद्ध शासने प्रवजित याना:तिनि शासन दायाद
प्राप्त याना का:गु खँ न्हथना बिज्यात । थ: काय् म्हाय्पिन्ति
बुद्ध शासने दोहसपीगु ज्या धात्थे महोत्तमगु ख: धका: थ्वया
महान् आनिशंस फल दुगु खँ नं प्रकाश याना बिज्याना:
भगवान बुद्ध थ:पिता शुद्धोधनयात उपदेशयाना बिज्यागु
“सुनोहि महाराज ! अमंख्येय कप्पानि आनिसंसानी”
धयागु उपदेश नं कना बिज्यात । थुगु धर्मोपदेश न्यना: तेज-

पुष्पानि हेव पचिनन्तं व्यासत्तमनसं नरं ।

सुसं गामं महोद्योव मच्छु आवाय

अर्थात्:- काम भोग रूपी स्वां त्यइपि आसति

मृत्युं (कालं) उगु हे प्रकारं ज्वना य

अकस्मात्तं वःगु तधंगु बाढी देना च्वंगु मांयात् च्वा

यनी ।

अकं कालयात् चिनातय् मफंगु कारणं यानाः हे भगवानं
अप्रमादी ज्वीमाःगु शिक्षा विद्या बिज्यागु धयागु खं कना
बिज्यानाः निम्न श्लोक धया बिज्यातः-

अप्पमादो अमत्त पदं पमादो मच्छुनो पदं ।

अप्पमत्ता नमीयन्ति ये पमत्ता यथा मत्ता ॥

अर्थ:- अप्रमादी ज्वीगु अमृत-पदया साधना यायगु खः ये
प्रमादी ज्वीगु मृत्युपदया साधना यायगु खः । प्रमादी
मनू न्हाबलें म्बाना च्वना नं सिनातुल्य हे खः तर
अप्रमादी मनू सिनाः नं अमर खः ।

उपदेश कोचाय्काः सकलें मेपि मनूत विहारं लिहाँ वनेवं तेज-
लक्ष्मी तीजक थःकाय् च्वनाः भन्तेयाथाय् न्हाणे च्वंवस । अले
वेगु मने स्वचाना च्वंगु खं पिकालः- “भन्ते ! छपिनिगु
धर्मपदेश न्यो न्यो जितः थ्व संसारे च्वन यःगु मख्त । थ्व
जिमि काय् नं धर्म साप ह्यः ह्य खः । थ्वैत थुजागु भयानकगु
संसारे छाय् तयातये । थ्व छम्हेसित नं प्रवजित याना
बिज्यासा उत्तम ज्वी ।”

लक्ष्मी व सुखा समेत सम्प्रहर्षित समुत्तेजित जुयाः लय् ताः गु
जुल ।

चुन्दया प्रवज्याया छुमां:-

तानसेने प्रज्ञानन्द भन्ते वर्षावास याना च्वना
विज्याबले आषाः यानाः वसपोलं बिहार वैपि उपासकोपासि-
कापिन्त अनित्य, दुःख, अनात्म व पञ्चस्कन्धया वारे जक
उपदेश विया बिज्याइगु । वसपोलं कृषा गौतमी व पटाचारा
थेरीया विषये नं बाखँ कना च्वना विज्याइगु । छन्दु वसपोलं
संसारया अनित्यता, थनया दुःखया विषये धर्म्मोपदेश ब्यूब्यू
पटाचारायागु दुःखमय जीवनया बाखँ स्वाका बिज्यानाः
पटाचारा भिक्षुणीयात भगवाम बुद्ध उपदेश ब्यूब्यू कना
बिज्यागु निम्न गाथाया व्याख्यान याना बिज्याना च्वन:-

यो च वस्ससतं जीवे अपस्सं उदयब्बयं ।

एकाहं जीवितं सेय्यो पस्सतो उदयब्बयं ॥

अर्थात:- पञ्चस्कन्धया उत्पत्ति व विनाशया विषये मनन
मयाइह मनुया सच्छि दंया जीवन स्वयाः उकेया
उत्पत्ति व विनाशया विषये विचाः याइह मनुया
छन्दूया जीवन हे श्रेष्ठोत्तम जू ।

थुगु व्याख्यान न्यनाः मुनाच्च्वपि उपासकोपासिकातय् मने नं
गृहजालया अमार विषये मनी वाय्केगु शुरू जुल । थुवले नं
श्रद्धालु वज्राचार्य उपासक छत्त नं त्हापाथेतुं बिहारे बयाः
सश्रद्धा बाखँ न्यनाच्च्वंगु सः गुह्यस्यां लिपा चुन्दया नामं बुद्ध

शास्त्रे प्रवज्या ग्रहण यात । छन्हुया दिने थुहा बज्याचार्य
 उपासकया नं गृहजाले च्वञ्चनेगु मन मदयाः "यं किञ्चि
 समुदय धम्मं सब्बं तं निरोध धम्मं'ति" धयागु भगवान् बुद्धया
 वचन लुमंकाः थुजागु अनित्यगु संसारे माया मोह यांना च्वने
 मयल धयागु मन तथाः प्रवजित ज्वीगुली हे जक मन बंकाः
 वसपोलयाथाय् वयाः प्रवजित ज्वीगु इच्छां प्रार्थना याःबल ।
 उहा उपासक नं बालाक त्यागी जीवन ग्रहण यांनाः धर्माचरण
 याइये च्वंहा खः थे च्वगुलि वंत नं समयोचित उपदेश बियाः
 त्यागी जीवनया प्रशंसा यांना बिज्यात । नापं कुशीनगरे
 ब्वनायंकाः गुरु चन्द्रमणिद्वारा प्रवजित यांनाबीगु वचन बिया
 बिज्यात । कथहन वर्षाबासया अधिस्थान नं सिधल । तानसेने
 धर्मे श्रद्धा तइपि मनु तयेगु संख्या नं बृद्धि जुयां वःगु जुल ।
 अकं तानसेने अनागारिका ज्वीगु इच्छा याःपि निहा उपासि-
 कापि व श्रामणेरे ज्वीगु प्रार्थना याःपि निहा उपासकपि समेतं
 यच्चु उपासिकाया मः बी व मेपि ल्यू ल्यू बःपि मनुत ब्वनाः
 वमपोल वि. सं. १६६६ मालया कार्तिकं बुटवल पाले प्रस्थान
 यांना बिज्यात । बुटवले बुद्धिलाल, बुद्धलक्ष्मी उपासिकापिनिगु
 छ्ये तु च्वना बिज्यात । उगु अवस्थाय् धम्मालोक भन्ते व
 अमृतानन्द भन्ते पि नं बुटवले बिज्याना च्वंगु खः । थन
 अमृतानन्द भन्तेन धर्मदेवना यांनाः निन्हु प्यन्हु च्वनाः लिपा
 संघमित्रायात अनागारिका याय्या निर्मित कुशीनगरे ब्वना
 यंका बिज्यात । प्रज्ञानन्द भन्तेन बुटवले प्यन्हु न्यान्हु विस्तार
 यांना बिज्यात । थन बिज्याना च्वंहा वसपोल भन्तेया मबी

“जि अनागारिका याय् धकाः थुपि उपासिकापिन्त इमि मां
 बोया स्वीकृति कयाः ब्वना जा हया । तर तानसेने भिक्षु धर्म
 बेकोगु मिखां स्वइपि मनूत यक्कों दु धाःगु । जितः म्बाम्बागु
 अपवाद जकं याइगु खः ला” धका अनेनेगु तर्कन्ग लुयावल ।
 अकें आःयात श्रामणेर ज्वीपि निम्हेसित जक प्रवजितं याःनाः
 थुपि ल्यासेचातिनिपि उपासिकापिन्त भचा निपा हे जक
 अनागारिका याय् माली धयागु मती त्वीकाः बुद्धलक्ष्मी
 उपासिकायात तीजक खँ छुना बिज्यावने व उपासिका जूसां
 आपालं तंचायाः छपिथें जाह्मसैं स्वीनिपु वां नोंवाःगु खँ फरक
 याय् मज्जू धका अनागारिका याय्गुली जिहि यात । वसपोलया
 मती नं धम्मपदया निम्न गाथा लुमंसेवलः—

क) पोरणमेनं अतुल ! नेतं अज्जनामिब ।
 निन्दति तुण्हीमासीनं निन्दन्ति बहुभाजिनं ।
 मित भाजिनमपि निन्दन्ति नत्थि लोके अनिन्दितो ॥

ख) न चाहु न च भविस्सति न चेतर्हि विज्जति ।
 एकन्तं निन्दितो पोसो एकन्त वा पसंसितो ॥

संयुक्त अर्थः— हे अतुल ! थ्व पुलांगु नियम खः, आःयागु
 जक मखु । मनूतसैं सुम्क च्वनीम्हेसित नं
 निन्दा याः आपाः नवाई म्हेसित निन्दा याः,
 भतिचा जक खँ ह्माइम्हेसित नं निन्दा याः ।
 थ्व लोके निन्दां वचे ज्वी फूह्य मनू सुं मदु ।
 वथें केवल निन्दाया निन्दा जक फये माःह्य वा

प्रशंसाया प्रशंसा हे जक ज्वीके नह्य मनु त्हापा
नं मदु, लिपा नं दइमखु, आःनं मदु ।

अकें लोके निन्दा व प्रशंसां मुक्तजूषि मनुत सुं हे मदु
घासैलि जितः जक सुनानं हे निन्दा मयाक ज्वी धका जूसानं
निन्दा मुक्त ज्वीफैगु मखुखनि । तर सज्जन वर्गजा प्रशंसा
याहेयाई । अथेसा कारणे सब्बेसत्ता कम्मसका धयातःबे
गुह्यस्यां गजागजागु पित उम्हेसित अजाअजागु हे फल सइगु सः
धकाः मती तथाः सकसितं हे प्रवजित याय्गु तुं बिचाः याना
बिज्यात । थ्व खै न्यनाः सकलें खुशी जुल । बुटबले च्वंपिसं
नं बसपोलयात भोजनादि दान प्रदान यानाः तस्वीर नं काल ।

महानन्दीयात प्रवज्याः—

बसपोलपिन्त छन्हु राममुनी उपासकया छ्ये नं भोजन
याकल । थन नं बसपोल अनित्य दुःख व अनात्मया हे विषये
धर्मदेशना यानाः दानानुमोक्ख याना बिज्यात । बसपोलया
उपदेश कनीगु ढंग थुलि चित्ताकर्षक जू कि थ्व धर्मदेशना
एकाग्र एकचित्त न्वना च्वैम्हं रत्नमुनि उपासकया मां मायाया
नं मने प्रवल बैराग्यया भाव दनावल । बुद्धलक्ष्मीया म्हायपिस
जा अनागारिका जुषा नयेगु मनमुवा याना च्वंगु खैह्य उह्य
उपासिकाया थःगु बृद्धावस्थाय् गृहजाले च्वैच्चने मँमदया बल ।
तर अनागारिका ज्वीगु वचन धाःसा कायह्यसिया पाखें काये
मफु । अकें साप हे करुणाआयापुमे च्वकं विरह यायां भन्ने-
याके बल फबैवल । उह्य उपासिकायागु श्रद्धा चित्त खनाः
प्रज्ञानन्द भस्ते नं “नहीं” धाय् मछाल । अकें रत्नमुनि

उपासकयात धुगु बुद्ध शासने प्रवजित ज्वीगुया महान् आनिशंत
फल दुगु खँ कना बिज्यानाः संसारया दुःख व अनित्यता व
त्यागी जीवनया महत्ताया विषये उपदेश व्यूढ्यं सम्मथेयाना
बिज्यातः— “रत्नमुनि उपासक ! छिकपिनि मांया अनागारिका
ज्वीगु इच्छा याना च्वन । मांया वर्ष नं वने धुकल धायमाल ।
गत यौवनया मनू खः । धर्मे च्वने धाःह्य मांयात पना तय्गु
ठीक मजू । उपासक ! मांयागु गुण धयागु अनन्त दुगु जुल ।
अजाह्य मांयात लौकिक व लोकुत्तर निगू लोके नं सदा सुख
शान्ति प्राप्त ज्वीगु लप्त्री तथा बीगु काय् म्हाय्पिनिगु
कर्तव्य नं खः । रत्नमुनि उपासक ! भगवान् बुद्धं नं ह्यह्य
काय् ह्यह्य म्हाय्पि दये धुंकाः लिपा मिश्रुणी जूह्य श्राव-
स्तीया बहुपुत्रीका थेरीया कारणे बुद्धशासने प्रवजित जीवनया
श्रेष्ठतायात कयाः धया बिज्यागु नं दुः—

यो च वस्स सतं जीवे अपस्सं धम्ममुत्तमं ।

एकाहं जीवितं सेय्यो पस्सतो धम्ममुत्तमं ॥

अर्थः— उत्तम धर्मयात मखँम्हेसियागु सच्छि दं आयु दुगु
जीवन स्वयाः उत्तम धर्म (बुद्धोपदेशित धर्म) यात
खंकूह्य मनूया छन्हू मात्रया जीवन श्रेष्ठोत्तम जू ।

अकं संसार खनाः धृणा याना च्वह्य मांयात अनागारिका
ज्वीगु वचन बीगु उत्तम ज्वी आदि ।”

वसपोल भन्तेया धर्मोपदेशे धुलि चित्त हीके फुगु शक्ति
दुध्याः कि रत्नमुनि उपासकं थः मांयात अनागारिका ज्वीगुलि
पनातये मफुत । मांयात अनागारिका ज्वीगु वचन काय्या

पाखें प्राप्त हे जुल । थुगु प्रकारं अनागारिका ज्वीपिं श्रामणेरे ज्वीपिनिगु नापं इमि मांबोपिं बन्धु वान्धवपिन्त ब्वनाः बसपोल बुटवलं कुशीनगरे बिज्यात । थन चन्द्रमणि गुरूया ह्लातं इपि सकसितं प्रवज्या बीका बिज्यात । थन चन्द्रमणि गुरू प्रवज्या बिया बिज्यानाः बुद्धलक्ष्मीया म्हाय् यच्चु उपासिकायात थूल्लनन्दी, सूर्यलालया पुत्रीयात चुल्लनन्दी अनागारिका धका नां छुना बिज्यात । लिपा इमि थ्व नां भचा मयःथे च्वनाः यच्चु उपासिकायात खेमाचारी अनागारिका ब चुल्लनन्दीयात विवेकाचारी अनागारिका धकाः नां छुना बिज्यात । रत्नमुनि उपासकया मांया नां जुल महानन्दी अनागारिका ।

अथे हे श्रामणेरे निम्हेसित नं वज्झाचार्य उपासकयात चुन्द श्रामणेरे व सुब्बा (लिपा कर्णेल) उपासकयात कुमार कस्सप श्रामणेरे धकाः न्हू नामकरण यांना बिज्यात ।

नेपाले प्रत्यागमनः—

थुगु प्रकारं चुन्द व कुमार कस्सपयात बुद्धशासने प्रवजित यांनाः खेमाचारी विवेकाचारीपिन्त नं अनागारिकाया रूपं शासने दुतिनाः निन्हु प्यन्हु कुशीनगरे च्वनाः श्रामणेरे विनय व भिक्षुणी विनयया नियमन स्यने कने यांनाः कुशीनगरे भगवानया मन्दिर भग्नावशेष सकतां वयनाः इपि प्यह्मासितं ब्वनाः नेपाले बुद्ध सम्भवत २४८६ अर्थात् वि. सं. १९९९ स बिज्यानाः किण्डोल विहारे तु च्वं बिज्यात । वसपोसया मनेला कुशीनगरं तु कालिम्पोंग छधू नि बनाः

भाजुरत्न साहुयाथाय् तय्यथकागु थःगु मालसामानत कयाः
 जक नेपाले वने धयागु इच्छा याना बिज्यागु खः । तर नापं
 वःपि मेपि सकलें माने मजुयाः कुशीनगरं तप्यंक हे नेपाल
 बिज्याय् माल । किण्डोले वयाः वाछि नीन्हुति जक छु दई
 कालिम्पोंगे भाजुरत्न साहुया कोठी मिनःगु खँ न्यना बिज्याहा
 मुबोधामन्द भन्तेनं कालिम्पोंगे जूगु अग्निकाण्ड दुर्घटनाया
 खबर न्यंक बिज्यात । नापं भाजुरत्न साहुया कोठी छु हे
 लिकाय् मफय्क च्याःगुलि साहु व साहुनीपिसं प्रज्ञानन्द
 भन्तेया मालसामान नि लिकाय् माः धका यक्को हे कुतः
 याःसां व प्रयास छु हे लगे मजुयाः मि सारा वस्तु हे सत्ताप
 ज्वीक च्याना वंगु खँ नं न्यंका बिज्यात । लिपा साहुनीया
 प्रज्ञानन्द भन्तेया आपालं मालसामान तया थकूगु लुमंकु लुमंकु
 नुगः हे चे चे त्नीकाः आः गथे याय् ! प्रज्ञानन्द भन्तेया
 उलिमछि सामान तयाथकूगु, छु छु जक उके लात थे !!!
 धका साप हे हाला च्वनादिल धाःगु समाचार नं वसपोलयात
 प्राप्त जुल । खः न वसपोल भन्तेया रंगून, सथु, मोलमिन,
 अकनं, चटग्राम, काक्स वजार, रामुपातली आदि उखें थुखें
 बिज्याबले थःत माःमाःगु वस्तुत व नेपाले मदुगु धका दुर्लभगु
 वस्तुत प्राप्त जुक्को मुंका हयातःगु विण्डपात्रादि नापं अने अनेगु
 सफूत नं चीज वीजत दकों भाजुरत्न साहुयाथाय् तांता थका
 बिज्यागु खः । विशुद्धिज्ञान दर्शन सफूजा छकू हे दनिगु । नापं
 धातुभेदानुपस्सना, परित्राण बुद्धोपदेश आदि सफूत नं दनिगु ।
 अथे जूसां नें नकतिनि सुवंधानन्द भन्ते नें थ्व दुर्घटनाया खबर

कना बिज्याःबले वसपोलया अपपूच्चतँ नुगः मछि मजू ।
 वसपोलया मती भाजुरत्न साहुया उलि मछि सम्पत्ति ला
 स्वाहा जुल धासैलि, जिगु नै वन का ! आः हाला च्वनां
 लाःगु मखुत । सब्बे सँह्वारा अनिच्चा अर्यात फुक्क संस्वार
 बस्तु नाशवान हे खः धका बिचाः ल्वीकाः मनयात धैर्यं बिया
 च्वना बिज्यात । तर लिपा कथहनं थःत बिभिन्न प्रसंगे
 बिभिन्न अबसरे बिभिन्न सफूत स्वेमाला वःलिसे, अनेनेगु बीज
 बस्तुत माला वःलिसे वसपोलयात “घा ! थ्व बस्तु नै मदु,
 वनै मदेक मगाःगु” धयाथे जुयावल । अले लिपा लिपा नुगः
 नं मछिसे मछिसे वय्का बिज्यात । सितिके हे जक सफू
 कालिम्पोंगे तोता थके लात का ! धका मने वसपोलया
 पश्चाताप चाय्का च्वने माल । लुमंको पतिकं वसपोलया नुगः
 मछिकाः च्वना बिज्याये माल । लिप वसपोलं थःत थःम्हं
 बोध यानाः च्वना बिज्यात ।

सुमंगल विहारया उन्नति

यत्ने सुमंगल विहारया उन्नति :-

वसपोल प्रज्ञानन्द भन्ते किण्डोल बिहारे च्वना च्वना बिज्याबले नं उपासक उपासिकापि वयाः बराबर धर्म सम्बधि छलफल वाः वया च्वनीगु । छन्हुना दिने उपासकपिसं छलफल यायां घयाहलः- “भन्ते ! छपिस ध्व बिहारे च्वनाः आपालं दुःख कष्ट सिया बिज्याये धुकल ।” वसपोलं लिसः बिया बिज्यात, “खः जा खः । जि नकतिनि थन वयाबले सापहे दुःखगु समयतिनि । भिक्षु घाल धाय्व मनूतसें श्रद्धा तये मनंगु समय तिनि । लिपाला बांलाना वये धुकूगु नं खः । आः थौकन्हे जा ध्व बिहारयक्को हे कः कः धाया वये धुकल । बुद्ध शासनया नं उन्नति वृद्धि जुया वया च्वंगु दु ।” भन्तेया खँ न्यनाः उपासकपिसं खँ स्वाकल- “खः भन्ते ! ह्यापायासिनं जा ध्व बिहार आः कः कः धाय् धुकूगुं खः । ह्यापालाक छपिसं बुद्ध शासनया चिकिचाकूगु मि पुसा तथा थका बिज्यात । लिपा अमृतानन्द भन्ते बिज्यानाः व हे मि पुसायात फू फू

यानाः खाना दन् दन् मि छ्वेका बिज्यात । वसपोल अमृता-
नन्द बिज्यानाः स्वयंभू पर्व स्थाने लच्छि यंकं धर्म देशना साप
बांलाक याना बिज्यात । लिपा धम्मालोक भन्तेपि समेत मुनाः
अन हे भव्य रूपं महापरित्राण नं पाठ याना बिज्यात । अबलें-
संनिसें आपालं उपासकोपासिकापिनि मिखा प्वाः नं चाला-
बल । धर्मं श्रद्धानं वढे जुया बल । उगु वखते छपि छद्दा
धाः सा मबिज्या । छपिसं मस्यूला ?”

भन्ते नं धया बिज्यातः— “जि उगु वखते तानसेने
चवना चवनागु खः । निमन्त्रणा पत्र जा जितः नं छोया हःगु
खः । तर प्रबजित ज्वीपि मनूतेगु इच्छःनि पूरे याना बी मालाः
उगु ज्याखें तःतः क्यनाः जि थन वये मखं । थन वये मखंगु
साप हे कुल मताः । जि नं उगु रूपं महापरित्राण जूगु स्वये
मनैनिगु खः । अकें वये जा साप मासे वःगु खः ।”

उपासकपिसं धयायनः— “छपि मबिज्यागु साप हे
मजिल । नेपाले प्रथम वार वनं स्वयम्भू पर्वस्थाने अजागु महो-
त्तमगु महापरित्राण जूगु जुया नं आपाः आपालं हे उपासको-
पासिकापि ब दर्शक तयगु भीड हे परे जूगु खः । महापरित्राण
नं तछ्वतं हे बांलाः जू । मनू यक्को हे जम्मा जूगुलि यानाः
चुक्लीवाला तये नुगः क्वाता क्वाता म्हुनाः श्री ३ महाराजया-
थाय् नं चुक्की भ्यंकूगु खः कि अमृतानन्द भिक्षु मनू आपाः
सुंकाः हुलदंगा मचेयाइन धका । राणा सरकारं नं ततः ग्वेक
मिखा कना हये धुकुगु खः । लिपा छु बिचार जुल थे शान्त
जुयावन धायमाल ।”

भन्तेन तपं तथा बिज्यातः— “थुजागु नुनः म्बीगु खं
 उपासकोपासिकापिसं यकों हे न्यना तये धुंकुगु नं खः । स्मूगु
 नं ज्वीमाः । ह्लापा जि थन किण्डोल बिहारे च्वनावले भति
 भति मात्र उपासकोपासिकापि मुंकाः धर्मं देशना याना च्वनांला
 गुजागु नक्सां मिथ्यादृष्टी तये सहयाये मज्यू ? गुलि गुप्तचर
 तये लिमलागु ? ! गुलि पुलिसतसें चाहिलाः स्वः वैगु !!!
 आयुष्मान् अमृतानन्दं उलि उलि मद्धि लस्कार मुंकाः धर्मं
 देशना यानाः हानं महापरित्राणनं याना बिज्यासेंलि मिथ्या-
 दृष्टीतसें गुवले सहयानाः स्वया च्वने फं ! उकेसनं शुद्ध बुद्ध
 धर्मया प्रचार नं जूया वः बलेला इमि गुलि नुगः हील थे ।
 श्री ३ जुद्ध समशेर जा मभिह्य मनु मखु । वया जः खः
 च्वनिपि मनुत मभिपि लानाः हे मिथ्यादृष्टीतसें षडयन्त्र
 चाहीका तःगु खः । ह्लापा ह्लापा भगवान् बुद्धया समये नं
 कोशल जुजुं तथागत प्रमुख भिक्षुसंघपिन्त असदिसं दान प्रदान
 याःगु बख्खते मिथ्यादृष्टी जुया च्वंपि व जुजुया मन्त्री बमात्य
 गणया नुगः हीया सहयाये मफुत । भगवान् बुद्धं व मन्त्री...
 या उपरे करुणा तथाः भिक्षुसंघयात दान याय्गु महान् पुण्य
 फलया वर्णन याना बिमज्यागुलिजक व मन्त्री बचेजुल । नत्र
 उह्य मन्त्रीया नुगः मुयाः मृत्यु ज्वीगु तकं सम्भव दुगु जुया
 च्वन । अकें उपासकपि ! थ्व स्वाभाविक हे खः कि शुद्ध बुद्ध
 धर्मया उन्नति वृद्धि जुया वःगु खं थुमिसं स्वये फइ मखु ।
 थज्यापि मिथ्यादृष्टीपि ह्लापानं दु, आः नें दया हे च्वन, लिपा
 नें दयाः हे च्वनितिनि । थुजापि मनुत थ्व संसारे उत्पत्ति

जुयां च्वनी, विनास जुयाः फुनावं वना च्वनी । थ्व संसारया
 स्वभाव खः । भगवान् बुद्धं थ्व संसारयात दुःखमय धका धया
 बिज्याई । भिगु सुखमय धका धया बिमज्या । थ्व
 संसार चक्रयात मदेका छ्वेगु हे निम्ति भगवान् बुद्धं ऋषिपतन
 मृगदाबने धर्मचक्र प्रवर्तनयाना बिज्यागु खः । उपासकपि !
 यदि कीनं थ्व कपटमय संसारे च्वनेगु मंमदु धयागु जूसा
 बुद्धोपदेशित चतुरार्यसत्य धमंयात शुद्ध बुद्ध धर्म धका खंकाः
 सीकाः ध्वीकाः आर्य अष्टाङ्गिक मार्गस वनेगु प्रयत्न याना यने
 माल । याकनं जन्म जरा व्याधि मृत्यु भयं अलग जुया च्वंगु
 परम शान्तगु निर्वाण सम्पत्ति प्राप्त याना काये फय् माल । ”
 वसपोल भन्ते नं छलफलया क्रमे यथे उपदेश स्वाका बिज्यागु
 दिकेवं सकलें उपासकोपासिकापिसं भन्तेयागु भाषणयात
 साधुवाद बियाः अभिनन्दन यानाः थःथःगु छ्येँ लिहाँ वंगु
 जुल ।

उबले किण्डोल विहारे छगू छगू समय धर्म साकच्छा
 यायेगु कार्यक्रम हे दयेका च्वंगु । अमृतानन्द भन्ते भारत पाले
 बिज्याना च्वंगु समयले नं थ्व धर्म छलफलया कार्यक्रम चले
 जुयावं च्वन । गुबलें कर्मया फलाफल, शील पालनया फलाफल,
 निर्वाणया व्याख्या विषये छलफल जुया च्वंसा गुबलें समाज
 सुधार, संस्कृति सुधार, मिसा मिजंया महत्त्वया बारे नं
 छलफल जुयावं च्वनीगु अले बुद्ध धर्म व दर्शनयागु विषये
 छलफल ज्वीबलेला प्रज्ञानन्द भन्ते नं बालाक ब्वति कयाः धर्म-
 देशना नं याना बिज्याइगु ला स्वाभाविक हे जुल, गुबलें गुबलें

समाज सुधार न्हू विचारधारा व मिसा मिर्जयागु समानताया विवादास्पद प्रश्नया विषये नं वसपोलयात छलफले सक्रिय रूपं ब्वति काय्त उपासक उपासिकापिसं करं हे कयंका च्वनीगु । वसपोलं नं थुजागु धर्म साकच्छा, विचार आदान प्रदान कार्यक्रमे ब्वति कयावं च्वना बिज्याय्गु नं याना च्वना बिज्यात । अले वसपोल भन्ते नं परमार्थया दृष्टि कना बिज्याइगु खँ अन मनुतय्त दुर्बोधयागु विषय जुया च्वनीगु यासा प्रज्ञप्तिया साधारण व्यवहारयागु खँ सामान्य व्यवहार कथं जक कना बिज्याइबले नं मनुतय्त मिले मजू यें ताय्का नं च्व । थुगु प्रकारं कार्यक्रम न्ह्यानावं बना च्वन ।

वसपोल किण्डोल विहारे जक च्वना: धर्मोपदेश यामा बिज्याना च्वनीगु मखु । येँ, यल बलम्बु, नगां, क्यपुलिचा आदि थासे ध्यंक वना: वना: धर्मदेशना याना बिज्याना च्वन । अष्टमी, पुत्ली, आमाइ पत्तिकं थासं थाय् वना: बुद्ध पूजाया ज्यानें याना च्वना बिज्यात । यले पुतली उपासिकाया छ्येँ अष्टमी अष्टमीपति बुद्ध पूजा या: वना च्वना बिज्यागु ख: । उगु अवस्थाय् यले च्वेँगु येँगो बहा: भग्नावशेषया रूपे लाना च्वेँगु बहा: ख: । थन केवल छोछ्येँ छकाजक बाकी दया च्वेँगु ख: । व बहा: छगू भिक्षुपिन्त तोता बीगु धका तोता बियात:गु ख: । थ्व येँगो बहा:यात सुमंगल विहार धका नामकरण याना: प्रशारस्मी व सुमंगल श्रामणेरपि थन च्वना च्वना बिज्यागु । थुगु बखते यले सद्धर्म प्रेमी श्रद्धालु उपास-कोपासिका वर्ग स्वया: मिथ्या दृष्टिपि मनुतय्गु सँख्या हे जक

उपोगु समय । थुपि अतिवादी, उच्छेदवादी, भोगवादी दृष्टि
 जुया च्वपि मनुतये भिक्षुपि व शुद्ध बुद्ध धर्म धालकि मिखा
 बागलंतकं हे स्वये यःगु मखु । भिक्षुपिन्त मुनां दान धर्म याःगु
 नं स्वये फुगु मखु । अकें भिक्षुपिन्त न्हायाय् खंसां न्हायाय्
 नापलाःसां हेस्याय्गु उपहास यायेगु, मज्यू मज्यूगु बेकोगु
 उत्पतांग ताःलयागु प्रश्न न्यनाः हिहीमिही चायकेगु, कायल
 याय्गु ज्या थुपि मनुतसें याना ज्वीगु खः । यले सुमंगल विहार
 भिक्षुपि हे च्वनेगु बन्दोबस्त जूगुलि इमित भिक्षुपि मालेत
 अपुयाः क्लियं धयाथें थुपि मिध्यादृष्टिपि मनुत वयाः अने
 अनेगु प्रश्न न्यनाः हाय्कः वइगु जुयाच्वन । अकें थन विहारे
 च्वने मफयाः मचा छम्हेसित चीवरपो छपो ज्वैकाः प्रज्ञारश्मि
 भन्ते वसपोलपि च्वना च्वंगु थासय् किण्डोल विहारे ध्यंकः
 बिज्यात । प्रज्ञानन्द भन्ते, शाक्यानन्द भन्तेपि दुषाय्
 प्रज्ञारश्मि भन्ते वन्दना यानाः दिक्दार भावं पयतुना बिज्यात ।
 वसपोलपिसं न्यना बिज्यात— “छाय् छपिला दिक्दार ज्वीका
 वःथें च्वं ?” प्रज्ञारश्मि भन्तेनं धया बिज्यात— “जि ला यले
 च्वंवेने मखुत ।” थथे हताम चाःगु न्यनाः शाक्यानन्द भन्तेनं
 धया बिज्यात— “दिक्क चाये मज्यू । धैयं तयाः बिज्याहुं ।
 सह्यानाः च्वना बिज्याय्माः ।” शाक्यानन्द भन्तेनं गुलिखे
 सम्मयेयाका बिज्यात नं प्रज्ञारश्मि भन्तेनं यले च्वं वेनेगु इच्छा
 याना बिमज्याः । अकें लिता प्रज्ञानन्द भन्तेयात धया
 बिज्यात— “भन्ते ! यले छपि हे बिज्याय्मालि छपिसं
 सिबायतं मेपिसं यले विहारे ठीक याय् फइ मखुत । यले

भिक्षुपि गनं हे च्वने थाय् मदया च्वंगुली दात्तापिसं म्वायःगु
बहाः छगू त्वता बियातलं नं कीपि मच्चन धाय्ब व बहाः नं
अथें तुं मदया बनी । लिपा ला यले पलाः तय् थाय् तक्क नं
दइमखु ।”

यसया सुमंगल बिहारे तःघीह्य भन्तेः—

प्रज्ञानन्द भन्तेनं विचाः याना बिज्यातः— “आयुष्मान्
शाक्यानन्दं धया बिज्यागु खँ नं खःगु हे खः । व यँगे बहाः
नं भिक्षुपिन्त अथेंजक तोता तःगु खः । संघदान बियातःगु
मखुनि । थव बिहारला ह्लातँ तोता छ्वय् ज्यूगु हे मखु ।”
अकें वसपोल भन्ते हे यले च्वँ बिज्याय् माल । किण्डोल बिहारं
वसपोल सुमंगल बिहारे च्वँबिज्यात । अन बिहारे सुमंगल
श्रामणेर छह्यजक च्वना च्वना बिज्यात । वसपोलया नं
मिखां खंगु मखुत । ह्लापा जा वसपोलया छग मिखां जक जूसां
खनाच्चंगु खः । अथे जूसा नं अन बिहारे वँपि म्चामिचातय्त
वाखँ कमा च्वने फु । वसपोल भन्ते अन च्वँबिज्याये धुंकाः नं
यले च्वँपि युवकत वयाः हाय्कः वयाच्चन । किन्तु वसपोलं
शान्तपूर्वक हे इमिसं न्यंकको प्रश्नया लिसः बिया छाय्गु याना
बिज्याना च्वन । अरु इमिगु दृष्टि सुधार यायेगु किसिमं
धर्मोपदेश नं बिया बिज्याइगु । कर्मकर्मया फलयात ध्वाथ्वीक
कना छोया बिज्याइगु । लिपा जूलिसे थुजापि मिथ्यादृष्टिपि
मनूत ऊं ऊं तापाना वन । हाय्कः नं सुं मवल । ह्लापा
वसपोल च्वं मबिज्याबले अनेनेगु शास्त्रार्थ यानाः हाय्कः वँपि
मनूत नं लिपा जूलिसे बिहारे वये मछाला वन । गुलि गुलि

वसपोलया उपासक हे जुया वन । अकें ह्तापा हाय्कः वैपि मनुतयत् लिपा माधवी अनागारिकाया बौ चन्द्र ज्योति उपासकं धया च्वनीगु जुल- “छिपिं ह्तापा प्रज्ञानन्द भन्ते थन च्वं मबिज्यावले शास्त्रार्थ याः वैपि मखुला ? का वा ! आः शास्त्रार्थ याः वाः ।” तर लिपा अथे शास्त्रार्थ याः बइपि मनुत कं कं पाः हे जक जुयावन । वसपोलया धर्मोपदेश, धर्म व्याख्यान न्यनाः उपासकोपासिकापि ऊन् ऊन् बृद्धि जुजुं वया च्वन । विहार नं ऊः ऊः मऊः धाया वल । आमाइ पतिकं सुमंगल विहारे नं बांबांलाक बुद्ध पूजा चले जुया वल । भिक्षुपिनि आमाइ, पुह्ली पतिकं बाछी छको छको समुति सिमाय् नं उदक सिमाय् जूसांनं वनाः उपोसथ कर्म याय् माःगु दया च्वन भिक्षु याकःचा जूसा अधिस्थान उपोसथ ज्वी । निहा दुसा परिशुद्धि उपोसथ ज्वी । स्वहा जूसा गण उपोसथ ज्वी । प्यम्हं उपो न्याको भिक्षुपि दःसान संघ उपोसथ ज्वी । उगु समय तक नेपाले समुति सिमा महुनिगु जुया च्वन । अकें यले शङ्खमोल खुसि दध्वी उदक सिमा दय्काः भिक्षुपि संघ खाःगु जुया निम्ति प्रज्ञानन्द भन्ते, शाक्यानन्द भन्तेपि संघ मुनाः नेपाले प्रथम ह्तापालाक बुद्ध सम्बत २४८६ अर्थात् वि. सं. १९६६ सालं संघ उपोसथ नं जूगु जुल ।

भीमराज उपासकयात धर्मावबोधः-

छन्हूया दिने वसपोल भन्ते याकःचा सुमङ्गल विहारे बिज्याना च्वंबले भीमराज उपासक तीजक दुस्वःबल । विहारे दुहाँ वयाः वसपोल च्वना च्वंगु कोठाया लुखाय् पचिक

पयतुत । उह्य उपासक जुलसां ह्यापा साप हे मिध्यादृष्टि जुया च्वंहा खः । अकें ध्व भिक्षुपिसं छु स्यू धयागु अभिमान तया च्वंहा खः । विहारे अबले सुंसां मदुगु समय जुयाः थुह्य उपासकयात बोध याय्या कारणे वसपोलं छलफल शुरू यायगु बिचारं धया बिज्यातः- “उपासक ! समय छाप् सिद्धि छब्बय् ? छगू निगू खँया छलफल याये दःसा मज्जुला ?” भन्तेन थुलि धया बिज्याये मात्र नं भीमराज उपासकं स्वाः स्त्री गरखेसे तयाः प्रश्न न्यनः- “वेदना धयागु गन च्वना च्वन ? भीमराज उपासकं ध्व प्रश्न ह्यापानं भन्ते किण्डोल विहारे बिज्याना च्वंगु बख्ते छको लुखाय् लावक पयतुना च्वेच्वेहि न्योंगु खः । अबले नं प्रश्न न्योह्य उपासकया स्वाः गरखेसे तया हःगुलिं छायेथें ध्व उपासकं स्वाः जिग्रिङ्ग तःगु धका मती वनाः पलख कोछुनाः विचाः याना स्वया बिज्याय्वं व उपासक जुरूक दनाः पिहाँ बगु जुया च्वन । अकें ध्व उपासकया स्वभाव सीका तुरुन्त लिसः बी माल धका लिसः बिया बिज्यात । छलफल जूगू प्रश्नोत्तर थये खः-

प्रश्नः- वेदना धयागु गन च्वना च्वन ?

उत्तरः- वेदना धयागु ध्व कीगु जीवित शरीरे हे दया च्वनी । यदि कीगु शरीरे वेदना मन्त धाःसा कीपि म्बाना च्वने नं फइमखु । कीगु शरीर पञ्चस्कन्ध मिले जुयाः दया च्वंगु खः । पञ्चस्कन्ध धयागु छुछु धाःसा रूपस्कन्ध, वेदनास्कन्ध, सञ्ज्ञास्कन्ध, संस्कारस्कन्ध व विञ्ज्ञाणस्कन्ध खः ।

प्रश्न:- (थ)गु पतिनं खापाय् त्वा त्वा यानाः) ध्व शब्द गनं वन, गन च्वना च्वन ?

उत्तर:- शब्द धयागु छगू वस्तुनं मेगु वस्तुखे बलंबेगं स्पर्श जुल धाय्व पिहाँ वैगु स्वभाव खः । शब्दजक मखु उपासक ! सारा संसार फुक्कं हे हेतुद्वारा उत्पत्ति जुया वया च्वैगु खः । अकें भगवान बुद्धया धर्मयात संक्षिप्त मात्रं कनेया निम्ति अस्सजीत भन्तेनं सारीपुत्रयात निम्न गाथा कना बिज्यागु खः-

“ये धम्मा हेतुप्पभावा तेसं हेतु तथागतो आह ।
तेसं च यो विरोधो एव वादी महासमणो ॥

प्रश्न:- अयूसा आकाश धयागु गन च्वना च्वनले ?

उत्तर:- आकाश धयागु स्वता प्यता प्रकारयागु दु । गये कि अजताकाश कसिनुग्घात आकाश, परिच्छेद आकाशदि दया च्वन । थुके मध्ये छपिसं गुगु पति आकाशयागु खँ न्यना बिज्यानागु ?

प्रज्ञानन्द भन्तेनं थुलि प्रश्न याना बिज्यासेली उकीयागु जवाफ मदयाः भीमराज उपासक सुम्क च्वनेमाल । अले छुं धाय् मछालाः लिपा नमस्ते यानाः पिहाँ वन । अबलेसानिमे उह्य उपासकं बरावर हे विहारे वयाः छलफल यावेगु यात । वयाः प्रश्न न्यनी, समय दतले च्वनी । समय मन्त कि लिहाँ वनीगु जुया च्वन । थुगु रूपं निला स्वलाति विहारे वयाः वयाः प्रश्न न्यनाः स्थविरवादी बुद्ध धर्म व भिक्षुपि, खास

यानाः प्रज्ञानन्द भन्तेया धर्मं ज्ञानया बिषये अनेक प्रकारं परीक्षा याना स्वये धुसैलि उह्य भीमराजया ह्लापा मती तथा च्वंगु अभिमान व मिथ्यादृष्टि सकतां छिन्नभिन्न जुयाः फुनावन । अले छन्हु फुसंदे लाका भीमराज उपासकं सुमंगल बिहारे वयाः भन्तेयाके क्षमा पवंवलः—

“भन्ते ! जितः क्षमा याना विज्याहुं । जिके ह्लापा यको हे अभिमान दु कि भिक्षु धयापि शील उलि सम्म पालन याना च्वपि खः । जिमिसं थे जागु ज्ञान, ध्यान सीकेत पत्ता हे मदु । थ्व हे अभिमानं याना। ह्लापा जि छपित हेलाया दृष्टि स्वयाः अभिमान यानाः हे प्रश्न न्यनागु खः । भन्ते ! जित क्षमा याना बिज्याहुं । आःतिनि, भन्ते ! जि बुछे जुल, छपिनिगु हके जा जिला लुमि च्चका छकूचाति हे मय्यं खनि ।” भन्तेनं प्रसन्न रूपं भीमराजयात थह्य उपासकया रूपे ग्रहण याना बिज्याय्वं उह्य उपासक नं हर्षं प्रफुल्लित जुयाः वसपोलयात वन्दना याना निहाँ वन ।

थुगु प्रकारं श्रद्धाहीन जुया च्वपि मनूतय्त श्रद्धा वृद्धि याना बिज्यानाः, प्रज्ञा शून्य जुयाः कुमार्गे व्वां जुया च्वपिन्ति सुमार्गे सालाः, त्याग, शील, ममाधि, करुणा, मुदिता, उपेक्षाया शिक्षा बियाः वसपोलं आपालं उपासकोपासिकापि सुमंगल बिहारे हे च्वनाः संग्रह याना च्वना बिज्यात । बुद्धपूजा नं कथहनं वांलाक चलेयानावं च्वना विज्यात । थुवले सुन उपासकया जहान पूर्णमाया उपासिका नं वराबर बिहारे बया च्वनीगु । तर वःसां आनन्द पूर्बक धर्म कथा न्यनेगु फूसंद धाःसा गुवःलें

व उपासिकाया मदु । बिहारे ध्यनेवं हे काचाकाचां बयाः “जितः शीलं छकोर्नि बिया बिज्याहुँ” धका हथाय् चाचां हालीगु अले शीलकाये धुनेवं श्रद्धानुसारं दान प्रदान यानाः ब्वाय् लिहाँ वनीगु खः । बराबर थुगु रूपं बिहारे बये वनेगु याना च्वेगु खनाः भन्तेनं छको पूर्णमाया उपासिका याके न्यना बिज्यातः— पूर्णमाया उपासिका ! न्हाबलें न्हाबलें बिहारे बया हथाय् चाचां छाया लिहाँ वनेगु ?

पूर्णमाया उपासिकां लिसः बिलः— “खः भन्ते ! छ्ये च्वैम्हं धन मसीक बयागु । छ्ये च्वैम्हं जि बिहारे वन घयागु सिल कि ब्वःबी यः । अकें याकनं लिहाँ वनेगु ख ।”

भन्ते नं सम्छेयाना बिज्यातः— “पूर्णमाया उपासिकाया गोन्दु गुलिजक अथे च्वनेगु ? छ्ये च्वेह्य सुनदाइयाके न्यमा वःमां मज्यूला ?”

भन्तेया थ्व सरल प्रश्नं पूर्णमाया उपासिका थारा न्हुल । अले छकोलं हे लिसः बिलः— “गन ज्यू धका भन्ते ! भन्तेपिन्त जक गिजे याना च्वनीह्य मनु व । अथे न्यनां छ्वया हइ मखु ।

पूर्णमाया उपासिकाया थ्व कष्टमय जीवने बसपोलयात सहानुभूति दनावल । उह्य उपासिकाया धार्मिक श्रद्धां भन्ते-यात घ्वातु मतु घ्वाःथे च्वन । अकें थ्व समस्या जा समाधान हे यायेमाः घयागु विचारं बसपोलं घया बिज्यात— “अथे बिहारे हे छोया मह्ये माःगुला छुं मदु । धन जुगु खें फुक्कं करे । धन छकू निक्कू बाखें न्यो । न्यनागु खें लुमंकाः सुनदाइयात कहें । अले ला गथे छोया महई ?”

पूर्णमाया उपासिकां अपुहे सासलं तु लिसः बिलः—
 “अहो भन्ते ! गम कीलं कने आःए धका व । वं हे पुनकं वं
 कने सः । अपिसं ये हे कने सः ।”

व सुनदाए सुमंगल बिहारा हर्ताकर्ता दुहा मनु लः ।
 व मनुयात बुद्ध धर्मे प्रतिष्ठित मवाःतले सुमंगल बिहार सति
 पूर्वक भिसु संघयात संघवासु बीगु ज्यानं उवी मकंगु जुयाप्पन ।
 पुलि मज्जीकं बिहारया उन्नति वृद्धिया ज्याप् न यक्के हे वनकः—
 स्थाना चवनीगु । अकं उहा उपासिकाया भाःतम्हेसित वृष्टि
 सुधार याव् माल वेषागु बिहार वसपोलं हया बिज्जाहः—
 “मखु उपासिका ! अये जूसा वंत यने हे छकों वना हि रे
 सा ।”

पूर्णमायाः— “अये बिहारे वा धया वंहा मखु ।”

भन्तेः— “छकोला बीजक धया स्व ! की छको बिहारे
 वनेनु । बिहारे उपासकोपासिकापि गः गः वया च्वंगु
 दु । भीमराजपि, लक्ष्मीमायापि, चन्द्रज्योतिपि
 सकले वया च्वंगु दु धका धारे !”

पूर्णमायां स्वे वया भाःतयात बिहारे वना हयेगु ज्याय्
 खं न्यके फंथे मच्चं ।” अथे नं भन्तेपिनिगु नां हे काय् मज्झा
 मन् । उकेसं बिहारे वनेनु धाय्बले छु धाइनु वं । अहो ! धव
 धाय् जी मखु ।” यये मती ल्वीकाः भाःतम्हेसित बिहारे
 वनेनु धाव्गु कल्पना मात्रं नं ह्यपीसे बय्काः उहा उपासिकां
 लिसः बिलः— “ह्या ! वा ! जिला धाय् मछाः !! सिक्क
 व्वः बीका वं जितः !!! पुलि धया ह्वासं वन्दना यानाः

लिहा वन । लिपा बिहारे बैबले बं पूर्णमायाया
 तुं चुल्लल् ब्वां बई, झील छको हथासं हथासं काई,
 न याये माःगु याई, अले ह्वायेक तुं ब्वाये बनी ।
 थये जुयाबं च्चन । भन्तेनं वैत निको स्वको बया भाःतयात
 ब्बवा हयेगु खं ह्नाना बिज्यात । तर ब माने मजू । माने ज्जी
 हे मछाः । अकें वसपोलया मती "अथे मखु, आः थ्वैत धया
 च्चनां मजिल । भीमराजपि लक्ष्मीमायापित धाय्के छोया
 बीमाल धकाः बिचाः वल । अले भीमराजपि लक्ष्मीमायापि
 बिहारे बःबले सम्केयाना बिज्यात- "सुनदाइयात न्हाथे याना
 नं थन बिहारे छको ब्बना हय्गु याना बिज्याहूँ । व नाप छगू
 निगू खं ह्नाना स्वय् मासेवल ।" वसपोल भन्तेनं पूर्णमाया
 उपासिकाया कारणे सुनदाइयात सम्के याय्गु बिचाः याना
 बिज्यागु छनाः वसपोलया थः उपासकोपासिकाया उपरे दुगु
 करूणा व अनुकम्पायागु वर्णन याना सुनदाइयात ब्बना हयेगु
 कुतः यायेगु वचन बिल । भीमराज उपासक, लक्ष्मीमाया
 उपासिकापिनिगु कुतःनं यानाः सुनदाइयात बिहारे वये धाय्का
 नं वन ।

सुन उपासकयात बुद्धधर्मे प्रतिष्ठाः-

उखुन्हु हे वहनी थः पासापि निह्य स्वह्य ब्बनाः
 लालतेन मन छप्वाः ज्वनाः सुनदाइ सुमंगल बिहारे वसपोल
 प्रज्ञानन्द भन्ते च्चना च्चंथाय् दुहां वल । वसपोलयात नमस्कार
 यानाः शिष्टता पालन याःसां बिहारे मिह थें धस्वानाः तूखुट्टी
 मारे यानाः फ्यतुन । अले घोपलख कुशलवार्ता ज्जी धुंका

अनेनेगु प्रश्न न्यनेगु शुरू यात । वसपोल नं सुनदाइनं न्यंको प्रश्नया धर्मतापूर्वक लिसः बिया बिज्यात । लिपा तोप तैबे च्चंगुलि थौं समय मन्त, कन्हे वये धका थः पासापि सहितं सुनदाइ नं लिहाँ वन । कन्हेखुनुनं पासा निहाति व्वनाः बहनी अबेहे विहारे बल । उथाय् भचा सुनदाइयाके विनम्रताया भाव ज्ञानेदत । मिह बे धस्वानाः प्रश्न न्यनेगु नं मयात । उथाय् हे सुनदाइया म्हुतुं छगू वाक्य नं पिज्वल- “जिगु शंका दकों निवारण यांना बिज्याये फत धाःसा जि छपिनिगु विहारे वयेगु गुबलें हे तोते मखु ।” वसपोलं थ्व सुनदाइया शर्तयात सहर्ष स्वीकार यांना बिज्यानाः साधुवाद नं बिया बिज्यात । उखुन्हु नं सुनदाइतं यकों प्रश्न न्यन । न्यंको प्रश्नया सविस्तार जवाफ वसपोलं शान्तपूर्वक विया बिज्याना च्वन । लिपा समये लिबासं उखुन्हुनं समय मन्त धका लिहाँ वन । सुनदाइपि लिहाँ वने धुँकाः बुद्ध वन्दना यांनाः ज्ञाताय् पयत् विज्याह्य भन्तेया मती लुयावल कि थ्व मनूयात शिक्षित याये फत धाःसा पूर्णमाया उपासिकाया जक कल्याण ज्वीगु मखु, सुमंगल बिहारया उन्नति वृद्धि यायेत नं यकों हे सहयोग दैगु खः । अकें उह्य उपासकयात स्थविरवादी बुद्ध शासने शिक्षित यायेगु वसपोलया तधंगु मनसुवा जुया बल । अले वसपोलं प्रतिज्ञा यांना बिज्यात- “व सुनदाइयात थुगु धर्म बोधयाये मफुसा जि थ्व विहारे च्वन हे मखु ।” सुनदाइ सुमंगल विहारे प्रज्ञानन्द भन्तेयाथाय् ह्लियं लगातार बाछिति धयाथे बहनी बहनी वयाः धर्मया छलफल याः वैगु जुयाच्वन । कथहनं

सुनदाइया धार्मिक छलफले रस तायावं वन । लिपा बहनी नं,
 सुथय नं, ह्तिने नं याना ह्ति स्वको तक नं बिहारे वयाः
 वसपोल भन्ते नाप धर्म संवाद याः वय्गु याना हल । थये
 ह्तिधिया हे स्वको स्वको विहारे वयाः धर्म छलफल याः वय्गु
 जुतेलि सुनदाइया छुं छुं हे न्यनेगु मदया बल । सुम्क तुं च्वने
 मासा बल । अले वसपोल भन्तेनं नं वयागु वचन प्रति सक्षित
 यानाः बराबर न्यना बिज्याय्गु यात- “सुनदाइ, आः कीगु खँ
 गथे खःले ?” अर्थात् उहा उपासकया धर्मया बारे शंका
 निवारण ज्वीवं बिहारे वयेगु तोते मखु धयागु वचन अनुसार
 ज्या याये मज्जुनिला धका भन्तेनं न्यना बिज्याइगु खः ।
 सुनदाइया जहानं नं ह्तिथं न्यनीगु । विहारे बना भन्ते याके
 शील कया मवयानिला धका । अले सुनदाइनं धयां च्वनीगु-
 “जि छिपि बेला ! जिगु शंका दतले भन्तेपिन्त वन्दना यानाः
 शील काइहा मखु जि । जि शील काय् धुन कि गुबले तोते
 नं मखु ।”

भन्तेनं वय्गु वचनया बारे ह्तापा न्यना बिज्याइबले
 सुनदाइनं अंशतः थःगु पराजय स्वीकृत यानाः नं कन्हे कौस मेगु
 प्रश्न दयेफु, थौं फुत धाय्वं मज्जुन धका लिसः बियावं च्वन ।
 अले कन्हेखुनु उखें थुखें वैकें थवैकें न्यनाः प्रश्नोत्तर याः बइगु
 नं याना च्वन । कथहनं गुरुजु गुभाजुपिके प्रश्न न्यनाः न्यनाः
 वसपोल नाप छलफल यानां च्वंसां भन्ते नं अभिघर्मया अनुकूल
 सकतां प्रश्नया लिसः बियाः भगवान बुद्धयागु मेमेगु उपदेश
 नं प्रश्नोत्तरया क्रमे हे स्वका यँकाः सुनदाइया चित्तयात बोध

यानां च्वना बिज्यात । लिपा सुनदाइया प्रश्न न्यनेगु कोचालं ।
 थम्हें न्यनावय्पि गुरुजुपिन्त भन्तेयाथाय् वनाः धर्मं सम्बाद
 याः वनेनु धालं नं वसपोल नाप धर्मं सम्बाद यायेगु साहसं
 मदुगु नं चाल । थुबले हे नेपाले चन्द्रमणि गुरु नं बिज्यात ।
 प्रज्ञानन्द भन्तेनं वसपोल गुरुयात सुमंगल विहारे नं बिज्याकाः
 सकलें उपासकोपासिकापिन्त शील प्रदान याकाः वसपोलया
 पाल्लें धर्माभृत त्वंका बिज्यात । उबले सुमंगल विहारे मुना
 च्वपि सकलें उपासकोपासिकापिसं चन्द्रमणि गुरुयात वन्दना
 यानाः शील प्रार्थना यात तर सुनदाइ छह्रासें मयाःगु
 जुयाच्चन अले मेमेपि उपासकतसैं सुनदाइयात चन्द्रमणि गुरु
 थें जाःह्य थन विज्याबले वसपोलयाके शील प्रार्थना या घका
 सल्लाह बिलं नं सुनदाइनं “जितः धर्मं बोध याकाः जिगु शङ्का
 फुकं निर्मूल याना ब्यूह्य कर्मशील भन्तेयाके नि जि ह्यापालाक
 शील प्रार्थना याये, घका गुरु चन्द्रमणि महास्वविरया पाल्लें हे
 शील प्रार्थना मयागु जुया च्वन । वन्दना यानाः दान प्रदानादि
 बाये माःगु मेगु सकतां ज्या धाःसा उपासक नियम कथं फुकं
 याःगु जुयाच्चन । लिपा चन्द्रमणि गुरु विहारं लिहाँ बिज्याये
 घुंकाः फूसंद दय्बं छन्हू भिगु दिन स्वयाः सुनदाइ वसपोल
 भन्तेया समक्ष वल । अले भन्तेयात विनीतपूर्वक वन्दना यानाः
 वसपोलयाके शील प्रार्थना याःवल । उगु दिने थःम्हं याना
 तयागु अधिस्थान पूरे जूगुलिं प्रज्ञानन्द भन्तेनं थुह्य उपासकयात
 शील प्रदान याना बिज्यानाः स्थविरवादी बुद्ध शासने वयागु
 श्रद्धा अक उपो वृद्धि बायेया कारणे भगवान बुद्ध कना
 बिज्यागु निम्न गाथात नं उपदेश याना बिज्यातः—

(क) “अप्पमादो अमत्तपदं, पमादो मञ्चुनो पदं ।
अप्पमता न मीयन्ति, ये पमता यथा मता ॥

(द्रष्टव्यः— शुकेयागु अर्थं च्चे वने धुकूगु दु ।)

(ख) एत बिसेसतो अत्था अप्पमादहि पण्डिता ।
अप्पमादे पमोदन्ति अरियानं गोचरे रता ॥

अर्थः— पण्डितजनं अप्रमादया विषयेले शुकेयात वांसाकं
सीकाः ध्वीकाः बुद्धपिनितं उपदेश याना बिज्याकथं
आचारण यानाः अप्रमादे सुख ताय्का ख्वनी ।

(ग) ते कायिनो साततिका निच्छं बल्ह— परक्कमा ।
फुसन्ति धीरा निम्बानं योगक्खेमं अनुतरं ॥

अर्थः— (अप्रमादी जुयाः) सततः ध्यानया अम्यास याइह्य
नित्य, दृढ पराक्रमी बीर पुरुषं परमपद योग— क्षम
निर्वाणया लाभ यानाकाई ।

वसपोल भन्तेया पाखें ध्व गंभीर जुया नं सरल जुया
च्वंगु उगु धर्मोपदेश न्यनाः सुनदाइ सन्तुष्ट, शान्त आनन्दित
जुयाः वसपोलयात वन्दना यानाः गच्छे व श्रद्धा अनुसारं दान
प्रदान यानाः लिहाँ वन । शुद्धगु भिगु धर्मं ज्वने माःगुया
विषयले भगवान बुद्धं धया बिज्यागुनं दुः—

हीन धम्मं नसेवेय्य पमादेन नसंखमे ।

मिच्छा दिट्ठि नसेवेय्य, नसिया लोक्कवड्ढनो ॥

अर्थः— हीनगु धर्मं सेवन यायेमते, प्रमादी जुयाः च्वनेमते ।
मल्लुगुसी बिश्वास यायमते, लोक (संसार) बृद्धि
ज्वीगु ज्या यायमते ॥

अननिसेंतिनि उहा उपासकयात वसपोल भन्तेनं सुनदाइयां
नामं सम्बोधन याना बिमज्यासे सुन उपासक धका सम्बोधन
याना बिज्यात । थुगु प्रसंगं वसपोल भन्तेयाके थः उपासको-
पासिकापिनिगु हित सुख कल्याणया कारणे गुलि तक्क
परिश्रम याना बिज्यानाः धर्माबोध याकेगु सदिच्छा, करुणा
व अनुकम्पा दु धयागु खं छलंङ्ग याःथे वसपोलयाके दुगु धर्म
आत्मबिश्वास व मनोवलायात नं स्पष्ट याः ।

सुन उपासकयात स्थविरवादी बुद्ध शासने बांलाक
बोध यानाः सुशिक्षित याना बियाः वसपोलयात हर्ष ज्वीगु
स्वाभाविक हे जुल । तर थ्व हर्षया ल्यूने वसपोल थःत प्राप्त
ज्वीगु लाभ सत्कारयात गुवलें भतिचा मात्रं हे नं ल्हाः तया
बिज्यागु दुगुमखु । केवल शासनया उन्नति बृद्धि ज्वीगु खं
कयाः हे जक वसपोल खुशी जुया बिज्याःगु खः, खुशी जुया
बिज्याइगु खः । वसपोल थः उपासकोपासिकापिन्त कना च्वना
बिज्याईः—

अञ्जा हि साभू—पनिसा अञ्जा निब्बानगामिनी ।
एवमेतं अभिञ्जाय भिक्खु बुद्धस्स सावको ।
सत्कारं नाभिन्देय्य विवेकमनु ब्रूह्ये ॥

(२००)

अर्थ:- लाभ सत्कारया लंपु छगू हे । निर्वाणे ध्यंक बनेगु लंपु मेगु हे । थुगु प्रकारं लैं ध्योकाः बुद्धया अनुगामी भिक्षुं लाभ सत्कारया अभिनन्दन (प्रशंसा) यायेमने विवेक (एकान्तवास) यात बढेयाय्गु स्व ।

आपाः दान यायेमा, आपालं मूल्य वंगु वस्तु दान यायेमा, अले जक पुण्यलाई थ्रयागु लैं वसपोलया म्हुतुं गुबलें पिज्जइ भखु । आत्म संयम अल्पेच्छुकताया गुणं वसपोल सुशोभित लः ।

स्वदेशं निर्वासन

नेपालं मिश्रपिनि निष्कासनः—

युगु प्रकारं श्री सुमंगम विहारे बिज्यानाः वसपोलं धर्मेच्छुकपिन्त शुद्ध बुद्ध धर्मया उपदेश ब्यूब्यू धर्म रस इना बांगु ज्या याना च्वना बिज्यात । परिणाम स्वरूप सुमंगल विहारे वइपि श्रद्धालु उपासकोपासिकापिनिगु संख्याय् वृद्धि जुजु वया च्वन । विहार नं क्रमशः बाँलानां वया च्वन । थुकें यानाः बिरोधी तय्गु मिस्त्रा तःतःगो जुया बल । सुमंगल विहारे जक मस्त्रु किण्डोल विहार ब मेमेथासय् नं ह्यासु चीवरं पुना बिज्यापि स्थविरवादी भन्तेपिसँ नेपाले चुलि जाया वया च्वंगु नव बौद्ध जागरण यातः थःथःगु सततः प्रयासद्वारा अरु द्रुततर गति न्ह्यज्याकाबं यंका च्वंगु जुयाः नेपाले थासंथाय् थ्व न्हू जागरणं बौद्ध जनतातय् दध्यी चेतनाया लहर थनावं वया च्वंगु छः । थुकें यानाः ह्यापांनिसँ बौद्ध धर्म धाल कि मिस्त्रा बागलं तक नं स्वय् मयःपि मनूतसँ नेपाले बौद्ध धर्म पुनर्जागरण ह्या च्वंगु शुद्ध धार्मिक सामाजिक सांस्कृतिक प्रचार कार्ययात बेकोय्काः अस्तः अर्थ यानाः राजनैतिक रूप

बियाः श्री ३ या ह्यायपने स्वां प्वीगु थाले यात्त । गंगालाल, दशरथ चन्द, धर्मभक्त, शुक्रराज शास्त्री आदि शहीदपिन्त मृत्युया लासाय् ध्यनाः गुलिखे राजनैतिक नेतातय् नापं सामाजिक कार्यकर्तात व सांस्कृतिक सुधारया नायःतयत् नापं कडा से कडा सजाय् यानाः जेलय् कू नका तःगु थ्व ई । भतिचा मात्र हे नं छु न्हू चहल पहल वःथे च्वन कि सरकारं कडा शंकाया दृष्टि स्वयंगु याना च्वंगु समय । थुजागु समयले नं भिक्षुपिसं राणा शासनया पाखें बय् फुगु भय विघ्न बाधा-यात ल्याःचाः मतसे हाकूगु नम्रहँजक हाकूगु फाई, मनःभ्रैसित छु ज्वी धका मती तयाः छगू सांस्कृतिक हिसू हय्गु कुतः यानाः शुद्ध बुद्ध धर्मया प्रचारया नापनापं धर्मया नामं पाप कर्म यानाच्वंगु व बौद्धयो नामं अबौद्ध ज्या यानाच्वंगु खें उलाः उलाः धर्मोपदेश यानाः बिज्याना च्वंगु खः । विश्वे सकभनं धयाथें उपनिवेशवादी सरकारया बिरूद्धे वयाच्वंगु राजनैतिक क्रान्तिया लहर व जःखःया देश भारत व चीने नं प्रजातन्त्रया निम्ति जनतां याना च्वंगु राजनैतिक संघर्ष खनाः अर्थे अर्थे हे थारा न्ह्या च्वंहा राणा एकतन्त्री शासन नेपाले थ्व क्रान्तिया भावनायात हाकाय् मलावं लिनाः वां छ्वय्माः धकाः क्रूर हिंसात्मक दमनयाना च्वंगु समयेया फाइदा कयाः अबौद्धतसें बौद्धतय् वीचे त्वापु थना. थ्व शुद्ध बुद्ध धर्मया प्रचारयात हे श्री ३ या मिस्त्राय् छगू राजनैतिक क्रान्तिया किपाया रूपे किया बिसेंलि एकतन्त्री शासनया दृष्टि थ्वया पाखे अःखः जुयावल । बिस्तारं थ्व बौद्ध जागरणयात हानिसें

लैयँथना छ्वेगु कुतः जुल । छन्हुया दिने श्री सुमंगल बिहारे
सरकारी कर्मचारीत बयाः भिक्षुपिनिगु बयान काः बल । गन
भिक्षु जूगु, भिक्षु जूगु गुलि दत आदि सकतां खँ बयाने च्वत ।
उगु बखते कर्मचारीतसँ अने अनेकथं भिक्षुपिके प्रश्न न्यना
च्वंगु स्वया च्वँहा पाँचा धयाहा उपासकं व कर्मचारीतय्के
न्यन- “मखु ! छिकपिसं आमथे अने अनेकथं खँ न्यनाः
भन्तेपिनिगु बयान छाया काः कायागु ? भन्तेपिसं सुयातं दुःख
न्यगु मदु । थःथःगु धर्म जक पालन याना च्वना बिज्यागु
खः । गथे ! अयसा छु थन नेपाले धर्म नं याय् मजिलला कि
छु ?” राज कर्मचारी:- “नेपाले थये हे सकलें भिक्षु जुल
धाःसा अले गथे ज्वीले ?”

थ्व खँ न्यनाः तःधीहा भन्तेनं धया बिज्यात- “नेपाले
सकलें भिक्षु ज्वी घका ग्यानाः छिकपिसं थये भिक्षुपिन्त
दुरुत्साहित याः काःगु खनी । छिकपिसं स्वयेबले भिक्षु ज्वीगु
धयागु साप हे अःपु घका च्वन ज्वी । अथे मखु ! नेपाले
सकलें भिक्षु ज्वीगु खँ जा छखे हे तयादिसँ । छि छहानि छको
भिक्षु जुयादिसं रे । का, जुयादिसं । छि भिक्षु ज्वी फुसा अले
कतःपिनं भिक्षु जुया वनी घका छि भाःपीगु ठीक ज्वी नत्र
छिगु खँ गथे याना मिले ज्वी ?”

प्रज्ञानन्द भन्तेनं थुलि धया बिज्यागु न्यनाः व
कर्मचारीते म्हुत्वी धौ फी माल । काचा काचा बयान च्वये
माःगु ज्या कोचाय्काः बिहारं लिहावन । उगु अवस्थाय्
प्रज्ञानन्द भन्ते नाप सुमंगल बिहारे प्रज्ञारस भ्रामणेर छहानं

चवना चवना बिज्यागु खः । छुं दिन लिपा सुबोधानन्द भन्तेनं खबर बीक हया बिज्यागुलि प्रज्ञानन्द भन्ते किण्डोल बिहारे बिज्यात । अन सरकारी कर्मचारीत ययाः नेपाले भिक्षुपिसं बुद्धपूजा याये मद्दु, मेपिन्त भिक्षु जीवने प्रवजित याम् मद्दु, धर्मदेशना याये मद्दु धका कबुलियतथे जाःगु भों छकू चवयाः व भोते सकले भन्तेपिन्त सही ति धका धाःबल । व भोते सही तयगुंया अर्थ नेपाले शुद्ध बुद्ध धर्मया प्रचार कार्ययात मुखा तीगु खः । अकें प्रज्ञानन्द भन्ते प्रवृत्ति सकल भन्तेपिसं व भोते सही तयत् राजी जुया बिमज्याः । उखुन्हु अथे लिहाँ वनाः हाकनं च्यान्हु फिन्हुति दयकाः इपि कर्मचारीत व हे भों जवना वयाः व भोते सही मतःसा अनेक राजभय बयफुगु अनेक राज दण्ड ज्वीफुगु खें न्हयथनाः भोते सही तयके धका बल । “जिमिसं मखुगु ज्या छुं याना चवनागु मखु” धयागु खें जक न्हयथनाः वसपोलपि सुंहे व भोते सही छाप तयत् राजी जुया बिमज्याः ।

लिपा बाछिति छु दत ज्वी, थानां पूर्जी खोया हयाः सकल भिक्षुपि व अनागारिकापिन्त सतके हल । सकलें भिक्षुपि व अनागारिका पि थानाया पूर्जी अनुसार, ये लायकुली थानाया पिने जम्मा जुयाचवन । प्रवज्यायात हे थःगु जीवमया लंपु याये धुकूपि थुपि भिक्षुपि अनागारिका पिन्त नं हाकनं छको गृहस्थ ससारे दुने चवना चवंपिन्त थें राणा सरकारया प्रशासनं ज्वना हयातःगु खनाः लंजुवाः सज्जनवर्गपिनि चित्त गरखेसे मिका चवन । अकें थानाय् पिने चवनाचवंपि भिक्षुपिनिगु

लैयात कयाः गुलिखे मनुतसें लय्पिने थनाः भिक्षुपिन्त छाया
कष्टदिया तःगु ज्वी धकाः सहानुभूति व्यक्त याना च्वन ।
थुबले मिथ्यादृष्टी पूजारी छहसैं भिक्षु व अनागारिकापिगु
उपरे सहानुभूति तया च्वंपि लेंजुवाःतय् पुचःयात भिक्षुपिन्त
आक्षेप यायां थये धयाच्चंगु नं ताय्दत “श्राद्ध हे याये म्बा
धया ज्वीपि थुपि भिक्षुपिन्त थये मयाःसा मुयात याई ।
थुपिला धर्मात्मा गन खः धका ! नास्तिक का थुपि नास्तिक
इत्यादि ।” पूजारीया क्षुद्र वचन न्यों न्यों तःघीह्य भन्तेया
मने खें वाय्का बिज्यातः—

थुजापि मिथ्यादृष्टित गुलिस्यां भिक्षुपिनि विरुद्धे
चुकली याना च्वंगु दु ज्वी । थ्व जुद्ध समशेर महाराज ला
ह्लापा अथे मभीह्य ला मखुथें च्वैं । ह्लापानं आयुष्मान्
धम्मालोकयात आडम्बर मत चले याःगु आरोपे ज्वना यंकाः
थानाय कुना तयाः नं अरु तधंगु दण्ड बीकेत मिथ्यादृष्टी
भारदारतसें वय्कयात अनेक चुकली यानाः वय्कया न्होने
थने यंकूबले “थ्व मनु छह्य भिक्षु जुलं जितः छुं हानी मदु ।
छनं न्ह्याः सा भिक्षु जू हुँ । जितः छुं नोक्सानी ज्वी मखु”
धकाः बोबिल धाःगु नं न्यना तयागु दु । आः नं चुकलीवाला-
तसें हे जक थये भिक्षुपिन्त दुःख कष्ट व्यूगु ज्वीमाः ।
जुजुयाथाय् ध्यनकिला बांलाक बुछे यानाः स्वहे स्वनि, नुगः
मूपि चुकलीवालातयेगु षड्यन्त्र बल कोशिसं यानाः प्यन्दु बुन्दु
दुःख ज्वीका, मेगु छु हे ज्वी । सत्य व धर्मया मार्गे ब्वाबने
बले थुजागु पंगलः बैंगु अस्वाभाविकनंला मखु इत्यादि । नेपाळे
दुहाँ बिज्यासैं मिसैं बसपोलं तको मछि हे थुजागु कण्कट, दुःख

आदि भोग याना बिज्याना च्वंहा जुयाः बसपोलया मती थुबले नं दुःख मताः । अऊ अखबतां शासनया लागि ह्हापा ह्हापायापि शासनपालकपिसं गुजागु गुजागु तक दुःखसिया वंगु खः व खँयात लुमंकाः च्वना बिज्यात । छायाघाःसा प्राणिपि जन्म जुल धाय्व हे दुःख मुख भोग मयासें गाःगु मखु । थ्व लोके अरहन्तपि बाहेक मेपि मनूत सुहे अष्टलोक धर्म (लाभ, अलाभ, यश, अपयश, निन्दा, प्रशंस, सुख, दुःख) अलग जुया च्वने फँगु मखु । अथेनं सज्जनवर्गपिस दुःख सुखयागु वास्ता मयासे परोपकारार्थ सत्य व कुशल धर्मया ज्याखे जीवन पानां च्वनी । थुके दुरुत्साहित जुया मच्चं । केवल दुर्बुद्धिजनपि हे जक क्षणिक पञ्चकाम सुख यागु आशां मत्यो मत्योगु कर्म गानाः दुर्गती पतन ज्वीगु ले ब्वावना च्वनीगु खः ।

थये थानाय् पिने च्वनाः बसपोल प्रज्ञानन्द भन्तेया अने अनेगु खँ मने ह्यितका च्वंबसे सकलें भिक्षुपिन्त व अनागारिकापिन्त अड्डाय् दुने सः तके हल । दुने थ्यनेवं थानाया हाकिमं ह्हापाये तं बुद्ध पूजा याये मदु, प्रवजित याये मदु, धर्म देशना याये मदु धकाः च्वयातःगु भोते सही ति धका सम्फे याकल । तर बसपोलपि माने मजू । राजभयया ख्याचोलं गायकाः बुद्ध धर्मवा शासनिक ज्यायात हाकुंतीगु बिचाः अन सुयाके मदु । अके थ्व भोते सही मतय्गु जूसा सही तये मखु धका भो चोयाब्यू धाय्व प्रज्ञानन्द भन्ते प्रवृत्ति सकल भिक्षुपि अनागारिकापिसं सभावित राजभय व राज दण्डयात हामो छगःयात ति हे नं वास्ता मयासे सहषं सही

तय् मखु धका भों च्वया बिल । नेपालया भिक्षुपि व अनागा-
रिकापिनिगु ध्व साहस खनाः थानाया कर्मचारीतसें हे म्ये
वांमन्यासे च्वने मफुत । इमिसं स्पू ध्व साहसया परिणाम थुपि
प्रवजितपिन्त अवश्य नं सुखकर ज्वीमखु । थुलि सहीयाये
धुंकाः सकलें भिक्षुपि व अनागारिकापिन्त तोताहल । वसपोल
यले सुमंगल विहारे तुं लिहाँ विज्यात । तसपोलं थानाय् जुक्को
खँ कना बिज्याबले विहारया उपासक उपासिकापि हे ग्यात ।
वसपोलं सकसितं सम्फेयाका च्वना विज्यात ।

बुद्ध सम्बत २४८७ अर्थात् विक्रम सम्बत २०००
सालया थ्व ई । छन्हु निन्हु यायां आषाढ पुत्ली नं थ्यंकःबल ।
बुद्ध धर्मो आषाढपुत्लीया विशेष महत्व दु । कारण भगवान बुद्ध
बुद्धगयाय् बोधि वृक्षया मूले च्वनाः बुद्धत्व प्राप्त याना बिज्याये
धुंका थुगु पुत्लीया दिने ह्तापालाक सारनाथे ऋषिपतन मृगदावने
पञ्चभद्र वर्गीय भिक्षुपिन्त शास्ता नं मध्यम मार्गया धर्मोपदेश
याना बिज्यासे धर्मचक्र प्रवर्तन याना बिज्यागु खः । उवलेसं
निसें ध्व दिनयात गुरू पुत्लीया रूपे मनुखं माने याना हे वया
च्वन तिनि । भगवान शाक्यमुनि धर्मचक्र प्रवर्तन याना बिज्यासे
तथागतया रूपे ह्तापालाक वर्षावासया शुभारम्भ नं याना
बिज्यात । नापं भगवान बुद्धया थःसकल श्रावकपिन्त
आषाढ पुत्ली निसें स्वला तक चारिका मयासे छथासं च्वनाः
वर्षावास व्यतीत यायेगु नियम दयेका बिज्यागु नं दु । अकें
बुद्ध सम्बत २४८७ या थ्व वर्षे नं ह्तापा लिपा थें तुं वलपोल
भन्तेया नं नियमानुसार आषाढ पुत्ली छन्हु वर्षावास अधिष्ठान

याना बिज्यात । तर भन्तेया थुगु अधिष्ठान पूरे मज्जीगु जुस ।
कारण बुद्धधर्म व वर्षावासया नियमया बिषये क, ख, ग, हे
मस्युपि राणा सरकारं नेपाले सत्य धर्मया निस्वनेगु ज्याय् दृढ
उत्साह ब्योगु बापते सकलें भिक्षुपि अनागारिकापिन्त दण्डया
रूपे नेपालं पितिना छवयेगु निर्णय याःगु जुया च्वन । अकें
काठमाडौं उपत्यकास दुपि सकलें नेपामी भिक्षु व अनागारिका-
पिन्त हाकनं छको ज्वंके हल । थुबले हे धम्मालोक भन्ते नं
आनन्दकुटी, थ्यंकः बिज्यागु छन्हु निन्हु हे तिनि दुगु खः ।
बि. सं. २००० साल श्रावण १५ गते खुन्हु सकलें भिक्षुपि व
अनागारिकापि आनन्दकुटी जम्मा जूवल । करुणा अनागारिका
छम्हेसिया प्वाः स्याका च्वंगुलि व छह्य जक विहारे ल्यन ।
प्रज्ञानन्द भन्ते सहित आनन्द कुटी जम्मा जुया च्वपि सकलें
भिक्षुपि व अनागारिकापिन्त ज्वना यंका सिंहदरबारि थ्यंकल ।
घी छि ति ला सिंहदरबारया ढोकाय् पिने हे सकसितं थना
तल । बाल्हि न्ह्यो जक भोजन याये मापि भिक्षुपिन्त भोजनया
ई फपुले तेनं नं राणा सरकारया कर्मचारीतसें छुं बन्दोबस्त
याःगु मखु, न भोजन यायेत समय हे व्यूगु खः । तर सिंह-
दरबार ढोकाय् सतिकं च्वंगु होटेल पसल्यां भन्तेपिनिगु नियम-
यात सीकाः राणा शासनया क्रूर दमनया न्ह्योनेनं उत्साह
पिब्वयाः सकल भिक्षुपि व अनागारिकापित चिया,
मधिया भोजन तालाकाः पुण्य लाभ यानां काल । लिपा सकलें
भिक्षुपि व अनागारिकापिन्त सिंहदरबारि दुने ज्वना यंकाः
श्री ३ हजुरिया जर्नेलया न्ह्योने थने यंकल । नापं पञ्च

(वागीन्द्र बज्र) यात नं जनहे ब्वना हया तःगु जुयाब्वन ।
 सिहदरबारे बादली ब्वना च्वंहा हजुरिया जनेसया न्होने
 थ्यनेव चक्कीवाज कर्मचारीतसें भिक्षुपि सकसितं न्होने तयाः
 पञ्चयात पचिनं सुयाः बिनित्ति यातः— “थुपि फुक भिक्षुपि थ्वया
 हे कचामचा खः । थ्वं याना हे दया वःपि ख” थुलि जक न्यने
 मात्रं वय्कः जसहिब भिक्षुपिन्त स्वयाः कर्के जुल— “छिपि
 सरकारयागु हुकुम हे माने मयापि का मखुला ? का छिपि
 गन गनं प्रवजित जुया वयागु खः अन अन हे च्वं हुं । थन
 नेपाले च्वनेगु मखु ।” पञ्चयात जक थ्व करपिनि देके वना
 च्वंपिन्त हे पनाः ला तयाः पूजा याये मज्यू, ला नये मज्यू धका
 धाधां थमं पाका पाका ला नैहा जुयाः थ्वैत जेले स्वथना ब्यू
 धका धाल । प्रज्ञानन्द भन्तेयात राणा सरकारया थ्व आदेश
 चित्त बुर्के मजु । अर्के बसपोलं जिमिसं छु हुकुम माने मयानागु
 दु धका धया च्वना बिज्यात तर कर्मचारीतसें वसपोलयात
 हाय्के मज्यू । अथे जुसेलि भिक्षुपि सकलें वर्षावास च्वना च्वंगु
 समय जुयाः वर्षावासया सोला नेपाले हे च्वने दय्माः धका
 मांगयात न्ह्यब्वया धया बिज्यात । तर चुक्कीवाला कर्मचारी-
 तयगु खँ न्यनाः जसहिबं छिमि वर्षावासं गनं वने मज्यूगु खःसा
 धम्मालोक भिक्षु छाया भारतं नेपाले वःगुले थका जक खँ ह्वाना
 भन्तेया धर्मानुकुलगु खँयात वास्ता मयाः । थुबले रत्नमान
 काजीं वसपोलयायाय् वयाः हेकेथें यानाः धाःकाल— “छिक-
 पिन्त देशं पिहाँ हे हुं धाःगुला मखु रे । खालि धर्म देशनासम्म
 याये मते धाःगु का” । थ्व खँ भन्ने नं माने जुया बिमज्याः ।
 थये हाला च्वं च्वं हे सिपाहीत वयाः का का नु हाला च्वने

म्वाल धकाः वसपोलपि सकसित सिहदरवारं वित छोया हल ।
पिने ध्यंके धुंकांनं वसपोलपि सकसितं सिपाही छह्य छह्य लगे-
याना हल । वसपोल ध्व हे सिपाही ल्यू ल्यू तयाः सुमंगल
विहारे लिहाँ बिज्यात ।

संसार परिवर्तन शील स्वभावया विषय खँ कयाः
वसपोल भन्ते नं कना बिज्याई अजागु नक्सां राणा सरकारं
एक छत्र राज्ययानाः विलासिता पूर्ण जीवन हुनाः आनन्द
नक्सां हुकुम चलेयाना च्वंगु थासे २००७ सालं प्रजातन्त्र ज्वी
धुंकाः जनतापि सकसितं सिहदरवारं दुत छोःबले मनुत पुचः
पुचः मुनाः सिहदरवारि छचाख्यर चाहुला स्वजूगु बस्ते गुगु
बादली च्वमाः भिक्षुपिन्त देशं पितुना छोय्गु हुकुम ब्युगु खः,
अन थासे ध्यंका उपासकतसें ह्वापायागु खँ लुमंकाः ध्व हे थासे
च्वना का भिक्षुपि व अनागारिकापिन्त देशं पितुना छोय्गु
हुकुम ब्युगु घाघां राणा सरकारं याःगु अत्याचार लुमंका वन
हँ । खः नं भगवान शास्तायागु वचन जकं गुबले अनर्थ ज्वी
धका । तथागतं धया बिज्यागु दु :-

यो दण्डेन अवण्डेसु अप्पबुद्धेसु दुस्सति ।
वसन्न- मञ्जतरं ठानं खिप्पमेव निगण्छति ॥
वेदनं फल्लसं जातिं- सरीरस्सच्च भेदनं ।
गरुहं वापि आबाधं- चित्तक्खेपं व पापुणे ॥
राजतोवा उपस्सगं- अग्गक्खानं व दाहणं ।
परिवृत्तयं व ज्ञातीनं- भोगानं व पमङ्गुरं ॥

अथवस्स अगारानि— अग्निउहति पावको ।

कायस्स भेदा बुप्पञ्जो— निरयं सो पपञ्जति ॥

(धम्मपद - १३७)

अर्थातः— दण्ड मदुम्हेसित दण्ड ब्यूह वा दोष मदुम्हेसित दोष
लगेयाम्हेसित क्वेयागु किता प्रकार मध्ये छता दुःख
मज्जी मखु यथा— १. छ्यों स्याइगु आदि सहयाये
मफंगु रोग ज्वी । २. दुगु सम्पत्तिया विनाश ज्वी ।
३. अंग भंग ज्वी । ४. ततःघंगु रोग ज्वी । ५. वे
ज्वी । ६. जुजुद्वारा दण्डादि भय दर्ई । ७. मखु
मखुगु खँ द्वारा ततःसकं निन्दा ज्वी । ८. थयितिपि
नाश जुया वर्नी । ९. दुगु भोगादि सम्पत्तिया विनाश
जुयावनी । १०. छ्यों मि नई । मरणं लिपा नरके
पतन ज्वी ।

देशं निर्वासनः—

सिपाही ल्यू ल्यू तथाः प्रज्ञानद भन्ते सुमंगल विहारे
जक छु ध्यन, सकल उपासकोपासिकापि विहारे जाय्क
मुंबल । नेपालं भिक्षुपि सकसितं पितिना छोइगु हुकुम जुगु खँ
सकसिनं सिल । सद्धर्म प्रेमी उपासकोपासिकापिनि नुग ध्व
दुःखँ यानाः काईया मिका च्वन । बौद्ध धर्मया पुनर्जागरण हे
बांलाक ज्वी मलावं हे मारजनं बुद्धया धर्मसेनायात देश
पितंके फुगु खनाः आपालं उपासक उपासिकापिनि दु-नुगले
क्रान्ति व क्षोभया मि दिन् दिन् च्याना बल । राणा सरकारया

बिरुद्धे सकस्यां नुमले विद्रोहया सः प्वया वया च्वन । तन्नं व दुःखं
 इमि म्हुतुसि फर् फर् सता च्वन । तर अबेनं किस्स जुयाः
 सकल उपासकोपासिकापिसं प्रज्ञानन्द भन्तेया नेपालं पिह्ना
 बिज्यायत्त थःगु सफूसिफू ट्ठङ्क बाकसे सोथना च्वंगु करुण
 हवयविदारक दृश्य मिल्हां ख्ववि जक हाय्काः सोया च्वन ।
 गुलिं मिसापिं सोछ्ये येँ हुं हुं खोया नं हल । कारण संगठित
 शक्ति मदेकं एकछत्र राणा शासनया बिरुद्धे विरोधया सः
 पिकियेगु उबले अःपु मजू । अकें उपासकपिनि नुगले तयां
 बयेथाय मह्यं क विद्रोहया भावना जायावलं नं सासः कुह्य
 मनुखं थेँ उकुस मुकुस ज्वीकाः सुमुक हे च्वना च्वने माल ।
 अले भन्तेयात्त सकतां सफूत ज्वना मबिज्यासे थःत
 मजिमगाःगु सफूजक ज्वना बिज्याहुं घका आग्रह याना च्वन ।
 थुखे ल्यूल्हू वःह्य सिपाहीं नं च्वतुमतु च्वेका च्वन । नुगः
 मछिका ख्ववि हाय्काः आ छुयाये घका हाला च्वं पि
 उपासकोपासिकापिन्त वसपोलं संसारया परिवर्तनशील स्वभा-
 वया बिषये बोध याना च्वना विज्यात्त । सत्यासत्यया संघर्षे
 सत्यया विजय अवश्यंभावी खः धयागु खेँ वसपोलयात्त पूरा
 पूरा विश्वास दुगु खः । वसपोलया नुगले थुलि आत्मविश्वास
 दना वल कि थ्व भिक्षुपिनिगु स्वदेश निर्वासन आपालं च्वंसा
 सोबं हे जक च्वनी वयां उपो च्वनी हे मल्लु । अकें थ्व हे
 नुगःया मनोबलया सहारा कयाः लिपा ज्वीमु घटनाया
 भविष्यवाणी याये थेँ यानाः वसपोल भन्ते नं सकल बिरह
 याना च्वं पि उपासकोपासिकापिन्त धैर्यं ब्यू ब्यूं सम्झेबाका

बिज्याना च्वन- “छलपोल छिकपिसं मने धैर्यं धारण याना बिज्याहुं ! भिक्षुपिन्त नेपालं पतिना छोत । आः हाकनं गुबलें बुद्ध धर्मया उपदेश न्यने दह मखुत धका आमथे आपालं धन्दा कया बिज्याय् म्बो । ठीपि आपालं बाया च्वने माःसा स्वदं तक हे जक ज्वी । स्वदैया दुने त्रिपि अवश्य नं नेपाले दुध्यनी ।” थुगु प्रकारं विरहं स्ववि हाय्का च्वंपि सकलें उपासकोपासिकापिन्त धैर्यं धारण याकाः थः याकःबा भगवान् शास्ताया मूर्ति समक्ष वनाः वन्दना प्रणाम यासे प्रार्थना याः बिज्यातः- “थौं भिक्षुपिनि बिरुद्धे विरोधीतय् चुक्ली बल्लानाः देशं पितुंका च्वने माःसां आगामी स्वदैया दुने जिपि हाकनं नेपाले दुहाँ वये दयाः छलबोलयागु सद्धर्मया चिराक अरु तप्पाय्क स्थायी रूपं च्याके दय्मा । थुलि धका शास्ता-यात वन्दना प्रणाम यासे प्रार्थना यानाः मने धैर्यं तयाः थःगु चीवर पिण्डपात्र धारण यानाः शान्त रूपं सुमंगल विहारं पिहाँ बिज्यात । थुथाय् तकनं वसपोलया मुख मुद्राय् छफुति हे नं मलीनताया भाव मदुगु खः । नेपालं भिक्षुपि पतिना छोइगु जुल धयागु खबर व्यापक रूपं उपासकोपासिकापिनि दख्बी प्रचार ज्वी घुक्गु खः । अकें वसपोल थःगु पात्र चीवर धारण यानाः गम्भीर भाव पिब्वसेः नेपालं पिहाँ वनेगु सिलसिलाय् सुमंगल विहारं पिहाँ बिज्यागु वखते लें लें उपासकोपासिकापि मिलाय् स्ववि जाय्क तया ह्लातं भिक्षा ज्वना वयाः वसपोल भन्तेया भिक्षापात्रे ततं छं नुगः मछिकेगु याना च्वन । गुलि उपासिकापिला पात्रे भिक्षा तया कथं भन्तेबा च्व

देश निर्वासन स्वे मफयाः लोःषाः बने बले बे थःगु स्व्याः
 गाघोतं त्वपुनाः अत्यन्न विरह जनितगु शब्दं स्वयाः वना
 च्वन । गुलिं लुखाय् भोमुनाः ह्वीं ह्वीं स्वयाः केना च्वन ।
 थासं थाय्चा पतिकं उपासकोपासिकापिसं विरह याःगु स्व स्व
 भन्तेया नुगः नं काईया मिना बल । अथे नं अनिच्चावत् संह्वा-
 रायात लुमंका वसपोलं थःगु मनयात फकों धैर्यं बीत प्रयत्न
 यायां लें न्हाज्याना च्वना बिज्यात । छ्हाय् मखु निधाय् मखु,
 छ्हा मखु निह्य मखु, उपासकोपासिकापिनिगु छ्ये कवे वसपोल
 थ्यनेवं उपासिका तसें भिक्षा व्यू व्यू अनेकत रहनं बिलाप यासे
 ऊवः ऊवः स्वया वना च्वंगुलि यानाः दसपोलया हृदयं थ्व विरह
 व्यथायात सहयाये मफुत । परिणाम स्वरूप बाकु छिनाः थःगु
 मनयात धैर्यं यायेत प्रयास यायेकं हे धैर्यया पःक्षाः तछ्छाघाना
 वसपोलया भिक्षां स्वबि धर् धर् हाय्का हल । अनायास
 वसपोलया म्हुतुं कविताये म्ये छ्छु पिज्वलः—

धर् धर् जिगु नेत्रं स्वबि धौ थें महागु ।

हाकु नुगः ग्रह राहु पनेमते तोतान्यू ॥

थुगु रूगं टोलं ढोले लें लें भिक्षा काकां वसपोल यल ढोकाय्
 थ्यंकः बिज्यात । अन पनख दिनाः न्हाज्याना बिज्यात । कष-
 हनं ये, असने भोटाहिती चपरासिअड्डाय् थ्यन । थन धौछिति
 पोकातल । थन थ्यंका ल्यू ल्यू वःह्य सिपाहीं न याये माःगु भों
 भि तयार यात । थन सकलें भिक्षुपि जम्मायाना अननं सिपा-
 हीत छ्हा छ्हा लगेयानाः देशं पिने पित्तना छोय्त छोया हल ।
 क्रमानुसार वबं मरु टोले थ्योबले द्यो ख्यू ख्यू धाया बल ।

पितना छोःपि भिक्षुपिनि ल्यू ल्यू आपालं उपासकपि दातापि
 नं वया च्चंगु खः । ध्व हे लें स्वः वःपिनि दध्वी दानवीर भाजु
 रत्न साहु नं दुगु खः । भन्तेपिनि देशं पितुंका च्चने माःगुलि
 मने दुःख ताय्की धका आपालं उपासकपिसं नं भन्तेपिन्त
 भरोसा ब्यूब्यू धन्दा काय् म्वाः धका आपालं आश्वासन
 बियाब खें झाना वया च्चंगु दु । उकेमध्ये भाजुरत्न साहु नं
 भरोसा ब्यूसे धयादिल “छलपोलपिसं धन नेपाल सरकारं
 पितना छोट धका छुं धन्दा सूता कया बिज्याय् मो । कालि-
 म्पोङ्ग बिज्याहुं जिमिसं छलपोलपिन्त फूगु चाःगु सेवा याना
 तये ।” इत्यादि थुगु प्रकारं लें ववं उपासकपि दातापिसं भन्तेपिन्त
 धैर्यं ब्यूब्यू भरोसा ब्यूब्यू भन्तेपिनापं तुं ल्यूल्यू लें तःवना च्चन ।
 उबले नेपालं पितना छोपि भिक्षुत खः— भिक्षु प्रज्ञानन्द, भिक्षु
 धम्मालोक, भिक्षु सुबोधानन्द, भिक्षु प्रज्ञारश्मि, भ्रामणेर प्रज्ञारस,
 भ्रामणेर रत्न ज्योति, भ्रामणेर अग्गधम्म, भ्रामणेर कुमार । देशं
 पितना छोःपि भिक्षुपि बिज्यागु स्वःवया च्चपि दशंक तये
 दध्वी खें जुया च्चन— “अहो ! थुपि भिक्षुपि धन्य हे धाय्माः ।
 राणा सरकारं अपाय्चो अन्याय अत्याचार यानाः देशं पितना
 छोटं नं थुमि ह्वाः ह्यूसे च्चंकाः मवं ।” प्रज्ञानन्द भन्ते प्रवृत्ति
 सकलें निर्वासित भिक्षुपि बिस्तारं न्ह्यज्यानावं बिज्यात ।
 कालिमाटी थ्यंकाः छो बाँलाक हे ह्यूसे च्चंगुलि उपासकपिसं
 मोटर छमः बन्दोवस्त याना थानकोट तक थ्यंका बिस वस-
 पोल्पिन्त नें तःवःपि उपासकपिसं थःथःगु गच्छे अनुसार भिक्षु-
 पिन्त दान प्रदानयानाः धैर्यं व भरोसाया निता प्यता खें झाना

बिदा काका सिहाँ वन । यल्लु वनहे बासं च्वना बिज्यात ।
 तर यलयाह्य उपासक छह्यसं धाःसा भन्तेनाप वियोग ज्वीका
 च्वनेगु इच्छा मदयाः विलापयासे भन्ते नाप हे ल्यू ल्यू वनेगु
 धकाः अनहे भन्ते नापं बासं च्वनाः प्रार्थना याना च्वन । उह्य
 उपासकयागु थुलि पवित्रगु श्रद्धा खनाः वसपोलया शान्त ज्वी
 धुकूगु चित्ते हाकनं छको करुणाया भुखाय् ब्वल । तर थःम्हं
 नं धैर्य यानाः वसपोलं व उपासकयात निम्न खँ कनाः धैर्य
 बिया बोधः याना बिज्यातः—

“उपासक ! आः थयें जि नाप वये धाय् मते नि ।
 जि गन वनेगु गुथाय च्वनेगु छुं ठेगाना दुगु मल्लुनि । देशं पिने पिहाँ
 वने धुंकाः छथासं च्वनेगु बन्दोबस्त मिले जुल धाय्वं जि छितः
 थःगु ठेगाना तयाः पो च्वया हये । पत्र ब्यबहार यानां च्वने ।
 लिपा गये मती ल्वी अये पाये । फी नं आपाः बाया च्वने
 माली थे जि मताया । आपालं बायाच्वने माःसा स्वदँ ज्वी ।
 स्वदँ अपो बाय माली मल्लु । अकें छुं धन्दा कया दीम्बा । स्वं
 दिसं ! संसार धयागु थये हे लः । बिना कष्टं निर्वाण प्राप्त
 याना वं पि सुं दै मल्लु । ह्लाषा ह्लाषा बोधिसत्वपिसं धर्मया
 कारणे सिया बिज्यागु दुःख, भोग याना बिज्यागु कष्टया
 न्होने ध्व थौं यागु दुःख हामो छगः बराबर हे नं मजू धाय्माः ।
 वसपोलपिसं गच्चा गजामु दुःख कष्ट सियाः पुष्य साधना याना
 बिज्यात, लोकयात हितोपकार याना बिज्यात । ध्व छि न्यना-
 तया दीगु हे दु, ब्वना च्वना दीगु हे दु । सुमंका दिसं उपासक !
 अतीते जक मल्लु बर्तमान फी तथागतया पाले नं तीर्थकरस्ये

छु जक मया, नये जक मया बुद्धया परिनिर्वाण लिपा नं
 भिक्षुपिन्त छु छु गथे गथे सम्मयाना वंगु दु ध्व सकतां न्यना
 तया बीगु हे दु । व खँ ह्लापाजक जुया वंगु खः आः हाकनं
 ज्जीमखु धका छि मती तया दी । व अथे मखु । ध्व खँ नियत
 खः फरक ज्जी मखु । ह्लापानं मिथ्या दृष्टिपि दुगुलि अनेक
 घटनात जुमावन । आः नं मिथ्या दृष्टिपिसं थुगु प्रकारं दुःख
 बियाहल । लिपा नं अजापि दया वैतिनि । इमिसं नं अनेक
 प्रकारं धथे हे यातना बीफुनि । गुथाय तक ध्व संसार दया
 च्वनी, उथायतक धथेहे जुया च्वनि नं तिनि । अकें उपासक !
 थःगु मनयात धैर्य याना दिसं चित्तयात क्वातुका दिसं । पत्र
 व्यवहार जकसां याना च्वनादिसं लिपा मालंभाःथे याय । धथे
 धका अनेक प्रकारं बोध याका बिज्यासैलि व उह्य उपासकया
 चित्त भवा शान्त जुल ।

कन्हेखुनु सुथे वसपोलपि चन्द्रागिरि तं गयाः बिज्याना
 च्वन । थुवले यें च्वं ह्य कुञ्जबहादुर उपासकं नं भन्तेपिन्त
 देशं पितना छोट धयागु समाचार न्यनाः छ्यें निसें स्यें स्यें
 फुं फुं मिक् ब्वां वयाः भन्तेपिन्त चन्द्रागिरी तें नापलाक बल ।
 वसपोलपिन्त नापलाय्वं मिखा जाय्क ख्वबि तयाः अनेक
 तरहूनं विरह यात । वैत नं प्रज्ञानन्द भन्ते व सुबोधानन्द
 भन्तेनं अनेक खँ कनाः बोध याना नित छोया हया बिज्यात ।

लिपा चन्द्रागिरि तं गया च्वच्चं वसपोल भन्तेया मने
 अनेक तर्कना सुया वया च्वन-ध्व संसारे अनेक तरहूया दुःख,
 भय, बिघ्न बाधा वखा च्वनीगु लि हे मखा भववान बुद्ध

भृषि पतन मृगदावने प्रथम ह्लापां धर्म चक्र प्रवर्तन याना
 बिज्यावने चतुरार्य सत्यया उपदेश याना बिज्यासे ह्लापात्ताक
 हे दुःख सत्ययागु खँ आज्ञा जुया बिज्यागु ज्वी । थौं भिक्षुपिन्त
 नेपालं पितना हल । आः हाकनं सीधा साधा जनताषिसं
 भगवान बुद्धयागु सद्धर्मयात यथार्थतः ध्वीके मफयाः मिथ्या
 दृष्टी लाना वमीगु मखुला ज्वी । भगवान शास्ताया शुद्ध धर्म
 यात ध्वीके मफेगु अवश्य नं उपासकोपासिकापिनिगु लागि
 दुःखया खँ खः । अथेहे भगवान बुद्धया सद्धर्मं सदुपदेशयात
 थम्हं बिभिन्न देशे वनाः सय्के सिय्के यानाः वःयाथें थः देशे
 च्वंपि मां, बो, दाजु, किजा, तःकेहें, इष्टमित्र, जलाखला व
 सद्धर्मं प्रेमी उपासकोपासिकापिन्त कनाः इमिगु हित सुख
 कल्याणया अभिवृद्धि याये मखनीगु भिक्षुपिनि निमित्त नं ह्य
 दुःखया खँ मखु ।

वसपोलया मती खँया खुसिचा न्हानाव च्वनः-
 ह्लापा जातक काले बिसन्तर राजकुमारयात नं दान प्रदानया
 ज्या थें जाःगु भिगु ज्या याना च्वननं थथेहे मखा पित्तिना
 छोःगु ज्वी । संसारे मभिगु ज्या या सिबे भिगु ज्या याये
 धाःम्हेसित मारं लीगु अवश्य । बिसन्तर राजकुमारं नांगा
 ज्वीकाः देशं पिह्वावनाः नं थःगु दानमय स्वभाव मत्तोतुसे हे
 दान पारमिता पूरे यानाः थःगु जन्मभूमिस धर्मविजयी जुयाः
 लिह्वा वनां तोतल घासेलि जिमिसं जक ध्व मारयात विजय
 यानाः लिह्वा वये मफेला । धर्मया विजय अवश्यभावी खः ।
 ध्व नियत खँ खः । थुके छु फरक नइ मखु ।

धुगु रूपं मने तर्कनाया बागमती बिष्णुमती न्याकाः
 चन्द्रागिरि तं गया बसपोलं न्यासि बिज्यागु हे मचाः । अकं
 चन्द्रागिरि तं हे याकनं फोचाःथें महशूस जुल बसपोलयात ।
 तं च्वे जक ध्यनेवं बसपोलयात आः घाःसा नेपाः दे स्वे गाइन
 धयागु खँ ऊवास्स नुगले दित । अकं नेपाः दे छको लुधंक
 स्वेमाल धका सकलें भन्तेपिसं छिछि खतं ज्या छिछि थाय्
 च्वनाः नेपाःदेयात बांलाक स्वया बिज्यात । प्रजानन्द भन्ते
 छम्हेसिया जक मुमंगल बिहारे शास्ताया समक्ष प्रार्थना याःथें
 जवगु ह्लापचि स्वपचि धस्वाकाः स्वयंभू दर्शन यायां प्रार्थना
 यांना बिज्यातः कि “चुकलीबाजतसें यांनाः भिक्षुपिन्त थौं
 अन्याय् अत्याचार पूर्वक थःगु देशं पित्तिना हःसां हानं स्वदंया
 दुनं भिक्षुपि सकलें नेपाले दुहाँ वयाः छपिनिगु दर्शन
 परिक्रमाया वय् दय्मा ।” थुगु प्रकारं स्वयंभू भगवानया दर्शन
 यांनाः बन्दना प्रणाम यांना बिज्यात ।

अनं लिपा अन हे तं च्वे च्वंगु च्यापसःयाथाय्
 माथंवंगु थासे स्वयाः फेतुना बिज्यात । अन हे पसले च्या
 चिकयाः नय् त्वनेगु ज्या यांना बिज्यात । थुबले लाक हे
 निर्वासित भिक्षुपिन्त चिसापाबी गढी तक पितना छोय्त अड्डां
 छोयाहःह्य सिपाही नं ध्यंकः वल । मंमदु मंमदु छोयाहःह्य
 जुयाः भिक्षुपिनिगु कारणं वया अपाय्धंगु तं गयाः बयेमाल,
 हाकनं चिसापाबी गढी ध्यंक तः बने मालः धका तें पिहाँ
 बय्का वःह्य जुया च्वन खनि । अकं भिक्षुपिन्त खनेवं व मनुखं
 म्हुत्वी वक्क धयाः बाबिगु णालेयात । लिपा अन हे च्या

पसले वया च्चंहा छहा सज्जनं वेत बोबिसेंलि तिनि व सिपाही मुम्क च्वंगु जुल । थये नयत्तवे जया, सिधेका सिपाहि ल्यू ल्यू तयाः वसपोलपि सकलें पहाडं कुहां बिज्यात । क्रमशः वसपोलपि चितलाङ्ग ध्यन । अनं पुनाः कुलेखानी ध्यन । बवं ववं चिसापानी गढी नं ध्यन । सिपाहितय् सरकारी नियमानुसार याये माःगु ज्या जि सिधेकाः सकले भिक्षुपिन्त पितना छोया हल । उबले देशं निर्वासित यायेगु धकाः चिसापानी गढीं पिने पितना छोइगु खः वयां उखेया भूमि नं नेपाल हे खःसां रक्सौल ध्यंक पितना ह्येगु चलन उबले मद्गु मखा ज्वीमा । थये नेपालं पितना हःपिं सकलें भिक्षुपिं भिमफेदी जुजु विरगंज बिज्यात । अनं नेपालया सिमाना काटेयानाः भारत भूमि रक्सौल ध्यंक बिज्यात । थुगु प्रकारं नेपाले जन्म जूहा नेपालया मुपुत्र भगवान बुद्धया सदुपदेशयात संसार ग्रहण याना तःथें नेपालीतय् वीचे नं शुद्ध बुद्ध धर्मया प्रचार याये धकाः कोशिस याना बिज्यापि वसपोल बुद्धया श्रावक संघया भिक्षुपिन्त बुद्ध जन्मे जूगु देशं हे अन्याय पूर्वक पितना छोय्त दुर्जन मिथ्या-दृष्टिपिं सफल जुल । थ्व हे नेपालय् बौद्धधर्म प्रति निर्ममं दमन आकांक्षी पिनिगु दकसिबे तधंगु व दकसिबे लिपावागु प्रहार खः । अनं लिपा बौद्धधर्म दमन यायेगु संगठित कुतः जूगु घाइ मद्गु हे धाय्मा । साथे देशं निर्वासन यायेगु बें जाःगु जघन्य अपराधया घाई थौंया नेपालया सम्बिधानं हे बजित याम्हा तःगु दु ।

विदेशे उखें थुखें

कालिम्पोङ्ग पाखे:-

भारत भूमि रक्सौल ध्यंकाः आः सु सु गन गन वनेगु
धयागु वारे सकलें भिक्षुपि मुनाः सस्लाह साहुति जुल । बुद्धया
जन्मभूमि निर्वासित याना हःपि नेपालया बौद्ध भिक्षुपिन्त
स्वागत याना च्वन वर्मा, लंका व भारतं । निष्काशित भिक्षुपि
थःथःगु इच्छानुसार गुलि वर्मा, लंका वनेगु कोःछित सा गुलि
भारतया बिभिन्न थासय् वनेगु निर्णय जुल । प्रज्ञानन्द भन्ते
नं थःगु इच्छानुसार कालिम्पोङ्ग पाखे स्वयाः विज्यागु जुल ।
बलपोलया नापं श्रामणेर कुमार कस्सप व श्रामणेर प्रज्ञारस
नं बिज्यागु खः । वसपोलपि कालिम्पोङ्गय् भाजुरत्न साहुया
पुस्तकालय स च्वना विज्यात । वसपोलपिन्त माःगु तक्क हेर
विचार भाजुरत्न साहुया पाखें प्राप्त जुयावं च्वन । कालिम्पोङ्गे
थ्यना १५/२० न्हति दुबले श्रामणेर कुमार कस्सपया इन्दिया
पाखे छको वनेगु इच्छां प्रज्ञानन्द भन्तेयाके अनुमति कयाः
चाह्यू बिज्यात ।

संन्यासी नाप बार्ता:-

छन्हु वसपोल भोजनार्थ पिहां बिज्यागु बस्ते ज्ञान

पिपासु संन्यासी छद्म धोदुल । व संन्यासी छद्म विद्वान् स्वः ।
 चतुर वक्ता न स्वः । वसपोल नाप निको प्यको नापलाय
 घुकूहा न स्वः । हाकनं शुद्ध बुद्ध धर्मया खन्यनेगुली उत्सुक
 जुया च्वंहा न स्वः । भन्ते युःगु हे तालं तप्यं क थःगु दिशा पाले
 स्वयाः बिज्याना च्वंबले भन्तेयात सःतु सःतु व संन्यासी भाता
 भाता ब्वा वयाः भन्तेयात ले लिलाकः वल । अले वसपोल
 भोजनार्थं तापाक बिज्याये त्योगु खै सीका पलख पुस्तकालय
 संतु लिहां वनेगु आग्रह यात । छायाःसा वय्कःया न्यने आय
 बुया च्वंगु धर्मं सम्बन्धी प्रश्नया बिषये छु भवा छलफल यायेगु
 आशा । व संन्यासीया कन्हेसुनु कालिम्पोङ्ग लिहां वने माःगुलि
 भन्तेयात नापलायेगु मेगु समय मदयाः ले वयाः नापलाबःहा
 जुया च्वन खनी । भोजनार्थं पिहां बिज्याये घुकूहा भन्तेयात
 पुस्तकालये लिहां बना च्वनेगु समय मदुगु खै युसेलि ले जुसां
 वय्कःया मने लुया च्वंगु संशयया बिषय छु छलफल यायेगु
 आग्रह वय्कलं याना दिल । उहा संन्यासीया ज्ञान पिपासा
 खनाः वसपोलं ले च्वनाहे जूसां धर्मं सम्बन्धी खै छलफल यायेत
 राजी जुया बिज्यात । भन्ते न आजा विद्वां निम्न खै या
 छलफल जुल ।

संन्यासीः— छपिसं उखुनु धर्मोपदेश याना बिज्याबले निराकार
 ब्रह्मलोके च्वैपि ब्रह्मापि न अनं च्युत जुया वनी
 तिति, पतन जुया वनीतिनि । अनं च्युत जुयाः
 हाकनं संसार चक्रे चाहुहुं तिर्यक गोनी तक न
 जन्म जू वय फुनि धका कना बिज्यात । व खै

न्योसां निसैं जिगु मने बडो हे संसय जुया च्वन ।
 छपिके छको फूसंदे लाकाः न्यने धाधाः जितः
 कन्हे हे आश्रमे लिहाँ वने माःगु जुल । अकें ध्व हे
 खैं छकू न्यने धकाः आः व्वां वयागु खः । यदि
 धात्थेहे इपि ब्रह्मापिनं ब्रह्मालोकं च्यूतजुया वनी
 तिनिगु खःसा ला अपायच्चं दुःख कष्ट तिया पुण्य
 साधन यांनाः तपस्या यांनाः परम ब्रह्मलोके वनेगु
 धयागु ज्या नं अपाय्चो तधंगु खैं मखुत । ध्व खैं
 गथे खः ? गुगु रूपं गथेजुयाः व निराकार ब्रह्मलोके
 च्वपि ब्रह्मापि अनं च्यूत जुया वनीगु खः ? ध्व खैं
 छुके दुगु खः ? उगु ब्रह्मालोके वनीपि मनूतसैं छु
 गुगु तपस्या पुण्य यांना अन ध्यनीगु खः ? छको
 कना बिज्यासा बेश ज्बी ।

भन्ते:- साधुजी ! छि न्यनादिगु प्रश्न महोत्तमगु खः ,
 गम्भीरगु नैं खः । तर थुजागु खैं या छलफल लें
 च्वनाः यांना च्वनेगु उचित मजू ।

संन्यासी:- जितः मेगु समय महुगुलि जक थथे जिद्दि बानागु
 खः । कृपयाः छपिन्त भचा कष्ट जूसां संक्षिप्त
 रूपं जूसां जितः कना बिज्याना उत्तम ज्बी ।

भन्ते:- जितः समय जा आपाः दुगु मखुत । अथेनं छि साब
 हे आग्रह यांना दीगुलि संक्षिप्त रूपं सां कने त्येना
 न्यना दिसं ।

निराकार ब्रह्मलोके उत्पत्ति जुया च्वपि ब्रह्मापिनं नं

आपा आपालं कल्प बिजे ज्वीकाः इमिगु आयु फुत धाय्व अन्तिमे इमिगु चित्ते (चित्तना) कल्पना उत्पत्ति जुया वइ । (अर्थात् निमित्त खने दया वइ) । उक्कियागुहे कारणं इपि निराकार ब्रह्मलोकं च्युत जुयाः काम सुगति भूवने जन्म जुयाः नं प्रमाद वश पञ्चारम्भणे भूले जुयाः मल्लुगु कर्मयात् धाःसा अनं नं दुर्गती पत्तन ज्वीफु ।

संन्यासी:- कृपया थुकेया विषये छकूचा उपमा तथाः कना बिज्याहुं ।

भन्ते:- थुक्कियात् उपमामय भाषां धायगु जूसा थये धाय फु कि छह्य महान् बलवान्ह्य धनुषधारीं थःगु दक्को बल वेगं आकाशे च्वे बाणं कय्का छोट धाःसा व बाण, व धनुषधारीया बल यागु वेग दतले आकाशे च्वे थाहाँ वना च्वनी । जब बल यागु वेग फुना वनी अले व कय्का छोटःगु बाण नं हाकनं पृथ्वीले तुं कुतुं वई । अथेहे पुण्यया बल दतले हे जक ब्रह्मापि नं निराकार ब्रह्मलोके च्वने दइ । सदां च्वना च्वने फइमल्लु ।

संन्यासी:- मल्लु ! निराकार ब्रह्मापि धाय्वं इमिके रूप आकार तकं मदे धुकल धासैंनि व निराकारह्य परम ब्रह्मायाके गथे यानाः कल्पना, चित्तना उत्पत्ति जुया वइले ?

भन्ते:- निराकार धाःसां इपि ब्रह्मापिनि रूपाकार हे जक मदुगु खः । नाम धातु संज्ञा बाकी हे तिनि ।

अर्थात् इमिके नं व सूक्ष्मगु तृष्णा, अविद्याला
 बाँकी हे दनि । जि धयागु भाव क्लेश इमिके
 ल्यना हे च्वन तिनि । अकें ध्व हे क्लेशं याना
 इमिके हानं कल्पना निमित्त उत्पत्ति जुया वं,
 गुकेया कारणं ब्रह्मलोकं च्युत जुयाः काम सुगति
 भूवने उत्पत्ति जू वं गु लः । च्वे धयायें प्रमादवश
 मखुगु कर्मयात धाःसा अनं नं वुगंती पतन ज्वी
 फुगु लः । धम्मपदे नं कनातःगु दुः-

यथा'पि मूले अनुपद्दवे बल्ले
 छिन्नो'पि रुक्खो पुनरेव कहति ।
 एकस्मि तज्जहानुसये अनूहते
 निज्जसति दुक्खमि'वं पुणप्पुनं ॥

अर्थात्:- जड मूल हा ममेतें लेहें घना मछोसे त्वाः जक
 छाना तःगु सिमा हानं हानं चुलिजाया वं गु थे
 तु तृष्णा व अनुशय नं समूल नष्ट मजूल कि व
 दुःख चक्र बारम्बार प्रवर्तित जुयां च्वनी ।

(धम्मपद- ३३८)

संन्यासी:- निराकार ब्रह्मलोक प्राप्त यायेत छु गुजागु तपस्या
 याय्माः ? सुयागु गुजागु ध्यानं तिनि अन ध्यनीगु
 लः ? ध्व नं कना विज्यासा ज्यू ।

भन्ते:- साधुजी ! जि भोजन बनेत लिंवाइन ।

संन्यासी:- मखु ! ध्व हे छगू जक कना बिज्याहुँ कृपया दुई मिनेट जक ।

भन्ते:- ध्व गम्भीरगु खँ छकू छकूचा धया च्वनां ध्वीके अःपु मजू । अथे नं छि जोड याःगुलि छकूचा कने त्येना । ध्यान भावनादि ४० प्रकारया मध्ये चतुर्ब्रह्म विहारः कसिनादि, आश्वास प्रश्वास आदि मध्ये थःत उपयुक्तगु छगू न छगू ध्यान भावना यायां प्रथम ध्यान, द्वितीय ध्यान, तृतीय ध्यान, चतुर्थ ध्यान प्राप्त ज्वी । थुलि तक रूपावचर हे तितिनि । अनं नं थहाँ बनेगु इच्छा दुपिनि उकियात नं त्वताः आकासानञ्चायतन पाखे यागु भावना याना यंके माः । अनं विष्ण्वानञ्चायतन यागु भावना यायेगु । अनं आकिञ्चञ्चायतन यागु भावना यायेगु । अनं नैब सञ्ज्रा नासञ्ज्रायातन पाखे यागु भावना याना यंकेमाः । थुगु भावना यानाः लाभ जूगु ध्यान समापति मरणान्तकाल तक नं मत्वःतल धाःसा व पुद्गल मरणं लिपा निराकार ब्रह्मलोके उत्पत्ति ज्वी । ध्व खँ पाली अभिधर्म ग्रन्थे कनातःगु दु । का म्हाल साधुजी ! जितः थौ समय मन्त ।

थुलि खँ ल्हाना वसपोल भन्ते थःगु भोजन याय् थाय् पाखे स्वयाः तप्यंक बिज्यात । व संन्यासी नं सन्तुष्ट जुयाः वसपोलयात नमस्कार यानाः लय्ता पहलं थः माःथाय् वंगु

जुल । महा जयमंगल पाठ सफू छापे याके धका भन्ते नं
अनुवाद याना च्वना बिज्यागु समये नं ध्व हे बेलाय् खः ।

कालिम्पोङ्गे च्वना बिज्यागु बखते वसपोल नापं ब्वना
यंका तःह्य भ्रामणेर प्रजारसया मेमेगु प्रदेश भ्रमण यायेगु
इच्छा जुयाः चाहू वँह्य दार्जिलिगे थ्यंका अस्पताले भर्ना ज्वी
माय्क विरामी जूगु खबर न्यनाः वसपोल दार्जिलिग बिज्यानाः
हेर विचार याः बिज्यात । अनं लिहाँ वयाः घुपहाडे च्वंगु
विहारे छुं दिन च्वना बिज्याना च्वंगु समये यलयापि रत्न
ज्योति, नानी माया, चन्द्र झीला व सुभद्रा प्यह्य काठमाडौं नं
पिहाँ वःपि पोखरा, तानमेन, बुटवल, भैरहवा जुजुं भारते
नौतनवा थ्यंकाः विरामी जूगुलि नौतनवाया अस्पताले लाना
च्वन थे । इमिमं भन्तेयात छको स्व बिज्यासा ज्यू धयागु पौ
छोया हःगुलि वसपोल तुरून्त कन्हे खुनु सुथे हे नौतनवा पाखे
स्वयाः बिज्यात । दार्जिलिगं सिलगढी, कटिहार, गोरखपुर
रेलवे जंक्सन जुजुं नौतनवा थ्यंकाः बिज्यात । अनं नौतनवाया
विहारे न्यने कने यानाः अस्पताले स्व बिज्यागु बखते इपिं
प्यम्हं म्हं मफेकाः चिकिचाधंगु अस्पताले इपिं मिसापि स्वह्य
व रत्न ज्योति छह्य जक भर्ना जुया च्वंगु खन । अन
अस्पतालया मनूतय्गु छांटकांट भचा बांमलाः थे तायाः
वसपोलं इमि त्वय् वांलाक कोमलाःनिगु जूसां नं अस्पतालं
नित ब्वना हया बिज्यात । नौतनवा च्वं ज्वःछि वसपोल
नौतनवा विहारे श्री निवास भन्ते यायाय् च्वना बिज्यागु खः ।
लिफ इमि भचा भचा ठीक जूसैलि कुशीनगरे वने धाःह्य

चन्द्र शीला छम्हेसित उले पाखे छोयाः दाजिसिगे वनेगु इच्छा
 याःपि रत्न ज्योति, नानी माया व सुभद्रा स्वम्हेसित वः वापं
 व्वनाः वसपोल घुपहाडे कुलमुनि साहुयाथाय् चवं बिज्यात ।
 थन थ्यंकाः ज्या जि माःजुलं छुं बालाक ज्याया बन्दोबस्त
 मिले मज्जुगुलि रत्न ज्योति व नानीमाया निह्य नेपाले तुं लिहाँ
 वंगु जुल । सुभद्रायात घुपहाडे थ्यंकाः हाकनं त्वय लिथ्वया
 वःगुलि वैत व्वनाः वसपोल कालिम्पोङ्गे बिज्यात । रोगीयात
 कालिम्पोङ्ग्या अस्पताले भर्ना याना बिज्यात । लिपा सुभद्राया
 दाजुपिसं काःवःगुलि वैत नं इपि नापं नेपाले लित छोया ह्या
 बिज्यात ।

चन्द्रमणि गुरू नापः-

अनं लिपा छुं दिन ब्यतीत ज्वी घुकाः वसपोल भन्तेया
 मने नेपालं पितिता हसैंनिसें चन्द्रमणि गुरूयागु दर्शन याःमव-
 नानिगु खँ लुमंसे वःगुलि वसपोल कुशीनगर पाखे बिज्यानाः
 चन्द्रमणि गुरू नापलाना बिज्यात । लिपा चन्द्रमणि गुरू न्यना
 बिज्यागुलि वसपोल ध्यात्रिज्यात नेपालं पिहाँ वयाः कालिम्पोगे
 च्वना बिज्यानागु व गुरू दर्शनयाये घुंगुलि कालिम्पोगे तुं लिहाँ
 वनेगु मती दुगु खँ फुकं गुरूयात बेलिबिस्तारपूर्वक कना
 बिज्यात ।

चन्द्रमणि गुरू वसपोलयात हाकनं कालिम्पोङ्ग लिहाँ
 वनेगु जूसा दिनात्रपुरे (नाछीपुर) मौंदो (बुसिताउँ) यापि
 शरणार्थीत वया च्वंगु दु इमित चिट्ठी छपु बिया थकि धका

आज्ञा जुया विज्यात । व चिट्ठी कयाः गुरुयात वन्दना प्रणाम
 यानाः बसपोल दिनाजपुरे स्टेशन पाले स्वयाः रेले च्वनाः
 विज्यात । दिनाजपुरे ध्यंकाः बसपोलं उखें थुखें न्यः न्यः ३/४
 मील तक गामे दुर्हा बनाः मालाः मालाः शरणार्थी पिनिगु
 गामे ध्यंका अनयापि गुरु यागु चिट्ठी बिया विज्यात । अनया
 दातापिनि बसपोल नाप कुशल वार्ता यायां बसपोल नं बुद्धया
 जन्म भूमि नेपालं शुद्ध बुद्ध धर्म प्रचारयात धका पितिना
 हःपि भिक्षुपि मध्ये छह्य भिक्षु खः धयागु खें सिया इमि सान्हे
 हे नुगः मछिन थें, बसपोलयात अन हे इमिगु गांथागु विहारे
 तुं च्वना विज्याहुं धका यको हे आग्रह यात । बसपोल भन्ते
 नं श्रद्धालु दातापिनिगु विनीत प्रार्थनायात स्वीकार यामे अन
 हे विहारे च्वना विज्यात ।

शरणार्थी अर्कनिज तय्गु बारेः—

अन च्वना च्वंपि मनूत भारतीयत मखु अर्कनीजत
 खः । द्वितीय विश्व युद्ध चले जुगु समयले जापानीतसें घमाघम
 त्याका बयाः बर्मा त्याके छुंकल कलकत्ता पाले नं ध्यंकाः बईन
 धयागु हुस्ला जुबले मौंदो (बुसिताउं) धयाचाय् च्वंपि मुसमां-
 तसें फुककं जानाः अन च्वना च्वंपि अर्कनिज तय्त्त पितिना
 छोय्गु मौका थ्व हे खः धकाः कुविचार कुमती तया अर्कनिज
 तय्त्त घन सम्पत्ति लुटे यानाः मनूतेत स्थानाः पालाः बाबांलापि
 मित्त तय्त्त जवजंस्तीनं यानाः अति हे अन्याय अत्याचार
 याःगु जुल । अर्कनिज तय्गु छ्यें मि नका बीगु, धो दुक्क
 अर्कनिज तय्त्त स्याय्मु आदि याःगुलि अन च्वने मफयाः अनं

प्राणसम्म भोगे यानाः बिम्बू बय् फुपि जक बिम्बू बयाः भारते
 शरण का.वःगुलि अंग्रेज सरकारं इमित दिनाजपुर (नाछिपुर)
 धया थासे गां दय्के बियाः रक्षा याना तःगु जुया च्वन । थये
 सारा सर्वस्व धन जन सम्पत्ति लुट पिट याकाः आपालं
 नोक्सानी ज्वीकाः अत्यन्त दुःख ज्वीकाः शरणार्थीया रूपे
 दिनाजपुरे बसोबास याना च्वपि जूसां नं थुपि बौद्धतसें थ गु
 धर्म व शील स्वभावयात तोतूगु मखु । अन दिनाजपुरं
 शरणार्थी क्याम्पे नं इमिसं विहार दयेका तःगु दुगु जुयाच्वन ।
 अन विहारे भिक्षुपि श्रामणेर पित्त निमन्त्रणा यानाः थःथःगु
 गच्छे अनुसार दान प्रदान याना वं च्वन तिनि । अनयागु
 विहारे श्रामणेरपि न्याह्य खुह्य वाहेक भिक्षुपि च्वना बिज्याना
 च्वं पितिगु नां खः- ऊ त्राण ऊ सागर ऊ नागिन्दे, व ऊ
 नेज । अन उपासक उपासिकापि व दातापि च्वनेत छगू तःधंगु
 गाहे दय्का तःगु दुगु खः । छयेंला अन्दाजी निसःत्याति दै ।
 शरणार्थीत अन अथे हे च्यासः गुसः ति दै । छये दय्का तःगु
 आपाः यानाः पै यागु जक खः । विहार नं पैयागु दय्का तःगु
 जुया च्वन । व क्याम्प यागु गिर्दा छचाख्यरं अथेहे बाबर्वात
 दत्तं मयाथे च्वं । अज्याःगु दुःख, संकष्ट व आपदया बेलाय्
 नं इमिसं धर्म यायेगु ज्याय् भतिचा नं उत्साह ह्य मयाः । अन
 च्वपि दातापि फुकं जानाः कुशीनगरे चन्द्रमणि गुरुयात
 धर्मशाला दय्काः दान यात तिनि थःथाय् गामे नं विहार
 दय्काः भिक्षुपि तथा धर्म यानाः च्वन तिनि । प्रज्ञानन्द भन्ते
 नं थुमिगु थुजागु श्रद्धा बल खनाः हे इमिगु प्रार्थनायात स्वीकार
 मयासें च्वने मफुगु खः । थुज्यागु दुःख व संकष्टया बेलाय् नं

इपि अर्कनिज शरणार्थी तसें गथे धर्मे श्रद्धा तथा च्वने फत्त ले,
 ध्व धात्थे हे बिचाः याये बहगु प्रश्न खः । बुद्धोपदेशयात्त
 बालाक यथार्थतः ध्वीका तःपि सज्जनवर्गं स्यू कि ध्व संसार
 नित्य मखुं, सुखमय मखुं, आत्मा मय मखुं घका । संसार धयागु
 हे परिवर्तन शील स्वभावगु जुयाः परिवर्तन जुजुं नास जुया-
 वना च्वंगु खः । गुथाय् तक ध्व संसारे जन्मजुया च्वने मालि
 तिनि उथायतक नं थज्यागु घोराघोर दुःख आपद् विपद् भोग
 याना वं च्वने मालितिनि । गनं छथाय् वना आराम पूर्वक
 दिना च्वनेगु थाय् ध्व संसारे दुगु मखु । अकें त्रिरत्न याके
 शरण बनाः ध्व संसार चक्रं सदाया लागि मुक्त जुया वनेगु हे
 जक धात्थेंगु भिगु ज्या खः । त्रिरत्न धयापि गज्यापि ले ?
 त्रिरत्नया माने खः:-

- (१) सर्वज्ञ जुया विज्याह्य बुद्ध रत्न ;
- (२) वसपोलं कना विज्यागु बुद्ध भाषित धर्म रत्न ;
- (३) जिन भाषित धर्मयात्त सुरक्षा याय्या कारणे
 जीवन पाना ज्वीपि शीलाचरण सम्पन्न जुया
 विज्यापि आर्य्य श्रावक संघ रत्न ।

तसर्थ त्रिशरण बना च्वंपि सद्धर्म प्रेमीपिसं न्हाये हे गरीव-
 पिनिगु चिकिचा घंगु हे गांचा छाया यमजु, थन चिकिचा घंगु
 जूसां विहार छगू दयेकाः छह्य जक जूसां भिक्षुयात्त विज्याका
 तई । अले गच्छे अनुसार दान प्रदान यानाः बेला बल्लते धर्म
 श्रवन, धर्म साकच्छा यानाः पुण्यया साधना याना च्वनी । इपि
 अर्कनिजत नं त्रिशरण बना च्वंपि जुयाः हे वःगु दुःखयात्त नं

वास्ता मयासे धर्मं कार्ये उलि श्रद्धा व वीर्यं वन प्रवर्त्तन यांमा
चने फूगु खः, ध्व स्पष्ट जू ।

यज्यागु खें त्रिरत्न धयापि बांलाक ह्य मस्यूपिसं वत्थाः
याये थाकु । अऊ अखतं अनेक प्रकारं भिक्षुपिन्त त्रिशरणया
महत्त्व मस्यूपिसं माःसां म्वासां अपशब्दं कय्केत नं लिफः स्वह
मखु । ध्व खं ध्व हे सफूनी व्यक्त जुया च्वंगु अनुसार भन्ते-
यात जूगु खें स्पष्ट जू ।

चन्द्रमणि गुरुयागु उत्सासमय भव्य स्वागत

भन्ते अन हे च्वना बिज्याना च्वंगु बखते कुशीनगरं चन्द्र-
मणि भन्ते नं दिनाजपुरे बिज्यात । वसपोलया नापं चन्द्र शीला,
संघ मित्रा अनागारिकापि नं दुगु खः । गुरु जक अन ध्यनेवं
अन च्वपि दातापिस तःजाःगु रथ दय्काः धुमधाम नक्सां
रथयात छायापाः चन्द्रमणि गुरु प्रमुख बम विहारे बिज्याना
च्वपि प्रज्ञानन्द भन्ते सहित सकसितं रथे तयाः स्थानीय
दातापि उपासकोपासिकापिसं बुंग खो साले थें सालाः मां
चाहिकाः भव्य नक्सां स्वागत यात । लिपा नं गामे दुने धर्म
देशना याकेत मण्डप छगु दय्काः विहारं निसें बसा लायाः
गुरु प्रमुखं सकलें भिक्षुपिन्त बिज्याकाः धर्म देशना याकल ।
युमिगु उगु उत्साह खनाः वसपोल साप हे प्रभावित जुया
बिज्यात ।

चन्द्रमणि गुरु दिनाजपुरे पेन्हु लुन्हु च्वनाः कुशीनगरे
तुं लिहां बिज्यात । प्रज्ञानन्द भन्ते नं जक छपू वर्षाकाख अक

हे क्यतोस यांना बिज्यात । अन च्वना बिज्याबले बिहारे
 बिज्याना च्वंपि अभिधर्म बांलाक च्वनातःपि भन्तेपि नाप
 अभिधर्म सम्बन्धी विषये अपो सय्केगु ज्या नं यांना बिज्यात ।
 थन हे च्वना बिज्याबले छन्दु बहनी क्यूसे च्वंक लत्ती बिज्याबले
 छघोने नं क्लिप्यने नं निखें म्हुतु दुह्य (ना समिखोगो) घ्याम्ह
 सर्प नं सना बिज्यात । वसपोलया तुति लिक्क व सर्प च्वना
 च्वंगु जूसां व सर्प वसपोलयात ह्यकाय्गु ज्या मया ।

वसपोल थन हे नाछिपुर अर्कनीज शरणार्थी क्याम्पे
 च्वना बिज्याबले वसपोलया हितोपकारी धनदाजु अर्थात
 कीर्ति वीर सि वैद्यया निधन जूगु समाचार वसपोलया काय्चा
 उत्तर नरसिंह वैद्य छाया ह्या दिल । मां बो मां लिपा
 वसपोलयात आपालं हेर विचार गुण उपकार यांना तयादीह्य
 स्नेही दाजु यागु निधनं वसपोलया बैरागी नुनःयात छको
 छलुलुलु संकाबिल । तर वसपोलं अन याये फुगु हे छु दु !
 बुद्ध बन्धना याः कतिकं वसपोलं परलोक जुया वंपि वसपोलया
 मां बो दाजुकिजा ज्ञाति व वन्धुपिनिगु नामं वय्क पित्त
 सदा सुख शान्ति प्राप्त जुयाः अन्तिमे निर्वाण तकनं याकनं
 प्राप्त यांना काय् फुपि ज्वीमाः धका बारंबार प्रार्थना यायेगु
 यांना बिज्यात । लिपा नेपाले धनदाजुया स्वर्गारोहणं यांनाः
 वसपोलया काय्चापि पीभतपिनि आपालं शोक सन्ताप यांना
 च्वन उबी अर्के नेपाले छको बना वयेला धका मती ल्वीका
 बिज्यात । अले तीजक छह्य निह्य दातापित्त थ्व खें न्हनं
 थक्क बिज्यात । उकेमध्ये छह्य दाता धाःसा ज्योतिषि नं

स्वेसः ह्य खनी । वं ज्योतिषि स्वया सत्लाह बिल- छपि आः
थयें नेपाल बिज्याय मतेनि । हानं प्यना खुला लिपा जक
बिज्यासा ठीक ज्वी । छपिन्त बिहार नं निगू स्वंगू प्राप्त ज्वीगु
योग दु । छःपिनि ज्याः खँ नं ठीक जुयावई । छपिन्त मारं
लीगु घाःसा तोतीमखु, अथे जुसां घन्ना कया बिज्याय्मो छपिन्त
छुं स्यंके जां फेमखु ।

थुलि खँ न्यनाः बसपोलया मन हीका बिज्यात । नेपालि
वने न्ह्यो छापे याके मानिगु किताव छगू नि छापेयाके माल
धका मती तया बिज्यात ।

प्राणीप्रति करुणा

दिनाजपुर व शरणार्थी क्याम्प अस्थायी प्रकारयागु
जूगुलि अन बहनि बिजुली मतण प्रवन्ध मदु । अन च्वपि
दातापिनि थःपिसं लहिना तयापि च्वले, दुगु, फँ आदि तय्त
अभय दान बीगुधयार्थे बिहारया न्ह्योने फँगः छगू दय्का तःगू
दु । ह्लिने ह्लिच्छि च्वले फँते उखें थुखें जुया बहनि सन्ध्या-
काःई जुल धाय्व फँगले दुहां वया च्वनीगु व अन च्वपि
कप्यियकारक तसं खापा तिना फँतय्गुनं सुरक्षा याना तइगु
जुयाच्वन । छन्हु चान्हे च्वलेचा प्यहा न्याम्हं पिपिच्याक हाला
हल । बसपोलया अथे न्येना च्वने मफूहा जुयाः काचाकाचां
दनाः मत छप्वा च्याकाः फँगले स्वः विज्यात छुं खने दुगु
मखु । छचाखेरं फँगले स्वया विज्यात नं अन छुं जूथें मच्वनाः
मुम्क लिहां तुं बिज्यात । कन्हे खुनु मेपि भन्ते पिन्त कना
बिज्याबले सर्प सर्प त बल कि च्वले त अथे हाले यः धका

वसपोलयात कना बिल । तर उखुन्हु चान्हे नं अखे हे च्वले
 बथां त चिल्लाय् दनाः हालाहल । वसपोल उखुन्हु नं स्वः
 बिज्यात तर सर्प आदि छुं खंगु मखु । थये हे बराबर चान्हे
 हालां हइवले मेपि भन्ते पिनि सर्प वयाः हाःगु ज्वी धका मती
 तथा छुं वाम्ता याना बिज्याइगु मखु । वसपोलया जक मन
 मच्चना स्वः बिज्यायेगु याना च्वना बिज्यात । छन्हू मध्य
 चान्हे हाकनं च्वलेचात पिपिच्याना हाःगु सः ताय् दत । वस-
 पोलं ध्यान बिया न्यना बिज्यासेलि मचाहा च्वलेचा छहा बडो
 हे कप्पा चाया पुसे च्वंक म्यां म्यां हाःगु सः स्पष्ट तः ध्वीका
 बिज्यात । भतिचा जाःलिसे व सः ऊन् ऊन् तापाना वन ।
 खेमखु अवश्य नं अन च्वले खू बल ज्वीमाः धका मती तथाः
 मेपि भन्तेपि सुं मवःसां थःहे याकचा मत छप्पा ज्वनाः भाता
 भातां ब्वाय् बिज्याना स्वः बिज्याबले व फंगःया ल्यूने पाखें
 च्वलेचिया क्षीणजुया वना च्वंगु सः ताय्दया बल । का ! छु जुल
 ज्वी धका उखे हे पाखे ब्वाय् स्वः बिज्याबले धों छहासें च्वले
 चित ज्वनाः लुतु लुया साला यंका च्वंगु खंका बिज्यात ।
 वसपोल भन्ते ब्वाय् बिज्यागु खनाः व धों चां च्वलेचा तोताः
 त्रिस्सू वन । तर मचाचाहा च्वले चा हाले फूगु मखे धुंकल ।
 अथेनं वया प्राण रक्षा ज्वीला धयागु आशां तीजक व च्वलेचिन
 थःगु ल्हाती धोने तथाः फंगले तय् यंका बिज्यात । अले मेपि
 भन्ते पित्त नं थनाः वयागु उपचार बिषयले छलफल याना
 बिज्यात । धों नं साला यंकूगु तोरं च्वलेचा मरणान्त जुया
 च्वन । व धों गनं फंगले दुर्हा बल ज्वी धका मनुतसें उखें थुखें

मासा स्वबले फेगः या ल्यूने पाखें बें गाः म्हुयाः दुने फोः
 चाय्काः बहे होतं च्वलेचित सासा यंका तःगु चि खनेदत ।
 बिचरा च्वलेषां बडो हे कन्नाचाया पुसे च्वंक दुखः कष्ट सियाः
 प्राण त्याग यात । थुकें यानाः अन च्वं पि मन्तय् व धोंचा
 खनाः तसकं तं पिहाँ वय्काः व धोंचित लिपा पात्र छुनाः
 लानां तोतल । अले सास्ति याये जिक्क यानाः तोता छोया
 बिल । प्रज्ञानन्द भन्तेया प्राणी प्रति दुगु ध्व करुणा व प्राणी
 रक्षाय् दुगु उत्साह खनाः अनयापि उपासकोपासिकापि व
 दातापि वसपोल खना ऊन् अपो प्रमुदित जुया च्वन ।

महाजयमंगल पाठया प्रकाशनय्

वसपोल नाछिपुरे च्वना बिज्याबले अनयापि भन्ते पित्त
 च्वनाः दार्जिलिङ्ग, धुपहाड व कालिम्पोङ्ग नं चाहुके यंका
 बिज्यागु दु । लिपा छु भचा समय व्यतीत यानाः थम्हं च्वयाः
 तयार याना तयागु सफू छगूनि छापे याके माल धका नाछिपुरे
 भन्तेपि व बातापिके विदा कयाः वसपोल कालिम्पोङ्गे तुं लिहाँ
 बिज्यानाः भाजुरतन साहुया पुस्तकालये च्वं बिज्यात । वस-
 पोल्या थम्हं च्वयातयागु सफू संशोधन याकेत भिक्षु महाप्रज्ञा
 याथाय् बिज्याबले वसपोल भन्ते नं बिरामी ज्वीका च्वंगु
 अवस्थाय् लाना च्वन । अथे नं वसपोल गुरूकापी स्वया बिज्यासे
 छु भति भति भिका नं बिज्यात । त्वापा जूसा वसपोल बांलाक
 हे संशोधन याना बिज्याइगु खः । थुगु वार वसपोल अस्वस्थ
 ज्वीका च्वना बिज्याःगुलि बांलाक स्वया बिज्याये मफुत ।
 भिक्षु महाप्रज्ञा प्रति वसपोल कृतज्ञ जुया बिज्यात ।

सफू छापेयायेत अर्थ सहायता मणिहर्ष ज्योति साहुनं सहर्ष कुबिया हिल । अकें वसपोल ध्व सफू छापे यायेत धका कलकत्ता पाखे बिज्याय्त ठीक जुया बिज्यात । थुबले हे नाछिपुरे च्वापि भन्तेपिसं व दातापिसं नं वसपोलयात पत्र छोया हल, गुके अनया दातापि थःगु देश बुसिताउं (अकेंने) लिहाँ वनेगु बन्दोबस्त जूगुलि वसपोलयात नं थःपि वनेबाय् तक नापं व्वना यंकेगु दृढ मिश्चयया नापं बिनन्न प्रार्थना याना ह्या तःगु खः । नाछिपुरया दातापिनिगु श्रद्धा खनाः त्हापाहे अत्यन्त प्रसन्न जुया च्वना बिज्याह्य वसपोल भन्तेया इपि नापं अरकने वने मासे नं वय्का बिज्यागु खः तर इपि नाप उबले वन घायव सफूयागु खें अथें ल्यना च्वनीगु भयं वसपोलं बाध्य जुयाः हे अरकने मवनेगु समाचारया लिसः छोया बिज्यात । अथेनं नाछिपुरया दातापिनि पाखें हाकनं हाकनं नं वसपोल-यात अरकने व्वना यंकेत प्रार्थना पी प्राप्त जुया च्वन । इपि नापं वनेवले वर्मा अरकन सकभनं वने दैगुलि बरोबर भन्तेया मने इपि नापं तु वनेगु इच्छा पिमदंगु नं मखु । अथेजूसां सफू प्रकाशन मयायेकं अन वने ज्या मछिगुलि अन्तिमे हालयात वये मफैगु हे समाचार जक लिसः बिया बिज्यात । वसपोल-यात लिपा नेपाले लिहाँ वय्घुंकाः नं अर्कनीज त लिसे मवनागुया पश्चाताप जुयावं च्वन ।

कलकत्ताय् भन्ते

मणिहर्ष साहु नं बचन ब्यूथें प्रज्ञानन्द भन्ते महाजय-मंगल पाठ सफू छापे याकेत कलकत्ता बिज्यानाः साहुपिनि

कोठी तु च्वं बिज्यात । ज्ञान ज्योति साहुनं न वसपोलयात
 माक्को हेरविचार यासे थः स्वयं प्रेसे कायाः सफू छापे याकेगु
 वन्दोबस्त याना बिया दल । वसपोलयात अनेक प्रकारं सहा-
 यता याना दीगुलि वसपोल भाजुरत्न साहु, मणिहर्षं साहु,
 ज्ञान ज्योति साहु, ज्ञानमाया साहुनीपि सकलें प्रति कृतज्ञ जुया
 बिज्याना च्वन । वय्कः पिनिगु हितसुख कल्याणया निम्ति
 प्रार्थना न याना बिज्याना च्वन । कलकत्ताय् च्वं जोछिया
 वसपोल ह्निथं प्रेसे बिज्यानाः प्रुफ स्वःवनेगु याना च्वना
 बिज्यात । स्वोंगु प्यंगु फर्माति किताब सिधःबले व प्रेसं सफू
 छापे यायेत असमर्थता प्रकट याःगुलि जनरल प्रिन्टिङ्ग प्रेसे
 सफू छापे याकेगु वन्दोबस्त मिले याना बिज्याय माल । अननं
 ह्निथं वनाः प्रुफ स्वः बिज्याय्गु याना बिज्यात ।

ईश्वरया बिषये छलफलः—

छन्हुया दिने वसपोल प्रुफ स्वये धका प्रेसे बिज्याबले
 अनया तधंपि मास्टरत, व बडे बडे पण्डितत तधंगु चाकलागु
 टेबुल छगू दध्वीतयाः छचाख्यरं चाट्टइक मेचे च्वनाः ईश्वरया
 बिषय कयाः भारी छलफल याना च्वन । वसपोल भन्तेयात
 खनेवं छगू मेच तथा अन हे नापं फ्यतुकल । अले इमिगु
 छलफलया बिषयेले वसपोलयागु मन्तव्य प्रकट यायेत अनुरोध
 यात । छलफलया बिषये छु धका न्यनेवं इमिसं धाल— मेगु
 मखु, थन जिमि परमात्माया बिषयले खँया छलफल जुयाच्चंगु
 लः । थ्व थधिजागु महान्गु संसारे थुलि थुलि मछि अनगिन्ति
 जातं जातया कितिम किमिमया जलचर स्थलचर नभचर

प्राणिपिन्त व परमात्मा नं गथेयाना श्रृष्टि यात ज्वी ? व परमात्मा गजाह्व ज्वी ? गुलिजक ह्वा, तुति, छ्यों, मिस्वा, म्हुतु, ज्ञान, बुद्धि, बिचार, बल, शक्ति सामर्थ्य इत्यादि इत्यादि गुलि गुलि जक दुह्व ज्वी ? गथेयानाः जक थ्व संसार दय्कल ज्वी उह्व परमात्मायागु लीला, गुण वर्णन व प्रशंसा मुनांजक चिन्तना याये फै ? थ्व हे बिषयले जिमि छलफल जुयाच्चंगु खः । छपिनिगु बिचारे गथे च्वं ?

भन्ते— जिगु विचारे वःगु खँ धाय् ज्यूला ? हानं छिकपि तं चाय्की गुला मखुला ?

पण्डितजन— ठीक जू । धाय् ज्यू । धया दिसं । थ्व छलफल सम्म खः । “वादेवादे जायने तत्त्व बोध” थुके तंचाय् मागु छुं मदु ।

भन्ते— अय्सा छिकपिके छता खँ जि न्यने । थ्व संसार मुखमय ला कि दुःखमय ?

पण्डितजन— लिसः बिलः थ्वला दुःखमय खः । भन्ते नं हाकनं न्यना बिज्यात । भन्ते— दुःखमय खः मखुला ? इमिसं लिसः बिलः खः धात्थे नं दुःखमय खः ।

भन्ते— अथे जुसंलि थ्व थपायचवतं दुःखमयगु संसार दयकुह्व व परमात्मा ज्ञान दुह्व ज्वी ला कि, मदुह्व ज्वी ? दुःख ज्वीगु वस्तु ज्ञान दुम्हं दय्कीला कि ज्ञान मदुम्हं दय्की ?

भन्तेया थुलि प्रश्न न्यने मात्रं सकलें चुप जुल । पण्डितपि

सुनानंहे छुं मघाल । बीषबीचे च्वंपि छहा निहाजक परमात्मा
यात हे ज्ञान मधु घाइह्य गज्याःह्य मनू ध्व वकाः पुतु पुतु
हालाहल । तर पण्डितपि जक थवं थव ह्वाः स्ववाः सुम्क
च्वना च्वन । लिपा पण्डितपिसं वसपोल याके न्यनः - “छपि
गन च्वना बिज्याय्गु ?” भन्तेन “श्री साहु भाजुरत्न, मणिहर्ष
ज्योति, नं ४, रामजीदास, जेतियालेन वडा बजार” घका
ठेगाना कना बिज्यात । अले पण्डित पिसं घालः- “आःकी
थन थःथःगु ज्याय् वया च्वनापि खः । ताउत खँ ह्माना च्वनेगु
फुसंद दुगु मखु । की खँ ह्माय् माःगु दनि । छःपियाय् नापला
वय् । थुलि घयाः सकलें थःथःगु ज्याय् लगे जुल । वसपोल
प्रफु स्वयेगु ज्याय् लगे जुया बिज्यात । थन प्रेसं नं कम्पोज
सिमधवं वसपोलया गुरूकापी तंकाबिया बडो फसाद याना-
बिल । भाग्यं हानं भन्ते कालिम्पोङ्ग बिज्याबले नकल कापी
छगू लुया वःगुलि बहे कापी ह्या सफू कम्पोजयाकेगु ज्या
कोछिका बिज्यात । कलकतां कालिम्पोङ्ग यात्रा याना
बिज्याबले वसपोलया शरीर गावकं कमजोर जुया च्वंगु कारण
याना मोटरे नं सुविस्ता साथं च्वना वने मफया आपालं कष्ट
नया बिज्यात । तर सफू छापे यायेगु ज्याय् वसपोलया
उत्साह्यात थुकें पने मफुत लिपा सफू तयार ज्वीका स्वया
बिज्याबले ह्मापा कम्पोज यानातपिसं आपालं दोकातःगु खंका
बिज्यात । अथे नं व छापे यानाः तयार जूगु सफु फुकं यंकाः
साहु चियाय् तुं तयाः २०/३० गू सफू ज्वनाः वसपोल
कालिम्पोङ्गे लिहां बिज्यात । थन वयाः ११ मीले साहुपिनि

न्यानातःगु बांलागु छ्ये सुन्तला वारी च्वना बिज्यात ।

थुबले हे अमृतानन्द भन्तेया प्रयत्नं १९४६ ई. सं.
 भिक्षु नारद महास्थबिरया नेतृत्वय् भिक्षु प्रियदर्शी, डा. रत्न
 सूर्य, प्रो. आर्यपाल व स्वयं भिक्षु अमृतानन्द सहित न्याहासिगु
 शीष्टमण्डल श्री लंका नेपाले वनाः प्रधान मन्त्री पद्म शम्शेर
 यात नापलानाः पितना छोयातःपि भिक्षुपि सकलसितं नेपाले
 दुहा वने जीका थके घुंकाः वसपोलपि सकलं कालिम्पोङ्गे
 बिज्यागु जुया च्वन । वसपोलपि प्यन्हु न्यान्हु च्वनाः श्रीलंका
 तु लिहा बिज्यात । थुबले प्रज्ञानन्द भन्ते नं थःम्हं छापे याका
 बिज्यागु महाजयमंगल पाठ सफू नं मेमेपिन्त इना बीत घका
 अमृतानन्द भन्तेयान च्यागू फिगूति मफू विया छोया बिज्यात ।
 महाजयमंगल पाठ सफू खना दानबीर भाजुरत्न साहु पिनिगु
 अर्थ सहायतां छापे याका बिज्यागु खःसां थुबले तक नं नेपाले
 राणा शासन चले जुया च्वंगु ब बोद्ध धर्म प्रति शासक तय्
 दृष्टि तमप्योनिगुलि व सफूया प्रकाशके दानबीर भाजुरत्न
 साहु पिनिगु नां तक कि वय्कःपिन्त सरकारी दोष वं घका मे
 पिनिगु नां सम्म तथाः छापे याका बिज्यागु जुया च्वन । छगू
 वर्षाबास वसपोलं कालिम्पोङ्गे हे व्यतीत याना बिज्यात ।
 वसपोल भन्ते नं लिपा मेमेगु सफूत्र नं थःत भति भति जक
 कयाः बाकी धर्मोदय सभायात अर्पण याना बिज्यागु जुल ।
 वसपोलं दुतब्यूगु मफूया नां खः-

सफूया नां

क) विशुद्धि ज्ञान दर्शन-

ख) धातु भेदानुपस्सना—

ग) बुद्धोपदेश—

घ) महाजयमंगल पाठ—

कालिम्पोऊगे च्चना बिज्याबले छको त्रिपाई डांडा गुम्बा पाखे
चाह्यू बिज्याबले तच्चतं शारीरिक कमजोरीं यानाः पल्ल
मिखां छु हे मखना वंगु अनुभव नं वसपोलं याये नंगुलि वसपोलं
मिखा कां पिनिगु दुःख वेदना नं बांलाक थू धयां अत्युक्ति
ज्जीमखु ।

नेपाले प्रत्यागमन

नेपाले आगमनः—

कालिम्पोङ्गे छन्दु वसपोलया सफू स्वया च्वना बिज्याबले यल याहा बुढिलाल उपासक तीजक खने दय्कः बल । वन्दना प्रणाम यासे कुशलवार्तायाये सिधय्काः बुढिलाल उपासक वसपोलयात नेपाले बिज्याहुँ धकाः प्रार्थना याःगु जुल । नापं स्वदंया दुने मकनं उपासकोपासिकापि नाप नाप-लाय् ई तिनि धकाः वसपोल भन्ते नं सोदै न्ह्यो नेपालं पितनाः हःबले शोक सन्ताप यांना च्वंपि उपासकोपासिकापिन्त धया बिज्यागु खँ नं न्ह्यथनाः व उपासकं भन्तेयात नेपाले लित च्वना यंकेत प्रार्थना यात । थुकें यांनाः नेपाले हे च्वना च्वनेगु इच्छा मदुमां छघूसां नेपाले बने माल धकाः बिचार ल्दीका बिज्यात । वसपोलं काय्चा उत्तर नरसिहबाट नेपालया हाल खबर बुछे यायेत थ्वयां त्हापा पौ च्वयाः छोया बिज्याःगुली नं थन वय् जिल, बिज्याहुँ धका काय्चाम्हेसिगु पौ नं थ्यना च्वंगु दुगु खः । अकें बुढिलाल नाप सल्लाह यांनाः निला प्यला हे जक नेपाले च्वनाः हाकनं कालिम्पोङ्गे लिहाँ वयेगु खँ कोछिनाः भन्तेया नं व उहा उपासकया नं भति भति जक सफू

ज्वनाः साहुपिके बिदा कयाः नेपाले स्वयाः लिहाँ बिज्यात । काय्चा उत्तर नरसिंह वैद्ययात नं थः नेपाले वय्गु खबर छगू नं छोया हया बिज्यात । कथहनं विरगंज ध्यांसैलि उखुन्हु चच्छि अन हे बासं च्वना बिज्यात । कन्हे खुन्हु वसपोलया काय्चा उत्तर नरसिंह वैद्यं वसपोलयात नेपाले वयेत राहदानी बीकेत माःगु सकतां प्रबन्ध मिले यानाः विरगंज हाकिमयात फोन छोया हयादीगुलि विरगंज राहदानी बिल । बले वसपोलपि अनं सरासर नेपाले दुहाँ वयाः बलम्बुस बासं च्वना बिज्यात । यलया श्री सुमंगल बिहारया उपासकोपासिकापिसं भन्ते बलम्बुस थ्यंकः बिज्याना च्वन धयागु खँ सीका वसपोलयात लें स्वयाः काःबल । लें स्वःवःपि उपासकोपासिकापि नापं तुं वसपोल यले बिज्याना श्री सुमंगल विहारे च्वं विज्यात । देशं निर्वासित जूगु सोदै दय्काः हाकनं सुमंगल विहारे वयाः भगवान बुद्धयात वन्दना याये दुबले वसपोलया नुगले देशं पिहां बिज्याबलेसिगु सारा खँ सुमना वयाः मिखांस्वबि सोः सोः पिहाँ बल । उगु ख्ववियात हर्षं विस्मातयागु ख्वबि धका धाइ ।

श्री सुमंगल विहारे वसपोल निला स्वला च्वं जोछिया निहं उपासकोपासिकापि वयाः स्व वयाः च्वम । सकलसिया स्वाः चक्कं । नुगले लय्ता दासिवया च्वंगु खनेदु । सकलें उपासकोपासिकापि नाप कृशलवार्ताया नापं दुःख सुखया खँ जुया च्वनीगु जुल । लिपा निला स्वलात दसैलि वसपोलयात कालिम्पोङ्ग निसं नापं नेपाले च्वना हःह बुद्धिनाम उपासक

नाप कालिम्पोङ्गे वनेगु बिषये छलफल याना स्वया बिज्याबले व उह्य उपासकया अछ भचा नि नेपाले च्वनेगु इच्छा याःगुलि वसपोलनं रोके जुया बिज्यात । अले वर्षाबासया समय नं न्होने ध्यंकः वःगुलि थुगुसी छको शून्यगु एकान्तगु थासे वनाः वर्षाबास च्वंवेने धका इच्छा यानाः बिज्यातः । अकें बलम्बुया उपासक पिनिगु सहायतां मातातीर्थया सतः भिके विया व सतले च्वना उगु सालया वर्षाबास अधिष्ठान याना बिज्यात ।

ह्लापाला माता तीर्थयाथाय् बसपोलयात साब हे एकान्तगु जुयाः आनन्ददायक महशूस जुल । तर लिपा जूलिसे भन्ते अन वर्षाबास च्वना बिज्यात धयागु सीका यलयापि उपासकोपासिकापि भावना यायेगु धका ध्वः ध्व मुनाः माता-तीर्थे वयगु थाले जुल । हानं अन हे सत्तिक च्वंगु बालिगांचाय् च्वपि मनूत नं वयाः वसपोलयात माःमाःगु हेर बिचार याःबंगु जुया वल । किपुलिचा, बलम्बुई च्वपि नं वये वनेगु यानाहल । नापं उखें बुखें गांयापि मचातनं आसः व्वं वइगु जुयावल । अथे जूसां नं अन बहनि रात्रीकाले तच्चतं शून्यशान्य जुयाः मन भिन याउंसे च्वंसे आनन्द महशूस याना बिज्याना च्वन । लय्यागु अष्टमी वल धाय्वजक मातातीर्थेनं बलम्बुइनं बुद्ध पूजा यायेमाः । गुबलें गुबलें अन थाय्थासे बुद्धपूजा याना नं वसपोलं भोजनयाय् आनन्दकुटी लाकः बिज्याइगु । अलें अनं यले बिज्यानाः श्री सुमंगल विहार छको नं दुस्वयाः मातातीर्थे लिहाँ बिज्याय्गु नं याना बिज्याना च्वन । उगु रूपं जुवा च्वंसां नं रात्री काले एकान्तया अनुभव याना बिज्याइ बले वसपोलया त्यानुगु नं लना वनाः मन भिन याउंसे च्वंगु ताय्का बिज्याइगु

जुया च्वन ।

थुबले हे किपुलिचा देशे च्वपि कसिलां, काशीलाल धयापि मचांनिसं तच्चतं मिलेजूपि पामापि निहा दुपि नं मातातीर्थे वयाः धर्मं श्रवण यावया च्वनीगु सः । इमि धर्मसन्धन्यः किपुलिचा देशे नं बुद्धपूजा यायेगु श्रद्धा चित्त उत्पति जुया वःगुलि अनयापि श्रद्धालु दातापि नापं उगु अवस्थाय् रामलाल खर्दार उपासकनं अनहे रोपवेयागु ज्याय् च्वच्चवनादीगुलि वेक सहितं सकलं जाना लय् लय् पतिकं बाय् अष्टमीबले बुद्धपूजा चलेयात । छको भन्ते अनहे किपुलिचा देशे बिज्याबले निम्न खँ छलफन जूगुजुलः-

रामबाज्या घाह्य पण्डित नापलात । वया लिसे परमात्माया विषयले रामबाज्याः- छपि छाया आमथे पीतवस्त्रधारी जुया बिज्यानागु ।

भन्तेः- गृहस्थाश्रमे च्वनेगु कंकट पूर्ण जुयाः याउँसे च्वंक धव त्यागी जीवन हुना च्वना ।

रामः- छपिसं छु छु गुलि च्वना बिज्याये घुन ?

भन्तेः- भगवान बुद्धयागु धमं पाली त्रिपिटक च्वनागु दु ।

रामः- छपिसं भगवान बुद्धयागु ग्रन्थ च्वनाः ईश्वर धयाह्य गोह्य दु धका सम्फे जुया बिज्याना ?

भन्तेः- छपिसं गजाम्हेसित्त ईश्वर धया बिज्यानागु सः ? जिला ईश्वर धयाह्यसित्त ह्यहे मस्यूनि ।

रामः- धव का, धव सारा संसार चराचर श्रृष्टि याना

बिज्याःहा ईश्वर का ! यदि वसपोलं श्रृष्टि मबाःगु
जूसा कीपि थ्व संसार गनं दै धका !

भन्ते:- ए ! अथेला !! कीपि फुकसितं ईश्वरं श्रृष्टि याःगु
खः घयागु जूसा व ईश्वर थे जाहा पक्षपाति मेपिं
मदु का । स्वया बिज्याहुं ! गुलिसितं धाःसा ईश्वरं
रूप लावण्यं सम्पूर्ण ज्वीक श्रृष्टि याना नं काय् म्हाय्
धनजन सम्पत्ति भरिपूर्ण याना बिल । गुलिसितं धाःसा
कां, खू, धुमि आदि प्रकारं कुरूप ज्वीक श्रृष्टि यानाः
नं नय, त्वने, पुनेगु, हे मदेक दुःख कष्ट भोग याका
तल । व ईश्वर पक्षपाति मखुला ?

राम:- व जा थःपिसं यानाः हे दुःख जूगु खः । उके ईश्वरयात
दोष तयगु म्हाय ?

भन्ते:- थःथःपिन्त दुःख जूगु थःथःपिसं यानाः भोग याये
माःगु जुसेलि सुख नं जा थःथःपिसं हे यानाः प्राप्त
जूगु ज्वीमाः अर्थात् गुगु दुःख जूगु थःथःपिसं याना
जूगु धासेलि-व उगु दुःख ज्वीगु ज्या, मयाः साला
दुःख ज्वीहे मखू, अले सुख जुहेजुई ।

हाकनं छको ईश्वरं दय्कूगु, ईश्वरं श्रृष्टि याःगु धकाः घया
च्वने माःगु कारण छु दु ? भगवान बुद्धया धर्मला "अत्ता हि
अस्तनो नाथो" धका कना तःगु दु । दुःख सुख दय्कीगु फुकं
थमं हे यानाः खः मेपिसं मखू । जन्म ज्वीमाःगु हेतु दय्कूगु नं
थमं हे खः । जन्म जुल घायब जरा, व्याधि, मरण ज्वीगुला
संसारया स्वभाव धर्म खः । सुनानं पनां पने फंगु मखू ।

रामः— आमजा वामजागु खँ ह्लाहपिं यक्कों मनूत जि स्वया तय्धुन । छह्य नं गति लाःपि दुगु नखु ।

भन्तेः— छपिं गन गन बिज्यानाः स्वया बिज्यानागु ? ध्व हे बलम्बु, सतूंग, किपुलिचा आदि गामेजक लाकि, ह्लासा, बर्मा, श्रीलंका, भारत सकभनं बिज्यानाः स्वया बिज्यानागु खः ? गन गन गुलि गुलि साधु महात्मा त्यागीपि दुथें ? सुया सुया गजा गजागु चालचलन दुथें ? छपिसं सकसिगुं चालचलन स्वया बिज्याये धुन धया बिज्यात । जितः न छको ध्व खँ न्यनेगु इच्छा जुल कना बिज्याहुं रे !

वसपांलं थुलि धया बिज्यासेलि व पण्डितं न्याउं न्याउं याना तीजक लिचिला बंगु जुल । थुबले हे किपुलिचाय् च्वंह्य फसिलां उपासकया म्ये जः बया च्वंगु खः । भन्तेयापाय् बन्दना याःबःह्य उह्य उपासक नाप नँ त्वीथें यानाः राम बाज्या लिचिला बंसेलि भन्ते नं थःगु बने माःथाय् बनेत दनाबिज्यात । लिपा फसिलां उपासकं व भन्तेनाप छपिसं शास्त्रार्थ (वाद बिवाद) याय् फेमखु घका भन्तेयागु परिचयया वारे रामबाज्यायात ध्वाध्वीक कना बिसेलि, रामबाज्यां व भिक्षु अज्याह्यला घका घालहँ बयागु व प्रतिक्रिया नं फसिलां भन्तेयात कंवःगु खः ।

अनं लिपा छको भन्ते बलम्बु (आद्यामे बिहारे) बिज्याबले द्रहँबुया कृष्ण उपासकयात नापलात । बया नाप

द्वहंबुधाय वनाः चूलवन्ध श्रामणेरे च्वना वंगु व सुमंगसे
 श्रामणेरे परलोक जुयावंगु धाःगु द्वहंबुया सतः सोयाः लिहं
 बिज्यात । मातातीर्थे चित्त आनन्द जूगुलि वर्षाबास सिधयानं
 गुलिखे लिपा तकनं वसपोल मातातीर्थे च्वना च्वना बिज्याःगु
 खः । लिपा वसपोल बलम्बुइ छको बिज्याना च्वंगु समयले
 लाकाः बलया भीमराज, न्हुछेराज प्रवृत्ति उपासकपि वयाः
 स्थानीय उपासकोपासिकापिन्त सम्फेयाकाः वसपोलयात
 सुमंगल विहारे बिज्याकुगु जुल । थुबले सुमंगल विहारे
 बुद्धघोष भन्ते नं बिज्याना च्वंगुजुया निम्हं नापं छगु हे विहारे
 च्वना बिज्यात ।

प्रज्ञानन्द भन्तेया मातातीर्थे वर्षाबास च्वना बिज्यासे-
 निसे शहरया तुलकुलगु थाय् स्वयाः गांया एकान्तगु थाय् पाखे
 वसपोलया चित्त उपो आकर्षित जुया च्वंगुलि सुमंगल विहारे
 झुलातिहे च्वना बिज्या । मेगु वर्षाबास वसपोल आनन्द कुटी
 व्यतीत याना बिज्यात । अनं लिपा गुबले सुमंगल विहारे,
 गुबले बमम्बु जुजुं उखें थुखें गामे लुंभु, भोत, वा किपू आदि
 थासे वा चाःछू बिज्याना च्वनीगु । बलम्बुं सतिक लाःगु थाय्
 सतुंगः बुस्यांचा, किपुलिचा व मेमेथाय गामे गिमेनं स्थानीय
 जनताया भलाइया निम्ति आदि मध्य अन्त्ये सनं हित सुख
 कल्याण कारक जुया च्वंगु उत्तमोत्तमगु बुद्ध धर्मया प्रचार
 यायेया निम्ति बलम्बुया उपासकपिस आपालं उद्योग कोशिस
 यासे वसपोलयात यको हे सहयोग बिया च्वंगु खः । अकें वासं
 थाय् उबले बुद्ध पूजानं याना च्वंगु दुगु जुया च्वन ।

श्रीप्रणिधिपूर्ण महाविहारया निर्माणः—

छन्दु सकलें उपासकोपासिकापि भन्तेयाथाय् मुनाः प्रज्ञानन्द भन्तेया निम्ति स्नाद्यामे च्वंगु विहारं मगाःगुलि न्हूगु विहार छगू दय्के माल धयागु वारे सल्लाह जुल । थुलि जुसॅलि भन्तेया बलम्बुइ विहार दय्केत त्वःगु थाय् स्वः जुया बिज्यात । अन्तिमे बहिथःया जग्गा हे जक पाइ परे जूंगु खँ वसपोलं ताय्का बिज्यात । बहिथले विहार दयेकेगु भन्तेया इच्छा थ्वाकाः थन हे विहार दयेकेगु धकाः सकस्या निणंय यात । थुलि जुस्येंलि गणेशनाल तुसि उपासक प्रमुखं सकलें उपासकपि जानाः चन्दा संकलन यायेगु शुरू जुल । श्रद्धावान उपासकोपासिकापिन्त विहार निर्माण कार्यया पुण्यया बर्णन याना बिज्यासँ भन्ते नं श्रद्धालु उपासकपिनिगु उत्साह बृद्धि यानावं च्वना बिज्यात । चन्दमगाःगु दां तुसि उपासकयाके त्यामाः बुद्ध सम्बत २४६१ पोहेलाथ्व १३, शनिबार खुनु ६०१ - व दामं विहारया जग्गा न्यायेगु ज्या जुल । थ्व विहारया निति जग्गा न्यायेगु व विहार दयेकेगु ज्याय् नं भन्तेन यकों हे परिश्रम याना बिज्यात । थुगु प्रकारं सकलें उपासकोपासिकापिन्त ग्वाकाः ज्यामितनं तयाः बहिथले ह्वापालाक भान्छा घर छकूनि दय्के बिथाः विहारया संस्थापक बसपोल प्रज्ञानन्द भन्ते बहे भान्छा घरे च्वना बिज्यात । थन च्वना बिज्याबले भन्ते बिरामी जुयाः दांलाक दना ज्बी नं मफुत । अन च्वच्चं वसपोल बिरामी जूगुलि अन भान्छा घरे च्वनेत ज्या मछिनाः कृष्ण उपासकया दाजुकिजा निहासँ भन्तेयात

निखें ह्मा ज्वना लः लः धयाथें याना वसपोलयात द्वहबुंछां
 सतले तये यंकल । अन उज्याली (थौं कन्हें सत्यशीला अनागा-
 रिका) या मां ब्वा पिसं सत्यशीलायात धका बिजयाराम
 (अनागारिकाराम) छगू दयेका बिल । प्रज्ञानन्द भन्ते
 द्वहबुंछाय् सतले च्वना वासः यानाः तयार जुमेलि बलम्बु
 विहार छत जाय्का दं वदं अथें तयातय् माल । थ्वं विहार
 दयकेगु ज्या पोहेलां शुरू याना वैशाख तक नं ज्या जुयां
 च्वन । थुगु विहार दयकूबले गणेश लाल प्रमुखं आपालं
 उपासकोपासिकापिसं यको यको हे दुःख कष्ट सियाः परिश्रम
 यागु खः । लिपा थ्व विहार सम्पूर्ण रूप तयार जुसेलि प्राणिधि
 पूर्ण महाविहारया नामं विहार परिस्था नं महापरित्राण नं
 यानाः थुगु विहार जुसां चातुदिसा भिक्षु संघ पित्त संघ दान
 यायेगु ज्या नं नापं हे छकोलं जूगु जुल । वसपोल भन्ते नं थौं
 तक नं व विहार निर्माणया पुण्य कार्यसं परिश्रम याः पित्त
 साधुकार बिया बिज्याना च्वं । थुगु प्रकारं प्रज्ञानन्द भन्तेया
 परिश्रमे सःगु सि खः प्रणिधिपूर्ण महाविहार बलम्बु ।
 बलम्बुइ प्रणिधिपूर्ण महाविहारे च्वनाः नं वसपोलं यको लिक्क
 लिक्क लाःगु यासे धर्म प्रचारया ज्याः याना बिज्यात ।

दीर्घायु कुमारया नाटक निर्माणः—

छको नगामे भन्ते बिज्यानाः बुद्ध पूजादि धर्म देशना
 याः बिज्याबले दीर्घायु कुमारयागु बाखें कना बिज्यात गुगु
 बाखें न्यना अनयापि उपासकोपासिकापि थुलि तक प्रसन्न
 प्रफुल्लित जुल कि इमिसं थ्व बाखें यागु नाटक छगू दयेका

प्रदर्शनं याय्गु इच्छा तर्कं व्यक्तं यात । उगु ज्याय् भन्तेया पाखें
 प्रोत्साहनं प्राप्तं ज्वीव अनया उपासकपिसं दीर्घायुं कुमारयागु
 नाटकं छगू दयेकाः नगामे, बलम्बु नाप मेमेगु अनेक थासे
 प्रदर्शनं नं याःगु जुल । थुकें माना शुद्ध बुद्ध धर्मया प्रचारे
 गावकं तिबः जुल । नाटकं नं धात्थे हे बांलाना वन । नगामे
 ह्नापालाक बुद्धया प्रतिमा स्थापना याना बुद्ध पूजा जूगु थाय्
 जीत बहादुर उपासकबा छयें खः ।

ध्व हे नगाया पाखें पांगा देशे नं बुद्ध पूजादि धर्म
 देशना स्वाना वन । वसपोल बलम्बुइ च्वना बिज्याबले धर्म
 देशना यकां थासे जुयाच्चंसां लय् लय् पतिकं बुद्ध पूजा निम्न
 थासे चले जुया च्वन ।

- (क) लय्या अष्टमी पतिकं बलम्बु
- (ख) बाय् अष्टमी पतिकं किपुलिचा
- (ग) लय् एकादशी पतिकं बलम्बुचा
- (घ) बाय् एकादशी पतिकं नगां
- (ङ) पुन्हि पतिकं पांगा

उके मध्ये पांगा देशे चले जुया च्वंगु बुद्ध पूजा स्थगित जुया
 वन । कारण पुन्हि पतिकं आनन्द कुटी हे बुद्ध पूजा जुया च्वंगु
 जुया निरति पांगाय् थुखुन्हु हे बुद्ध पूजा यायेगु ज्याय् धम्मालोक
 भन्तेयात प्रसन्न मजू । प्रज्ञानन्द भन्ते मुमंगल विहारे च्वं
 बिज्यासेलिं बहबुइ नं बुद्ध पूजा स्थगित जुया वैगु जुल । नगां
 बलम्बु व किपुलिचाय् धाइ थीं तक नं वसपोलं पूसा प्यूगु
 धर्मया प्रमाण व्यू व्यू बुद्ध पूजा चले हे जुया च्वन तिनि ।

वसपोल बलम्बु विहारे बिज्याना च्वंबले बराबर बिघर्मीपि लिसे नं धर्मया वाद विवाद जुयां च्वनीगु खः । वलम्बुया माष्टर छ्हाला वाद विवादे बांमलाक बुनाः मछ्हालापुसे च्वंक बिस्सू वने माःगु नं दु । वसपोल धन च्वना बिज्याबले रत्न ज्योति, धर्मपालपि इवही (यम्पि विहारे) च्वं वसु खः । इवहीले वसपोल भन्तेयात गुलां लच्छि यंकं धर्म देशना याके बीगु इमि सल्लाह यानाः भन्तेणथाय् वयाः प्रार्थना यावल । शुद्ध बुद्ध धर्मे छपलाः न्ह्यावलें न्ह्याचिना बिज्याना च्वनीह्य वसपोलं थ्व प्रार्थनायात गथेयानाः अम्बीकार याना विज्याइ ? यम्पि विहारे गुला लच्छि यंक धर्म देशना याः विज्यागु नं वसपोलया सफल हे जुया उपासकोपासिकापि वृद्धि जुजुं वल । विहार ऊन ऊन वांलाना वल । वसपोलपि यम्पि विहारे च्वना बिज्याबले श्रद्धापूर्वक माःमाःगु बखते माःमाःगु बस्तु पुरेयानाः आशाकाजी, सानु, वाबुकाजी, काजि आदि शाक्योपासकपि व इमि जहान परिवारपिनि नापं बुंग अजि, नवा अजि आदि सकस्यानं विचाः संचाः यांना च्वन । थ्वयां न्ह्यः वलम्बुइ च्वना बिज्याबले वसपोलं धातु विवण्णक प्रेत कथा धयागु सफू छगूनं प्रकाशित यांना बिज्यागु जुल ।

लुंभूइ धर्म प्रचारः—

वि. सं. २००८ सालया खँ खः । उबले भन्ते नं लुभू देशे मान कृष्ण महर्जनयाथाय् चैत्य परिस्था यांना बिज्यासे, बराबर धर्म देशना नं यांना बिज्याना च्वंगु खः । छको वसपोल धर्मदेशनार्थ लुंभूइ बिज्याबले अन हरेराम दलपिनि भजन

जुया च्वन । उगु हे पुचले कविर पन्थ नं दुगु जुया च्वन ।
 भन्ते खनेवं कविर पन्थं वसपोलनाप धर्मया छलफल याः वन ।
 वं म्योगु प्रश्नया सिलसिलाय् अन भजने जम्मा जुया च्वं पि
 सकलं मनुतयत् सम्बोधन यासे भन्ते नं लिसः बिया बिज्यात ।
 अन जूगु छलफलया विवरण थये खः—

कविर पन्थया प्रश्नः— भिक्षुजी ! कीसं जा नयबले थ्व ह्लात
 वाला वाला याना च्वंसां चाकु माकु सवाः छु नं स्यूगु मखु ।
 जब म्हुत्वी तइ अले हे जक चाकु, माकु सवाः थ्वीगु, थ्व गथे
 खः ?

उत्तरः— छि साप हे बांलागु प्रश्न न्यनादिल । थजा थजागु
 खँया छलफल यानाः याना हे कीसं माःगु खँ सीका
 यकेगु असल जू । न्यनाःदिसं कीगु ह्लाः तुति, शरीरया
 पाखें सीका काइगु तत्व छगू हे, म्हुत्वी च्वंगु म्ये,
 मिखा, ह्वाय्पं, ह्वाय्पं सीका काइगु तत्व मेमेगु हे ।
 काय विञ्ज्राणया पाखें शरीरे स्पर्श जुल धका मात्र
 सीका काय फई । अले म्ये, मिखा, न्हाय् न्हाय्पं यागु
 विञ्ज्राणं—म्हुत्वी सवाः बल, मिखां खन, ह्वाय्पं ताल,
 न्हास गन्धताल धका मात्र सीका काय फू । म्हुत्वी तयाः
 चाकुसे च्वं, माकुसे च्वं धका सञ्ज्रातिनि सीका
 काइगु जुयाच्वन । अथेहे मिखां स्वयाः ह्वाउँ वाउँ
 धका सीका काइगु, न्हेपनं शब्द न्यनाः थजागु अज्यागु
 शब्द धका सीका काइगु थ्व फुकं सञ्ज्रां सीका काइगु
 खः ।

प्रश्न:- मेगु छता खँ, सूरदासया भगवानयागु भाव भक्ति याना च्वंबले बांलाह्य सुन्दरी खनेवं बया भाव भक्ति याना च्वने मफत । वैत यको हे विघ्न उत्पत्ति जुल, व गये जूगु ?

उत्तर:- ध्वजा सकसिनं स्यूगु हे खँ खः । सूरदासया आपालं चित्त कमजोर धायमाः । हानं थुके नं वालास्वत धाःसा मेगु खँ नं पिहाँ बैतिनि । आः जि सक्षिप्तं चकुचा धाय्-व सूरदासं चक्खु आदि इन्द्रिययात बांलाक होस तया संवर याय् मफुगुलि राग, द्वेष मोह चित्त उत्पत्ति जूगुलि अथे जुगु खः । भगवान बुद्धं धया विज्यागु दु-

यथागारं बुच्छन्नं बुद्धी समतिविज्झति ।

एवं अभावितं चित्तं रागो समतिविज्झति ॥

अर्थातः - बांलाक पलि चिना मतःगु छयें वा ज्वइगुये बांलाक ध्यान मदुगु नित्ते राग, द्वेष, मोह रूपी वा ज्वई ।

हाकनं मेगु छगू नं धया विज्यागु दु:-

चक्खु रूपेण संवासा राग पुत्तं विजायति ।

महान्तं करोसोच्च संवासाते निवारये ॥

मिखा व रूप स्पर्श जुया (त्वाना) लि राग तृष्णा धयाह्य काय्मचा उत्पत्ति ज्वी । अले व काय्मचा आपालं कुशल कर्म विघ्न बाधा याई । वथें तुं सोत व शब्द घान व गन्ध, जिह्वा व रस, काय व फोठव्वे स्पर्श जुल (त्वात) धाय् व राग तृष्णा

धयाह्य कायमचा उत्पत्ति ज्वी । अले वं हरेक कुशल कार्यस
क्किन्न बाधा याई ।

प्रश्न:- अयसा व मिखा, ह्यायपं आदि इन्द्रीयया स्वभाव उथें
हे खःला ले ?

उत्तर:- मखु, व फुक्क इन्द्रीयया स्वभाव छगू थे छगू उथें मजू ।
म्ये यात यःगु वस्तु मिखा यात मयः । कारण म्हुतु यात
यःगु पाउँ पालुगु वस्तु मिखाय तल कि प्वले ज्वी । शरी-
रयात दुर्गन्ध हे जूसानं लुमुसे नाइसे च्वंगु वस्तु यः ।
तर ह्याय यात व दुर्गन्धगु वस्तु सह्य ज्वी मखु । वथेंतुं
छगू इन्द्रीय यात यःगु वस्तु मेगु यात मयया च्वनी ।
अकें नं स्पष्ट जू, इन्द्रीय फुक्क सिया स्वभाव उथें मजू ।

प्रश्न:- हानं मेता, खें छता नं जि न्यनेगु इच्छा जुल । संसारं
जड व चैतन्य (चेतना) मथे जुयाः दयाबःगु खः ?
गुबलें निसें दया बःगु ? बया आरम्भ श्रृष्टि जूगु मुलि
दत ? व जड व चैतन्य अलग अलग लाकि छगू हे ?

उत्तर:- छि जड व चैतन्य धका गज्यागु यात धयादीगुथें
मस्यू । भगवान बुद्धया धर्म कथंला जड धयागु “रूप”
खः, अले चैतन्य (चेतना) धयागु “नाम” खः । रूप
धयागु नं निगू प्रकारयागु दु धका कनातःगु दु ।

१) अज्जुतिक-थःके शरीरे दया च्वंगु रूप,

२) बाहिरिक-पिने पाखे यागु रूप ।

नाम धयागु जक वेदना, सञ्ज्ञा, संस्कार, विज्झाण
यात धाइगु खः । थ्व नाम, रूप दयाबःगु मुलि दत,

उलिदत्त धका भगवान बुद्धं नं कना बिमज्याः ।
 थुक्कियागु पुब्ब कोटि आदि पत्ता लगे याये फैमखु ।
 थुक्कियागु गणना संख्या नं दुगु मखु । थुगु नाम रूप
 धयागु उत्पत्ति जुजुं विनाश जुया वना च्वंगु खः । गथे
 अंपु बय्ये कुतुं वनी, उपयुक्तगुथासे लाय्वं उक्के अंमा
 बुया बइ, व अंमाय् सःगु अँपु भूमी पतन ज्वी, उकेया
 पुं याणाः हाकनं अँमा बुया बइ, थुगु प्रकारं निरन्तर
 रूपं थ्व प्रकृया न्ह्याना च्वनी, उगु हे रूपया धाः न्ह्यानां
 वना च्वनी । बरू, खः, नाम रूप उत्पत्ति जुया व.गुया
 हेतु दु कारण दु । अविद्याया कारणं संस्कार दत्त, संस्का-
 रया कारणं विज्झाण दत्त, विज्झाण या हे तुं नाम
 रूप दया वल । ब नाम रूप नितां छगू मखु । तथापि
 व निता मिले मज्जीकं छुं नं ज्या वने ज्वी मखु । च्यूति
 यागु अवस्थाय् भवन्तरे क्षणिक अलग जूसा नं तत्क्षण
 हे नाम व रूप मिले जुयाः ज्या वने याई । उपमा-
 छम्हेसिके मिखादु तुतिमदु-मेहसिके तुतिदु मिखामदु
 अले इपि निम्हेसिया सत्त्वाह याणाः तुति दुहसैं मिखा
 दुहपात लुकुं छित अले मिखा दुहसैं थुखे हुँ उखे हुँ धया
 बिल, वं धाः धाः थाय् तुतिदुह वन अले इमि माः
 माः थाय् थ्यंक वने फत्त, इमि माःगु ज्या याय् फत्त ।
 तर अथे जूसां नाम रूपं दयेकूगु वस्तुत दकों अनित्य
 जुयाः फुनां तुं वनी । उगु वस्तुत ग्रहण याणाः ज्वना
 तल धाय्व दुःख ज्वी अपो सुख ज्वी मखु । अकं

भगवान् शास्ता नं “वयं धम्मा संसारं अप्पमादेन सम्पादेथ” धकाः, संसारं धयागु वस्तु दयावक्कं फुक नाशं जुया वनीगु खः, छिपि अप्रमादं जुया च्वं धका आज्ञा जुया बिज्यात ।

प्रश्नः— छपिसं धया बिज्यागु खँना भचा मिले मज्जुलं थें च्वं वा ! यदि दय्का च्वंगु, दया वःगु सकतां हे नाशवान् खःसा, सुखं शान्तिं दायकं मखुसा संसारे अनेक प्रकारया धर्मं कर्मं याना च्वंगु जिमि थ्व भजनं भिजनं यानाः हाला सना जुयागु सकतां व्यर्थं हे जुलला ले ?

उत्तरः— अथे मखु ! जि धयागु खँ छिपिसं मथुन । लोके पुण्यं यानागुया फलं अवश्यं प्राप्तं ज्वी, सुखं नं मज्जीगु मखु । तर व सुखं नं नित्यं जुया च्वनी मखु । फुना हे वनीगु खः । गथे कि कृषकं दाजुपिसं वापिनाः वाःलया भकारी जाय्का तइ । कथहनं भकारी क्वकाकां छन्हु वा दक्वों फुना वनी अले हानं दुःखं याये हे माल । वर्थेतुं पुण्यया बलं पवीवं सुखया अन्त्यं ज्वी, अले हाकनं दुःखं तुं ज्वी । अकें व कर्माकर्मं दय्का च्वनेगु नं नित्यं सुखं शान्तिगु मखुनि ।

प्रश्नः— अयसा नित्यगु सुखं शान्तिं प्राप्तं यायेत छु याये माःले ?

उत्तरः— नित्यगु सुखं शान्तिं प्राप्तं याय्त भगवान् बुद्धं कना बिज्यागु दु—दिट्ठे दिट्ठमत्तां, सुते सुतमत्तां इत्यादि धका ।

अर्थात् खंसां खनागु मात्र धका, न्यःसा न्यनागु मात्र धका
सीका व वगुगु खः उत्पत्ति जूगु स्थीरं च्वना च्वनीगु
मखु, उत्पत्ति जुजुं विनाश जुया वना च्वंगु खः धका
च्वीका च्वनेगु । वर्थेतुं ध्व फुक्क हाला सना जुया
च्वनागु नं अथे हे खः धका सीका च्वनेगु । आः थुके
उपमा तल धाःसा कीसं धाय् फु । सकतां बाइस्कोप
(सिनेमा) थें जफ खः । फिल्म स्वयंबले गुगु खः
फिल्म चाहिलाः स्वातु स्वास्वां पिहाँ बया च्वंगुलि
यानाः दर्शक तसें स्वयेबले ह्लाः तुति संकाः प्याखें
म्बः त (कलाकारत) अनेक प्रकारं हाला सना च्वंगु
खना च्वन । तर व स्थीरं च्वना च्वंगु मखु । फिल्म
चाहिलाः छगू धुनेव छगू फिल्म पिहाँ बयाः मेगु
लोपजुया वना च्वंगुलि अथे खनेदया च्वंगु खः । यदि
उगु फिल्म चा म्हागु जूसा पर्दाय् ह्लाः तुति नं सनि
मखु, हालाः सना नं ज्वी मखु । अथे हे संसारया
विषय नं खः धकाः सज्जन वर्गं पिसं सीका च्वने
माःगुजुल । मतलव गथे धाःसा छुं बस्तुके नं बित्त
प्यमपुंक्से च्वनेगु सय्केगु ध्व हे तधंगु धर्म खः ।
भगवान बुद्धं नं विरागो सेठो धम्मा नं धका धया
विज्यागु दु ।

थुलि धाय् धुका वसपोल भन्ते नं अन च्वंपि
सकलें मभूतय्त्त सम्बोधन यानाः ध्व खें छिकपिनिगु
विचारे गथे च्वं धका न्यना बिज्यात । ध्व प्रश्न न्यनाः

गुलिसिनं छद्यो ल्हुकु ल्हुकु यात, मेपिसं छु मधाः ।
 अकें थज्यागु खैं थुमिस छु थ्वीका काइ र ? जि कना
 च्वनेगु मात्र हे खः धयार्थे भन्तेया मती लुया वल ।
 अकें वसपोलं मेगु खैं मकंसे सुम्क च्वना विज्यात ।
 लिपा मान कृष्ण उपासक नाप छगू निगू खैं ह्लानाः
 विदा वाद जुयाः वसपोल यले तुं लिहाँ विज्यात ।

सुमंगल विहारया दानः-

यलयथा उपासकोपासिकापिनिगु निमन्त्रणाय वसपोल
 भन्ते हाकनं सुमंगल निहारे तुं च्वं विज्यात । थ्व विहारया
 उपासकोपासिकापिनिगु संख्या वृद्धि जुयाः कः कः धायावःथें
 विहारे च्वना विज्याइपि भिक्षुपिनिगु संख्याय् नं अभिवृद्धि
 जुयाः ह्लय्हा भिक्षु दयावल । उगु बखते श्री सुमंगल विहारे
 च्वना विज्यापि भन्तेपि खः-

भिक्षु प्रज्ञानन्द ।

भिक्षु बुद्ध घोष ।

भिक्षु विवेकानन्द ।

भिक्षु धर्म्मानन्द ।

भिक्षु संवर ।

श्रामणेर सुदर्शन ।

श्रामणेर मेघंकर ।

२००८ साल कार्तिक २० गते नेपाले भगवान शास्ताया अग्र
 श्रावकपिनिगु अस्थिधातुया आगमन जुल, गुकेया स्वागत
 समितिया अध्यक्ष स्वयं स्व. श्री ५ त्रिभुवन जुया विज्यात ।
 भगवानया अग्रश्रावकपिनिगु अस्थिधातुयात तिनिस्यःले
 चाकलाः सिमाया कवे विज्याकाः भव्य रूपं स्वागत जुल ।

वि. सं. २००८ साल सारिपुत्र महामौद्गल्यायन
पिनिगु अस्थि धातु यात्राकाले प्रज्ञानन्द
महास्थविरज्जुं अस्थि धातु ज्वना
मोतरे च्वना बिज्याना
च्वंगुया दृश्य

स्वागत समारोह सिधय् घुंकाः म्हेस्वाया आकार वय्क मोटर
छाय्पिया बहे मोटरे तत्कालिन युवराजाधिराज स्व. श्री ५
महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव, प्रज्ञानन्द भन्ते व धम्मालोक भन्ते
स्वह्य बिज्यानाः तिनिख्यलंनिसें प्रज्ञानन्द भन्ते नं अस्थिधातु
ज्वनाः अनन्द कुटी ध्यंकः विज्यात । थ्व अस्थिधातुया स्वागत
लायकुली तकं जुया वन । नेपाले बुद्धधर्मया न्हूगु युगया बांलागु
अध्याय थनंनिसें हाकनं शुरू जुल धाःसां ज्यू । थुबले हे
भगवान बुद्धया अग्रश्रावक द्वय सारीपुत्र व महामौदगल्यायनया
अस्थिधातुयात लसकुस यायेगु सौभाग्य नं श्री सुमंगल विहार
यात प्राप्त जूवल । थुबले श्री लंकां भन्तेपि निह्य नं आनन्द
कुटी बिज्याना च्वंगु खः । थुगु हे अवस्था लाकाः श्री सुमंगल
विहार भिक्षु संघया नामे रजिष्ट्रेशन पास याना ब्यूगु जुल ।
बुद्ध सम्बत् २४६४ माघ सुदि १५ (पूर्णिमा) खुनु श्री लंकां
बिज्याना च्वंपि भन्तेपि (१) ज्ञाण रत्न, (२) पञ्चा सिंह,
व नेपालया भन्तेपि (३) धम्मालोक, (४) शाक्यानन्द,
(५) अमृतानन्द, (६) सुबोधानन्द (७) प्रज्ञारश्मि
(८) रत्नज्योति, (९) महापन्थ (१०) सहित सकल
भिक्षुपिनिगु सम्मति गुगु खः विनयानुसारं माःगु त्रति तयाः
कम्मवाचा ब्वनाः प्रज्ञानन्द महास्थविरयात थेर सम्मति
(स्थविरया पदवि) पदे तया बिज्यागु जुल । नापं थ्व विहारे
(उपसम्पदा) भिक्षु छवीगु स्थान समुति सिमा नं स्थापना
जुल । ब हे सिमागृहे उपसम्पदा जुया बिज्यापि भिक्षुपिनिगु
नां बबे खः-

भिक्षु संवर, भिक्षु सुमन । आमणेर जुया बिज्याहो
 खः तिविखन्दीय । अमृतानन्द भन्तेया सहायतां व स्थाने सिमा
 गृह छगू निर्माण जूगु खः । व सिमा गृह निर्माण जूगु समयले
 प्रज्ञानन्द भन्ते बुद्ध सम्बत् २४६८ अर्थात् सन् १९५४ स बर्माय्
 जूगु छट्टु संगायनाय् ब्वति काय्त बिज्याना च्वंगु खः । अके
 थ्व सिमा गृह निर्माण याय्गु ज्याय् रेख्देख याय्गु ज्या सम्पूर्ण
 संवर भन्ते नं अभिभार कंगा बिज्यान । एवं रूपं श्री सुमंगल
 विहारया उन्नति वृद्धि जुयावंचल । उगु अवस्थाय् प्रजारम्मि
 भन्ते भोजपुरं कुहं बिज्यानाः इबही (यम्पि बिहार स च्वना
 बिज्याना च्वंगु जुल ।

प्रज्ञानन्द भन्ते नं श्री सुमंगल विहारे च्वनाः निम्न धर्म
 सम्बन्धी सफूत प्रकाशित याना बिज्यातः—

- (क) विशुद्धि प्रज्ञा दर्पण
- (ख) त्रिलक्षण दीपनी
- (ग) अनागत वंश

बर्माय् ६ संगायनाय् भन्तेः—

बुद्ध सम्बत् २४६८ ई सन् १९५४ अप्रिल स बर्माय्
 थेरवादी बौद्ध धर्मया खुगूगु संगायना जूगुली नेपालया धर्मोदय
 सभायात नं निमन्त्रणा प्राप्त जुल । थुगु संगायनाय् ब्वति
 काय्त मेपि भन्तेपि नापं थकालोह्य भिक्षुया रूपे प्रज्ञानन्द
 भन्ते नं बिज्यागु खः । बर्माय् बिज्याय्त बसपोल भन्ते
 काठमाण्डू नं सिमरा तकक हवाईजहाजं बिज्यात अनं बीरगंज

जुजुं रक्सौल ध्यंकाः रक्सौलं कलकत्ता तकं रेले च्वना बिज्यात । कलकत्तां हवाइजहाजे च्वनाः अरकन जुकाः रंगूने ध्यंकः बिज्यात । रंगूने तःतःधंगु पेंगू, धर्मशाला दुः- (१) पूर्व विदेह (२) जम्बू द्वीप, (३) अप गोदायन व (४) उत्तर कुरू । रंगूने वसपोलपि कभाएले अपर गोदायन धर्मशालाय् च्वना बिज्यात । च्यान्हू गुन्हू वसपोल अन च्वना बिज्यानाः त्तिथं महापासाण गुफाय् छट्ट संगायन प्रथम संगीति समारोहे उपस्थित जू बिज्याना च्वनीगु । अले वसपोल नेपालयां भन्तेपि मध्ये दकले थकालीह्य जूगुलि वसपोलं अन सभाय् नेपालया भिक्षु संघया पाखें छगू सन्देश न्यंके माल । अकें श्री लंकाया भिक्षु पञ्जरा सिंह, व अमृतानन्द भन्ते पिनिगु सहायता कयाः वसपोलं उगु सभाय् पाली भाषां सन्देश च्वनाः न्यंका बिज्यात । सन्देशया अनुवादया विवरण थथे जुया च्वनः-

नेपालया भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरया सन्देश

ध्व संगायन महासभा उद्घाटन यायेगु समारोह स उपस्थित जुया बिज्यापि संगीतिकारक स्थविर महास्थविर पित्त भगवान बुद्धया जन्मभूमी देश जुयाच्चंगु नेपाल देशया प्रतिनिधि जुया च्वनाह्य जि हर्ष उत्लासया खें छुं निवेदन याय्त ह्लापां निवेदन याना ।

छलपोल भिक्षुसंघपि, उपासक तथा उपासिकापिसं भगवान बुद्ध यागु धर्म प्रबल श्रद्धा तथा बिज्यागु कारणं ध्व महापासाण गुफाय् छट्ट संगायन याय्गु कार्य प्रारम्भ याना बिज्यात ।

भगवान् बुद्ध देवदह व कपिलवस्तु निगू देशया द्युई
जन्म जुया बिज्यात । थ्व स्थान थीकन्हे नेपाल देशया अन्तर्गत
जुयाच्वन । जिमिसं जक मखु सारा विश्वनं भगवान् बुद्धया
जन्मभूमि थ्व स्थानयात विशेष आदर गौरव भक्ति भाव तया
च्वंगु दु ।

छको भगवान् बुद्ध देश चारिका याना बिज्यागु बख्ते
थ्व थासे ह्यामुसे च्वंगु चीवरं जाज्वल्यमान जुबा च्वन । लिपा
बेरवाद बौद्ध धर्म बुलुहु बुलुहुं लोप जुयाववं छुं हे बांकी
मल्योगु तुल्य ज्वी घुंकल ।

अथेवा कारणे बिगत ३० दँ ल्लापा नेपालयापि गुलि
वर्माय्, गुलि लंकाय् वनाः उपसम्पदा भिक्षु जुयाः बौद्ध धर्म
अध्ययन यानाः नेपाले बुद्ध शासन प्रचार याय्गु कार्य याना
च्वना ।

उगु समये थ्व देश मिथ्यादृष्टी श्री ३ जुजुया अधीने
लाना च्वंगुलि भिक्षुपिन्त देशं पितिना छोट । लिबा श्री ३ पप्प
समशेरया पाले भिक्षुपिन्त नेपाले दुहाँ वये जीकाः बुद्ध धर्म
प्रचार याय्गुली स्वतन्त्रता ब्यूगु जुया च्वन ।

निदं स्वदं ल्लापा सारी पुत्र व मोदमल्यायन पिनिगु
अस्थिधातु नेपाले बिज्याकूगु बख्ते श्री ५ त्रिभुवन जुजुं धुम-
धाम नक्सं स्वागत याना बिज्यासे उगु समारोहे निमन्त्रित
भिक्षु संघपिन्त नारायणहिटी राजदरबारे भोजन प्रदान याःगु
जुया च्वन ।

जिमिगु देशे भिक्षुपि आपाः मदुसानं शासन उन्नतिवृद्धि कार्ये कोशिस याना च्वंगु दु । तर थुलि जक पूर्ण उन्नति वृद्धि ज्वी थाकुगुलि विदेश यापि शिक्षा कामी लज्जी पेसल व विद्वानपि भिक्षुपि आवश्यक जुया च्वंगु दु ।

आपालं करोड दां फुकाः याःगु थ्व संगायन कार्य सिधइगु बखते बुद्ध धर्म प्रचार याय्या निम्ति नेपाले देशे धर्मदूत छोया हया बिज्याई धयागु आशा याना ।

महास्थविरपि संगायन कार्य भार वहन याना बिज्यापि तथा थ्व देशया श्रद्धाबन्त दातापिसं शासन वृद्धिया निम्ति याना बिज्यागु थ्व कार्यद्वारा लिपा निर्वाण प्राप्त ज्वीगु निम्ति सहायता जू वनी धयागु जिमित विश्वास दु ।

तच्चोतं संयोग चूलाके थाकुगु थ्व छट्ट संगायन यागु सभाः थःगु मिस्त्राया न्ह्याने दृष्टाम्स्त स्तनाः जिपि आपालं हर्षित प्रसन्न जुया च्वना । सकलें निर्वाण नगरे बने फुपि ज्वीमा ।

बुद्ध शासन चिरस्थायी ज्वीमा ! विश्व शान्ति ज्वीमा !
(छट्ट संगायनया उपहार अल्बमया पेज नं. ६६ नं साभार)

थुगु प्रकारं महापासाण गुफाय् जूगु छट्ट संगायनया प्रथम संगीति सिधमेलि वसपोल भन्ते हवाइजहाजे च्वना बिज्यासे मण्डले, वगां आदि थाय थासे, स्तुप, चैत्य, विहारा आदि दर्शन यानाः रंगूने कभाएले तुं लिहां बिज्यात । अनं हवाइ मार्गं कलकत्ता जुकाः कलकत्तां वसपोल नेपाले लिहां बिज्यानाः श्री सुमंगल बिहारे तुं च्वं बिज्यात ।

वर्मय् महापासाण गुफाय् छट्ट संगायन जू थाय् यांगु सौन्दर्य, प्रबन्ध त्रिरत्न प्रति आदर गौरव श्रद्धाया विषय वर्णन यानां सह मज्जू खैया वारे वसपोल भन्ते नं बरावर कना बिज्याना च्वे । वर्मय् जूगु थुगु छट्ट संगायनया शुभारम्भ या सुअवसरे नेपालया महाराजाधिराज स्व. श्री ५ त्रिभुवन वीर विक्रम शाहदेवं नं छगू सन्देश छोया बिज्यागु खः । उगु शाही सन्देश छट्ट संगायनया समारोह स्थले नेपालया पाखें सुश्री बिमला देवी ब्वनाः न्यंकूगु जुया च्वन । छट्ट संगायन उपहार अल्वमया पेज नं. ५० स छापे जुया च्वंगु थुगु शाही सन्देशया पूर्ण विवरण थये खः—

Message From His Majesty The Late King Tribhuvan

History tells us that Lord Buddha was born in Nepal. It is also known to everybody what he has done for the good of humanity. After the Mahaparinirban of Lord Buddha, his true devotees, with the help of Raja Ajatsatru, performed the holy Sangayana at Rajgriha with the object of making Dhamma permanent. Since then four more Sangayanans were performed at great intervals by eminent personages like Kalashoka, emperor Dharmashoka, Raja Wattagamini in Ceylon and Raja Mendu in Burma.

Now it is a matter of pleasure to learn that your president and Primeminister, true devotees of Lord Buddha, have undertaken to perform the Chattha, Sanga-

ayana in Burma. It is my firm belief that the Sangayana will bring on this earth the holy lights of Bhagavan Buddha to drive away the darkness of ignorance. This Sangayana, specially at the present time, will contribute greatly towards world peace, for among the sublime teachings of Lord Buddha, stand out prominently love, non-violence and peace.

We have great pleasure in sending Bhikkhu Amritananda to represent Nepal-the birthplace of Lord Buddha-in order to co-operate and take part in this holy and great performance. The government and the people of Nepal are grateful to all of you for your kind invitation to Dharmodaya Sabha. I am sure this will strengthen the tie of friendship already existing between our countries. It gives me pleasure to send our good wishes for every success to the performance.

I am very happy to let all of you know on this auspicious occasion that my government are intending to invite a world Buddhist conference on the occasion of Buddha Sambat 2500.

Tribhuvan Bir Bikram

Shah Dev

April 21st, 1954.

King of Nepal

(Courtesy:- Chhattha Sangayana Souvenir Album)

नेपाले विश्व बौद्ध सम्मेलन

जन्मोत्सवः

उपसम्पदाया ल्याखं नेपाले दुपि सकल भन्तेपि स्वयाः प्रज्ञानन्द भन्ते जेष्ठह्य खः । विनयकथं नवउसम्पन्न भिक्षुं पूर्वउपसम्पन्न भिक्षुयात आदर गौरव तय्माः वन्दना प्रणाम याय्माः, शिष्टाचार पालन यायेमाः उपस्थान यायेमाः । नेपाले दकले सकले जेष्ठह्य भन्तेया नातां जक मखु वसपोलं नेपाले बुद्धधर्म प्रचार कार्यया नि स्वंगुनाता नं अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया अध्यक्षता सकल भिक्षुपिसं वसपोल प्रज्ञानन्द भन्तेयात हे वियातःगु दु । थथे थःपि मध्ये थकालीह्य भन्तेयागु जन्मदि खुनु छुंहे उत्सव मयाय्गु ज्याः त्वःगु नं मखु । अकें वसपोल भन्तेया ५१ दं क्यांगु दिन ने. सं. १०७१ स अर्थात् विक्रम सम्बत २००७ म अमृतानन्द भन्ते नं मुमंगल विहारे बिज्यानाः वसपोलया जन्मोत्सव माने यायेगु परम्पराया नि स्वना थका विज्यात थकालीह्य भन्तेप्रात अमृतानन्द भन्ते नं क्याना बिज्यागु । शिष्टाचार व अनुशासनया थ्व प्रतीक सम्म खः । थुगु हे सालनिसं वसपोल भन्तेया जीवनीया विविध पक्षे भिक्षुपि, अनागारिकापि व उपासकोपासिकापिसं च्वयातःगु

लेख मुनाः श्रावणेर सुदर्शनया सम्पादकत्वे छगू हस्त पत्रिका नं पिदंगु जुल । वयां लिपाया साले नं वसपोलया जन्मोत्सव बांलाक हे माने याःगु जुल । वसपोलया जीवनी विषय कयाः पिदंगु हस्तपत्रिका बुद्धघोष भन्तेया सम्पादकत्वे पिहाँ वःगु जुल । उवलेसानिसें अक्षय तृतिया खुनु सारा उपासकोपासिकापि जानाः थौंया अद्यापि वसपोल भन्तेया जन्मोत्सव भव्य नक्सां माने यायां वया च्वंगु दु । विगत पेदं खुदं निसें वसपोलया जन्मोत्सव खुनु बर्मेली राजदूतावासं नं ब्वति काः काया च्वंगु दु । वर्षावास धुंकाः बर्माया छांतं नेपाले कठीनोत्सवया जुलुस यात्राकथं जूगु नं ह्लापालाक सुमंगल विहारे हे खः । कठीन दान कया विज्याह्य भन्ते वसपोल हे खः । साल सालं वर्षावास धुंकाः कठीन दान यायेगु परम्परा थौतक मदिक न्ह्याना हे वया च्वंगु दु । नेपाले भिक्षु संघया स्थापना जुसेलि ह्लापालाक मंघ उपोसथ जूगु यले संखमोले खः । थुगु प्रकारं वसपोल भन्ते सुमंगल विहारे च्वना विज्याबले अनेक महत्व पूर्णगु सांघिक ज्याया गुरुवात जक जूगु मखू, भिक्षुसंघ प्रति आदर भावे वृद्धि जुयाः जन्मोत्सव माने यायेगु परम्परायानं विकास जुयावःगु खनेदु ।

सुमंगल विहारया नायकत्वया घोषणाः—

संसारे भिगु ज्या याइह्य सित अनेक प्रकारया मार वइगु स्वाभाविक हे खः । अथहे मारं भन्तेयात नं लिनाहल । सुमंगल विहारया उन्नति वृद्धि जुयावं वयाच्वंगु समयले बुद्धघोष व संवर भन्तेपिनि बर्मा छको बनेगु इच्छा यानाः उखेपाखे

विज्यात । भिक्षु विवेकानन्द व श्रामणेर मेघंकर व श्रामणेर सुदर्शन पिनं थःथः पिनगु ज्याखें सुमंगल विहारं पिहाँ विज्यागु जुल । केवल व विहारे प्रज्ञानन्द भन्ते व धम्मानन्द भन्ते निह्य जक ल्यना च्वन । उगु अवस्थाय् पिने पिनं वसपोलयात मेमेपि भिक्षुपि सकमितं वसपोलं विहारं पितना छोयाः सुमंगल विहार छगूलि याःकच्चां एकःति याना मोज याना च्वन धयागु दोषारोपन नं याना हल । थुगु हे प्रकारं लोकोपवाद नं क्छिजे यायगु कुतः जुया वल । अकें थ्व विषय व मेमेगु अनेनेगु विषय कयाः श्रीघः विहारे भिक्षुपिनि बैठक जुल । उगु बैठके विभिन्न विहारया नायःया घोषणा यासे अमृतानन्द भन्ते नं धया विज्यात कि आनन्दकुटि विहारया नायक धम्मालोक भन्ते खः । श्रीघः विहार यां नायक सुबोधानन्द भन्ते खः । सुमंगल विहारया नायक प्रज्ञानन्द भन्ते खः । आर्वलि सुं गुह्य भिक्षुपि नं विहारे च्वनेत विहार नायक यागु अनुमति काय्माः धयागु प्रस्ताव नं व बैठके पास याना विज्यात । थ्व निर्णय न्यना गुम्हं गुम्हं भिक्षुपि अप्रसन्न जुया च्वन ।

श्री सुमंगल विहारया त्यागः—

कथहन्तं भगवान बुद्धया २५०० दं या बुद्ध जयन्ति न्ह्योने थ्यंकः वल । विश्वया विभिन्न भागे थुगु पुनित अवसरे धुमधाम नक्सां बुद्ध जयन्ति माने यायेगु कार्यक्रम तयार जुया च्वन । नेपाले नं थुगु २५०० दंया बुद्ध जयन्ती धुमधाम किसिमं हे माने यायेमाः धयागु विचार जुया च्वन । थ्व हे सिलसिलाय् सुमंगल विहारया उपासक पिनि नं बुद्ध जयन्ति

भव्य रूपं माने यायेत कीसं नं फको सहयोग बी माली धयागु
विषय खँ जुल । अकें येँ, यल यापि गण्य मान्य व्यक्ति पित्त
नं थ्व बिषयले छलफल यायेत सुमंगल विहारे निमन्त्रणा
बिल । सुमंगल विहारे सकलें जम्मा जुल । थुके यले च्वंपि
सज्जन वर्गपि जक मखु येँ च्वंपि हरिदास, भाइकाजी प्रवृत्ति
उपासकपि न मेमेपि नं सकलें दुगु खः । नापं सुबोधानन्द भन्ते
व प्रज्ञारश्मि भन्ते पि नं सभाय् उपस्थित जुया बिज्याना च्वंगु
खः । सभाय् बुद्ध जयन्ति खुनु पिहाँ वइगु जुलूसयात कीसं
गथे यानाः सहयोग बी मालि धयागु विषयले भारी छलफल
जुल । अन्तिमे थ्व ज्याया भार सुमंगल बौद्ध संस्था पाखें हे
काय्गु बांलाइ धका निर्णय जुल । सुमंगल विहारया नायक
प्रज्ञानन्द भन्ते व सुमंगल विहारया संस्थाया सचिव प्रज्ञा-
रश्मि भन्ते जूगुलि थ्व ज्याया नेतृत्व मुनां यायेगु धयागु
बिषयले उपासकपिनि दश्वी आपालं मतभेद पिहाँ वल ।
विहार नायकं थ्व ज्या यायेगु मखु प्रज्ञारश्मि भन्तेयात यम्पि
विहार सुमंगल विहारे ब्वना हयाः वसपोल सचिव जूगु
हैसियतं वसपोलयागु नेतृत्वे थ्व ज्या याय्माः धका धाइपि
उपासक पिनिगु सः तःसः जुया वल । कथंहनं अनया वाद
विवाद चर्को जुजुं वन । थकालीद्व भन्तेयात हनावना यायेमाः
धयागु खँ तक नं अन सभाय गुलिखे उपासकोपासिका पिसं
लोमंका हःथें च्वन । श्रीघः विहारे भिक्षु संघ याःगु निर्णयया
विरोध नं अन पिहाँ वल । सभाया ज्याखँ थये बांमलाना
वःगुलि येँ कापि भाइकाजी, हरिदास उपासक पिसं सभाय्
दना नोंबाना दिल- थुगु सभाय् अयोग्यगु अनुचितगु शब्द पिहाँ

वल । अकें थौं यात थुगु सभा स्थगित यायुगुहे उचित ज्वी
थये धकाः अनुरोध यासंलि अनुरोध कथं उखुन्हुया सभा
विना निर्णय अथ्यं स्थगित जुल । पेन्हु लिपा जक बैठक
चवनेगु खँ कोछित ।

लिपा सभा जूबले प्रज्ञानन्द भन्तेया अनुपस्थिती सभा
चवन । वसपोल भोजन बिज्याना लिहां बिज्याबले सभा सिधय्
धुकूगु जुल । सभाया निर्णय कथं प्रज्ञारश्मि भन्ते यम्पि विहारे
मच्चंसे सुमंगल विहारे तुं च्वं बिज्यात । सुमंगल विहारया
उपासकपिनं थकाब्रीह्य भन्ते प्रति उचित आदर गौरव मतःगु
स्पष्टतः सीदत । थःगु विहारया उपासकपिलिसे मतभेद
ज्वीकाः व विहारे च्वना च्वनेगु वसपोल भन्तेयात अपायचोतं
त्वःथें मताल । अकें सुमंगल विहारया वस्तुत फुकं दराजे
स्वथनाः मेमेगु सामानत नं मामाथाय् तयाः निपु स्वपु ताःचा
नं प्रज्ञारश्मि भन्तेयात लः ह्लानाः पिने छको स्वतन्त्ररूपं
चारिका याःवनेगु इच्छां वसपोल भन्ते सुमंगल विहारं पिहां
विज्यात । वसपोलया नापं भिक्षु धम्मानन्द व दान नं दुगु खः ।
छुं दिनया लागि वसपोलपि नःरिचा धयागु सुमंगल विहारया
नं दक्षिण पाखे लाःगु लक्ष्मी थकुं उपासिकापनिगु बुई सतः
चाय् च्वं बिज्यात । थुगु प्रकारं छगू समृद्ध विहार समहले
याना च्वने माःगु तन्तां मुक्त जूगुलि वसपोलया मनयात निकं
हे हलुका जूसे याउँसे च्वंगु महशूस जुल । विहारं पिहां
बिज्यापि वसपोल भन्ते पिनि दथ्वा परस्परे खँ नं जुन-आः
कीपि स्वतन्त्र जुल । न्हाथाय् वंसां आनन्द जुल आदि ।

वसपोलपिसं थये सुमंगल विहार त्वताः पिहां बिज्यात धयागु खँ न्यनाः वसपोलपि खनाः सुप्रसन्न जुया ख्वपि उवासिकापिसं साबहे दुःख मनाउ याःवल । नापं वसपोल पित्त गनं पित छ्वे मल्लु, जिमिसहे ठीक याना बी धकाः छुं दिनया लागि तय्त गुलिसिनं पूच्चे वज्र जोगिनीया सतले नि बिज्याहुं धका सताः क्यने यंकूसा गुलिसिनं मेमेघाय् क्यने यंकल । अले अन्त्य जोगरत्न आवायात धयाः अनयागु स्वीकृति कयाः थपा बहिली वसपोल पित्त च्वनेगु बन्दोबस्त मिले यानाः अन तये यंकल । वसपोलपि सुमंगल विहारं पिहां बिज्यात धयागु खबर न्यनाः अभ्रघोष भन्ते, कुमार काश्यप भन्तेपिसं नं वसपोलपित्त आनन्दकुटी च्वं बिज्याहुं धका धयाहया बिज्यात । लिपा नारद भन्ते श्री लकां नेपाले बिज्याबले वसपोलं नं प्रज्ञानन्द भन्तेयात सुमंगल विहारे लित च्वना यंकेगु खँ ह्वाना बिज्यागु खः । किन्तु वसपोलं याउँक तन्ता लन्ता छुं मदेक पिने च्वनेगु हे आनन्द-दायक ताय्का बिज्यात । भगवान बुद्ध धया बिज्यागु नं दुः-
“कम्म समं वलं नत्थि” । वसपोलया मने ध्व सुमंगल विहारं पिहां वय् माःगु नं वसपोलया पूर्व जन्मया कर्मया भोग ज्वीमाः धका सन्तोष यानाः च्वना बिज्यात ।

नेपाले बिम्ब बौद्ध सम्मेलनः-

वि. सं. २०१३ सालया वैशाख महीना नं तुषुक्क ध्यंकः वल । २५०० सौं बुद्ध जयन्तीया ध्व साले संसारं बिशेष कथं बुद्ध जयन्ती माने याना च्वन । नेपाले नं थःगु देशया महान् सुपुत्रयात सदां नं लोमंका च्वने फँगु हे गये ?

विश्व शान्तिया प्रवर्तक भगवान् बुद्धप्रति नेपात्री तय्गु कर्तव्य पालन याय्गु क्रमे थुगु सालं नेपालं चतुर्थं विश्व बौद्ध सम्मेलनया ग्वसा. ग्वया तःगु खः । स्व. श्री ५ महाराजाधिराज त्रिभुवन बीर विक्रम शाहदेवं बर्माय् सम्पन्न जूगु छट्ट संपायनायात बिया बिज्यागु शुभ मन्देशे बुद्ध सम्बत २५०० या सालं नेपाले विश्व बौद्ध सम्मेलन ब्वनेगु सूचं बिया बिज्याःथें १५ नोभेम्बर, १९५६ स नेपाले नं चतुर्थं विश्व बौद्ध सम्मेलन शुरू जुल । थुगु अवसरे विश्वया सारा धयार्थें बौद्ध देश तय्त् ब्वना छ्वःगु जुया थ्व सम्मेलने पीनीगू (४२) देशया बौद्ध प्रतिनिधिपिसं ब्वति कयाच्चन । थ्व घटना नेपाले बुद्ध धर्मया इतिहासय् शायद् बुद्धकालं लिपाया सर्वाधिक महत्त्वपूर्णं अध्याय खः । धर्मोदय सभाया तत्वावधानय् मुसम्पन्न जूगु थुगु विश्व बौद्ध सम्मेलन स्वये मखंक हे श्री ५ त्रिभुवनया आसामयिक स्वर्गारोहण ज्वीघुंकूगु खः । अकें तिनिल्यःया दथुई बिहारया पीथें दय्का-तःगु विशेष मन्त्रय् बिज्यानाः विश्वया बौद्ध प्रतिनिधि तसैं ब्वति कया च्वंगु प्यंगूगु विश्व बौद्ध सम्मेलनया समुद्घाटन स्वर्गीय श्री ५ महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवं याना बिज्यात । नापं वसपोल स्व. श्री ५ महेन्द्र थुगु शुभ अवसरस उद्घाटन भाषण नं याना बिज्यात । नेपाले शुरू जूगु थुगु सम्मेलन साप हे बालाक सिधया बन । बुद्ध जन्मे जूगु देशय् बौद्ध सम्मेलने ब्वति काय् दयाः सकलें प्रतिनिधिपि नं सुप्रमन्न जुयाच्चन । थुबलेसं निसं नेपाले थेरवादी बुद्ध धर्मया प्रभाव अऊ उपो जुयावल ।

भारते २५०० सौ बुद्ध जयन्तीया समारोहः—

२५०० सौ बुद्ध जयन्तीया उपलक्षे बुद्धया जन्मभूमि विश्व बौद्ध सम्मेलन मुंकाः थःह्य महान् सुपुत्र प्रति यागु कर्तव्य पालन याःगु स्वयाः भगवान् शास्ताया कार्य क्षेत्र जुया च्वंगु भारतं जक थःह्य महान् उद्धारक शास्ता प्रति थःगु कर्तव्यं गये यानाः विमुख जुया च्वने फई ? बुद्ध जुयाः ४५ बर्षं तकं देशं देश ग्रामं ग्राम, नगरं नगर जनपदं जनपद चारिका याना बिज्यासे भारतया मनूतयूत चित्ते व स्मृतिपटले जक मखु भारतया चा व अप्पा, लः व फय् सकतां सकतां वस्तुखे नं संस्कृति व संस्कार सम्यता व सोचाइ महान् धर्मया अमृतमय सन्देशया प्रभाव तोता थका बिज्याह्यः थःह्य शास्ता या स्मृती थुगु २५०० सौ बुद्ध जयन्तीया उपलक्षे नेपाले चतुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलन कोचाय्वं नेपाले बिज्याःपि काःपि विश्वया सारा बौद्ध देशया प्रतिनिधितयूत धर्म निरपेक्ष मुलुक घोषणा याना तःगु देश भारते नं हाकनं थःगु देशे निमन्त्रणा यानाः सरकारी रूपं हे बुद्ध जयन्ती भव्य नक्सां माने याय्गु निर्णय यात । बुद्ध जयन्तीया उपलक्षे भारते सुसम्पन्न ज्बीगु समारोहे ब्वति कायूत भारत सरकारया पाखें प्रज्ञानन्द भन्ते यात नं निमन्त्रणा पत्र थ्यना च्वंगु खः । अकें नेपाले विश्व बौद्ध सम्मेलन कोचाय्वं पीनिगू देशया बौद्ध प्रतिनिधिपि नापं तु प्रज्ञानन्द भन्ते नं भारते बुद्ध जयन्ती समारोहे ब्वति कायूत दिल्ली थ्यंक बिज्यात । थन वसपोलयागु भव्य स्वागत जुल । वसपोलयात न्यू दिल्ली अशोक होटले तय यंकन । बुद्ध

जयन्ती समारोहसम्बन्धी सभा नं न्यू दिल्ली हे जुगु खः । थुबले बिभिन्न देशं समारोहले ब्रति काः वःपि प्रतिनिधि तयगु भव्य स्वागत नं जुल । अथे हे स्वागत जूगु थासय् भन्तेनं पतला लामाजु (दलाइ लामा) नं नापलाना बिज्यात । अमृतानन्द भन्तेया अनुरोधे वसपोलं पतला लामाजु नाप सय्, भासं कुशल वार्ता याना बिज्यात । नेपाली भिक्षु थःगु देशया भाषां वार्ता याना थःत सन्मान व मैत्री बयोगुलि दलाइ लामाजु साप हे लयताया बिज्यात । लामाजु उत्सुकता क्यना बिज्यायव वसपोलं थःगु ह्लासाया भ्रमण याना बिज्यागु ध्यलं जुया बिज्यागु व लिपा थेरवादे दीक्षित जुया बिज्यागु सकत खँ विस्तार पूर्वक लामाजुयात निवेदन याना बिज्यात । भन्ते या वर्णन न्यनाः उत्साहित जुया बिज्याह्य लामाजु मैत्रीयुक्त ह्लातं वसपोल भन्तेया ह्ला यात क्वातुक ज्वना बिज्यात । प्रज्ञानन्द भन्ते प्रेम भावं आल्पाबित जुया बिज्यात । थुगु रूपं दलाइ लामा व प्रज्ञानन्द भन्तेया दध्वी सय्, भासं वार्तालाप जुया च्दंगु खना फिलाछ्ये लामाजु (पेंछे लामा) नं ब्वाय् बिज्यानाः वसपोलपिनि खँ जुया च्चं थाय् मछिमछि दुहा बयाः स्वः बिज्यात । पतला लामाजुयात नेपाले बिज्याय्त निमन्त्रणा याना बिज्याहुं धका अमृतानन्द भन्ते नं धया बिज्यागुलि भन्तेनं पतला लामाजुयात नेपाले बिज्याहुं धका ब्वना बिज्यात । वसपोल लामाजु ज्यू छको जि वय्बिनि धका वचन बिया बिज्यात । तर ममय निश्चय याना बिमज्याः । जन हे भन्ते नं सय्, भासं खं ह्लाना ज्वना बिज्यागु खना छह्य

ह्लासाया धर्म-गुरु श्री दलाइ लामा व पंचेन लामा नाप
अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया सभापति
भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर

बर्मी बर्मी भासं न्यन भन्ते नं सयँ भाय् गनं सयकानु ? प्रज्ञानन्द
भन्ते नं वयात् नं थःगु परिचय नं ह्लासाय् क्वना बिज्यानागु खँ
कना बिज्यात । अले वं हानं न्यन- “नेपाले चतुर्यं बिश्व बीड
सम्मेलने लामाजुपि बिमज्याला ?”

“बिमज्या” वसपोलं धया बिज्यात ।

“नेपाले चतुर्यं बिश्व सम्मेलन गये छ्वं ?” प्रश्न
स्वाभाविक उत्सुकता प्रेरित खः । तर वसपोल भन्तेयात थ्व
प्रश्नया लिसः थमं बीगु सिबे मबीगु बाँलाःथें ताल । भन्ते नं
धया बिज्यात-“थ्व खँ जा नेपाले काइदिपि बर्मीत दु, वयंक-
पिके न्यनादिसं ।” तर बर्मीं दोहरेयात “इमिके न्यनेगु खँ ला
दहेदु । छपिसं छको धया बिज्याहुं ।”

“जिमिसं स्वये जिमित बाँमलाः मजू ।” वसपोलं धया बिज्याये
हे माल ।

“छपि वर्मिय छट्ट संगायनाय बिमज्यानाला ?” वं तपं तल ।

“जि नं वयागु खः ।” भन्ते नं लिसः बिया बिज्यात ।

“अथेजूसा नेपाले, वर्मिय् व भारते स्वथाय् मध्ये दकसिबे गन
बाँलाःले ?”

“जितःजा नेपाले हे बाँलाः ताः” ! प्रश्ने थ्व हे लिसः
समुचित भाषाः वसपोलं लिसः बिया बिज्यात ।

“छाय् वर्मिय् बाँमलाः ला, भारते बाँमलाः ला ?” वं बिबाद
न्यायन । “वर्मिय् साप हे बाँलाः । भारतेनं साप हे बाँलाः । उकेसनं
नेपाले ऊन हे बाँलाः ।” थःगुपूर्व लिसःयात पुष्टि भ्यू भ्यू धया यंका
बिज्यात । “छाय् धाःसा वर्मा देशे बुद्ध शासन चले जुबावं

वया व्बंगु इलं दः दैं दये धुकल । न्यागूगु संगायना नं छिक-
 पिनिगु देशे ज्बी धुकल । अकें खगूगु संगायना अभूतपूर्व मखु ।
 अन बाँलाइगु स्वाभाविक हे । अकें अन बाँलागुली उलि
 नारीफ ज्बी मखु गुलि नेपाले ! भारते नं नेपाले स्वयाः
 ३०/४० दुगं अपो जनमंख्या दु । तःधंगु देश, तधंगु साधन ।
 उकेस जनतायागु सरल रूपं हे न्हागुं ज्याय सहयोग प्राप्त
 याये फुपि नेता त दु । अकें थनया थव उत्सव बाँलाःगुया उलि
 प्रशंसा ज्बी मखं गुलि नेपाले । जिमी नेपाले थये सम्मेलन
 नामं न्हापा गुबले छुं जूगु मदु । व हे दैं राज्याभिषेक जूगु
 घटना झगू तोतूसा अये विश्वया प्रतिनिधि धयागु वया सम्मि-
 लित जूगु धयागु हे नं मदुनि । न त प्रथम, द्वितीय, तृतीय
 संगायना धयागु नेपाले जूगु दु नकतिनि स्वच्छ शासनया
 प्रचार जूगु । उकेसं सेवा भावना, देशया इज्जतया भावनां
 प्रेरित जुयाः फुक्क ज्या खँ जूगु । दच्छिया हे समय मकामे थव
 वंगु चतुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलन गुगु भव्य नक्सां अभूत पूर्व रूपं
 जुल व जिमिगु निति गौरवया खँ ख । अकें उकी जि अपो
 सौन्दर्य खनागु, बाँलाःया महत्व बियागु ! " भन्तेया थव
 आत्मसम्मान पूर्णगु चतुर जवाफ न्यनाः उहा बर्मी सज्जन
 प्रसन्न जुयाः थः माः थासे बंगु जुल । थये दलाइ लामाजु व
 प्रज्ञानन्द भन्ते च्वनाः कुशल वार्ता जुया च्वंबले फोटोग्राफरतमं
 आपालं फोढो कया च्वन । वार्ता सिधय्का वसपोल भन्ते पि
 अशोक होटले तुं लिहां बिज्यात ।

डा. अम्बेदकरजुया निधन:-

दुःख व अपशोचया खँ खः कि वसपोल भन्तेपि न्यू दिल्ली विज्याःगु पेन्हु खुन्हुति छु दत ज्वी, भारतया सम्बिधानया निर्माता व भारते बौद्ध धर्मया विशिष्ट प्रचारक श्री डा. अम्बेदकरजुया परलोक जुल धैगु खबर न्यने दत । "अनिच्छा वत सङ्कारा !"

ध्व दुःखद समाचार न्यनाः वसपोल भन्तेयां नुर्गेः खुलुलुलु मिना वल, अनित्य स्वभावयागु संसार खनाः वसपोलया चित्ते धर्म संवेग उत्पन्न जुया वल । मती मती खँ ह्लाका बिज्यातः "ध्व संसार स्वप्न समान हे मस्त्रा ! ह्मिग-तिनि खनापि मनूत थीं खने मदया च्वन!! अथे नं थन मनुखं "जि, जिगु" धयागु अहंकार व क्लेश त्वते फुगु मखु !!"

डा. अम्बेदकरजु भारते बुद्ध धर्मया उन्नति बृद्धि यायेया निम्ति आपालं ध्यान बिद्याः कोशिस याना च्वंह्य छह्य तःषंह्य पुरुष खः । भगवान बुद्धया धर्म चक्र हे भारतया राष्ट्रियताया चि दयेकेगु व अशोक स्तम्भयागु सोह्य सिहयागु छघोयात भारतया सम्यताया चि रूपे थनेगु ज्या सकतां डा. अम्बेदकर जुयागु हे देन खः धयां अत्युक्ति ज्वी मखु । अज्याह्य पुरुषया थःगु इच्छा पुने मज्जीकं थुगु लोक त्वताः परलोक जुल खनो ।"

अमृतानन्द भन्ते सह वसपोलया नं डा. अम्बेदकरजुया निधन जूथाय् स्वः बिज्याय्गु उत्कट इच्छाजा तुगु खः तर समारोहया ज्याय् उखें थुखें बिज्याय् नाःगुनि वसपोलपि अन

बिज्याय मखन ।

भारते २५०० सौ बुद्ध जयन्ती समारोहसे भाग कां:
वःपि बिभिन्न देशया बौद्ध तयत् न्यू दिल्ली सिपा थाय् थासे
बौद्ध तीर्थ भ्रमण याकेगु प्रबन्ध नं भारत सरकारयाके दुगु कः ।
वसपोलया नं तीर्थ यात्रा सिधय्का कलकत्ता बिज्यासे पटनां
तु नेपाले लिहाँ बिज्यात । वसपोल लिहाँ बिज्याबसे भारत
सरकारं भ्रलवत् यागु बांलासे च्वंगु चैत्य छगु, थाय् थासे तीर्थ
स्थान यागु तस्वीर दुगु तःघंगु आल्बम छगु, अजस्ता अलोरा
आदि अनेनेगु थाय्या तस्वीर दुगु आल्बम छगु, थाय् थासे
तीर्थ चाखू बंबले यागु प्रतिनिधि मण्डल तय्गु फोटो नाप
अने अनेगु उपहार बिया हःगु दया च्वन ।

श्री शाक्यसिंह महाविहार

थपा बहिली वसपोल:-

मुमंगल विहारं पिहा बिज्यासां निसें वसपोल थः
पासापि निह्य नापं थपा बहिलीहे च्वना बिज्यात । अन नं
उपासकोपासिकापि मुं वडगु जुल । उबहाले च्वंह्य कर्णेल
उपासक, हानं नौद्वें च्वंवि थैनाय् च्वंवि त्याय्ह्य त तथा हर्ष-
राज शाक्यज्यू नं बराबर थपा बहिली जम्माजू वडगु व धर्मया
खें छलफल याः वडगु जुया वल । छन्हु कर्णेल उपासकं खें
ध्वकल- “भन्ते ! युवक उपासक तय्त खें नं कनेगु, भच्चा
न्याइपुसे च्वंक छगू छुं याके नं दःसा वेश ज्वी ।” ध्वखें न्यना
भन्ते नं लिसः बिया बिज्यात- “न्याइपुसे च्वंकेगु ज्याला
असल खः । तर लोभ, दोष, मोह वृद्धि ज्वीगु पाखें जुल घाय्व
मज्यू का !”

कर्णेल उपासक:- “अथे मखु ! भन्ते ! छःपिसं कना बिज्यागु
जातक बाखेंयागु हे छगू नाटक पिकाःसा गथे
ज्वी ?”

भन्ते:- “ब ला ज्यूगु खः । युवक तय्के न्येना स्वये

५८

माली का !” थ्व खँ जुया च्वंबले ल्याय्हा
तये पुचः नं थपा बहिली थ्यंकः बल । सक-
सिया नाप जातक बाखँयात हे कयाः नाटक
छगू दयेकेगु गथे ज्वी धयागु बारे छलफल
जूबले सकसियां चिते थ्व प्रस्तावं थाय् काल ।
अले सकसियां छलफल अनुरूप दीर्घायु
कुमारयागु नाटक पिकायगु धयागु निर्णय
जुल । निर्णय कथं दीर्घायु कुमारयागु नाटक
भन्ते नं च्वया बिज्यात । नाटकया नां च्वन
शान्ति स्मरण । अतीतकाले ब्रह्मदत्त राजां थःगु
लोभ चित्तया कारणं विना अपराधं कोशल
नरेशयागु सम्पूर्ण राज्य छुटे यानाः कोशल
नरेशयात प्राण दण्ड समेत ब्यूगु जुल । अथे
नं कोशल नरेशया सुपुत्र दीर्घायु कुमारं
थः वांलागु परम शान्ति मन्त्रयात स्मरण
यानाः राजा ब्रह्मदत्तयात जीवदान ब्यूगु खः ।
थ्व हे वाखँया नाट्यातकयाः हे थ्व नाटकया
नां शान्ति स्मरण थका तथा बिज्यात ।
थुगु नाटक स्वयाः न्ह्यामसं थः थाय छ्येँ टोले
गामे वा देशे जुया च्वंगु त्वापु, तः त्वापु
कलहयात क्षमा व शान्तिया माध्यमं शान्त
याना छ्वेगु प्रेरणा काय् फेगु जुयाच्वन ।
थ्व नाटकया मूल रहस्यया बोध याकेत

(२६३)

नाटक क्यने न्होने हे प्रशस्त प्रचार याः गु
जुल । पाम्पलेटत गाकं हे छापे याकाः इना
ब्यूगु जुल ।

थ्व नाटके ब्वतिकाःपि मनूतसें ह्यितूगु भूमिकाया
विवरण खः—

कोशल नरेश— मानदेव शाक्य कोशल रानी— एल. एम. शाक्य
" मन्त्री— तीर्थमान शाक्य " —
दीर्घायु कुमार— गुण ज्योति व " सेनापति— दानवी रसि शाक्य
—जि. आर. शाक्य राजकुमारी— जे. एन. शाक्य
ब्रह्मदत्त राजा—लक्ष्मण शाक्य ब्रह्मदत्त रानी—सिद्धि बहादुर शाक्य
" मन्त्री—काजि रत्न शाक्य " सेनापति—हेरा रत्न सिकर्मी
कोशल आचार्य—यसोर मान शाक्य नाटकी—एक बहादुर शाक्य
ब्र. पुरोहित—टि. एन. शाक्य बाउचा—माहिला शाक्य
चुल धनुगह—जुजुराज शाक्य देवेन्द्र—लक्ष्मण शाक्य
दंवा— दमर ज्योति शाक्य मातली— गणेश बहादुर शाक्य
विश्वकर्मा— काजि रत्न शाक्य

दिग्दर्शक :— हर्ष राज शाक्य

हारमोनियम	तबला	गीत
पद्म ज्योति शाक्य	वाबु काजी शाक्य	एल. एम. शाक्य
पोशाकी		
जुजु देव,	दृश्य प्रबन्धक	निर्माता
पुण्य राज	सप्त ज्योति	तेज राज शाक्य
दिल बहादुर		

(२८४)

निर्देशक
मेहर मान सि
तीर्थ राज

ध्व नाटक दयेकेत घेना टोल व नौदया युवक बौद्ध
तसें आपालं मेहनत परिश्रम याःथें तुं नाटक धात्यें हे लोक
प्रिय जुया आपालं बांलाना वन । ध्व नाटक स्वयाः आपालं
मनूतसें लोभ, द्वेष, मोह व राग मखु क्षमा व शान्ति हे थुगु
जीवन व लिपाया जीवनया सफलताया ताःबा खः धयागु खँ
धवा धवीकल । युवक नाटककारतयगु परिश्रम बांलाक हे सफल
जुया वन ।

वसपोल थपा बहिली हे वर्षाबास नं च्वना बिज्यात
वर्षाबास धुंकेगु ज्याय सकलें युवक बौद्ध तसें आपालं ग्वाहाली
बियाः कठीनोत्सव नापं धुमधाम नक्सां हे जुयावन । थुगु
प्रकारं वसपोल भन्ते नं सुमंगल बिहार त्वता पिहाँ बिज्यागु
जुसां वसपोलया च्वंथाय तक्क उपासपोपासिकापि वृद्धि जुजुं
वया च्वन । नापं वसपोलं ह्नाता शुरू याना बिज्याय धुंकुगु
उत्सवादि ज्या नं यथावत चले जुजुं हे वयाच्वन ।

बिहारबायक साहु कुल नरसिंह नाप सम्बन्ध

छन्हू प्रजानन्द भन्ते छुं छगू ज्याखें नवही पाखे
बिज्याना च्वंभले लें कुल नरसिंह साहुजु नापलात साहुं वसपोल
यात नमस्कार यासे वसपोलया छयें छको नि बिज्याहुं धका
व्वना यंकल साहुया छयें धर्म सम्बन्धे निगू प्यंगू खँ या छलफस

शुगु तस्वीर शाक्यसिंह बिहारे अमृकनया डाक्टर गाड
निमन्त्रणाय् काःगु अवसरे प्रज्ञानन्द महास्थविर व
सुदर्शन भन्तेपि नाप डाक्टर गाड तथा साहु
कुलनरसिंहजु सह च्वना कयातःगु खः ।

जुल । भन्तेया शील स्वभाव धर्म देशनाया शैली, वसपोलया शान्त व्यक्तित्व इत्यादि खनाः साहुजु गाक्कं हे प्रभावित जूगु खनेदत । धर्मया निता प्यता उपदेश न्यने मात्रं उह्य साहु उपासकया नुगले भन्ते प्रति श्रद्धा भय् वियावल चित्त स्वाना बल । अकें उह्य उपासक साहुया वसपोलयात उपेक्षा यासे च्वना च्वने मछुत । कुल नरसिह साहुनं न्यनः—

कुल नरसिहः— “छपिला भिक्षा विज्यागुनं मखना । छपिस्त भोजन ला ठीक जूला ?”

भन्तेः— “जसो तसो ठीक हे जुया च्वंगु दु ।”

कुल नरसिहः— “छःपि थौं कन्हे गन च्वना विज्यानागु ?”

भन्तेः— “थपा बहिली”

कुल नरसिहः— “थपा बहिली थाय् गथे च्वं ?”

भन्तेः— “ज्या छि छि खतं च्वं च्वना ।”

कुल नरसिहः— “जि छको स्वः बय्का ।”

भन्तेः— “जू ! विज्याहुँ !”

थुलि खँ जुसॅलि साहुजु भन्तेयात दान प्रदान यात । हर्ष पूर्वक दानानुमोदन यानाः वसपोल अन छ्ये पिहाँ विज्यात ।

हानं छको नबहिली मैत्रा उपासिकायाथाय् प्रज्ञानन्द भन्ते भोजन विज्याबले नं कुल नरसिह साहु खना वसपोलयात थःगु छ्ये च्वना यंकल । धर्म श्रवणे अतिकं रस ताय्कीह्य जुयाः साहुनापं उखुनु नं धर्मया विषय छलफल जुल । शुद्ध बुद्ध धर्मया उपदेश न्यनाः साहुया खनाः चक्कना बल । धर्मया रस थूलिसे धर्म वसपोलयात थः पाखे साला हल । उपदेशया

अन्त्ये साहु नं लय्ताः भय्विका किस्ति छपाते दबलया दबल
निस जायक तथाः दान याय्हल । भन्ते नं व दान ग्रहण याये
न्हो न्यना बिज्यात- "साहु ! थ्व दामं छु यायेगु ?"

कुल नरसिंहः- "जि म्हाय् छ्हा परलोक जुल वयागु
नामं छपियाय् मत छप्वाः तयेगु जिगु इच्छा जुया च्वन । उकें
छपियाय् मत छप्वाः तथा बिज्याहु" थुलि खँ न्यना वसपोल व
दान ग्रहण यासे आशीर्वाद विया बिज्यात ।

श्री शाक्यसिंह बिहारया निर्माणः-

प्रजानन्द भन्ते नापं सत्संगत जूसानिसें कुल नरसिंह
साहुया धर्म न्यनेगु व धर्म यायेगु अभिरूची बिस्तार विस्तारं
वढे जुजुं बल । छन्हु थपा बहिली भन्ते च्वना बिज्याना च्वंगु
थासे स्वःबले विहार जीर्णं जुयाः म्बाथः जुया च्वंगु खनाः
कुल नरसिंह साहुया चित्त गरखेसे च्वना बल थें । भन्तेयाके
थ्व विहार दान बी धुकल ला धका न्यना स्वःबले दान
मव्यूनीगु, केवल दान बी धका धया च्वंगु सम्म दुगु खँ न्यनाः
साहुया मने मेगु तर्कना याना वन । लिपा थपा वही दान बीथें
मच्चंसेंलि कुल नरसिंह साहुया थःम्हं हे परिश्रम यानाः उखें
थुखे चाचाहिलाः विहार छगू न्वीकन । व विहार भन्तेयात
दान बी धका बचन कयाः साहु लय् लय् तातां भन्तेयाथाय
कंबल । तर व विहारे वनेगु लंपु धाःमा अतिशय फोहर जुयाः
भन्तेया अम च्ववने भचाः यः थें मताः । थम्हं त्यया हयागु थासे
भन्तेया च्वं बिज्याय्गु इच्छा अषाय्चवतं मदुगु खनाः साहुं

भन्ते याके हे न्यना स्वतः— “भन्ते ! छपिन्त गनथाय् लाक विहार दःसा ठीक ज्वी ?” छायाघाःसा थुबलेतकया दुने साहुया चित्ते धर्म सम्बन्धी थुलि प्रभाव स्वचाना च्वने धुंकूगु खः कि थम्हं दान बी घाय्का वयागु व विहार मज्जूसां मेथाय भन्तेयात ल्वः थाय विहार छगू थःम्हं हे दय्का दान याये धयागु आकांक्षा उह्य साहुया दुगु जुल । साहुया दान प्रवृत्ति खनाः सन्तुष्ट प्रफुल्लित जुया बिज्याह्य भन्ते नं थौं कन्हे शाक्यसिंह विहार दय्का तःगु उबले वयबचाया रूपे ल्यना च्वांगु जग्गायाथाय् विहार दःसा ज्यू घयागु इच्छा व्यक्त याना बिज्यात । विहारे वया च्वपि उपासकोपासिका बिके न्यना स्वःबले व जग्गा हर्षराज शाक्य जुं ज्याना तःगु खः घयागु खँ बुक्ये जुल । “सन्व रसं धम्मरसो” जिन ति धका भगवान बुद्ध आज्ञा जुया बिज्याथें धर्मया रत्त थ्वी धुंकूह्य विहार दानया आकांक्षा चित्ते स्वयने धुंकूह्य कुल नरसिंह साहुया सुम्क च्वने मछुत । व वयब छगू विहार निर्माणया निम्ति प्राप्त याना काय्गु विषये हर्षराज शाक्यजु नापलानाः छलफल जूबले उह्य शाक्योपासकया नं धर्म चित्त उत्पत्ति जुयाव आपालं परिश्रम यानाः जग्गायात मा कथं यानाः मिलेयानाः सहर्षपूर्वक व जग्गा छकुति भन्तेयात दान याना बिल । नापं रजिष्ट्रेशन पास समेतं याना बिल । थम्हं आंटे यानागु धर्म कार्ये थये श्रद्धापूर्ण सहयोग प्राप्त जू व.गुलि कुल नरसिंह साहुया मनं हे विहार दानया ज्याय् दृढ चित्त जुयावल । अले वयब दान याना बिज्याह्य हर्षराज शाक्योपासकयात साधुकार व्यूसे

कुल नरसिंह साहु नं व जग्गाय् विहार वना विहार दान बिल ।
 थुगु विहार निर्माण यागु बल्लते नोद्धं, येना व मेमेयाय् ।
 त्वाले च्वंपि यको हे उपासकोपासिकापिसं थःथःगु शक्ति
 सामर्थ्य अनुसार फुफुथें मदत सहायतायानाः आपालं परिश्रम
 यासे गुहाली यागुः खः । थुगु प्रकारं हर्षराज शाक्यजुया
 जग्गादान व कुल नरसिंह साहुया विहार दान सह सकलें टोल
 वासी उपासकोपासिकापिनिगु श्रमदानं यानाः थ्व विहार
 दयेकेगु ज्या याकनं हे सम्पूर्ण जुल । अले थ्व विहारया
 नामकरण यायेगु समय बल । अनार्थपिण्डिक महाजनं जेतव
 राजकुमारयागु जग्गा न्यानाः दयेका तःगु विहारयात सूत्रे
 थासं थाय् जेतवने अनार्थपिण्डिकस्स आरामे घयातःगु थें
 क्यबदान व्यूह्य हर्षराज शाक्यजु व छ्यें दयेका व्यूह्य कुल
 नरसिंह शाक्यजु निह्यसिगुं नांमं छगः छगः आखः कोकयाः थ्व
 विहारयात नामकरण यायेगु ठीक ज्वाी धका । मती याना
 बिज्यासे निम्हं दाताया वंश शाक्य हे जूगुलि हर्षराजया हे
 आखः व कुल नरसिंहयाः सि आखः छगः नं कोकया विहारया
 नां शाक्य सिंह महाविहार धका प्रज्ञानन्द भन्ते नं नां तथा
 बिज्यात । उकेसनं थ्व न्हूगु विहार श्रीशोभां युक्तगु भिगु
 जुयाः नं थ्वया नां श्री शाक्यसिंह महाविहार धका च्वंवन ।
 थ्व विहारदान यानाः थ्व दातापिनि यश अभिवृद्धि जूथें
 दातापिनि धर्म चित्तया नं बृद्धि जुजुं बल । घेबां घेबा साली
 धयागु उखान थें दानचित्तं ऊं अपो दान यायेगु इच्छा थना
 बिल । अकें कुल नरसिंह साहुया मने विहार जक दत, भान्छा-

घर छकू महुनि धयागु जुयाः व विहार नापंतुं स्वाकाः भान्छा
 घर छकूनं दयकाः दान बिल । अथे नं साहुया लुधंगु मखुनि ।
 भान्छाघर छगू अनग हे दयका ब्यूसा त्राणशीला, सत्यशीला
 अनागारिकापिनि नं भान्छाघरे हे च्वनाः सकतां ज्या जि याये
 छिनि धयागु धर्म चित्त उत्पत्ति यानाव अनसं च्वंगु मेगु जग्गा
 छकू नं न्यानाः अलग हे छ्यें छला दनाः दान याना बिल ।
 थुगु प्रकारं पटक पटक निर्माण जूगु सकतां छ्यें दयकूबले नं
 नौद्वं व थंनोटोल यापि उपासकोउपासिकापिसं आपालं हार
 गुहारं याना मद्दत ब्यू वया च्वन ।

विहार उन्नतिया ज्याय् पंगल

थुगु प्रकारं विहारया निमित्त स्वको तक छ्यें दयका दान
 यानां नं साहुया लुधंगु मखुनि । श्री शाक्यसिंह महाविहार व
 भान्छा घरया बीचे छवालाचा जग्गा छकू दया च्वंगुलि छगू
 विहारया निखा छ्यें मस्त्राना च्वंगु खनाः व जग्गा छकू नं
 न्यानाः दान यायेगु इच्छा जुल । अकें विहार दयेकेत जग्गा
 दान ब्यूह्य दाता हर्षराज शाक्यजुयात धयाः कुल नरसिंह साहु
 नं व बीचे च्वंगु जग्गा थुवाःयात खँ ल्हाके छोया तःगु खः ।
 हानं मेमेपिन्त नं व जग्गा थुवाःयात धयाब्यू धका धयातःगु
 खः । हर्षराज शाक्यजुला जग्गा थुवाः याथाय् वनाः मोलतोल
 नं याना च्वंगु हे खः । किन्तु जग्गा थुवाःयात धयाब्यू धका
 धयाकातःह्य मेह्य उपासकया भचा फूर्मद मवया वं नं थः
 पासा छम्हेसित धयाब्यू धका धयाके छोःगु जुयाच्चन । थव खं
 व पासा म्हेसित थुंया म्हुत्वी हि वा गाथें जुल । अकें वं जग्गा

थुवाः याथाय वनाः हर्षराज शाक्यं बिया तःगु मूल्य स्वया
 अपो मू बियाः थःगु नामे व जग्गा रजिष्ट्रेशन पास यानाः
 बिहारया निम्ति प्राप्त याय्त कूतः जुया च्वंगु व जग्गायात
 इमां दाया यने धेँ यंका बिल । थुकथं व मनुखं थः पासा प्रति
 विश्वासघात जक याःगु मखु, श्रद्धाचित्त उत्पत्ति याना च्वंहा
 दायकया धर्मदाने नं लपं ख्याः जुयाः दना बिल । उह्य मनुया
 शुद्ध बुद्ध धर्मया प्रचार यात मिखा बागलं तक नं स्वये
 मयःह्य जुयाः श्री शाक्यसिंह विहार प्रति आपालं द्वेष भाव
 तयाः धर्म प्रचारया ज्याय् वाधा विरोध याना हल । व मनुया
 षडयन्त्रं यानाः न्हापा विहारे आपालं तिबः बियाः गुहाली
 याना च्वं पि उपासकोपासिकापिन्त नं चिञ्चा थमा बिल
 परिणाम स्वरूप श्री शाक्यसिंह विहारयागु उन्नति वृद्धि याना
 यंके धयागु दातापिनिगु खसाः खयातःगु दकों निष्कल जुल ।
 थुकें यानाः विहारे वं पि उपासकोपासिकापिसं व मनु याःगु
 अन्याय पूर्ण व्यवहारे महाः पि मुं मन्त । छह्य उपासकं जा व
 मनुखं षडयन्त्र यानाः जग्गा लाका काःथें वैत नं षडयन्त्र
 यानाः वैगु जग्गा हरण याना बी धका अत्यन्त क्रोध समेतं
 पिकाल । थव खँ भन्ते नं सीका उह्य उपासकयात निम्न
 उपदेश बियाः सम्फे याका विज्यातः—

दायक ! भगवा शास्ताया मार्गे जुया च्वं पि मनुतय्सं
 आमथे खँ ल्हाय्गु त्वः मजू । कर्माकर्मयागु विश्वास मदुपिसं
 जक अथे धाइ अथे याइगु खः । मखुगु भभिगु ज्या याना सुख
 प्राप्त ज्वी मखु ।

अनाथपिण्डिक महाजनयात उपदेश ब्यूसे भगवान बुद्ध

घया बिज्यागु दु :-

पापोपि पस्सति भद्रं याव पापं न पञ्चति ।

यदा च पञ्चति पापं अथ पापो पापानि पस्सति ॥

अर्थ:- गुथायत्तक पापया फल वइ मखुनि, उथायत्तक पापी नं पापयात हे भि धकाः सम्मं जुया च्वनी । तर गुगु अवस्थाय पापया फल वइ, अले तिनि वयात थःगु पाप खने दया वइ ।

मखुगु मभिगु कर्म याना च्वंहा मनुयात नं पूर्व जन्मया पुण्यया कारणं धन जन सम्पत्ति प्राप्त जुया च्वने फु । तर व सम्पत्ति सदाया निमित्त स्थीर ज्वी मखु । थःम्हं यानागु पापया फल वयवं वया अवश्य भि ज्वी मखु । थये धका सोका मज्जन पिमं अन्याय अत्याचार दुराचार यायगु यात त्वता छोय् माः । अले हे जक कीत दुःख ज्वी मखु । खजा पृथक्जनपिनि आश्रव क्षय मज्जतले मने छको निको मभिगु नं उत्पन्न ज्वी फु । जिगु मने नं अथे उत्पन्न जुया वः । अथे जूसां नं उकेयात थम्हं चाय्काः फयां फको कोतेला छोय्माः । दायक ! अनित्यगु थ्व संसारे गोन्हु हे म्वाना च्वने दइ ? मिखा तिसिना वनेबले सुनां छुं यंकेगु दुगु मखु । जिकेला आः हेनं थये मनी लुया वः किं सुं गुम्हं मनुखं थेरवादि भिक्षु जुयाः लोकोपकारी शुद्ध बुद्ध धर्म प्रचार याये धाःसा थ्व शाक्यसिंह विहार हे नं तोता वी । खः थुगु विहार धाई गृहस्थपिन्त योग्य मज्ज, चाहे थ्व गृहस्थपि थ काय म्हाय्, मां वो, त्राति वन्धुपि हे छाय् मज्जीमा । इमित जि पेलांगु मात्र हे नं

विहारया जग्गा नं तोता बी योग्य मजू । छाया धाःसा
गृहस्थजनं बिहार यागु वस्तु कयाः गति लाइमखु बिम्बिसार
जुजुया पाले प्रेत जुया दुःख सिया च्वं पि सकलें हे ह्वापायागु
जन्मे भिक्षुसंघ पिनिगु वस्तु हरण याना कया वः पि ख । अकें
धया तःगु नं दुः-

न विनं विस मिच्छाहु धन संघस्स उच्चते ।

विसं एकं व हनति, संघं संघस्स हनति । ।

भावार्थः— एव लोके विषयात् अपायचोतं तःषंगु विष धका
मघाः । श्रावक संघपिनिगु सम्पत्ति वस्तुयात् धात्वे
हे तषंगु विष धका धयात्तल । अबे छाया धयातःगु
धाःसा गुगु खः साधारणगु बिष नहे नःसां छको
तवि छगू हे जीवन मात्र नाश जुई । श्रावक संघ-
पिनिगु सम्पत्ती हरणयाना काल धाय्व कल्पानकल्प
तक नं षचे याय् कैगु मखु घोर दुःख भोगयाना
च्वने माली । अकें दायक ! यथे धका स्यू पि
सज्जनवर्गपिस विहारयागु छु वस्तु खे नं लोभ
लालच तई मखु ।

थुगु प्रकारं भन्ते नं उपदेश बिया विज्यासेलि व उह
उपासकया तं शान्त जुया वन ।

श्री शाक्यसिंह विहारया दायक थवया न्हो गुलिखे
गुलिखे दान पुण्यया ज्या याये धुक्कुगु दुगु खः । तर एव बिहारे
यें जग्गा छत्रालाचाया वारे तःषंगुः पगलः पिहाँ वयाः बिघ्न
बाधा ब्यू पि महु धाःसा ज्यूगु खः ।

बिहारया निर्मित प्राप्त याः येगु कूतः जुया च्वंगु जग्गा बीचे धोका बिया थम्हें कयाः धर्म बानया ज्याय् पंगलः जुया ब्यूगु कारणं श्रद्धालु दाताया अर्थदान याय्गु प्रबल श्रद्धा व इच्छा दय्क दय्क नं थौं तक नं श्री शाक्यसिंह महाबिहारया मू बिहार व भान्छा घर (गुगु आः अनागारिकाशमया रूपे नं प्रयुक्त जुया च्वंगु दु ।) अलग अलग छुटे जुया च्वंगु हे दु । बिहारया निगू अभिन्न भागया दथ्बी छबालाचा जग्गा च्वनाः थौं तक नं थ्व जग्गा न्हूहा जग्गा थुवाःया द्वेष चित्त व विश्वासघातक प्रवृत्तियात छ्यातां ब्वया च्वंगु दु ।

थुगु प्रकारं दाताया इच्छा व स्वयं भन्तेया व जग्गाय् थ्व थ्व याये धयागु कल्पना नितां बीचे हे त्वादःगु खनाः वसपोल भन्तेया थये मती त्वीका बिज्यात कि वसपोलं त्हापा याना वःगु पुण्य मगाःगुलि हे थ्व भिक्षु जीवने तक नं वसपोलया सारा इच्छा पूर्ण मजूगु ज्वीमा । वसपोलया जीवने याये फंगु ज्या थुलि हे जक ज्वीमाः धकाः मने तयाः धैर्य याना च्वना बिज्यात । वसपोलं मती त्वीका बिज्यात— “ख जा ! जिनं सारा धन जन सम्पत्ति फुक त्याग यानाः त्यागी जीवन हंक्वागु खः । अथे नं जि यानागु पुण्य मगाःगु हे ज्वीमा । धात्थें यागु पुण्य ला सकल प्राणीमात्रया उपरे शत्रु भाव मतसे सकसितं मित्र भाव दयेका च्वने माःगु खः । थुलि जि आःतकं याये मफुनिगु जुयाः जिगु पुण्य कार्ये थाय् पासे मार पिहां वयाच्चन । गुबलें वसपोल चिन्तना याना बिज्याई— “मार धयापि पुण्य याइपिन्त हे मत्वा वै पुण्य मनापिन्त मार बय्

माःगु हे मंदु । जातके च्वया तःगु नें दुः शाक्य मुनि तबागतया
पूर्व जन्मे वसपोल कपिराज धाय्का जन्म जूबले बःगु ज्यान
पानाः सारा माकःतेत खुसि पार याके बिल्ल नं गुण मस्यूहा
माकः छह्हास्यां बहु उपकारी कपिराजयागु जं तोथुला वका
बिल । अथेनं व बोधिसत्त्व जुया बिज्याहा कपिराजं बप्प चित्त
धारण यासे सहयामा हे च्वन । थुकें मीदु पुण्य याइपित गपाय्
गपाय् घंगु मार वय यः खनी ।”

चिनी व चमेलीया गृहत्यागः—

यलं ठेनाय् श्री शाक्यसिंह बिहार तयार जुसैली
वसपोल भन्ते ध्व हे बिहारे च्वं बिज्यात । थुगु हे समय भन्ते-
या धर्म देशना न्यनाः ल. पु. नागबहालया हिरा रत्न शाक्यया
सुपुत्री चमेली व चिरी काजी शाक्यया सुपुत्री चिनी
निह्हासिया गृह जंजालं च्वनेगु इच्छा मवयाः भन्तेया समक्ष
अनागारिका ज्वीत्र प्रार्थना याःगु जुल । थुगु प्रार्थना न्यनाः
इमि मां बौपिनि नं इमित प्रवजित यायेगुली सहमति कयाः
बिज्यात । अले बर्माया मोलमिन् प्रदेशे च्वंगु खेमाराम धयागु
अनागारिकारामे च्वह्य दो पञ्चाचारी शीलवतीयात चिट्ठी
च्वयाः चिनी व चमेली निम्हेसितं अन आखः ब्वंकः छ्वयगु
माको फुकं बन्दोवस्त मिले याना बिज्यात । थुलि याये घुका
सुदर्शन श्रामणेर व भन्ते बिज्यानाः चिनी, चमेली निह्हा नापं
हेरामाया व हेराथकु सहित प्यह्हासित ब्वनाः भारते तीर्थ
सक्तां चाहिकाः इमित कलकत्ता तक तः बिज्यात । कलकत्तां
हवाइ जहाजे तयाः चिनी व चमेली निम्हेसित मोलमिन् छोया

बिज्याय् धुसेली मोलमिनया खेमारामे सुविस्तासाथं इपि ध्यन
 धयागु खबर कयाः वसपोलपि नेपाले लिहाँ बिज्यात । श्री
 शाक्यसिंह विहारे च्वना बिज्यावले सुदर्शन भन्ते नं श्रीमती
 यागु नाटक नं पिकया बिज्यात । चन्द्रमणि गुरू नेपाले बिज्या-
 वले भन्ते नं वसपोलयात श्री शाक्यसिंह विहारे नं लसकुस
 याना बिज्यात । प्रज्ञानन्द भन्तेया ६० वर्षया जन्मोत्सव
 बले नं यलया भजन खलः व स्वयंभू ज्ञान माला भजन खलः
 नं सःताः श्री शाक्यसिंह विहारे भारि नक्सां उत्सव माने याःगु
 नापं सकल उपासकोपासिकापिनिगु सहायतद्वारा अन विहारे
 महोत्तमगु महापरित्राण नं निकोतक नं सुसम्पन्न जुया वन ।
 थौया अद्यापि साल साले बर्षावास धुंका कठीनोत्सव नं जुया
 वं वया च्वंगु दु । विभिन्न साले कठीन यात्रा समेतं खानाः
 कठीनोत्सव माने याःपि उपासकोपासिकापि खः—

- १) श्री जोबमाया उपासिका, सात दुवाट, यल ।
- २) श्री करुणाकर वैद्य उपासक, लगनखेल, यल ।
- ३) श्री सन्तुमाया उपासिका, हःखा, यल ।
- ४) श्री अष्टमाया उपासिका बुबहाः, यल ।
- ५) श्री सानुमान शाक्योपासक, साउने पाटी, येँ ।
- ६) श्री मिम बहादुर शाक्योपासक, नागबहाल, यल ।

श्री शाक्यसिंह विहारया निर्मित बर्मेली रेबत भन्ते
 यागु द्वारा वर्मा त्रिपिटक ग्रन्थ त ध्यंकः वःबले नं उपासको-
 पासिकापिसं ह्यति ह्यति सफू छथोले तयाः तन्वतं आदर्श
 गौरव पूर्वक यात्रा यानाः विहारे बिज्याय्गु जुन ।

बुटबलेसया महापरित्राणे

बुटबले स्थानीय उपासकोपासिकापिसं महापरित्राण याःबले नं काठमाडौं स विज्याना च्वपि सकलं भिक्षुपिन्त निमन्त्रणा याना हःगु खः । मेमपि भन्तेपि ल्लापा लिपा बिज्यात । प्रज्ञानन्द भन्ते, धम्म वंश भन्ते व विवेकानन्द भन्तेपि स्वह्य जक नापं पिहाँ बिज्यात । रक्सौल वसपोलपि च्वना विज्यागु गेलया डिब्बाय् मेह्य गोर्खाली छह्य नं दुगु खः । वीचे लें ध्योबले भारतीय ब्राह्मण छह्य नं स्वारा मारां गेले थहाँ वयाः वसपोल भन्तेपिनि न्ह्योने बेञ्चे तु थुकु मुकुक्क त्रिखुत्ति मोरेबाना फेतुत । थुह्य ब्राह्मणया भिक्षु घाल कि मयःह्य जुया च्वन । अर्के थज्यापि हे भिक्षुतसें यानाः ल्लासा दे यात चीनं ववाप-लाक नुना छ्वःगु धका अनेक तालं दोषारोपण याना खँ ल्लाना हल । अन हे लिक् छह्य गोर्खाली नं दुगुखः । व गोर्खालीं व ब्राह्मण यात घाःगुखः आमथे घाय् मते इमिसं हिन्दी भायस्यू धका । अथेनं तेरे हे याःगु मखु, ऊँ तः सः याना हाला हल । लिपा वसपोल प्रज्ञानन्द भन्ते नं थुह्य अबुक् ह्य ब्राह्मणयात संसारया परिवर्तनशील अनित्यमय स्वभावया विषये ध्वाध्नीक बोध याका बिज्यासेलि व थःगु थासे थ्यंकाः सुतु सुतुं कुहाँ वन ।

वसपोलपि बुटबले बिज्यानाः अन महापरित्राण याय् सिबेकाः सिद्धार्थया जननी माता माया देवीया थःछ्यें देवदह नीकः बिज्यात । अनं लिपा वसपोल नेपाले श्री शाक्यसिंह बिहारे तुं लिहाँ बिज्यात । बुद्ध धर्म प्रचारया ज्या देशया न्ह्यागु कुने थज्जीमा वसपोल फतले अन थ्यंकः हे बिज्याई । ध्वनं

वसपोलया नैसर्गिक स्वभाव खः ।

वसपोल भन्ते स्पष्टवादी जक मल्लु मिलनसार ह्य नं खः । अकें वसपोल नाप महायानी बज्जयानी बौद्ध आचार्यंत नं वया बराबर छलफल जुया च्वं । २०१४ साल जेष्ठ ३ गते बिनिया अतिथिपिन्त स्वयंभू स्थाने स्वागत यायेत वन्दोवस्त मिले याःगु जुयाः वसपोल नं अन स्वयत् बिज्याना च्वंगु खः । भतिचा समब मत्योनिगुलि वसपोलया स्वयंभू चैत्य परिक्रमा याना च्वना बिज्यात । थुवले स्वयंभू स्थाने श्री धर्मचूडामणि बज्जाचार्य नापलात । उह्य बज्जाचार्य नाप खैं जुजुं चतुर्थ बिश्व बौद्ध सम्मेलन यागु खैं न पिहां बल । व अले बज्जाचार्य चतुर्थ बिश्व बौद्ध सम्मेलन जूगु बस्सते मेपिसं अनुरोध याःगुलि थःम्हं च्वया तःगु साइन बोर्ड छकू अंगले ताना तःगुयात क्याना भन्ते याके न्यनः- “ध्व मिले जू लाकि मजू” बुद्ध धर्म संघ धकाः शीर्षक तयाः च्वयातःगु साइन बोर्ड बाँला जू । अनं क्वे पञ्च शील पालन यायेमाः, शील, समाधि, प्रज्ञा पूरे याना यंकेमाः इत्यादि धका च्वया तःगु खनाः वसपोल भन्ते नं प्रशंसा यासे धया बिज्यात- “छपिसंला ध्व साइन बोर्ड साप हे बाँलाक नियम मिले ज्वीक च्वया तया बिज्यात खनि ।”

ध्व खैं न्यनाः बज्जाचार्य थःगु मनया खैं प्वंकल- “अं! भन्ते ! पञ्चशील हे पालन मयाःपि बज्जाचार्यपिसं सम्पूर्ण चर्या पूरे याये धुन धका धया जुयां गुकथं पूरेज्वी ? त्वाथः हे मगेकं तँ च्वे ध्यंके धयाः गथे याना ध्यंके फं ? मखला भन्ते ? आः थन नेपाले बज्जाचार्यपिसं बज्जसत्त्वयागु नृत्य गीत यानाः

सम्पूर्णं पूर्णं जुल, महान उच्च स्थाने ध्यने धुकल धंगु भावं
 वयना तल । धुकथं जुल धाय्व पण्डित वगंपिनि ह्योने
 मुसावादीये मच्चनीला ? वरू जिमिसं पञ्चशील पालन यायां
 क्रमानुसार शील, समाधि प्रज्ञा पूर्ण यांनाः अनुत्तर बोधि ज्ञान
 प्राप्त यांना काय् फयमा धयागु आशिका यांना च्वनागु खः
 धाय्गु जकं योग्य जू । अकें जि धुगु साइन बोर्ड धुगु प्रकारं
 च्वया वियागु खः ।” छह्य बज्जाचार्यया मचां बज्जयानी मतया
 विषये स्वयंभू स्थाने च्वनाः सकलें लें जुया च्वंगुयात पर्वाह
 मतसे खैं छलफल यांना च्वंगु खनाः भन्तेयात हे भच्चा गख
 मताःथें च्वना वल । अकें छता नितः जक खैं ह्लानाः वसपोल
 लिचिला बिज्यात । कारण अःखः बिचार दुपि मनूतसें खैं
 ताल कि फलानाह्य बज्जाचार्य व फलानाह्य भिक्षु मिह्य च्वनाः
 गुरुजुपिन्त निन्दा यांना च्वन धका वसपोलयात नं दोषारोषण
 याई धका वसपोल लिचिला बिज्यागु खः ।

बुद्ध सम्बत २५०१ स यले बुद्ध जयन्ती उत्सव माने
 याःबले नं नेपालया बज्जयानी मत कथं संसारया सृष्टिया
 विषय बज्जाचार्य पिसं च्वया तःगु सफू छगू नं भन्तेयात प्राप्त
 जूगु खैं नं वसपोलया लुमंसे वल । उके पञ्च तथागत पिनिगु
 सृष्टिया विषय अनेक खैं च्वया तःगु दुगु खः । थेरवादी बुद्ध
 शासने दुध्याना च्वंगु त्रिपिटकया धर्म ग्रन्थ त व नेपांले
 प्रचलन जुया च्वंगु महायानी धर्म ग्रन्थ आपालं आपाः पाःगु
 नं दु । थ्व विषयले छलफल यांना च्वनेगु वसपोलयात ठीक
 थे मताल । छायाभाःसा अयनं नापं गुरुजुपिसैं भिक्षुपिन्त

(२९९)

विपश्ची तथागतं कमलयागु पुसा पिनाः अधिष्ठान यांना
विज्याये स्वयं उत्पत्ति जुया विज्याह्य ज्योति रूप स्वयम्भू
भगवानयात नमस्कार, प्रदक्षिणा मयाः घकाः दोषारोपण यांना
जू । थुज्यागु खे खलफल यांना च्वंसा छु जक मघाई ?

चीन भूमण व लिपा

चन्द्र देवी-सानुमान शाक्यपि नाप परिचय

श्री शाक्यसिंह महाविहारया उन्नति वृद्धि जुया वं
वया च्वथें वसपोल भन्तेया उपासकोपासिकापिनिगु संख्या नं
वृद्धि जुजुं वया च्वन । बुद्ध सम्बत २५०५ अर्थात् ने.सं. १०८१
पाले यें इटुम्बहाले लुकुपिने च्वपि काँछा शाक्य, सानुमान शाक्य,
चन्द्र देवी शाक्यपि लिमे नं परिचय जुल । ह्लापा ह्लापा शुद्ध
बुद्ध धर्मया खें मन्योनिबले अष्टमी, सन्हु, पुह्ली आदि पर्व दिने
स्वयंभूह देके वनेगु गःचा ह्यू वनेगु आदि ज्याय् श्रद्धा तथा
ज्वीपि जक मखु गुलां कार्तिकं लच्छि यंक उपासं च्वनेगु बुंग-
छेके वनेगु अष्टमी व्रत आदि दनेगु ज्याय् थुपि शाक्य परिवार-
रपिनि अतिशय श्रद्धा दुगु जुया च्वन । लिपा शुद्ध बुद्ध धर्म अन्त-
गंत थेरवादी बुद्ध शासनया विषये बाखं न्योसेलि चन्द्र देवी
उपासिका प्रमुख मेपि सकलें जहान परिवारया भिक्षु धर्म श्रद्धा
चित्त वृद्धि जुयावं वःगु जुल । अले प्रजानन्द भन्ते नाप परिचय
दसेलि चन्द्र देवी शाक्य, सानुमान व काँछा शाक्यपिनि
वसपोलयात छयें ब्वनाः भोजन दान याय्गु याना हल । इटु-
म्बहाले जन्म जून् छह्य सुपुत्र नेपाले भिक्षु महासंघया अध्यक्ष

जुया थकालीह्य भन्ते जुया च्वनं नं वसपोलयें जाःह्य शील
 आचरण व धर्म ज्ञानं सम्पन्नह्य भिक्षुयाके इटुम्बहालयया
 मनूतसैं धर्म श्रवण यायेगु अवसर प्राप्त मजूगु खनाः थुपि
 शाक्य परिवारतय् चित्त सुख मदेकल । थुखे प्रज्ञानन्द भन्तेया
 नं थः जन्म जूगु त्वाले थः ज्ञाति वन्धु इष्टमित्र जनपि सकलसितं
 धर्ममृत-पान याकेगु दुनुगले इच्छा वइगु स्वाभाविक हे जुल ।
 अकें चन्द्र देवी सानुमान शाक्यपिनि थः ज्ञाति वन्धु टोलवासी
 व मेमेपि श्रद्धालु जनपिन्त न्यंकेत थःगु विहारे धर्म देशना
 याकाः शुद्ध बुद्ध धर्मया प्रचार याय्गु तर्षंगु इच्छा उत्पत्ति
 यानाः बुद्ध सम्बत २५०६ अर्थात् ने. सं. १०८२ या कार्तिक
 महीनाय् केशचन्द्रकृत पारावर्त महाविहार, (इटुम्बहाले) लच्छि
 यंकं धर्म देशना यायेत भन्तेयात् प्रार्थना याःगुलि सुदर्शन
 भन्ते व प्रज्ञानन्द भन्ते नं थ्व प्रार्थनायात् सहर्ष स्वीकार
 याना विज्यात । थ्व ज्याय् स्थानीय वासिन्दापिनिगु सहयोग
 नं प्रशस्त प्राप्त जुयाः वांलाक वन्दोवस्त पूरे जूगुलि थ्व धर्म
 देशना न्यनेत आपालं मनूत जम्मा जू बगु जुल । कार्तिक
 लच्छि यंकं धर्म देशना पूर्ण जुसैंलि धुमधाम नवसां बाखें धुकेगु
 ज्या नं सम्पन्न जुल । थ्व धर्म देशना क्वचाःगु उत्सवे केशचन्द्र
 कृत पारावर्त महाविहारे दुने च्वंगु पाठशालां नं अजातशत्रु
 यागु नाटक छगू नं प्रदर्शित याना बिल । थुकें यानाः शुद्ध
 बुद्ध धर्मया प्रचारे नं गाव्व तिवः प्राप्त जुल । भिक्षुपिनि
 पाखें केशचन्द्रकृत पारावर्त महाविहारे लच्छि यंकं धर्म देशना
 जूगु प्रथम पटक थ्व हे जुल । थुगु धर्म देशनाया अवसाने

भन्तेया पाखें अनन्तोपकारक वृद्ध नायक पुस्तिका छगू नं च्वकाः प्रकाश याकूगु जुल । थुबलेमं निसें चन्द्र देवी सानुमान शाक्य-पिनि शुद्ध बुद्ध धर्म प्रति आस्था व श्रद्धा नं कन कन वृद्धि जुयावं वनाः विहारे वराबर हे धयाथें वनाः दान प्रदान यायेगु, धर्म श्रवण यायेगु, धर्म बिषये छलफल यायेगु नं याना हन । परिणाम स्वरूप इपिं उपासकोपासिकापिसं स्वातु स्वास्वां पुण्य कायं यानावं हःगु जुल । थुपि उपासकोपासिकापि ई व्यो स्वयाः माः बले माःगु दान प्रदान याये सःपि नं जुया वल । सुदर्शन भन्ते व प्रज्ञानन्द भन्तेपि चीन बिज्यायेत्योबले चीन देशया हावापानीयात ल्वेक चीवर दान ब्यूगु भन्ते नं लुमंका बिज्याना च्वनी ।

चीनया बौद्ध सम्मेलने प्रज्ञानन्द भन्तेः-

बुद्ध सम्बत् २५०८ अर्थात् विक्रम सम्बत् २०४१ सालं चीने छिछ्गू एशियाई देशया प्रतिनिधित व्वनाः छगू तःघंगु बौद्ध सम्मेलन जुल । थुगु सम्मेलने ब्वति कायेत नेपालयात नं निमन्त्रणा प्राप्त जूगुलि अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया पाखें सुदर्शन भन्ते, प्रज्ञानन्द भन्ते व अमिर लामा स्वम्हं बिज्यानाः थ्व सम्मेलने ब्वति काः बिज्यात । नेपालं ढाका, रंगून स्याहे नाकि जुजु पेकिंग थ्यंकाः पेकिंग होटले च्वना बिज्यात । वसपोलपि नापं मकलें मेपि बौद्ध भिक्षुपिन्त समाजवादि देशया चिनिया सरकारं नं वांलाक हे स्वागत याःगु जुल । उगु बौद्ध सम्मेलनं दक्षिण भियतनामी सरकारं व देशया बौद्ध तय्त निर्मम रूपं दमन याःगु बिषयले तःघंगु

विरोध प्रकट यात । व सम्मेलने प्रज्ञानन्द भन्ते नं बिया
बिज्यागु भाषणया सम्पूर्ण विवरण थये खः—

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स ।

हनेवःहपि आयुष्मान व आवुसोपि,

सभा नायः भाजु, छिछगू एशियाई बौद्ध देशं काःपि

बौद्ध प्रतिनिधि बन्धुपि, भाजु व मय्जुपि,

दकसिबे ह्हापां छलपोल छिकपि सकसिनं कृपा तसे
जितः थ्व मंचे दनाः निगू शब्द नोवाय्त व्यूगु अवसरया
निम्ति धन्यवाद ज्ञापन यायेत आज्ञा फोना च्वना । अनं लिषा
छलपोल छिकपिसं हाकनं छको जितः थःगु महान् बौद्ध कर्तव्य
पूरा याःह्य चिनी बौद्ध एशोशियशनयात दुःनुगलंनिसं कृतज्ञता
ज्ञापन यायेगु अवसर बिया बिज्याई, दिई धकाः कामना याना ।

जितः साप लयताः कि भगवान बुद्ध उपदेश बिया
बिज्यागु मनुतय् निम्नि मदेक मगाःगु न्यागू शीलमध्ये खुया
कायेगु व्यभिचार व मखुगु खँ ल्हायेगु थें जागु स्वंगू पापयात
त्वताः महान् देश चीनया जीवन पद्धति स्वयं हे स्वंगू शीलया
पालन याः । जितः थौं वहे देशे च्वनाः निगू शब्द नोवाय्गु
अवसर दत्त । प्रागैतिहासिक इलंनिसं सांस्कृतिक स्वापू दुह्य
भिन्नदेश चीने च्वनाः हाकनं छको थ्व खँ दोहरेयाय्गु अवसर
दथाः जितः माप हे लयताः कि छगू देशया बौद्धतयेगु दुःख
दकां देशया बौद्ध तयेगु दुःख खः । छायाधःसा बौद्धनयगु
एकता ऐतिहासिक एकता खः ।

भाजु मय्जुपि ! की सकसिनं स्यू धर्मं धुगु प्रकारं वेगु
 विपत्तियात कीसं मारया आक्रमण मात्र माने याना । तथागत
 अर्हंत सम्यक सम्बुद्धया अनुयायी की बौद्धत गुबलें नं मारया
 पाखें बिस्तु बनीपि मखु न गुबलें मारया पाखें पराजित ज्वी
 धयागु आशंका याइपि खः । अकें दक्षिण भियतनामया बौद्ध
 जनतां भोगे याना च्वंगु दुःख नं धार्मिक जन यात वःगु मारया
 प्रहार हे सम्म खः । अले व मारयात त्याकेगु याना च्वंगु संघर्ष-
 यात, आर्य अष्टांगिक मार्गया शब्दे सम्यक प्रयत्न धका धाइ ।
 जि छनपोन छिकपि सकसिगु विश्वासया नापं क्वातुक एकता-
 वद्ध जुयाः धाय् मास्ते वः कि मार गुबलें हे त्याइ मखु ।
 मनूतय्गु सत्य-प्रेम निश्चित खःसा विजय नं अनिश्चित ज्वी
 फंमखु । दक्षिण भियतनामी बौद्ध जनताया विजय नं ह्यिगः
 मखुसा थौं ज्वी थौं मखुसा कन्हेला अवश्य ज्वी ।

दक्षिण भियतनामे नगो डिम डिन् सरकारं गुगु
 अमानवीय दमन-नीति कयाः बौद्ध जनतापिन्त असह्य दुःख
 बिल, व गुगु दुःख प्रकट यानाः नोवाय्गु अधिकार नं लाका
 काल व हे विवशतां यानाः दुवाते दथ्वी च्वनाः बौद्ध बन्धु-
 पिनिगु ख्वःगु व हाःगु सः याः वीचे ह्यामु चीवरं पूंछ भिक्षु
 क्वांग दुकयात थःगु प्राण-प्रशेष च्याकाः धर्मया स्वाधीनताया
 निम्ति आरति याके विल । बौद्ध तयेगु दकले सकले पवित्रगु
 वंशाख पुह्ली थें जाःगु दिने बौद्ध जगत यागु दकले पवित्र व
 श्रेष्ठ जुया च्वंगु बौद्ध रुण्डा थेंजाःगु बस्तु लाका कयाः खुना
 बीगु थें जागु घटना इतिहासे हे नं खने मदु । थःगु ध्व करटूट

वि. सं. २०२१ साले जनवादी गणतन्त्र चीनया राजधानी
पेकिङ्गया छगु तःधंगु हःले प्रज्ञानन्द महास्थविरजुं
भाषण याना च्वना बिज्यागु ।

तोषीत ह्य शक्तिया प्रयोग नं मयागु मखु । अहिंसाया पूजारी
 बौद्ध वयत् स्यायेगु, करुणा निधि तथागतया विहारे क्रोधं मि
 थना बीगु धात्थें धात्थें हे अकथनीय अन्याय खः, तच्चतं तःधंगु
 पाप खः । अन्ते पाप प्रकट जुल । संसारया बौद्धतसें छगू सःलं
 बिरोध यात । बाउँगु, ह्यासुगु, ह्याउँगु, तुयुगु व कलेजी रंग व
 न्यागुलि रंग दुगु खूगु वर्णया बौद्ध ऊण्डा शाक्यमुनि तथागतया
 सें, छ्यंगू, हि, क्वें, नुगः स्येंया प्रतीक खः । अले ध्व रंग
 न्याय, करुणा, सेवा पवित्रता व अनुशासनया अपरिमित सन्देश
 श्रोत नं खः । उकियागु अवहेलना बौद्ध जगतया, बुद्धया
 अवहेलना खः, न्याय, करुणा, सेवा पवित्रता व अनुशासनया
 अपमान खः । थुगु अवहेलना व अपमानया ज्या नगो डिम
 डिन् सरकारं मिखा तिसिनाः याःगु दु ।

नगो डिम डिन् यागु थुमु अमानबीय क्रूर ज्याया
 विरोध यायेत भगवान बुद्धया जन्मभूमि नेपाले सर्वप्रथम जिगु
 बखिल नेपाल भिक्षु महासंघं छगू विजप्ति पिकाल । अले
 गणमहाविहारे छगू जरूरी मिटिंग सःते घुकाः ज्ञानमाला
 भजन खलः, स्वयम्भू विकास मण्डल, धर्मोदय सभा, युवक
 बौद्ध परिषद्, तारेमाम् भजन खलः, दायक सभा थें जागु
 बौद्ध संस्थात संगठन याय्गु ज्या जुल । अनं लिपा नेपालया
 प्रायः फुक्क बौद्ध तय्गु संघ संस्थान मिले जुयाः दक्षिण
 भियतनाम बौद्ध धर्मबिलम्बी सहयोग समिति गठन यानाः
 दोलंदोः मनुतय्गु अलग अलग आमसभा व जुलूस फुक्कं धयाथें
 प्रमुख शहरे आयोजना जुल । प्रमुख बौद्ध बिहारे शान्ति

कामनार्थं पूजा जुन । नेपाली बौद्ध तय्गु नुगःया खँ ह्यायेगु
खःसा थुजापि सुहे नेपाली बौद्ध व जनता त महु ज्वी गुह्यस्या
नुगले दक्षिण भीयतनामी बौद्धतय् प्रति असीम सहानुभूती
महु ।

सभानायः भाजु ! भाजु व मय्जुपि ! जित संक्षिप्तं
थ्व धाय्गु अनुमति बिया बिज्याहुं दिसं कि नगो डिम डिन्
याके न्ह्याको हे अपरिमित शक्ति छाया मदेमा, नेपालया सम्पूर्ण
जनता बौद्धतय्गु न्याय पूर्ण न्यागू बौद्ध मांगया साथे दु अने
दु मार यात त्याकेत जुया च्वंगु संघर्षया पक्षे । हानं जिमित
बिश्वास दु कि बिजय संघर्षशील बौद्ध जनता पाखे स्वस्वं हे
न्याज्याः वयाच्वंगु दु ।

धन्यवाद !

बिरं तिठ्ठु सदम्मो, लोको होतु सुखी सदा ।

चीने सम्मेलन सिध्दसेलि बसपोलपि रेल यात्रा थाय्
थासे देश नगर बिहार चैत्य मन्दिर दर्शन यानाः हङ्गकङ्गथ्यंकः
बिज्यात । हङ्गकङ्ग जेटप्लेने च्वनाः वर्मा जुके यंकल । वर्मा
थ्यंसेलि अनं रंगुन शहरे उ. षऊत्रा वावाया बिहारे न्हेन्हु
च्यान्हुति च्वना बिज्यात । अन च्वना बिज्याः ज्वछि हे अन
रंगुने च्वनादीपि सैभराता दो.चि.ची. दो. तिती दायिकामा
पिनि पाखें भोजनादिचीबरनं माक्व हे दान प्रदान यानादिल ।
मेमेगुनं फुक्क प्रबन्ध वेकःपिसहे थानादिल । हानं अनं रंगुन
शहरे नं मेमेथाय् नं प्रसिद्ध प्रसिद्धगु ताःतापाथाय् च्वंगु चैत्य
बिहार मन्दिर हानं ततःधिकपि भगवान बुद्धया मूर्ति आदि

फुक्क थासेनं थःपिनिगु हे मोटरे तयाः वसपोलपित चाःहीक यंकूगु खः । अन च्वना बिज्याःज्वछि हे वेक दायिकामा दो. चि.ची. दो. तिती पिसं बांलाकहे हेरबिचार यानाः आपालं मेवा सत्कार याना तयादिल । वेक दायिकामा पिनिगु कृतज्ञ गुण यक्को यक्को हे वसपोल भन्ते नं लुमंका च्वना बिज्यागु दु ।

केवल वसपोल भन्तेपित जक नं मखु नेपालं बिज्यापिं भिक्षु अनागारिकापिं सकसितं नं वेक दायिकामा पिसं मदत गुहानि सहयोग बिद्या च्वंगु खः । असे अन बर्मा हवाइजहाजे च्वनाः ढाका जुकाः नेपाल पाखे स्वयाः बिज्यात । नेपालं पिहाँ बिज्याना च्वंतले नेपाले अपो जुया च्वंगु ककियागु निन्दा चर्चा आदि छु न्यने मोःगुलि वसपोलया मनयात बडो हे आनन्द ताःगु जुल ।

श्री शाक्यसिंह बिहारे ध्यान कुटीया निर्माणः—

बु. सं. २५०६ स श्री शाक्यसिंह बिहारे हानं छगु मेगू उन्नतिया ज्या जुल । यें दिल्ली वजारे च्वंहा आशाकाजी उपासक यागु प्रेरणां रत्नमाया साहुनी व वया सुपुत्री तारा शोभा पिनि अत्यन्त धर्म चित्त उत्पत्ति जुयाव ल. पु. नकवहीले च्वंहा बिहार दायक कुल नरसिंह साहु नं दना ब्यूगु बिहार नापं तुं स्वाकाः दक्षिण पाखे ध्यान कुटी बिहार छगू दय्काः श्रद्धा पूर्वक दान प्रदान याना दिल । थुगु ध्यान कुटी दयेकेत नं सकल उपासकोपासिकापिमं हार गुहार मद्दत याना ब्यूवःगु जुल ।

तुति स्याःगु त्वेषा छुमाः-

बुद्ध सम्वत् २५१३ विक्रम सम्वत् २०२६ साल आषाढ पुर्णि अर्थात् धर्म चक्र प्रवर्तन दिवस ख्रि. ल. पु. हःबाहाले बुद्धपूजा दुर्गुलि वसपोल भन्तेया अन बुद्धपूजा सिधय्काः लिह्वा बिज्याना च्ववले सुदर्शन भन्ते नं मोटरे च्वनाः वसपोलयात् नापलाः बिज्यात् । उखुन्हुया दिने आनन्द कुटी श्रामणेर प्रवर्जित ज्वीपि निह्वा दुर्गुलि व हे समारोहले वसपोल थकालीह्वा भन्तेयात् च्वना यंकेत सुदर्शन भन्ते ब्वाबं बिज्यागु जुया च्वन । थ्ब शुभ मङ्गल खँ न्यने मात्रं भन्तेया मने हर्ष जुयाः १० बजे ज्वी त्यांगु ई जुयाः लिबाइन घका वसपोल नं हथास बहे मोटरे च्वनाः आनन्द कुटी पाखे बिज्यागु छः । आनन्द कुटीया पाः क्वे थ्योबले १०.३० बजे जुल । अकें हथाय् चाचां वसपोल भन्तेया मोटरं पिहाँ बिज्यावले देपागु तुति छपा मच्छिक लात । अथे जूसां वसपोल हथाय् चाचां पाः गयाः थहाँ बिज्यानाः फिन्यापला नीपलाःति छु बिज्यात् ज्वी वसपोलया तुति क्वाराक्क वनाः फेतुना बिज्यात् । तुति संके ज्यूगु नं मखुत । अथे नं अनं निसं लुकुछिकाः आनन्द कुटी बिज्यानाः अन श्रामणेर छनाः माःगु तक ज्या सिधय्के धुकाः छपलाः हे छीम्वक वसपोलयात् मोटरे तथा । लुकुछिनाः विहारे लासाय् ग्वतुके हल । अबलेसानिसं वसपोलया देपागु तुति छपा स्याना च्वंगु गुलिखे वासः याना बिज्यातं नं आःतक नं चन्बुक लाःगु मखुनि धाःसां ज्यू ।

वि. सं. २०२६ साल निगूगु बौद्ध तीर्थ यात्राया अवसरे
प्रज्ञानन्द महास्थविरजु नाप भारतीय
राष्ट्रपति श्री भि. बि. गिरि

विजयारामे वर्षावासः—

बुद्ध सम्बत २५१५ अर्थात् वि. सं. २०२८ सालं वसपोल वर्षावास च्वनेत बलम्बुया लिक्क द्वहबुंस च्वंगु विजयारामे वर्षावास च्वं बिज्यात । वर्षावासया अवसाने अन हे थासे थें, यल, बलम्बु, द्वहबुं, किपुलिचा आदि थासं थाय् सकलें उपासकोपासिकापिनिगु सहयोगं न्हूलं (गुरुजुधारा) गुरुं साहुया छ्यें निसें जुलूस न्हाकाः कठीन यात्रा यानाः द्वहबुं विजयारामे दुतहयाः भिक्षुसंघगिन्त कठीन चीवर प्रदान यात । द्वहबुंस ह्लापालाक जूगु थ्व कठीनोत्सव नं साह्रै हे बाँलाक सुसम्पन्न जुयावन । थें, यल, ख्वप, भोतं, बलम्बु आदि विभिन्न थासं उबले अन बिज्यापि भन्तेपिनि संख्या २२ हा दु, अनागारिकापि जम्मा ३५ हाति दुगु जुल । थूकें यानाः वसपोलं ह्लापा स्वना थकूगु बुद्ध धर्मया जग ऊन सुदृढ जूगु स्पष्ट सोदत ।

महासमय सूत्रया प्रकाशनः—

थुगुहे सालं पश्चिम नं. १ रानीपौवाय् च्वनाच्चपि तीर्थराज शाक्य प्रमुखं सकल जहान परिवारया तःघंगु धर्म चित्त उत्पत्ति यानाव भतिचा हेनं कष्टमचासे रानीपौवा थें जाःगु पवंः च्वकाय् भिक्षु महासंघया पाखें महोत्तमगु महापरित्राण पाठ याका बिज्यात । दुर्लभ जुया च्वंगु थ्व महापरित्राण न्यनाः स्थानीय ग्रामीण जनतां नं विपुल पुण्यया साधना याये खन । थ्व हे अवसरे प्रज्ञानन्द भन्ते नं च्चदातया बिज्यागु महासमय सूत्र छगू पुस्तक नं छापे याकाः धर्म दान याःगु

जुल । तीर्थराज उपासकपिनिगु थुजागु धर्मदान खनाः प्रशंसा मयाःपि मनूत सुं मन्त ।

त्रिशुली धर्मोपदेशः—

विक्रम सम्बत २०२८ सालया खँ खः । छन्हु यले हःखाय् च्वंह्य सन्तुमाया उपासिका श्री शाक्यसिंह विहारे भन्तेया दर्शनार्थ वन । धर्मया छकूनिक् खँ ह्याय् घुंकाः उह्य उपासिकाया मती तथा वःगु भन्तेयात त्रिशुली व्वना यंकाः थःपिनिगु न्हू दय्के सिधःगु छ्यें शान्ति याकाः न्हयन्हूतक परित्राण पाठ याके वीगु इच्छा जुया च्वंगु खँ तीजक प्रार्थना यात । उह्य उपासिकां ह्यापा नं तःकोगु बार हे प्रज्ञानन्द भन्तेयात त्रिशुली बिज्याकाः धर्मोपदेश याकेत प्रार्थना याये घुकूगु खः तर वसपोल भन्तेयात बिभिन्न कारणं समय व अनुकूल मिले मजगुलि वसपोल उखे पाखे बिज्याये मफया च्वंगु जुया च्वन । अकें थुगु बार ला न्ह्याथे यानाः जूसां वसपोल भन्तेयात सांगु वजारे व्वना यंकाः थःपिनिगु न्हूछ्येंया उद्घाटन हे वसपोलया पाखें याके घयागु इमि साबहे तःधंगु इच्छा याना च्वंगु जुल । अकें दोहरे तेहरे यानाः भन्तेयाके वचन कायेत उह्य उपासिकां प्रार्थना याना च्वन—“भन्ते ! कृपया छःपिसं कष्ट मचासे जिमिगु उपरे दया तथा बिज्यात धाःसा जिमित व त्रिशुलीया धर्म प्रेमी पिल्ल अत्यन्त तःधंगु उपकार ज्वी” ।

धर्मोपदेश याकाः धर्मदान यायेगु इच्छा याना च्वंह्य

उह्य उपासिकायागु प्रार्थनायात थुगु बार भन्ते नं "नहिं"
 धया बिज्याये मफुत । कारण उगु बख्खते ऋतु नं हेमन्त ऋतु
 जुयाः समय नं अनुकूल मिले जू । अकें सन्तुमाया उपासिकाया
 प्रार्थना स्वीकार यानाः वसपोल त्रिशुली सांगु बजारे
 बिज्यानाः गुणज्योति सन्तुमाया पतिगु न्हूगु छ्यें ह्यन्हूयकं
 परित्राण पाठ याना बिज्यात । वसपोलया हे पाखें ध्व न्हूछ्येंया
 उद्घाटन हे जुल धायमाल । त्रिशुली च्वं जोःछि वसपोल
 च्चनेत च्चनेत अनयागु सुगतपुर बिहारे हे च्वना बिज्याइगु
 खः । ह्तापा नं सुगतपुर बिहार संघ दान ब्यूगु बख्खते, भगवान
 बुद्धयागु अस्थिघातुया प्रदर्शन याःबले आदि बख्खते वसपोलं
 सांगु बजारे प्यको न्याको बिज्यानाः धर्म देशना याना बिज्याये
 धुकूगु खः । अकें सांगु बजारया धर्म रत्न शाक्योपासकाया नं
 वसपोल भन्तेयात धर्म देशना याकेगु इच्छां स्थानीय उपास-
 कोपासिकापि सकलसितं खबर बिया तःगुलि बहनी बिहारे
 वसपोलयाथाय् जम्मा जूवल । प्रज्ञानन्द भन्ते नं धर्म देशना
 याना बिज्यात । अन्तिमे अन मुना च्वपि सुरेन्द्र शाक्योपासका-
 दिपिसं पुनर्जन्म दु ला कि मदु धयागु विषये प्रश्न न्ह्यथना हल ।
 पुनर्जन्मया विषय कयाः निम्न बर्माजिम छलफल जूगु जुलः-

प्रश्नः- "भन्ते ! ह्य पुनर्जन्म धयागु धात्यों दुगु खःला ?
 खःसा पुनर्जन्म गुथाय् तक दया च्वनी ?"

उत्तरः- पुनर्जन्म धयागु दुगु अवश्य नं खः । गुथाय् तक
 प्राणीपिके तृष्णा ल्यों दया च्वनी तिति, उथाय् तक
 इपि जन्म मरणया चक्रे चाहिला हे च्वनी ।

प्रश्न:- प्राणीपि मृत्यु जुयाः अग्नि संस्कार याये धुंका लः, मि व फम् जुया मदवा वने धुंकी । अले हाकनं मेधाय गुकथं जन्म जू वनी ?

उत्तर:- प्राणीपि मृत्यु जुयाः लः, मि व फम् जुया बंगुला केवल भौतिक पदार्थ चतुर्धातु मात्र लः । मेगु इमिगु कर्मा कर्म तृष्णा (काम तृष्णा, भव तृष्णा, विभव तृष्णा) बांकी वनिगु जुयाः व हे तृष्णा द्वारा कर्मानुसार प्यंगू योनी (अण्डज, जरायुज, गन्धज, ओपपातिक) मध्ये छगू योनी उत्पत्ति जूवनी ।

प्रश्न:- आमथे जक धयां ला भन्ते ! जिपि चित बुछे मजू । जिमिसं खंहे मखंकं गथे विश्वास यायगु ? जन्म जूवनीगु तरीका थथे जुयाः थुकथं जन्म जूवनी धकाः जिमित क्यना विज्याय्माः नत्र ला खं हे मखंगु चीजे विश्वास यायगुला अन्ध विश्वास जक ज्वी ।

उत्तर:- मखु उबासक ! आमथे धाय् भचा मज्यू । गुगु ला धातु स्वभाव मात्रगु वस्तु तृष्णायात मनू तयगु मांस चक्षुं मिखाया न्होने तयाः क्यने नं फेमखु, खंके नं फेमखु । थुकेया विषय छगू उदाहरण बी । छह्य मनूखं पाउँ बालाः साक्क नया च्वंगु मेह्य मनुखं खनेवं हे वया म्हुत्वी ई चुलुलुलु बुया बई । व मनूया चित्त तृष्णा व पाउँले बंगुलि हे जक अये ई चुलुलुलु वःगु लः । मनूया चित्त तृष्णा व पाउँले बंगु छलपोल-पिनिगु आम मिखां खंके फुला ? अबस्य नं फेमखु ।

वर्ये तुं धन ताउत ज्वना ज्वेहा उपासिकाया नकतिनि
 ल्हाया ज्वी सःहा मचा सुं मदु थाय् छ्ये याकःचा
 त्वता थकागु खँ फस्स लुमन धाय् व हे व मांहा तुरून्त
 थ मचायाथाय् थ्यंकः वनी । थुके नं यदि व मांहे
 सिगु माया चित्त मचायाथाय् मबंगु ज्सा मांहा मचा-
 याथाय् थ्यनी हे मखु । तर छु छलपोलपिनिगु मांस
 चक्षुं व मांया चित्त खंके फुला ? खंके फँ मखु । अथे
 धकाः व खंके मफुगु चित्त तृष्णा मदु धाय्गुला ? उके
 विश्वास मथाय्गुला ? सज्जनपिसं उके अवश्यनं दु
 धका हे विश्वास याय् माली । अथे हे प्राणीपिनि नं
 मरणान्ते वयागु तृष्णा गुखे पाखे लगेज्वी उखे पाखे हे
 वया जन्म जूवनी । केवल वयागु मृतक शरीर हे जक
 चा जुया चतुर्धातुस मिले जुया वनीगु खः । गथे कि
 अँपु भूमी पिनाबिल धाःसा व अँपुयागु वृक्ष उत्पत्ति
 जुया वई तर उगु अँपु धासा चा हे जुया फुना वनी ।
 प्राणीपि मृत्यु जुयाः छथासं मेथाय् जन्म काः वनीगु
 तरीकाया मेगु उदाहरण छगू छु नं दु धाःसा सूर्ययागु
 प्रकाशे आइग्लास तयाः उकेयागु तेज गुखे पाखे खय्का
 छवई, उखे पाखे हे मि च्याना वनी । वर्ये तुं प्राणी-
 पिनि मरणासन्न काले वयागु तृष्णा गुखे पाखेयागु
 आरम्भने लगे ज्वी उखे पाखे हे जन्मकाः वनी । एवं
 रूपं मिलिन्द प्रवने अनेनेगु उपमा बियाः थुकेया विषय
 कना तःगु दु । इच्छा दुपिनि व सफू स्वया बिज्याःसा
 फ्न हे कल्याण ज्वी ।

अकें उपासकोपासिकापि ! कीसं ध्वीका काय् माल कि गुधाय् तवक प्राणीपिके तृष्णा बांकी दया च्वनीत्तिनि, उथाय् तवक हे प्राणीपि जन्म मरणया चक्रे चाहिला च्वनी । जव तृष्णा अशेष निरोध ज्वी, अलेत्तिनि जन्म मरण व संसारं मुक्त ज्वी । गथे कीगु उपमायात हे न्ह्यथंसा अँपु हे मन्त धासाः अँमा बुया वइ हे मखु, अकें अँमा बुया वइगुया पुसा अँपु खः, अथे हे प्राणीपि उत्पत्ति जुया वइगुया पुसा तृष्णा खः ।”

थुगु प्रकारं सकलें उपासकोपासिकापि नाप प्रश्नात्तर याना बिज्यामे सकसितं धर्मोपदेश याये सिधय्काः वसपोल भन्ते कोठाय् दुहाँ बिज्यानाः खाताय् च्वना विज्यात । उगु बख्खते धर्मं रत्न शाक्योपासक याकःचा वसपोलयाथाय् दुहाँ वयाः उह्य उपासकया मती शंका जुया च्वंगु खँ यात कयाः लोकया विषये संसारया विषये अनेक प्रश्न त न्यनाः ककाय् स्वःथें स्वतुमतु स्वेकाः खँ ह्लाना हल । धर्मं रत्न उपासक थेँ जाःह्य सद्धर्मं प्रेमी उपासकया चिन्त नं अनेक आत्मावादी प्रश्ने ततमत बयने त्योंगु खनाः वसपोल भन्तेया मने करूणाजाया वःगुलि उह्य उपासकयात मौकाय् हे सचेत सतर्क याना बीया निम्ति वसपोल भन्ते न आज्ञा जुया विज्यातः— “धर्मं रत्न ! आमज्यागु विचार दृष्टि व मार्ग बनाः संसारिक दुःखं मुक्त ज्वी फँ मखु । दुःखं मुक्त जुया वनेत ला परमार्थं सत्य पाव्वे विचाः यानाः स्वया यंकेमाः ।” वसपोल थुलि धया विज्याय्वं धर्मं रत्नया मन कसङ्ग वंका न्ह्यलं चाःह्यथें जुल । अकें उह्य उपासक मौन जुल । ध्वीका काल । छकूचा मात्र खँ कनेवं उह्य उपामकं

ध्वीका काःगुत्ति वसपोल भन्तेया मने धम्मपदयागु निम्न गाथां
लुमंसे वल ।

“मुहूर्तमपि चे विञ्जू पण्डितं पयिरूपासति ।

खिप्पं धम्मं विजानाति जिह्वा सूपरस यथा ॥

खः तिक्खण बुद्धि दुप्पि मनुतयत् छक्का खं कनेबले नं ध्वीका
काय् फुगु जुया च्वन ।

बुद्ध सम्बत २५१६ अर्थात् वि. सं. २००६ सालया
वर्षावासया अधिष्ठान वसपोलं श्री शाक्यसिंह विहारे हे च्वनाः
याना बिज्यात । थुगु वर्षावास काले वसपोलयात् चतुः
प्रत्यय पूरे यायत् येंया उपासकोपासिकापिसं नं यकों उत्साह
पिब्बया क्यन । यलयापि उपासकोपासिकापि नं दइगुला
स्वाभाविक हे जुल । भन्तेपिनि वर्षावास धुंकाः महान् परमो-
त्तमगु कठीन दान धकाः उपासकोपासिकापिसं सालसाले
याना वया च्वंगु खः । थुगु साले कठीनोत्सव यानाः कठीन
दान याय्गु भार यें, साउनेपाटीया उपासकोपासिकापिसं सहर्ष
काःगु जुल । थुगु वर्षे यें, साउनेपाटीया उपासकोपासिकापि
सानुमान शाक्य व चन्द्र देवी शाक्यया नापं चन्द्र देवी उपासि-
काया थः मां बौ, दाजुकिजा तः केहें लगायत धर्मपासापि यें,
कमलाक्षीया बाल कृष्ण नकःमि सह हिरामाया, शान्तमान
प्रवृत्ति सकलें येंया उपासकोपासिकापि मुनाः यलया उपासको-
पासिकापिनिगु नं गुहाली कयाः यले पूच्चेनिसें श्री शाक्यसिंह
विहार बक कठीन चीवरयात् बाजा सहित यात्रा यानाः विहारे

वुत हयाः भिक्षु संघपिन्त कठीन दान यात । थुगु कठीनोत्सव नं साबहे बांलाना वन । हानं यने श्री शाक्यसिंह महाविहारे लःयागु अभाव खनाः चन्द्र देवी व सानुमान शाक्योपासकपिसं विहारे दुने तुं गा म्हुयाः बांलाःगु लः पिकयाः ट्यूब वेल जडान याताः जलदान नं याःगु जुल । नापं इपिं श्रद्धालु उपासकोपासिकापिसं भन्तेपिनि मोल्हुयेत धका स्नानघर छगू नं निर्माण याता विल । थुगु ज्याय् नं येया उपासकोपासिकापिसं सकलें तः केहें व धर्मपासापिं सकस्यां फुफुम्हं फुफुगु मदत सहयोग व्यूगु जुया च्वन । थ्व तुं तयार जूबले आश्चर्यजनकगु घटना छगू छुं नं जुया वन धाःसा व तुंया छ्वाख्यरं जक कपू वा नं गाःगु जुल । थ्व कपू वा गाःगु विहारया अनागारिका सत्य शीलापिसं जक खंगु मखु, येया उपासकोपासिकापिसं कपू मुना न यंकूगु जुया च्वन । वसपोल भन्ते नं स्वयं थम्हं नं येया उपासकोपासिकापिसं कारणं घटेजूगु छगू निगू आश्चर्य जनक घटना त प्रत्यक्ष खना विज्याना च्वंगु दया च्वन । थ्व खँ न्यना सकसियां अनुमान यात कि व दाबया ज्याय् आरक्षा देवतापिसं स्वया च्वंगु दु ज्वीमाः । येया उपासकोपासिकापिं सानुमान चन्द्र देवी शाक्य प्रमुखं सकल उपासकोपासिकापिसं श्रद्धाया कारणं श्री शाक्यसिंह विहारे वइपिं येया न्हू उपासकोपासिकापिसं संख्या विस्तारं बृद्धि जुयावं वया च्वंगु खने दत ।

पोखराय् महापरित्राणः

पश्चिमी नेपालया छगू मू शहरया रूपे पोखराया बिकाम जुयावं वया च्वनां नं थनया बौद्ध तय्के शुद्ध बुद्ध धर्मया

ज्ञान भवा ह्य हे जुथा च्वंगु खः । साधारण बोद्ध तय् निर्मि
 थेरवादी बुद्ध शासनया प्रचार कार्य सर्वथा नःलिगु खं जुथा
 च्वंगु । अकं २०२६ सालया कार्तिक महीनां थेरवादया नियम
 कथं पवित्रगु महोत्तमगु महापरित्राण न्यायकाः शुद्ध बुद्ध
 धर्मया ज्ञान जनतापिन्त इनाबीगु खसाः पोखराया महापरित्राण
 योजना कमिति खल । पोखराया धर्मशीला अनागारिका प्रमुखं
 भू.पू.अ. दान बहादुर शाक्य व महापरित्राण योजना कमिति
 पोखराय् भव्य नक्सां महापरित्राण न्यायकेगु खसाः खःथे
 थेरवादी बुद्ध शासने दुतिना च्वं पि भिक्षु महासंघपिन्त निम-
 न्त्रणा यानाः पोखराय् नेपालया बिभिन्न भागं जम्मा जू
 बिज्यापि भिक्षु महामंघपिन्त भारि नक्सां स्वागत यात ।
 पोखराया श्रद्धालु बौद्ध जनं न्यायकूगु थुगु महोत्तमगु महापरि-
 त्राण उत्सवे व्वति कयाः पुण्यानुमोदन याय्त ये यलं जक हे
 ७ गः ८ गः वस जाय्क उपासकोपासिकापि पोखराय् ध्यंकः
 वन । काठमाडौं उपत्यका निसं सलंसःया त्याख्य् उपासको-
 पासिकापि वयाः महापरित्राण श्रवणार्थं पोखरा ध्यंकः बःगुलि
 यानाः पोखराया श्रद्धालु जनपि फुन हे उत्साहित प्रमुदित जुल ।
 थेरवादया बुद्ध शासनं थःत गुत्रलं गाके मनं पि स्थानीय जनतां
 नं काठमाडौं नं निसं वयाः वयाः थुगु महापरित्राणे मनूतसं
 व्वति काःवया च्वंगु खनाः थुगु धर्म कार्य निश्चय नं चानचुनगु
 मख् धयागु खं ध्वाध्वीकाः नव श्रद्धा बृद्धि यानाः उगु महापरि-
 त्राणं श्रद्धा पिब्वःवगु खने दत । प्रज्ञानन्द भन्ते प्रमुखं भिक्षु
 महासंघ पाल्खे सोन्हू यंकं महापरित्राण पाठ जुल । महापरि-

त्राणया अवसाने तच्चतं वांलाक धात्ये हे श्रद्धापूर्वक भोजनादि
अष्ट परिष्कार सहित मेमेगु नं योग्यगु २ दान वस्तुत दान
प्रदान यानाः पोखराय्, श्रद्धालु पुण्यार्थीजनं आपालं तःधंगु
पुण्य आर्जन यात । पोखरा देशे ह्लापलाक महापरित्राणया
आयोजना याःगु जूसां उगु ज्या तच्चतं हे वांलाना वन ।

तानसेने हाफन

उगु हे अवस्थाय् तानसेनया सानु काजी शाक्योपासक-
पिसं पोखराय् महापरित्राणे बिज्याहा भन्तेयात निमन्त्रणा यानाः
तानसेन च्वना यंकल । तानसेन थ्यंकाः खुन्दु न्ह्युहु तक नं अनया
श्रद्धालु उपासकोपासिकापिसं वसपोल भन्तेयात थःथःगु छ्ये छ्ये
बिज्याकाः अत्यन्त श्रद्धापूर्वक संघ भोजनादि अष्ट परिष्कार
सहित दान प्रदान याना च्वन । वसपोल भन्ते नं तानसेनया
टक्सारबिहारे बिज्यानाः धर्म देशना नं याना बिज्यात । उगु
धर्म देशना कार्ये तानसेने बिज्याना च्वंहा शाक्यानन्द भन्ते नं प्रज्ञा-
नन्द भन्ते यात आपालं ग्वाहालि याना बिज्यात । वसपोल भन्ते
तानसेन च्वना बिज्याः जोछि थःगु हे छ्ये तयाः नील काजी सानु
काजी शाक्योपासकपिसं अत्यन्त श्रद्धापूर्वक आदर गौरव तयाः
वांलाक सेवा सत्कार यानाः हेरविचार याना हल । आपालं
वर्ष लिपा तानसेन थ्यंकः बिज्याहा वसपोल भन्ते नं धःन्हापा-
यापि पुलापि उपासकोपासिकापित गथे याना लोमंका बिज्याई !!
वसपोल तानसेनया पुलापि उपासकोपासिकापित नापलाम्त
उखें थुखें चाह्यु बिज्यात तर अफशोच या खँ खः कि वसपोल
यात न्हापा आपालं उपकार याना तःपि उपासकोपासिकापि

मध्ये बुद्धिलाल सूर्य लाल उपासकपि व खेमाचारी अनागारिका
 लगायत आपालं उपासकोपासिकापिन्त अनित्यं थःगु ख्यू
 कोंचाय् स्वथने धुंकूगु जुया च्वन । बुद्ध लक्ष्मी उपासिका थः
 पति बुद्धिलाल व पुत्री खेमाचारी अनागारिकां वाकाः च्वंगु
 नापलाना बिज्यात । विवेकाचारी अनागारिका याथाय् स्वः
 बिज्याबले वया खँहे ल्हाय् मज्यूगु हाले तकनं मज्यूगु रोगं
 लीकाः अत्यन्त कष्ट ज्वीका च्वंगु खंका बिज्यात । वसपोल
 यात खनेवं रोगीं मिखां ख्ववि धर धर हाय्कल । विवश
 जुयाः वसपोलं थःगु नुगले दनाबःगु बिरह वेदनायात क्वा-
 तिक ज्वनाः पनाः रोगीयात स्वया च्वने माल । आपालं डाक्टर
 वैद्य क्यनाः वासः यात नं उह्य अनागारिका यागु रोग व्याधि-
 क्वलाके मफूगु खँ न्यना बिज्याय् धुंकूह्य वसपोल भन्ते नं
 विवेकाचारी अनागारिकायात उगु रोगासन्न अवस्थाय् धैर्यं
 धारण याकाः भावना याकेत प्रेरित यायेगु सम्म उद्देश्यं संक्षिप्त
 मात्राय्जक जूसां उपदेश बिया बिज्यासे सम्म याका
 बिज्यात ।

“ हे विवेकाचारी ! त्रिरत्न लुमंकि छं । भगवान
 बुद्धयागु सदूपदेश लुमंकि । थ्व कीगु हे कर्म भोग खः धका
 मती ति । थ्व संसारे कीपि जन्म जुया च्वंतले नं थ्व पञ्चक्खन्ध
 देहयात धारणा याना च्वंतले नं थज्या थज्यागु रोग व्याधि
 जरा मरणया दुःख भाग मयामें मगाः । न्ह्यार्थेजाह्य साहु
 साहुनि, जुजु महारानी, देव अरहन्तपिसं तक नं थ्व कर्मभोग-
 यात निष्फल याना छ्वय् फुगु मखु । अकें हे खः भगवान

शास्ता न धया विज्यागु—“कम्म समं बलं नत्थि” अर्थात् कर्म समानगु बल मेगु मदु । तर अथे धका कर्म ब रोग व्याधि नं नित्य जुया च्वनीगु नं मखु । अकें सब्बे संस्कारा अनिच्च सब्बे संस्कारा दुक्खं सब्बे धम्मा अनता धका कनातया विज्यात । अकें विवेकाचारी ! थथे धका सीकाः थ्वीकाः अप्रमादो अमतं पदं धयागुजिन वचनयात लुमंकाः सदा अप्रमादो जुया च्वनेगु स्वयं माल । थ्व कीगु शरीर पञ्चकस्सन्ध रूप, वेदना, सञ्ज्ञा, संस्कार व विञ्जण न्यागू मिले जुयाः दया वःगु खः । थ्व स्थीरं च्वना च्वनीगु मखु । नदी स्रोत थें न्ह्याना वना च्वंगु खः, उत्पत्ति जुजुं बिनाश जुया वना च्वंगु खः । गथे मैनवती च्याकेबले मत च्याच्यां फुना वनीगु खः अथे हे थ्व कीगु मिस्सा, ह्याय, ह्यायपं, म्हुतु, शरीर, मन समेतं च्या च्यां फुना वना च्वन, स्थीरं च्वना च्वंगु मखु । अकें थ्व दुःखया खैं खः कि थ्व छुं छुं हे थम्हं थयार्थे थः यः थें थःगु अधीने दुगु मखु । थ्व फुक्क पञ्चकस्सन्ध थःथःगु परमार्थ स्वभाव अनुसारं सनाः हालाः जुया च्वंगु मात्र खः । विवेकाचारी ! छं बांलाक ध्यान तयाः स्व । कीगु देहले दुने च्वंगु स्टं पायें हर बखत दिहेमदिसे सना च्वंगु दु । उकेया कारणं कीगु सासः दुहाँ पिहाँ जुया च्वंगु दु । अथे हे आन्द्रा भोरि, नसा आदि सकतां मकतां हे सना च्वंगु दु । फुक्कं थःगु हे स्वभाव अनुसारं सनाच्वंगु खः, सुनां यानाः सनाच्वंगु अथवा सुनानं संका च्वंगु नं मखु । यदि कीगु देहले थथे सना मच्चन धाःसा अथवा दुःख, सुख, उपेक्षादि वेदना मजुल धाःसा कीपि जीवित जुया च्वनी हे मखु । अकें विवेकाचारी ! कीगु शरीरे वेदना जुया च्वंतले कीपि म्वाना

हे च्वंगु दनि धका मती ति । थथे धका मती तयाः बांलाक
 ध्यान तयाः अप्रमादी जुया बिचाः यामा च्वं, रागय् प्यपुना
 च्वने मज्जू । धात्थें नं थजागु घोर दुःखमय संसारे हानं छको
 जन्म मरण जुयाः संसार चक्रे चाच्चाहिला च्वने ध्वाःक सकतां
 दुःखं मुक्त जुया वनेगुया उपाय थ्व हे छगू मात्र दुगु जुयाच्चन ।
 हे विवेकाचारी ! आः छं मेमेगु ज्या खं पाखे यागु छुं चिन्तना
 याना च्वने मोल । नसां, त्वसां, द्योसां, दंसां सदा नं स्मृति
 तयाः थुके हे जक बिचाः याना स्वया च्वं । मेमेगु थ्व संसारे
 खने दया च्वंगु नाना प्रकारया धन जन सम्पत्ती फुक्कं स्वप्न
 थें हे जक खः धका मती ति ।”

थुगु प्रकारं विवेकाचारी अनागारिकायात सम्फेयाकाः
 भोजनया समय जुमेंलि बसगोल भन्ते अनं भोजन याय्त
 बिज्यात । थुगु प्रकारं पोखराय् महापरित्राण सिधय्काः तान-
 सेन बिज्यानाः खुन्हु न्हय्हु च्वनाः अनं हानं पोखरा तुं जुकाः
 यले श्री शाक्यसिंह बिहारं तुं लिहाँ बिज्यात ।

बुद्ध सम्बत् २५१६ या सालय् श्री शाक्यसिंह बिहारे
 भन्ते नं वर्षावास धुंका बिज्याबले यें निसें वया उपासको-
 पासिकापिसं तधंगु भद्धा पिब्वयाः कठिनोत्सव याःगुलि यज्या
 उपासकोपासिकापि नं प्रभावित व प्रेरित ज्वीगु अस्वाभाविक
 प्रवृत्त । अकें बुद्ध सम्बत् २५१७ अर्थात् विक्रम संवत् २०३०
 सालया वर्षावास धुंकाः कठिनोत्सव यायेगु ज्याया अभिभारा
 ल.पु. नागवहाल दुने भैलः चुकय् च्वंपि मिम बहादुर
 पासकपिसं दच्छि न्ह्योनिसें जिम्मा काल । २०३०

वर्षावास नं प्रज्ञानन्द भन्ते नं श्री शाक्यसिंह विहारे तु
 अधिष्ठान यांना विज्यात । वर्षावासया अवसाने मिम बहादुर
 शाक्योपासक प्रमुखं सकल काय् म्हाय् पिसं अत्यन्त श्रद्धा व
 उत्साह पिब्वयाः नागबहालं निसें बाद्यवादन सहित कठीन
 यात्रा यांनाः श्री शाक्यसिंह महाविहारे कठीन चीवर दुत
 हयाः भिक्षु संघ पित्त कठीन दान याःगु जुल । थुगु कठीन
 दान जूसां मिम बहादुर शाक्यया दिवंगत जहानं थःगु पालगय्
 हे दाये धका मती तथा तःगु जुया च्वन । अकें दिवंगत मां
 बुद्ध मायाया सद्विच्छा पूरे यांना विगु विचारं हे काय् म्हाय्पि
 दिन बहादुर, हेराकाजी, सुशीतला, बुद्ध लक्ष्मी प्रमुखं सकल
 मचाखाचा पिसं दिवंगत मांयात स्वर्गं व मोक्षया कामना यासे
 व कठीन दान प्रदान याःगु जुया च्वन । वयां न्ह्यो नं इपि
 मचाखाचात व जहान मिम बहादुर उपासकं नं बगाबर भिक्षु
 संघयात दान प्रदान यासे प्राप्त जूगु पुण्य फल सकतां परलोक
 जुया व्ह्य बुद्ध माया उपासिकायात प्रदान यांनावं मच्चंगु
 मखु ।

२०३० सालं हे जापानी बौद्ध संघया अध्यक्ष श्री
 निचिदात्सु फुजी गुरुया ८६ दँ क्योगुया उपलक्षस यले पूच्चे
 नेपाल भूतपूर्व सैनिक संगठन ललितपुरया स्मृति भवने भव्यनक्सां
 जन्मोत्सव माने याःगु बख्खते नं अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया
 नायः व नेपालय् दकले जेष्ठह्य भिक्षु जुया विज्याह्य प्रज्ञानन्द
 भन्तेयात उगु जन्मोत्सव कार्यक्रमे वचनाः उचित सत्कार व
 सन्मान प्रकट याःगु जुल । लिपा पोखराय् अनदू पहाडया

वि. सं. २०३० साले श्री शाक्यसिंह विहारे मंगोलियाह्म गम्बोलामाया
सम्माने स्वागत जुगु अवसरे प्रज्ञानन्द महास्थविर व भिक्षु
सुदर्शनपि नाप गम्बोलामा

च्वकाय् बोधिसत्त्व सिद्धार्थया प्रतिमा स्थापना याःगु बख्ते
 नं प्रज्ञानन्द भन्तेयात नं ब्वना हःगु जुयाः वसपोल भन्ते
 १५/१६ ति उपासकोपासिकापि सहित पोखरा बिज्यात ।
 अनं अनदू पाः च्वय् बिज्यागु बख्ते वसपोलया तुति स्याःगु
 कारणं पाः गय् मफूगु सियाः पोखरा बासी श्रद्धालु उपासकपिसं
 रिह्य रिनिह्य ति जानाः लय् लय तातां वसपोल भन्तेयात
 ताम्नानी तयाः कोवियाः पाः च्वय् थ्वंके यंकल । प्रतिमा
 स्थापनाया ज्या सिधय्काः अनदू पाखं कुहाँ बिज्याःबले नं
 वसपोलयात पोखराया पुण्यार्थी जनं कोबिनाः हे कुने तय्
 हल । थुगु प्रकारं नेपालया ज्येष्ठह्य भन्ते प्रति उचित आदर
 गौरव तयाः पोखराया श्रद्धालु जनं वसपोलयात माःगु हेर
 बिचार यानाः पुण्यया मंचय याना काल । अनदू पाः च्वय्
 वसपोलं नापलाना बिज्याह्य जापानी “जितसि फुकुदा” यात
 लिपा यलय् श्री शाक्यसिह विहारे निमन्त्रणा यानाः दातापिस
 स्वागत याःगु जुल । पोखराय् बिज्यासानिसं वसपोल भन्ते
 नं पोखराया धर्म शीला अनागारिका सह सकल उपकारक
 उपासकोपासिकापिन्त इमिगु कृतज्ञता गुणया स्मरण याना
 बिज्यासे बारम्बार शुभकामना विद्या बिज्याना च्वनी । बरू खः,
 आपालं श्रद्धा व सहयोगं तयार जुया च्वंगु अनदू पाः च्वय्
 च्वगु शान्ति स्तुप लिपा ग्यानीय प्रशासनं निर्मम तरीकां थुना
 व्यूगु समाचारं वसपोलया नुगः हे चेचे त्वीका च्वना बिज्यात ।
 बुद्ध सम्मत २५१७ सालं हे श्री शाक्यसिह विहारयात मंगो-
 लियां बिज्याह्य श्री गम्वा लामायागु स्वागत सत्कार यायेगु

अवनर नं प्राप्त जुल । थुवले वसपोल गम्बो लामाजुयात स्वागत यानाः भन्ते नं वसपोल लामाजुनाप कुशल वार्ता याना विज्यात । गम्बो लामाजुया पाखें लिपा भारते बौद्ध सम्मेलन ज्वीगु दु घयागु सूचं नं प्राप्त याना बिज्यागु खः ।

तृतीय एशियाली बौद्ध सम्मेलने वसपोलः-

संसारया शान्ति, प्रभति व समृद्धिया निम्ति निःशस्त्रीकरण व एशियाली बौद्ध एकताया बिषय सल्लाह साहुति याय्गु उद्देश्यं भारतया नया दिल्ली ई सन् १९७४ या नभेम्बर १ तारिखं निसैं ३ तारिख तक ज्वीगु स्वंगूगु एशियाली बौद्ध सम्मेलने न्वति काय्त् भारतं प्रज्ञानन्द भन्तेयात नं निमन्त्रणा प्राप्त जुगु खः । अकें थ्व सम्मेलने अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ पाखें प्रतिनिधित्व यानाः वसपोल नेपाली बौद्ध प्रतिनिधिमण्डलया नायः जुयाः भारते थ्यंकः बिज्यात । अक्टोबर २९ तारिख खुनु क्लिनेसिया ५ बजेति हवाईजहाजे च्वना काठमाडौं नं दिल्लीया निम्ति प्रस्थान जुया बिज्याह्य वसपोल थः सहयात्रीपिं लिसैं नया दिल्ली विमानस्थले ६.१५ बजेति थ्यंकः बिज्यात । त्रिभुवन विमान स्थलय् वसपोलयात बीदा बीत थ्यंकः वःपि उपासकोपासिकापिनिगु संख्यां टुक छगः जानां नं न्ह्यांगु मखु । दिल्ली थ्यंकाः वसपोलपिं रोजीत होटले च्वना बिज्यात । नभेम्बर १ निसैं ३ तारिख तक विज्ञान भवने मंचालन जूगु स्वंगूगु एशियाली बौद्ध सम्मेलने नेपाली बौद्ध प्रतिनिधि मण्डलया नाय.या रूपं वसपोलं नं सम्मेलनयात सम्बोधन याना विज्यायेगु कार्यक्रम जुगु खः ।

वि. सं. २०३१ तृतीय एशियाई बौद्ध सम्मेलनया अवसरे
प्रज्ञानन्द महास्थविर नाप भारतीय राष्ट्रपति
श्री फकरुद्दीन अली अहमद

बसपोलं उगु सम्मेलने बिया बिज्यागु भाषणया विवरण थये
ख:-

हनेबहहा सभानायः भाजु,

बौद्ध देशया प्रतिनिधिगण व भाजु मय्जुपि,

संसारया शान्ति, प्रगति व समृद्धिया निम्ति निःशस्त्री-
करण व एशियाली बौद्ध एकता थें जाःगु महत्व पूर्ण समस्याय्
बिचार यायेगु निम्ति मुंकूगु थुगु स्वंगूगु एशियाली बौद्ध
मंज्याय् छिकपिनिगु दख्खी थःत दुगु खनाः जि आपालं गौरव
ताया च्वना । ह्लापां जितः थुकेया निम्ति कृपातसे अनुमति
बिया दिसं कि जि थ्व मंज्याया ग्वसाः खलः तयत् नेपामी
बौद्धत बुद्धया प्रति आस्था वानपि व्याक्कं नेपामीत जि नापं
अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया प्रतिनिधित्व यानाः बिज्याना
च्वंहा भिक्षु सुदर्शन, अखिल नेपाल बौद्ध संघया प्रतिनिधि
भिक्षु सुमंगल स्थविर, अखिल नेपाल लामा संघया प्रतिनिधि
छेचु कुस्यो लामा, नेपाल युवक बौद्ध परिषद व आनन्द कुटी
विहार गुठीया प्रतिनिधि भाजु न्हुछे बहादुर बज्राचार्य सह
जिगु थःगु हे पाखें नं कृतज्ञता ज्ञापन याये थ फ्यमा ।

थौया संसार गन प्रगतिया उच्च उडानय् दु अन
अहिंसा दरिद्रता, रोग व शोकं ग्रस्त करोडौं मनुतय्गु यथार्थ
दयनीय धरातलय् अवस्थित जुया च्वंगु दु । मनु मनुया दख्खी
च्वंगु असमानता तापाका छ्वयेगु ज्यां गुलि कीगु परिश्रमयात
सःता च्वंगु दु अन हे राष्ट्र राष्ट्रया दख्खी दया च्वंगु
सम्पन्नताया यहाँ वं कुहाँ वं मदय्का छीयत कीकं साधनया

अभाव जुया च्वंगु दु । शान्ति वं समानताया निम्ति ज्या यायेगु भगवान बुद्धया उपदेश वा धर्मया निम्ति थौं कीसं केवल म्हुतु पिचुकेगु जक मखु वास्तविक रूपं कर्मनिष्ठ ज्वी माःगु दु । थुकेया निम्ति गन युद्ध-मुक्त संसार, निःशस्त्रीकरणं परिपोषित संसारया पक्षे की सकस्यां नं छह्य छपायें छधी जुयाः ज्या याये माला च्वंगु दु, अन हे युद्धया सम्भाव्यताया वातावरण हया बीगु, शस्त्रीकरण यात प्रलम्भित याये फुगु परिस्थिति हया बीगु राष्ट्रिय असमानताया गाः यात जाय्केत सहयोगात्मक व भ्रातृभावनात्मक पलाः न्ह्याके माला च्वंगु दु । जातीय भ्रातृभावना व राष्ट्रिय मैत्री सम्बन्धित राष्ट्र व जाति खे जक सीमित जुया च्वनी । जातीय वैमनुष्यता व राष्ट्रिय विभिन्नता मदुगु नं मखु गुकें यानाः मनू मनूया दध्वी शंखा अविश्वासया नापं अणु बम परमाणु शक्तिया होडबाजी आदि ग्यानापुसे च्वंगु वातावरणं संसारे व्याप्त ज्वीक तोपुया च्वंगु दु ।

धार्मिक भ्रातृत्वे नं दुर्भाग्यपूर्ण सीमितता मदुगु मखु । बौद्ध धर्म व बौद्ध मार्गीतय् दध्वी थुजागु साम्प्रदायिक व संकीर्ण भावनायात गुगु हालते नं स्थान बियातःगु मदु । मनू मनू तय् दध्वी भेदभाव मतसे समानता, स्वतन्त्रता व मैत्री भावना यात प्राधान्यता बिया तःगु दु । अर्के बौद्ध धर्म प्राणी मात्रया प्रति करुणा प्रेमया व्यवहारं ओत प्रोत जुया च्वंगु दु ।

राष्ट्रिय समृद्धि मदेकं स्थायी राष्ट्रिय शान्ति सम्भव मजू नापं संसारया असंतुलित समृद्धि यानाः नं अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति

स्यल्लाया फइ मखु । व्यक्तिगत स्वार्थं कलह हया ब्यूसा राष्ट्रिय अंध स्वार्थं संघर्षं पिथना वी । मेपिनिगु स्वार्थं यागु हत्या यानाः थःगु स्वार्थं पूरा याये मज्यू धयागु बुद्धया उपदेश थें जिमिगु देशया राष्ट्रिय नीति नं म्वायेगु व म्वाके बीगु जुया च्वंगु दु, जुया नं च्वनी । थ्व हे दृष्टि स्वयाः नेपामी बौद्धतसें शान्ति व समानतायात धर्मया मूल आधार माने याः । थ्व हे कारणं नेपाल धार्मिक सहिष्णुताया उदाहरणीय देश जूगु दु ।

जिमि देशया जुजु न्ह्याबलें हे बिभिन्न धर्मतय् प्रति श्रद्धा व संरक्षण बिया बिज्याना वया च्वंगु खँया इतिहास साक्षी दु । थ्व हे सन्दर्भे भगवान बुद्ध प्रति श्री ५ महाराजा-धिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवं हुकुम जुगु दु कि “भगवान बुद्ध नेपालया सपूत त मध्ये छह थज्याह्य विभूतिं खः गुह्यसें विश्रयात शान्ति, सहनशीलता, अहिंसा व प्रेमया अमर सन्देश बिया बिज्यात । थुपि आदर्शतय्गु खांचो थौं उलि हे दु गुलि ह्यिगः दुगु खः ।”

नेपालय् हिन्दु, बौद्ध व मुस्मांत भतिचा हे भेदभाव मदेकाः आनन्दं च्वना च्वंगु दु । नेपालं दकले ह्लापां संसारया मंकाः ज्वी फुगु गुरू योजना दय्कूगु दु । भगवान बुद्धया प्यंगू संवेजनीय स्थान मध्ये ह्लापांगु स्थान लुम्बिनी खः । बुद्ध संसारया शान्तिया प्रतीक जूगुलि बुद्धया प्रति सकस्यां नुगलय् श्रद्धा व भक्ति भावना दइगु यथार्थताया सम्मान यानाः हाकन बुद्धं थःगु धर्म ज्वनेत मुयातं भेदभाव याना गविज्यामे सकसितं बा, ग्रहणया, न्यौं, बिचाः या, थःत उचित ताःसा स्वीकार

या धया बिज्यागुलि नेपालं थ्व लुम्बिनी योजनाय् सकस्यां निर्मित लुखा चाय्का तःगु दु । सरकारी स्तरे आयोजित जूगु संयुक्त राष्ट्र संघ पाखे परिचालित (अनुमोदित) जूगु शान्तिया प्रतीक स्थानया विकासया थ्व नःलिगु व थःगु हे किसिमयागु विशेषता दुगु गुरू योजना खः । बुद्धया पवित्र जन्मस्थल प्रति सम्मान यागु थ्व गुरू योजना गन समस्त संसारया बौद्धतय् निर्मित छगू सम्मान यागु गुरू योजना जूगु दु, अन हे सहयोगात्मक भावनाया प्रतीक नं जूगु दु । गन तक जि स्यू, आयोजना व परिचालने नं संयुक्त राष्ट्र संघया थुलि लिक्क लाःगु मेगु गुगु नं शान्तिलिसे सम्बन्धित धार्मिक व सांस्कृतिक गुरू योजना मदु, गथे कि लुम्बिनी विकास योजना । अकं सरकारी स्तरे थ्व आयोजनाय् सकृय ब्वति काय्गु खँ ला दहे दु अथे हे की बौद्धतमं नं थःथःगु देशया बौद्ध तय्गु सहयोग उपलब्ध याके बीगु बाँलाः जू । थुकेया निर्मित कीसँ थःथःगु देशे सहयोग समिति दय्के फु, दय्के बी फु ।

गन तक्क नेपालया खँ दु, सरकारी स्तरे लुम्बिनी विकास समिति दु । थ्व समितिया आधारे श्री ५ या सरकार थौं तक छगू करोड व च्यागू लाख खर्च यानाः लुम्बिनी-भैरहवा लं दय्कूगु दु गुगु वैगु दय् पीच जुयाः तां दय्केगु ज्या नापं कोचाई । लुम्बिनी विद्युतीकरणया निर्मित लट्ठा जडे याय्गु ज्या नं कोचाय् धुंकूगु दु । गुरू योजनाया लागि माःगु छगू माइल ब्या व स्वंगू माइल दू तहाःगु जग्गा अधिग्रहणया निर्मित माःगु दां छुटे याये धुंकूगु दु । सिचाइ व त्वनेगु लः बा

तृतीय एशियाई बौद्ध सम्मेलनया अवसरे प्रज्ञानन्द
भन्तेपि नाप भारतीय प्र. म. श्रीमती इन्दिरा गान्धी

योजना शुरू ज्वी त्योंगु दु ।

आः जितः नेपामी बौद्ध तय्गु ज्याखँया विषये छुं नोवाय्गु मौका बियादिसं । नेपालया संघ संस्थात व देशया समस्त भागय् छरे जुया च्वंपि बौद्धत नं थःथःगु क्षमतां न्ह्याय् दुथे शान्ति व प्रगतिया ज्याय् न्ह्यज्याना च्वंगु हे दु ।

अन्तय् स्वंगूगु एशियाली बौद्ध सम्मेलन शान्तिया निम्ति ज्या यायेत सफल ज्वीमा धका दुःनुगलं निसं भिन्तुना बिया च्वना ।

धन्यवाद

स्वंगूगु एशियाली बौद्ध सम्मेलनया ह्निज्याकथं ३ तारिख खुन्हु उगू मूज्या कोचाःगु जुल । नभेम्बर ४ तारिख खुन्हु सुथय् ८.३० ताइले प्रज्ञानन्द भन्ते प्रमुखं नेपाली बौद्ध प्रतिनिधि मण्डलं भारतीय प्रधान मन्त्री इन्दिरा गान्धी मय्जु यात नापला बनेगु ज्या जुल । अनं लिपा प्रज्ञानन्द भन्ते उखुन्हु हे ह्निनय आकाश मार्ग काठमाडौं लिहाँ बिज्यात । थुगु मूज्याय् विभिन्न देशं ब्वसि काः वःपि बौद्ध तय्गु नय् त्वनेगु व च्वनेगु आदि या बन्दोवस्त छुं ग्वसाःखलः पाखें याना तःगु मदुगु जुया निम्ति थःथःपिनि नय् थःथःपिसं बन्दोवस्त याय् माःगु जुया च्वन । प्रज्ञानन्द भन्तेया धाःसा दिल्लीया शहरे ह्नापा याकःचा ज्वी मनंगु थाय् जुयाः थन थन थुजा थुजागु थाय् दु घयागु बालाक मस्यूगु व मूज्याया ज्यां फूसंद मदुगु जुयाः उखें थुखें स्वः ज्वी नं मलाःगु जुयाः निम्ति बस-

पोल दिल्ली च्वना बिज्याःजोछि बांलाक नसां नब त्वनेगु ज्या नापं ताःलाःगु मखुत । प्रतिनिधि मण्डलया रूपे बसपोल नापं दिल्ली बिज्यापि भिक्षुपि व उपासकपिनि थःथःगु हे तन्तां लिमलाःगु जुया बसपोल वयोवृद्ध भन्तेयात माःगु बस्तु माःबले सुविस्ता नक्सां उपलब्ध जू लाकि मजू घयागु खयें च्यूताः तय् लाः खाः नं मबः । च्यूताः तया च्वंगु नं खने मन्त । परिणाम स्वरूप स्वन्हु प्यन्हु दिल्ली च्वनाः लिहाँ बिज्याह्य भन्तेया खांले मिसा निगलं ध्याकुने दुसुना च्वंगु खने दत । किन्तु प्रज्ञानन्द भन्ते त्रिभुवन विमानस्थले हवाइ जहाजं कुहाँ बिज्या बले अथे हे प्रसन्न जुया च्वना बिज्यात गथे बसपोल दिल्ली बिज्याय्त गौचरणे बिज्याबलय् बसपोलया खाः चक्कंसे प्रफुल्लित जुया च्वंगु खः ।

श्री फुजि गुरुया निमन्त्रणाय् बसपोल

नेपालय् बुद्ध शासनया उन्नति वृद्धि निमित्त नं याना बिज्याना च्वंगु कुतः खनाः नेपाली त जक मखु मित्र देशया सज्जन वर्गपि नं आपाः हे प्रभावित जुया च्वंगु दु । अकें नेपालय् बिज्याना च्वीप जापानी भिक्षुपिसं नं बसपोल संघनायक भन्तेयात आपालं श्रद्धा सहित आदर गौरव तया च्वं । विश्वय् शान्ति ह्यगु खयें आपालं कुतः यानाः ब्वां ब्वां बिज्याबा च्वनीह्य जापानी बाँड संघया वयोवृद्ध अध्यक्ष भिक्षु श्री निचिदात्सु फुजि गुरूं नं बसपोल भन्तेयात नेपाःया थकार्लाह्य भिक्षु धकाः आपालं श्रद्धा व आदर गौरव तया च्वनीगु खः । अकें श्री फुजि गुरूं नेपालय् दुने बसपोलं न्हाथाय् तःचंगु ज्या

याःसां वसपोलयात ध्याका हइगु ला स्वाभाविक हे जुल । भारते वसपोलं राजगिरी पर्वत च्वय् दय्का तथा बिज्यागु शान्ति स्तुपया बुसादय् नापं प्रज्ञानन्द भन्तेयात सभ्रद्धा ब्वना हया बिज्यात । थुगु हे ब्वना-पी कथं वसपोल भन्ते नं उपा-सकोपासिकापि नं भति भति ब्वनाः राजगृह पाब्वे स्वयाः बिज्यात ।

वि. सं. २०३१ साल कार्तिक सुदि दशमी अर्थात् मार्ग ६ गते आइतबार अर्थात् ई. सन् १९७४ नभेम्बर २४ तारिख खुनु वसपोल भन्ते इवाइ मार्ग पटना बिज्यानाः उखुन्हु हे वहनी राजगृहे ध्यंकः बिज्यात । कन्हेखुनु सुधय् श्री फुजि गुरु सहितं सकलें मनुत नाप वसपोलपि नं राजगिरी (रत्नगिरी) पर्वत च्वय् बिज्यानाः अन पर्वत च्वय् निर्माण जूगु शान्ति स्तुपया न्यागूगु बुसादया उपलक्षस जूगु भारि नक्सांगु बुद्ध पूजा व उत्सव कार्ये ब्वति कया बिज्यात । पूजा पाठ ज्या कोचाय्काः कार्यक्रमानुसार गण्यमान्य व्यक्तिपिन्त भाषण वीकेगु ज्या जुल । उगु हे अवस्थाय् जैन साधु (स्वेताम्बर) त सांहा पेद्दाति ध्यंक वयाः जिमित नं थुगु सभाय् छुं छकूचा नोंवाय्गु भाग माः धकाः भाग फोनाः भाषण वीगु थालय् यात । अतिस तःहा-कय्क जक मखु न्यालुमे द्वालुसे आयबुसे च्वंक व जैन साधुतसें नोंवाःगुलि यानाः आपालं सज्जनपिन्त नोंवाय्गु समय मन्त । प्रज्ञानन्द भन्तेयात जक नेपालं निसें बिज्याहा धकाः नोंवाय्गु समय बिल । समय, परिस्थिति व उत्सव कार्ययात स्वय्क वसपोलं सभायात सम्बोधन याना बिज्यासे धया बिज्यातः—

अध्यक्ष भाजु, जापानी बौद्ध संघया थकाली श्री निचि-
दात्सु फुजि गुरुजु, जापान व नेपाल बौद्ध संघया छ्याञ्जे श्री
शान्ति सुगेइ, नेपालयात स्नेह तथा दीपि जापानी व भारतीय
पासापि, उपस्थित भाजु व मयजुपि,

थौं तथागतयागु शान्ति वीगु अमृत उपदेशं जायाच्चंगु
युगु पवित्र भूमी दनाः निगू खँ ह्याला च्वनाह्य जिगु श्रद्धाया
मिखाया न्होने छगू थुजागु किपाः दना च्वंगु दु गुकियागु वर्णन
जि याय् मफ्या च्वन । छन्हुया दिने थन हे राजकुमार सिद्धार्थ
भिक्षा पात्र ज्वनाः भिक्षा पवं बिज्यागु खः । सम्राट बिम्बिसार
अज्याह्य सम्राट खः गुह्यस्यां उह्य अद्भूत व्यक्तित्व सम्पन्न
मनूयागु परीक्षा यानाः सीका कया बिज्यात कि वसपोल छह्य
मानव पुत्र हे खः, धका । हानं व अज्याह्य सम्राट खः गुह्यस्यां
उह्य अद्भूत व्यक्तियागु कूलया परिचय सीका बिज्याये धुंकाः
वयात थःगु बागू राज्य हे शासन यायेया निम्ति बिया बिज्यात
नं ग्रहण याना मकासेली वसपोलयाके प्रार्थना याना बिज्यात—
“छःपि ज्ञान प्राप्त याना बिज्याये धुंकाः जिथाय् बिज्याहुं ।”
की सकस्यां स्यू कि बुद्धत्व लाभ याये धुंकाः तथागत थन
बिज्यात । बले थ्व भूमी ह्यावांगु सांघिक शक्तिया आधारशीला
प्रतिस्थापित जुल । सम्पूर्ण राजसम्पदायात त्याग याना
बिज्याम्हें तथागतं संघया निम्ति सम्राट बिम्बिसारया प्रार्थना
कथं बेषुबन स्वीकार याना बिज्यात । थःगु इलय् थ्व समस्त
मानव संस्कृतिया केन्द्र हे जुयावन । थुगु हे भूमी तथागतं
अनवरत अमृत वर्षा याना बिज्यात । हानं तथागतया अन्न

श्रावक सारिपुत्र व मौदगल्यायनं थन हे धर्म प्रचारया महान्
ज्या सम्पादन याना बिज्यात ।

थौया सारा बौद्ध जगत थुगु भूमिया प्रति आभार
जुया च्वंगु दु हानं जुयानं च्वनीतिनि कि थन हे ह्लापांगु धर्म
संगायना सप्त वाषाण महागुहाय सुसम्पन्न जुल ।

नायः भाजु, जि गृद्धकूट पर्वतय् दना च्वनागु दु- थ्व
लुमंति मात्र हे नं जिगु निम्ति अत्यन्त रोमाञ्चया विषय खः ।
क्रोध व ईर्ष्याया उपरे प्रेम व स्व. निरपेक्ष गुणया विजयया
प्रतीक थुगु पर्वः च्वय् दना च्वं च्वं हे की सकस्यां व संघ द्रोही
देवदत्तयात खंके फु, नापं तथागतया दर्शन नं याये फु ।
महायान सूत्रया लुमंती च्वनाः कीसं थन हे धर्म चक्र प्रवर्तन
जूगु नं खंके फु ।

नायः भाजु व पासापि,

आः जितः थुगु पुण्य पर्वतय् च्वंगु शान्ति स्तुपयागु
वन्दना यायेगु अनुमति बियादिसं । अतीव गौरव अनुरूप थन
थुगु शान्ति स्तुपया निर्माण जुल । थ्व जापान-भारत सद्भावना
व शान्ति प्रेमया असय प्रतीक खः, थुके छुं शंका मदु । थ्व
शान्ति स्तुपया निर्माणय् सु गुह्य जापानी, भारतीय व भेगु
देशया नागरिकतसें तन, मन व धनं प्रयासयात व लुमंति मात्र
हे नं पुण्यया खं खः । जि थ्व नं वांलाक स्यू कि थ्व शान्ति
स्तुपया निर्माणय् जापानी बौद्ध संघया यकाली श्री निचिदात्सु
फुजि गुरूजुयागु गुलि तघंगु ह्लाः दु । अणुबमया मार स्वयं

नयेधुंकाः छह्य मानवया नुगलय् गुगु प्रकारया शान्ति इच्छा
 दय्माःगु खः व कीसं थ्व शान्ति स्तुप निर्माणया आकांक्षी
 जागनी नुगलय् खंके फु । जापानी बौद्ध भिक्षुपिसं शान्ति
 स्तुपया निर्माणया निम्ति गुगु प्रकारं थःगु प्राणया परवाह मतसे
 नये, त्वने व छनेगु हे मयासे ज्या याना च्वनी, जि बांलाक हे
 स्यू, बांलाक हे चाः, अं, नायः भाजु ! जि बांलाक हे स्यू ।
 प्रिय मित्रगण इमिगु सद्प्रयत्नयात जि छिकपि सकलसिया
 न्होने स्वागत याये मासे वः, अभिनन्दन याये मासे वः । अले
 अज्यागु अपूर्व शान्ति स्तुपया निर्माणया समय कोब्यूगु कष्ट व
 व्यथाया निम्ति जि सहानुभूति प्रकट याना ।

अन्तस थुगु शान्ति स्तुपया निर्माणया न्यागूगु बुसादे
 न्यायेकूपि सकसितं साधुवाद अपित याना । नापं थुगु पुण्य
 दिनय् जितः आमन्त्रित याःगु व जिगु च्वनेगुया प्रबन्धयाःगुया
 निम्ति जि जापानी बौद्ध संघया अध्यक्ष श्री निचिदात्सु फुजि
 गुरुजुप्रति आपालं कृतज्ञ जुया । अलय् वसपोलया शिष्यगण-
 पिन्त धन्यवाद ज्ञापित याना ।

भवतु सख्ख मंगलम् ।

वसपोल यागु थ्व भाषण न्यनाः श्रोतागणपि धात्थें हे
 लय् ताल । छायाधाःसा जैन साधुतसं समय व परिस्थितियात
 बिचाः मयासे न्यना च्वपि मनूतय्त नापं लागिचाये माय्क
 अनाबश्यक गन्धन याःगु यात तिसः बीगु थें ज्वीक वसपोल
 भन्ते नं बुद्ध, धर्म व संघ गुणयात प्रकाश याना विज्यात ।
 नापं जापानी भिक्षुपिनिगु सद्प्रयासयात नं यथोचित कथं

प्रशंसा याना बिज्यात ।

राजगृहे शान्ति स्तुप निर्माणया न्यागूगु बुसादेया उत्सव
ज्या कोचायकाः कन्हं खुनु वसपोल भन्ते थः निसें राजगृहे
व्वना यंका बिज्यापि पवित्र बहादुर उपासक सह सकलें
उपासकोपासिकापि नापं व्वनाः बुद्धगया पाखे प्रस्थान याना
बिज्यात । भगवान शास्ताया दर्शनार्थं छन्हु बुद्धगया स च्वना
बिज्याना अनं सारनाथ पाखे स्वयाः बिज्यात । सारनाथे
कार्तिक १४ गते पुत्ती खुनु भगवान बुद्धयागु अस्थि धातुया
यात्रा यायेगु कार्यक्रम दुगु जुयाः निन्हु अनसं च्वनाः वसपोल-
पिसनं उगू जुलूसे व्वति कया बिज्यात । ह्तापा ह्तापा जूसा
अस्थि धातुयात किसि ह्याय् तयाः यात्रा याना हइगु जुया
च्वन । किन्तु उखुनुया दिनय् किसि पाय्छि इलय् थ्यंके महः
गुलि बर्माया भू. पु. प्रधान मन्त्री उ. नू नं हे सादर गौरव
पूर्वक शास्ताया अस्थि धातुयात छ्योंले तयाः यात्रा याना हःगु
जुयाच्वन ।

छको छको प्रधानमन्त्री उ. नू या जहान तथा म्हाय्
भौपिन्त नं अस्थि धातु छद्योलय्ः तय्काः तय्काः तस्वीर नं
कयावं च्वंगु जुया च्वन । निपा अस्थि धातु यात्राया जुलूस
मूल गन्धकुटी भच्चा मथ्योनिवले किसि लय् ह्याः फद्यतुके
हःगु खः । किन्तु किसियात छाय्पिकेगु ज्या बांकी हे दनिगु
जुयाः इलं मलागुलि अस्थि धातुयात किसि ह्याय् तया
मच्वन । खालि हे किसि नं जुलूस नापं वना च्वन । भगवा
शास्ताया अस्थि धातुयात कोव्वी मखनाः किसिया आपालं

नुगः मछिन थें, किसि फघतुनाः दना वंसें निसें मिसा निपां नं ख्ववि जक पिकयाः स्वें चाः चाः त्वीकाः म्हुत्वी दुत छोयाः छगू हे तालं पवीं पवीं सासः ह्ला ह्ला वना च्वन । किसिया ध्व शोकाकुल पह खनाः सकलें यात्रुत प्रभावित जुया च्वन ।

भन्तेया मती लुमंसे बल ह्लापा सिद्धार्थ कुमारं महाभिनिष्क्रमण याना बिज्याबले नं थःत छम्हं चूडाकर्म यानाः राजसी वस्त्र दकों त्वताः सारथी नापं कन्थक सलयात नं विदा बिया हःबले व सलं व वियोग दुःख सहयाये मफ्याः मृत्यु जुया वन भ्रका कना तल । ध्व किसि हे नं थुलि नुगः मछिंकू घासेंलि कन्थकया विषये वर्णन यानातःगु खय् पत्याः मज्जी माःगु खें हे छु दत ।

सारनाथया उत्सव सिधय्काः वसपोलपि १५ गते खुगु बहनी रेलय् च्वनाः कुशीनगरे बिज्यात । १६ गते कुशीनगरे थ्यंकाः भगवानया निर्वाण मूर्ति दर्शन यानाः अनं लुम्बिनी बिज्यानाः लुम्बिनी शास्ताया दर्शन यायां पोखरा पाखे स्वयाः बिज्यात । २० गते खुनु वसपोलपि पोखरां काठमाडौं थ्यंकः बिज्यागु जुल । नेपालं पिहाँ बिज्यासानिसें लय् बिज्याः ज्वः छि व नेपाले लित मध्योत्तरे हे पवित्र बहादुर उपासकं भतिचा हे अल्सी मचासे वसपोल भन्तेयात वांलाक हेर बिचार याना हःगु खः । अकें वसपोलं उह्य श्रद्धालु उपासकयात बारम्बार धन्यवाद बिया बिज्याइगु स्वाभाविक हे जुल ।

२०३१ सालया हे खें खः । यलया धम्मावती अनागारिकाया मां हेराथकुं उपासिका ह्य सुख मदय्काः

लासाय् प्यपुना च्वन । विरामीया ल्वय् भच्चा ऊयातुया बःथें
 च्वनाः प्रज्ञानन्द भन्तेयात सःतके छोया हल । वसपोल भन्ते
 यलय् हौगः ट्वालय् च्वंगु उह्य उपासिकाया छ्यें बिज्यानाः
 विरामीयान स्वः विज्यात । अन छ्यें धम्मावती अनागारिका
 नं बिज्याना च्वंगु खः । विरामीया ल्वय् भच्चा गाक्कं हे
 ऊयातु । अथे नं हेरा थकुं उपासिकां जुनसां वसपोल भन्तेयाके
 २००८ मालं निसें हे सुमंगल विहारे वयाः भावनाया अनेक
 शिक्षा प्राप्त यानाः आपालं अम्यास नं याना तये धुकूह्य जुयाः
 भन्ते नं विरामीया चित्तयात ल्वय् व ल्वचं पियना च्वंगु दुःख
 छखे साःलाः भावना पाखे कोसाय्केया निम्ति बुलुहुं भावनाया
 खँ कना विज्यात । विरामीया चित्त भन्तेया उपदेशं थात
 च्वमा वःलिसे स्मृति उंसि मसि दना वल । हेरा थकुं उपासि-
 काया ह्वापा आपालं अम्यास याना तये धुकूगु भावना पाखे
 चित्त हाकनं कोसाल । अले छु मानि, ल्वय्यात छवे चीकाः
 भावना पाखे विरामी कुतः याना यकेवं कथहं न रांग पाः
 जुजुं वनाः शान्त जुया वन ।

ह्वापा नं छको हेरा थकुं उपासिका कारावान्ता जूगु
 वखते सिक्किस्त ज्वीक निगमी ज्वीकाः लासाय् गोतुला च्वंवले
 भन्ते नं थथे हे उपकार याना बिज्याये धुकूगु खः । उगु
 वखते नं उह्य उपासिकाया म्हाय् गणेश माया (थौं कन्हे
 धम्मावती अनागारिका) विद्या ब्वनेत वर्मा बना च्वंगु ई व
 छ्येंया मेपि जहानपि नं ज्याखँया सिलसिलाय् उखें थुखें
 पिहाँ बना च्वगुलि छे सुं मदुगु पाः लाना च्वंगु खः । हेरा थकुं

उपासिकाया अकस्मात् धयार्थे कारवान्ता ज्वीकाः पिलाववे,
 नार्डा जक मखु पति पतिचा पतिकं ला थर्हा वयेकाः अत्यन्त
 कष्ट ज्वीका च्वंगु जुयाच्वन । छ्ये जहानपि सुं मदुगु पाः
 लाना च्वंगुलि सुदर्शन भन्तेया नं प्रज्ञानन्द भन्तेयाथाय्
 बिरामीयागु खवर व्वाये वीकः छोया ह्या विल । प्रज्ञानन्द
 भन्तेया मन मच्वना त्राणशीला सत्यशीला अनागारिकापि व
 त्राणशीलाया मां समेतं व्वनाः व्वाय् विरामीयाथाय् छ्ये
 ध्यंकाः बिज्यात । हेरा थकुं उपासिकाया ल्हा तुति पतिचा
 सकभनं ला थर्हा वय्काः फाता फाता पुलाः अत्यन्त कष्ट
 ज्वीका च्वन । दम नं तच्चतं हे थर्हा वय्का च्वन । भन्ते नं
 न्यना बिज्याय्वं हेरा थकुंया मिस्त्रां ख्ववि विदन । नैराश्ययात
 पा चिनाः उपासिकां भन्तेयात धालः— “भन्ते ! आःजि म्वाइ
 मखुत । जितः काः वया च्वने धुकल । जिह्वा काय् मोति-
 काजी छह्य चिकिधिकः नि । अकें भन्ता मती धन्दा जुया
 च्वन । नत्र मेगु धन्दा ला जितः छुं मदु ।” जीवनयागु आशा
 तोताः काल खंका च्वंह्य उह्य उपासिकायागु दुःखं जाःगु खं
 न्यनाः भन्तेया नुगः हे छुलुलुलुं सना वल । अथे नं विरामी
 यात भलःसा बिसे भन्ते नं सम्फेयाका बिज्यातः— “उपासिका !
 थजागु अवस्थाय् काय् म्हाय् व्यवहार लुमंका च्वनेगु मखु ।
 गुगु छपिसं भावनाया अभ्यास याना तथा बिज्यागु खः व हे
 भावना थजागु अवस्थाय् याये माःगु खः । का ! बांलाक
 चित्त वियाः न्यना बिज्याहुं, एकाग्रचित्त यानाः भावना लुमंका
 बिज्याहुं” धकाः भावनायागु उपदेश छर्सीकथ बुलुहुं कना
 यंका बिज्यात । भन्तेयागु उपदेशयात विरामी बांलाक ध्यान

वियाः न्यना यंकूलिसे भावनाय् चित्त एकाग्र जुया वन, चित्त
 स्थिर जुया वन । उह्य उपासिकां पूर्व अभ्यासया बलं हाकनं
 भावनाय् कुतः याना यंकूल । मिनेट निगू मिनेट ति ला सामः
 हे नं मल्लान् ला थयाथे च्वना वल, फितिकक हे मसंसे
 विरामी मुम्क च्वं च्वन । उबले लाक्क धम्मभावती अनागारि-
 काया वौम्हं थः जहान सिकिण्ट जुया च्वन धयागु खबर
 न्यनाः छ्ये दु व्वावल । छ्ये दुहाँ वसां निसे उह्य हर्षमान
 शाक्यं तः थुगु घुं छथू च्याकाः आते जूगु सःलं भिमसेन महा-
 राज ! भिमसेन महाराज !! धका भिन्दायागु जक नां
 काकां छ्ये कुने निसे कःसी थ्यंक यहाँ वनाः हाला च्वन ।
 अथे हे कसिनिसे हाहां स्वाने कुने कुहाँ वःवले स्वाने पां छपां
 क्यागराक्क धाय्क तसकं मः वल । उगु सलं यानाः हेरा थकुं
 उपासिकाया थाराक्क न्हया फसंक वँहाथे जुयाः मिखा कना
 हल । अने ला उह्य उपासिकाया अपाय्चो दम् थहाँ वया
 च्वंगु दको छु छफुति हे मदयाः स्यासीगु कण्ट वेदना धयागु
 नं मदया वन । भन्तेयात हे अजुगति चाय्का उह्य उपासिकाया
 रोग व्याधि दको च्वफुनाः वांछोयथे च्वंक शान्त जुया वनाः
 हेरा थकुं उपासिका वाथाइथि दनाः लासाय् फेत्वी फत । थुगु
 दृश्य खंवले प्रज्ञानन्द भन्तेयात वोज्जङ्ग सूत्रयागु परित्राण
 पाठय् कनातःगु खय्ये तच्चत विश्वास जुया वल । उगु परित्राण
 सूत्रय् जक धयात गू दुः-

एकस्मिं समये नाथो भोग्गलानञ्च कस्सपं ।

गिलाने बुक्खिते विस्वा भोज्जङ्गे सत्त वेसयो । ।

ते च तं अभिनन्दित्वा, रोगा मुञ्चिसु तद्गुणे ।
एतेन सख्य-वज्जेन, सोत्थि ते होतु सम्बन्धः । ।

ह्लाषा नं हेरा थकुं उपासिकाया त्वय् भावनाया वलं
हे शान्त जुया वंगु जुयाः प्रज्ञानन्द भन्ते नं विरामीयात हाकनं
भावना यागु हे उपदेश याना विज्यागु खः । भन्तेयागु भाव-
नाया उपदेशं उह्य उपासिकाया त्वय् निकोगु खुशी नं वांलाक
हे शान्त जुया वंगुलि भन्ते लय्ताया विज्यात । अले भावनाया
उपयोगिता व महत्व बिषये मती खँ बायकु बायकु वचनया महिमा
लुमंका बिज्यासे वसपोल विहारे तुं लिहाँ बिज्यात ।

वसपोल भन्ते सुम्क आराम कया विज्यागु हे मखु ।
बुद्ध शासन यागु हे जक उन्नति वृद्धिया कामना यासे वसपोल
येँ, यल, उखें थुखें व्वां बिज्याना हे च्वन । ध्व हे क्रमय्
वसपोल हाकनं त्रिशूली थ्यंकः बिज्यानाः २०३१ सालं आयो-
जित जूगु महापरित्राणय् नं ब्वति कया विज्यात ।

२०३१ साल पौष २३ गते या खँ खः । वसपोल
भन्तेया छुं ज्या खःय् बिज्याना कथं ह्लाषा लिपा थेँ तुं वसपोल
सानुमाया शाक्योपासिकाया छ्येँ नं दुम्बः विज्यात । नकतिनि
नकतिनि हे धयाथेँ कःवःगु वैधव्यया वज्रपातं यानाः दुःखित
ज्वीका च्वँह्य उह्य उपासिकायात करुणा तसे अनित्य, दुःख,
अनात्मा यागु समयोचित उपदेश विद्याः भावना पाने अप्वः
कृतः याकेत वसपोल भन्ते नं आपालं उपदेश विद्या विज्यासे
विद्याः सञ्ज्ञाः याना बिज्याना च्वंगु खः । वसपोलयागु उपदेश

न्यनेगुली छयेंया परिवार पिनि सकल सियां श्रद्धा उत्तवें हे जू । उखुन्हु नं सानुमाया उपासिकाया काय् तेज रत्न शास्यो-पासक नाप धर्मोपदेशया क्रमय् विभिन्न खँ या छलफल जुया चवन । खय् खय् पिहां वल- बिजुलीया करेन्ट छगू सेकेण्ड हे छगू लाख व चय् खुदः माइल व्वां वने फु । वसपोल भन्ते नं धया बिज्यात- “तेज उपासक ! विद्युत करेन्ट जा भौतिक पदार्थ जुल । भौतिक पदार्थया करेन्ट स्वयाः दोलंदो गुना चलाकं मिखा अथवा मन व्वां वने फु । तर मिखा अथवा मन अथे व्वां वन धकाः कीसं कय्का छोय्गु बन्दुकया गोली अथवा वाण व्वां वनीगु थे मखु । छगुलि मेगुली स्वा स्वां स्वातुमतु स्वां स्वां नदी श्रोत समानं चित्त उत्पत्ति जुजुं निरोध जुजुं व्वां बना चवनीगु खः । थुकेया विषय संक्षिप्त रूपं छःपिन्त कना हये । श्व खँ सबिस्तार सीकेगु इच्छा दःसा “अभिधम्मत्थ सङ्गहो” धयागु ग्रन्थ स्वया बिज्याहुँ ।

अंग्रेजी भाषायागु आधुनिक शिक्षा जक प्राप्त जुया च्वंहा उहा व त्याय्महा उपासकं थुगु गम्भीर दार्शनिक विषयया खँ न्यनेत श्रद्धा एवं उत्साह बिब्वःगुलि प्रज्ञानन्द भन्ते नं संक्षिप्त रूपं जक जूसां उपदेश याना बिज्यासे धया बिज्यातः-

“तेज उपासक ! कीगु मिखां खनेत प्यंगू वस्तु (धातु) जोडे जुल धाय् व तिनि खनीगु खः गथे कि (१) चक्खु पसाद (२) रूपायतन (३) मनसिकार व (४) आलोक ।

अले मेगु बिशेसं (विस्तारं) चक्खुद्वारे उत्पत्ति ज्वीगु चित्तया गणना यात धाःसा ४६ पीखुगू दया चवन । यथा-

- पञ्चद्वारावज्जन - १ चक्खु आदि न्यागू द्वारे सनं विचाः
यानाः स्वैगु चित्त ।
- चक्खु विज्जाण - २ मिक्खां खन धकाः म्यूगु चित्त ।
- सम्पटिच्छन - २ आरम्मणयात ग्रहण याइगु चित्त ।
- सन्तीरण - ३ आरम्मणयात परीक्षा याना निणय
याइगु चित्त ।
- वोठब्बन - १ आरम्मणयात ह्यासीका (लुमंका)
तइगु चित्त ।
- काम जवन - २६ आरम्मणयात अनुभव यायां तच्चवतं
व्वाय् वनीगु चित्त ।
- तदारम्मण महाविपाक - ८ जवन चित्तं अनुभव याय् धुकूगु
आरम्मणयात हानं ग्रहण याइगु चित्त

थ्व जम्मा पीखुगु चित्त जूसां चक्खु द्वारे उत्पत्ति ज्वीगु
खः । अले मेगु “वीथि क्रम” यात पृथक् पृथक् छुटे याना तःगु
मध्ये छःपिन्त वीथि परिच्छेद स कनातःगु अनुसारं चक्खु द्वार
वीथि यागु खँ छकूचा संक्षिप्तं कने त्यना, न्यना विज्याहुँः—
कीगु हृदयस चित्तया धार उत्पत्ति ठीति भंग, उत्पत्ति ठिति
भंग जुयाः बेतोडं न्ह्याना वना च्वनी । थुकेयात गुलि गुलि तया
क्यने ज्यू ००० थ्व स्वमः गुलिया अर्थ खः उत्पत्ति ठीति भंग ।
चित्तया धार गुगु प्रकारं न्ह्याना च्वनी धाःसा ०—०—०

उत्पत्ति ठिती भंग

०००-०००-०००-०००-०००-०००-०००-०००

भवंग म्वं म्वं म्वं म्वं म्वं म्वं म्वं
 इत्यादि । उत्पत्ति ठीति-भंग-थुगु हिसाबं बिजुली स्वयाः नं
 काटान कोटि नं मयाक चलाखं द्रुतगतिं चित्तया धार
 न्ह्यानाः ब्वाय् वना च्वन । थुके यात अतीत भवङ्ग धाई ।
 अले चक्खु आदि न्यागू द्वारमध्ये छुं छगू द्वार मध्ये छुं छगू
 द्वारे आरम्मणं स्पर्श जुयाः कम्प जूगु यात भवङ्ग चलन धाई ।
 अले गुगु ख भवङ्ग चित्तया धार न्ह्याना वना च्वंगु छुटे जुई-
 उकेयात भवङ्गपच्छेद धाई । पञ्चद्वारावज्जन चित्तं चक्खु
 आदि न्यागू द्वारेसनं विचाः याना स्वई-चक्खुद्वारे स्पर्श जुसा
 चक्खु द्वारे स्पर्श जुल धका सीका काई । अले चक्खु विञ्जणं
 स्वयाः मिखां खन धका सीका काई । सम्पटिच्छन चित्तं आरम्मण
 यात ग्रहण याई । सन्नीरण चित्तं आरम्मण यात परीक्षा याना
 निर्णय याई । बोद्धवन चित्तं आरम्मण यात ह्यसीका (लुमंका)
 तई । जवन चित्तं आरम्मणयात न्हय्गू पटक अनुभव यायां
 विद्युत गति ब्वाय् वनी । तदारम्मण चित्तं गुगु खः जवन
 चित्तं अनुभव याय् धुकूगु आरम्मण यात हानं निगू पटक ग्रहण
 याइगु जुल । अनंलि हानं ह्यापायाथें तुं भवङ्ग चित्तया धार
 न्ह्याना वनी-

०००-०००-०००-०००-०००-०००-०००-०००

भवंग म्वं म्वं म्वं म्वं म्वं म्वं म्वं
 इत्यादि । थुगु रूपं यथायोग्य भवङ्ग चित्तया धार न्ह्याना वनी ।
 अले चक्खुद्वार वीथि निरोध (लोप) ज्जी साथ उगुहे

अनुसारं मनोद्वार वीथि (उत्पत्ति ज्वीगु) लगे ज्वीगु जुलं ।
संक्षिप्तं ध्याल धाःसा “मनोद्वार वीथिया सारांग — प्रथम विभूता-
रम्मण वीथि” थये खः—

००० — ००० — ००० — ००० — ००० — ००० — ०००
भवंग भ्वं भ्वं भ्वं भ्वं भ्वं भ्वं
इत्यादि । अतीत भवङ्ग, भवङ्ग चलन, भवङ्ग पच्छेद, मनोद्वारा
वज्जन — १ जवन ज, ज, ज, ज, ज, ज, तदारम्मण अनंलि
हानं भवङ्ग चित्तया धार न्ह्याना वनी—

००० — ००० — ००० — ००० — ००० — ००० — ०००
भवंग भ्वं भ्वं भ्वं भ्वं भ्वं भ्वं
इत्यादि । थ्व फुक्क वीथिया नं कर्म, कर्म निमित्त, गति निमित्त
जुया च्वनी ।”

प्रज्ञानन्द भन्ते यागु थुगु गम्भीर उपदेश न्यना च्वंह्य
उह्य उपासक वसपोलयागु उपदेश शैली खनाः प्रभावित जुया
च्वन । भन्ते विज्याय् धुंकाः नं उह्य उपासकया मती लुयाहे
च्वन— उत्पत्ति-ठीति-भङ्ग, उत्पत्ति-ठीति-भङ्ग इत्यादि । अहो !
भगवान बुद्धं अभौतिक विषययागु विश्लेषण नं छह्य आधु-
निकतम ज्ञान व प्रविधि सम्पन्नह्य परमाणु विशेषज्ञं अप्पु व
परमाणुयात फारे फारे यानाः अलग अलग त्ययाः विश्लेषण
याय्थे याना तःगु धका जुया च्वन वा ! अकें हे मत्वा भगवान
बुद्धयागु धर्मं सूक्ष्माति सूक्ष्म, गम्भीराति गम्भीर धका वर्णन
याना तःगु । थ्व हे खँ मती वाय्काः तेज रत्न शाक्योपासक
थःगु ज्याख्ये, लगे जूगु जुल ।

(३४५)

समय, परिस्थिति व व्यक्ति स्वयाः स्वयाः भगवान् बुद्ध
यागु धर्मं व्याख्यानं यानां विज्यासे प्रज्ञानन्दं भन्ते आः नं बुद्ध
शासनया उन्नतिं बृद्धिं निमित्तं सोत्साहं व्वायँ, व्वायँ, जुया
विज्यानां हे च्वनतिनि ।

श्री शाक्यसिंह महाविहारे धार्मिक सभा व समारोह

संघ नायक भवन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरयात मुटुया
त्वय्या व्यथा

भगवान् शाक्यमुनि तथागतया जन्म भूमि जुया च्वंगु
नेपाल देशया श्रद्धालु धार्मिक जनपिन्त शुद्ध बुद्ध धर्मयागु
मर्म श्वीकाः अनुत्तरगु आर्य मार्गं व फल लाभ याकेत सततः
कुतः याना विज्याना च्वैह्य जेष्ठह्य भदन्त प्रज्ञानन्द महा-
स्थविर खनाः वसपोलया उपासकोपासिकापि थुलि प्रसन्न,
प्रफुल्लित व प्रमुदित जुया च्वन कि वि. सं. २०३३ साल
बैशाख शुक्ल अक्षय तृतीया अर्थात् बुद्ध सम्बत् २५१९ ई
सन् १९७६ या मई २ तारीखया शुभ दिनय् संघ नायक भन्ते-
या ७७ दं वयनीगु शुभ जन्मोत्सवया भिगु उपलक्षे वसपोल
भन्ते नं धर्मया क्षेत्रे याना विज्याना च्वंगु महान् यागदानयागु
कदर स्वरूप वसपोलयात जंकु याय्थे वसपोलया जन्म स्थान
इटुम्बहालस पवित्र महापरिश्रणया आयोजना यानाः भन्ते
यागु जन्मोत्सव भन्त्य नवसां माने याय्गु इच्छा उपासकोपा-

सिकापिसं याना च्वन । थुकेया लागि येँ साउने पाटी निबासी चन्द्र देवी शाक्य व सानु मान शाक्यपि सकल उपासकोपासिकापिनिगु सहयोगयात परिचालन यानाः भन्तेयागु जन्मोत्सव स महापरित्राणं आयोजना यानाः धुमधाम नक्सां जन्मोत्सव माने याय्गु खसाले ब्वाय् ब्वाय् जुयां च्वन । नेपालया संघ नायक भन्तेयात न्ह्याने ब्वायाः वसपोलयागु हे जन्म स्थान इटुम्बहाले अभूतपूर्व ठंगं वसपोलयागु जन्मोत्सव कार्यक्रम संचालन याइगु शुभ समाचारं धार्मिक जनपिनि दथ्थी तघंगु उत्साह व उमंगवा अभिवृद्धि जुया वया च्वंगु खने दया वया च्वन । श्री शाक्यसिंह विहारस थुगु शुभ कार्यया सिलसिलाय् सम्पर्क तः वइपि श्रद्धालु उपासकोपासिकापिनिगु भीड क्रमशः ह्लियाह्लियं वृद्धि जुया वःथेँ इटुम्बहाल, येँ थ्यंक बनाः महापरित्राणया खसाः खयाः जन्मोत्सव न्यायकः वने माःगुलि थुकेया तयारीया क्रमय् याय् माःगु ज्या आपालं बांकी दनिगु जुया अक्षय तृतीयाया दि सत्तिक थ्यंकः वःलिसे शाक्यसिंह विहारया अय्यापिनि लिमलाइगु नं अस्वाभाविक मखुत ।

थुवले हे बि. सं. २०३३ साल बैशाख १४ गते सोमवार खुनु बहनी याउंक घं दिया बिज्याह्य संघ नायक भदन्त यात चाल्हसिया १ बजे न्ह्यालंचाबले छाती स्यानाः नों वाय् तक मक्या वंक छकोलं अज्ञात त्वचं ज्वंगु खने दत । ध्यान भावनाय् दुग्यक अम्यास दुह्य व सांसारिक अनित्यताया बिषये दुग्यगु प्रज्ञा दुह्य भन्ते नं थःत आकस्मिक रूपं जुया वःगु थ्व न्हूगु त्वय्यात स्मृति पूर्वक ध्याने च्वनाः कोत्यला

छोय्गु कुतः याना विज्याना च्वन । वसपोलयागु उपस्थाने
 खटे जुया च्व्ह्य श्रामणेर चन्द्र गुप्तया निम्ति थ्व दृश्य असह्य
 अति कष्टप्रद जुल । अकें वसपोलं खबर याय्वं अनागारिका-
 रामे च्वना विज्याःपि त्राणशीला व मत्यशीला अनागारिकापि
 नं व्वाय्, बिज्यात । भन्तेयात ऊं ऊं त्वचं चापेयाना ह्या
 च्वंगु सकसिनं स्वया च्वन । किन्तु प्रज्ञानन्द भन्ते नं हथाय्
 मचासे स्मृति पूर्वक होस तयाः ध्यानया वलं हे थःगु त्वय्यात
 नियन्त्रित याय्त सम्यक् रूपं कुतः याना च्वना विज्यात ।
 धाधां मधां कन्हे मुथय् जुल । महापरित्राण व जन्मोत्सव
 न्यान्हू जक मानिगु अवस्थाय् भन्ते ह्यः सुख मदुगुलि सकस्यां
 नुगः हथाय् चानाः भारा भारा मिना वल । वं वेंत वं वेंत
 यायां भन्तेया ह्यः सुख मदुगु खबर दावानल थें यें, यल, स्वप
 थ्यंक न्यना वन । प्रज्ञानन्द भन्तेया शिष्यपि उपासकोपासिकापि
 धमाधम विहारे मुबल । भन्तेया इच्छा मदुसां डाक्टरयागु
 सल्लाह कथं वसपोलयात वि. सं. २०३३ साल बैशाख १५
 गते मंगलवारया दिनय् वीर अस्पतालया इन्टेसिभ क्योर एवम्
 कोरोनरी क्योर यूनिटे भर्ना याय् यकल । वसपोलयात हृदय
 रोगया व्यथां कःगु खँ अस्पतालं सी दत । भन्तेयात याकनं
 ननानं आरोग्य लाभ ज्वीमा धका कामना यानाः वसपोलयात
 बिचाः याः वइपि भिक्षुपि, उपासकोपासिकापि व सज्जन वर्ग
 पिनिगु आक्रमणया क्रम वीर अस्पताले अटूट रूप न्ह्याना च्वन ।
 वीर अस्पताल थ्यंक वयाः वयाः श्रद्धालु उपासकोपासिकापिसं
 वसपोलया समुचित उपचार याय्त श्रद्धा तः वया च्वंगु नं खने

दया च्चन ।

हथाय् मथाय् चाचां नुगः भारा भारा मिकु मिकुं प्रज्ञानन्द भन्तेयागु ७७ रौं जन्म दि अर्थात् २०३३ साल बैशाख २० गते अक्षय तृतीया धुक्क धाय्क ध्यंकः हे वल । अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया श्रद्धेय अध्यक्ष, नेपाःया जेष्ठहा संघ नायक भन्तेयात न्ह्याःने व्वया वसपोलयागु जन्म म्याने हे धुमधाम नक्सां जंकु सरहयागु वसपोल भन्तेयागु ७७ रौं बुदि न्याय्केगु चन्द्र माया उपासिका प्रमुखं श्रद्धालु उपासको-पासिकापिनिगु महान् अभिलाषाय् भन्तेयागु हृदय रोग पंगलः जुया दं वल । वसपोल अक्षय तृतीयाया दि तक नं आइ. सि. यु. नं पिहाँ बिज्याय् फुगु मखुत ।

७७ रौं जन्मोत्सवया कार्यक्रमया विविधता – निबन्ध प्रतियोगिताया खसाः

नेपालया संघ नायक भन्तेया ७७ रौं जन्मोत्सवया उपलक्षे भगवान् शाक्यमुनि बुद्धया जन्म स्थान लुम्बिनी पितृ-कुल कपिलवस्तु व मातुलकुल देवदहया बिषये बिस्तृत चर्चा परिचर्चा याका. राष्ट्रिय बौद्ध जागरण हय्गु ऐतिहासिक कार्यक्रम अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया पाखें उगु महामंघया मचिव भिक्षु गुदरशनं थुगुसि दय्का बिज्यागु खः । मित्र राष्ट्र भारतया त्हुं पुर्णाय् पीडित स्वार्थी तत्वतसें सिद्धार्थ गौतमया पिताया राज्य कापिलवस्तु नेपाले दुने लाःगु ऐतिहासिक भौगोलिक तथ्ययात त्वपुनाः भारतया दुने लाःगु उत्तर प्रदेशया पिप्परहवायात बुद्धया पितृकुल धका प्रचार यायेगु अर्वाञ्छित

कुत्सित प्रयास सुनियोजित ढंगं शुरू याना हः गु ऐतिहासिक परिप्रेक्षस अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया पाखें थः ह्य संघ नायक-या शुभ जन्मोत्सवया भिगु दि स नेपालया धार्मिक सांस्कृतिक ऐतिहासिक सम्पदाया महत्व ध्वाध्वीकेत नेपालया लुम्बिनी, कपिलबस्तु व देवदहया विषये काठमाडौं उपत्यका व्यापी अन्तर माध्यमिक विद्यालय निबन्ध प्रतियोगिता कार्यक्रम काठमाडौंया गण महाविहारे आयोजना याय्गु ग्वसाः ग्वःगु निश्चय नं सामयिक व सान्दर्भिक प्रतीत जू धयागु सकल राष्ट्रवादी नेपामिपिनिगु विचार दुगु जुल । थ्व निबन्ध प्रतियोगितास काठमाडौं उपत्यकाया माध्यमिक विद्यालयतसे तःधंगु उत्साह कयाः ब्वति काःगु जक मखु थ्व कार्यक्रमं नेपालया बौद्ध व अबौद्ध जनया दृष्टी नं नेपालया थुपि महत्वपूर्ण बौद्ध सांस्कृतिक सम्पदायागु ऐतिहासिक महत्त्वस ध्यान आकषित जाय्त नं सफल जुल । वि. सं. २०३३ साल बैशाख शुक्ल द्वितीया अर्थात् अक्षय तृतीयाया छन्हु न्ह्यः खुनु गण महाविहारे थ्व निबन्ध प्रतियोगिताया ज्या बांलाक हे मुसम्पन्न जुल ।

महापरित्राणया आयोजना

थुखुन्हु हे दिने वहनिसिया ७ ता ईलय प्रज्ञानन्द महास्थविरया जन्म स्थान इटुम्बहाले भन्तेया ७७ रौ बुदिया लसताय् संघ नायक भन्तेया आयु आरोग्यया कामना यासे भिक्षु महासंघया पाखें महापरित्राण पाठ याय्गु ज्या विधिवत् शुरू जुल । इटुम्बहाः छगुलि जाय्क उपासकोपासिकापि मुंगु

थुगु महापरित्राण कार्यक्रमम वीर अस्पताले बिज्याना च्वह्य
संघ नायक भन्तेयागु टेप सन्देश न्यंकूबले जन्मोत्सवया आयो-
जरूपि प्रमुखं सकल उपस्थित धार्मिक श्रद्धालु जनपिनिगु नुगः
सखें दुःखं काईया मिगु खने दुसा मेखे तः श्रीह्य भन्तेया आरोग्य
लाभ जुयावं च्वंगु खवर न्यने दयाः सन्तोषया सासः ह्लाःगु नं
खने दत्त । थुगु हे जन्मोत्सवया महापरित्राण कार्यक्रमस
नेपालया संघ नायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरया ऐतिहासिक
जीवनी च्वया बिज्याह्य च्वमि व श्रमदानया रूपं जीवनीया
सफू प्रकाशन याय्गु ज्याय् तन मन धन बियाः सहयोग याना
बिज्याह्य राजेश मान शाक्ययात नं नेपाल बौद्ध परियति
शिक्षाया पाखें केन्द्रीय परीक्षा नियन्त्रक भदन्त बुद्धधोष महा-
स्थविरजु प्रशंसा पत्र व प्रशंसा पदक प्रदान याय्गु ज्या जुल ।

त्रि. सं. २०३३ साल बैशाख शुक्ल अक्षय तृतीयाया
मुथय् महापरित्राण पाठ कोचाय् इटुम्बहाले भव्य नक्सा बुद्ध
पूजा यानाः नेपालया करीब ३० ह्य भिक्षुपि व श्रामणेरपि
सह अनागारिकापि ३७ ह्य पित्त कल्प वृक्ष दान प्रदानादि
भोजन दानया ज्या सुसम्पन्न जुल ।

मिथु महासंघ पाखें मुसम्पन्न जूगु पवित्र महापरित्राणया
फलं व जन्मोत्सव कार्यस उपस्थित जूपि ढलंदोः श्रद्धालु जनया
शुभ कामनाया कारणं प्रज्ञानन्द भन्तेया रोग शान्त जुजुं बल ।
परिणाम स्वरूप भन्तेया जन्मदिना कन्हे खुनु हे प्रज्ञानन्द
भन्तेयात आइ. सि. यु. नं वीर अस्पतालया प्राइभेट क्याबिन
नं ५ या कोठाय् सरे याय् जिल । वयोबृद्ध अवस्थाय् हृदय

रोगयागु कडा प्रहार लाःगु जूसां संघ नायक भन्तेयागु उपचार अप्रत्याशित कथं याकनं याकनं आरोग्य लाभ जुया वःगु खनाः वसपोलयात उपचार याना च्वेह्य हृदय रोग विशेषज्ञ डाक्टर स्वयं आश्चर्यचकित जुया च्वन । ध्यान भावनाया कारणं यानाः ध्व बृद्धह्य भिक्षुयागु स्वास्थ्य लाभ याकनं जूगु खः धका लिपा मीका काःह्य व डाक्टरं लिपा न्ह्याम्हं हृदय रोगी तयत बौद्ध ध्यानयागु अम्यास याय्गु ज्यू धकाः सत्माह हे बीगु याःगु जुया च्वन ।

२०३३ साल जेष्ठ ८ गते प्रज्ञानन्द भन्तेयाब वीर अस्पतालं शाक्यसिंह विहारय् बिज्याकल । वसपोल भन्तेयात डाक्टरयागु सल्लाह खः “आः बड्गु ६ महीना तक छुं हे परिश्रम मयासें बिल्कूल आरामे च्वनेगु ।” अन्यथा त्वय् हाकनं लिथ्वल कि जीवने खतरा उब्बीकु धयागु डाक्टरया चेतावनी खः ।

जापानी परिचारिकाया सेवा

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया अध्यक्ष प्रज्ञानन्द भन्ते यागु शील व प्रज्ञा खमाः नेपामि चिकित्सकत जरू मखु विदेशी चिकित्सक नं प्रसन्न जुया च्वन । अर्के वीर अस्पताले सेवार्त जुया च्वेह्य जापानी परिचारिका श्रीमती मोरो नं भन्तेयात शाक्यसिंह विहाये बिज्याके धुंकाः नं बरावर विहार ध्यंक थःहे वयाः भन्तेयात औषधोपचार व मेवा सुश्रूषा यानाः खःत कृतकृत्य सम्झे जुया च्वन ।

लुम्बिनी बुद्ध जयन्ती समारोह

नेपाले शुद्ध बुद्ध धर्मयाग पुनर्जागरण वःगु ४६ वर्ष दुगु थुगु वर्ष स बुद्ध जयन्ती समारोह समिति २५२० या आयोजनाय लुम्बिनी हे श्रद्धालु धार्मिक जन पित्त ब्वना यंकाः सांस्कृतिक वाजा गाजा सहित बुद्ध जयन्ती धुमधाम नक्सां माने यायगु ऐतिहासिक खःसा खःगु खः । बुद्ध सम्बत् २५२० क्योगु दि वि. सं. २०३३ नाल बैशाख शुक्ल पूर्णिमाया दिनय लुम्बिनी बुद्ध जयन्ती माने यायत् काठमाडौं नं धिमे बाजं, गुला बाजं आदि सांस्कृतिक वाद्य खलः सहित न्यागः बस जाय्क धार्मिक श्रद्धालु जनपि लुम्बिनी थ्यंकः वन । नेपाल अधिराज्यया अन्य भागं नं करीव १५ गःति वम व १० गःति जीपे च्वनाः धार्मिक जनपि लुम्बिनी बुद्ध जयन्ती माने यायत् मं वःगु जृया च्वन । अकें बुद्ध जयन्ती समारोह समिति, २५२० या नेतृत्वय करीव ३००० मनु तयगु धार्मिक जुलुमं लुम्बिनीयागु परिक्रमा यामे गुला बाज, धिमे बाज, तराइयागु बाजं समेत थाकाः धुमधाम नक्सां थुगुगी लुम्बिनी बुद्ध जयन्ती समारोह माने यायगु जा मुसम्पन्न जुल । (बुद्ध सम्बत् २५२० क्योगु शुभ वर्षय लुम्बिनी थ्यंक वनाः) बुद्ध जयन्ती समारोह भव्य नक्सा माने याःगुलि नेपालया ऐतिहासिक सांस्कृतिक वाद्य सम्पदायागु महत्वम सर्व साधारण यागु ध्यान आकर्षित यायत् वांछाक हे सफल जूगु प्रत्यक्ष खने दत ।

प्रज्ञानन्द भन्तेया पाखें धर्म प्रचार कार्यया अभिवृद्धिः—

खनु प्रज्ञानन्द भन्तेयात वीर अस्मताले हृदय रोगया

उपचार याः ह्य डाक्टरं वसपोलयात विहारे विज्याये धुंकाः नं
 खुला तक छुं हे परिश्रम ज्वीगु ज्या मयायुगु सल्लाह बिया
 हःगु खः । किन्तु अनित्यगु ध्वं संमारे दुलंभ जक प्राप्त ज्वीगु
 मनुष्य जुनियागु उपलब्ध समययात फति फतले जगत संसार
 यागु हित मुक्त कल्याणया भिगु ज्याय आपालं आयाः खर्च
 यानाः सदुपयोग याय्माः धयागु पवित्र विद्याः याना विज्याइह्य
 प्रज्ञानन्द भन्तेयात थःगु बयोबृद्धपन व शारीरिक रोगं धर्मया
 ज्यां लिसालेगु सट्टा कं जक आपाः थःगु जीवनया न्यो
 दनिगु आयुयात सद्धर्मया प्रचार प्रसार व धार्मिक शिक्षा
 दीक्षा प्रदान यायेगु ज्याय व्यतीत यानाः फति फतले आपाः
 धर्मं मुमुक्षुपिन्त ज्ञान लाभ याकेमाः धयागु प्रेरणा हयाय्
 मथाय् चाय्कूगु खने दत । वसपोलं लुमंका विज्याना चर्वाग
 बुद्ध वचन खः—

फेगू पमं कायमिमं त्रिवित्वा मरीचिधम्मं अभिसम्बुधानां ।

छेत्वान मारस्स पपुप्फकानि अदस्सनं मच्छुराजस्स गच्छे ॥

धम्मपद ४.७ (३)

अर्थ

“पीजायागु विण्ड समानगु रूत स्कन्ध वा मृग तृष्णा
 समानगु नाम स्कन्धं मुक्तगु ध्व शरीर खः धका प्रज्ञा ज्ञानं
 खंके फुह्य मनु मारया वन्धनयात त्वथलाः मृत्यु राज खंके
 मफूगु स्थान निर्वाणे श्यंकः उनी ।”

यथापि पुष्करासिह्या कमिरा मालागुणे बहु ।

एवं जातेन मञ्चेन तर्लम्बं कुशलं बहुं ॥

धम्मपद ४.८ (१०)

“गथे चलाखह्य गथुनीनं स्वां द्वय बांबालाःगु स्वां
त्ययाः आपालं स्वांमाः हनीगु खः अये हे संसारे जन्म जूपि
मनुष्यपिनिसं आपालं पुण्य याय्माः ।”

अकं प्रज्ञानन्द भन्ते नं डाक्टरयागु सत्लाहयागु बिपरीत
थःगु स्वास्थ्यागु वास्ता हे मतसे फति फतले आपा मनूतयत्
धर्म लाभ याकेगु तातुनाः विहार ध्यान भावनायागु इच्छां
वडिपि श्रद्धालु उपामकोपासिकापिन्त पुचः पुचः मुकाः सुथ
ह्मापां ४ ता डलं निमे ध्यान भावना यागु शिक्षा दीक्षा वियाः
अभ्यास साधना याकेगु व धार्मिक उपदेश कनेगु म्यनेगु ज्याय्
तीव्रता ह्या विज्यान् । शारीरिक कमजोरी यानाः क्लान्त
जनेःमामां वमरोलयागु धार्मिक उत्साह थुलि वला कि
वमरोलं मुथमिया नमंचाडलं निसें धर्मासिया १०-११ बजे
तकं धर्मोपदेश व ध्यान भावनाया शिक्षा दीक्षा थःत ब्यस्त
याना विज्याय्गु थाले यान । संघ नायक भन्ते यागु रोग
खनाः ह्याय् चायाः ध्यान भावना यागु अभ्यासे कुतः याःबःपि
गुलिखे उपामकोपासिकापिम ध्यान लाभ याना काय्त सफल
जुगु खने दत । भगवान बुद्धं धया विज्यागु नं दुः-

“योगा वे जायती भूरि अयोगा भूरि सङ्खयो ।

एतं द्वेधापथं जत्वा भवाय विभवाय च ।

तथस्ता निवेसेम्य यथा भूरि पवङ्कति ॥

धम्मपद २०.७ (१०)

अर्थ

“योग अभ्यासं प्रज्ञा वृद्धि ज्वी योग अभ्यासया अभावे प्रज्ञाया क्षय ज्वी । वृद्धि व हानी यागु ध्व निगू मार्गं यात सीकाः थःत उगु मार्गे तय्माः गुगु मार्गं प्रज्ञा वृद्धि ज्वी ।”

भगवान् बुद्धयागु उपर्युक्त बचनयात शीरोधार्यं याताः वयोवृद्ध भन्ते नं थःम्हं नं ध्यान भावनायागु अभ्यास वृद्धि याय्गु व सद्वर्मा इच्छुक पित्त नं ध्यान भावना यागु अभ्यासे प्रेरणा वीगु ज्वाय् थःगु तन मन धन सक्तां अर्पण याय्गु याता विज्याना हे ज्वन ।

श्री शाक्यसिंह विहारे चतुः दर्शनीय स्थानया निर्माण

सामान्यतः वृद्धावस्थायागु समय पाके जुया वय्वं मनूतय्त अनेक प्रकारयागु शारीरिक रोग दुःख व्याधि कष्टया नं अभिवृद्धि जुया हे वइगु जरा धर्मयागु स्वभाव धर्म जुयाः वृद्धावस्थायागु थुजोगु अवस्थाय् औपधापचार व सेवा उपचारया व्यवस्थाया निमित्त गृहस्थ जनपित्त हे नं संचित धन यागु महत्त्व आपाः जुया ज्वनी धाःसा त्यागी जनपित्तला थुजागु अवस्थाय् गनं धर्मोपदेश आदि धार्मिक कार्यस वने मफइगुनि लाभ मत्कारया नं हानी जुयाः अरु समस्त जरील ज्वी फइगु जुयाः वृद्धावस्थाय् मत्त धेवा खचं याय्त नुगः स्याइगु अस्वाभाविक खँ मखु । प्रज्ञानन्द भन्ते नं हृदय रोग

यागु व्ययार्थे जाःगु कडा रोगं थःत प्रहार याय् घुंकाः नं थःत
 श्रद्धालु उपासकोपासिकापिनिसं बेला वखते धार्मिक पर्वय्
 छतका, नितका, पेतका, फितका, नीतका सच्छि निसः यानाः
 अथा श्रद्धा दान प्रदान याना तःगु गुगु दां वसपोलं संचित
 याना तथा विज्यागु खः उगु श्रद्धा दानयात थःगु अनित्य
 शरीरयागु ओषधोपचार व पालन पोषणे खर्च याय् त्वंकेगु
 मिवाय् दानी पिनिसु दान सार्थक ज्वीकेत तःधंगु धार्मिक पुण्य
 स्मरण स्थल निर्माणे खर्च याय् हे भिं ताय्काः श्री गाय
 सिंह विहारया ल्यून यागु क्यबे सारनाथ, लुम्बिनी, कुशीनगर
 व बुद्धगयाया प्रतिकृति निर्माण याय् गु ज्या शुरू याना विज्यात ।
 वसपोलं धया च्वना विज्याः— सद्धर्म प्रेमी श्रद्धालु उपास-
 कोपासिकापिसं थः नसं मनसं दय्कं मदय्कं दान धर्मया
 कार्यय् श्रद्धा वःलाकाः त्याग याना तःगु दानया रकम बुद्ध
 शासनयागु हित व उन्नति ज्वीगु व सकसितं दानी पित्त नं
 हित व मंगल ज्योगु शुभ धार्मिक कार्यय् जक हे सदुपयोग याय्
 माः । उपासकोपासिकापिनिसु श्रद्धा व त्यागयात हलुका दृष्टि
 स्वयाः दानयागु अपव्यय याय् त्यागोपित्त मत्वः । श्रद्धालु
 उपासकोपासिकापिनिसु दानया रकम थःत जक हित ज्वीगु
 जाय् खर्च यानाः अन्य गृह काम याय् स्वयाः बुद्ध शासन
 यागु उन्नति, बृद्धि व विस्तार ज्वीगु महान् ज्याय् संचित रकम
 या उपभोग याय् वले उगु कर्म व कार्य थःत नं दातःपित्त नं
 थुग जन्मय् नं भेगु जन्म जन्मातरे तकं नं विपुल सुख प्राप्त
 ज्वीगु हेतु ज्वीः धय गु वसपोलया चिन्तना खः । भगवान्

कुदं ध्या नं बिज्याःगु दु :-

मत्ता सुख परिक्खागा पस्से चे विपुलं सुखं ।

चजे मत्ता सुखं धीरो सम्परसं विपुलं सुखं ॥

धम्मपद ७१.१ (२६०)

अर्थ

विपुल महान् सुखया लागि अल्प सुखयात त्याग याय् माः । उकिं धीर पण्डितजनं विपुल सुखयात खंकाः संसारया अल्प सुख त्याग याई ।

मत्र नायक भन्तेया थुगु चतुः दशंतीय स्थानया निर्माणया ज्याय् यल गाःवहाःया पूर्णं वहादुर बज्जाचायं, यल उवहाःया राजभाइ शाक्य, ये प्यूखाया सानुमाया शाक्य, ये साउने पाटीया चन्द्रदेवी शाक्य प्रभृति सकल उपासको-पासिकापिमं यथाश्रद्धा चन्दा तथाः निर्माण कार्यय् ग्वहाली व महयोगं प्रदान यानावं च्वन । भन्ते स्वयं थुगु ज्याय् थुलि तल्लीन जुया विज्यात कि सारनाथ, लुम्बिनी व कुशीनगर यागु प्रतिकृतियागु मूर्तियागु गुनिखे रंग याय्गु ज्या भन्ते नं थःम्हं हे याना बिज्यात ।

प्रज्ञानन्द भन्तेयात दिव्य बास :

शील सदाचार, ध्यान भावना व प्रज्ञाया गुणं संयुक्त जुया बिज्याह्य प्रज्ञानन्द महास्थविरयागु हरेक व्यवहारे मैत्री व करुणां जाया च्वनीगु जुयाः बसपोलयागु सत् संगते छको जक हे नं लाह्य मनूतसें बसपोलयागु गुण व व्यक्तित्व

यात न्हाबलें संग्रह याय्त स्वइथें शील समाधि व प्रजाया
 अम्यासे सततः कृयाशील वसपोलयागु व्यक्तित्व खनाः आरक्षा
 देवतापि नं सुप्रसन्न जू धयागु खँ वसपोलनाप निवटतम
 सम्बन्ध दुपि गुलिखे उपासकोपासिकापिनिसं स्यूगु जुया च्वन ।
 वसपोल भन्तेयात २०३४ साल श्रावण १६ गते बुधवारया
 बहनी हाकनं हृदय रोगं आक्रमण याःबले वसपोलयागु
 सम्पूर्ण उपचारया निम्ति दिव्य वासः प्राप्त जूगु जुया च्वन ।
 २०३४ सालया वर्षावासया अबघी गनं विहारं पिने वना
 भोजन यावने म्वाय्केत येँ प्यूखा निवासी सानुमाया शाक्य
 पिनिमं वसपोलयात विहारे हे भोजन ताःलाकेत माःगु दान
 पूरे याय्गु अधिष्ठान याःगु जुल । वसपोल भन्तेयात क्लापा
 लिपा नं तच्चवतं ह्य सुख मदइवले दिव्य वास बरोवर हे प्राप्त
 जुइगु व वहे वासः सेवन याताः वसपोलया ल्वाय् गुलिखें पटक
 लाना वं वना च्वंगु खँ सियाः आपाः मनूत आश्चर्यं चकित
 जुया च्वनी ।

भब्य कठीन महोत्सव

बुद्ध सम्बत् २५२१ ने. सं. १०६७ अर्थात् वि. सं.
 २०३४ सालया वर्षावास प्रज्ञानन्द महास्थविरं श्री शाक्यसिंह
 विहारे हे अधिष्ठान याता विज्यात । थुगु वर्षावासया
 अवस्थाय् नं साविक थें वर्षावास उबःछि भन्ते याथाय्
 विहारयात माःगु सारजाम ज्वलं पूरे याय्तः थःथःगु गच्छे
 अनुसारं यथाश्रद्धा चन्दा तयाः धर्मयागु अम्मान याय्गु
 अधिष्ठान काःबपि उपासकोपासिकापि साविक थें हुलुहुल

दुग् जुया च्वन । थुगुसी वर्षावासया अवसाने श्री शाक्यसिंह
विहारे कठीन दान यागु भारा येँ साउनेपाटी निवासी
चन्द्रदेवी शाक्य कागु खः । वर्षावासया बीचे प्रज्ञानन्द भन्ने
यात पुनः हृदय रोग आक्रमण यागु जूसां वसपालं थुगु बार
न व रोग यात कोत्यला छोय्त मफल जूगुलि श्री शाक्यसिंह
विहारया उपासकोपासिकापिनिगु नुगः हर्ष प्रफुल्लित जुया
च्वन । अकें थुगुसी कठीनात्मव धुमधाम नक्सां कठीन यात्रा
यानाः हे न्याय्के धयागु उपासकोपासिकापिनिगु सदीच्छा कथं
चन्द्रदेवी शाक्य प्रभृति सकल येँ या उपासकोपासिकापि व
यनया उपासकोपासिकापि समेत सहभागी जुयाः २०३४ साल
कार्तिक १६ गते कार्तिक कृष्ण अष्टमा खुनु येँ साउनेपाटी
सानुमान शाक्यया छयेँ कठीन पूजा यानाः थुगु अवसर स
काठमाडौं विज्याना च्वेँह बंगलादेशया विशिष्ट अतिथि भिक्षु
शोभन महास्थविरयात कठीनया विषये धर्म देगना याकाः
२०३४ साल कार्तिक २० गते शनिवार खुनु यल पूच्वानसें
बाजा गाजा सहित भव्य कठीन यात्रा यानाः सकल उपासको-
पासिकापि सहभागी जुमे धुमधाम नक्सां कठीनात्मव यानाः
कठीन दान सम्पन्न यागु जुल । कठीन दानया पवित्र
महोत्सवे संलग्न जूपि सकलें श्रद्धालु जनं भन्तेया दीर्घायु व
आरोग्य लाभया हे जक कामना यागु खने दत ।

श्री शाक्यसिंह विहारे अक्षय कोषया व्यवस्था

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया नायः नेपालया दकले
सकल जेष्ठह्य भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरयागु धार्मिक क्रिया-

कलापया कारणं थुगु विहारे देश विदेशं वडिपि आगन्तुक
 अतिथिपिनिगु क्रम वृद्धि जुयावं वया च्वंगु व थ्व विहार हे
 आश्रित भिक्षु श्रामणेरे व अनागारिकापिनिगु संख्याय् क्रमशः
 वृद्धि जुजुं वनीगु लक्षण खने दया वया च्वंगुलि आगामी
 २०३५ सालया भन्तेया जन्मोत्सव माने याय्त सत्त्वाह साहुति
 याय्गु तातुनाः विहारे मुना च्वंपि उपासकोपासिकापिनि वीचे
 चर्चाया मिलसिलाय् श्री शाक्यसिंह विहारया भिक्षु श्रामणेरे
 व अनागारिकापिन्त भोजन मदइवले व अथे हे मेमेगु आपद्
 विपद् वडगु समयले भोजन व मेगु आवश्यकताया वन्दोवस्त
 याय्त छगू स्थायी कोषया व्यवस्था याय् माल धयागु खँ येँ
 लान निवासी रत्न माया शाक्यपिस निको प्यको खँ पिकाःगु
 खँया चर्चा पिहाँ वल । शाक्यसिंह विहारया उपासकोपासिकापि
 यल, येँ, स्वप आदि थासय् छरे जुया च्वंपि जुयाः विहार
 दाय्क सभा दय्काः संगठित याना च्वनेगु सम्भव मदुगु
 खनेदुगुलि ह्यति दां १०३ - श्रद्धा तःपिन्त श्री शाक्यसिंह
 विहारया आजीवन उपामक दय्केगु व थथे प्राप्त जूगु रकम
 बैके खाता खोलय् यानाः अक्षय कांषया रूपं विकास याय्गु
 ठीक ज्वी धयागु खँ अन उपस्थित श्रद्धालु जनपिनि सहमति
 लाभ जुल । अकें आगामी २०३५ साल वैशाख २७ गते अक्षय
 नृतियायागु दि भन्तेयागु ७९ औं जन्मोत्सव निसें आजीवन
 सदस्यपिन्त आजीवन सदस्यताया प्रमाणपत्र दय्काः इनाबीगु
 यानाः आजीवन सदस्यता प्रदान याय्गु धयागु खँ अन सभाय्
 छलफल ज्वीवं येँ प्यूला निवासी सानु माया शाक्य, येँ लगन

निवासी रत्न माया शाक्य, येँ धलको निवासी हेरा माया नकमीं, येँ जोरगणेश निवासी लक्ष्मी देवी शाक्य, येँ साउने पाटी निवासी सानुमान शाक्यपि लगायत सभास उपस्थित जूनि आपालं उपासकोपासिकापिसं थःम्हं आजीवन सदस्यतां ग्रहण याय्गु खँ अन हर्षपूर्वक न्यंकल । येँ प्यूखा निवासी सानुमाया शाक्य, येँ लगन निवासी रत्न माया शाक्य लगायत कैयौ मनूतसें तत्काल हे दां १०३।- लिक्काः आजीवन सदस्यता ग्रहण याःगु जुल । आजीवन सदस्यतायागु प्रमाणपत्र स यल गाःबहाल निवासी पवित्र बहादुर बज्राचार्य विहारया उपासकोपासिकापिनिगु पाखें दस्तखत याय्गु खँ नं व सभा हे निर्णय यात । नेपाळया जेष्ठहा भिक्षुया विहारे नं आजीवन सदस्यतायागु व्यवस्था जूगु खँ प्रचार ज्वीव धमाधम आजीवन सदस्य जूवःपि श्रद्धालु जनपिनिगु संख्या वृद्धि जुजु वन । थौं तक दुनेयाः थ्व विहारया आजीवन सदस्यता ग्रहण याःपि उपासकोपासिकापिनिगु संख्या ३०० नं मल्याय् घुंकल । श्री शाक्यसिंह विहारया तत्वावधाने नेपाले संचालन ज्वीगु न्ह्यागु बुद्ध धर्मया उन्नति वृद्धियागु भिगु ज्याय् नेपाःया श्रद्धालु जनपिनिगु श्रद्धाया प्रवाह खनाः प्रज्ञानन्द भन्ते प्रमुदित जुया बिज्याङ्गु स्वाभाविक हे जुल ।

प्रज्ञानन्द महास्थविरया ७६ औं शुभ जन्मोत्सवया उपलक्षे येँ असन त्यौड च्वाकावहाः निवासी साहु नेज गन तुलाधरं पवित्र महापरित्राणया भव्य आयोजना याःत ।
बु. सं. २५२२ वि. सं. २०३५ ई. सन् १९७८ यागु वर्षावासया

अधिष्ठान नं प्रज्ञानन्द भन्ते नं श्री शाक्यसिंह बिहारे हे यानां
 बिज्यात । वर्षावासया एव अवधी भन्तेया पाखे अधिष्ठान
 कयाः धर्म संग्रह याःवःपि उपासकोपासिकापि नं साविक थें हे
 म्वः म्वः दुगु जुल । बु. सं. २५२२ यागु वर्षावासया अबसाने
 ये क्षेत्रपाटी निवासी आजामाया कंसाकारं भव्य कठीनोत्सव
 यागु व्यवस्था यानाः २०३५ साल कार्तिक ११ गते शनिवार
 खुनु श्री शाक्यसिंह बिहारे कठीन दान याःगु जुल । थुगु
 कठीनया यात्रा नं यल पूच्वनिमें शुरू यानाः श्री शाक्यसिंह
 बिहारे कठीन सभाय् परिणत जूगु खः । थुगु कठीनोत्सवे नं
 भन्तेया सकल उपासकोपासिकाविसं हर्षोल्लास पूर्वक ब्वति
 काःगु जुल ।

नेपाल व थाइलाण्डया धार्मिक स्वाप्

नेपाले थाई बौद्ध पिनिसं कठोन दान व कल्प वृक्ष दान

थुगुमी बु. सं. २५०२ स थाई भिक्षुपि यलया मणिमण्डप विहारे वर्षावास च्वना विज्याःगु जुयाः नेपाले वर्षावासया अवमाने थाइलाण्डं निसं भिक्षुपि, अनागारिकापि व उपासकोपासिकापि वयाः कठोन दान याः वइगु ऐतिहासिक परम्परा थुगुमी स्वाःवल । थाइलाण्डया बाट पकनाम विहारया नायक भिक्षु धम्मधोर राज महामृत्ति महाधेराया नेतृत्वय् २४ थाई भिक्षुपि २ अनागारिकापि व ५१ थाई उपासकोपासिकापि २०३५ माल कार्तिक २७ गते साम्तार स कठोन दानया भव्य सामग्रीत ज्वनाः नेपाले थ्यंकः वल । यनया मणिमण्डप महा-विहारे २०३५ माल कार्तिक २८ गते मंगलवार खुनु कठोन दान याय्त थाई राजदूतावास, थापाथली गिसं प्रारम्भ जूगु थाई व नेपालि पिनिसु भव्य कठोन जुलूस यनय् संगल दाना धार्मिक सभाय् परिणत ज्वीतः माननीय शिक्षा सहायक मन्त्री जु लगायत गण्यमान्य व्यक्ति पिनिसं थ्व ऐतिहासिक धार्मिक सभा

यात सम्बोधन याय् घुकाः मणिमण्डप विहारे वनाः थाई अतिथिपिनि पाखें नेपाल-थाइलाण्ड यागु धार्मिक इतिहासे सर्वप्रथम घटनाया रूपं भव्य नक्सां कठीन दान सुमम्पन्न जुल । गोरखा-पत्र व रेडियो नेपालया समाचार कथं थापाथली यलय मणिमण्डप विहारे न्हाःगु थ्व कठीन जुलसे करीब १ लाख मनूतसें स्वति काःगु जुल ।

थाई अतिथिपिनि पाखें श्री शाक्यसिंह विहारे कल्प वृक्ष दान

“दानञ्च धम्म चरिया च, एतं मङ्गल मुत्तम अर्थात् दान वीगु व धर्माचरण याय्गु मङ्गल खः” धयागु बुद्ध बचनामृतकथं मणिमण्डप विहार कठीन दानया ज्या विधिवत् पुवंकाः कार्यक्रम कथं भिक्षु धम्मधीर राज महामुनि महाथेर प्रमुखं सकल थाई भिक्षुपि, अय्यापि व उपासकोपासिकापि नेपाले दक्ते त्वापां शुद्ध बुद्ध धर्मयात पुनर्पिप्पलाना बिज्याःहा नेपालया जेष्ठतम भिक्षु संघ नायक भज्जानार महास्थविरयात समुचित आदर सम्मान पिब्वयाः वसन्तेया भन्तेयात महोत्तमगु कल्प वृक्ष दान याय्गु बिचाः यानाः ई सन् १९७८ नांभेस्वरया १४ तारीख मंगलवार खुन्दु हे श्री शाक्यसिंह विहारे थ्यंकः विज्यात । थाई अतिथि पिनिगु वीद्ध शिष्टमण्डल यान भव्य नक्सां स्वागत याय्गु कार्यक्रम शाक्यसिंह विहारया उत्साही उपासकोपासिका पिनिमं याना तल । अकें थाई वीद्ध शिष्टमण्डल विहारे थ्यंकः वय्वं शाक्यसिंह विहारे जाय्क जम्मा जुया च्वपि संघ नायक भन्तेया उपासकोपासिकापिसं भव्य

नक्सां स्वागत अभिवादन यानाः थाई अतिथिपिन्त सारनाथ
 यागु हःले लसकुस यानाः छगू भव्य समारोहया दथ्वी थाई
 बौद्ध प्रतिनिधि मण्डल यात अभिनन्दन पत्र लः ह्यायगु व
 आगन्तुक भिक्षुपि सकसितं स्वयम्भूयागु वह्यागु फेम व बुद्ध
 मूर्ति देछायगु नापं सकल उपासकोपासिकापिन्त नेपालया
 सांस्कृतिक चिह्न हाकुगु तग्वः तपुलि व ढाकायागु गा त्वाति
 त्वाति उपहार बीगु ब्यवस्था जुल । नेपाल व थाइलाण्डया बाँद
 पिनिगु थुगु मैत्रीपूर्ण समागमे खने दुगु हर्षोल्लास व मैत्रीपूर्ण
 आतिथ्यया वातावरणं अनुपगगु अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध मित्रता
 यागु रूप काः वन धाःसां अत्युक्ति ज्वी मखु । नेपालया
 संघनायक भन्तेया विहारे मुसम्पन्न जूगु थ्व हादिक मैत्रीपूर्ण
 अतिथ्यं थाईलाण्डया बौद्ध पिनिगु नुगः लयताः भय् भय् ब्यूगु
 स्पष्ट खने दत । अकें शाक्यसिंह विहारे कल्प वृक्ष दान यानाः
 निहाँ वने धुंकाः नं थाई अतिथिपिसं नेपाले च्वं ज्वःछिया
 गन गन समारोहम थ्यंकः वन अन अन तक हे शाक्यसिंह
 विहारे उपहार प्राप्त जूगु नेपाली तग्वः तपुलि व ढाकाया
 गां न्ययाः न्ययाः पुयाः पुयाः हे जुगु खने दत ।

प्रज्ञानन्द महास्थविर थाइलाण्डे

भगवान बुद्धया जन्म भूमि नेपाले करीब करीब लोप
 जुया वने धुंक्गु स्थविरवादी बुद्ध शासनयात बीसौं शताब्दी
 हाकनं छको पुनर्प्रतिस्थापन यानाः म्हीदेया उमेरं निसं नेपाले
 बुद्ध शासनया उन्नति वृद्धिया ज्याय तम मन धन बियाः पूणतः
 कृपाशील जुया च्वना बिज्याहा नेपालया संघनायक भिक्षु यागु

शुभ यश थाइलाण्डया बौद्ध समाजे प्रसार जुया वंग् परिणाम स्वरूप थाइलाण्डया बौद्धपिनि पाखें बैंकक स्थित वाट स्राकेस राजवर महाविहारया प्रमुख नायक जुया बिज्याःह्य महाचुल-लङ्कणं बौद्ध विश्वविद्यालयया महासचिव भिक्षु ब्रह्मगुणाभरणं महाथेरं प्रज्ञानन्द महास्थविरयात थाइलाण्ड बिज्याकेत मैत्री-पूर्णं निमन्त्रणा याना ह्या बिज्यात । अकें संघ नायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरज्यू भिक्षु सुदर्शन, श्रामणेर महाजवन लगायत उपासकपि तेज रत्न शाक्य, सानुमान शाक्य, धर्म नरसिंह शाक्य व मदन मानन्धर यात व्वनाः २०३५ साल पौष २१ गते शुक्रवार अर्थात् जनुअरी ५, १९७६ ई. सन् खुनु बैंकक थ्यंकः विज्यात । वसपोलपिन्त थाइलाण्ड एरपोटंस वाट स्राकेस राजवर महाविहारया नायक भिक्षु ब्रह्मगुणाभरणं प्रमुखं थाई बौद्ध पिनिसं भव्य स्वागत यानाः भि. आई. पि. लाउञ्जं वसपोलयात स्वागत यानाः बैंकके वुत्ति व्वना यँकल । अन नं वसपोल बैंकक च्वं ज्वःछिया भव्य स्वागत अभिवादन यागु कार्यक्रम दय्काः तच्चतं माम्यता प्रदर्शन याःगु जुया च्वन । बुद्धया जन्म भूमि नेपालया संघ महानायक भिक्षुयात थाइलाण्डे थःगु हे विहारे निबासे स्वागत याय् दयाः थाई श्रद्धालु बौद्ध जनं तःघँगु अहोभाण्य प्राप्त जूगु सम्छे याःगु प्रष्ट खनेदत ।

थाइलाण्डे निगू हप्ता यागु मैत्रीपूर्ण धार्मिक भ्रमण कोचाय्काः प्रज्ञानन्द महास्थविर जनुअरी १६, १९७६ अर्थात् २०३५ साल माघ ५ गते शुक्रवारस फाठमाउँ लिला विज्यात ।

थाई भिक्षुपि नेपाले

संघ नायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरयागु सदीच्छा कथं लुम्बिनी विकास समिति यागु समेतं निमन्त्रणाय थाइ-लाण्डया उप संघ राजा सोमदेत भिक्षु धीर ज्ञान मुनि महाथेर व वाट स्नाकेस राजवर महाविहारया नायक भिक्षु ब्रह्मगुणाभर्ण महाथेर यागु ३ ह्य थाई भिक्षुपि व १ उपासक दुगु थाई बौद्ध शिष्टमण्डलं नेपालयागु धार्मिक भ्रमण याय्त १२ मार्च, १९७६ अर्थात् २०३५ साल फाल्गुण २८ गते सोमबार खुनु काठमाडौं ध्यंकः विज्यात । वसपोलपिन्त नेपालि बौद्ध पिसं सांस्कृतिक बाजा गाजा सहित भव्य जुलूस बनाः त्रिभुवन विमान स्थलं निसं स्वागत अभिवादन यानाः लसकुस यागु जुल । वसपोल थाई अतिथिपिन्त काठमाडौं शहरया दृष्टीसं लाःगु आधुनिक सुविधां युक्तगु गण महाबिहारे विज्यांकु जुल । लुम्बिनी विकास समितियागु निमन्त्रणाक् हे मार्च १०, १९७६ खुनु थाई संघ राजानं लुम्बिनी यागु दृष्ट्वा यागु यात्रा याना विज्यात ।

नेपालया संघनायक भिक्षुयात थाइलाण्डे वसपोल थाई भन्तेपिसं तच्चतं मान्यता याना हागु कृतज्ञता गुणयात लुमंकाः शाक्यसिंह महाविहारया उपासकोपासिकापिसं विशिष्ट थाई अतिथिगणपि सर्वश्री थाई उपसंघ राजा सोमदेत भिक्षु धीर ज्ञान मुनि महाथेर व वाट स्नाकेस राजवर महाविहारया नायक भिक्षु ब्रह्मगुणाभर्ण महाथेर प्रमुखं थाई बौद्ध शिष्टमण्डलया सदस्य पिन्त श्री शाक्यसिंह विहारया सारनाथ मठ भवने भव्य स्वागत समारोहया आयोजना यानाः वहयागु भव्य

फेमे अभिनन्दन पत्र तथा ह्यति स्वयम्भू यागु तःपाःगु बहयानु
 फेम १ व अभिनन्दन सहितयागु फेम १ उपसंभराजा भन्ते
 व ब्रह्मगुणाभरणं भन्तेरात चढे यानाः हादिक मैत्रीपूर्ण स्वागत
 अभिवादन याःगु जुल । थुत्रले मेमेगु उपहारत नं दइगु स्वाभा-
 बिक हे जुल । वसपोलपि नाप नेपाले बिज्यापि थाई बौद्ध
 शिष्टमण्डलया मेपि सदस्यापिन्त नं अनेक उपहार त्रियाः हादिक
 स्वागत याःगु जुल । थाई बौद्ध पिनि प्रति नेपालया सहधर्मी
 श्रद्धालुजनया नुगले भय् ब्यूगु मैत्री, आदर व सम्मानया पुनित
 भाव खनाः थाई अतिथिपि नं माब हे प्रसन्न व प्रफुल्लित जुया
 बिज्यात । बौद्ध शिष्टमण्डलयागु ध्व नेपाल व थाइलाण्डया
 आदान प्रदानं नेपाल व थाइलाण्डया दध्बी ब्वलना च्वंगु धार्मिक
 मैत्री सम्बन्ध यातवत्रातुकेः तत्त्वतं तिवः ब्यूगु जक मखु
 विश्व शान्तिया वातावरण द्युतनं तिवः जूबंगु अनुभव मनूतसें
 याःगु जुल । भगवान बुद्धं धया त्रिज्याःगु नं दुः-

साधु वस्सनवरियानं, सन्निवासो सदा सुखो ।

अवस्सनेन बालानं, निच्छमेव सुखी सिया ॥

अर्थ

आर्यपिनिगु दर्शन याय्गु व वसपोलपि नाप सत्संगत
 याय्गु सुखकर खः । मुखपिनिगु स्वाः मखनीगु नं सदाकालं
 सुख हे खः ।

बुद्धयागु उपर्युक्त वचनमृतानुसार थाई भन्तेपिनिगु
 संग्रह व उपस्थान याय् दयाः नेपामि बौद्धपिसं नं सुख व
 सन्तोषया अनुभव याना च्वन ।

श्री शाक्यसिंह विहारे बर्माया भिक्षु ज्ञानेश्वर महास्थविर

भारत व नेपालया बुद्ध शासनया उन्नति बृद्धिया ज्याय कुशीनगरे च्वना थगु सम्पूर्ण जीवन व्यतित याना विज्याःह्य वर्माना भिक्षु गुरू ऊ चन्द्रमणि महास्थविरया तःधंगु ऐतिहासिक देन दुगु जक मख्कुकि नेपालया काठमाडौं उपत्यकास ह्लापालाक वीसीं शदी शुद्ध बुद्ध शासनयात दुतिना विज्याःह्य संघ नायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरयात स्थविरवादी बुद्ध शासने ह्लापां प्रब्रजित याना विज्याःह्य गुरू न स्वर्गीय चन्द्रमणि महास्थविर हे जुयाच्चन । अकें स्वर्गीय गुरू चन्द्रमणि महास्थविरयागु पुण्य स्मृति वसनालयान्त महोत्तमगु पुण्य देखाय्त अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया सभापति जुया विज्याःह्य स्वर्गीय गुरू चन्द्रमणि महास्थविरया हे शिष्य व गुणं ग्राही शील सदाचारी ध्यान ज्ञान प्रज्ञा सम्पन्नह्य नेपाली भिक्षु संघ नायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरयागु विहारे कठीन दान यायगु संकल्प स्व. गुरू चन्द्रमणिया प्रमुख शिष्या भिक्षु ज्ञानेश्वर महास्थविर याना विज्यात । अकें २०३६ साल आश्विन २७ गते शनिवार अर्थात् बुद्ध मन्वत् २५२३ कार्तिक कृष्ण अष्टमी खुनु १३ अक्टोबर १९७६ या शुभ दिनय श्री शाक्य-सिंह महाविहारे आयोजना जगु कठीन दानया पुण्य धार्मिक उत्सवे भारतया कुशीनगरं निर्मे काठमाडौं विज्यानाः स्वर्गीय गुरू चन्द्रमणि महास्थविरया अनुव शिष्य भिक्षु ज्ञानेश्वर महास्थविरं प्रज्ञानन्द महास्थविरयात महोत्तमगु कठीन चीवर दान

प्रदान यासे उखुन्हूया दिने धार्मिक सभास उपस्थित जूपि ३५ जवान नेपामि भिक्षु पित्त ३५ ज्वः चीवर दान प्रदान याना विज्यात । नापं उखुनुया दिनय् विहारे उपस्थित जूपि सकल लामापित्त समेतं ६० ज्वः ह्यामुगु वस्त्र दान नं याना विज्याःगु जुल । थुगु हे दिनय् वर्माया अनागारिका दो पञ्चाचारी विज्याना नेपालया न्याह्य उपासिकापित्त अनागारिका याःगु जुल । थुपि अनागारिकापित्त जानेश्वर महास्थविरं शील प्रदान याना विज्यात । थुगु धार्मिक उत्सवस सकल विहारया उपामकोपासिकापिस नं महर्ष स्वति काःगु जुयाच्चन ।

२०३७ सालयागु वर्षावास धुंकेत श्री शाक्यसिंह विहारे सकलें श्रद्धालु उपासकोपासिकापि जानाः थुगुसी महोत्तमगु महापरित्राण नापं आयोजना यानाः कन्हें खुनु कठीन दान पाय्गु ग्यमाः न्वः कथं बु.मं. २५२४ या वर्षावाम मिधय्काः श्री शाक्यसिंह विहारे २०३७ साल कार्तिक १५ गते अष्टमी खुनु भव्य नक्कां महापरित्राण पाठ याकाः कन्हें खुनु कार्तिक १६ गते कठीन दानयागु महोत्तमगु ज्या मुसम्पन्न याःगु जुल । चीवर दान पाय्गु कार्य दान रत्न शाक्य व कृष्ण लाल आबाल याःगु खः ।

कुशीनगरे स्व० चन्द्रमणि गुरूया प्रतिमा स्थापना समारोहस प्रज्ञानन्द महास्थविर

भारतं विद्वान अनुसन्धान कर्ता तय्सं भगवान बुध्द महापरिनिर्वाण प्राप्त याना विज्यागु कुशीनगरयागु ऐतिहासिक तीर्थ स्थलयात उत्खनन्या क्रमय् पत्ता लगे याःगु खवर

सीव बर्माया भिक्षु गुरू चन्द्रमणि महास्थविरं भारतयागु भ्रमणे विज्यानाः थंगु सम्पूर्ण भिक्षु जीवन ध्व हे कुशीनगरे ब्यनाः व्यतीत याना विज्यासे बर्मा व भारते जक मखु नेपाले नं शुद्ध बुद्ध धर्मयात पुनर्स्थापना याय्गु ज्याय् तःधंगु सहयोग याना विज्यागु खँया वृत्तान्तं वौद्ध इतिहास जाया च्वंगु दु । स्व. पूज्यपाद गुरू चन्द्रमणि महास्थविरयागु ध्व हे धार्मिक त्रिशिष्ट योगदानयात इतिहासे अङ्कित याना तय्गु पुनित उद्देश्यं कुशीनगरा पवित्र तीर्थस्थले स्वर्गीय गुरू चन्द्रमणि महास्थविरया स्मारक स्थापना याय्गु निर्णय कथं भारतया चन्द्रमणी स्मारक महोत्सव समिति (Chandramani Memorial Function Committee India) या तत्वावधाने जनुअरी १६, १९८१ सोमवार तक भारतया कुशीनगरे सप्ताह ब्यापी स्मारक प्रतिस्थापना समारोह यानाः गुरुयागु सालीक स्थापना याइगु जुयाः नेपालया संघ नायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरयात नं जनुअरी २१ तारीख खुनु ज्वीगु उगु समारोहस सभापतिया आमन ग्रहण याय्त्त निमन्त्रणा प्राप्त जूगुलि वसपोल नं कुशीनगरे विज्यात । स्मारक स्थापना याय्गु उगु समारोह जनुअरी १६, १९८१ खुनु विधिवत शुरू यानाः जनुअरी २०, १९८१ मिलपुङ्गिया भिंगु दिनय परमपूज्य दलाई लामाजुया कर कमलं स्वर्गीय पूज्यपाद भिक्षु चन्द्रमणि महास्थविरया सालिक स्थापना याय्गु ज्या सुसम्पन्न जुल । बु. सं. २५२४ माघ कृष्ण प्रतिपरा बुधवार अर्थात् जनुअरी २१, १९८१ दिनयागु समारोहयागु सभापतित्व संघ नायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरं याना विज्यात । उगु समारोहस उपस्थित जनसभायात सम्बो-

धनं यानाः स्वर्गीय गुरु चन्द्रमणि बर्मा, भारत व नेपाले तं
नं बुद्ध शासनयागु स्थापना, उन्नति व वृद्धि याय्गु पवित्र
ज्याय् तःधंगु योगदान याना बिज्याःगु ख्या बिस्तृत चर्चा
यानाः प्रज्ञानन्द महास्थविरजुं स्मारक समितिघात भिगु ज्या
याःगु लागि धन्यवाद व्यूसे आयुष्मान् भिक्षु ज्ञानेश्वर महास्थ-
विरयात साधुवाद बिया बिज्यात ।

**बर्माया ध्यान गुरु भिक्षु महासि सयादो अगग महा-
पण्डित ऊ शोभन महाथेर नेपाले**

नेपाले बुद्ध शासनयात बाँलाक उन्नति व वृद्धि याय्त
परियति शासन यागु अधिकतम प्रचार प्रसार याये माःगु
आवश्यकता दुथेँ प्रतियति शासन नं गाककं बःलाका बनेमाः,
अले हे जक प्रतिवेध शासनया उन्नति व वृद्धि ज्वा फेँ धयागु
प्रज्ञानन्द भन्तेया धार्मिक अवधारणा छः । वसपोलं वःम्हं नं
विशुद्ध शीलाचरणयागु अभ्यास यानाः धर्मया गंभीर पक्ष
अनुत्तरगु प्रज्ञा ज्ञान व ध्यान भावनाया साधना याना बिज्यासे
वसपोलयाथाय् सत्संगते वडिपि धार्मिक जनपिन्त नं शील्य
सुप्रतिष्ठित जुयाः समाधि यागु अभ्यास याय्गु व प्रज्ञा युक्तगु
अनुत्तरगु आर्य मार्ग व फल लाभ याय्त सततः कुतः याय्गु
सल्लाह बिया बिज्याई । धार्मिक क्षेत्रे गम्भीर प्रज्ञा ज्ञानया
चर्चा परिचर्चा यानाः उकेयागु साधना अभ्यास याय्गुली
वसपोलया चित्त गाककं कोसाः थें व्यवहारया क्षेत्रे देश बिदे-
शया विद्वान् शीलाचरण व प्रज्ञा युक्तिपि सहधर्मीपित थःगु
बिहारे निमन्त्रणा यानाः वसपोलपिनिगु ज्ञान गुण व धर्म

सेवा यागु कवर सम्मान यागु नं वसपोलयात साब हेयःतां ।
 उकि वसपोलं नेपाले बिज्याःपि मकलें विदेशी विद्वान् भिक्षुपिन्त
 थःगु विहारे भव्य स्वागत समारोह यानाः मान सम्मान
 देछाना बिज्याना च्वनी । लुम्बिनी विकास समिति नेपालयागु
 औपचारिक निमन्त्रणाय् बुद्धया जन्म भूमि नेपाले नेपामिपिन्त
 विपश्यनाया गम्भीर ध्यान भावनाया अभ्यास याकेतं बिज्याःह्य
 बर्माया महासि शासन येंता, रंगूनया प्रसिद्ध ध्यान केन्द्रया नां
 देह्य कमंस्थानाचार्य बौद्ध भिक्षु महामि सयादो अगग महा-
 पण्डित ऊ शोभन महाधेरयात नं वसपोलं २०३७ साल फागुण
 १६ गनेया दिमय् शाक्यसिंह विहारे निमन्त्रणा याना बिज्यात ।
 बीसी शदीया महान् बर्मी ध्यान गुरुया रूपय् विश्व प्रख्यात
 जुया बिज्याह्य महासि सयादो भन्तेयात थःगु विहारे धार्मिक
 नसकुस याय् दयाः विहारया श्रद्धालु उपासकोपासिकापि ह्यं
 प्रफुल्लित जुल । वसपोलयात उपासकोपासिकापिसं अभिनन्दन
 पत्र चढे यानाः नापं अनेअनेगु उपहार समेत प्रदान यानाः
 हार्दिक स्वागत अभिवादन याःगु जुल । थुबले नं वसपोल
 सयादो गुरू नापं बिज्यापि अन्य भन्तेपिन्त उपहार त्रियाः
 स्वागत याःगु खः । महासि सयादो अगगमहापण्डित ऊ शोभन
 महाधेरं लुम्बिनी नेपामि साधकपिन्त विपश्यना ध्यान भावनायागु
 शिक्षा बिया बिज्यात । वसपोलयागु नेपाल आगमनं नेपाले
 विपश्यना ध्यानयागु प्रचारे निकै हे तिबः प्राप्त जूगु अनुभव जुल ।

संघ नायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरया निकोगु जंकु

नेपाले धेरवादी बुद्ध शासनयागु स्थापना ब तदनन्तर

उन्नतिः वृद्धिः यागु ज्ञाय वसपोल भन्तेयागु महत्त्वपूर्णं योगदानं
 दुगु खँया चर्चा च्वये वने हे धुंकल । शील समाधि व प्रज्ञाया
 प्रतिमूर्ति हे थे जुया बिज्याःह्य संघ नायक भिक्षु प्रज्ञानन्द
 महास्थविर प्रति नेपालया श्रद्धालु धार्मिक जन पिनिगु नुगलय
 गुलि श्रद्धा व आस्था, भक्ति व निष्ठा, मान व सम्मान दुग्यः
 धयागु खँ वसपोल भन्तेयागु हरेक साले वइगु जम्मोत्सव,
 कठिनोत्सव व स्वागत समारोह आदि धार्मिक सामाजिक पर्वय
 नुगः चक्काकाः उपासकोपासिकापिसं विविध एवम् न्हूगु कार्य-
 क्रम त दयकाः जात्रा उत्सव हे माने याना वया च्वंगुलि स्पष्ट
 याः । नेपामि बौद्ध पिनिगु लौकिक व्यवहारया परम्परा कथं
 ७७ दँया उमेरे थः मान्य जनपिन्त भीम रथारोहण यानाः जंकु
 यायगु चलन जुया च्वंगुलि त्यागी जीवन हुना बिज्याःपि बौद्ध
 भिक्षुपिन्त लौकिक व्यवहारया परम्परा कथं जंकु यायगु उपयुक्त
 मज्जीगु जुयाः वसपोल भन्तेया उपासकोपासिकापिसं नेपालया
 सांस्कृतिक परम्पराया लिधंसा सम्म कयाः प्रज्ञानन्द भन्तेयागु
 ७७ रौ दँयागु जन्मदि स वसपोलयागु जन्म स्थान इटुम्बहाले
 हे महापरित्राणया ग्वसाः ग्वयाः भव्य नक्सा वसपोल भन्तेयागु
 जन्मोत्सव माने यायगु गुगु महान् अभिलाषा याःगु खः उगु
 समयले संघ नायक भन्तेयात हृदय त्वचं पीडित याःगुलि
 वसपोलयात न्ह्याःने तयाः जन्मोत्सव माने याय इमि मखन ।
 भगवान बुध्दं मंगल सूत्रे धया बिज्याःगु दु-

“असेवना च बालानां पण्डितान् च सेवना ।

पूजा च पूजनेभ्यां, एतं मङ्गलमुत्तमम् पूजा ॥”

अर्थात् बाल जमपिनिगु संगत् मयायगु पण्डित, जनपिनिगु संगत
यावगु व पूज्यपिनिगु पूजा यायगु थुपि उत्तम मंगम स्वः ।
अथे हे आटामाटिय सूत्रे कना तःगु दुः-

“अभिवादन सीलिस्स, निच्छं बुद्धा पचायिनो ।

चतारो धम्मा बद्धन्ति, आयु वण्णो सुखं बलं ॥”

अर्थात् त्रिरत्न प्रति पूजा व अभिवादन याईह्य, वयोवृद्ध व
ज्ञान वृद्धपिन्त आदर सत्कार तईह्य, गजत्रनया आयु, वर्ण सुख
व बल, एवं प्यता प्रकारया धर्म फल वृद्धि उक्ती ।

उपर्युक्त बुद्ध वचन मृतकथं संघ नायक भन्तेयागु
जन्मोत्सव व स्वयां धुमधाम नक्सां माने यानाः वसपोल ज्ञान
वृद्ध भन्तेयात अभिवादन सह त्रिरत्नवात पूजा याय धयागु
उपासकोपासिकापिनिगु इच्छा त्यना हे ध्वंगु जुयाः ये साउने
पाटी निवासी चन्द्र देवी शाक्य व सानुमान शाक्यपिनिगु
नेतृत्वय् वसपोलपिसं थ थिति, ज्ञाति बन्धु, इष्ट मित्रादि सहितं
सकल ये, यल, स्वपया भन्तेया उपासकोपासिकापितं मुंकाः
८२ दै कयांगु संघ नायक भन्तेयागु जन्म दि यात धुमधाम
नक्सां माने यायत् वि. सं. २०३८ साल जेष्ठ ६ गते अक्षय
तृतीया सुनु ये असन कमलाक्षीया बालकृष्ण नकःमिया छ्ये
निसै संघ नायक भन्तेयात जंकु स्वः ये जाःगु विशेष रथ तयार
यानाः व रथ नापं मोटेरे छःने तयाः दलद्वः मनूतयगु धार्मिक
जुलूस नापं घिमे बाजं, गुला बाजं, ज्ञानमाला भजन आदि
थाकाः भव्य महापरित्राण यागु प्रोशेसन शुरु यानाः साउनेपाटी

स्थित सानुमान शाक्ययागु छ्ये ल्यूने क्येबे महापरित्राण
मण्डपस भन्ते प्रमुखं भिक्षु संघयात बुतिनाः महापरित्राणया
आयोजना याःगु जुया च्वन । उगु जन्मोत्सवया महापरित्राण
यात्राय् भिक्षुपि, अनागारिकापिनिगु अतिरिक्त १८ जवान
श्रद्धालु उपासकोपासिकापिसं महापरित्राणयागु ग्रन्थ व ब
कोविना वःगु जुया च्वन । संघ नायक भन्तेयागु निकोगु जंकु
सरहयागु थुगु जन्मोत्सव यात्राय् हर्ष उत्सव माने यानाः ताय्
अबिर होलाः धुं धुपाय् च्याका वःपि सज्जन वगं व उपा-
सिकापिनिगु दृष्य नं अति हे रमणीय जूगु जुया च्वन । थुगु
प्रकारं महापरित्राण मण्डपस संघ नायक भन्ते सहित भिक्षु संघ-
यात नसकुस यानाः भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरयात दध्बी तयाः
वसपोलया ८२ औं जन्मोत्सवया सिलसिलाय् भिक्षु महासंघया
पाखें पवित्रगु अहोरात्र महापरित्राण पाठ शुरु जुल । कन्हे खुनु
२०३८ साल जेष्ठ १० गते शनिवार खुनु महापरित्राण
कोच्चाय्काः भव्य नक्सां दान प्रदान याय्गु ज्या सुसम्पन्न यात ।
थुगु जन्मोत्सवया महापरित्राणया सिलसिलाय् हे हाकनं छको
आर्य श्रावक संघपिनिगु सुखकर समागम जूगु स्वयं जक दुगु
मखु बुद्ध शासनया उन्नति वृद्धियागु ज्याय् थःथःगु सम्पूर्ण तन
मन धन अर्पण यानाः प्रब्रजित जुया च्वना बिज्यापि नेपामि
धीर, ज्ञानी, बहुश्रुत, शीलवान् सत्पुरुष भन्तेपिन्त यथायोग्य
पूजा सत्कार व अभिवादन यानाः पुण्य संग्रह नं याय् दयाः
उत्साही उपासकोपासिकापि सकलें प्रमुदित जुया च्वन ।
भगवान् बुद्धं घया बिज्यागु दुः-

सुखो बुद्धानं उप्पादो, सुखा सद्धम्मदेसना ।

सुखा संघस्स सामग्गी, समग्गानं तपो सुखो ॥

धम्मपद १४.८ (१६)

अर्थ

बुद्ध पिनिगु जन्म ज्वीगु सुखकर खः, सद्धमंया उपदेश नं सुखकर खः । संघ समग्गी ज्वीगु सुखकर खः, तथा समग्गी पिनि तप-चर्या नं सुखकर खः ।

आर्य सत्पुरुषपिनिगु मेवन याय्गु बारे नं तथागतं आज्ञा जुया बिज्याःगु दु -

तस्माहि:-

धीरञ्च पञ्चञ्च बहुसुतं च

धोरेहसीलं बतवन्तमरियं ।

तं तादिसं सप्पुरिसं सुमेघं

भजेथ नक्खत्तपथं 'व चन्दिमा ॥

धम्मपद १५.८ (१२)

अर्थ

उक्रिया निम्ति,

धिमिसं चन्द्रमां निमलंगु आकाश पथयागु मेवन याःबं धीर, प्राज्ञ, बहुश्रुत, धुतंगधारी, शीलवान् आर्य तथा सत्पुरुष पिनिगु सेवन या ।

नेपालयागु धार्मिक इतिहासे प्रज्ञाजित भिक्षुयागु जन्मात्सवे थपाय् चकं महोत्सव माने यानाः जात्रा माने याःगु ध्व प्रथम ऐतिहासिक घटना जुया वन ।

अथे हे २०३८ सालं वर्षावास धुकूबले नं शाक्यसिंह
विहारया उपासकोपासिकापिसं यल ठोकां निसे कठीन जाया
यानाः प्रज्ञानन्द भन्तेयात कठीन चीवर दान प्रदान यासे बु. सं.
२५२५ कार्तिक कृष्ण प्रतिपदाया दिनस कठीनोत्सव माने
याःगु जुलं ।

२०३८ सालं हे वसपोल भन्तेयागु धार्मिक योगदान
यात वांलाक स्यूहा सोभियत रुसया बौद्धपिनिगु केन्द्रीय
धार्मिक वोर्डया अध्यक्ष वन्दिदो खाम्बो लामाजु जे. डि.
गोम्बोएवं नेपालया संघ नायक भन्तेयात नं जून १९८१ स
सोभियत संघयागु धार्मिक भ्रमण याकेत विधिवत् औपचारिक
निमन्त्रणा यानाः सःता हःगु खः । किन्तु पासपोर्टयागु बन्दोबस्त
सकतां यानाः वसपोल व वसपोलया उपस्थापक जुयाः वनीहा
भिक्षु सुनन्द समेतयात रुसी राजदूतावासया पाखें सोभियत
संघस भ्रमणे वनेत हवाई टिकट तक नं प्राप्त ज्वी धुंकाः नं
थुगुसी वसपोल रुसे विज्याय्त् असमर्थ ज्वीमाल । अकें रुसी
बौद्धपिनिगु केन्द्रीय धार्मिक वोर्डया अध्यक्ष वन्दिदो खाम्बो
लामाजु जे. डि. गोम्बोएवयात वसपोल जून १८, १९८१ स
निमन्त्रणाया निम्ति हादिक धन्यवाद ज्ञापन यानाः पत्र च्वयाः
छोया बिज्यात । सम्पूर्ण धन सम्पत्ती जहान परिवारयात त्याग
यानाः प्रब्रजित जीवन हना च्वंसां नं वसपोलयागु ज्याय्
बरोबर मारं विघ्न बाधा हया बी फुगु थःगु पूर्व संस्कारया हे
फल ख्यमा धकाः वसपोलं सन्तोषया मासः ह्लाना च्वना
बिज्याई । भगवान बुद्धं नं आज्ञा जुया बिज्याःगु दु- “सन्तुट्ठी
परमं धनं” अर्थात् सन्तोष हे तःवंगु धन खः ।

नेपाले सर्वप्रथम संघ नायक भिक्षुयागु क्यालेण्डर

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया संस्थापन कालं निसेया अध्यक्ष जुया बिज्याह्य नेपाले बुद्ध धर्मया अग्र धर्मदूत संघ नायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरयागु ८३ दं त्योंगु जन्मोत्सवया उपलक्ष सन् १९८२ स नेपाले सुं गुह्य पब्लि कयागु जीवनी मलूगु कथं बैंके छापे जूगु वसपोलयागु भव्य फोटो नापं दुगु अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया शुभकामना महितगु रंगीन क्यालेण्डर पिदनाः पिहाँ वल । वसपोलयागु थ्व क्यालेण्डर विश्वभर प्रचार जूगु खँ नं थन उल्लेखनीय जू । वसपोलयागु क्यालेण्डर काठमाडौं स व्यापक रूपं वितरण जूगु समय खः २०३९ साल श्रावण महीना अर्थात् जुलाई १९८२ । थ्व हे सालं अर्थात् २०३९ साल जेष्ठ १८ गते भन्तेयात हाकनं छाती स्याःगु त्वय् लिथ्वयाः वसपोल हाकनं छको बीर अस्प-ताले भर्ना जू बिज्याय् माल । किन्तु थुगुवार वसपोल ८ न्हं दयवं हे बिहारे लिहाँ बिज्याय् फुगु जुल ।

थुगुसी वर्षाकामया समये अनालागा दुगु कारणं यानाः वर्षावास घुंकेगु समययात कयाः नेपालया भिक्षु संघया दथुइ निर्णय जुये मफयाः श्री शाक्यसिंह विहारं थुगुसी कठीनोत्सवया ज्या याय्गु सम्भव मजुया वन । थुकैयानाः उपामकोपासिका पिनि सान्है हे चित्त सुख मदयका च्चंगु जुल ।

२०४० सालं वर्षावास घुंकाः कठीन उत्सव याय्गु ज्याया अभिभारा येँ प्यूखा निवासी सानु माया शाक्यं काःगु जुल ।

परित्राण पाठया सार्वकता व प्रज्ञानन्द महास्वबिर

विहार विहारे ज्वीगु धार्मिक पर्वया न्हागु ज्याय नं छपलाः न्ह्यचिलाः सहयोग याइह्य, अन खास यानाः श्री शाक्यसिंह विहार व प्रज्ञानन्द भन्तेयागु न्हागु धार्मिक ज्याय नं सदैव महप्रं न्ह्यचिलाः यथा श्रद्धा चन्दा सहयोग गुहालि बियाः थःगु धार्मिक उदारता पिब्वया च्वंम्ह ये प्यूला निवासी मानुमाया शाक्य भन्तेयागु प्रत्येक जन्मात्सव, वर्षावास व कठीनोत्सवादी धार्मिक पर्व पति विहारे वनाः महापरित्राण, वर्षावास, सहयोग व कठीन दान आदि यात माःबले माःगु कयं श्रद्धा ब्वय्गु व स्वागत समारोह आदि सामाजिक कार्ये नं सहयोग बियाः सहभागी ज्वीगु याना च्वंगु जक मल्लु थः काय म्हाय तः केहे, इष्ट मित्र, बन्धु बान्धवादि जनपिन्त नं भन्तेयागु ज्याय न्ह्यब्वाय्त न्हाबले प्रेरणा बिया च्वनीह्य जुयाः वयः बृद्ध सानुमाया शाक्यया प्रति मैत्री व करुणा तथाः संघनायक भन्ते नं थुन्ना उपासिकाया छ्ये शहरे बिज्या-इबले लिलाः पति दुस्वः बिज्याय्गु याना बिज्याना च्वनी । मानुमाया शाक्यया छ्ये परित्राणादि पाठ याय्त व मेमेबले भिक्षु संघ पिन्त दान प्रदानादि कार्य याय्त निमन्त्रणा दइबले नं न्हाथे यानाः नं समय लाका बिज्यासे बसपोल भन्ते नं हे परित्राण व धर्मोपदेशया ज्या स्वयं थःम्ह हे याना बिज्याना च्वनीगु जुयाः मानुमाया शाक्यया सकल जहान परिवार नं वसपोल भन्ते प्रति साव हे कृतज्ञ जुया च्वन ।

बुद्ध सम्बत् २५२७ नेपाल सम्बत् ११०३ या थुगु

वर्षं स्वास्थ लाभया दृष्टिं ये प्यूक्षा निवासी सानुमाया शाक्यया निमित्तं सुखदायकं सिद्धं मज्जल । २०३८ साल आषाढ ३० गते निसं भति भति शारीरिक अस्वस्थतां पीडा बीका च्वंहा ७६ वर्षीया सानुमाया शाक्ययात् २०३८ साल श्रावण १२ गते बुधवारस छातियागु त्वचं भचा तच्चतं दुःखं बिया हःगु खने दत्त । अकें निहा सोहा डाक्टर तय्त्त छ्ये सःताः उपचार याय्गु शुरू जुल । देवी अनुकम्पां प्राप्त जूगु दिव्य वासःया सेवन नं उपासिकां याना च्वन । डाक्टर तय्गु सल्लाह कथं विरामीयात् अबिसजन बीगु ज्या नं शुरू जुल । धुबले प्रज्ञानन्द भन्तेयात् सानुमाया शाक्ययागु छ्ये बिज्यानाः परित्राण पाठ याय्त्त स तः वय्वं वसपोलं श्रामणेर् अस्सजीत व अनागारिकापि त्राण शीला व सत्य शीला समेत च्वनाः च्वाय् ये बिज्यात् । सद्धर्मया ज्याय् सदानं महं न्ह्यव्वाना बिज्याना च्वंहा उपासिकायात् त्वचं अकस्मात् तच्चतं दुःखं बिया हःगु खनाः वसपोलयागु करुण हृदये करुणा पिदना वन । अकें वसपोलं विरामीया न्ह्यःने च्वनाः सानुमाया शाक्ययात् परित्राण का ज्वंकाः भगवान् सम्यक् सम्बुद्धयागु अमृत वचनयागु सत्ययात् लुमंकाः परि अर्थात् छ्वाखेरं वइगु सम्भाव्य भय, विघ्न, उपद्रव, रोग शोक व अनिष्ट भाव पाखें त्राण अर्थात् रक्षा याय्त्त मुना तःगु तथागतयागु पवित्र सत्य आसीष व शुभ कामनाया वचन संग्रहित जुया च्वंगु परित्राण सूत्रयागु पाठ अत्यन्त एकाग्र चित्तं मैत्री, करुणा व श्रद्धा भावयात् मुनाः बिस्तारं उपामिकां ध्वाय्वीगु वयं पाठ याना बिज्यात् । त्रिरत्नानुभाव, देवी देवतापिनिगु अनुकम्पा,

प्रज्ञानन्द भन्तेयागु बिशुद्ध मैत्री व करुणाया बल व उपासिका
सानुमायाया त्रिरत्नया प्रति दुगु ववानुगु श्रद्धा व निष्ठाया
संयुक्त प्रभावं सानुमाया शाक्ययागु व्यथा परित्राण पाठया
नाप नापं खने दय्क हे कुहाँ वया च्वंगु खनेदत । परित्राण
पाठ सिध्दय्काः उपासिका नाप कुशल वार्ता यायां वसपोल
भन्ते नं सानुमाया उपासिकायात थुजागु अवस्थाय् थःम्हं
अम्यास याना तयागु भगवान बुद्धयागु जप तप ध्यानयात
लुमंकाः अम्यास याना यंकेगु सल्लङ्घ व मार्ग दर्शन विद्या
बिज्यात । वसपोलयागु हे प्रेरणां सानुमाया शाक्य रोगासने
च्वनाः नं थःगु पूर्वाम्यास अनुसार ध्यान भावनाय् तल्लीन
जुया च्वनेगु व ल्योंगु ई जप याय्गुली मन वंका च्वन । थुके
यानाः ल्वय् सीदय्क हे कुहाँ वःगु खनेदत । थो खुनु ल्वय् कडागु
स्वया वंपि डाक्टर कन्हें जाँन याः वइबले रोगीया ल्वय् निक
हे कुहाँ वया च्वंगु खनाः आश्चर्य चाया च्वनीगु । सद्धमंप्रेमी
उपासिकायात दैवी अनुकम्पा नं अवश्य प्राप्त जू धयागु खं
डाक्टरगिस नं चाय्का हया च्वन ।

थुगु हे प्रकारं सानुमाया शाक्यया थुगु ल्वय् हाकनं
२०४० साल श्रावण २१ गते लिध्वया वःवले नं प्रज्ञानन्द
भन्तेयात छ्ये निमन्त्रणा यानाः उपासकपिसं परित्राणया
पवित्र श्रावण याके म्युगु जुल । किन्तु वयःबुद्धगु अवस्थाय् जूगु
ल्वचं बरावर हे आक्रमण नं यानावं च्वन । गुबले गुवले
उपासिकाया ल्वय् बुद्धि उर्वी उवले काचाकाचां छ्येयापिस
प्रज्ञानन्द भन्तेयात ह्यासं निमन्त्रणा यानाः पवित्र परित्राण

यागु पाठ याके बीगु नं याना हे च्वन । मेमेगु दिनस अन्य भन्तेपि व गुरुमापित नं छ्ये विज्याकाः परित्राण पाठ याकेगु क्रम चले यानावं च्वन । थुगु प्रकारं संघ महानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरजुं सानुमाया शाक्यया छ्ये पेको न्याको हे विज्यानाः रोगासन्न उपासिका प्रति महत् करुणाः तमें पवित्र परित्राणयागु पाठ याना बिज्यात । वसपोलं पवित्र परित्राण यागु पाठ याना बिज्यापति उपासिकाया ल्वय् तत्काल हे छु भतिचा शान्त हे जूगु खनाः छ्येया जहानपि सुप्रसन्न जूथे सानुमाया शाक्ययात उपचार याना च्वपि डाक्टर त नं सत्य खनाः प्रभावित जुया हल । सद्वर्मप्रेमी उदारमना उपासिका सानुमाया शाक्यया थुगु ल्वय् कोलाना वने धुंकाः थुहा उपासिकायात समथ व विपश्यना ध्यान भावनाय् अठ उपो अभ्यास याकाः मुल्ल शान्ति प्रदान याकेत वसपोल भन्ते नं शाक्यसिंह विहारे हे छु दिन तक सानुमाया शाक्य व रत्न माया शाक्ययात चाहिकाः ध्यान भावनायागु अभ्यास याके बिया विज्यान ।

नेपालया विशिष्ट ध्यान गुरु प्रज्ञानन्द महास्थविरया पाखें नवप्रथम ध्यान भावनाया प्रचार

गृहस्थ जीवने तरुण अवस्था निसं समाधिस मन वंका च्वंहा प्रज्ञानन्द भन्ते नं ह्लासाय् ह्लापां घ्यलुं जुया विज्याय् धुंका नं पर्वत च्वकाय् च्वंगु एकान्तगु काप्वया गुफाय् करीव ११ महीना च्वनाः अशुभ भावनायागु अभ्यास याना विज्याय् नंगु जक मखु अरकन, चटग्राम, काक्स बजार, रामुपाानी, व

वर्मा यागु विभिन्न प्रदेशया भ्रमण काल यागु स्वविरकावि
 विष्णु जीवने न वसपोलं गम्भीर प्रज्ञा ज्ञानका आधिकारी एवम्
 विशिष्ट ध्यान गुरुपिनि पाल्ले स्वविरकावी कुछ शासनया
 वरम्परा कथं यागु विविध प्रकारयागु समथ भावना व विपश्य-
 ना ध्यान यागु शिक्षा दीक्षा लाभ यागाः योग्य गुरुपिनि
 सुपरिवेक्षणं व थःगु हे प्रयासं न आपालं ध्यान भावना बापु
 अध्ययन, मनन, चिन्तन व मततः अभ्यास यागा विज्याय् क्नु
 जुयाः वसपोल भन्ते याके अनेक प्रकारया बौद्ध ध्यान भावना
 यागु साधना व अभ्यास यागु अनुभव प्रचूर मात्राय् दुगु जुया
 च्वन । ध्यान भावनाया इच्छुक उपासकोपासिकापिन्त वसपोलं
 इमिगु धी धी चरित्र अनुकूलं विचाः यागाः माःयाःपिन्त माः
 माःगु व त्वःत्वःगु कथं समथ भावना व विप्रशयना ध्यान यागु
 शिक्षा दीक्षा विद्याः थःगु हे सुपरिवेक्षणं ध्यान भावना स्मगु
 अभ्यास याके विज्याइगु जुयाः भावनार्थी उपासकोपासिका
 पिनिनं न ध्यान भावना समाधि यागु लाभ याकनं याय् फुगु
 जुया च्वन । अकं वसपोल न्हागु विहागे च्वना विज्यासां वस-
 पोल याके ध्यान भावनाया शिक्षा दीक्षा कयाः वसपोलयागु
 सुपरिवेक्षणं ध्यान भावनाया अभ्यास या वईपिं सदमंप्रेमी
 ध्यानार्थी जनपि म्वः म्वः दया च्वनीगु लः ।

शाक्यमुनि तथागतं देशना यागा विज्याःगु मध्यम
 प्रतिपद जुया च्वगु आयं अष्टाङ्गिक मार्गंस शील, समाधि व
 प्रज्ञा धर्मया अभ्यासे जोड विषय तःगु दु । प्रज्ञानन्द ज्ञप्ते नं
 त्हापां उपासकोपासिकापिन्त शील धर्मंस प्रतिष्ठित ज्वागु शिक्षा

बिया बिज्याई । शीलधर्म क्वातुगु खने दय्क् वसपोल अले समाधि यागु भावनाया अभ्यास याका बिज्याई । नापं प्रज्ञा धर्म यात खंकेगु, चाय्केगु, ध्वीकेगु व ग्रहण याय् फय्केगु शिक्षा दीक्षा यात सविस्तार उपमा उदाहरण सहित कना बिज्याई । संघ नायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविर यागु बिच्चाः खः विना शीलं समाधि बःलाइ मख्, समाधि मदय्कं प्रज्ञा प्रज्वलित ज्वाी फे मख् ।

बुद्ध धर्मानुसारं तत्त्वतं हे मागे याय् थाकूहा अनिकं चञ्चल जुया च्छेहा मानव मन-चित्त यात अकुशल धर्म चाकाः कुशल गुण धर्मस सुप्रतिष्ठित यायेतः व गम्भीरगु त्रिलक्षण धर्म अनित्य, दुःख व अनात्मा यात खंकाः जाश्रव दक्को न्हंका छत्रसे निर्वाण धर्मयात साक्षात्कार याय् फय्केत साधना अभ्यास याय् माःगु ध्यान भावना जम्मा निगू प्रकारया दु :-
(१) समथ भावना व (२) विपश्यना भावना ।

समथ भावना

समथ भावनायात विकास याय्त साधक अभ्यास याये माःगु कर्मस्थान (अर्थात् ध्यान विषय) जम्मा निगू प्रकारया दु । बुद्ध धर्मय् ध्यानी वा साधक पिनिगु भिन्न भिन्न चरित्र व स्वभाव अनुसार चर्चा यागु नं वर्गीकरण याना तःगु दु । समथ भावना यागु अभ्यास व अवलम्बन याइपि ध्यानया प्रत्याशी पिनिनं थःगु चर्चा वा चरित्र, स्वभाव अनुकूलगु कर्मस्थान लयाः उगु हे कर्मस्थान यागु अभ्यासं समाधि प्राप्त याये-माः । मज्झिमसुल्ल निघ्नोपनिषद् स्वभावकथं चर्चा नं मूलतः

लुगु प्रकारवा दुगु जुया च्वन । यथा:- १) राग चर्या, २) द्वेष चर्या, ३) मोह चर्या, ४) श्रद्धा चर्या, ५) बुद्धि चर्या व ६) वितर्क चर्या । ध्यानी वा साधक पिनिगु ईर्यापिथ, ज्या, भोजन, स्त्रहगु आदि व धर्मया प्रवृत्ति स्वयाः थुम्ह सिया चर्या थुगु स्वः धका सीका काये मागु जुया च्वन । गुम्हे गुम्हेस्यां राग आदि स्वभावयात मिले मिले यानाः थप पेंगु चर्या व अये हे श्रद्धा आदि स्वभावयात मिले मिले यानाः मेगु पेंगु चर्या थप यानाः जम्मा छिपेंगु (१४) चर्या दु धका माने याइपि नं दु धका विगुद्धि मार्गस उल्लेख याना तःगु दु । यथा:- १) राग चर्या, २) द्वेष चर्या, ३) मोह चर्या, ४) श्रद्धा चर्या, ५) बुद्धि चर्या, ६) वितर्क चर्या ७) राग मोह चर्या, ८) द्वेष मोह चर्या, ९) राग-द्वेष चर्या, १०) राग-द्वेष-मोह चर्या, ११) श्रद्धा बुद्धि चर्या, १२) श्रद्धा वितर्क चर्या । १३) बुद्धि-वितर्क चर्या व १४) श्रद्धा-बुद्धि-वितर्क चर्या । किन्तु संक्षिप्त रूपं धाय्गु जूसा मूलतः मानव स्वभाव, प्रकृति वा चर्या यात लुगु (६) हे प्रकार यागु चर्यास वर्गीकरण याय्व पर्याप्त लुगु जुया च्वन ।

ध्यान लाभ याय्त अभ्यास याये बहःगु कर्मस्थान वीगु थये ल :-

क) १० कृत्स्न अर्थात् १० कसिण अभ्यास त दु । यथाः १) पृथ्वी कसिण २) आप कसिण, ३) तेज कसिण ४) वायु कसिण ५) नील कसिण ६) पीत कसिण ७) लोहित कसिण

८) अवदात (स्वेत) कसिण ९) आलाक कसिण व
१०) परिच्छिन्नाकाश कसिण

ख) १० अशुभ वा किं अशुभ विषयन दु । यथा: १) ऊर्ध्व-
मातक (मृत्यु उपरान्त वायु नं फुले जुया च्वंगु शरीर)
२) विनिलक (सी घुंका: वेंचुमे गरखेसे च्वंगु शरीर) ३) विपु-
ब्बक (पीप पिहाँ वया च्वंगु शरीर) ४) विच्छिद्रक (निगू
टुका जुया: प्येडना च्वंगु मृत देह) ५) बिक्खायितक (खिचा
धों आदि जनावरतसे नया: चच्च: फुना च्वंगु मृत शरीर)
६) बिक्षिप्तक (विविध किमिमया खिचा धों आदि जन्तुतसे
नया: वांछोया त:गु मृत शरीर) ७) हत बिक्षिप्तक (हतियार
आदि पाला: स्याना: उखें थुखें वांछोया छरेजुया च्वंगु मृत
शरीर) ८) लाहितक (ह्याउंक हि लत पत जुया च्वंगु मृत
शरीर) ९) पुलुवक (स्याउँ स्याउँ कां दाया च्वंगु मृत देह)
व १०) अस्थिक (नर कङ्कालि क्वेँ जेक दुगु मृत शरीर) ।

ग) १० अनुस्मृति अर्थात् कीं अनुस्मृति (अनुस्सति) त
दु । यथा: १) बुद्धानुस्मृति २) धर्मानुस्मृति ३) संधानुस्मृति
४) शीलानुस्मृति ५) त्यागानुस्मृति ६) देवतानुस्मृति
७) मरणानुस्मृति ८) कायगतास्मृति ९) आनापानस्मृति
१०) उपशमानुस्मृति ।

घ) छगू आहारे प्रति कूलतायागु सज्ञाया कर्मस्थान दु ।

ङ) छगू व्यवस्थान अर्थात् चतुर्धातु व्यवस्थान यागु ध्यान
विषय दु ।

ब) पैंगु इन्द्र विहारत दु । यथा: १) मैत्री २) करुणा
३) सुरिता व ४) उपेक्षा । यन उपेक्षा यागु अर्थ उपेक्षा वेदना
मस्तु । बल्कि तत्र-मज्जुत्तता धयागु कुशल चैतसिक छः ।

छ) पेता आरूप्य अर्थात् अरूप ध्यान त दु । गये कि:-
१) आकाशाननस्या यतन २) विज्ञानानस्यायतन ३) क्षुक्ति-
चन्यायतन व ४) नैव मंजानासंजायतन । शुक्ति मात आरूप
समापत्ति नं धाई ।

समथ भावना बिधि

समाधि कामु भावना याइह्य साधकं शील्य सुप्रतिष्ठित
जुयाः आवास, कुल, लाभ, गण, काम, मार्ग, ज्ञाति, ग्रन्थ व
ऋद्धि ये जागु समाधिया परिवोधत मध्ये गुगु परिवोधं यत
भावनाया अभ्यासे अ पालं बिघ्न पियंगु महणूस जू उगु उगु
परिवोधयात फत्ति फत्तले गाकनं हटे यानाः कर्मस्थान बीह्य
कल्याण मित्रया समक्ष वनाः थःगु चर्या यात त्वःगु अनुकूलगु
पोगू कर्मस्थान मध्ये गुगु छगु उपयुक्तगु कर्मस्थान यात ग्रहण
यानाः समाधि-भावनाया निम्ति अयोग्य जुया च्वंगु विहारयात
त्वता त्वःगु अनुकूलगु विहार च्वनाः बिबिधंगु परिवोधतयत
चीकाः भावना विधि अनुरूप समथ भावना अर्थात् समाधि
यागु भावना अभ्यास याना येंव माः ।

संयोजन किंगू

सत्त्व प्राणीपिन्त थ्व संसारे प्यपुंक चिना तइगु ल्केष
किंगूयात बुद्ध धर्मय किंगू संयोजन धका धनातल । थुपि ज्ञः-

१) संस्कार्य दृष्टि २) विचिकित्सा ३) शीलवत् परामर्श
४) काम राग ५) प्रतिष्ठ ६) रूप राग ७) अरूप राग
८) मान ९) औदत्य व १०) अविद्या । युधि किं संधो-
जनतं अर्थात् सांसारिक गणतयत् बालाक हे प्यदक पाला-
वकुला छाद्य मफयकं संसारया अवागमन चक्रं प्व भवचक्रं
मुक्त जीव फइगु मखु ।

नीवरण न्यागू

कुशलं कमया लयं, ध्यान भावनाया मार्गय व निर्वाण
मार्गय पंगलः जुया दना च्वनीगु बाधा तवत् बुद्ध धर्मय नीव-
रण धका धयातल । नीवरण जम्मा न्यागू प्रकारया दु,
गये कि:-

- १) कामच्छन्द अर्थात् पंच काम रसे भूले जुया च्वनेगु ।
- २) व्यापाद अर्थात् तं व द्वेष भाव यायेगु ।
- ३) धीनमिद (स्त्यान मृद) अर्थात् आलस्य जुया च्वनेगु वा
निकत्साह व अकर्मण्यतां ज्वंका च्वनेगु ।
- ४) औदत्य - कौकृत्य (उदच्च - कुकुच्च) अर्थात् मानसिक
चंचलता व पश्चाताप वा मानसिक पीर चिन्तां चिका
च्वनेगु ।
- ५) विचिकित्सा (विचिकिच्छा) अर्थात् आशंका वा बुद्ध धर्म
व संघ आदिया बारे मने सन्देह दया च्वनीगु ।

समय भावनाय तल्लीन साधकं ध्यान लाभ यायत्
त्वत्ते माःगु न्यागू मात्सर्यं (अर्थात् पंच मच्छरिय) अर्थात्

१) लाभ मात्सर्यं २) वणं मात्सर्यं ३) भावोसं मात्सर्यं
 ४) कुल मात्सर्यं व ५) धर्म मात्सर्यं यात त्याग याताः ध्यान
 भावना लगायत सम्पूर्ण कुशल कर्म स पंगलः जुषां च्वंगु पंच
 नीवरण तयूत दमन यायूत भ्यागु ध्यानाङ्ग अर्थात् १) वितर्क
 २) विचार ३) प्रीति ४) मुख व ५) एकाग्रता नामक
 कुशल चैतसिक पित्त विकास याताः सम्पूर्ण अकुशल १) श्रद्धा
 २) वीर्य ३) स्मृति ४) समाधि व ५) प्रज्ञा यात परस्परे
 सन्तुलितः ज्वीकयं चित्त यात दमन यासे । विकसित याता
 यंकाः समाधि वा चित्तया एकाग्रतां प्राप्त यायुगु कुतः
 यायेमाः । समथ भावना यागु अभ्यासया क्रम्य योमीं थम्हं
 अभ्यास साधना याता च्वंगु छगू हे जक कर्मस्थान वा ध्यान
 विषयेने थगु चित्तयात केन्द्रित याताः ध्यान प्राप्त याइगु
 कारण याताः थव ध्यान प्राप्त याइगु इलय् साधकं पंच नं वर-
 णयात छुं काल तक अस्थायी रूपं चीका छोय्त वा दपन यायूत
 सफल जुया च्वनी । किन्तु समथ भावनां सम्पूर्ण ल्केशया
 अनुशययात उन्मूलन याय् मफइगु जुयाः हेतु चूलाय्वं अकुशल
 चित्तत हाकनं हाकनं उत्पन्न जुया वय् फुगु जुया च्वन । केवल
 विषयना भावनाया अभ्यास लाभ जूगु १) श्रोतापत्ति
 २) सकृद गामी ३) अनागामी व ४) अरहन्त मार्ग फलं
 जक क्रमशः कामच्छन्द, व्यापाद, धीन मिद, उद्वेग-कुक्कुच्च
 व विचिकित्छादि पंच नीवरण धर्म व छीगू संयोजनयात नं हा
 नापं लेहे दैक निर्मूल ज्वीक हटे याय् फइगु सः । काम आश्रव,
 भव आश्रव, दृष्टि आश्रव व अविद्या आश्रव यात हां नापं लेहे

एक निर्मूल बाइगु ज्ञान यात हे विषयना ज्ञान धाई । विषयना भावना यागु अस्यासं जक प्राप्त ज्वीगु प्रज्ञा ज्ञान स्वः ।

समथ भावनाय् साधकयागु चरित्र स्वयाः वयात स्वःगु अनुकूलगु कर्मस्थान व्रीमाः । कारण साधकयागु विपरीत कर्मस्थान ग्रहण याःम्हं भावना यागु विकास याये फइ मलु । बिंशुद्धि मागी स उल्लेख जुाः च्वगु वर्णानुसार राग चरित्रह्य साधकयात किगू अशुभ व कायगतास्मृति कर्मस्थान अनुकूल जूसा द्वेष चरित्रह्य व्यक्ति यात चतुर्ह्यविहार व पैंगू वर्ण कसिण अर्थात् बंश्चुगु-नाम, ह्यासुगु-पीत, ह्याउँगु-लोहित व तुयूगु-अबदात कर्मस्थान ८ गू अनुकूल ज्वी । मोह चरित्र व मनुयात आनापान स्मृति कर्मस्थान धृता हे बीगु ठीक ज्वी । श्रद्धा चरित्रह्य साधक यात धाःसा बुद्धानुस्मृति, धर्मानुस्मृति, संधानुस्मृति, शीलानुस्मृति व देवतानुस्मृति अनुकूल जूसा, बुद्धि चरित्रह्य साधकयात मरणानुस्मृति, उपशमानुस्मृति, चतुर्धातु व्यवस्थान व आहारे प्रतिकूल संज्ञाया कर्मस्थान अनुकूल जू । बाँकी कसिण व पैंगू आरूप्य सकतां न्यांगु प्रकारया चरित्रह्य योगीपिन्त नं अनुकूलगु कर्मस्थानत स्वः ।

ध्यानया अस्यासं दुपि योगिपिसं तं नं तं भावनायात विकास यानाः भिन्न भिन्न किसिम यागु न्यागू लौकिक अभिज्ञात नं प्राप्त याना कायेफु । अभिज्ञा त प्राप्त ज्वीगु अवस्थाय् साधकया समाधि निकै हे उन्नत जुया ज्वनी । साधकं समय अवसथाया क्रमय् विकास याये फइगु लौकिक अभिज्ञात स्वः—

१] श्रद्धाविध २] दिव्यश्रोत ३] परचित ज्ञान ४] पूर्व

सङ्गाया निरिति मुक्त जुतेः श्रेष्ठोत्तमगु देव व सनुष्य योवी जक
 उत्पन्न जुयाः ७ ज्ञेय जन्मया दुने हे अरहन्त मार्ग व फल ज्ञान
 द्वारा निर्वाण यात साक्षात्कार बाइह्य अरहन्त ज्वीगु लः ।
 विषयना भावनायात उगुहे जन्मे अक वृद्धि याना यंके फल
 घाःसा कथहं नं सकृदागामी मार्ग फल प्राप्त ज्वीगु जुया च्वन ।
 अनं नं भावना यातः वःलाका विकास याना वं यंके फल घाःसा
 कामच्छन्द, व्यापाद व कौकृत्य थे जागु नीवरण त निर्मूल
 यानाः किगु संयोजन मध्ये काम राग व व्यापाद नामक ल्केस
 यात निर्मूल ज्वीक उच्छेद यानाः अनःगामी मार्ग व फल प्राप्त
 ज्वीगु जुया च्वन । विषयना भावनायात सर्वोच्च स्तरे तकं
 अभिवृद्धि याना यंके फल अरहन्त मार्ग वीकी ल्यों दनिगु
 रूप राग, अरूप राग, मान, औद्धत्य व अविद्या नामक क्लेशत
 सकतां निर्मूल यानाः स्त्यान-मृद व औद्धत्य नामक नीवरण
 यात नं ह्रीं निसें लेहे यनाः निर्मूल यासे सम्पूर्ण चित्त मल
 यात विशेष रूपं क्षय यानाः अरहन्त मार्ग व फल प्राप्त यानाः
 सउपादिशेष निर्वाण प्राप्त याना काय् फइगु जुया च्वन ।
 युक्कं सकतां आश्रव क्षय याइगु ज्ञान यात हे आश्रव क्षय ज्ञान
 घाइगु लः । [द्वष्टय :- समथ भावनाया विषये विस्तार
 सीकेगु इच्छा दुम्हं विशुद्धि मार्ग नामक ग्रन्थ व विषयनाया
 विषये विस्तार सीकेगु इच्छा दुम्हं भदन्त महासि सवादी यागु
 “इ प्रोप्तेस अक इन्साइट” भदन्त आचार्य बुद्ध दांत यामु
 “आनापावसति अर्थात् माइण्डफुलनेस अक त्रितिय” व भिभु
 ज्ञानपुण्णिक यागु “विभ्र धर्म प्रचार देवना” व “महत्सृष्टि
 वस्त्याम” ग्रन्थ त स्वयेगु वेद्य ज्वी । समथ व विषयना यागु

मदुगु केवल दुःखे दुःख हे एक खः । जि जिगु धायगु छुं मदुगु
आत्मा जीव, सत्त्व, पुद्गल धयागु छुं मदुगु स्वभाव धर्म मात्र
दया च्चंगु अनात्म धर्म खः धका स्वज्ञानं स्पष्ट रूपं खनाः
सियाः चाया वई । थुगु बलते अनित्यानुपश्यना, दुःखानुपश्यना
व अनात्मानुपश्यना धयागु विपश्यना ज्ञान त प्रनूर मात्राय्
उत्पन्न जुया वइगु जुया च्चन । युक्थं बिचार विमर्श व प्रत्य-
वेक्षण यानाः स्यूगु सम्मसन ज्ञान खः । अनं ल्यू भावना यात
विकास यानावं यंकेबले उदय ववय ज्ञान नं परिपूर्ण जुया वइगु
जुया च्चन । अनं ल्यू ल्यू कथहं नं भंग ज्ञान, भय ज्ञान, आदी-
नव ज्ञान व निर्विदा ज्ञान उत्पन्न जुया वइगु जुया च्चन । अनं
ल्यू संस्कार धयागु नाम रूप धर्म तय्त विशेष कुतः याना
च्चने म्वेक अपुक हे यार्क समान रूपं भाविता यानाः सिया
च्चनीगु संस्कारूपेक्षा ज्ञान नं उत्पन्न जुया वइगु जुया च्चन ।
थुगु प्रकारं विपश्यना भावनाया क्रमय् चतुमहास्मृति प्रस्थान
यागु भावना यात अटूट रूपं अक्षुण्ण पूर्वक विकास यानावं
यंकेबले आर्यं अष्टाङ्गिक मार्गज सकतां परिपूर्ण जुयाः चतुरार्यं
सत्य यात यथार्थ रूपं बोध याय् फइगु विपश्यना ज्ञानत तं नंतं
छिपे जुयाः सम्पन्न जुइगु अवस्थाय् आर्यं मार्गं ज्ञान व फल ज्ञान
उत्पन्न जुया वयाः निर्वाण यात खनीगु जुया च्चन । अनंलि
दकले ज्ञापां श्रोतापत्ति मार्ग व फल प्राप्त यानाः सत्काय दृष्टि
त्रिविकित्सा व शीलव्रत परामर्श नामक संयोजनत नाश यानाः
पंच नीवरण मध्ये यागु म्यागूगु नीवरण त्रिविकित्सा नं निर्मूल
जुयाः नरक, तिर्यक, प्रेत, व असुर महित प्यंगू अपाय गति

धर्म व त्रिभू संयोजन धर्म व्यापक यात ही नाप लेहे यनाः
हाकनं छको उत्पन्न ज्वी मफयूक निर्मूल यायेगु व सकतां
आश्रव क्षय यानाः निर्वाण धर्मयात साक्षात्कार यायेगु सः ।

विषययना भावनाया विकास क्रम

विषययना भावनाया अभ्यास यादृह्य योगी कायानु-
पश्यना, वेदनानुपश्यना, चिन्तानुपश्यना न धर्मानुपश्यना धयागु
प्यंगु महास्मृति प्रस्थानया भावना यामे उत्पन्न जूगु तक नाम
रूप धर्मे बांलाक होस तयाः स्मृतियात अटूट रूपं अक्षुण्ण
पूर्वक विकास याना भाविता यानावं लुमंका यंका च्वनेमा ।
थुगु प्रकारं भाविता यानाः स्मृति यात विकास याना यंकु यंकु
समाधि प्रबल जुया बहगु अवस्थाय् नाम धातु स्वभाव व रूप
धातु स्वभाव यात छुटे छुटे यानाः यथाभूत रूपं सिया च्वनीगु
ज्ञान-नाप रूप परिच्छेद ज्ञान पूर्ण जुया बई । थुकथं नाम व
रूप यात विभाजन यानाः सीकाः समाधि व ज्ञान वृद्धि जुया
बहगु अवस्थाय् भाविता यानाः स्मृति यात विकास यानावं
यंकेबले कथहं नं कार्य व कारण यान विभाजन यानाः स्यूगु
ज्ञान उत्पत्ति जुयाः प्रत्यय परिग्रह ज्ञान प्राप्त ज्वी । अनं ल्यू
समाधि अभिवृद्धि जुयाः बलाना बहगु अवस्थाय् भाविता
यानाः लुमंकु लुमंकु पत्तिक सीके माःगु व लुमंका सिया च्वनीगु
बारबार उत्पन्न जुयाः तुरुन्त तुरुन्त हे तनाः विनाश जुया
बनाः क्षण मात्र हे नं दिया मदेयूक उत्पत्ति व विनाशया क्रम
स्वाना बना च्वंगु तथ्ययात ज्ञानं चाया बई । अले उत्पत्ति
जुक्को व्यापक धर्म सकतां अनित्य सः, यः ताय्के बह जूगु छुं

निवासानुस्मृति व ५] व्यूत्पत्त्योत्पाद अर्थात् दिव्य वस्तु ।

विषयना भावना

समय भावनाया उद्देश्य कर्मस्थाने हे जक यः गुः सम्पूर्ण
ध्यान केन्द्रित यानाः अकुशल चित्तयात वमन यायेगु व वितर्क,
विचार, प्रीति, सुख व एकाग्रताया ध्यानाङ्ग तयगु बिकास
यानाः कुशल चित्तया एकाग्रता-समाधि प्राप्त यामे वृष्ट धर्म
मुख विहारी, शान्त विहारी जुये फयकेगु खःत्ता विषयना
भावना यागु उद्देश्य संसारया सकतां स्वभाव धर्मया वास्तविक
स्वरूप यात यवार्थ रूप गथे खः अये हे खंकाः सीकाः ध्वीकाः
चाय्काः पंच उपादान स्कन्ध यात नाम धातु स्वभाव व रूप
धातु स्वभावया रूप्य् अलग अलग छुटे छुटे ज्वीकः खंके, सीके
चाय्के फुगु नाम रूप परिच्छेद ज्ञान अर्थात् धर्म व्यवस्थान
ज्ञानया नापं कार्य व कारणया स्पष्ट ज्ञान प्रवृत्त ज्वीगु प्रत्यय
परिग्रह ज्ञान, अर्थात् प्रत्यय व्यवस्थान ज्ञान, हेतु प्रत्ययया
परिणामया रूप्य् उत्पत्ति जुजुं द्रुतगति विनाश जुया बना
ज्वंगु सकतां नाम रूप धर्म त यथार्थतः अनित्य खः, दुःखया
कारण खः अले धनात्म धर्म स्वभाव मात्र खः धका सीकीगु,
चाय्कीगु लक्षण-प्रतिबेध ज्ञान सह अन्तस्त्वोत्पत्त्याः सकल सस-
स्कृत धर्म पाले सर्वथा अलग जुया ज्वंगु शान्ति परम क्षान्ति
यागु स्थिति यात साक्षात्कार याना बी फुगु ज्ञान निर्वाण-
प्रतिबेध ज्ञान नापं प्राप्त यानाः तं नं तं श्रोतवन्ति, सकृदात्मनी
अनागामी व अरहन्त मार्ग व फल प्राप्त यामे पंच नीवरण

सन्नाः अनाभासी या अरहन्त यागु मार्गं फलं प्राप्तं यानां कस्ये
कुपि आर्षं पुद्गलकिसं निरोधं समापति यासं नं प्राप्तं यानां
काये फइगु जुया च्वन ।

समय भावनायां सकतां कर्मस्थानं व्याक्कं ध्यानं
लाभं याकेगु समर्थं मदुगु जुयाः पंचजं ध्यानं तं समयं लाभं
यायेगु इच्छा याः ह्य भोगीयात उगु हे प्रकारयागु उपयुक्तं कर्म
स्थानं बीमागु जुया च्वन ।

विशिष्टं ध्यानं गुह्या रूपे संघं नायकं भन्ते,

विगतं खूगु शताब्दी निसं भगवान् शाक्यमुनि
तथागतं देशनां यानां बिज्यागु बुद्ध बुद्ध शासनया भिक्षु
परम्परा नेपालं लुपा प्रस्थिः जुया वंगु इत्यं नेपाले परियति
शासनं यागु अभावे प्रतिप्रति शासनं नं दुर्लभं जुया वनीगु
स्वामाधिक हे जूयें परियति व प्रतिप्रति शासनया लिवंसाय
व्यवस्था च्वनीगु प्रतिवेधं शासनं लोप हे जुया च्वनीगु छु
आश्चर्यं चागु लें मखुत । अकें समय भावना यागु कर्म स्थान
ग्रहणं याय्गु परम्पराया बीसय् न्यास ग्रहणं याय्गु परम्परा
व्यवस्था च्वंगु व बौद्ध ध्यान वा समाधिया बीसय् जप तप
योगया अभ्यास यात हे समाधि धका धयाः वहे समाधि मोक्ष
निर्वाण साध्य जू धयागु बिभ्रम नेपालया धार्मिक जगतें
दुध्यानां च्वंगु इत्यं संघनायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्वविरं
करीव ५७ वर्षं न्ह्यो नेपाले स्वनिगले प्रथम स्थविरवादी पीत
वस्त्रचारी श्रामणेरया रूपं दुहां बिज्यानाः खूगु शताब्दी लुपा
स्वविरवादी बुद्ध बुद्ध शासनं यागु परियति शासनं व प्रति

निर्मूल पायेबुंकाः लिपा हाकनं उगु ल्केशत उत्पन्न ज्वी फे मखु
त । अकें मार्गं चित्तत नं हाकनं उत्पन्न ज्वी मखुगु खः ।

किन्तु मार्गं फल प्राप्त याःह्य आयं पुद्गलं समथ यागु
नं अम्यास यानाः ध्यान लाभ याना तःगु दुसा घाई चित्त यागु
मेगु हे वीधि क्रमे ध्यानया नापं निर्वाण यात नं अनुभव याइगु
फल चित्तत हाकनं हाकनं उत्पन्न ज्वी फुगु जुया च्वन । छाये
धाःसा समथयागु अम्यास याना ध्य म प्राप्त याना विषयना
यात विकास याइह्य पुद्गलं ध्यानाङ्ग सहगत लोकोत्तर चित्त
त पाखे आयं मार्गं फल प्राप्त याये फुगु जुया च्वन । ध्यानाङ्ग
नापं उत्पत्ति ज्वीगु मार्गं चित्त नं खःजा श्रंतापति, सकृदागामी
अनागामी व अरहन्तादि बोधि ज्ञानया प्रत्येक चरण यागु
सम्बोधि प्राप्त याइवले केवल छको हे जक उत्पत्ति ज्वीगु खः
परन्तु ध्यानाङ्ग नापं उत्पन्न ज्वीगु फल चित्तत धाःसा अनेक
बार उत्पन्न ज्वी फुगु जुया च्वन । थुगु प्रकारं ध्यानाङ्ग नापं
उत्पत्ति ज्वीगु लोकोत्तर चित्त तसें समथयागु कर्मस्थान यात
आरम्भण मयासे निर्वाण यात हे जक आरम्भण यागु रूपं
अनुभव याइगु खः । अकें ध्यानाङ्ग नापं उत्पन्न ज्वीगु लोक
उत्तर चित्तं ध्यान सहित निर्वाण यात हे अनुभव याई धका
कानातल । थुगु प्रकारं ध्यान व विषयना नियो यात नं विकास
याय्गु पूर्व संस्कार दयाः ध्यानाङ्ग नापं उत्पन्न ज्वीगु लोकोत्तर
चित्तत नापं अरहन्तादि मार्गं व फल प्राप्त याइपि पुद्गल-
गिनिगु निमित्त थव खं निश्चय नं तःधगु लाभ यागु खं जुल ।
पंगुगु तद्द यागु अरूप ध्यान नैवसंज्ञाना संज्ञायतन यात प्राप्त

ध्यान व विषयना निगूलीं अभ्यास यानाः ध्यान सहित सम्बोधि
अर्थात् बोधिज्ञान प्राप्त याना काः ह्य आर्य १) ऋद्धि विषयज्ञान
२) दिव्य श्रोत ३) परचित्त ज्ञान ४) पूर्व निवासानुस्मृति
ज्ञान ५) च्युत्योत्पाद ज्ञान व ६) आश्रय धय ज्ञान समेत
षडभिज्ञा ज्ञान लाभ यानाः अनेक प्रकारया ऋद्धि प्रातिहार्य
प्रदर्शन यायत् सक्षमह्य अरहन्त ज्वीगु जुया च्वन ।

उलि जक मखु समथ व विषयना निगूलि भावना
यानाः ध्यान सहित आर्य मार्ग फल प्राप्त याइपि आर्य पुद्ग-
लपिसं थःगु जीवने अनेक बार ध्यान सहित निर्वाण यात
अनुभव याये दइगु, अनुभव याये फइगु जुयाः नं थजाःपि आर्य
अरहन्त पित्त तःधंगु लाभ प्राप्तपि धाइगु जुया च्वन । कारण
द्याय धाःसा समथ भावना यागु अभ्यास मयासे विषयना यागु
जक भावना याइपि पुद्गल पिसं सम्बोधि लाभ याइबले
निर्वाण हे जक गोचर जुया च्वंगु मार्ग चित्त (लोकोत्तर कुशल
चित्त) व फल चित्त त (लोकोत्तर विपाक चित्त) छगू हे
चित्तया बीधि क्रमय हे उत्पत्ति च्वीगु व निरोध ज्वीगु ख ।
अले चित्तया उगु बीधि क्रम सिधय वं थपि मार्ग व फल चित्त
हाकनं हाकनं उत्पत्ति ज्वी मख्त । श्रोतापन्न, सकृदागामी,
अनागामी व अरहन्तया मार्ग चित्त तयगु कृत्य थःथःम्हं नाश
याय फुगु ल्केशतयत् निर्मूल यायगु जूगुलि छगू जीवनया
चक्रे श्रोतापन्न, सकृदागामी अनागामी व अरहन्तया मार्ग चित्त
छगू हे बार जक उत्पन्न ज्वी फइगु ख । श्रोतापन्न, सकृदागामी
अनागामी व अरहन्तया स्तरे उन्मूलन याये माःगु ल्केशत

प्रारम्भिक परिचयका निम्ति निम्ना गौ एकम यागु "अभिधम्म
इन् देली लाइफ" व लेखक यागु "जीवनको प्रत्येक घडीमा
अभिधम्मको उपयोग" नामक ग्रन्थ त नं सहायक उवी ।]

**समय व विषयना भावना निताना विकास यानागुया
विशेषता**

विभिन्न प्रकार यागु कर्मस्थान ग्रहण यानाः समय
भावना यागु अभ्यास याइपि साधकपिसं विभिन्न कसिण ध्याने
रूप-ध्याने यामु सर्वोच्च चरण प्राप्त यानाः १४ फिप्यांगु तरीकां
पूर्ण-मन-नियन्त्रण यायगु अभ्यास यानाः न्यागु प्रकारया लौकिक
अभिज्ञा तेगु विकास याय् फुगु व थुगु प्रकारं ऋद्धि सम्पन्न
थुपि योगी पिसं अनेक प्रकारया ऋद्धि प्रातिहार्यं क्यने फइगु खं
खे संक्षिप्त रूपं उस्लेगु उवी धुंकुगु दु । तर विषयना
भावना यागु जक अभ्यास यानाः आर्य मार्ग ज्ञान व फल प्राप्त
यानाः अरहन्त जूहा आर्य आश्रव क्षय ज्ञान ये जाःगु सर्वोत्कृष्ट
अभिज्ञा लाभ याना काःमां मेगु पंचाभिज्ञा धाई प्राप्त मज्जी
फुगु जुया चवन ।

अकें पंच अभिज्ञा नामक लौकिक अभिज्ञा नापं अनेक
प्रकारया ऋद्धि प्रातिहार्यं सहितं षडभिज्ञा लाभ यानाः अरहन्त
मार्ग फल प्राप्त याना कायगु इच्छा दुहा माध्यकं त्वापां समय
भावना यागु नं अभ्यास यानाः सक्तां ध्यान लाभ यानाः
लौकिक अभिज्ञाया विकास याना विषयना भावनाया अभ्यास
अरहन्त मार्ग फल नापं प्राप्त यानाः आश्रव क्षय ज्ञान प्राप्त
याना काये माःगु जुया चवन । थुगु प्रकारं समय भावनाया

श्री लंकाया राष्ट्रपति जयवर्दन नाय प्रज्ञानन्द महास्थविर भन्ते

प्रति शासनयात जक नेपाले हाकनं दुतिना बिज्यागु मखु कि बुद्ध धर्म कथंया ध्यान भावनादिया अध्ययन व अम्यासयासनं ह्लापां नेपाले दुतिना बिज्यासे स्वयं थःम्ह नं फम्पी बज्ज-जोगिनीया एकान्त स्थान आदि थाम्य वनाः वनाः बौद्ध ध्यान भावनायागु अध्ययन आचरण व अम्यास बृद्धि यानावं यंकाः सर्वं प्रथम प्रतिवेध शासनया नि स्वनेगु ज्याय नं आपालं कुतः याना बिज्यात । वसपोल भन्तेया बुद्ध धर्मया गम्भीर सूक्ष्माति सूक्ष्म दार्शनिक पक्ष अभिधर्मयागु ज्ञाने आपाः अभिरूची दुगु व दुःख मुक्तिया मार्ग चाय्कीगु प्रजा वध्दक बौद्ध ध्यान भावना यागु गम्भीर अध्ययन, आचरण व अम्यासया साधनाय् वस-पोलयात रस ताइगु जुयाः वसपोलं अरकने बिज्यानाः उप-सम्पदा प्राप्त याय् धुन साथ नं वसपोलं थःगु अरकन, चटग्राम काक्स वजार, रामुपातली, रगून व मोलमिनया भिक्षु जीवने बौद्ध ध्यान भावनादिया शिक्षा दीक्षायागु गम्भीर अध्ययन, अम्यास व साधनाय् आपालं आपाः समय व्यतीत याना बिज्यासे दक्ष गुरुपि कुशल साधकपि व श्रेष्ठ कल्याण मित्र पिनिगु योग्य निर्देशन, मार्ग दर्शन व नियमित सुपरिवेक्षणे बौद्ध ध्यान भावना व विषयनायागु साधना व अनुभवयात गावकं हे सुपरिस्कृत याना बिज्यात । थुकें यानाः वसपोल नेपालया ह्लापां ह्य ध्यान गुरु जक जुया बिज्यागु मखु कि सांसारिक रागे अनुरक्तपि अबोध नेपामिपिन्त नं गम्भीरगु बौद्ध ध्यान भावनादि शिक्षा दीक्षाय् याकनं याकनं हे आकर्षित यानाः अत्यन्त प्रभावकारी रूपं ध्यान भावना रसास्वादन

याका वीफुगु विशेषता वसपोल याके व्वलना बन । परिणाम
 स्वरूप स्थविरवादी बुद्ध शासनया पुनर्जागरणया उगु प्रतिकूलगु
 परिस्थितिया ईलय् नव प्रतिस्थापित बुद्ध धर्म स दुतिकः वःपि
 शुरू शुरूया उपासकोपासिकापिनि दध्वी नं अशुभ भावना,
 मरणानुस्मृति, कायगतास्मृति, आनापानस्मृति थे जाःगु बौद्ध
 समाधि भावना व अनित्यानुपश्यना, दुःखानुपश्यना, अनात्मा-
 नुपश्यना थे जाःगु विपश्यना भावना लोकप्रिय जुयाः वसपोल
 भन्तेयागु कुशल निर्देशने थःथःगु चरित्र व स्वभावया अनुकूलगु
 कर्मस्थान ग्रहण यानाः अनेक किसिमया समथ व विपश्यना
 भावनाया अभ्यास यानाः चित्त आनन्दित याना च्वनीपि
 योगाम्यासीपिनिगु संस्था बृद्धि जुयावं वयगु थाले यात । अके
 २००७ साल न्छवयागु तत्कालीन परिस्थिति नं वसपोल
 एकान्त शून्य स्थानयात ल्ययाः गुबलें मातातीर्थ गुबलें द्वंबुया
 मतले ध्यंक बिज्यानाः वर्षावास व्यतीत याना विज्यागु ईलय्
 नं शहरं शहरं निमें ध्यान भावनाया प्रत्याशा उपासकोपासि-
 कापि थ्वः थ्वः मुनाः कांस कांस लें न्यासि हे वयाः वयाः
 परिवार त्वताः चा मधामे, ह्नि मधामे, ग्याः मधामे, चिकु
 मधामे, ताःनो मधामे मातातीर्थ व द्वंबु ध्यंकः वयाः वयाः वहे
 मतले वास यानाः संध नायक भन्तेया व्यक्तिगत मुपरिवेक्षणे
 पुचः भावना, समूहगत रूपं ध्यान भावनाया अभ्यास यः वडगु
 जुया च्वन । थ्व प्राथ्मे ध्यामाल ध्यामा नेपामिपिसं ध्यान
 शिविर धकाः धाय् तकं मम निवलेयागु ध्यान शिविर खः,
 समूह ध्यान वा सामूहिक ध्यान शिविरया परम्परा व अथाया
 शुरूवात खः ।

संघ नायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविर्याषाय् ध्यान
 भावनाया अभ्यास याः वड्ढि उपासकोपासिकापिन्त वसपोलं
 सम्बन्धित ध्यान प्रत्याशीया चरित्र व स्वभावया नापं सप्पाय
 पेंगु अर्वाति आहार सप्पाय, स्थान सप्पाय, पुदुगल सप्पाय व
 ऋतु मप्पाययात नं स्वयाः सर्वप्रथम अनुकुलगु कर्मस्थान
 वियाः समथ भावनायागु अभ्यासनि याके बीगु वसपोलया
 चलन ख । अक्सर यानाः अविद्या व तृष्णाया जाले तत्तःक्यनाः
 सांसारिक माया मोहया जालं साधारण लोकजनपिस थःत
 थःहा तुं चिका च्वनीगु जुयाः आपाः घयाथे मनुत राग चर्या,
 मोह चर्या, वितकं चर्यापि दयाच्वनीगु जुया च्वन । अकें
 वसपोलं नवागन्तुक ध्यानता प्रत्याशीयिन्त इमिगु चरित्रयागु
 लक्षण व मप्पाय स्वयाः स्वयाः ह्वापां अशुभ भावना, कायग-
 तास्मृति भावना व आनापानस्मृति भावनायागु नि शिक्षा
 दीक्षा वियाः मथना अभ्यास याका विज्याडगु ख । अशुभ
 भावनायागु अभ्यासं काम राग व भव रागया गथः छ्वासुकेत
 आपालं मद्दत जू । कायगतास्मृतिया भावना स्मृति सम्प्रजन्य
 जुयाः महासंवेग उत्पत्ति याकेत तिबः ब्यू । आनापानस्मृतियात
 समथ भावनाया क्रमय् याडगु अभ्यासं नं चित्ते उत्पन्न ज्वीगु
 अकुशल धर्मयान विलकूल नाश यानाः शान्त याना बीगु जुयाः
 उत्तम दृष्टि धर्म मुख विहार प्राप्त याय्त गान्कं सहायक जू ।
 नापं मरणानुस्मृतिया भावना नापं अशुभ भावना, कायगता-
 स्मृति व आनापानस्मृति समाधिया अभ्यासं अनित्ययात
 बालाक नुगले थीक चाय्केत नं साबहे तिवः जूवं । अकें

वसपोलं साधकयागु भावनायागु उन्नति, वृद्धि व प्रगति या
 गति स्वयाः स्वयाः विभिन्न कर्मस्थान त हिलाः हिलाः ध्यान
 भावनायागु अभ्यास याका विज्याइगु जुया च्वन । वसपोल
 याके कर्मस्थान ग्रहण यानाः ध्यान भावनाया अभ्यास याइपि
 योगाभ्यासीन्ति वसपोल स्वयं थः हे न्ह्याने च्वनाः भावना याः
 जोःछि समय समयले मार्ग प्रदर्शन यानावं च्वना विज्यागु
 जुयाः नं वसपोलयाथाय् ध्यान भावना याय्गु साव हे अपुसे,
 याउँमे, न्ह्याइपुसे च्वंगु अनुभव साधकतसें याना च्वनी ।

राग, तृष्णा, द्वेष व मोहया विषये भगवान बुद्धं ध्याय
 विज्यागु नं दुः-

“नत्थि रागसमो अग्नि नत्थि दोससमो कलि ।

नत्थि खन्धसमा बुबुद्धा नत्थि सन्तिवरं सुखं ॥

धम्मपद १५, ४ ॥६॥

अयं

राग समान अग्नि मेगु मदु, द्वेषया समान अपराध
 मेगु मदु । पञ्च स्कन्ध समान दुःख मेगु मदु, निर्वाण (शान्ति)
 समान सुख मेगु छुं हे मदु ॥

धम्मपद १५, ४ ॥६॥

नत्थि रागसमो अग्नि नत्थि दोससमो गहो ।

नत्थि मेहसमं जालं नत्थि तण्हासमा नदी ॥

धम्मपद १८, ६ ॥१७॥

अर्थ

रागथे जाःगु मि मेगु मदु, द्वेषथे ज्वःगु ग्रह मेगु
मदु । मोह समानगु जाल मेता मदु, तृष्णा समानगु नदी
मेगु मदु ॥

धम्मपद १८, ६ ॥१७॥

ये रागरत्तानुपतन्ति सोतं

सयं कतं मक्कटकोव जालं ।

एतस्मिं छेत्तवान् वजन्ति धीरा

अनपेक्खिनो सव्व बुक्खं पहाय ॥

धम्मपद २४, ५ ॥१४॥

अर्थ

रागं अनुरक्तम्ह व्यक्ति थःम्हं दयका तःगु जाले
तक्कोह माकःचाथे तुं तृष्णारूपी श्रोते कुतुं वनी । धीर
जनपि थुकेयात नं त्वाल्हानाः सकतां दुःखयात त्याग यानाः
इच्छारहित जुयाः वनाबी ॥

धम्मपद २४, ५ ॥१४॥

काम उपादान, दृष्टि उपादान, शीलवृत्त परामशं व
आत्मवाद -सत्काय दृष्टि आदि उपादानं चीकाः संसारया
माया मोहया जालं माधकपिन्ति पिकायूत वसपोल भन्ते नं
नर कङ्कालयागु तःपागु कपाः हे ब्वयाः राग, द्वेष, मोह व
तृष्णाया दोषतयगु विषयले व अनित्यया विषयले भगवान्
बुद्धयागु अमृतोपदेशयागु व्याख्यान यायां उायुक्त ध्यान
भावनाया अभ्यास याका बिज्याइगु जुयाः योगः कर्त्तपिन्ति

(४०६)

धःधःगु चञ्चल मनयात बिनाः ध्यान भावनाय् कुतः यायन
गाक्कं तिबः जुया ख्वनीगु खः ।

योगाम्यासया महत्त्वया बारे भगवान बुद्ध कना
बिज्यागु दुः-

योगा वे जायति भूरि आयोगा भूरि सङ्गयो ।

एतं द्वेधापथं जत्वा भवाय विभवाय् च ।

तथस्तानं निवेसेय्य यथा भूरि पवड्ढति ॥

धम्मपद २०, ८ ॥१०॥

अर्थ

योगाम्यासं प्रज्ञाया बृद्धि ज्वी, योग अम्यास बिना
प्रज्ञाया बृद्धि ज्वी मखु । बृद्धि व अबृद्धिया थ्व नीगू मार्ग
सीकाः भःत उगु मार्गे तय्माः कि गुगु मार्ग प्रज्ञायागु बृद्धि
ज्वी ॥

धम्मपद २०, ८ ॥१०॥

यो च वत्स सतं जीवे बुप्पञ्जो असमाहितो ।

एकाहं जीवितं सेय्यो पञ्चअन्वन्तस्स कायिनो ॥

धम्मपद ८, ११ ॥१२॥

अर्थ

दुष्प्रज्ञ व ध्यान चित्त मदुम्ह जुयाः सलंसः दं तक्क
म्हाना ज्वनेगु स्वयाः प्रज्ञावान व ध्यानी जुयाः छन्हू जक
म्वाय्गु नं श्रेष्ठ खः ।

धम्मपद ८, ११ ॥१२॥

वसपोलं करीव स्वीदंति न्हो हे योगाभ्यासया इच्छुक गाधक
 पि सकसितं नमो बुद्ध ध्यंकः ब्वना यंकाः छगू साता तक तथाः
 समूहगत रूपं ध्यान भावना याका बिज्याबले नं उगु ध्यानं
 भावना पुचलंय वनाः भावना याःवंपि अनागारिका विशाखा
 उपासिका धनं माया प्रमुख अन्य उपासकोपासिकापिन्ते
 आपालं लाभ जूगु खः । नेपाले थौं कम्हे बर्माया ध्यान गुरुपि
 बिज्यानाः वरावर हे ध्यान शिविर खोले याना बिज्यासे प्रज्ञा-
 नन्द भन्ते नं नि स्वनातंगु समूह भावना प्रयासयात गाक्कं
 प्रचार प्रसार यानाः निकै हे उन्नति बृद्धि याना बिज्याःगु
 दुसा कल्याण मित्र सत्य नारायण गौयन्काजु नं तःकोमछि हे
 नेपालया स्वनिगले थासं थाय् सलंसः मनूत मुकाः ध्यान
 शिविर खोले यानाः पुचः भावनाया सफल आयोजना याना
 दिसे बौद्ध जगते जक गखु अवौद्ध जगतया श्रद्धालु विज जन
 पिनि दखी नं बौद्ध विपश्यना भावनायात आपालं लोकप्रिय
 ज्वीगु कथं प्रचार प्रसार याना दियाः बौद्ध समाधि भावना व
 विपश्य भावनायागु उन्नति बृद्धि कार्ये आपालं ग्वाहालि याना
 दिया च्वंगु दु । किन्तु नेपाले पुचः भावना वा ध्यान शिविर
 यागु प्रारम्भ यायेगु ऐतिहासिक श्रय धाई निश्चय नं संघ
 नायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरयात हे प्राप्त जू, थुके
 सन्देह छुं महु । वसपोल संघ नायक भन्ते नं यल गाबहाः या
 पूर्ण बहादुर वज्राचार्यया छ्ये नं लच्छि यंक समय भावना व
 विपश्यनायागु पुचः भावना याका बिज्याय् धुकूगु दुःसा
 थाइलाण्डं निसैं नेपाले ध्यान भावनाया अभ्यास याय्त श्री
 शाक्यसिंह बिहारे च्वना बिज्याना च्वापि भिक्षुपि फा. सामात,

का. परिपूर्णं का. आनन्दपि व विहार दायक माह कुलं नरसिंहं
प्रमुखं मेमेपि नं आपालं नेपालया उपासकोपासिकापि नापं
मुकाः वसपोलं बुद्ध सम्बन् २५२७ बि. सं २०४०, ई.
सन् १९८२, नेपाल संवत् १९०५ स खलुयंक श्री शाक्यसिंह
विहारया हे सारनाथ हले तु अट्ट रूपं बौद्ध ध्यान भावना शिविर
चाय्का बिज्यात । थुकं यानाः आपालं भिक्षु अनागारिका व
उपासकोपासिकापिन्त लाभ जुया वन ।

भावना याय्त वड्पि योग्यासीपिन्त प्रथमतः समथ
भावनास अभ्यास याके बुनाः समाधि वःलाना वःलिमे वलपोलं
लिपा विपश्यना भावना नं याका यंका बिज्याइगु जुया च्वन ।
विपश्यनाया विकासया निम्नि प्रजा माः । बिना समाधि प्रजा
मुदृढ ज्वी मखु धयागु वसपोलया बिचाः खः । समथ व विपश्यना
नितां भावना यानागुया महत् फल दुगु खं वसपोलं साधक-
पिन्त वारम्बार आज्ञा जुया बिज्याई । रोगया लासाय् गोतुलाः
नैराश्य व दुःखं ग्रस्त ज्वीका च्वं पि थः भावनाया शिष्यपिन्त
गुलिखे पटक वसपोलं करुणातसे आलस्य धयागु भतिचा हे
मन्त्रायकुमे ध्यान भावनाया पूर्वभ्यासयात संस्मरण याकेन माक्को
गुहाली यानाः बिज्यानाः गुलिखे रोगी उपासकोपासिकापिन्त
व्याधि मुक्त याना बिज्याये नं ।

रोगी व दुःखीया उपरे तुरुन्त हे भय् बिना वडगु
वसपोलयागु थुजागु हे मंत्री व करुणाया स्वाभाविक प्रवाहं
यानाः संघ नायक भन्ते सर्वसाधारण उपासकोपासिकापिनि
दध्नीनं अतिशय लोकप्रिय जू, श्रद्धा व आदरया पात्र जू ।

बिक्रम सम्वत् २०४० बुद्ध सम्वत् २५२७ या वर्षी-
वास घुंकाः शाक्यसिंह विहारे आयोजना जूगु कठीन दान
यागु अभिभारा ये प्यूखा निवासी सानु माया शाक्यं कयातःगु
खः । थुगु कठीनोत्सवया सिलसिलाय् ये यल समेतया श्रद्धालु
उपासकोपासिकापि सकसिगु श्रद्धा व सहयोगयात माःकथं
परिचालन यासे वि.सं. २०४० साल कार्तिक ११ गते सप्तमीया
पुण्य दिन ये प्यूखायागु सानु माया उपासिकाया छ्ये कठीन
चीवर नापं अनेक दान वस्तुत व्वयाः संघ नायक भन्तेया पाले
वहनी धर्म देशना याकाः कन्हे खुनु अर्थात् बुद्ध सम्वत् २५२७
कार्तिक कृष्ण अष्टमी शनिवार खुनु सुथ ह्यापां ये प्यूखा टोलं
निमें प्रस्थान यानाः यले पूच्चे सकल ये यलया उपासकोपा-
सिकापि जम्मा जुयाः बाजागाजा सहितं ध्रुमधाम नक्सां कठीन
चीवर व अन्य दान वस्तुत जात्रा यानाः शाक्यसिंह विहारे
धर्म सभाय् परिणत जुसे हर्षोल्लासपूर्वक महान श्रद्धां कठीन
दान प्रदान यायेगु पुण्य कार्य सम्पन्न याःगु जुल । थुगु कठीन
दान कार्ये नं चन्द्र देवी शाक्य, सानुमान शाक्य, मंगल मान
शाक्य, लक्ष्मी देवी शाक्य, अमृत मान शाक्य, बालकृष्ण नकःमि,
एकराज, नाति गुर्जु, पूर्ण हर्ष, सुशील बज्राचार्यपि लगायत
सकल येया उपासकोपासिकापि व गुलिखे यलया उपासको-
पासिकापिस नं सश्रद्धा सहयोग यासेः पवित्र धर्म कार्यस
सहभागी जुयाः पुण्य प्राप्त याना काल । कठीन दानयागु दिनस
शाक्यसिंह विहारे जूगु धार्मिक सभाय् श्रीलङ्का काठमाडौं
बिग्याना च्वेह्य भिक्षु पि. सोरटं कठीन दानयागु महिमाया

व्याख्यान याना बिज्यात । थुगु समारोहस सानुमाया शाक्यं कठौन चिवर प्रज्ञानन्द भन्तेयात दान याःगु खः । कल्प वृक्ष दान सानुमान शाक्यं याःगु जुल । अष्ट परिष्कार दोहलपीगु ज्या बालकृष्णयात याकूगु खः । मेमेगु स्टीलया बाता वदेमास ब्वया तःगु दान वस्तु थःथःम्हं हर्ष पूर्वक ज्वनाः उल्लास व उमंगया वातावरणे उपासकोपासिकापिसं प्रज्ञानन्द भन्तेयात प्रदान याःगु जुल । थुगु बखते श्री शाक्यसिंह विहारे ४० भिक्षुपि व अनागारिकापि अथे हे ६०-७० ह्यति समागम जू बिज्याः । थाइलाण्ड शाक्यसिंह विहारे विज्यानाः ध्यान भावनाया अम्यास याना च्वंपि थाई भिक्षुपि फा. सामात, फा. आनन्द, फा. परिपूर्ण आदिपि नं नेपाले धर्म कार्यस उपासको-पासिकापिनिगु उत्साहपूर्ण श्रद्धा दुगु खनाः हर्ष प्रफुल्लित जुया च्वन ।

प्रज्ञानन्द भन्ते व विहारया सकल भिक्षुपि, श्रामणेर व अनागारिकापि प्रमुखं शाक्यसिंह विहारे करीव ८- ९ महीना व्यतीत यानाः थाइलाण्ड लिहाँ बिज्याये त्योपि फा. सामात, फा. परिपूर्ण, फा. आनन्द लगायत सकल थाइ भिक्षुपिन्त बुद्ध सम्बत् २५२७ माघ कृष्ण तृतीयाया दिनस सानु माया शाक्यं छ्यें निमन्त्रणा याना नेपालया चि स्वरूप लुम्बिनीयागु वह यागु फेम, लाक्षामधि, खांसि, नेपाली ह्यिचा, पोष्ट कांड आदि उपहार बियाः बिदाई ाोजन दान याःगु व थुगु उत्साहे नं थुह्य उपासिकाया सकल पुत्र पुत्री पात्रादिपिसं नं हर्ष उल्लास पूर्वक दान प्रदान ज्याय् ब्वति काःवःगु खंगुलि प्रज्ञानन्द

महास्थविरजुया उपासकोपासिकापिनिगु श्रद्धा विस्र खनाः
वसपोल आगन्तुक भिक्षुपि प्रभावित जुया च्वन ।

जमनयाह्य भिक्षु सन्तिथितो नं श्री शाक्यसिह विहारे
विज्यानाः छु सप्ताह नेपाले व्यतीत याना च्वबले नं सानुमाया
शाक्य थः पुत्रपुत्री पौत्रादिपि समेतं सहभागी यानाः संघ नायक
भन्ते प्रमुख आगन्तुक भिक्षु सन्तिथितो व विहारया सकल
भिक्षु, श्रामणेर, अनागारिकापिन्त थःगु छ्ये निमन्त्रणा यानाः
स्वागत यानाः नेपाली आतिथ्ययागु उदार प्रदर्शन याःगु
जुल । थाइलाण्ड २०४० फाल्गुण २० गते नेपाले विज्याःह्य
भिक्षु सन्तिथितो २०४० चैत्र ६ गते भारत स्वयाः लिहां
विज्याःगु खः ।

संघ नायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरयागु २०४१
वैशाख शुक्ल अक्षय तृतीयास ८५ दै क्योगु जन्मोत्सवया उप-
लक्ष नं श्रद्धालु न्हुछे लाल उपासक, उपासिका रत्न देवी
(नानि) व हिरामाया नकःमि पिनि पाखें श्री प्रज्ञानन्दारामे
पवित्र महापरित्राण आयोजना यानाः महापरित्राण सह कल्प-
वृक्ष दान सहित दान प्रदान भोजन जलपान याकाः बालाक
जन्मोत्सव माने याःगु जुल । थगु पवित्र महापरित्राण पाठया
आयोजना जूबले नं ये प्यूखा निवासी सानुमाया शाक्य व
पुत्रीपि रत्न माया शाक्य, चन्द्र देवी शाक्य व लक्ष्मी देवी
शाक्य पिसं नं ह्यापालिपाथे हे उदार मनं आर्थिक सहयोग
दान प्रदान यासेः भन्तेयागु जन्मोत्सव माने याय्त तिबः व्यूगु
जुया च्वन । बु. सं. २५२८ कार्तिक कृष्ण प्रतिपदा खुनु श्री

शाक्यसिंह विहारे वर्षावास धुंकूगु उपलक्षे आबोजना जूगु पुनित कठीन दानया उत्सव नं यें धल्को निवासी हिरामाया नकःमी उपासिका रत्न देवी (नानि) व श्रद्धालु न्हुछे लाल उपासकपिसं हे न्यायका दीगु जुल ।

श्री शाक्यसिंह बौद्ध परियति शिक्षालयया प्रगति

बुद्ध शासनयागु दीर्घ कालीन उन्नति, वृद्धि व विकासया निम्ति परियति शासनयागु जग वःलाके माःगु जुयाः वसपोल संघ नायक भन्ते नं स्वदेश व विदेशे ल्ह्यावलें ल्ह्यागु हे विहारे निवासयाना बिज्याःसां भविष्यया कर्णधार बालक बालिकापिन्त थःगु विहारे बौद्ध परियति शिक्षायागु अध्ययन अव्यापन याकेगु व बौद्ध धर्मयागु नैतिक एवं धार्मिक शिक्षा दीक्षायागु प्रभाव वाल्यावस्थानिसं मचातय्गु नुगले स्वथनेगु ज्याय सततः कुतः याना बिज्याइगु खः । श्री शाक्य-सिंह विहारे नं वसपोलया मार्ग दर्शनय् विहारया श्रामणेरे व अनागारिकापिसं अन्य श्रद्धालु जनपिनिगु नं सद्दयोग व गुहाली यात परिचालन यानाः छुं दं न्ह्यवः निसं श्री शाक्यसिंह बौद्ध परियति शिक्षालयया नामं सुव्यवस्थित रूपं पाठशाला हे थें खुलेयानाः बौद्ध परियतियागु पठन पाठन याय्गु ज्या शुरू याना च्वना बिज्यागु खः । थुगु शिक्षालय पाखें बु. सं. २५२८ ई. सन् १९८५ यागु विभिन्न तहयानु परियति परीक्षाय् करीव १३० जवान परीक्षार्थी सन्मिलित जूगुली अधिकांश परीक्षार्थीपि सफल जूगु जक मखु ध्व हे शिक्षालय पाखें परीक्षा न्यूपि परीक्षार्थीपि मध्ये प्रथम कक्षाय् २ ह्य, द्वितीय

कक्षाय् २ ह्य व चतुर्थ कक्षाय् २ ह्य मचात बोर्ड प्रथम पिनिगु सूची दुध्याकःवःगु जुल । धुकेया उत्सवे २०४१ साल चैत्र १० गते विहारे पुरस्कार लःल्लाय्गु छगू समारोहया आयोजना नं जुल ।

अनं लिपा नं श्री शाक्यसिंह बौद्ध परियति शिक्षालय नं परियति शिक्षा पठन पाठनया ज्याय् अऊ उन्नति व वृद्धि याय्गु ज्याय् कुतः यानावं वया चन्न । श्व हे शिक्षालयया आयोजनाय् बौद्ध हाजिर जवाफ प्रतियोगिता नं लिपा भव्य नक्सां संचालित जुयावन । वुद्ध शासनयागु आधारभूत स्तम्भ हे बौद्ध परियतियागु उन्नति व वृद्धिया कार्य जुयाः श्री शाक्य-सिंह बौद्ध परियति शिक्षालयया पाखें परियति शासनया उन्नति व विकासे यानाच्यंगु मुसंगठित प्रयास सकल बौद्ध पर्यवेक्षकपिनिगु उत्सुकता व अभिरूची यनाहःगु दु धयां उपो खैं ज्वीमखु ।

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ व धर्मानुशासक भन्ते

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया बैठक

सिद्धार्थ गौतमया जन्मभूमि नेपाले भगवान् शाक्यमुनि महापरिनिर्वाण प्राप्त याना त्रिज्याःगु २५०० दं दुगु वर्षय् बुद्धया जन्म भूमि नेपाले चतुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलनया आयोजना जुगु नं करीव स्वंगु दशक पुत्तोगु अवस्था थ्यंकः वःगुनि आः वइगु २५३० बुद्ध जयन्ती व अन्तर्राष्ट्रिय गान्ति वर्ष सन् १९८६ या दैय् किन्याकोगु विश्व बौद्ध सम्मेलन हाकनं नेपाले सन् १९८६ या नोभेम्बर महीनास याय्गु खं कोःजित । नेपालं राणा सरकारं भिक्षुपिन्त ई. सन् १९४३ अर्थात् बुद्ध सम्बन्त २४८७ स पितुंसेलि नेपाले बुद्ध धर्मया पुनर्स्थापना याय्त्त मंगठित प्रयास याय्गु समेत तातुनाः भारते हे निर्वासित भिक्षुपि सहभागी जुयाः गठन जुगु धर्मोदय सभा लिपा बु. सं. २५०० स नेपाले सम्पन्न जुगु चतुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलनया व्यवस्था याःगु खःसां वयां लिपा धर्मोदय सभायागु संस्थागत कृया-

कलाप छुं मदया वंगुलि नेपाले शुद्ध बुद्ध शासनयागु शासनिक ज्या यागु न्यागु ज्या अखिल नेपाल भिक्षु महासंघं हे याना वया च्वंगु खः । अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया प्रथम सर्व-सम्मत अध्यक्ष संघ नायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरयागु हे अध्यक्षताय् नेपाले परियति शासनया उन्नति व अभिवृद्धि याय्त नेपाल बौद्ध परियति शिक्षाया कार्यक्रम संचालन याना वया च्वंगु व नेपाल बौद्ध परियति शिक्षाया केन्द्रीय परीक्षा नियन्त्रकया हैसियतं बुद्धघोष महास्थविरं नेपाले परियति शिक्षायात सुसंगठित रूपं उन्नति व विकास याय्त तःधंगु परिश्रम यानाः बिज्यागुलि नेपाल बौद्ध परियति शिक्षाया पठन पाठनया ज्याय् तःधंगु गतिशीलता ब्वलना वया च्वंगुलि अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया नेतृत्वया आकर्षणे वृद्धि जुया च्वनीगु स्वाभाविक हे जुल । अकें ह्लापा ह्लापा अखिल नेपाल भिक्षु महासंघयागु ज्याखँय् बिल्कुल हे वास्ता मयाये धुकूपि सदस्यपि लगायत मेमेपि न्हू न्हूपि सदस्यपिसं नं भिक्षु महासंघयागु कयाकलापे सकृय अभिरूची पिब्वया हःगुलि अखिल नेपाल भिक्षु महासंघयागु बंठके उपस्थित जू बिज्याइपि सदस्यपिनिगु संख्या नं कथहं नं वृद्धि जुयावल । नापं अखिल नेपाल भिक्षु महासंघयागु सदस्यता फयांफति आपाः दयेकाः व्यापक रूपं छगू सुसंगठित अभियान हे संचालन याय्गु ग्वसाः नं प्रारम्भ जुल । थुकियानाः अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ यागु संगठनात्मक सकृयता व व्यापकता अऊ सुदृढ हे ज्वीमाः धयागु बिचाः श्रद्धालु बौद्धजन नं मयाःगु मखु ।

बौद्ध भिक्षुपिनिगु संघ समागम

नेपाले बुद्ध धर्म व अखिल नेपाल भिक्षु महासंघयागु संस्थागत धार्मिक एवं शासनिक कृयाकलापे समसामयिक विकास यायेगु हेतु बुद्ध सम्बत् २५२८ स स्थविरवादी भिक्षु-पिनिगु मार्ग महीनास आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भूस संघ समागम यायेगु कार्यक्रमया तर्जुमा जुल । थुगु संघ समागमस थाइलाण्ड, श्रीलङ्का व वर्मा नं पर्यवेक्षकपि विज्याकूगु खः । बुद्ध सम्बत् २५२८ या मार्ग महीनाया तेश्रां (स्वंगुगु) हप्ताय सम्पन्न जूगु थुगु संघ समागमे अप्रत्याशित रूपं अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया पदाधिकारीपिनिगु पुनर्गठन यायेगु प्रस्ताव पिदन । अले थ्व हे सभां बुद्ध सम्बत् २५२८ थिलाथ्व दशमी अर्थात् डिसेम्बर ३, १९८४ वा वि. सं. २०४१ मार्ग २० गते बुधवारया दिस नेपाले सर्वथा लोप प्रायः जुया च्वने धुकूगु स्थविरवादि बुद्ध शासनयात पुनः नि स्वनाः उन्नति वृद्धि याना हःह्य, अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया गठन जुसांनिसें अध्यक्षाया पदे च्वनाः ज्या याना वया विज्याःह्य, नेपाले दुपि सम्पूर्ण भिक्षुपि मध्ये दकले सकले ज्येष्ठह्य शील सदाचारीः ध्यान भावनास अभिरत जुयाः गम्भीरगु बौद्ध प्रज्ञा ज्ञानया प्रचार प्रसार कार्ये विगत ५८ दं निसें तन मन धन अपेण यानाः अनविच्छिन्न रूपं सद्प्रयास याना बिज्याना च्वंह्य वयःबुद्ध ज्ञान वृद्धह्य संघ नायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरयात अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया मताधिकार प्राप्त “आजीवन धर्मानुशासक” लय् सबसम्मति ल्यल । सीमा गृहस वसपोल

यात "संघ महानायक" नाम सम्मति बिनयानुसारं प्रदान यात ।
 हानं "अरिय धम्म रक्खित नेपाल बुद्ध शासन वंशालंकार
 मिरि" (अर्थात् आर्य धर्मरक्षित नेपाल बुद्ध शासन वंशालंकार
 श्री) सम्मान गौरव नं देछाःगु जुल । अखिल नेपाल भिक्षु
 महासंघया अध्यक्षया पदय् महानायक भिक्षु डा. अमृतानन्द
 महास्थविर निर्वाचित जुया विज्यात ।

नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहार कीर्तिपुरस चतुर्- हादर्शनीय बौद्ध संवेजनीय स्थानया निर्माण

नेपालया छुं छु भिक्षुपिनिगु संघ महानायक भिक्षु
 प्रज्ञानन्द महास्थविर वयःबुद्ध जुया विज्यागुलि वसपोलं
 नेपालया बुद्ध शासनयागु उन्नति बृद्धि यायेगु ज्याय् सक्रिय
 रूपं संलग्न ज्वी फै मखुत धयागु गुगु आशंका दुगु खः व सकतां
 अबुछपुना व भ्रम हे मात्र खः धका सिद्ध ज्वीक संघ महानायक
 भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरजु वयः दं यागु थःगु परिपक्व उमेरे
 नं थःत रांग व्याघ्रि आदि ज्वीवने मित खर्च यायेमाः धयागु
 खे किञ्चित मात्र हे नं विचार मयामे बुद्ध शासनया उन्नति
 बृद्धि व विकासयागु हे छतः जक लक्ष्य कयाः थःत नं दातापित्त
 नं आदि मध्य पर्यवसाने तक नं अनन्त हित ज्वीगु पुण्य मार्ग
 यागु जब तानुमे महान् साहस, बीर्य, उत्साह व त्यागया
 प्रबल भाव भिक्वसे युवा भिक्षुपिमं नापं आटे याय् हतपति
 मछालिगु कथं स्वनिगःया ऐतिहासिक महत्व दुगु कीर्तिपुर
 स्थित नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहारया रमणीय प्रांगणं
 भव्य नक्सां चतुर्माहादर्शनीय बौद्ध संवेजनीय तीर्थ स्थान

अर्थात् लुम्बिनी, बुद्धगया, सारनाथ कुशीनगरया प्रतिकृतिया निर्माण याय्गु महत्वपूर्ण योजनाया प्रारम्भ याना बिज्यात । लाखौं दां त्वीगु उगु महत्वपूर्ण निर्माण योजना नेपाल दुने हे छ्गु हे थासे दर्शनाभिलाषी श्रद्धालुजनपिन्त प्यंगुलि बौद्ध संवेजनीय तीर्थ स्थानयागु दर्शन याय् दइगु जुयाः बुद्ध शासनया उन्नति बृद्धि ज्याय् तःधंगु ऐतिहासिक यांगदान वीगु स्पष्ट जूसां ८५ दया उमेर ध्योहा भिक्षु थुगु निर्माण योजना पूर्वकेत साधन जुटे याय् फइला येँ धयागु नकारात्मक आशंका नं मिमदंगु मखु । किन्तु बसपोल भन्तेया धाःसा सम्पूर्ण तन मन धन ध्व हे निर्माणया ज्याय् खर्च जुयावं च्वन । थुगु पुण्याकांक्षां युक्तगु नव निर्माण यांगना शुरू यायेत सत्य नारायण उपासकथेँ जाःपि उपासकपिनिगु श्रद्धापूर्ण उत्साह व सहयोग प्रज्ञानन्द महास्थविरयात प्राप्त जुल धाःसा स्थानीय पंचायत पाखें नं श्रद्धालुपिनि पाखें नं माःगु उत्साह, सहयोग, समर्थन व गुहाली पिब्वया हल । भन्तेया श्रद्धालु उपासकोपासिकापिसं नं संघ महानायक भिक्षुयागु थुगु पुण्याकांक्षा साकार यायेत न्हापा लिपा न्यातका कितका गुहाली याइपिसं सलंसः दांया चन्दा तःवःसा सःवसः चन्दा तइपिसं वदलन्दः दां चन्दा तथाः भन्तेयागु धैर्य व साहसयात अभिवृद्धि याना क्यन । थुगु नव निर्माणयागु ज्याया निम्ति तप्यंक निर्माण कार्यया लागि निर्माण स्थले हे प्राप्त ज्गु गुहाली बाहेक प्रज्ञानन्द महास्थविरं थःम्हं दातापिसं थःत दान याःगु छतका नितका, कितका नीतका, सच्छि निसः दां जम्मा यानाः भिगु ज्याय् खर्च यायेमाः

धकाः संचित याना तथा विज्यागु दां हे नं करीब देढ लाख
 ति थःम्हं हे खर्चं याना बिज्यात । थुगु विहारे स्थापना यायेत
 थाइलाण्डनिसें श्रद्धालु थाई उपासकपिसं नं गुहाली याना हयेगु
 गुरू जुल । थाइलाण्डया श्रद्धालु उपासक सोइयाडसुख व
 उपासिका सडियम् फान फिड निह्य तःघिकःपि लुं सियातःपि
 भव्य बुद्ध मूर्ति दय्काः प्रज्ञानन्द महास्थविरयात चढेयाना हःगु
 नं थुगु हे विहारे सुशोभित जुया च्वन । संघ महानायक भन्ते
 नं थःत लाभ जूगु सकतां धयाथेँ द्रव्य नगर मण्डप श्री कीर्ति
 महाविहारस निर्माण जुया च्वंगु बौद्ध संवेजनीय स्थानया निर्मा-
 णया निम्ति दोहनपिगु यानां च्वना बिज्यात । थोँ तकया
 दुने कीर्तिपुरया थव विहारे भव्य हल जक तयार ज्वी धुकूगु
 मखु कि सिद्धार्थया जन्म, बुद्धत्व प्राप्ति, बुद्ध द्वारा धर्मचक्र
 प्रवर्तन व महापरिनिर्वाणया मूर्तित नं प्रतिस्थापित ज्वी धुकल ।
 विहारे निर्माणया थव द्रुतगतियागु प्रगति खनाः बौद्ध पण्डित
 जनं संघ महानायकया धर्मया प्रति दुगु निष्ठा, लगन व उत्साह
 यागु मुक्तकण्ठं प्रशंसा याना च्वन । संघ महानायकया पुनित
 पुण्याकांक्षा याकनं हे पूर्ण याय्त अमेरिकाय् अध्ययन व
 अध्यापन याकेत थःत प्राप्त जूगु आकर्षक व लाभदायक दीर्घ
 विद्वत् वृत्तियात नापं नृण बराबर त्याग यानाः निर्माणया
 ज्याय् हे सम्पूर्ण तन मन धन बियाः आत्म समर्पणया पुनित
 भावं थुगु ऐतिहासिक महत्त्व दुगु तीर्थस्थल निर्माणया ज्याय्
 कुतः याना च्वना बिज्याह्य संघ महानायक भन्तेया शिष्य भिक्षु
 सुदर्शन महास्थविरयागु योगदान व उत्साहपूर्ण सक्रियता नं

बौद्ध जनया द्यूवी आपालं प्रशंसाया विषय उचीगु म्वाभाबिक हे जुन ।

धात्थे^१ धाय्माल धाःसा श्रद्धालु दातापिसं वसपोल संघ महानायक भन्ते प्रति श्रद्धा तयाः ब्यूगु वमरोलया सुख सुविधा व शान्तिया निम्ति प्रदान याःगु धन दक्को थथे त्याग याना विज्याःगु दानय् नं महान् दानया उज्ज्वल उदाहरण खः अनुपम त्यागया नमूना खः । विहार निर्माण यायेत वा बौद्ध संवेजनीय तीर्थ स्थान दय्केत वसपोलं वयःवृद्ध अवस्थाय याना विज्याःगु थुगु दान आःतकया निम्ति अद्वितीय ऐतिहासिक त्याग खः दानय् महादान खः, धयां अतिशयाक्ति उची मखु ।

**नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहारे सर्व प्रथम ८६
श्रामणेरपिन्त सामूहिक प्रवज्या**

नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहारे चतुः महादशनीय बौद्ध संवेजनीय स्थानयागु निर्माण लुधेक यानाः स्वदेश वासी धार्मिक जनपिन्त व विदेशी अनिधिपिन्त नं परम पुण्य लाभ याकेगु हेतु चूलाका वी धयागु पुण्य विचारे तल्लीन जुयाः धर्मया क्षत्रे स्वाय् जुया च्वेत्त भन्ते न मवाय्क हे विक्रम सम्बत २०४२ या वैशाख शुक्ल अक्षय तृतीया धुक्क श्येकः वल । वमपोलयात थथे यनेया ज्याय् स्वाय् उचीवने "जि बृद्धत्त खः, रोगीत्त खः" धयागु विचारे गुबले किञ्चित मात्रा हे नं प्रभाव याय् मफुगु खे वसपोलयागु अनवरत परिश्रमं

क्यना च्वनं । वसपोलयात् भगवान् बुद्धयागु निम्न अमृतो-
पदेशं पुण्य क्षेत्रे कं कं उपो ज्वायत् गुहाली व तिबः वियावं
क्वनीगु खः ।

अभित्थरेथ कल्याणे पापा चित्तां निवारये ।

वन्धं हि करोतो पुञ्ञं पापस्मि रमती मनो ॥

अर्थ

पुण्य यायगुली शिघ्रताया पापं चित्तयात् लिचीकि ।

प्यानुमे च्वैक पुण्य यायबले पापे मन भूले ज्वी ॥

धम्मपद ६.१ (१)

पुञ्ञं चे पुरिसो कयिरा कयिराबेनं पुनप्पुनं ।

तस्मिं छन्नं कयिराथ सुखो पुञ्ञस्स उच्चयो ॥

अर्थ

यदि मनुष्यतसं पुण्ययात् धाःसा हानं हानं पुण्य या ।

पुण्ये हे अभिरत जू । छायाःसा पुण्यया संचय सुख-
दायक जू ।

धम्मपद ६.१ (३)

नेपालय् बुद्ध शासनया पुनर्जागरणया क्रमय् वसपोल
प्रथम प्रवृजित कथं नेपाले दुहाँ बिज्याःगु ५५ दं धंगु पुण्य
स्मृतियात् न्हायनाः बुद्ध सम्बत् २५२८ ई. सन् १९८५ या
अप्रिल २३ तारिख वा वि. सं. २०४२ वैशाख ११ गते
अक्षया तृतीया खनु नेपाल सम्बत् ११०५ बछ्खा थ्व तृतीयाया
भिगु दिनस वसपोलया ८६ दया जन्तोत्सवगा शुभ अवसरे

८६ ह्य श्रद्धालु उपासकपिन्त बुद्ध शासने ७ न्हू तकया लागि
 दुर्लभ प्रवज्या प्रदान यायेगु ऐतिहासिक कार्यक्रम तर्जुमा
 यासे बसपोलया शिष्टाचार व उपासकोपासिकापिसं अखिल
 नेपाल भिक्षु महासंघया आजीवन धर्मानुशासक अरिय धम्म
 रक्खित नेपाल बुद्धशासन वंमालंकार सिरि संघ महानायक
 प्रजानन्द महास्थविरयात तःवंगु श्रद्धा देखाय्गु निर्णय यात ।
 संघ महानायक भन्ने नं प्यंगू बौद्ध नंवेजनीय तीर्थ स्थानयागु
 निर्माण याना विज्याना च्वंगु कीर्तिपुर स्थित नगर मण्डप श्री
 कीर्ति महाविहारे २३ अप्रिल १९८५ निसैं २६ अप्रिल १९८५
 तक छगू सप्ताह तक ८६ ह्य श्रद्धालु जनपिन्त सामूहिक रूपं
 प्रवज्या प्रदान यानाः संघ महानायक भन्तेयागु जन्मोत्सव
 माने याइगु खँ प्रचार ज्वा मलावं उगु ऐतिहासिक पुण्य कार्य
 यात गफलतापूर्वक मुसम्पन्न याय्त अर्थ सहयोग, श्रम सहयोग,
 विचार सहयोग बीत सहर्ष न्ह्यज्याःपि श्रद्धालु उपासको-
 पासिकापिनिगु संख्या म्बः म्बः खने दया बल धाःसा नेपाले
 प्रथम बार शुद्ध बुद्ध शासने ८६ ह्य श्रामणेर याइगु उगु दुर्ल-
 भगु ऐतिहासिक प्रवज्या कार्यक्रम प्रब्रजित जुयाः शासनया
 सेवा याय्त ८० दया वयःवृद्ध उपासकपि निसैं ७ दं दुपि कुमारपि
 तक नं तःवंगु उत्साह कयनाः ब्वाय् बल । थुगु जन्मोत्सवया
 पुण्य कार्य नं न्हुछेनाल, रत्न देवी पिस समेत चाः मचाः खर्चया
 अभिभारा कया दीसा खास्तिया पदम राज शाक्यं फलफुल
 व बि माक्को तःगु जुल । येँया सानु माया शाक्यं असय
 तृतीयाया शुभ दिनय् हे कीर्तिपुर विहार निर्माणार्थ थप निद्रः
 चन्दा तःगु जुल ।

भगवान् बुद्धं धया विज्याःगु दु :-

शील दस्सन सम्पन्नं धम्मट्ठं सच्चवादिनं ।

अत्तनो कम्म कुब्बानं तं जनो कुस्से पियं ॥

अर्थ

शीलवान्, सद्धर्म्य च्वंहा, सत्यवादी व धर्मयागु ज्या याना च्वंहा पुद्गलयात लोकजनपिमं प्रिय याई ।

संघ महानायक भदन्तयागु न्हागु धार्मिक कायंय व उत्सवादि समारोहे नं नेपालया श्रद्धालु उपासकोपासिका पिस तःघंगु उत्साह उमंग व श्रद्धा पिब्वया सहर्ष सहभागी ज्वीगु ध्व प्रवाह नं कयों - सद्धर्मया सेवाय् थःगु सम्पूर्ण जीवन व सम्पूर्ण लाभयात लःह्लाना विज्याःहा प्रजानन्द महास्थविर लोकजनपिनि दध्वी तच्चतं प्रिय जू, लोकं ह्वाः ।

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया वर्तमान सह सचिव भिक्षु सुदर्शन महास्थविरया प्रमुख सकृयताय् थुगु ऐतिहासिक सामूहिक दुर्लभ प्रवज्या वांलाक सुसम्पन्न जुयावन । थुगु ऐतिहासिक ज्याय् आपालं महानुभावपिनिगु यांगदान दुगु जुल । अथे नं वसपोलया शिष्यपि भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर, भिक्षु धर्मपाल, भिक्षु महाजवन, भ्रामणेर तिक्खिन्द्रीय, अना-गारिका त्राणशीला, शिष्ययां शिष्य भिक्षु सुगन्ध, कीर्ति ज्योतिया यांगदान विशेष उल्लेखनीय जू ।

थुगु ऐतिहासिक सामूहिक प्रवज्या समारोहे आचार्य जुया विज्याःपि भदन्तपि थथे खः-

(४२४)

संघ महानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर
संघ उपनायक भिक्षु शाक्यानन्द महास्थविर
वरीष्ठ भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर
महानायक भिक्षु डा. अमृतानन्द महास्थविर
वरीष्ठ भिक्षु सुबोधानन्द महास्थविर

संघ महानायकयागु ८६ दया शुभ जन्मोत्सवया
उपलक्षे सुसंचालन जुगु ८६ द्वा मत्याक श्रद्धालुपिनिगु ऐति-
हासिक सामूहिक प्रवज्या कार्यक्रमे नेपालया सकलें ध्याथे
भिक्षुपि व अनागारिकापिमं नं यथायोग्य कथं महत्त्व पूर्ण
योगदान बियाः सहभागी जू विज्जागु खं नं निश्चय नं हर्षया
विषय जूवन । संघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविर
यागु ८६ दं यागु शुभ जन्मोत्सवया पुनित अवसरे "द करेन्ट
आफ्यांस" नामक अंग्रेजी वाःपी नं वसपोल भन्तेयागु
संक्षिप्त जीवनी हे प्रकाशित यानाः थुगु ऐतिहासिक प्रवज्या
कार्यक्रमयात वांलाक जन समक्षे पिब्वय्हसे थःगु श्रद्धा प्रकट
याःगु जुल । गोरखापत्रं नं थ्व विषययागु केदार शाक्ययागु
रचनायात ईलय् हे प्रकाशित यानाः नेपालया संघ महानायक
या प्रति थुमिगु नुगले ब्वलंगु श्रद्धा व आदरयात पिब्वया क्यन ।
थुगु ऐतिहासिक सामूहिक प्रवज्या कार्यक्रम वि. सं. २०४२
वैशाख ११ गते (अप्रिल ०३, १९८५) मंगलवार निमैं
वि. सं. २०४२ वैशाख १७ गते (अप्रिल २९, १९८५) तक
नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहारें संचालन जूगु छः । थुगु
अवसरे प्रवज्या ग्रहण या पि श्रद्धालु धार्मिक व्यक्तिपि छः-

संघ महानायक भन्ते यागु ँ६ औं बुद्धिया अवसरस
छवाःतक श्रामणेर जुया बिज्याःपि प्रब्रज्यार्थी
पिनिगु पुचलय् संघ महानायक भन्ते

प्रवर्ण्यार्थीया नां	वर्ष	थार्थ
१) आशा बहादुर शाक्य - ८० -	लगन, काठमाडौं येँ ।	
२) चन्द्र बहादुर उपासक - ७८ -	कोहिटि बहाल, येँ ।	
३) बहादुर शाक्य - ७४ -	बकुबहाल, यल ।	
४) काजि बहादुर महर्जन - ७४ -	नगदेश वडा नं. ४ ।	
५) हर्ष लाल उपासक - ७२ -	कुति सींगः, यल ।	
६) पंच बहादुर साहु - ७२ -	ओम बहाल, येँ ।	
७) बुद्धि बहादुर धुसि - ७१ -	पांगा, ।	
८) हारां मिस्त्रि - ७० -	लगन, येँ ।	
९) हर्ष बहादुर महर्जन - ७० -	सिद्धिपुर, यल ।	
१०) केदार मान सुवाल - ६९ -	दुगं बहीः यल ।	
११) भाइ लाल उपासक - ६८ -	कुटि सींगल, यल ।	
१२) भाइ काजि उपासक - ६७ -	मजिपात, बज्जेश्वरी, येँ ।	
१३) हेरा मान - ६७ -	कमनाछि, येँ ।	
१४) नाति शाक्य - ६७ -	फसिकेव. येँ ।	
१५) सत्य नारायण मानन्धर - ६६ -		
१६) लन बहादुर महर्जन - ६५ -	क्वाचो, कीर्तिपुर ।	
१७) पूर्ण बहादुर महर्जन - ६५ -	नगां येँ ।	
१८) बाबु काजि शाक्य - ६५ -		
१९) भक्त बहादुर शाक्य - ६४ -	श्री दरबार, यल धवाका, यल ।	
२०) दान रत्न शाक्य - ६४ -	चिकं मुमः, येँ ।	
२१) चक्रमान महर्जन - ६४ -	चलासु, यल ।	
२२) सिद्धि लाल महर्जन - ६४ -		

- २३) रत्न बहादुर मालि - ६३ - बटु फसिकेब, भूजि बहा, येँ ।
 २४) दश बहादुर - ६२ - नगां, येँ ।
 २५) चन्द्रमान महर्जन - ६२ - कुटि सीगल, यल ।
 २६) बेखारत्न शिखलाकार - ६१ - टेबहाल, येँ ।
 २७) न्हुछेलाल तण्डुकार - ६१ - कमलादि, येँ ।
 २८) गम्भीर मान रञ्जित - ६१ - मजिपात, येँ ।
 २९) पंच बहादुर महर्जन - ६० - पांगा न्हू बस्ती, येँ ।
 ३०) धन लाल महर्जन - ६० - गुर्जुधारा, बलम्बु, येँ ।
 ३१) तेज रत्न तुलाधर - ६० - असन कमलाछि, येँ ।
 ३२) जित लाल महर्जन - ६० - हांगल कोठाननि, यल ।
 ३३) अष्टमान उपासक - ६० - बाहिर गाउँ, कीर्तिपुर ।
 ३४) गोपी लाल महर्जन - ६० - ल.पु.पिन्छे टोल, यल ।
 ३५) हर्ष बहादुर महर्जन - ५९ - चसांद, येँ ।
 ३६) आशा लाल - ५९ - खापिछे, यल ।
 ३७) मन नारायण श्रेष्ठ - ५८ - बाहिर गाउँ, कीर्तिपुर ।
 ३८) आशा नरसिंह महर्जन - ५८ - नगदेश बडा नं. २ ।
 ३९) आशा लाल महर्जन - ५७ - खापिछे, यल ।
 ४०) जीत लाल अवाले - ५७ -
 ४१) काजि लाल अवाले - ५७ -
 ४२) राम दास महर्जन - ५६ - सिद्धिपुर, यल ।
 ४३) कोमल महर्जन - ५६ - नगां, येँ ।
 ४४) रत्न मान - ५५ - शहिद शुक्र वृक्ष, टेकु, येँ ।
 ४५) सिरि बहादुर महर्जन - ५४ - सिद्धिपुर, यल ।

४६. हिरण्य मान श्रेष्ठ	- ५३ -	सुम्भारा, यल ।
४७. जीतलाल महर्जन	- ५३ -	हेकाली, पांगा, ये ।
४८. धन बहादुर नकर्मि	- ५२ -	
४९. श्री राम	- ५२ -	
५०. सर्वज्ञ रत्न शिखलाकार	- ५० -	टेवहाल, ये ।
५१. गणेश महर्जन	- ५० -	नगां, कोथु टोल, यल ।
५२. चिरिभाइ महर्जन	- ४९ -	चल्खु, यल ।
५३. भगवान दास मानन्धर	- ४९ -	वागवजार ये ।
५४. विश्वनाथ रञ्जितकार	- ४८ -	मजिपाः, ये ।
५५. प्रेम बहादुर शाक्य	- ४८ -	बकुबहाल, यल ।
५६. जुजु काजि महर्जन	- ४८ -	यलमू, यल ।
५७. प्रेम बहादुर तण्डुकार	- ४५ -	बागवजार, ये ।
५८. जवाहर मान नकर्मि	- ४५ -	दुगंवही, ये ।
५९. कृष्ण बहादुर महर्जन	- ४५ -	धोकासि, पांगा ।
६०. हरि उपासक	- ४४ -	कुति सोगः, यल ।
६१. मानु लाल उपासक	- ४४ -	खपिछे, यल ।
६२. धर्म रत्न शाक्य	- ४४ -	नःबही, यल ।
६३. कुमार देसार	- ४४ -	चापागाउँ यल ।
६४. राम कृष्ण वैद्य	- ४२ -	
६५. अष्ट रत्न शाक्य	- ४० -	भारुघाट, गोर्खा ।
६६. पद्म राज शाक्य	- ४० -	
६७. माणिक रत्न तुलाधर	- ३८ -	भोटाहिटि, ये ।
६८. हेम राज शाक्य	- ३८ -	

६६. हिरा काजि उपासक	- ३५ -	लपिछे, यल ।
७०. कृष्ण लाल	- ३५ -	" "
७१. महेन्द्र बौद्ध	- ३१ -	दोम्बु, वलम्बु ।
७२. मदन रत्न मानन्धर	- २६ -	त्यौड, ये ।
७३. प्रकाश रत्न बज्राचार्य	- २४ -	
७४. विश्व राम	- २१ -	
७५. भूवन शाक्य	- २० -	
७६. पंढर नकर्मी	- २० -	कुलिहा टोल, यल ।
७७. संघ रत्न शाक्य	- १६ -	नागवहान, यल ।
७८. राजेन्द्र बज्राचार्य	- १६ -	
७९. अर्जुन महर्जन	- १६ -	
८०. रश्मिवर सिंह कंसाकार	- १८ -	केलटोल, ये ।
८१. नरेन्द्र राज शाक्य	- १८ -	बकुवहान, यल ।
८२. चन्द्र मुनि शाक्य	- १८ -	नकबहिल, यल ।
८३. ज्ञानु राजा शाक्य	- १७ -	दोबहान, यल ।
८४. दीपक शाक्य	- १७ -	
८५. हरि कृष्ण देसार	- १६ -	चापागाउँ, यल ।
८६. सुरज डंगोल	- १६ -	थापाथली, ये ।
८७. प्रेम देसार	- १५ -	चापागाउँ, यल ।
८८. उमेश महर्जन	- १४ -	पांगा, ये ।
८९. बिनोद महर्जन	- १४ -	पांगा, ये ।
९०. दीपक महर्जन	- १४ -	कुति सौगल, यल ।
९१. तेजमान उपासक	- १४ -	" "
९२. चन्दन महर्जन	- १४ -	पांगा, भुजिगः, ये ।

६३. अशोक महर्जन	- १४ -	नकबहिल, यल ।
६४. रवीन्द्र शाक्य	- १४ -	
६५. रमेश बिक्रम महर्जन	- १३ -	क्वाच, कीर्तिपुर ।
६६. कदम बहादुर महर्जन	- १२ -	पांगा, भूर्जिगः, ये ।
६७. दिनेश कुमार महर्जन	- १२ -	नाय्कू, कीर्तिपुर ।
६८. प्रकाश महर्जन	- ११ -	सिद्धिपुर, यल ।
६९. इच्छा कुमार महर्जन	- ११ -	कोछ्ये, यल ।
१००. रत्न काजि मानन्धर	- ११ -	
१०१. शैनेश बिक्रम महर्जन	- ११ -	क्वाच, कीर्तिपुर ।
१०२. माद मान शाक्य	- १० -	
१०३. मुदन महर्जन	- ९ -	सिद्धिपुर, यल ।
१०४. बाबु काजि महर्जन	- ८ -	
१०५. प्रकाश महर्जन	- ७ -	तुम्बासेल, पांगा ।

नेपामि-थाई बौद्धपिनि पाखें कठीन दान

बुद्ध सम्बत् २५२८ वि. सं. २०४२ यागु वर्षावासया अवसाने श्री शाक्यसिंह विहारं अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया आजीवन धर्मानुशासक अरिय धम्मरक्खित नेपाल बुद्ध शासन वंसलंकार सिरि सघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविर यात कठीन दान देछाय्त्त थाइलाण्डया श्रद्धालु धार्मिकजन तःधंगु श्रद्धा व उत्साह क्योंगु जुल । थुबले न कठीन चीवर यात्राया शुरू कालिमाटीनिसं न्हुछेलाल, रत्नदेवी व हेरामाया नकःमिपि समेतं मिले जुयाः मोटरे तयाः न्ह्याकेगु ब्यबस्था जुल । ई. सन् १९८५ या अक्टोबर ३१ तारिख बृहस्पतिवार

अर्थात् बि. सं. २०४२ कार्तिक १५ गते नेपाल सम्बत् ११०५ कौलागा तृतीयाया भिगु दिनय् कालिमाटीं शुरू जूगु कठीन यात्रा सुथ ह्लापां ७ ताईलय् यलया पूच्च थ्यनेवं थाई बौद्धपि व नेपाली उपासकोपासिकापि सकलें समूह जुयाः कठीनोत्सव यात्राय् सहभागी जुमे अनंनिसें सांस्कृतिक वाजागाजा सहितं थाकाः भब्य नक्सां कठीन यात्रा यानाः श्री शाक्यसिंह विहारें थ्यंकः वन । थाई व नेपामि बौद्धपिनिगु मंकागु ख्व धार्मिक उत्सवयागु लुमंति लिपा थ्यंक ल्यंकातय्गु बिचारं थुगु कठीनोत्सवयागु प्याख्खं ममेत भिडियो क्यामेरां कयातय्गु वन्दो-वस्ते नं जूगु जुल । संघ महानायक भन्तेयात दान प्रदान याःगु थुगु कठीन दानया धार्मिक कार्ये ब्वति कयाः थाई बौद्ध पिसं तःघगु पुण्य लाभ याना काल । थुगु कठीनोत्सवे नं भन्तेया सकस उपासकोपासिका पिसं यथायोग्य दान प्रदान याःगु खः ।

आयं श्रावक पिनिगु मुहूर्त भरयागु पूजा नं सच्छि दं या यज्ञ सिबे आपालं फलदायक खः धका आज्ञा जुसे तथागत कना बिज्याःगु नं दुः

मासे मासे सहस्सेन यो यजेथ सतं समं ।

एकञ्च भावितत्ता न मुहूत्तमपि पूजये ।

सा येव पूजना सेय्यो यं चे पस्ससतं हुतं ॥

धम्मपद ८.५ ॥७॥

अर्थ

सलंसः दं तक लय् लय्पत्ति द्वलंढः खर्च यानाः यज्ञादि होम

(४३१)

यानागु पुण्य स्मयाः नं परिशुद्ध चित्तह्य (आर्य श्रावक) यात
घोस्त्रि जक पूजा सत्कार यानागुया पुण्य फल उत्तम जू ॥

धम्मपद, ८.५ ॥७॥

थाइलाण्डया राजगुरू सोमदेत

फ्रा. जाण संवर महाथेर नेपाले

थाई राजगुरूयात निमन्त्रणा

नेपाले दक्ले ह्वापां स्थविरवादी शुद्ध बुद्ध शामन
दुतिनाः ५६ दं तक धर्मयागु निरस्तर मेवा याये धुकाः नं ८६
दं क्योंगु थःगु ज्याथःगु उमेर व जीर्ण शरीरयात समेत वास्ता
च्युता मतसे प्राणीपिनिगु अनन्त हित मुख मंगलया निम्ति
वयः बृद्धगु उमेरे नं लाखी लाखया लागतं तयार यायेमाःगु
दीर्घकालीन् निर्माणया ज्याय् सोन्माह मम्मिनित जुया
विज्याःह्य संघ महानायकयागु धामिक सकल व लगनशीलता
खनाः नेपामित जक मखु मित्रराष्ट्रया बौद्ध धर्मावलम्बीत नं
अतिकं हे प्रभावित जुया च्वगु दु धयागु खं थाइलाण्डया वाट
पाकनाम विहारया महानायक श्रद्धेय चाउखुन भिक्षु धम्मधीर
राज महामुनि महाथेरया कुशल सक्रियताय् थाइ बौद्धपिण
नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहारे संघ नायक भदन्तं प्यंगू बौद्ध
संवेजनीय तीर्थस्थल निर्माण याःगु थामय् वसपोलयागु ऐति-
हासिक धामिक योगदानयात भविष्यया इतिहासे नं अङ्कित

थाइराजगुरू सोमदेत फ्रा. ज्ञाण संवर महाथेर नाप
संघमहानायक भन्ते

याना बीमु पुनित उद्देश्यं प्रज्ञामन्द महास्थविरयागु ऐतिहासिक
 शिक्षाटनयागु भन्ते पायधिकःह्य प्रतिमा हे दय्का प्रति-
 स्थापना याना बीमु धार्मिक उत्साह व उमंग पिब्वगुलि स्वष्ट
 जुल । वसपोल चाउखुन धम्मधीर राज महामुनि महाधेरयागु
 मैत्रीपूर्ण धार्मिक निमन्त्रणाय ई. सन् १९८५ या नोभेम्बर
 महोनाय बैंकक बिज्यात । अन वसपोलयात थःगु प्रतिमा
 दय्का च्वैह्य थाई शिल्पकारया छ्ये पटक पटक ब्वना यंकाः
 वसपोलयागु लाइफ साइजयागु सजीव मूर्ति दय्के वीगु ज्याय्
 थाई, बौद्धपिसं तःधंगु उत्साह पिब्वया वयन । थुबले दय्का
 च्वंगु संघ महानायक भन्तेयागु लाइफ साइजयागु प्रतिमा नगर
 मण्डप श्री कीर्ति महाविहारे विधिबल स्थापना यायेत काठ-
 माडौंस छव्या ह्यु नं धुकूगु जुल बैंकके च्वना बिज्यावले हे
 वसपोल थाई नरेशया राजगुरु सोमदेत फा. त्राण संवर
 महाधेरयात २०४२ साल मार्ग ८ गते निसैं १४ गते तक
 अर्थात् ई. सन् १९८५ या नोभेम्बर २३ तारिख निसैं नोभे-
 म्बर २९ तक छवाःया लागि नेपाले आयोजना ज्वीगु ७३
 शाक्य कुलपुत्र पिनिगु प्रबज्या कार्यक्रम सञ्चालन यायेत अखिल
 नेपाल भिक्षु महासंघया पाखें भिक्षु महासंघया धर्मानुशासक
 संघ महानायकया हैसियतं अखिल नेपाल भिक्षु महासंघयागु
 निमन्त्रणा पत्र दोहलपा बिज्यात ।

थाई नरेश नाप दर्शन भेट

ध्वहे निमन्त्रणा दोहलपिगु सिलसिलाम् थाइलाण्डया
 वाट बबर निवेश विहारया उपोसथ शालाया न्ह्योने थाइ-

लाण्डया सद्धर्म प्रेमी नरेश जुजु भुमिबल अदुल्यादेज नाप नं वसपोलं नापलाना बिज्यात । थ्वहे दर्शन भेटया क्रमय् थाइ-लाण्डया जुजुं बुद्धया जन्मभूमि देश नेपालं बिज्याःह्य नेपालया संघ महानायकयात बौद्ध परम्परा अनुकूल वन्दना अभिनन्दन याना बिज्याये धुनेवं संघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थ-विरं थाइलाण्डया परमपूज्य राजगुरू सोमदेत फ़ा. त्राण संबर महास्थविरयात नेपाले ईक्ष्वाकुवंशीय ७३ ह्य शाक्य कुलोत्पन्न श्रद्धालु उपासकपिन्त प्रवज्या प्रदान याय्गु कार्यक्रमे “उपज्जाय” जुया बिज्याय्त् नेपालया भिक्षु महासंघया पाखें निमन्त्रणा पत्र दोहलपियागु थुगु पुण्य कार्यस अनुमोदन याना बिज्यायेत जुजुयात विन्ति चढे यायेवं सद्धर्म प्रेमी थाइलाण्डया जुजु सहर्ष अनुमोदन याना बिज्यात ।

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया आजीवन धर्मानुशासक जुया बिज्याःह्य नेपालया संघ महानायक खनाः सुप्रसन्न जुया बिज्याःह्य थाई जुजुं थः राजगुरूयात नेपाले शाक्य कुलपुत्र पिन्त प्रवजित यायेत नेपाल भ्रमण यायेगु अनुमोदन जक याना बिज्यागु मखु कि अखिल भिक्षु महासंघया आजीवन धर्मानु-शासक अरिय धम्मरक्खित नेपाल बुद्ध शासन वंशालंकार सिरि संघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरयात थाई अस्पताले स्वास्थ्य परीक्षा याकाः पूर्ण स्वास्थ्योपचार याकेगु श्रद्धापूर्ण व्यवस्था नं मिले याना बिज्यात । अकं थाई नरेशया अतिथि जुयाः वसपोलं बैंकके औषधोपचार याना बिज्यात ।

थाइलाण्डया सद्धर्म प्रेमी जुजु भुमिवल अदुल्यादेजं
संव महानायक भन्ते यात दर्शन भेट

थाई राजगुरुया पाखें ७३ आय ईश्वराकुवंशीय शाक्य कुलपुत्र पित्त ऐतिहासिक सामुहिक प्रवज्या

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघयागु मैत्रीपूर्ण निमन्त्रणाय थाइलाण्डया श्रद्धेय राजगुरू मोमदेन फा. त्राण संवर महाशेर नेपाले आय ईश्वराकुवंशीय शाक्य कुलपुत्रपि ७३ म्हेसित प्रवज्या प्रदान यायेगु धार्मिक कार्यक्रमस ब्वति कायेत प्रवज्यार्थी उपासकपित्त माःगु चीवर वस्त्र ज्वलं समेत थम्हं हे ज्वनाः बैंकके विशेष वायुयानं २३ नोभेम्बर १९८५ शनिवार खुनु काठमाडौं थ्यंकः बिज्यात । वसपोलयात उखुनु हे नेपालया दकले सकले प्राचिन बौद्ध स्तुप दुगु स्वयम्भू गःया दुने अवस्थित स्थविरवादी बौद्ध विहार आनन्दकुटी स्वागत जुल । अनं थाई राजगुरू नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहार कीर्तिपुर बिज्यानाः अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया आजीवन धर्मानु-शासक अरिय धम्मरक्खित नेपाल बुद्ध सासन वंसारकार सारि संघमहानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरं निर्माण याका बिज्याना च्वंगु नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहारस प्यंगू बौद्ध संबेज-नीय तीर्थ स्थल लुम्बिनी, बुद्ध गया, सारनाथ व कुशीनगरया प्रतिकृति प्यंगू प्रतिमायागु बुद्धाभिषेक प्रतिष्ठा याना बिज्यात । नेपालया स्वनिगले ऐतिहासिक महत्त्व दुगु सुन्दर शान्त रम-णीय थाय् कीर्तिपुरे श्रद्धेय थाई राजगुरुया सम्माने आयोजना जूगु स्वागत अभिवादाने गुगु भव्यता दुगु छः ध्वयां न्हवः सुं नं आगन्तुक भिक्षुया सम्माने थुजागु भव्य उल्लासपूर्ण व सुव्यव-स्थित स्वागत मज्जनि धयागु खँया व्यापक चर्चा जुल । नगर

मण्डप श्री कीर्ति महाविहारे वसपोलयात धुमधाम नक्सां विशिष्ट नेपाली सांस्कृतिक शैली व परम्परानुसारं हार्दिक मैत्रीपूर्ण लसकुस यानाः भव्य नक्सां स्वागत अभिवादन यायेगु माःगु व्यापक व्यवस्था व बन्दोबस्त नापं वसपोल परम्पूज्य थाई राजगुरू सोमदेत फा. ज्ञाण संबंर महायेस्यागु ७२ दं पूर्ण जुयाः ७३ दं प्रवेश जूगु जन्मोत्सवयागु उपलक्ष कथाः नेपाले आयं ईश्वराकुवंशीय शाक्य वंशया कुलपुत्रपि ७३ ह्य पित्त स्थविरवादी बुद्ध शासनना विनय परम्परा कयं दुर्लभगु सामूहिक प्रव्रज्या प्रदान याकेगु अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया कार्य सम्पादन यायेगु सम्पूर्ण प्रवन्ध भिक्षु महासंघया वर्तमान सह सचिव भिक्षु सुदर्शन महास्थविरं याना विज्याःगु खः ।

वि.सं. २०४२ साल मार्ग ६ गते आइतवार अर्थात् बुद्ध मन्वत् २५२६ नेपाल सम्वत् ११०६ कछलाध्व द्वादशी, तदनुसार ई.सन् १९८५ या नोभेम्बर महीनाया २४ तारिखया दिनय नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहार, कीर्तिपुरस थाई राजगुरू परम्पूज्य सोमदेत फा. ज्ञान संबंर महास्थविरया उपाध्यायत्वय् दुर्लभ प्रव्रज्या प्राप्त याना त्रिज्यापि प्रव्रजित ७३ ह्य शाक्य पुत्र पिनिगु धनः थये खः-

ल्याः प्रव्रजित नां	गृहस्थीया नां	उमेर	उपाता
१) श्रामणेर अनुरुद्ध	मोति काजि शाक्य	८२	पाल्पा, तानसेन

थाई राजगुरु परमपूज्य सोमदेत फ्रा. ज्ञान संवर
महास्थविरया, उपाध्यायत्वय् प्रब्रज्या प्राप्त
याना बिज्यापिं ७३ ह्य शाक्य पुत्रपिं
नाप प्रज्ञानन्द महास्थविर ।

२)	श्रामणेरे उपालि	संघ रत्न शाक्य	७८	त्रिशुली, नुवाकोट
३)	" रेवत	बहादुर शाक्य	७४	बकुबहाल, बल
४)	" आनन्द	धीरज मुनि शाक्य	६८	न.बही, यल
५)	" नन्द	तुषुसि शाक्य	६५	नागबहा., यल
६)	" चूल पत्थक	सानु काजि शाक्य	६५	नयाँ सडक, बुटवल
७)	" महा पत्थक	देव रत्न शाक्य	६४	न्या.चौक
८)	" रट्ठपाल	पंच राज शाक्य	६४	धपगाबही
९)	" सुमङ्गल	तीर्थ मुनि शाक्य	६३	स्वयम्भू
१०)	" सुभ्रूति	निर काजि शाक्य	६३	तानसेन
११)	" उपबान	माहिला शाक्य	६३	धलाचा
१२)	" राहुल	बाबु काजि शाक्य	६२	नयाँ सडक, बुटवल
१३)	" कालुदायि	मुनि राज शाक्य	६१	न.बही
१४)	" सुभद	फतेनर सि शाक्य	६०	फसिकेब
१५)	" चुन्व	लाल वहादुर शाक्य	५७	धरान
१६)	" पडुम	माहिला शाक्य	५६	इलानती

१७) श्रामणेऱ सुमन	धर्मं रत्न शाक्य	५५	त्रिणुली
१८) " सोमि	अमृत मान शाक्य	५४	बुटवल
१९) " सुदस्सन	मोति रत्न शाक्य	५३	लगनटोल
२०) " गिरिमानन्द	वीर बहादुर शाक्य	५२	त्रिणुली
२१) " अजित	मानदेव शाक्य	५१	श्रुता
२२) " तिस्स	बोधि रत्न शाक्य	५०	त्रिणुली
२३) " सुनन्द	दसरथ मुनि शाक्य	५०	तानमेन
२४) " महाकच्चायन	हर्ष मुनि शाक्य	५०	मन
२५) " वक्कलि	प्रेम बहादुर शाक्य	४९	बकुवहाल
२६) " महाकप्पिन	बुज राज शाक्य	४८	बुटवल
२७) " कुमार कस्सप	तोय बहादुर (धास्वा) शाक्य	४७	पूव
२८) " कलारेवन	मुकेन्द्र मुनि शाक्य	४७	लगन
२९) " सिबलि	दान मान शाक्य	४५	स्वयम्भू
३०) " वंगीम	दया रत्न शाक्य	४३	नागवहाः
३१) " सुमेध	मणि रत्न शाक्य	४२	इलाननि

३२)	श्रामणेरे बुमति	आनन्द शाक्य	लग्न
३३)	" अनोमदस्सि	चैत्यराज शाक्य	धपगाबही
३४)	" पियदस्सि	तेज बहादुर शाक्य	त्रिशुली
३५)	" अट्ठदस्सि	पद्म राज शाक्य	बौद्ध
३६)	" धम्मदस्सि	शुभ राज शाक्य	लग्न
३७)	" सिद्धत्थ	हिरा लाल शाक्य	पाल्या
३८)	" फुरस्स	प्रेम शाक्य	दीबहा
३९)	" विपस्सि	अष्ट राज शाक्य	थेना
४०)	" सिद्धि	धर्म रत्न शाक्य	थेना
४१)	" वेस्सभू	चन्द्र बहादुर शाक्य	ओमवहाः ये
४२)	" व.कुञ्चन्द	दिल बहादुर शाक्य	ह.खा
४३)	" कोणागमन	रमेश बहादुर शाक्य	ओमवहाः
४४)	" पम्भकर	तेज बहादुर शाक्य	व्यासल
४५)	" विमलवँस	तीर्थ रत्न शाक्य	लग्न
४६)	" लकुण्टक	ज्योति राज शाक्य	धरान

४७)	आमणेर पूण	मदन कुमार शाक्य	३१	हस्ता
४८)	" कच्चायन	केशव शाक्य	३०	वकुवहाल
४९)	" मिलिन्दबन्धु	धर्म रत्न शाक्य	३०	मुजि बहाः
५०)	" वहिदारुचिरिय	भाइ राजा शाक्य	३०	वपगावही
५१)	" महाकोट्टित	यश मान शाक्य	३०	इलाछये
५२)	" कत्थप	पूर्ण काजि शाक्य	२९	इवाछये
५३)	" भविदय	लेख राज शाक्य	२८	इवाछये
५४)	" महानाम	सुभाष नरसिंह शाक्य	२८	न.वही
५५)	" वप्प	अर्जुन शाक्य	२७	वपगावही
५६)	" अत्सजित	सुगत शाक्य	२६	लगन
५७)	" कोण्डण्य	सुरेश मान शाक्य	२६	फसिकेब
५८)	" धम्मीक	मिलन रत्न शाक्य	२५	ओमवहाल
५९)	" धम्मधरो	धर्मवीर शाक्य	२४	बू बहाः
६०)	" बिमल	प्रबल राज शाक्य	२४	तानसेन
६१)	" सुगत	गोतम शाक्य	२२	नागबहाः

६२) श्रामणेरे सोभन	विजय शाक्य	२२	सोनेप
६३) " ब्राणवर	सर्वज्ञ रत्न शाक्य	२२	ज्याबहाः
६४) " ब्राणालोक	रूपेन्द्र शाक्य	२१	महाबोद्ध
६५) " पञ्चालोक	पुरुषोत्तम शाक्य	२१	सगन
६६) " पञ्चासवं	राध शाक्य	२१	भुजि बहाः
६७) " सरणंकर	सुरेन्द्र शाक्य	२१	नागबहाः
६८) " दोषंकर	अशोक शाक्य	२०	वकुबहाः
६९) " मंगल	धर्म भरु शाक्य	२०	सगन
७०) " सुजात	नन्द शाक्य	२०	मुजिबहाः
७१) " नारद	पुष्प शाक्य	२०	थपाहिहि
७२) " पण्डित	रविन्द्र शाक्य	२०	ज्याठा, ये
७३) " सिलवंस	विकाल शाक्य	२०	बकुबहाल

नेपाल व थाइल्याण्डया भिक्षु संघर्षि समागम जुयाः भगवान् शाक्यभुनि तत्तागतया वंसज शाक्य कुलपुत्रपिन्त सामूहिक प्रवज्या प्रबान याः गु उगु ऐतिहासिक धर्मिक समारोहस सभाय उपस्थित जूँपि भिक्षु, श्रामणेरे, अनागारिका, उपासकोपासिका व अन्य गण्यमान्य भद्र

संज्जन व महिलापिन्त सम्बोधन यासे अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया आजीवन धर्मानुशासक अरिय धम्मरक्षित नेपाल बुद्ध सासन वंसालंकार खिर संघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरं नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहार कीर्तिपुरया उगु ऐतिहासिक प्रवज्या समारोहस २०४२ साल मार्ग ६ गते आइतवारे व्यक्त याना बिज्याःगु प्रीति वचन थये ख :-

नुम्बिनी बोधिसत्व राजकुमार सिद्धार्थ जन्म जुया बिज्यात । शाक्य राजकुमारं कपिलवस्तुया नेपाःया धरती २६ दया जीवन हुना बिज्यात । महाभनिष्क्रमणं ६ दं लिपा शाक्यसिंह बुद्ध कपिलवस्तु दुहां बिज्याबले शुद्धोदन महाराजा सहित सकल शाक्य कुलपिसं व कपिलवस्तुया जनतां वसपोल-यागु स्वागत अभिवादन यात । उगु हे स्वर्णिम अतीतया पुण्य स्मृति थोया थुगु ऐतिहासिक क्षणं जितः बिया च्वन ।

थाइलाण्ड देशया राजगुरु आयुष्मान सोमदेत फ्रा. ज्ञान संवरया उपाध्यायत्वय् ७३ ह्य शाक्य कुलपुत्रपि थो थुगु नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहारय् दुर्लभ प्रवज्या लाभ यायेत मुना च्वन । अहो ! गुजागु पुण्यया थ्व क्षण !! हालय् थाइलाण्ड वनाबले अन जि थाइलाण्ड देशया जुजु नाप लानाः अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया निमन्त्रणा अनुसारं वसपोल नेपाले बिज्याकाः थुगु पुण्य कार्य सम्पन्न यायेगु की सकलया इच्छा जि जुजुया न्ह्योने प्वका । जुजुं करुणा मंत्री ज्ञःगु जुगलं धर्म चित्त तयाः नेपाले थ्वस्पोल आयुष्मान बिज्याकेत अनुमति बिया बिज्यात । उकि थुगु पुण्य क्षत्रय्

दकसिबे न्हापां जिं छी जुजु श्री ५ महाराजाधिराज बीरेन्द्र वीर
विक्रम शाहदेव सरकार व मित्रराष्ट्र थाइलाण्डया जुजु भुमिवल
अदुत्यादेजया थुगु पुण्यं दीर्घायु जुयेमा धका मंगलमय कामना
याना ।

बुद्ध धर्मया शासन दुगु थुगु युगय् लानां लाये थाकुगु
मनुष्य जीवन लाना कयाथेँ अतिकं हे दुर्लभगु प्रवज्या जीवन
हनेत श्रद्धातसे छःपि शाक्य कुलपुत्रपि सकलें थन मुना च्वना
विज्यात । छःपि सकलें लुँया कपाः दुपि खः ।

नेपाःया प्रागैतिहासिक संस्कृति निसें शाक्य कुल पिनि
अक्षुण्ण स्वापू दु । नेपाः उपत्यकाया प्रमाणित ऐतिहासिक
लिच्छवि युग निसें थन शाक्यपि देन विया वया च्वंपि खः ।
बुद्धया धर्म अभिवृद्धि यायेत शुद्धोदन महाराजं आज्ञा जुया
विज्याथेँ प्रत्येक कपिलवस्तुया शाक्य कुलं सुनसुं भिक्षु जू वन ।
थ्वहे धर्म प्राण नेपालय् आःतकं दु । जीवने छको चूडाकर्म
जुय् हे माः । चूडाकर्म व शाक्यत्व छगु मेगुया पूरक याना
च्वंगु नेपाःया बौद्धपि मध्यय् छगू वर्गयां सांस्कृतिक परम्परा
खः । थोँ थ्व हे पुण्य परम्परा विशुद्ध कथं थ्वस्पोल सोमदेत
भन्तेया उपाध्यायत्वय् विशुद्ध धर्मयुक्त निकाय कथं जुये त्योगु
हे दु ।

श्रद्धालु पुण्य संस्कार दुपि, प्रवज्या जीवन प्राप्त याये
थुंकाः छःपि छःपि सक सकसिनं शाक्यसिंह तथागतया सद्धर्म
खंकाः थ्वीकाः धारण पालन यानाः याककं याकनं हे जन्म,
जरा, व्याधि व मरण दुःखं मुक्त जुया च्वंगु निर्वाण साक्षात्कार

बाना कबि फयेमा धका कामना याना । बन मुना बिज्यापि
दीपि पुण्यदा सहभागीपि छःपि छिकपि सकसिनं की सकसिनं
नं नसप नसपं याकनं हे निर्बाण लाये फयेमा धका प्रार्थना
याना ।

भवतु सब्व मंगलं !!!

थाई राजगुरु सोमदेत फ़ा. त्राण संवर महाथेर संघ
महानायक भन्ते निवास याना बिज्याइगु श्री शाक्यसिंह
विहारे २०४२ साल मार्ग १४ गते शुक्रवार अर्थात् नोभेम्बर,
२६, १९८५ या दिनय् भोजन यायेत बिज्यात । उगु बखते
हाकनं विशिष्ट अस्तिथि थाई राजगुरुया सम्माने शाक्यसिंह
विहारया उपासकोपासिकापिसं बसपोल अतिथिपिन्त पुनः
भब्य स्वागत अभिवादन यानाः विशेष अभिनन्दन समारोहस
अभिनन्दन पत्र देछायेय् ज्या जुल । थुगु समारोहस अभि-
नन्दन पत्र ब्वनेगु ज्या धर्मबक पूर्ण बुद्ध विहार, प्यूसा टोल,
येँया उपासक प्रकाश राज शाक्यं याःगु सः । विहारया
उपासकोपासिकापिनि पाखें येँ साउनेपाटी निवासी केश चन्द्र
कृत पाराबूत महाविहारया उपासक सानु मान शाक्य व यस
नकबहिल निवासी विहार दायक साहु कुल नरसिंह शाक्यं
संयुक्त रूपं अभिनन्दन लः ल्हाय्गु ज्या जुल । संघ महानायक
प्रज्ञानन्द महास्वविरं सोमदेत भन्ते यात लुम्बिनीयागु बह
माथु तःसःगु फेम मंत्रीपूर्वक उपहार बिया बिज्यात । अले
ध्व हे समारोहे बसपोल राजगुरु नाम बिज्याःपि थाई भिक्षु
पिन्त उपासकोपासिकापिसं बुद्ध मूर्ति व लुम्बिनीयागु बह

यामु फ्रेम त उपहार प्रदान यानाः स्वागत अभिवादन यास्त ।
 शाक्यसिंह विहारयागु थःगु हे प्रकार यागु विक्षिष्ट अतिथ्य
 यागु परम्परा कथं थुगुसी नं थाई राजगुरु नां प नेपाले काःपि
 थाई अतिथि उपासकोपसिकापि सर्कासतं नं ह्यति ह्यति
 ठाकायागु गा व हाकुगु तखः नपुलि उपहार देछाय्गु ज्याः
 तःथंगु हर्षं, उल्लास व श्रद्धाया मैत्रीपूर्ण वातावरणे सुसम्पन्न
 जुल ।

नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहार कीर्तिपुरस थाई
 अतिथिपिन्त स्वागत अभिवादन यायेत आयोजना जूगु भव्य
 नेपाली सांस्कृतिक स्वागत समारोहं व श्री शाक्यसिंह विहारस
 हाकनं आयोजना जूगु संक्षिप्त तर अत्यन्त मैत्रीपूर्ण सद्भावना
 युक्त अभिनन्दन समारोह नं थाई अतिथिपिन्त अत्यन्त हे
 प्रभावितयात हं धयागु समाचार थाइलाण्डं लिपा न्यने दत ।
 नेपाले थाई राजगुरुयागु स्वागत मत्कार भव्य नक्सां यायेगु
 क्रमे विशेषतः सोमदेत भन्नेयागु उचित सम्मान व स्वास्थ्य
 सुरक्षाया ज्याय् अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया वर्तमान
 अध्यक्ष महानायक भिक्षु डा. अमृतानन्द महास्थविर नं गावकं
 हे परिश्रम याना विज्यात । थाई राजगुरु परमपूज्य सोमदेत
 फा. ज्ञान संवर महास्थविर नेपाले विज्यातले प्रतिदिन कीर्ति-
 पुरे बिज्यानाः दुर्लभ प्रवर्जितपिन्त ओवाद अनुशासन उपदेश
 बिया विज्यात । वसपोलं नेपाल यात्राया क्रमे हिमालयया
 दृष्यावलोकन नं याना बिज्यात । लुम्बिनी व कपिलवस्तुया
 धार्मिक भ्रमण याना बिज्यासे लुम्बिनी शालवनय वृक्षारोपन

नं याना बिज्यात लुम्बिनी विकास समितिया आयोजनाय् । अले फुकं घयाये" ये" व यलया बौद्ध बिहार तय्गु भ्रमण नं वसपोलं याना बिज्यात । नेपाल भ्रमणया अन्तिम दिनय् सोमदेत भन्ते नं संघ महानायक भन्ते याके सादर बिदा कया बिज्यात । अले थः ७३ ह्य शिष्यपि ल्यू ल्यू तयाः कीर्तिपुर नयां वजारे भिक्षाटन याना बिज्यात । ध्व अलौकिक नयना-भिराम पुण्य दृष्य नेपाःया इतिहासय् छगू स्वर्णिम अध्यायया गुरू धाःसां ज्यू । वसपोल सोमदेत भन्ते २०४२ मार्ग १५ गते शनिबार अर्थात् नोभेम्बर ३०, १९८५ या दिनस विशेष वायुयानं थाइलाण्ड लिहाँ बिज्यात ।

नेपाले थाइ राजगुरुयागु धार्मिक सद्भावना यात्रां थाइलाण्ड व नेपाले जक मखु विश्वभर हे बौद्ध धर्म प्रति अभिरूचि जागृत यायेत सफल जूगु खने दत । थुगु भ्रमण यानाः नेपाल व थाइलाण्डया बौद्ध जनपिगु बीचे कं हे क्वातुगु मैत्रीपूर्ण धार्मिक स्वापू विकसित जू वन ।

धम्मपदस भगवान बुद्ध आज्ञा जुया बिज्याःगु नं दु :-

धम्म पोति सुखं सेति बिप्पसन्नेन चेतसा ।

अरिय प्यवेदिते धम्मे सदा रमति पण्डितो ॥

धम्मपद ६, ४ ॥४॥

अर्थ

धर्मरस थूह्य पुद्गल प्रसन्न जुयाः सुख पूर्वक छनी । आर्यपिस प्रकाश यानातःगु धर्मय् पण्डितपिस मदां मन लगय् याई ॥

धम्मपद ६, ४ ॥४॥

बुद्ध धर्मया केन्द्र श्री शाक्यसिंह विहारया न्हू निर्माण योजना

श्री शाक्यसिंह विहारया नव निर्माण योजना

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया धर्मानुशासक अरिय धम्मरक्खित नेपाल बुद्ध शासन वंशालंकार सिरि संघ महा-नायक भदन्त प्रज्ञानन्द महाराजविरजु नेपाले सलंसः दै तक लोप प्रायः जुया च्वने धुंकूगु स्थविरवादी बुद्ध शासनयात प्रथम धेरवादी थामणेरया रूपय् थःम्हं क्लापालाक काठमाडौं विज्यानाः नि स्वाना विज्याःगु व ८६ दंया परिपक्व उमेर थ्यंकाः नं वसपोलं धार्मिक ग्रन्थ त रचना याय्गु, बुद्ध शासन यागु उन्नति वृद्धि व निरन्तर विकासया निम्ति तच्चरतं कुतः याय्गु व धर्मया शिक्षा दीक्षा व बौद्ध ध्यान भावनाया अभ्यासया आकांक्षी बौद्ध जनपिन्त धर्मोपदेश याय्गु व ध्यान भावना स्यना वीगु ज्याय् सपरिश्रम संलग्न जुया विज्याय्गु याना च्वंगु कारणं वसपोलया धार्मिक यश व प्रतिष्ठा देश विदेशे न्यंकभनं प्रचार प्रसार जुयावलिसे वसपोलयागु विहारे वइपि स्वदेशी धार्मिक जनपि, स्वदेशी विद्वान्पि व विदेशी

अतिथिपिनिगु संख्याय् कथहनं कं कं हे अभिवृद्धि जुयावं बल ।
 वसपोलया विहारे दच्छि दच्छि यंकं विदेशी भागन्तुक भिक्षुपि
 वयाः ध्यान भावनाया अभ्यास याना च्वं वइगु दृश्य थनया
 उपासकोपासिकापिनिगु निमित्त छुं न्हूगु व अजीवगु घटना
 मल्लया बन । किन्तु विहा पेहा स्वदेशी भिक्षुपि व सोमित
 नेपाभि श्रद्धालु उपासकोपासिकापि जक विहारे वय् च्वने याना
 च्वंगु ह्लाषाया उगु इया परिस्थितियात त्वब्क तयार जुया
 च्वंगु संघ महानायकयागु ध्व विहारे आधुनिक समययात
 ल्वय्केत माःगु न्यूनतम भौतिक सुविधा तय्गु सर्वथा अभाव
 जक जुया च्वंगु जक मल्लु विहारे आवास योग्य कोठाया संख्या
 नं आः निकं हे ह्य जुया च्वंगु अनुभव जुया बल । उकि यल
 कोन्ति निवासी सिद्धि बहादुर उपासक प्रमुखं संघ नायक
 भन्तेया सकल प्रमुख उपासकोपासिकापि लिसे तल्लाह साहुति
 यानाः वसपोलं भिक्षु धर्मपालयागु सकृयताय् आः दुगु शाक्य-
 सिंह विहारयात माथं बंक हे पियाः थौं कन्हे विहारे उपलब्ध
 जुया च्वंगु भिक्षुपि च्वने लाब्कगु ४ गू कोठा दुगु थासय्
 शाक्यसिंह विहारं कय्च्याना च्वंगु सम्पूर्ण उपयुक्त भूमियागु
 अधिकतम सदुपयोग यानाः नित्तं जाःगु विहारयागु निर्माण
 यायेगु व उगु विहारे छयलिमागु तल्लाय् तःक्कीक हल दय्काः
 धार्मिक प्रवचन, धर्मोपदेश, ध्यान भावनाया अभ्यास स्थल व
 धार्मिक पर्व व समारोहयागु लागि माःगु आवास लाय्क जग्गा
 पिकाय्गु, अले मातयागु तल्लाय् तःकूगु संयुक्त शयन कक्ष छगू,
 खुकू देनेगु कोठा, बाठरूम नापं दुगु अतिथि कोठा छकू चिकूगु

व छकू तःकूगु कोठा, भोजन कोठा १, स्नान कक्ष ४ व प्रतीक्षा स्थल १ व चःबि प्यंगू नापं दय्केगु यानाः छगू भव्यगु आधुनिक बौद्ध विहारयागु नव निर्माण याय्गु पुण्य आकांक्षा युक्त दीर्घ कालीन कार्यक्रम तयार याके बिया बिज्याना च्वंगु दु । ८७ दया वयःबृद्धहा भिक्षु कीर्तिपुरे निर्माण जुया च्वंगु बौद्ध तीर्थ स्थलया अतिरिक्त थः च्वनागु विहारयात पूर्ण रूपं न्ह कथं निर्माण याय्गु योजना दय्केगु उत्साह व वीर्य प्रदर्शन याना च्वंगु खनाः सकलें साधारण मनुतसें म्ये वा न्याना च्वनीगु अम्वाभाविक मखुत । “किच्छो मनुस्स पटिलाभो” अर्थात् “मनुष्यया जुनि धयागु दुर्लभ खः” धकाः भगवान् बुद्धं आज्ञा दय्का बिज्याःगु अमृत वचनयात लुमंकाः अनित्यगु थ्व मनुष्य चोलाय् म्वातले समययागु सदुपयोग यानाः धर्मया सेवा याय्माः धयागु वसपोलयागु विचार खः । थुगु निर्माण कार्यस थाइलाण्डं नं श्रद्धापूर्णं अभिरूची कया हःगु खने दत्ता व न । प्रस्तावित नव निर्मित विहार प्रतिस्थापित याय्त्त धकाः हे करीव ६ फुट तःधीह्य बुद्ध मूर्ति दयेकाः थाई श्रद्धालु उपासकपिसं संघ महानायक भन्तेयात प्रदान नं याना हःगु जुल ।

महाराजगंजया शिक्षण अस्पताले भन्ते

नेपालया बुद्ध शासनयागु उन्नति, वृद्धि व विकासे संघ महानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरयागु अत्यन्त तःधंगु योगदान व देनयात संस्मरण यानाः वसपोलया शिष्य भिक्षु मुदर्शन महास्थविरं उपासकोपासिकापिनिगु इच्छा कथं २०४३ साल बैशाख २६ गते सोमबार अक्षय तृतीया अर्थात् ई. सन्

१२८६ मई १२ तारिख खुनु संघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरवागु ८७ दँ वयनीगु शुभ जन्मोत्सवया पुनित अब-सरे थुबुसी ८७ उपासिकापिन्त ज्ञू हप्ताया लामि अनागारिका व दशशील उपासिका याबेगु अव्य कार्यक्रम दयेका बिज्यात । संघ महानायक भन्तेया ८७ गूगु जन्मोत्सवया सिलसिलाय् नगर मण्डप श्री कीर्ति महाबिहार कीर्तिपुरस आयोजना ज्वीगु मिसापिनिगु ह्वापांगु ऐतिहासिक प्रब्रज्या कार्यक्रमे सं खानाः हे अनागारिका ज्वीपि उपासिकापिनिगु संख्या हे २१ ह्य मध्ये ७६ दँ दुपि वयःबृद्धापि नं अनागारिकायाहे रूपं ब्वति कायेत सोत्साह सम्मिलित जूवःगु खनेदत । दश शील पालना यानाः शीलवत्तीया जीवन हनेगु पुण्य अम्यासे ब्वति काइपि मिसापि ७१ ह्य मध्ये नं ७८ दँ दुपि बृद्धापि तक नं सभ्रद्धा सहभागी जूवःगु जुया च्वन । किन्तु अक्षय तृतीयाया च्यान्हू न्ह्यः हे प्रज्ञानन्द भन्तेयात व्याधि घर्मं तच्चवतं चापे याना हयाः बि. सं. २०४३ साल वैशाख २२ गते सोमवार अर्थात् ई. सन् १९८६ मई या ५ तारिख खुनु बुद्ध सम्बत् २५२९ वैशाख कृष्ण द्वादशीया दिनय् हे वसपोलयात चिकित्सक डाक्टरयागु सत्लाहकथं तुरुन्त महाराजगंज शिक्षण अस्पतालया इन्टेन्सिभ क्योर यूनिटे भर्ना यायेत यँके मालावन । नेपालया सघ महानायकयात जन्मोत्सव त्येकाः अस्पताले भर्ना याये माःगु दुःखद समाचारं नेपामि उपासकापासिकापिनि जक नुगः चे चे त्वीका च्वंगु मखु कि श्रद्धालु थाइ उपासकापासिकापिन्त नं तच्चवतं सुख मंसाकल । अले भन्तेयात अस्पताले च्वं

संघ महानायक भन्तेया ८७ दै कयोंगु बृदिद्या उपलक्ष
 स नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहारे छवाः तक
 अनागारिका एवम् दश शील पालन यापि
 उपासिकापि नाप संघ महानायक भन्ते

ज्वःक्षिया गुहिले पटक भाइ राजदूतावासया सद्धर्मप्रेमी
 अधिकारीपिनं अस्पताले वयाः वयाः भन्तेयात्त बिचाः याः
 वया च्वन । ओ शाक्यसिद्ध बिहारया भिक्षुपि, आमणेरपि,
 अनामारिकापि, भद्राणु उवासकोपासिकापि व जन्मोत्सवया
 क्रम्य प्रख्या ग्रहण यायेत तयार जुया च्वपि मकल उपासि-
 कापि सकसिगु मंगन कामना व सिघ्न आरोग्य लाभया निर-
 न्तर प्रार्थना व शुभेच्छा दयक दयकं नं थुनुसी थःगु जन्मोत्सव
 या दि मई १२, १९८६ अक्षय कृतीया अर्थात् वि.सं. २०४३
 साल वंशाख २९ गते सोमवारया दि तक नं संघ महानायक
 भन्ते अस्पताले हे च्वना च्वना बिज्याये मानावन । पूर्व निर्धारित
 कार्यक्रम कथं नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहार कीर्ति-
 पुरस वक्षय तृतीयाया सन्ध्याकालं निसं संघ महानायक भन्ते
 यागु अनुपस्थिती हे ८७ ह्य व ४ ह्य याणाः ९१ ह्य अनागा-
 रिका व दशशील पालन याइपि छीलवती पित्त दशशील प्रदान
 यायेगु सप्ताह व्यापी कार्यक्रम संचालन याये मानावन । किन्तु
 संघ महानायक भन्तेया सम्मक् बीयं व सम्मक् शुद्ध संकल्पया
 बलं वसपोलं याकनं हे थःगु स्वास्थ्य सुधार यत्नाः कयना
 बिज्यात । वसपोलयागु दर्शन याये मदयाः नुग मच्छिका च्वपि
 दश शील च्वनाः ध्यान भावना याणा च्वपि भद्राणु शीलव-
 तोपिसं संघ महानायक भन्तेयागु दर्शन व वन्दना याये सँ हे
 खन । वसपोल छगू सप्ताहया दशशील प्रदान यायेगु कार्य-
 क्रम पूर्ण जुइगु छुं दि न्हवः हे नगर मण्डप श्री कीर्ति महा-
 विहारे बिज्यात । शील, समाधि व प्रज्ञाया साधनाय अभिरत

जुया च्वंपि ६१ हा शीलवतीपित्त वसपोल भत्ते नं थम्ह हे शील बियाः संक्षिप्त धर्म देशना नं याना विज्यात ।

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया आजीवन धर्मनुशासक अरिय धम्म रत्नित नेपाल बुद्ध शासन वंसालंकार सिरि संघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरया ८७ दं या बुद्धिया लसताय् वनागारिका जूपि व दशशील पालन यानाः शीलवती जूपि उपासिकापिनिगु धलः वये ख :-

(५२)

ल्याः प्रब्रजित नां	गृहस्थीया नां	उमेर	ठेगाना
१) अनागारिका प्रजापती गौतमी	मोहन माया	७६	महाराजगंज ये
२) " भाणाचारी	लानि माया स्थापित	७५	चिकं मुगल, ये
३) " नकुलमाता	हख माया अवोले	७४	खपिछे, यल
४) " दन्ता	बुद्ध माया अवोले	७३	खपिछे ववयलाछि, यल
५) " संगशोला	धिण्णु माया महर्जन	७२	कालिमाटी, ये
६) " भद्रा कापिलायणी	नरेन्द्र लक्ष्मी शिल्पकार	७२	जोम्बहाल, यल
७) " भद्रा कुण्डलकेशा	पंच माया रंजित	७०	जैसिदेवल, ये

८) अनागारिका चाला	हेरादेवी हलवाइ	धरान
१) उपचाला	लक्ष्मी कुमारी मानन्धर	नूसा, ये
२) सिसूप चाला	रत्न माया ताम्राकार	बतिसपुतली, ये
३) उत्तरा	लक्ष्मी देवी वज्राचार्य	नूसा, ये
४) विशाखा	वेति माया शाक्य	जावलाखेल, यल
५) नन्दा	कान्छि माया महंजन	मचलि, टेकु, ये
६) चुल सुभद्रा	मोहन माया अवाले	खपिछे, यल
७) सुमना	वेति माया शाक्य	नूछे, ताजाफ, ये
८) गुणवती	इन्द्र कुमारी शाक्य	पेना, यल
९) वण्णवती	कदम कुमारी रंजितकार	लगं, ये
१०) सुभद्रा	भक्त कुमारी शाक्य	थेती, यल
११) धम्मनन्दी	हेल्लानि	नयां वजार, ये
१२) शीलाचारी	पावंती महंजन	नःवही, यल
१३) महोनन्दी	कान्छि डंगोल	खिचापुख, ये

संक्षिप्त पास्तन यानाः सोलवती कूर्पि

स्थानः	गृहस्थीया नां	उमेर	ठेगसना
२२)	हेरा माया ताम्राकार	७८	पीनं ननि, ये
२३)	वेति माया महर्जन	७४	कुटि सौगल, यल
२४)	वेति माया महर्जन	७३	पिछे टोल, यल
२५)	सन्तु माया शाक्य	७१	हःखा, यल
२६)	हेरा माया शाक्य	७१	जावलाखेल, यल
२७)	मोहन माया बज्जाचार्य	६६	गाःबहाल, यल
२८)	दान कुमारी शाक्य	६६	कोहिटी, ये
२९)	बुद्धि माया महर्जन	६६	मुगल छ्ये, क्यपू
३०)	अमिका देवी रंजित	६८	बलम्बु, ये
३१)	रत्न देवी ओष्ठ	६८	बाह्मबिसे
३२)	दान माया शाक्य	६७	शाक्यसिंह बिहार
३३)	छत्र कुमारी शाक्य	६७	यतालंबि, उबाहा, यल
३४)	तारा देवी मानन्धर	६७	वटु, ये
३५)	मय्जु लक्ष्मी चित्रकार	६७	त्यंगः, ये
३६)	सूर्य माया चित्रकार	६६	ओम्बहाः, ये
३७)	नारां देवी	६५	दल्लो, ये
३८)	नानि माया शाक्य	६५	ज्याठा, यल
३९)	हेरा माया नकःमि	६५	धल्को, ये
४०)	चिनि माया	६४	कालघारा, ये
४१)	तीर्थ माया शाक्य	६४	फसिकेब, ये
४२)	दश माया उपासिका	६२	गःछे, यल

४३)	हर्ष माया बच्छन्नाचार्य	६१	गा.बहाः, यल
४४)	कर्ण कुमारी राजकणिकार	६१	चिक मुगल, ये </td
४५)	पुन माया अवाले	६०	खपिछे, यल
४६)	रत्न माया	६०	कानिमाटी, ये </td
४७)	नानि माया महर्जन	६०	गुर्जुवारा बलम्बु, ये </td
४८)	रंग माया	६०	बाहिर नाउँ, क्यपू
४९)	नक्कली महर्जन	५९	हौगः, यल
५०)	आशा माया महर्जन	५९	सुबहाः, यल
५१)	पूर्ण गीतमी महर्जन	५७	खपिछे, यल
५२)	भोज देवी शाक्य	५६	ओकुबहाः, यल
५३)	नानि मैत्रा	५६	दोम्बु बलम्बु, ये </td
५४)	रत्न माया शाक्य	५६	नागबहाः, यल
५५)	राम देवी मानन्धर	५५	कुलेश्वर, ये </td
५६)	इन्द्र माया शाक्य	५५	अमत्सी, क्यपू
५७)	ज्ञानी माया महर्जन	५५	वागटोल, यल
५८)	जवाहर माया श्रेष्ठ	५५	बाहिर नाउँ, क्यपू
५९)	विष्णु केशर श्रेष्ठ	५५	पाको, ये </td
६०)	ज्ञान शोभा शाक्य	५४	कोसाबाहाः
६१)	ज्ञानी महर्जन	५३	लुखुसि, यल
६२)	मोहन माया शाक्य	५३	इलाननि, यल
६३)	तरि में महर्जन	५३	न.बही यल
६४)	मोहन लक्ष्मी शाक्य	५३	दुगंबही, ये </td
६५)	ज्ञान माया शाक्य	५०	छायबहाः, यल

६६)	रत्न माया महर्जन	५०	पौगा गुलूसी, ये
६७)	गौरी मानन्धर	५०	मरुहिटी, ये
६८)	जगत माया महर्जन	४९	दखल पांगा, कयपू
६९)	माहिली महर्जन	४९	मगल छ्ये, कयपू
७०)	रत्न देवी धारुवा	४८	नागबहाः, यल
७१)	विष्णु माया महर्जन	४८	कुटि सौगः, यल
७२)	नील शोभा बज्राचार्य	४६	थपाहिटी, यल
७३)	मिश्री माया महर्जन	४५	खासि सागल, कयपू
७४)	शान्ता बज्राचार्य	४३	इकुबहाः, ये
७५)	चैत्य लक्ष्मी शाक्य	४३	नःबही, यल
७६)	हेरा देवी शाक्य	४०	खास्ति, ये
७७)	वेटी महर्जन	४०	कुटि सौगः, यल
७८)	प्रेम शोभा बज्राचार्य	३९	जन बहाः, ये
७९)	चम्पा देवी तुलाधर	३८	भोटाहिटी, ये
८०)	लक्ष्मी देवी शाक्य	३८	हःखा, यल
८१)	आशा माया अबाले	३२	खपिछे, यल
८२)	पंच कुमारी शाक्य	२९	महाबौद्ध, यल
८३)	माया देवी शाक्य	२७	हःखा, यल
८४)	चित्रा शोभा तुलाधर	२६	तीन धारा, ये
८५)	रमिता धारुवा	२५	नागबहाः, यल
८६)	तारा मानन्धर	२४	चसांढे, ये
८७)	दिव्या ताम्राकार	२४	भोटाहिटी, ये
८८)	मल्लिका	२३	हौगः, यल

६६)	सारखा मानन्धर	२२	वसन्तार्ध, वै
६७)	कमला महर्जन	२१	मगां, वसपू, वै
६१)	देव लक्ष्मी महर्जन	२०	हेसालि

थाइसाण्डयागु स्वकीगु भ्रमणे

महाराजगंजयागु शिक्षण अस्पतालं स्वास्थ्य लाभ यांनाः शाक्यसिंह बिहारे लिहाँ बिज्याये धुंकाः नं हिक्कु हिक्कु वइगु त्वय् व सासः हे ल्हाय् मजिया बनीगु त्वचं वसपोलयातं हाकनं हाकनं आक्रमण यायेगु शुरू जूगुलि संघ महानायक भन्ते यात हाकनं छको बैंकके हेयंकाः बाँलाक स्वास्थ्य परीक्षा याकाः पूर्वक हे वासः यायेगु ठीक ज्वी धयागु सकलसियागु बिचाः कथं वसपोल भन्ते स्वास्थ्य परीक्षा व माःगु वासः उपचार यायेत ई. सन् १९८६ या जुलाई २ बुधवार अर्थात् वि. सं. २०४३ साल आषाढ १८ गते तदनुसार बुद्ध सम्बत् २५३० नेपाल सम्बत् ११०६ तछलागा एकादशी खुनु शिष्य भिक्षु धर्मपालबाट व्वनाः काठमाडौं नं प्लेनं बैंकक पाले न्वयाः बिज्यात । वसपोलयात बैंकक तक वय् बनेगु हवाई टिकटया खर्च भ्रद्दालु उपासक पवित्र वहादुर बज्राचार्य दान याःगु खः । वसपोल यात माःगु हेरचाह व सेवा सुश्रुषा पूरे यायेत छुं उपासकपि व्वनाः लिपा सत्यशीला अनागारिका नं बैंकक बिज्यागु जुल । वसपोल संघ महानायक भन्तेयात बैंकक भ्रमण याकेत व बैंककयागु आवास कालय् माःगु औषधोपचार व हेरचाहया आवश्यक प्रबन्ध मिले यांना बीत थाइ राजदूतावासया सद्-धर्म प्रेमी भ्रद्दालु उपासकोपासिकापिसं आपासं मैत्रीपूर्ण

सहयोग धौना वसपोलया प्रति श्रद्धा, मैत्री व आदर याः यःपि कं कुणु हार्दिक भाव पिब्वःगु खः । वसपोलपिन्त टिकटया भावे विशेष सहूलियत यागु व्यवस्था यानाः थाइ इन्टरनेशनल नं अखिल नेपाल भिक्षु महासंघमा आजीवन धर्मानुशासक अरिय धम्म रक्खित नेपाल बुद्ध शासन वंशालंकार सिरि संघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविर प्रति थःथः पिनिगु नुगलय् ब्वलंगु महान् आदर व श्रद्धाया भाव पिब्वया क्यन ।

थाई इन्टरनेशनलया बायुयान टि. जि. ३१२ स च्वनाः जुलाई २, १९८६ स काठमाडौं नं बैकक बिज्याःह्य संघ महानायक भन्ते बैकक समयानुसार सन्ध्याकाःईया ६.३० ईलय् बैकक हवाई विमान स्थलस थ्यंकः बिज्यात । अम वसपोल यात थाई सरकारया कर्मकार शासनां (अर्थात् धार्मिक विभाग) एरपोटंस वयाः लसकुस याःबल । नेपाले विगत लुगु शदी तक स्वविरवादी शुद्ध बुद्ध शासनया परम्परा लोप प्रायः जुया च्वने धुकूगु अवस्थाय् अत्यन्त कठीनगु सामाजिक धार्मिक राजनैतिक परिस्थितिया समयले नं थःगु जीवनया छुं हे पर्वाह मतसे सिद्धार्थ गौतमया जन्म भूमि नेपाल देशय् शाक्यमुनि तथागतयागु शुद्ध बुद्ध शासनयात ई. सन् १८३०स हाकनं दुस्तिनाः स्मविरवादी शुद्ध बुद्ध शासनया निं स्वानाः बिज्यासे प्रतिकूलगु परिस्थिति नाप भयंकर संघर्ष यानाः बुद्ध शासनयागु उन्नति वृद्धि व विकासया ज्याय् ताःधंगु योमदान व देन याना, बिज्याःगु जक मखु बबां लिपा नं शासनया उन्नति वृद्धि निम्ति आपालं चयं, बीबं, साहस व बुद्धिमत्ता पूर्ण व्यम्ब-

हमैरक कौशल मायं शील समाधि प्रज्ञाया बज्जवात न्ह्य बाण्णः
 सत्य बलयाणु त्तिवसा कयाः अट्ट रूपं जनबन्धित्त कम्
 न्येःन्हेदं न्येन्तुय्थं (५७) तक एकाग्र एकचित्त रूपं शासनया
 अभिबुद्धि ज्याय् संलग्न जुया बया च्चोह्य नेपालया दक्षि जेष्ठ
 ह्य, बयःबृद्धह्य व ज्ञान बृद्धह्य अखिल नेपाल भिक्षु महासंघमा
 आजीवन धर्मानुशासक भार्य धर्मरक्षित नेपाल बुद्ध शासन
 वंशालङ्कार श्री संघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्वविर
 हाकनं व्याधि धर्म आक्रान्त ज्वीकाः बौद्ध भूमि बैकके जीवज्जो-
 पचार यायेत बिज्यागु समाचार न्यना बिज्यायेवं सद्घर्मप्रेमी
 करुणावान् थाइलाण्डया महाराज नेपाःया संघ महानायक प्रति
 करुणा तथा बिज्यासे थाइलाण्डया सुविस्वात चुलालंकर्ण
 अस्पतालस भस्तीयात तथाः राजानुग्रहय् औषधोपचार याःका
 बिज्यायेगु सदीच्छा याना बिज्यात । भन्ने संघ महानायक भन्ने
 यात चुलालंकर्ण अस्पताले तथाः बासः यायेत माःगु तक कर्च
 सकतां राजदरबारं व्यहोरे याना बीगु सुप्रबन्ध मिले याना
 बिज्यात । थाई राजदरबारया राज लेखाधिकारी भाबु
 मम्लुवक्क द्वीसन्त लदावालय पाल्खें उपर्युक्त राजानुग्रहया सूचना
 घाट बबरनिवेश बिहार, थाइलाण्डस प्राप्त ज्वीषं सकल थाई
 श्रद्धालुपि हर्षं प्रमुदित ज्वीगु स्वाभाविक हे जुन । खुगु हे बन्दो-
 बस्त अनुसारं संघ महानायक भन्ने चुलालंकर्ण अस्पताले भर्ना
 जुया बिज्यात । बुद्ध धर्मस अतिकं प्रसन्ननि सद्घर्मया कार्य
 अत्यन्त अद्भ्य प्रबल जूनि चुलालंकर्ण अस्पतालया कुशल
 चिकित्सक डाक्टरपि व परिवारिका पिनि नं बुद्धया जन्म भूमि

नेपालयाः संघ महानायक भन्तेयात थाई राजानुग्रहः अस्तंगत औषधोपचारयानाः शासनया सेवा याये दुर्गुलि श्रद्धा भयव्यूधे भावबिभोर जूगु खनेदत । अके अस्पतालया डाक्टरतसे व अन्य सहयोगीपिसं नं अत्यन्त परिभ्रम व हेरचाह यानाः वसपोलयागु स्वास्थ्य परीक्षा व स्वास्थ्योपचार यायगु क्रम शुरू यात । आधुनिक यन्त्र उपकारादि सकतां चिकित्सा सुविधां युक्तगु थव अस्पताले औषधोपचार शुरू ज्वीवं छगू छगू यायां संघ महानायक भन्तेया रोग शान्त जुजु पाः जुजु वल । बुद्ध सम्बत् २५३० या वर्षाबासया अधिष्ठान संघ महानायक भन्ते नं चुला-लंकर्ण अस्पताले हे याना बिज्यात । वसपोलयात मेवा मुश्रुषा यानाः थाई डाक्टर, परिचारिका, अन्य उपचार सहयोगीपि व थाई उपासकोपासिकापि नापं थाई भाषं हे खेला बला यानाः भन्ते व थाई श्रद्धालुपिनि बीचय् संचार आदान प्रदान यायेत भाय् हिलिहा इन्टरप्रेटरयागु ज्या नं याना बिज्यासे भिक्षु धर्म-पालं तःधंगु सेवा याना बिज्यात । थाइलाण्डया अस्पताले उपचारार्थं नेपालया संघ महानायक भन्ते बिज्याना च्वंगु दु घयागु खे प्रचार जुयेवं नेपाले विभिन्न पद व हैसियते च्वनाः ज्या याय् नपि थाई श्रद्धालु उपासकोपासिकापि नापं नेपालया थःथःगु भ्रमण काले संघ महानायक भन्तेयात काठमाडौंस माप लानाः श्रद्धा पिच्येनपि व संघ महानायक भन्ते ल्हापांगु बार थाइलाण्डया धार्मिक भ्रमणे बिज्याःगु ईलय् व द्वितीय बार ई. सन् १९८४ या अक्टोबर महीनाय् औषधोपचारया सिल-सिलाय् छुं दि थाइलाण्ड च्वना बिज्याःगु ईलय् वसपोलयात

नापलानाः वसपोलयागु धार्मिक व्यक्तित्व व योमज्ञानयात
 हासिका काय् घुंकूपि भ्रष्टालु थाई उपासकोपासिकापि नं हति
 हति वा थ्वः थ्वः मुनाः मुनाः चुललंकर्ण अस्पताले म्वः म्वः
 ज्वीक हुलकुल ज्वीक वयाः संघ महानायक भन्तेयात बिचाः
 याः वया च्वनीगु जुल । नाप थः थः गु भ्रष्टानुसारं बैकके भन्ते-
 यात उपयोगी ज्वीफुगु व नेपाले लिही विज्याये घुंकाः प्रस्ता-
 वित नब निर्माण ज्वीगु शाक्यसिंह विहारयात उपयोगी ज्वीगु
 अनेक वस्तुत दान प्रदान यायेगु वचन व्यू वया च्वनीगु व
 धात्थे नं दान हे नं व्यवया च्वनीगु जुल । थुक्थेयानाः संघ महा-
 नायक भन्तेयात बेला बेलाय् नेपाःयागु लुप्तति वया च्वनीगु
 स्वाभाविक हे जूसां बैकके च्वना बिज्याःवले नं उपासकोपा-
 सिकापि म्वः म्वः दुगु जुयाः आपालं ह्याइपुमे च्वक विरामी हे
 जुयाः समय व्यतीत याय् म्वाना वन । क्रमशः वसपोल भन्तेया
 स्वास्थ्ये आरोग्य लाभ जुजुं बज्र । थ्व खनाः थाइ चिकित्सक,
 सहयोगीपि व भिक्षु व उपासकोपासिकापिसं सन्तोषया सासः
 ल्लाना च्वने दुसाः नेपाले भन्तेया आरोग्य लाभया सुसमाचार
 सकलें हर्ष विभोर ज्वीका च्वन । चुललंकर्ण अस्पताले हे वर्षा-
 वासया समय व्यतीत याना विज्यासे संघ महानायक भन्ते नं
 आरोग्य लाभ ज्वीकाः अस्पतालं पिही विज्याना थाइ महाराज-
 याके विदा फवनेत थाइ राज गुरुयागु वाट बबर निवेसु विहारे
 छुं मप्साह तक च्वना बिज्यामे वसपोल थाइलाण्डया मेमेगु
 विहारत स्व बिज्यासे स्वास्थ्य लाभयागु अनुभव याना बिज्यात ।
 थुबले नेपालया भिक्षु पद्म सुगन्धं नं आपालं सेवा व सहयोग

याना विज्यात ।

श्रद्धालु थाइ सत्त्वर्षीविजिपु अरु छुं कप्ताह तक भन्ते यात थाइलाण्ड हे तथा तम्बु शुभेच्छा दुगु खःसां संघ महानायक भन्ते न थाइलाण्डका महाराज प्रति विशेष रूप कृतज्ञता ज्ञापन याना विज्यासे थाइलाण्ड प्रति व थाइ श्रद्धालु धार्मिक जन सकम्पां प्रति नं अभार व कृतज्ञता व्यक्त यानाः ई. सन् १९८६ नोभेम्बर ५ बुधवार अर्थात् बुद्ध सम्बत् २५३० ने. सं. ११०७ कछमाथ्व चौबी तदनुसार वि. सं. २०४३ साल कर्तिक १६ गते खुनु नेपासया बुद्ध शासनया ज्याय् अरु आपालं योगदान याय्गु थःयु महत् इच्छा घानाः बैंककं सुथय् प्लेनं ब्या त्तिनसिया १:३० बजे काठमाडौं स त्रिभुवन एरपोर्ट ध्यंकः विज्यात । वसपोलयात नेपाल ध्यंक तःवय्गु सुविचारं थाइलाण्डया २ भिक्षुपि अनागारिका १ ह्य ३ ह्य श्रद्धालु दातापि नं वसपोल व भिक्षु धर्मपाल नापं काठमाडौं ध्यंकः वःगु जुल । परमपूज्य संघ महानायक भन्ते सह थाइ अतिथि पिल्ल संघ महानायकया शिष्य भिक्षुपि अन्य भन्तेपि, अनागारिकापि व अन्य उपासकोपासिकापिसं एरपोर्ट निसं लसुकसु यानाः हर्ष प्रफुल्लित पूर्वक स्वागत अभिवादन यासे श्री शाक्यसिंह विहारे ब्वना हःगु जुल । भगवान बुद्धं धया विज्याःगु दुः-

अरोग्य परमा साभा सन्तुट्ठी परमं धनं ।

विस्वास परमा आती निश्चयानं परमं सुखं ॥

अर्थ

निर्दोषी जीवु तःबंगु साध खः सन्तोष परम धन खः । विश्वास

हे वकले तःधँहा वन्धु खः । निर्वाण वकले तःधँहु सुख खः ।
श्री शाक्यसिंह विहारे थाइ भिक्षु कमल स्थविरया
वर्षावास

बुद्ध सम्बत् २५३० या वर्षावास समयले संघ महानायक भन्ते बैँके औषधोपचारायं बिज्याये माःगु जुयाः शाक्य-
सिंह विहारे प्रथम पटक वर्षावास च्वनीहा भिक्षु खाली ज्वोगु
सम्भाव्यतां विहारया उपासकोपासिकापि न चित्त सुख मद्यका
च्वंहु समयले थाइलाण्डं हे अगस्तुक भिक्षु कमरो स्थविर
नेपाले चाःहू बिज्याःगु समाचार न्यनेदत । अले वसपोल
यात शाक्यसिंह विहारे वर्षावास अधिष्ठान याना बिज्यायत
अनुरोध याय्वं फा. कमरो भन्ते नं थःगु किच्याकोगु वर्षावास
शाक्यसिंह विहार यल स अधिष्ठान याना बिज्यात । थुगु
वर्षावासया सफल परि समाप्ती वि. सं. २०४३ साल कार्तिक
२ गते आइतबार अर्थात् अक्टोबर ११, १९८६ या बिक्रम
साबिक वमोजिम कठिनोत्साव कार्यक्रम न्यायकाः वर्षावास
धुकेगु ज्या सम्पन्न जुल । थुगु पुण्य कार्ये नं संघ महानायक
भन्तेया उपासकोपासिकापि मकलें धयाथे सहभागी जूगु जुल ।

संघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविर शाक्य-
सिंह विहारे लिथ्यनेवं वसपोलं थःहा निर्माण याका च्वनागु
प्यंगू बौद्ध संवेजनीय तीर्थ स्थलयागु प्रगतिया खँय् च्यूताः
तय्गु शुरू याना बिज्यात । नापं शाक्यसिंह विहारयागु
प्रस्तावित नव निर्माण योजनायागु प्रगतिया खँ न्यना बिज्यात ।

जीवनया प्रत्येक उपलब्ध क्षणं सद्धर्मया वृद्धि व पुण्यया महान्
कार्ये व्यतीत यायमाः धयागु वसपोलया सद् विचार खः ।
भगवान बुद्धं आशा जुया बिज्याःगु नं दुः-

इध नन्दति पेच्छ नन्दति कतपुञ्जो उभयतथ नन्दति ।
पुञ्जं मे कतन्ति नन्दति भीय्यो नन्दति सुगतिं गतो ।

धम्मपद १, १३ ॥१८॥

अर्थ

पुण्य याः म्हेसित थन इद्रलोके व परलोके नं निथासं आनन्द ज्वी ।
“जि पुण्य याना तयागु दु” धका हषित ज्वी । सुगती वनाः
थनयासिक आपाः आनन्दित हषित ज्वी ॥

धम्मपद १, १३ ॥१८॥

पुञ्जञ्चे पुरिसो कयिरा कयिरावेन पुनप्पुनं ।
तहिं छन्दं कयिराथ सुगो पुञ्जस्स उच्चयो ॥

धम्मपद ६, ३ ॥३॥

अर्थ

पुण्य याइम्हं पुण्य बारबार यायेमाः । पुण्ययागु ते जक इच्छा
यायेमाः । छायाःसा पुण्य मुंकेगु मुखया मूल हेतु खः ॥

मत्तासुख परिच्छागापस्से च विपुलं सुखं ।
जजे मत्तासुखं धीरो सम्पस्सं विपुलं सुखं ॥

धम्मपद २१, १ ॥१॥

अर्थ

विपुल सुखया निर्मित अल्प सुख त्याग याये माः । उकिं घोर
पण्डितजनं (निर्वाण प्राप्तिस) विपुलं सुखं खँकाः (आः यागु)
अल्पं सुखं त्याग याई ॥

संघ महानायक भन्तेयागु नूगु ग्रन्थत

संघ महानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविर ८० दं या
उमेरे “संसारे छु दु” धयागु पुस्तक च्वयाः प्रकाशित याना
बिज्यात । ८३ दंया परिपक्व उमेरे “सङ्खार भाजनी” नामक
महत्त्वपूर्ण अभिधर्म विषययागु ग्रन्थ च्वयाः पिक्या बिज्यात ।
८६ दंया ज्याथःगु उमेरे तकं नं थःगु मिलां बालाक तिपयाय्
हे तक मफुगु अवस्थाय् नं वसपोलं “मातु पोपक जातक”
नामक सफू च्वयाः प्रकाशित यासे सद्धर्म व भाषा साहित्य
निधीयां सेवा याना बिज्यात । वसपोलयागु धार्मिक एवम्
साहित्यिक योगदान व सेवा यात लुमंकाः वसपोल भन्ते
यात च्वसापासां “भाषा जवाः” या सम्मान देछाःगु जुल ।

८७ दंया ज्याथःगु उमेरे जक मखु रोगया लासाय्
अति नं कष्ट पूर्वक थः खतुला च्वने माःसा नं अखिल नेपाल
भिक्षु महासंघया आजीवन धर्मानुशासक अरिय धम्म रक्खित
नेपाल बुद्ध सासन वसालंकार तिरि संघ महानायक भदन्त
प्रज्ञानन्द महास्थविरजुं थःत हेर विचार याये घकाः बिहारे
वःपि श्रद्धालु उपासकोपासिकापिनिगु दुःख कष्ट पीडायागु
समाचारे अभिरूची तयाः धर्मानुकूलं सम्झे बुझे याकाः ओवा-
दोपदश व शुभासीर्वाद बिया बिज्यासे अनुत्तरगु निर्वाण प्राप्त

(४६६)

याकीगु आर्यं मार्गं व ज्ञानया अभ्यासे अप्रमादिपूर्वकं लगय्
ज्जीगु सल्लाह साहुति त्रिया विज्याइगु खनाः दुःखी जनपिनिगु
प्रति वसपोलया नुगले भय् विया वइगु असीम मैत्री, करुणा
व सहानुभूतियात श्रद्धालु विज्ञजनं मुक्त कण्ठं प्रशंसा याना
चवनी ।

उपसंहार

प्रज्ञानन्द भन्तेया गुगु इलय् जन्म जुल उगु इलं भगवान बुद्ध
बम्ह नि स्वनाबका बिज्याः कथंया श्रावक संघयात नेपाल बिस्मृतिया
न्यालं ग्लाका छव्य् धुकूगु खः धाःसां ज्यू । त्वाग व तपस्याया नमुना
मात्र हे रूप्य् जक न्ह्यब्वयत नं उगु अवस्थाय् शास्ताया पीत-
बस्त्रधारी श्रावक भिक्षुपि दुगु मख्य् धुकूगु । बुद्धया वंशज शाक्यभि-
क्षुया रूप्य् चूडाकर्म यांनाः पेन्हुया निम्ति जक जुसां प्रवज्या प्रदान
यायेगु परम्परा यात जक नं अक्षुण्ण रूपं ग्लाका हया तःगु मखुसा
भिक्षु व संघ घयागु शब्दत हे नं उबले तकया कुने लोप जुया वने
धुकल ज्बी धका कल्पना यायेगु थाय् महुगु मखु । प्रजातन्त्र दमन-
कारी राणा शासन प्रज्वलित जुया च्वंगु ई व । बौद्ध धांपि मनूतस्यें
हे थःपिसं आदि बुद्धया उत्पत्ति स्थान धकाः आपालं मान मर्यादा
व आदर गौरव तया वया च्वंगु श्री स्वयंभू स्थान यात थःपिसं हे
मन्त्रायक “स्यंगु” धका धराच्वने धुकूगु अवस्था । तयागत शब्दयात
नं अघे हे दुरुपरयोग यांना च्वने धुकुगु । भगवान बुद्ध प्रज्ञंसा यांना
बिज्यागु ब्रह्मचर्यं धर्मं यात सुकुण्डा व खें सगल्य् यंकाः स्वयमा तःगु
समय । इतिहासया उगु इलय् जन्म जुया बिज्याह्य भन्ते नं प्रतिकु-
लगु परम्परा व परिस्थिती ब्यलना बिज्यागु खंसां त्याग धर्मया महि-
माया संस्कार यात समयानुसारं छासुक क्वासुक जूसां घय्सुनाः हे बहो
बिज्याय् फुगु ह्य आदर्शया खें मखु धाम्माः । तत्कालीन समाज,

सामाजिक संस्कार व ममय परिस्थितिया विवेचना यानाः भन्तेया जीवनीया मूल्याङ्कन याना स्वयंस्वले वसपोसया त्यागमय जीवनीयात प्रशंसा यायेत कीन कर हे कयः धाःसां ज्यू ।

वसपोल भन्ते नं २८ दया त्यायहया बयंसय् गृहत्याग यानाः सामाधर्म कथं ध्यलुपाया दीक्षा कया बिज्यात । बौद्ध तीर्थ यात्राया क्रमय् कुशीनगरे प्रातः स्मरणीय गुरु चन्द्रमणि महाम्थविरया दर्शन व मत्संगत प्राप्त ज्वीत्रं वसपोलं चन्द्रमणि भन्तेया प्रेरणाय धेरवादी बुद्ध शासनय् ने. सं. १०५० साल श्रामजेरया रूपं दुतिना बिज्यासे नेपाले प्रथम स्वविरवादी बुद्ध शासनया श्रामजेरया रूपय् वसपोल भन्ते दुहां बिज्यात । मिथ्यादृष्टि व अन्ध परम्पराया एक छत्र राज्य जुया च्वंगु उगु बज्जतया सामाजिक परम्परा व धार्मिक विश्वासया क्षेत्रय् बुद्ध बुद्ध धर्मया प्रचारया कु कोबिनाः नेपाले दुहां बिज्यायगु वसपोलया निम्ति मुसुप्ये न्ह्या कय्गु ममान खः । अथे न उगु बज्जतया प्रतिकूल जन भावनाया इसय् हेःमं वसपोल असाधारण बीयं बल कयनाः धैर्य धारण यानाः क्षान्ति मैत्री व श्रीलाचरणया बलं लोकोपवाद व निन्दा यात दमन याना स्वविरवादी बुद्ध शासनया प्रति दुगु छाःगु बिरोध यत आपालं शान्त व धेरवादी बुद्ध धर्मया नि स्वना बिज्यात । तापं बुद्ध शासनया स्थायी संरक्षण व सम्बर्धनया निम्ति श्रद्धालु जनपिन्त मासाः मस्सा प्रवज्या प्रदान यामे भिक्षु संघ बृद्धि यावगु ज्याय् नं न्ह्यपला छिना च्वना बिज्यात । अन ३२ बीया बैसे ने.सं. १०५२ स अरकनय उपसम्पदा प्राप्त याना बिज्याय् धुंका उखें धुखें चाहिजाः वःत माक्को बिद्याध्ययन यानाः गम्भीरमुबुद्ध धर्मया रस स्वीका ह्मकन नेपाले बिज्जानाः किण्डोल विहारया उन्नति व अभिवृद्धिवा निम्ति कुत याना बिज्यात । गहर व गहरी क्षेत्रय जक बज्जु गां गांने कुं कुलापी तक्क न चारिका याः बिज्यामे वसपोल धर्म प्रचारया निम्ति आपालं कुतः याना बिज्याना च्वन । वसपोलया अथक

प्रकाशं यत् श्री सुमंगल विहारया उन्नति बृद्धि जुया वगु खं
 स्फुट जुया वसपोनया प्रयामया प्रेरणा बलम्बुइ खं यत् यत् विहा-
 र निर्माण जुया अद्यापि थेरवादी बुद्ध शासने प्रचारया केन्द्र जुया
 विकसित जुया वया चवंगु दु । ३० दया स्वयाह्वया बर्यसय् वसपोल
 भन्ते नं थेरवादी बुद्ध शासने श्रामनेरत्वया दीक्षा कया बिज्यासा
 निमें थो ८७ दं उमेर थयंका तक्क नं वसपोल भन्ते शासनया उन्नति
 बृद्धिया निम्नि अयक प्रयाम यानाः वार्ये जुया हे बिज्याना च्वन ।
 वसपोल याके बुद्ध धर्मया गम्भीर दार्शनिक पक्षे कोथीक जानं
 दुथे बिनय पालने धस्वाना दना च्वने फुगु शीलाचरण नं दुषाय्,
 समय व परिस्थितियात स्वयाः माथाय् माःप्हेसित माक्को जक मात्रा
 छि मिले ज्वीक धर्मोपदेण यायेगु कुशलता दु थें सशक्त अभिव्यक्ति,
 मरल उपमा सहितया धर्म वशाख्यान व मधुर बाणि नव श्रद्धा
 सम्पन्न व्यक्तिपिन्त आकर्षित यायेगु क्षमता नं वसपोलयाके दु । वस-
 पोलेया नुगलय दुःखमय संसारं पीडित जुया च्वेपि सत्त्व प्राणि प्रति
 गहन सम्बेदनशीलता दुथें उपासकोपासिकापिनिगु बुद्ध दुःखय व्रति
 कया बिज्याय्गु महान कल्याण व कनुकम्पा नं दु । अके वसपोलया
 सत्संगतय छको जक हे नं लाःपि व्यक्तिपिसं नं वसपोलयात सति-
 मिति लोमंका छौय् मफु । थ्व हे कारणं छ कि वसपोल भन्तेयात
 नेपामी उपासकोपासिकापि व श्रद्धालु व्यक्तिपिसं आदर गौरव तःबें
 बिदेशी सज्जनवर्गपिसं नं यथोचित मान मर्यादा तः । वसपोल नेपा-
 लय दुहा बिज्यानाः हे थेरवादी बुद्ध शासनया हाकनं नि स्वनेगु ज्या
 जूगु जुयाः वसपोल भन्तेया जीवन चर्याय् कीसं बुद्ध धर्मया यथ्याः
 कोथ्याः व ख्यूं जः या इतिहास नं माला काये फु । थुके हे थेरवादी
 बुद्ध शासन प्रति वसपोलया यागदान कयना च्छं धयां अपो खं अवश्य
 ज्वी मखु ।

संघसमहानायक भन्तेया जीवनीया प्रमुख घटनात

ल्याः	घटनाया विवरण	थाय्	समय
१.	जन्म	- इटुम्बहाल, ये	- त्रि.सं. १९५७ वंशाब्द
२.	ध्यलुंपाया दीक्षा	- फोरस्वा रिम्पोछेया विहार ह्लासा	शुक्ल अक्षय तृतीया - वि.सं. १९८५
३.	कापक्या गुफाय अशुभ भावना	- फिक्साछेयेया अरण्य पबंत	- ,, १९८६
४.	श्रामणेर् प्रव्रज्या	- कुशीनगर, भारत	- ,, १९८७
५.	प्रथम म्थविरवादी श्रामणेरया रूपय् नेपाले आगमन व धर्म प्रचार	- किण्डोल विहार ये	- ,, १९८७
६.	परित्राण पाठ व बौद्ध ध्यान भावनाया प्रारम्भ	- किण्डोल विहार व फाम्पि, वज्रजोगिनी, ये	- ,, १९८८

७. १ उपासक व ३ उपासिकापित्त		
होपांगु प्रब्रज्या	- कुशीनगर, भारत	- वि.सं. १६८८
८. उपसम्पदा लाभ	- अरकन, वर्मा	- " १६८६ आषाढ
९. चटग्राम व कावसवजारे धार्मिक भ्रमण	- बंगलादेश	- " १६९२
१०. रामुगातली निवास	- "	- " १६९३-१६९६
११. वर्माया धार्मिक भ्रमण	- रंगून, संथु, मोलमिन शहर	- " १६९७
१२. किण्डोलय पुनर्वार धर्म प्रचार व समूह भावनाया प्रारम्भ	- किण्डोल विहार, ये	- " १६९७
१३. द्वितीय विश्व युद्ध कालयू मफू प्रकाशनार्थ कलकत्ताय निवास-	- कलकत्ता भारत	- " १६९८
१४. तानसेने ध्यान भावनाया शिक्षा	- गल्पा	- " १६९९
१५. सुमंगल विहारया उन्नति बृद्धि	- यंगोबहाः यल	- " १६९९-२०००
१६. नेपालं भिक्षुपिनिगु निवासन	- ये	- " २०००/४/१५
१७. स्वदेश आगमन	- कालिम्पोंग, ये	- " २००३

१८. माता तीर्थं समूह भावनाया			
अभ्यास	- मातातीर्थं सतः, ये	- वि.सं. २००३	
१९. श्री प्रणिधिपूर्ण महाविहारया			
निर्माण	- बलम्बु, ये	- ,, २००४	
२०. जन्मोत्सव समारोहया			
परम्परा शुरू	- मुमंगल विहार, यल	- ,, २००७ बैशाख	
२१. मुमंगल विहारे समुत्तिसिमा			
स्थापना	- यल	- ,, २००७ माघ पूर्न्ही	
२२. अय श्रावकगिनिगु अस्थिघ्रातुया			
स्वागत	- स्तनिगः, ये	- ,, २००८/७/२०	
२३. छट्ट संगायनास च्वति	- महापासाण गुफा, बर्मा	- ,, २०११	
२४. चतुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलन	- नेपाल	- ,, २०१३	
२५. दलाइ लामा नाप भत्ते	- नयाँ दिल्ली, भारत	- ,, २०१३ मार्ग	
२६. श्री शाक्यसिंह महाविहारया			
निर्माण	- थैना, यल	- ,, २०१३	

२७.	जन्म स्थाने धर्मोपदेश	- इटुम्बहाल, ये	- " २०१६ कार्तिक
२८.	चीनया बौद्ध सम्मेलने सहभाग	- बेजिंग, चीन	- " २०२१
२९.	ध्यानकुटीया निर्माण	- श्री शाक्यसिंह विहार, यल	- " २०२४
३०.	विजयारामे वर्षावास	- दहबुँ, वलम्बु, ये	- " २०२८
३१.	रानीपोवास महापरित्राण	- रानीपोवा	- " २०२८
३२.	विहारे जल व्यवस्था व स्नानघर निर्माण	- श्री शाक्यसिंह विहार, यल	- " २०२६
३३.	पोखराय् महापरित्राण	- पोखरा	- " २०२६ कार्तिक
३४.	मुटुया ल्वय् न आक्रमण	- वीर अस्पताल, ये	- " २०३३/१/१५
३५.	संघ महानायक भन्तेया जंकुया महापरित्राण	- इटुम्बहाल, ये	- " २०३३ बंशाख शुक्ल अक्षय तृतीया
३६.	काठमाडौं उपत्यकाव्यापी बौद्ध निबन्ध कासा	- गण महाविहार, ये	- " २०३३ बंशाख
३७.	नुम्बिनी भव्य बुद्ध जयन्ती समारोह	- लुम्बिनी	- " २०३३ स्वार्था पुत्नी

३८. तृतीय एशियाली बौद्ध सम्मेलने
भन्ते - नयाँ दिल्ली, भारत - ,, २०३३
३९. श्री फुजि गुरुया निमन्त्रणास
राजगृहे - राजगृह, भारत - ,, २०३३ मार्ग
४०. शाक्यसिंह विहारे चतुः महा
दर्शनीय तीर्थ स्थानया निर्माण - धनंता, यल - ,, ३०३३
४१. अक्षय कोषया व्यवस्था - श्री शाक्यसिंह विहार, यल - ,, २०३५ वंशाब्द
४२. प्रथम थाइ बौद्ध दानोत्सव व
अभिनन्दन समारोह - शाक्यसिंह विहार, यल - ,, २०३५।७।२८
४७. थाइलाण्डयागु धार्मिक भ्रमण - वाट स्नाकेस राजबर महाविहार, - ,, २०३५ पौष
बैंकक, थाइलाण्ड
४८. थाइ उपसंघराजायात
अभिनन्दन - श्री शाक्यसिंह विहार - ,, २०३५।१।२८
४९. ज्ञानेश्वर भन्ते नं कठीन दान - ,, - ,, २०३६।६।२७

५०. भिक्षु महार्हमि सयादायात्त - श्री शाक्यसिंह विहार - ,, २०३७।११।१६
अभिनन्दन
५१. वर्मो ध्यानगुरु गालें लुम्बिनी - लुम्बिनी - ,, २०३७ फागुन
ध्यान शिखर
५२. संघमहानायक भन्तेयागु निकोगु - साउनेपाटी, येँ - ,, २०३८ जेष्ठ
जङ्कु
५३. चन्द्रमणि गुरुया प्रतिमा स्थापना - कुशीनगर, भारत - ,, २०३८ माघ
५४. संघमहानायक भन्तेयागु - बैंकक - ,, २०३९
५५. खुला यंक सामूहिक ध्यान - श्री शाक्यसिंह विहार - ,, २०४०
शिबिर
५६. भिक्षु संघ समागमं भन्तेयात - आनन्दकुटी, येँ - ,, २०४१।८।२०
मान व उपाधि
५७. केपुली प्यंगू बौद्ध संवेजनीय - नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहार - ,, २०४१
स्थान निर्माण कीर्तिपुर, येँ

- ५८ ८६ ह्य उपासकपिन्त - " - " २०४२ वैशाख
ऐतिहासिक प्रव्रज्या
५९. थाइ राजगुरुयात्त निमन्त्रणा - वाट ववर निवेस विहार, बैंकक - " २०४२ कार्तिक
६०. केपुली बौद्ध संवेजनीय स्थान - नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहार - " २०४२।८।८
या बुद्धाभिषेक थाइ राजगुरुपाखे कीर्तिपुर
६१. थाइ राजगुरुयात्त अभिनन्दन - श्री शाक्यसिंह महाविहार - " २०४२।८।१४
६२. ८७ ह्य उपासिकापिन्त - नगर मण्डप श्री कीर्ति महाविहार - " २०४३ वैशाख
सामूहिक भावना कीर्तिपुर
६३. स्वास्थ्य उपचार यायेत - बुलालङ्कण अस्पताल - " २०४३।३।१८ निसं
थाइलाण्डयागु स्वकोगु धात्रा - बैंकक, थाइलाण्ड - " २०४३।७।१८
६४. थाइलाण्ड स्वास्थ्य लाभ यानाः - श्री शाक्यसिंह महाविहार, यल - " २०४३।७।१६।४
नेपाले

संघमहानायक भन्तेया प्रकाशित सफूत

संघमहानायक भदन्त प्रज्ञानन्द महास्थविरं बुद्ध धर्मया त्रिविध पक्ष यात कयाः क्वे छल्ले च्वयागु सफूत च्वया विज्यासे भाषा, साहित्य ब बुद्ध शासनया आपालं सेवा याना बिज्यात । वसपोलं च्वयाः प्रकाशित जूगु सफूत लः—

सफूया नां	प्रकाशन बर्ष
१. क. परित्राण	वि. सं. १९९७
२. ल. परित्राण	" १९९७
३. धातु भेदानुपस्सना	" १९९७
४. बुद्धोपदेश	" १९९७
५. विशुद्धि ज्ञान दर्शन	" १९९७
६. महाजयमङ्गल पाठ	" २००३
७. त्रि लक्खण दीपनी	" २००८
८. धातु विवण्णक प्रेत कथा	" २००८
९. अनागत वंश	" २००९
१०. विशुद्धि प्रज्ञा दर्पण	" २०१०

(४७८)

११.	स्वंग मित्रां स्वयेगु	बि. सं.
१२.	अनन्तोपकारक बुद्ध	"
१३.	निगूगु विणुद्ध ज्ञान दर्शन	"
१४.	महासतिपट्टान भावना	"
१५.	सम्बुल जातक	"
१६.	भगवान बुद्ध हानं जन्मान्तरवाद	"
१७.	महासमय सूत्र	"
१८.	काकवलीय महाजनपिनिगु कथा	"
१९.	संसारे छु दु	"
२०.	सङ्खार भाजनी	"
२१.	मातु पोषक जातक	"

शुद्धिपत्र

न्याः	पाना	को	अशुद्ध	शुद्ध
१	१	२	वनेनु	वनेगु
२	१	५	वसिर्ब	वसिर्ब
३	१	८	न्हे न्यादे	चय् न्हे दे (८७)
४	२	४	मुदयो	मुदयो
५	२	१५	द्वापर युग	सन्ध्या कालय् द्वापर युग
६	३	२१	गन्धवर्ग	बन्धवर्ग
७	६	२	दुःख याना	दुःख घाना
८	६	१७	त्यागु	त्याग
९	२०	६	आर्यया	आर्य परम्पराया
१०	२०	९	चर्चाया	चर्चाया
११	२०	१३	सार्थंगु	सार्थकगु
१२	२२	११	सारङ्गन्धर,	सारङ्गन्धर, महारोग निदान,
१३	२६	२०	द्वन्दित	शब्दत
१४	२६	२०	माम	मामं
१५	३३	११	नूतनया	नूतनता
१६	३६	९	जुल	बाइगु जुल

स्याः	पाना	को	अशुद्ध	शुद्ध
१७	३८	१८	बीके	बीचे
१८	४१	२	उदयं	उदरं
१९	४३	५	बिगय	बिपम
२०	४५	२३	थम्हं	थम्हं बिहं याःहं
२१	४६	१२	समनुपस्ममियं	समनुपस्मापिय
२२	५६	७	णाय	यात
२३	६१	३	वातर ना	व्वावनाः
२४	६१	२३	हाजनं	हाकनं
२५	७३	६	ज, ज, ज	जू, जू, जू
२६	१०२	११	विरिमारमतो	विरियमारमतो
२७	१०५	५	धम्मात्था चकुधा	धम्मत्था चतुधा
२८	१३७	१७	गुधं	धयागु
२९	१५७	१३	छये	छ्वये
३०	१६६	४	सखयागु	दखलखयागु
३१	१८१	४	छन्दुना	छन्दुया
३२	१८५	८	यामा	जूमा
३३	१८५	१८	छका जक	छवा जक
३४	१९४	२०	मन	मत
३५	१९६	२३	स्वका	स्वाका
३६	१९८	२२	नसंबमं	नसंबमे
३७	१९९	२३	नाभिन्देय्य	नाभिनन्देय्य
३८	२०१	२	मुमंगम	मुमंगल
३९	२०९	२२	भन्ने	भन्ते
४०	२१२	६	सोछये	सीछये
४१	२२९	५	अनयापि	अनयापि दानापिन्त

ल्याः	पाना	को	अशुद्ध	शुद्ध
४२	२४१	१६	तक	तल
४३	२४६	१०-१२	"विज्याबले --- निम्न जुल"	"विज्याबले रामबाज्या बिषयले"
४४	२५५	१५	नित्ते	चित्ते
४५	२६३	४	अपगोदायन	अपरगोदायन
४६	२६८	७	महामंघया	महामंघया न्हापांगु
४७	२६८	८	दु ।	खः ।
४८	२६९	७	पेदं खुदं निमें	फिखुदं फिब्यादं निमें
४९	२६९	८	नं व्वति काः	नं बराबर हे व्वति काः
५०	२७६	१४	आल्पावित	आप्तावित
५१	२८७	१२	"सब्ब --- " जिनति	"सब्ब जिनाति"
५२	२८७	२१	मन हे	कन हे
५३	२८८	१५	हे	ह
५४	२९२	६	विनं	विसं
५५	२९३	२३	मत्वा	मखा
५६	२९५	२२	आदर्श	आदर
५७	३०२	१	बृद्ध नायक	बुद्ध नायक
५८	३०६	१३	विरं	चिरं
५९	३२९	१६	व्वसि	व्वति
६०	३३०	१४	निम्ति नं	निम्ति भन्ते नं
६१	३३६	६	छम्हं	थःम्हं
६२	३३९	२३	बुक्खिते	दुक्खिते
६३	३३९	२३	देसयी	देसयी
६४	३४८	२१	आक्रमणया	आगमनया
६५	३५५	१	कमिरा मात्तागुणे	काथरा मात्तागुणे

ल्याः	पाना	को	अशुद्ध	शुद्ध
६६	३५५	२	तर्त्तब्बं	कर्त्तव्वं
६७	३५५	२२	अयोगा	आयोगा
६८	३५६	१	पवड्ढति	पवड्ढति
६९	३५७	४	अथा	यथा
७०	३५८	१६	याय्गु	पाय्गु
७१	३६३	५	आज्ञामाया	आणा माया
७२	३६४	१६	उधीतः	उधीव
७३	३६५	११	विहार	विहारे
७४	३६६	१२	अतिथ्यं	आतिथ्यं
७५	३७३	११	प्रतिपत्ति	प्रतिप्रति
७६	३७५	२३	पूजा	
७७	३७६	९	वचनमृतकथं	वचनामृतकथं
७८	३७८	१२	वत्तवन्तमरियं ।	वत्तान्तमरियं ।
७९	३८१	३	अन	अक्
८०	३८७	१९	चर्चा	खर्चा
८० क	३८७	२०	कृत्स्न	कृत्स्न
८१	३८८	१२	लाहितक	लोहितक
८२	३८९	२	मुरिता	मुदिता
८३	३८९	५	विज्ञानानत्यायतन	विज्ञानानत्यायतन
८३ क	३९०	५	अवागमन	आवागमन
८४	३९०	१५	निकत्साह	निरुत्साह
८५	३९०	१६	ओदत्य	ओदृत्य
८६	३९१	६	अकुशल (१)	अकुशल चित्तयात दमन यासे (१)
८७	३९१	८	चित्तयात दमन यासे	... —

ल्याः	पाता	को	अशुद्ध	शुद्ध
८८	३९२	६	वर्णानुसार	वर्णानुसार
८९	३९२	१०	मोह चरित्र व	मोह चरित्र व वितर्क चरित्रक्ष
९०	३९४	२१	दिया	दिपा
९१	३९५	१६	मार्गज	मार्गंग
९२	३९६	२१	त्रिमिग	त्रिदिग
९३	३९८	१६	वीधि	वीधि
९४	३९८	१६	ज्वीगु	ज्वीगु
९५	३९८	१७	वीधि	वीधि
९६	३९९	५	वीधि	वीधि
९७	४००	१	या	वा
९८	४००	४	समय	समथ
९९	४००	५	पंचज	पंचम
१००	४००	५	समयं	समथं
१०१	४००	६	भोगीयात	योगीयात
१०२	४००	११	लुपा	लुप्त
१०३	४००	१५	चागु	यागु
१०४	४००	१५	समय	समथ
१०५	४००	२२	वस्त्रधारी	वस्त्रधारी
१०६	४०४	६	विज्यागु	विज्याइगु
१०७	४०४	२२	मेहसमं	मोहसमं
१०८	४०६	१६	पञ्जग्वन्तस्स	पञ्जावन्तस्स
१०९	४०७	२०	समय	समथ
११०	४०८	९	बलपोलं	बसपोलं
१११	४१५	२०	राजाधन	राजाधन

ल्याः	पाना	को	अशुद्ध	शुद्ध
११२	४१७	९	भिक्षुपिनिगु	भिक्षुपिनिगु मती
११३	४३०	१३	सकस	सकल
११४	४३३	१३	बसपोल	बसपोलं
११५	४३४	१७	अखिल भिक्षु	अखिल नेपाल भिक्षु
११६	४३५	८	बैंकके	बैंककं
११७	३४१	५	पञ्चासवं	पञ्चावस
११८	४४५	२	अतिथ्य	आतिथ्य
११९	४५०	२७	उपासकापासिकापि	उपासको पामिका पिनि
१२०	४५९	१	न्ह्यवाड्य	न्ह्यव्वयाः
१२१	४६२	२०	आरोग्या	आरोग्य
१२२	४६४	८	इन्द्र लोके	इन्द्रोके
१२३	४६८	१७	व	यानाः
१२४	४६९	२	थेनाय्	थेनाय्
१२५	४६९	३	शामने	शामनया
१२६	४७४	६	३०३३	२०३३

1

2

यथा बुब्बुलकं पस्से यथा पस्से मरीचिकं ।
एवं लोकं अवेक्खन्तं मच्चुराजा न पस्सति ॥

अर्थ

पीजायात स्वयं ये तु मृगजलयात स्वयं ये तु य्व
लोकयात स्वयं च्वंम्ह पुद्गलयात मृत्युराजं खनी मखु ।

धर्मपद १३,३ ॥ ४ ॥

आकृ - मुभाप प्रिन्टिङ्ग प्रेम
नलितपुर, नकबहिल
☎ ५-२११९१

<https://dhamma.digital>